རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།

༼མ༽

རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ། །

༼མ༽

རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0041

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་ཤིང་པར་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཞུ་སྒྲིག་བྱས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།
༢༠༢༡ ཟླ་ ༡ པོར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གཤིབ་སྡུར་མཁན། བདེན་དོན་རྒྱ་མཚོ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

a

དཀར་ཆགངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ....b ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ....g བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།.................1 རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།....................................540 མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།.................561 སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་བློ་གསལ་བ།..748 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..810

b

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་སྲོལ་གཏོད་མཁན་
དང་། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རབས་དང་པོ་ཡིན། བོད་མདོ་ཁམས་སྨད་ཀྱི་ཙོང་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཀླུ་འབུམ་དགེ་དང༌། ཡུམ་ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱ་༡༣༥༧ལོར་སྐུ་
འཁྲུངས།

དགུང་ལོ་གསུམ་པར་རྗེ་ཀརྨ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་དྲུང་ནས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས་ཏེ་
མཚན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ནས་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་བདག་སྐྱོང་གནང་སྟེ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་བསྐུར་བར་མཛད། གསང་མཚན་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བཏགས། དགུང་ལོ་བདུན་གྱི་སྐབས་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ་པས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཚན་བློ་བཟང་གྲགས་པར་གསོལ། དགུང་གྲངས་བཅུ་བདུན་ཆུ་གླང་༡༣༧༣ལོར་མདོ་སྨད་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་འབྲི་གུང་མཐིལ་དུ་ཕེབས། སྤྱན་སྔ་བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་མཇལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། ཕྱག་ཆེན་ལྔ་ལྡན་ལ་སོགས་པ་གསན། ཚལ་གྱི་སྨན་པ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཀྱི་དྲུང་ནས་སྨན་དཔྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད།
དེ་ནས་ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་བདེ་བ་ཅན་༼རྭ་སྟོད་དགོན་པ༽དུ་བྱོན་ནས་སྙེ་ཐང་པ་བཀྲ་ཤིས་
སེང་གེ་དང་གདན་ས་པ་དགེ་བསྐོངས་པ་གཉི་ག་ལ་ཆོས་འབྲེལ་གསན། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་སྐབས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ནས་ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་དང་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་སོགས་ལས་དབུ་ཕར་འདུལ་མངོན་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད། བོ་དོང་སོགས་སུ་གྲྭ་སྐོར་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་བཞིའི་སྐབས་རྩེད་ཐང་གི་གྲྭ་སྐོར་ཚར་

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

c

ནས། ཡར་ལུང་རྣམ་རྒྱལ་དུ། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲའི་མཁན་བརྒྱུད། ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཁན་པོ། དཀའ་བཞི་པ་ཚུལ་རིན་པས་མཁན་པོ་མཛད། ཚོགས་པ་བྱི་རྫིང་པའི་མཁན་པོ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཤེར་མགོན་པས་ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཛད། བྱི་རྫིང་པའི་དབུ་མཛད་སྡོམ་བརྩོན་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེས་གསང་སྟེ་སྟོན་པ་མཛད་ཅིང༌། ཚོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་སློང་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པ་གྲངས་ཚང་བས་དད་པའི་དགེ་འདུན་མཛད་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས།
དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔའི་སྐབས་བླ་མ་དབུ་མ་པ་དང་ལྷན་དུ་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་དགའ་གདོང་
དང་སྐྱོར་མོ་ལུང་སོགས་སུ་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྒྲུབ་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་སྐབས་ལྷོ་ཁ་ཡར་ལུང་དུ་ཕེབས། རྩེད་ཐང་གི་ཆོས་གྲྭར་བཞུགས་ཏེ་དཀའ་ཆེན་བཞིའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད། སྤྱན་སྔ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཆོས་བཀའ་གསན་ནས་ལྷོ་བྲག་ཏུ་བཞུགས།
དགུང་ལོ་ཉེར་དགུའི་སྐབས་ལྷ་སར་ཕེབས། ཚལ་གུང་ཐང་དུ་བཀའ་འགྱུར་ཞིབ་
གཟིགས་མཛད། དེ་ནས་སྐྱོར་མོ་ལུང་དང༌། སྟོད་ལུང་མཚོ་སྨད། ངང་དཀར་སོགས་སུ་དུས་འཁོར་ཐུགས་སྦྱོང་མཛད་ཅིང་བློ་གསལ་མང་པོར་སྡེ་སྣོད་མང་དུ་གསུངས། དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་བཀའ་རྩོམ་མཛད། དགུང་གྲངས་སོ་དྲུག་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་པར་དངོས་སློབ་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་ཕྱག་ཕྱིར་ཁྲིད་དེ་སྐྱོར་མོ་ལུང་ནས་ལྷོ་ཁ་འོལ་ཁར་བྱ་བྲལ་དུ་ཕེབས་ནས་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གནང་། ཆུ་བྱ་༡༣༩༣ལོར་འོལ་ཁ་རྫིང་ཕྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐུ་ཞིག་
གསོ་མཛད། དེ་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་མཛད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡིན། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ་ལ་ལྷོ་བྲག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་མཁན་ཆེན་ཕྱག་རྡོར་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་ནས་ལམ་རིམ་ཟབ་ཁྲིད་སོགས་གསན། དེའི་ལོར་གཉལ་སྨད་གསལ་རྗེ་དང༌། གཉལ་སྟོད་རབ་གྲོང་དུ་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད། སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་བསྙེན་གནས་དང་སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་བསྟར་ནས་སེར་སྐྱའི་ཚོགས་རྣམས་བསྐུལ་ནས་ཚ་ཚ་འབུམ་ཐེར་མང་པོ་བཏབ་ཅིང་།

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

d

ཕྱིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད། དེ་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོའི་མཛད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཏུ་བརྩི་བ་ཡིན། དེ་ནས་གཉལ་སྟོད་སྨད་དུ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་པའི་སྐབས་དཀའ་བཅུ་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་རྗེའི་དྲུང་དུ་ཕེབས། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ཆོས་རྗེ་དར་མ་རིན་ཆེན་རྗེའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་གྱུར།
དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པའི་སྐབས་རྗེ་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་དུ་འབྲི་གུང་ནས་རྭ་སྒྲེང་དུ་
བྱོན། དེ་ནས་རྗེ་བཙུན་ཡབ་སྲས་གཉིས་དང་། ལོ་ཙྭ་བ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་གསུམ་གནམ་རྩེད་ལྡེང་དུ་ཨར་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཞལ་མངོན་པར་འཛོམས་ཤིང་། དབྱར་གནས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པའི་སྲོལ་ལེགས་པར་བཙུགས། དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་གི་སྐབས་རྭ་སྒྲེང་དུ་ཕེབས། ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་སོགས་ཆེ་རྒུ་དུ་མས་ནན་ཆེར་བསྐུལ་བར་བརྟེན་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་བཀའ་རྩོམ་མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་དགུའི་སྐབས་བདེ་ཆེན་གསང་སྔགས་མཁར་ཟླ་ཤས་བཞུགས་ནས་འོལ་
དགའ་བྱམས་གླིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་ལམ་རིམ་གྱི་ཆོས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་གི་ཊཱིཀྐ་དང༌། སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་བརྩམས། དགུང་གྲངས་ང་གཅིག་གི་སྐབས་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ལ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐུལ་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་རྗེའི་སྙན་པ་གསན་པས་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེར་ཐོག་མར་མཇལ། གཞུང་དོན་གྱི་དཀའ་གནད་དག་ལ་དོགས་འདྲི་སོགས་ཞུས་པས། རྗེ་ཉིད་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་པས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་དང་རྒྱུད་རྟོགས་བདུན་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྲིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གནང་། རྗེའི་ཐུགས་སྲས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར།
ལོ་དེར་སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་བཞུགས་ན་བར་ཆད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྣང་བས་
དངོས་སློབ་གུང་རུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ་སོགས་བགྲེས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཞལ་ཏ་གནང་ནས། མཚན་མོ་ཞིག་གཞན་གྱིས་མ་ཚོར་བར་ར་ཁ་བྲག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྐུ་མཚམས་མཛད། རྗེ་བཙུན་

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

e

འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་གནད་རྣམས་གསུངས་ནས། ད་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡི་གེར་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་བཀའ་རྩོམ་མཛད། སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་མཛད།
ས་བྱི་ལོ་བོད་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྨད་ལ་ལྷ་སར་ཕྱག་ཕེབས། གནམ་གང་གི་ཉིན་སྙན་
གསན་འབེབས་པའི་མཆོད་པ་མཛད། དགེ་འདུན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཙམ་བྱུང་ཞིང་། དགུང་ལོ་ང་གསུམ་པ་ས་གླང་༡༤༠༩ལོའི་བོད་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་དུ་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་པ་དངོས་གཞི་མཛད། དུས་དེ་ནས་ལྷ་ལྡན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྲོལ་ཆགས། དེ་ནི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡིན། ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་དངུལ་བཟང་པོ་ལས་བྱས་པའི་དབུ་རྒྱན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཕུལ། ལོ་དེར་འབྲོག་རི་བོ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཕྱག་བཏབ།
ལྕགས་ཡོས་༡༤༡༡ལོར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་མཛད། དགུང་ལོ་ང་བདུན་༡༤༡༣ལོར་སྐུ་
ཁམས་བསྙུན་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་གྲོགས་དང་མཉམ་དུ་སྐུ་མཚམས་སུ་བཞུགས། དགུང་ལོ་ང་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་༡༤༡༤མི་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་འོན་བཀྲ་ཤིས་དོ་ཁར་གདན་དྲངས། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མང་པོར་ལམ་རིམ་དང་དབུ་ཚད་སོགས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། སྐབས་དེར་རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་མཇལ་ཞིང་རྗེས་སུ་བཟུང་། དེ་ནས་སླར་ཡང་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ནས་གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་སུ་གྲགས་པ་དེ་དང་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་ཊིཀ་ཆེན་མོ་སོགས་མཛད།
དགུང་ལོ་ང་དགུ་ཤིང་ལུག་༡༤༡༥ལོར་དགའ་ལྡན་ཡངས་པ་ཅན་གཙུག་ཁང་རྟེན་དང་
བརྟེན་པ་བཅས་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ་མཆོད་གསར་འཛུགས་མཛད། དེ་ནི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡིན། དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་༡༤༡༧ལོ་དགའ་ལྡན་ཡངས་པ་ཅན་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གྲུབ་པའི་རབ་གནས་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

f

གཉིས་༡༤༡༨ལོར་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་བརྩམས། དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་༡༤༡༩ལོའི་སྟོན་ཁ་རི་
བོ་དགེ་ལྡན་ནས་ཕྱག་བཏེགས་ཏེ་ལྷ་སར་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་དྲུང་དུ་སྐུ་ཕྱག་དང་། མཆོད་འབུལ། སྨོན་ལམ་རྣམ་དག་མཛད་ནས་སྟོད་ལུང་ཆབ་ཚན་ཁར་བྱོན། སྟོད་ལུང་ཕུ་མདའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་དང་། འབྲས་སྤུངས་། ལྷ་ས། སེ་ར། གསང་སྔགས་མཁར། གྲུ་བཞི་རྣམས་སུ་ཕེབས་ནས་བཀའ་ཆོས་མང་དུ་སྩལ། སླར་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཐོག་མར་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཕེབས་ཏེ་འདིར་ད་ཡང་འོང་བ་མི་ཡོང་བས་མཆོད་གཏོར་རྒྱ་ཆེར་ཤོམས་གསུངས། དེ་ནས་འདུ་ཁང་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་དབུར་ཕེབས་ཏེ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྨོན་ལམ་རྒྱས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་དབུས་སུ་ཤིས་བརྗོད་མཛད། དེ་ནས་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཞུགས་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ན། ད་ནི་རང་རེའི་དགོན་པ་རང་དབང་ཐོབ་པ་འདིར་སླེབ་བྱུང་བས་བློ་བདེའོ་ཞེས་གསུངས། མཐར་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པའི་བྱ་བ་མཛད་ཚུལ་གྱི་ཞལ་ཏ་སྔ་མོ་ནས་ཞིབ་ཆ་གནང་ཟིན་པས་དེའི་ཚེ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་ཀྱང་སྐབས་དེར་དབུ་ཞྭ་དང་། ན་བཟའ་བེར་ཐུལ་ཞིག་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་དེ་ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོར་སྐུ་གཤེགས།
སློབ་མ་གྲགས་ཆེ་བ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་
སོགས་མང་དུ་བྱུང་། གསུང་རྩོམ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་སོགས་པོ་ཏི་བཅུ་དགུ་བཞུགས། རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་མཛད་ཆེན་བཞི་ནི། དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པར་རྫིང་ཕྱིའི་བྱམས་པ་ཞིག་གསོ་མཛད། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པར་གཉལ་གྱི་ལུང་རར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར། དགུང་ལོ་ང་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཙུགས། དགུང་ལོ་ང་དགུའི་སྐབས་དགའ་ལྡན་དུ་སྟག་རྩེའི་སྒྲུབ་མཆོད་སྤེལ་བ་བཅས་སོ། །
༢༠༡༦.༡༡.༠༥ སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་ཕྱོགས་བཏུས་བྱས།

g

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་
བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་
ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།

h

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་
ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་བྲེལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྡུར་བྱེད་
སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཕྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གྲངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཕྲེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་
ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་ ” འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ “ འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་

i

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན།
བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན།བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

1

༄༅། །བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་
བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་

གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ལེགས་བཤད་ཀུན་གྱི་གཏེར། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མ་

འདྲིས་མཛའ་བཤེས་ཏེ། །ས་གསུམ་འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་མཚོན་པའི་མིག །ཐུབ་དབང་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་རྟག་ཏུ་སྐྱོངས། །རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བའི་འཁོར་དུ་ཟབ་མོའི་གནས། །ཡང་དག་ཕུལ་གྱི་གཏམ་གྱི་སེང་གེའི་སྒྲ། །ཀུན་ནས་སྒྲོག་ལ་མཚུངས་པ་
མ་མཆིས་པའི། །འཇམ་དབྱངས་བླ་མས་རྟག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་རློབས། །དུས་གསུམ་
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། །མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་
ལམ། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ། །སྙིང་ནས་འདུད་དོ་བརྩེ་བའི་
ལྕགས་ཀྱུས་ཟུངས། །མགོན་དེའི་གདམས་པས་གོ་འཕང་མཐོར་གཤེགས་ནས། །ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་གང་འགྲོ་ལ་གསལ་མཛད་པའི། །ལེགས་ལམ་སྟོན་པའི་གཏམ་ལ་དབང་འབྱོར་པ། །དཔལ་ལྡན་འཕགས་པ་ལྷ་ཡི་ཞབས་ལ་འདུད། །རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་གྲུབ་ཅིང་། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མཐར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

2

ཐུག་གསལ་བར་མཛད། །གྲུབ་པའི་རིག་འཛིན་གནས་སུ་གཤེགས་གྱུར་པ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོས་ཕྱག་འཚལ། །ཕྲ་ལ་རྟོགས་དཀའ་དྲང་སྲོང་ཆེན་
པོའི་ལམ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གནད། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
སྟོན་མཛད་ཟླ་བའི་ཞབས། །ཞི་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་ཞབས་ལ་འདུད། །ཀླུ་སྒྲུབ་འཕགས་པ་ལྷ་ཡི་གྲུབ་པའི་མཐའ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ཉིད། །ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་གནད་དོན་ཀུན་རྫོགས་པར། །དྲི་མེད་བློ་གྲོས་མིག་གིས་ལེགས་མཐོང་ཞིང་། །ཕྱོགས་འདིར་ལུགས་དེ་འཆད་འདོད་ཕལ་མོ་ཆེས། །བཤད་པའི་དྲི་མས་སྦགས་པ་བསལ་ཕྱིར་དང་། །གཞན་ཀྱིས་བསྐུལ་ཕྱིར་ཡོངས་དག་བཤད་པ་
ཡིས། །དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བྱ། །
འདིར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་པའི་དོན་གཉིས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རང་གི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་
དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་དུ་ན། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་མ་དྷྱཱ་མ་ཀ་ཨ་བ་ཏཱ་ར་ནཱ་མའོ། །དེ་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་

བསྒྱུར་ན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འདིར་གང་ལ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིའི་འགྲེལ་པར་རྩ་ཤེ་ཁུངས་སུ་མཛད་པ་ན་དབུ་མ་ལས། ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རྩ་ཤེ་ལ་བྱའི། དབུ་མའི་གཞུང་གཞན་དང་། དབུ་མའི་དོན་གཞན་ལ་མི་བྱའོ། །མ་དྷྱཱ་མ་ཀའི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ལས་བརྩམས་ནས།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

3

དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སམ་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དབུ་མར་བྱས་པར་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་ཡང་བཤད་པས། དབུ་མ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་། འདིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །འོ་ན་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིས་འཇུག་ཚུལ་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་དེར་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་མ་བརྗོད་ལ། འདིར་དེ་གཉིས་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་དེ་ལ་འཇུག་གོ །ཞེས་ཟེར་རོ། །
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ནི། འཇུག་པ་ལས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས། བཤད་པ་དེ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །རང་གི་ལུགས་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་
པས་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་སྤངས་པས། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གིས་དབུ་མའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ། དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་
དང་མཐུན་པར་བཤད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ངེས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བརྩམས་པར་གསུངས་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པ་རྩ་ཤེ་དང་། ཚིག་གསལ་དུ་མི་རྒྱས་པ་འདིར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

4

རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེའི་དོན་
ལེགས་པར་ངེས་པ་ནི། གཞུང་འདིས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཅིག་གོ །རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འཕགས་པའི་ལུགས་འདིར་ཐེག་པ་གཉིས་ལ་གནས་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་

མི་འབྱེད་ཅིང་། རྩ་ཤེ་ལས་ཟབ་མོའི་ཕྱོགས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་

ཁྱད་ཆོས་མ་བསྟན་ཀྱང་། གཞུང་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། ཐེག་
ཆེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་པའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་ཤེར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་
མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞུང་དེར་བསྟན་པའི་ལམ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་འཕགས་པའི་མན་ངག་གིས་ཁ་བཀང་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པས། དེ་སྐོང་བ་ལ་སོ་སྐྱེའི་སའི་ཆོས་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པའི་ས་བཅུ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་དང་། ས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་
ནས། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

དཔྱོད་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པ་རྣམས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེའི་དོན་ཡིད་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

5

བྱེད་པའི་ཚེ། འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་དྲན་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་ཤེའི་ལམ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚིག་གི་དོན་གོ་བར་སླ་ལ། འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། གཞུང་འདི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་

བསླབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྔོན་གྱི་བཀས་བཅད་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་
པའོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས། བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་
བརྩམས་པའི་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་
སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་པ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་བཞེད་པ་ཟླ་བའི་ཞབས་
ཀྱིས། གཞུང་གཞན་ལས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མཛད་པའི་ཉན་རང་གཉིས།
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་བཀོད་པར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་
ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་པོ། སེམས་ཅན་
འཁོར་བའི་བརྩོན་རར་བསྡམས་པ་སྐྱབས་མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

6

འདས་མ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་བར་འོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཞེས་
སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སྨོས་སོ། །འདི་ལ་གཉིས། སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་

གཙོ་བོའི་རྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་

བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་ཚུལ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལས་ཉན་ནས། བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་ལ་
ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཐོས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་ལས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་འདི་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་
སོགས་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་ཀྱང་། སྐྱོན་མེད་དེ་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལ་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པད་མ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐད་

དོད་སྲ་བ་ཀ་ནི་ཐོས་སྒྲོགས་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་མཆོག་གམ་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཐོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྒྲག་པར་བགྱི། །བྱང་ཆུབ་པ་ཡི་སྒྲ་ཡང་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

7

བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་བཟད་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་འདི་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ནི་ཐོས་སྒྲོགས་ཀྱི་དོན་དངོས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྐང་པ་གསུམ་པ་ལ་དམ་པའི་
སྒྲ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་སྔ་མ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བོ་
ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། གཉིས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་
དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པའོ། །བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་ནས། གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲོག་པས་ཉན་ཐོས་
སུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཉེས་པ་མེད་དོ་ལམ་དེ་སྒྲོག་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་ཡང་རང་གིས་མི་སྒྲུབ་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་པས་སོ། །སངས་རྒྱས་
འབྲིང་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི། འགྲེལ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གསུམ་
ཆར་ལ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ཏ་ཏྭ་བུདྔྷ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གང་
ཟག་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པར་འཆད་པ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། ཏ་ཏྭ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །བུདྔྷ་

ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་བུདྔྷའི་སྒྲའི་དོན་དུ་བྱས་
པའི་ཚེ། དོན་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པས། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བསྙད་ཅེས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སུ་བསྒྱུར་རོ། །སྤྱིར་བུདྔྷ་སྒྲ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྒྱུར་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་མི་འཚམ་མོ། །བུདྔྷའི་སྒྲ་
ནི་པད་འདབ་རྒྱས་པ་དང་། གཉིད་སད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བཤད་པས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་བསྒྱུར་མི་དགོས་སོ། །
འབྲིང་གི་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་རྣམས་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

8

ཤེས་“སྟན

1

་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས། ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་ཤིང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་མེད་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པས་འབྲིང་

པོའ། །ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ལས་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པའི་དོན། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ལུགས་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྐད་སྨྲ་བ་དེས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་དེ་འདོད་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འགྲེལ་པར་ཡེ་ཤེས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལྷག་པར་གསུངས་ལ། གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི། ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཇེ་བཟང་དུ་འགྲོ་བའོ། །དེ་ཡང་
བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་

ཐོས་ལྟར་ལམ་ལ་གོམས་པ་སྲིད་མི་ནུས་པ་མིན་པའོ། །བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་
སྤྱི་ལ་ཚེགས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོགས་ཡིན་པས།
ཞེས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱིས། འབྲས་

“བུར2

་འཛིན་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དོན་ཚང་བའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་
སོ། །

1 ཀ ། བསྟེན
2 བུང

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

9

དོན་དེ་མ་ཚང་བ་གཉིས་ནི་ཚོགས་ཕལ་པའོ། །འདི་ཡང་ཚོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་
སཾ་བྷ་ར་ལ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

བགྲོད་པ་ཉན་ཐོས་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཡང་སྲིད་པ་ཐ་མ་

པའི་ཚེ། སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་
སྐྱེད་ནུས་ཤིང་། དེ་ཡང་རང་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་ལ་རང་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཐུབ་པའི་སྒྲ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡང་འཇུག་མོད་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མིན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་གོང་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་དམ་པ་བརྙེས་པ་དང་།
གང་ཟག་གསུམ་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀས་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་མངའ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །
ཐུབ་དབང་དེ་རྣམས་ལས་ཉན་རང་རྣམས་སྐྱེས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་བསྐྲུན་པའོ། །ཐུབ་དབང་གིས་ཉན་རང་བསྐྲུན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་ལ། ཚུལ་དེ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་པ་དང་། ཐོས་པའི་དོན་སེམས་པ་དང་།
བསམས་པའི་དོན་སྒོམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདྲ་བའི་རིམ་པ་ལས་ཀྱང་རང་འབྲས་བུ་གང་ལ་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཐུབ་དབང་གིས་བསྐྲུན་པའོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
མང་པོས་སངས་རྒྱས་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

10

ཀྱང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་
མི་བྱེད་པས། དེ་དག་གིས་ཐུབ་པས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱས་པས་རང་གི་འདོད་པ་རྫོགས་པ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གལ་ཏེ་རང་
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག །སྟོན་པས་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པ་ཉན་པ་ཁོ་ན་ལས། དོན་དམ་པ་རྟོགས་པ་ལ་མཁས་པ་བྱུང་ཡང་། ཆོས་ཐོས་པའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་
ཁོ་ན་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་མྱང་འདས་མི་འཐོབ་མོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
བསྟན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་པོས། མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་བསགས་པས་ལས་སོག་
པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་མ་མྱོང་ཡང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ངེས་པར་མྱོང་བ་ལྟར། ཚེ་འདིར་མྱང་འདས་མ་ཐོབ་ཀྱང་། ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་མྱང་འདས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཉན་བསམ་བསྒོམ་
གསུམ་བྱས་པས། འདོད་པ་རྫོགས་པར་བཤད་པ་ནི་ཚེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བསམས་ནས་བཤད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། །མྱ་ངན་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། །ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །རྟེན་པ་
མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པར་གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་གོ་འཕང་
མ་ཐོབ་པ་སྣང་བས། རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

11

རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ལན་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་རིགས་པ་ལས།
དེ་མེད་པས་ན། ཕྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དེ་མི་སྐྱེད་དོ་ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པར་འཆད་པ་ནི། སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པ་སྟེ། ཐུབ་དབང་གིས་རང་རྒྱལ་བསྐྲུན་
ཚུལ་ལ་དོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས། དོགས་པ་གཅད་དགོས་
པ་མ་བཅད་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་རྣམས་གང་ལས་བལྟམས་ཤེ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱེས་པས། རྒྱལ་
བའི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་བུའི་ཕ་ནི་བུ་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱལ་བ་འགའ་ཞིག་གི་སྲས་ཡིན་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་

བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ལས་བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སྐབས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། སྔོན་
སློབ་ལམ་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

12

སངས་རྒྱས་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བརྒྱུད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་ནོ། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་
བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛིན་དུ་བཅུག་པར་
མདོ་སྡེ་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་བྱང་སེམས་གཞན་གྱིས་ཐོབ་བྱའི་སངས་

རྒྱས་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་
བྱས་པའི་སྒོ་ནས། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བས། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ལས་འཁྲུངས་པ་རིགས་ཀྱི། དེ་ལས་བཟློག་ནས་སྨྲ་བ་མི་
རིགས་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི། ཞེས་
རང་ཡང་དེ་ལྟར་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ན། དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་པ་མི་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་དགོས་པ་མ་བསྟན་པར། བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་པར་སྒྲུབ་པ་མ་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པ་ལ་ཡང་ད་དུང་དོགས་པ་སྔ་མ་སྐྱེ་བས། དོགས་པ་དེ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་འདི་མེད་དེ་བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་པར་རྩ་བར་བསྟན་པའི་དོན་ནི། རྒྱུ་མཚན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སློབ་ལམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས། ལམ་ཉམས་སུ་བླངས་

པ་ལས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་པ་ན། བྱང་སེམས་དེས་ཐོབ་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་བྱང་སེམས་དེ་མིན་པར་ཤེས་པས། དེ་ལ་བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

13

ཟེར་བ་ག་ལ་ཡིན། ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གསུང་ལས་གསར་དུ་བྱང་སེམས་སུ་སྐྱེས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་དེའི་སྲས་ཡིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེ་ལས། སངས་རྒྱས་དེ་འཁྲུངས་པ་མིན་པས་རྩོད་པ་དེ་ནི་ཚུལ་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེད་པའི་རྩོད་པར། འགྲེལ་པས་ལན་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་རབ་ཡོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས། དེ་ལྟར་ནའང་འདི་ལ་ཡང་སྙིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་མང་དུ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །བྱང་སེམས་
རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལ་བསྔགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །
བསྔགས་པ་མཛད་པའི་དགོས་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཕུན་ཚོགས་ནི་ཆེས་བརླིང་བ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་བྱང་སེམས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་
པ་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྨན་གྱི་ལྗོན་
ཤིང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་བའི་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་དང་སྡོང་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ཞིང་། ཤིང་གི་ལོ་མ་གཞོན་པ་འཇམ་པོའི་གནས་སྐབས་སུ། ལྷག་པར་ཡང་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱས་ཏེ་སྐྱོང་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་སྐྱེ་
དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསོས་སུ་གྱུར་པའི་མྱུ་གུ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་ལ་ཡང་
གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱས་ཏེ། འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱང་བར་བྱ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལ་བསྔགས་པ་གསུང་བའི་དུས་དེར་འཁོར་དུ་ཉེ་བར་གྱུར་ཅིང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བཀོད་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འོད་སྲུངས་འདི་ལྟ་སྟེ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

14

དཔེར་ན་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོད་སྲུངས་དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་དེ་དག་གིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཕྱག་བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་པར་ལུང་གིས་བསྒྲུབས་ལ། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲགས་པའི་ཉན་རང་གཉིས་
དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ལ་འདིར་དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མ་མཛད་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྒྱུ་ལ་མཆོད་བརྗོད་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱུ་
འབྲས་སུ། ཉན་ཐོས་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་

གཏུགས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས། བྱང་སེམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐུབ་དབང་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དེ་ལ་ཉན་རང་ལྟར་བཤད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་པར་སྟོན་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། སྙིང་རྗེ་ལ་ཐུག་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ལ་ཐུག་པ་ནི་ལོགས་སུ་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་དང་། ཐུབ་དབང་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་ན། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

15

ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་ཤེས་རབ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་ནི། རྒྱལ་སྲས་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་

གཙོ་བོའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འདིར་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་པ་ལས་
བསྟན་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ནི། རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་རྟོགས་ནས། ཆོས་ཉིད་འདི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྙམ་
ནས། སེམས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །
འདི་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་
ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་མ་རྫོགས་ལ། ཡང་འགྲེལ་པར་བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ངེས་བར་སྦྱར་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཡང་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པས་མཚན་ཉིད་ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། །དེས་ན་འགྲེལ་པར་སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད། འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཉེན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ།
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་གསལ་བར་བཤད་པས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

16

ཉིད་རྫོགས་པར་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལེགས་ཤིང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དང་ལུགས་འདི་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་གསུམ་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་འཇུག་པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས།
བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །ཕྱོགས་མཐའ་གཏུགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུགས་སོ། །ལུང་དེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་ཀྱང་། རྩ་བ་ནི་དང་པོའི་དོན་དང་། དེའི་དུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་སྐབས་ལས་ཤེས་
སོ། །ཆོས་གསུམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་སྟོན་པ་འདི་ཉན་རང་སངས་རྒྱས་ལས་དང་།
སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་ན། བྱང་སེམས་གང་ལས་འཁྲུངས་ཞེས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུར་མི་རུང་བས་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའོ། །
དེ་ལྟར་འདི་གསུམ་གང་གི་རྒྱུར་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་དེའི་མ་མཐའ། ལམ་
ཞུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཐོག་མ་པ་ལ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱེད་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་

བསྐྱེད་དེའི་རྒྱུར་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཐོབ་མ་ཐག་བྱང་སེམས་སུ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་འཇོག་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

བསྐྱེད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་པ་ཡིན་པས། དེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

17

ལྟ་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་བྱེད་ན་ནི་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་། སྨན་གྱི་ལྗོན་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་པས་དང་པོ་ཁས་ལེན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སྔར་བཀོད་པའི་སྐྱོན་ནི་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་
སྒོམ་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་ཀྱི། བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་དངོས་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་བུར་ཤིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་མྱོང་བ་དང་། ཤུན་པའི་ནང་གི་རོ་མྱོང་བ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་ཙམ་ནི། ཚིག་རྗེས་འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཙམ་ཡིན་པས་བུར་ཤིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཟེར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་མིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་མན་ངག་བཞིན་དུ་སྦྱངས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་ཐུབ་པའི་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པ་ནི། ཤུན་པའི་ནང་གི་བུར་ཤིང་དངོས་ཀྱི་རོ་དང་འདྲ་བས། སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་
ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྨྲ་བ་སྟེ། །རོ་ལྟ་བུ་ནི་འདི་ལ་དོན་སེམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོས་སྔོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བཙལ་ནས།
དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་བློ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པ་མིན་གྱི།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

18

འགྲེལ་པར་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ལ་བཤད་ལ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་
ཀྱི་སྔོན་དུ་འོང་བ་མི་འགལ་ལོ། །དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་བློ་ཞེས་པས་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུའི་
ཤེས་རབ་ཀྱང་སྟོན་དགོས་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
ཀྱི་རྩ་བ་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པས་ན། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྙིང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་
བསྟན་པར་བཞེད་ནས། གང་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྙིང་བརྩེ་

བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི་ཐོག་མར་སྐྱེད་པ་ལ་གལ་ཆེ་བ་ས་བོན་དང་ནི་འདྲ་ལ། བར་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བ་ལ་ཆུ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཐ་མར་གདུལ་བྱས་ཡུན་རིང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གནས་ལ། འབྲས་བུས་སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར། ཟླ་བའི་ཞབས་བདག་གིས་ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་དང་དེའི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་རམ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་བའི་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་བགྱིའོ། །དེ་ཡང་ད་གཟོད་བསྟོད་པ་མིན་གྱི་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་བསྐྲུན་པ་ལ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་དཔེའི་སྐབས་སུ་ཕྱིའི་ལོ་ཏོག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་གསུམ། སོ་སོ་བར་སོང་བ་ལྟ་བུ་མིན་པར། དོན་གྱི་སྐབས་

སུ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ལ་སྙིང་རྗེ་ཁོ་ན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་
ནོ། །
ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

19

ཅན་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བས། སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ། བདག་གིས་སེམས་ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་ནས། བདག་གིས་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བླ་
མེད་བྱང་ཆུབ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ། བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ངེས་པར་བསྐྱེད་དོ། །དེ་འདྲ་པའི་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དོར་ན་མི་འགྲུབ་པར་མཐོང་ནས། ཡེ་ཤེས་
གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆོས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིན་
ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། །སྙིང་རྗེ་སྔོན་བཏང་སྤྱོད་ཀུན་དང་། །ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད་བཤད་པ། །སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྨོད། ཅེས་སྙིང་རྗེ་
སྔོན་དུ་བཏང་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་
དམིགས་གཏད་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་
ཀུན་བསྡུས་པར་གསུངས་སོ། །བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་ལ་ཆུ་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི། སྙིང་རྗེའི་ས་བོན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དུས་ཕྱིས་
སྙིང་རྗེའི་ཆུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མ་བཅུས་ན། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་
པའི་ཚོགས་གཉིས་ཡངས་པ་མ་བསགས་པ་འདི། ངེས་པར་ཉན་རང་གང་རུང་གི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། སྙིང་རྗེའི་ཆུས་ཡང་ཡང་བཅུས་ན་དེ་ལྟར་མི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

20

འགྱུར་རོ། །
ཐ་མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་སྨིན་པ་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི། །རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཏུ་
ཟིན་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་སྨིན་པ་དང་བྲལ་ན། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་
འཕགས་པའི་ཚོགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པ་འཕེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འབྲས་བུའི་སར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཇུག་ན་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འབྱུང་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིའི་དོན་བཀྲལ་བས་ནི། ཐེག་ཆེན་པ་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཐོག་མར་ཡིད་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཅིག་
སྙིང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པས་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་ཕུ་ཐག་གཅོད་དགོས་པར་འདུག་སྙམ་ནས་དེ་དག་ལ་སློབ་པ་ཅིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་དགོས་སོ། །
༈ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཆོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངར་འཛིན་གྱི་འཇིག་ལྟས་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་སྐྱེད་པས། སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ནི་དང་པོར་ཏེ་བདག་གི་བར་མངོན་པར་ཞན་པའི་འཇིག་ལྟའི་སྔ་རོལ་ཏུ། ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་སྙམ་ནས། ང་ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཉིད་དུ་སྟེ་ལ་བདེན་པར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

21

མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས། ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་མིན་པའི་གཟུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ། འདི་ནི་བདག་གིའོ་ཞེས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས། ཟོ་ཆུན་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་འཕྱན་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ལྟར། རང་
དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་ཡི་འགྲོ་བ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་
ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའི་དོན་ནོ། །འགྲོ་བ་རྣམས་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་མོ་དང་འདྲ་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ལ་སེམས་ཅན་
དང་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་གཉིས་ནི་འདྲ་བ་པོ་དང་འདྲ་ཡུལ་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའོ། །འདྲ་
ཚུལ་ནི་དཔེ་ལ་ཐག་པས་བསྡམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དྲུག་ཡོད་པ་
བཞིན་དུ། དོན་ལའང་དེ་ཡོད་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ན། ཁྱད་པར་དང་པ་ནི་
བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཐག་པས་ཆེས་དམ་དུ་བསྡམས་པའོ། །འདི་ནི་ཞེས་པ་ནི་འོག་མ་ལྔ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཟོ་ཆུན་
གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་བསྐོར་མཁན་དང་འདྲ་བར། རྣམ་པར་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པར་འཇུག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བའི་ཁྲོན་པ་ཆེན་པོ་སྲིད་རྩེ་ནས།
མནར་མེད་པ་ལ་ཐུག་པ་ཟབ་པར་བར་སྐབས་མེད་པར་འཕྱན་པའོ། །བཞི་པ་ནི། ཐུར་དུ་ངན་འགྲོར་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངང་གིས་འགྲོ་ཞིང་གྱེན་དུ་བདེ་འགྲོར་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་དྲང་བར་བྱ་བའོ། །ལྔ་པ་ནི། མ་རིག་པ་དང་སྲེད་ལེན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པའི་ལས་དང་། ལྷག་མ་བདུན་གྱི་སྐྱེ་
བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་མཐའ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

22

གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་ནུས་པའོ། །དྲུག་པ་ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་

བསྔལ་དང་། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་

གཅོག་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་འདི་ནི་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་མོའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འདས་
པ་ཞིག་གོ །འདིར་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་ནི། སེམས་
ཅན་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ་གྱི་གོ་བ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་མིན་ནོ། །
འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། སྔར་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་འདོད་པས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་ཀྱང་། ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྒོམས་པས་སྙིང་རྗེ་
སྐྱེད་ཚུལ་སྔར་མ་བསྟན་བས། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་རང་དབང་མེད་བར་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟར་བསྒོམས་པས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་འཁོར་དུ་བཅུག་ན། ཤིན་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་མ་དུལ་བའི་སེམས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གནས་གང་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཁོར་ན། སྲིད་རྩེ་ནས་
མནར་མེད་ཀྱི་བར་གྱི་གནས་འདིར། མི་འཁོར་བའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་
རོ། །རྒྱུ་རྐྱེན་གང་གིས་འཁོར་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སོ། །དེ་ཡང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་
ངན་འགྲོ་དང་། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་

གིས་བདེ་འགྲོར་འཁོར་ལ། དེའི་དང་པོ་ནི་དེར་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འབད་ནི་དགོས་པར་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་དེའི་རྒྱུ་རྣམས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྒྲུབ་དགོས་པས་དཀའ་བ་སྟེ། ལུང་གཞི་ལས། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་ནས་འཕོས་ཏེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོའི་རྡུལ་དང་། དེ་གཉིས་ནས་འཕོས་ཏེ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

23

ཕྱག་སེན་གྱི་རྩ་མོས་བཞེས་པའི་རྡུལ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྟེན་
འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་ཉོན་མོངས་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གི་དུས་སུ་ཡང་ཚར་གཞན་
གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཞན་གཉིས་འཇུག་པས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། ཉིན་རེ་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ཆུའི་གཉེར་མ་ལྟ་བུས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མནར་བ་རྣམས་སེམས་པའོ། །འདི་ཡང་སྔོན་དུ་རང་ཉིད་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ་བསམས་པ་ན། ཡིད་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་མི་ཐོན་པ་ཅིག་གིས། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་
བསམས་པ་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟོད་པ་ལས་དང་པོ་པ་ལ་འོང་མེད་
པས། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་སྔོན་དུ་རང་སྟེང་དུ་བསམ་མོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འཁོར་བར་སྡུག་ཀུན་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསྒོམས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདྲེན་ནམ། གྲོགས་གཞན་ཅིག་དགོས་སྙམ་ན། འདི་ན་
དགྲ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བ་ན་མི་བཟོད་པ་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགའ་བ་དང་། ཕན་
གནོད་གང་ཡང་མ་བྱས་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་བ་ན། ཕལ་ཆེར་ཡལ་བར་འདོར་བ་ནི་རང་གི་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པས་ལན་ལ། གཉེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་ན་མི་
བཟོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་ཚབས་ཇི་ལྟར་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་དེའི་སྡུག་བསྔལ་
མི་བཟོད་པ་ཤུགས་དྲག་པར་སྣང་བས། སེམས་ཅན་ཤིན་ཏུ་གཅེས་ཤིང་ཡིད་ལ་ཕངས་པའི་ཡིད་འོང་སྐྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་གནད་ཆེན་པོའ། །ཡིད་འོང་ཐབས་གང་གིས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་ལུགས་གཉིས་སྣང་བའི་དང་པོ་ནི། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

24

ནས། ཕ་མ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་ཡིན་པ་བསམས་ན། དེ་རྣམས་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
འཁོར་བར་མཆོང་པར་བཟོད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་གོ་མི་དང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཕྱོགས་གཉིས་པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡིད་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་དང་། འཁོར་བ་ན་མནར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་པ་དེ་དག་གིས་
ནི། ཟླ་བས་མཆོད་བརྗོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཛད་པ་དོན་ཡོད་པར་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེའི་མཁས་པར་རློམ་པ་ནི། ནེ་ཙོའི་འདོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེར་འགྲོ་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡང་། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་གཉིས་སྨོས་སོ། །འགྲོ་བ་རླུང་གིས་གཡོ་བའི་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར་གཡོ་བ་སྟེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་
དོ། །ཞེས་པ་དང་སྦྱར་བ་ནི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཆུའི་ནང་གི་ཟླ་གཟུགས་ལྟར། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་
དང་སྦྱར་བ་ནི། །དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །འགྲེལ་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་བཞག་ནས་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

25

པ་འོག་མ་གཉིས་ལ་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །འདི་ལྟར་ཆུ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་རླུང་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོ་མིན་པས། ཆུའི་ཆ་ཤས་བརླབས་པས་ཁྱབ་པའི་ནང་དུ་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན། གཟུགས་བརྙན་ལས་སྔར་དམིགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ཆུ་

དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། ཉེ་རེ་རེ་འཇིག་པ་ཟླ་བ་རང་གི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུར་ཤར་བ་ན། དམ་པ་སྟེ་སྐྱེ་བོ་ཚུལ་དེ་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། གང་དུ་སྣང་བའི་ཟླ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ངོ་། །
དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་སྙིང་རྗེའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་།

སེམས་ཅན་འཇིག་ལྟའི་མཚོར་དེ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དུ་འབབ་པའི་མ་རིག་པའི་ཆུ་སྔོན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་
ནང་ན་གནས་པ། ནམ་མཁའི་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ལས་དཀར་ནག་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་མདུན་ན་གནས་པ་རྣམས། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇིག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་

སྡུག་བསྔལ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ན།
དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། འཁོར་བར་འཁྱམས་པའི་ཚུལ་བསམས་པ་ལས་སྐྱེ་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་མ་རིག་པ་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་འདྲེན་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དགོངས་
སོ། །
འདིར་འགྲེལ་པར་སྙིང་རྗེ་གསུམ་རྣམ་པས་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་ཡུལ་གྱི་
འབྱེད་པར་གསུངས་པས། གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

26

འབྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་སྟེ། སྙིང་རྗེ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་ཞེས་གསུངས་ལ། ཕྱི་
མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འགྲོ་བ་གཡོ་བཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་
དམིགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེས་ནི། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པས། སྐད་ཅིག་གི་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པའོ། །སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ངེས་པ་ན། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པ་བློ་ངོ་དེར་ཁེགས་པས། ཕུང་པོ་ལས་
ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་དེས་པར་ནུས་སོ། །དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ནི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་ཙམ་ལ་བཏགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་

བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འགྲོ་བས་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མི་རྟག་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱེད་པའོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་སོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་ནི་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཟུང་བ་
ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདེན་མེད་དོ། །བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

27

སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། །
བོད་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་མང་པོས་སྙིང་རྗེ་གཉིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་
པར་དམིགས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་དམིགས་ཟེར་བ་ནི། འདི་དག་གི་དམིགས་རྣམ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པ་སྟེ། སྙིང་

རྗེ་གཉིས་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་ལ། སྐད་ཅིག་མ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་གཉིས་རྣམ་པའི་ཡུལ་དུ་འདོད་ན། སྙིང་རྗེ་གཅིག་ལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་སྙིང་རྗེའི་
དམིགས་པར་འཇོག་པ་ལ། སྙིང་རྗེ་གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་སེམས་ཅན་
སྐད་ཅིག་མ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྔོན་དུ་ངེས་ཟིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་ཀྱི། སྙིང་རྗེས་དེ་གཉིས་སུ་དམིགས་པ་མི་
དགོས་སོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་སྙིང་རྗེ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་སྔར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་
གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བཤད་ལ། སྙིང་རྗེ་དང་པོ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་

རྗེ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཉེར་བསྡུའི་མིང་ངོ་། །དེས་ན་སྙིང་རྗེ་དང་པོ་
འདིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་པར་འདོད་པ་
ནི། མི་རིགས་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

28

ཡང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་། སྔར་
བཤད་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུངས་ནས། མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཀྱང་། བུམ་པ་དམིགས་པར་འཇོག་རེས་ཀྱིས་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བུམ་པ་དམིགས་པར་མི་
འཇོག་པ་དུ་མ་ཞིག་འོང་ལ། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཀྱང་། བུམ་པ་དམིགས་པར་འཇོག་རེས་ཀྱིས་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བུམ་པ་དམིགས་
པར་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །
འདིའི་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ནི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྙིང་རྗེ་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྙིང་རྗེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཅི་
ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །མཆོད་
བརྗོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་རྗེ་ནི། ཐོག་མའི་སྙིང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་པས་ན། སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་འགྲེལ་པས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ། །
འོ་ན་ལམ་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྙིང་རྗེ་དེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

29

ལ་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འདི་ལ་གཉིས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ནི། ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ཚོལ་བ་སྔོན་དུ་
བཏང་སྟེ། དོན་དམ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་བསྐྱེད་ཅིང་ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་བོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་ནི།
སྔོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཚོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་སྟེ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྔོན་བཏང་སྟེ། །དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་གྱུར་ནས། །ལྟ་ངན་ཐིབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ། །སྙིང་རྗེ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སུ། །འགྲོ་དོན་བྱེད་པར་
དཔའ་གྱུར་པ། །བྱང་ཆུབ་བློ་རྒྱས་མཁས་པ་ནི། །བློ་དང་སྙིང་རྗེས་བརྒྱན་པ་ཡི། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཡང་དག་སྤྱོད། །ཡང་དག་དད་པས་རྗེས་འབྲང་བ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླངས་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་བརྩོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྙིང་

རྗེ་གསུམ་ག་སྔོན་དུ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ། །
སྔོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྙེད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་དུས་སུ་ཡང་། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེ་ལ་སློབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད་ཚུལ་དེ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཆོད་པར་བརྗོད་ནས་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་དངོས་སུ་མ་མཛད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་ནས། མཆོད་བརྗོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

30

དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་བཤེས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་དོ། །
འོན་ཀྱང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་ནས་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་པས། ཤུགས་ལ་ནི་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ཡོད་དོ། །གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་ལ་བརྗོད་བྱ་ནི། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཉིང་དགོས་ལ་གནས་སྐབས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་བཞི་བགྲོད་
པའོ། །མཐར་ཐུག་པ་ནི་འབྲས་བུའི་སའོ། །ཉིང་དགོས་དགོས་པ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་ས་དང་། འབྲས་བུའི་སའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུགས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྐྱེའི་སར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། །
༈ དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ལམ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། རེ་ཞིག་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་
བཞེད་ཅེ་ན། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། རང་གིས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྙེད་ནས། ལམ་ལྟར་སྣང་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཅི་ཙམ་
སྦྱངས་ཀྱང་། རང་གི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་ཅི་ཡང་མི་རྙེད་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

31

ཐོས་བསམ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་གནད་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངལ་བར་བྱས་ཀྱང་སྙིང་པོ་ལེགས་པར་མི་ལོན་པས་ན། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་
རྣམས་ཤེས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །
ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་ཆ་ཕྱོགས་རེ་བཤད་པ་མང་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
བ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྩམས་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་སྟོན་པའི་གཞུང་གསུམ་ལས། རིན་
ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ། དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །ཞེས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་སྔོན་བཏང་སྤྱོད་ཀུན་དང་། །ཞེས་སོགས་ནི་སྔར་དྲངས་ཟིན་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟན་བྱ་བ་ནི། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་སྙིང་རྗེ་སོགས། །སྦྱིན་
པ་རང་དོན་ཡོངས་བཏང་བ། །ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་ཕན་བྱ་བའོ། །བཟོད་པ་ཁྲོ་བ་
སྤངས་པ་སྟེ། །དཀར་པོའི་ཆོས་སྤེལ་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །བསམ་གཏན་རྩེ་གཅིག་ཉོན་མོངས་མེད། །ཤེས་རབ་བདེན་དོན་གཏན་ལ་འབབས། །སྙིང་བརྩེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ། །སྙིང་རྗེ་རོ་གཅིག་བློ་གྲོས་སོ། །སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་

བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྡན་བརྩོན་པས་བརྗིད། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་བློ་ཡིས་
གྲོལ། །སྙིང་བརྩེ་བས་ནི་དོན་ཀུན་སྒྲུབ། །བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པར། །ཅིག་ཅར་
ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཡུལ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་
ཉིད་ཐོབ་འགྱུར། །ཞེས་ཕྱིན་དྲུག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། །ཕན་ཡོན་དང་སྙིང་རྗེའི་
གྲོགས་དང་བཅས་པ་ལ་བསླབ་པར་གསུངས་ཏེ། “སྦྱོད་པའི1

་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་

1 སྤྱོད་བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

32

སྔོན་དུ་བཏང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་དེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་བགྲོད་པར་གསུངས་
སོ། །ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་བཅུས་ཁམས་“རྒྱས་པར1

་བྱེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་གསུངས་

སོ། །ལམ་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྡོམ་རགས་པ་ཅིག་མཛད་པ་དེ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ན། དལ་འབྱོར་དང་བསྟན་པ་ལ་དད་པ་རྙེད་དཀའ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྙེད་དཀའ་བར་གསུངས་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་ཡང་རྙེད་དཀའ་བ་དང་། སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་།
བྱང་སེམས་ལ་རྨ་འབྱིན་པའི་ལས་སྒྲིབ་དང་། དེ་ལ་བརྙས་པའི་སེམས་དང་། བདུད་
ཀྱི་ལས་དང་། དམ་ཆོས་སྤོང་བ་སོགས་སྤོང་བ་རྙེད་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་
མང་དུ་གསུངས་སོ། །
འདི་སྔ་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ན་གསལ་མོད་ཀྱང་། ད་དུང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་

རྣམས་རྟོགས་དཀའ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། སྤྱིར་
བསླབ་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མདོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་བསླབ་
བཏུས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། ཐོག་མར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་བསམས་ནས། ཚེ་འདིར་སྙིང་པོ་ལེན་པའི་“ཕན་པ2

་

སེམས་པ་དང་། དེ་ནས་དད་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་བསམ་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་དེ། སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་།
དེ་ནས་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་དང་། དེ་ནས་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་
1 རྒྱས་བར
2 ཕན་བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

33

གསུམ་བཏང་བ་དང་། བསྲུང་བ་དང་། དག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤེལ་བའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིས། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་བཤད་པར་བྱའོ། །
བཞི་བརྒྱ་པར་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ལུས་གསུངས་ལ། དབུ་
མ་སྙིང་པོ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་དང་། དབུ་མའི་སྒོམ་རིམ་གསུམ་ལས་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་པའི་ལུས་རྣམས་ཀྱང་འདྲ་བས། འཕགས་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཆེན་པོ་
ཐམས་ཅད་ལམ་གྱི་ཁོག་ལ་འདྲའོ། །འདི་རྣམས་ལ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྟེར་བའི་
ཐབས་ལས་དང་པོ་བས་འཇུག་པ་བདེ་བ་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་གཉིས་ལ་མཁས་པའི་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་གདམས་ངག་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པར།
ཤིན་ཏུ་གོ་སླ་བའི་འཁྲིད་ཚུལ་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་དང་། དེས་
ཐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། བྱང་སེམས་ལ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སོ་སྐྱེའི་སའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་འོག་འདིར་བསྟན་དགོས་
པ་ལས། དེར་མི་སྟོན་པར་འཕགས་པའི་ས་ཉིད་ནས་འཆད་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་སྙམ་ན། འདི་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ཉིད་དུ་བཤད་པས། སྐབས་འདིར་མ་བཤད་དོ། །
དེའི་དགོས་པ་ནི་གང་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པས། ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པས་དེ་གསུམ་ཐོག་མར་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་ནི་སྔོན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་མ་ཟད། བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ལ། གཉིས་ལ་མི་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱོད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེས་མཚོན་ནས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

34

སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཞན་ལ་སློབ་པ་ཡང་གོ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་ཀུན་ལས་
བཏུས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བར་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་དག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཚོགས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་བསླབ་དགོས་ཀྱི། ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བས་
ཆོག་ཤེས་བྱེད་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཡང་མེད་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཙམ་ལ་ཡིད་བརྟན་པར་མི་བྱའོ། །
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ས་མཚམས་མ་
ཟིན་པར་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་མཐོང་སྟེ། རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བདེན་འཛིན་དུ་འཁྲུལ་བས། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེལ་བ་
དང་། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་“སྟོང་པའི1

་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ཞིག་གི་
ཆོས་སྐུ་ལས་མེད་ཅིང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་
འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་པར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ལུགས་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་གསུམ་བསྒོམ་པ་ཡང་བྱང་སེམས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་མིན་པར་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་བཞག་པའོ། །ཞེས་པས་རང་ངོས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་“སྐུར་པ2

་བཏབ་ཅིང་།
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སེམས་ཅན་ཟོ་ཆུན་དང་ཆོས་མཐུན་དྲུག་གིས་

1 སྟོང་བའི
2 ཀ ། སྐུར་བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

35

འཁོར་བར་བཤད་པ་རྣམས་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པས། དབུ་མ་འཇུག་པའི་མཆོད་བརྗོད་ནས་བཟུང་སྟེ། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ལ་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྦྱིན་སོགས་ལ་སློབ་ཚུལ་འཕགས་པའི་སའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ལའང་སོ་སྐྱེའི་ས་ནས་ཀྱང་། ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་སྤྱོད་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ད་ལྟ་ནས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བཅུའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག །ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག །ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། །ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའོ། །ཞེས་ས་བཅུ་དང་། བཅུ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་རགས་པ་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་གཞི་མཛད་ཅིང་། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་མཛད་དེ། དེ་ལ་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུར་བཤད་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་སོ། །དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་པའི་ས་བཅུའི་ངོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་རྗེ་
ལ་སོགས་པས་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ན། ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་སྟེ་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ས་ཡི་ངོ་བོ་དང་གང་གིས་ཡོངས་
སུ་ཟིན་པ་དང་། སའི་མིང་འཐོབ་ཚུལ་དང་། སྒྲའི་དོན་བཤད་པ་བཞིས་བསྟན་ནོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་
གྱི་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་མེད་དུ་འཆད་པ་ནི། ལུགས་འདིའི་ཟག་མེད་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

36

འཇོག་པའི་དོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་སྣང་བས། རང་གི་ལུགས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསླད་པ་ནི་ཟག་བཅས་དང་། བསླད་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དུ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་པ་མེད་ལ། དེ་ཡང་རེས་འཇོག་པ་སྟེ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན་བག་
ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཅན་དུ་སྐྱེའོ། །ས་བདུན་པའི་བར་དུ་ནི་མ་རིག་པས་སླད་པ་
ཡོད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ལ་ནི། སློང་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་
ཟད་པས། དེས་བསླད་པ་མེད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ནི་ཡོད་
དོ། །ཡང་འགྲེལ་པར་ས་དང་པོ་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱངས་ཆད་དུ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པ་ལ་ཟེར་གྱི།

མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཙམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་དུ་མ་
རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པས་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་རིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་གཉིས་ཟད་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ལྡོག་པ་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི། མུ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་བ་དྲི་མ་ཟད་ན་སེམས་ཀྱང་ཟད་པར་འདོད་པ་ལྟར་སྨྲ་བའི་སྐུར་འདེབས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་ཟེར་བ་ཡང་དེ་དང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

37

འདྲའོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་གྲོལ། །གང་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། །ཐ་སྙད་དུ་ནི་སེམས་ལ་བརྗོད། །ཅེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེད་པ་
ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཆོས་དབྱིངས་
བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་མེ་ཡིས་དག་པའི་གོས། །སྣ་ཚོགས་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན། །ཇི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །དྲི་མ་འཚིག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་དྲི་མ་ཅན། །ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་དྲི་མ་སྲེག །དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རྡོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོས་དྲི་མ་ཅན་མེར་བཅུག་
པ་ན། མེས་དྲི་མ་ཚིག་ཀྱང་གོས་མི་འཚིག་པ་ལྟར། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

མེས་བསྲེགས་པ་ན། དྲི་མ་སྲེག་པ་ཡིན་གྱི་འོད་གསལ་བའི་སེམས་མེད་པར་མི་
འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པར་

ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སར་འཇོག་མི་འཇོག་གི་ཁྱད་པར་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་དང་། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གི་ཡིན་
ནོ། །གཞན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། བདག་མེད་གཉིས་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ། རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྒོ་ནས། ཟབ་
དོན་ལ་བློ་རྒྱས་པ་དང་མ་རྒྱས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

38

ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཆར་ཕྱེ་བ་ན་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཅན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་རྣམས་ས་སོ་སོར་
འགྱུར་བ་སྟེ། ས་ཞེས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སམ་རྟེན་བྱེད་པས། ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྙད་“པའོ།

1

།དེ་དག་གིས་ནི་དོན་དམ་པའི་ས་བཅུ་ཀ་ཡང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འཇོག་པར་“བསྟན་ནོ།

2

།དེ་མཚུངས་ཀྱང་རབ་དགའ་སོགས་ས་སོ་སོར་
འཇོག་ཚུལ་ནི། བཞིའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སོགས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ། །ཁྱད་པར་
གཉིས་པ་ནི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཐོབ་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །“དེ་ནི3

་

ཞིང་བརྒྱ་གཡོ་བ་དང་སྟོང་གཡོ་བ་སོགས་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་

གྲངས་འཕེལ་བའི་ནང་དུ་སོང་ཟིན་པས། ས་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང་། ལམ་བགྲོད་བའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དང་། གཉིས་པར་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །ཁྱད་པར་བཞི་
པ་ནི། ས་དང་པོར་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དབང་བ་དང་། གཉིས་པར་གླིང་བཞི་ལ་དབང་པའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ། དེས་ན་

1 བའོ

2 ཀ ། བསྟན་ཏོ ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་བསྟན་ནོ་ཚང་མར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽ 3 ད་ནི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

39

ས་སོ་སོའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་དམན་
མཆོག་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ས་རྣམས་སོ་སོར་འཇོག་ལ། ས་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ས་དེ་དང་དེར་བསྡུ་དགོས་པས། མཉམ་
གཞག་ཁོ་ན་ལ་མི་བྱའོ། །ས་སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱའི། དོན་དམ་པའི་ས་འདི་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་བར་སྣང་བྱ་རྗེས་མཁས་རྣམས་
ཀྱིས། །བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ས་

ཀུན་ཡང་། །བརྗོད་མི་ནུས་ན་མཉན་པར་ག་ལ་ནུས། །ཞེས་བར་སྣང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱས་བགྲོད་ཀྱང་། བྱའི་རྗེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངག་གིས་
བརྗོད་པ་དང་། བློས་མཐོང་བ་མིན་པ་བཞིན་དུ་བྱ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་པའི་ས་རྣམས་
ཀྱིས། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བགྲོད་ཀྱང་། དེའི་བགྲོད་ཚུལ་འཕགས་པས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཇི་བཞིན་པ་ནི། འཆད་པ་པོ་འཕགས་“པས1

་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་
ནུས་ན། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཇི་བཞིན་པ་མཉན་པར་མི་ནུས་པར་
གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རབ་དགའ་སོགས་ས་ལྔ་བཤད་པ་དང་། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་དང་། རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པའོ། །་དང་པོ་ལ་ལྔ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་

1 བས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

40

པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །
༈ དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། འགྲོ་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བའི་རང་བཞིན་མེད་པ་སྙིང་རྗེའི་
དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བཟུང་བ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས། རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། བྱང་སེམས་
ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་གྱིས་དགེ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་བསྔོས་པ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་
ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་ཀྱི་

གྲངས་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལ། རབ་ཏུ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་
དམ་པའི་སེམས་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སོགས་པ། སྨོན་ལམ་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་མེད་པ་བཅུ་ས་དང་པོ་བས་འདེབས་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས། སྨོན་ལམ་མ་ལུས་པ་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྩ་བར་ཀུན་
ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་བཀོད་དེ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་མོ། །
དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ནི།
བསྔོ་བ་བླ་ན་མེད་པར་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པར་ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ས་དང་པོར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་
པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

41

སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ན་དེ་ལས་དམའ་བ་ནས་ཀྱང་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་བཞེད་པ་ནི། སྔར་བཤད་ཟིན་ལ། བསླབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་མདོ་མང་པོས་བསྒྲུབས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་སྟན་
གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མ་ཐོབ་པའི་བར་རྣམས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པར་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་པས། དཔེ་མ་གྲུབ་བོ་སྙམ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ཉིད་ལ་འཇོག་པར་མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་སྔ་མ་ལྟར་ཡང་བཤད་པས། ལུགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ་སློབ་དཔོན་འདི་མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་བཞེད་དོ། །འདི་ནི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་སྙེད་ལ། བསྐལ་པ་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ། ཉི་མ་རེ་
རེ་ཞིང་ལྷའི་ཟས་རོ་བརྒྱ་བ་དང་། ལྷའི་གོས་བྱིན་པ་བས། གཞན་ཞིག་གིས་ཆོས་ཀྱི་

རྗེས་འབྲང་གཅིག་ལ། ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན་སྔ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་སྔ་མ་ལྟ་བུའི་གྲངས་ལ། སྔ་
མ་ལྟར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། བརྒྱད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན། སྔ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་འབྲང་གཉིས་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཡིན་པར་གསལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

42

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་གི་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་གྱི་

རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་འཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན།
རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞིའི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གནོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་

ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་སེམས་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་འདས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་བསྙད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེ་
བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པར་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་དྲངས་པ་

ལས། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་པ་ལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་སེམས་ཁྱད་པར་བའི་མིང་གིས་བསྙད་པར་ཤེས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། མ་བྱུང་བ་དང་ཡང་དག་པར་མ་བྱུང་བ་དང་། ལོག་པ་དང་། དེ་དག་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རྙེད་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་འདི་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཕགས་པས་རྙེད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་
ལྟར་རྙེད་པ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དགོངས་ཀྱི། སོ་སྐྱེ་ལ་བྱང་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

43

ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་
ངེས་པའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་
སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། ལམ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་རང་གི་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
ས་དང་པོ་འདི་ནི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས། འཇིག་ལྟ་དང་ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་

དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་
སྤངས་པར་བསྟན་ལ། འཇིག་ལྟ་ནི་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི་ལྷན་

སྐྱེས་མིན་ནོ། །འོ་ན་ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གཞན་ཡང་སྤངས་པ་ལ། གསུམ་པོ་འདི་
ཙམ་སྨོས་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། མདོ་སྡེ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལེགས་པ་ནི་མཛོད་ལས། འགྲོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྙེད་ཅིག །ཐར་པར་བགྲོད་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
དཔེར་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་འདོད་པ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ།
འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། ལམ་ནོར་བ་དང་། ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པར་བགྲོད་པ་ལ་ཡང་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། དང་པོས་ནི་ཐར་པ་ལ་སྐྲག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

44

པས་དེར་འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། གསུམ་པས་ནི་ལམ་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་ལམ་ནོར་བ་དང་། གཉིས་པས་ནི་ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་གསུམ་“བསྟན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པས། དེའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། སའི་སྤང་བྱའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བ་སྐྱེས་པས། རབ་ཏུ་དགའ་བ་མང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་སྲས་དེ་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཆང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །རབ་དགའ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་ནུས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ས་གཉིས་པར་གནོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྤྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ས་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པ་སྟེ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་སོང་དུ་ལས་དབང་གིས་འགྲོ་མི་
སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ངན་འགྲོའི་ལམ་ཟད་པ་ས་འདི་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་ཅི་དགོས་སྙམ་ན། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་ནི། དེར་འཁྲིད་པའི་ས་བོན་གཉེན་
པོས་བཅོམ་པ་མིན་གྱི། རྐྱེན་མ་ཚང་བས་ཡིན་ཅིང་། འདིར་ནི་ས་བོན་གཉེན་པོས་
བཅོམ་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཀྱང་ངན་འགྲོའི་ཕུང་ཁམས་སོགས་མཐོང་སྤང་དུ་བཤད་དོ། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ས་སྟེ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོར་ན་ཇི་ལྟར་འབྲས་གནས་བཞི་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་བཞིའི་དགྲ་བཅོམ་ནས་ཡས་བགྲངས་ན། གྲངས་བརྒྱད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

45

པ་ཡིན་“པས1

་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ། འཕགས་པའི་ཆོས་
ཐོབ་པ་ལས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་འདི་ཡང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལས་སྐྱོན་ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་“བསྟན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པ་དང་། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་བློའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་།
དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་གཉིས་པ་སོགས་སུ་མ་ཟད།
སེམས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། ཀུན་རྫོབ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེའི་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་པར་བྱས་པ་སྟེ་
ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནས། དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་གཞན་པ་

ཅིག་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བུ་སྐྱེས་ནས་རིང་“པོ་

2

མ་ལོན་པ། རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་
ནི་བློན་པོའི་ཚོགས་རྒན་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བདག་

ཉིད་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ལས་དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། དེ་བཞིན་
1 བས

2 བོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

46

གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཡུན་རིང་དུ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལྡིང་
གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཕྲུག་གུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རླུང་གི་ཤུགས་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་རྒས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་
བྱུང་བ། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་དབང་པོའི་ཕྲུག་གུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གནོན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་
ཡོངས་སུ་དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ངེས་པར་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས་ལུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་
བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། ལས་དང་པོ་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་དུ་མ་ལོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བལྟོས་ནས་ཡིན་ལ། སྔར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ས་དང་པོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ནི་དཔེ་སོ་སོ་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བའི་ཚིག་རྐང་གསུམ་གྱི་དོན་ཡང་མདོ་དེའི་
དོན་བསྡུས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

47

ས་དང་“པོའི1

་སེམས་བསྐྱེད་ལ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ལས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས། ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པར་མའི་འདོད་དམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་

འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་

པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་། རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ།
དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཟློག་གོ །རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་། ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་
ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཟློག་གོ །ཞེས་གསུངས་ལ་མདོ་འདི་བསླབ་བཏུས་ལས། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡང་བརྙས་པར་མི་བྱ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ཐོབ་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་དོན་སྤྱོད་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི། ས་རིང་དུ་སོང་བར་སོན་པ་ན། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཉན་རང་རྣམས་ལྷག་པར་ཏེ་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ས་བཅུ་“པའི2

་མདོ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་
1 བོའི
2 བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

48

ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ནི། སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་བློན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་གྱི། རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་
དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས། བློན་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི། རང་གི་
བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་
བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་
འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ས་དང་པོའི་སྐབས་ཡིན་པས། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་རིང་དུ་སོང་བ་ཁོ་ན་ནས་བཟུང་ནས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་
བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། ཉན་རང་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི། ས་དྲུག་པ་མན་

ཆད་དུ་ནི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་གི་བྱ་བ་ཐམས་
ཅད་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི། དེ་གཉིས་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དོན་ཡིན་པར་
འགྲེལ་པའི་དོན་བསྡུས་ལས་ཤེས་སོ། །བློའི་སྟོབས་འཆད་པ་ན་རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཞེས་པ་ནི་བྱང་སེམས་རང་གི་ཡུལ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཤེས་པའི་ཆེ་བའོ། །དོན་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དྲུག་པ་མན་ཆད་དང་། བདུན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

49

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དང་པོ་རྣམས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་
བའི་ནུས་པ་མེད་ལ། བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པས།
བློའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་གནོན་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། ཡང་བདུན་པ་ནས་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་འཇུག་ནུས་པས་ཞེས་པ་དང་། བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདུག་པས། བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་ལུགས་འདིས་
ནི། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་ལ། དེ་
སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ལ། དེ་དག་གི་ས་བོན་“ཟད1

་དགོས་ཤིང་། སྤངས་
པ་དེ་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས། བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་
སྤོང་བ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་མིན་ནོ། །ས་བོན་དེ་ལས་གཞན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་
སྒྲིབ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྤོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །
དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ལུགས་ཀྱིས།

དེ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུར་བྱས་ནས། ས་གཉིས་པ་སོགས་སྒོམ་ལམ་
དགུས་སྤོང་བའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་ཐོད་རྒལ་ཞེས་པ་ལ་ནི། བརྡ་རྙིང་པ་ལས་སྣྲེལ་ཞི་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་
བས། རིམ་པ་འཆོལ་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། འདིར་དེའི་སྒོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པ་དྲུག་པ་མན་ཆད་ལ་མེད་ཅིང་བདུན་པ་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་

1 ཟང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

50

རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ནི་དྲུག་པ་མན་ཆད་དང་བདུན་པ་ལ་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་གནོན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ། ད་དུང་དོགས་པ་མ་ཆོད་པས་རྩོད་
གཞི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བཤད་ལ་ས་བདུན་པར་ཁོ་བོ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པས་རྩོལ་“པ1

་དང་བཅས་ལ།

མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས། མཚན་མ་མེད་པའི་
ལམ་ཐོབ་ཅིང་། དྲུག་པ་མན་ཆད་དང་ཉན་རང་རྣམས་ལ་མཚན་མེད་དེ་མེད་པས། བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་ཀྱང་། འདི་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་སྟེང་
ནས་ཁྱད་པར་གཞག་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་མཐའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་གི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་

སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པ་ས་འདི་ནས་ནུས་ལ། ས་འོག་མར་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་གསུང་བ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། མོས་སྤྱོད་དུ་སེམས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་མ་སོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དུས་ཐུང་ངུར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པ་མི་དཀའ་ཡང་། སེམས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བའི་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ། འཇུག་ལྡང་གི་ཚུལ་དེ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་བློས་
ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འཆད་པ་འདི་སྐབས་ལ་མ་བབ་པོ་སྙམ་ན། སྐབས་འཆོལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ས་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལ་བརྟེན་

1 ཀ ། བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

51

ནས་འཆད་ལ། མདོ་དེར་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་ཉན་རང་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་

མི་གནོན་པའི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས་གསུངས་ལ། དེའི་ཚེ་ས་གང་ནས་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། ས་
བདུན་པ་ནས་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། གཞུང་འདིར་
ཡང་བཀོད་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་སྐབས་ལ་བབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བཅུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྤྱོད་འཇུག་གི་ལུགས་སུའང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། ཉན་རང་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་ལུང་འདི་ལས་ནི། ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཤེས་རབ་དེ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་

སྲིད་རྩེ་མ་གཏོགས་པའི་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་བཞིན་དུ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་
ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉན་རང་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

52

ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་མེད་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་

ས་བོན་ཟད་“པར1

་བྱེད་མི་ནུས་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་

དང་འདྲ་བར་“བསྟན་ནོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པས། བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི། ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བ་མེད་པས་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་ན། བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་སུན་མི་ཕྱིན་པས། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ལ། ལུགས་འདི་དང་ཞི་བ་ལྷའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་ཤོད་སྣང་བས། འདིའི་མཐའ་བཅད་པ་ལ་དོགས་པ་
སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་སེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྟོང་“པའི2

་

སྟོང་བདགམེད་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ནི་ངེས་པར་འོང་ལ། དེ་བྱུང་བ་ན་དེའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ལ་
ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་ངོ་། །དེ་བྱས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་
1 བར

2 བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

53

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འོང་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །
དེ་ལྟར་ན་དེ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་རྣམས་
སྤོང་བ་འགྲུབ་བོ། །དེ་གྲུབ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡང་འགྲུབ་པས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྤོང་
ནུས་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་འགྲུབ་པས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་
ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བར་ནུས་ཏེ།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྤོང་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཐམས་
ཅད་ཟད་པར་ནུས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་
ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་སྒོམ་པ་དང་། བསྒོམས་པ་ལས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་འོང་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་མི་སྨྲའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མིན་པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་དུ་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་སྤང་དང་། སྒོམ་སྤང་གང་གི་ཡང་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

54

དུ་བཤད་པ་དང་། སྤང་“བྱ1

་གཉིས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བར་བཤད་པ་དང་།
ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་དགྲ་བཅོམ་པ་འཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི། དྲང་བའི་དོན་དུ་
འགྲེལ་བའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཆ་མེད་དང་། དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་དང་། དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་བཀག་པ་ཡང་ཚད་མས་འགྲུབ་ཅིང་། དེས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱས་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་འགྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། དེའི་སྟེང་ནས་ས་བཅུ་དང་། ལམ་ཕྱི་མ་གསུམ་བགྲོད་པ་དབུ་མ་པས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་བཞིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྔར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། བདག་མེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཉོན་
མོངས་སྤོང་ལ། རྣམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་
དོན་ཡིན། །ཞེས་སྔ་མ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་སོ། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་ནས། རྒྱ་གར་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་པས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །
ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་ནི་རེ་ཞིག་འགོག་ནུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་“བ2

་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་

1 ཕྱ
2 པ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

55

ཅན་གྱིས། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤོང་བར་མངོན་པ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ན། སྔར་གྱི་ལམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤོང་
ནུས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤོང་ཞེས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་། མངོན་པ་གཉིས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་
ཡིན་གྱི། ལུགས་འདིས་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཤད་པ་དང་།
དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་པ་ལས་བཤད་ཚུལ་
ལས་གཞན་རྣམས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་སྤོང་བར་མི་ནུས་སོ། །མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་སྲིད་རྩེའི་སས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱིས་སྤོང་མི་ནུས་ཀྱང་། སྔར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྤོང་ནུས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་འགྲེལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤོང་གཉེན་དུ་བཤད་པའི་ལམ་རྣམས།
ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤོང་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་གསལ་བར་“བསྟན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ཡང་བཞེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་
བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས། ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་
བར་འགྱུར་བས། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་པའི་ལན་དུ། གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། །མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཐོང་བའི་ལམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

56

འདི་མེད་པར། བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་
ལ་ཐར་པ་མེད་པ་དང་། དུས་གསུམ་གའི་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་

ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། བླ་ན་

མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རྐྱང་པ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ནས་བསྟན་རྩ་དགེ་སློང་ཉིད་ཡིན་ན། ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞིས་སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་མྱང་འདས་མི་འཐོབ་པར་ཡང་བསྟན་ནོ། །
དེ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། དེ་མ་ཐགཏུ་དེ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་པ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མའི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། ཞེས་བཤད་པ་
བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་བསྒོམས་པས། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བ་འཐོབ་ན་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་མི་རྟག་སོགས་ཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་འཐོབ་མི་འཐོབ་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
བདེན་པ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་
ནུས་པ་ཁས་བླངས་ནས། དེས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་འདིའི་དོན་གཏན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ལམ་དེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞག་པ་རྣམས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལམ་རྒྱུད་

ལ་བསྐྱེད་པས། རེ་ཞིག་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུ་བ་མེད་པའི་ཚེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གྲོལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

57

བ་ཐོབ་པར་འཇོག་ན། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འགོག་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདོད་པར་མི་ནུས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་

ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་

དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བས་སོ། །ཞེས་པས་སྟོན་ནོ། །
གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི། འགྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་
རྣམས། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་མཽ་གལ་གྱི་བུ་དང་། འཕགས་པ་སོར་ཕྲེང་ཅན་ལ་
སོགས་པ་ལ་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུས་སྡུག་བསྔལ་
འབྱིན་པ་མཐོང་བས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མིན་གྱི། ལས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་
པའི་ནུས་པ་མི་ལྡོག་པས་གྲོལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན། ལམ་གཞན་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་ཀྱང་། གཏན་ནས་ལོག་པ་མིན་པས་སླར་ཡང་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བས།
ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་མི་འཆད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་པ་འོང་བར་བསྟན་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་རེ་ཞིག་འོང་བའི་དོན་ནོ། །ལས་
ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། རེ་ཞིག་ཉེར་ལེན་སྲེད་པ་ནི། །མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

58

ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། །ཞེས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་སྲེད་པ་ལམ་དེས་ཟད་པར་བྱེད་
པས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་མི་ལེན་པར་ངེས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་
ལན་དུ། སྲེད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། །ཀུན་རྨོངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། །ཅེས་ཕ་རོལ་པོས་ཀུན་རྨོངས་མི་ཤེས་པ་ལ། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། དེ་མིན་པ་གཉིས་འདོད་པ་བཞིན་དུ། སྲེད་པ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་ཅིག་དང་མིན་པ་ཅིག་ཀྱང་
ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སྡེ་པ་གཉིས་དང་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲེད་པ་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་རང་

ལུགས་ཀྱིས་སྲེད་པ་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །
དེས་ན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་
གྱིས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་བ་རེ་ཞིག་སྤངས་ཀྱང་། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་ཅི་སྟེ་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་པས། སྔར་བཤད་པའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་ལ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་འཇིག་ལྟ་དང་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་བ་ཡང་མི་ལྡོག་གོ །གལ་ཏེ་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སྤངས་ན། གཉིས་ཀའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པར་ནི་འདྲ་ལ། མངོན་གྱུར་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱད་མ་བྱུང་ན། སྲེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དོ། །ཚོར་བའི་རྐྱེན་
གྱིས་སྲེད་པ་ཡིན། །ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པས་ནི་ལམ་གཞན་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་གཞན་སྤངས་པ་ལ། སྲེད་པ་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་སྟོན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན། ཚོར་བ་ལ་བདེན་འཛིན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

59

གྱི་མ་རིག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྤོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པ་དང་། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་ན་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
མི་སྐྱེ་སྟེ། མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་མེད་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རང་ལུགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ལ་སྲེད་པ་ལྡོག་ལུགས་ནི། གང་ཚེ་ཚོར་པོ་འགའ་
མེད་ཅིང་། །ཚོར་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཚེ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས། །སྲེད་པ་ཅི་ཕྱིར་ལྡོག་མི་འགྱུར། །ཞེས་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་པོ་དང་ཚོར་བ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་
གོམས་ན། སྲེད་པ་ལྡོག་པར་བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་མེད་ན་སྲེད་པ་ཐམས་ཅད་ཅིའི་ཕྱིར་ལྡོག་ཅེས་པར་ཡང་སྟོན་ནོ། །འདི་ནི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། གནས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལྡན་ལ། །ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །
ཚོར་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྲེད་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱུ་ཡོད་
པས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་ལེགས་པ་མིན་ཞེས་ཆ་པ་དང་། རྩེགས་དབང་ཕྱུག་སེང་གེས་སྤྱོད་འཇུག་འགོག་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་བོད་ན་ཕྱི་མ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ལུགས་དེ་ལ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཕྱོགས་དང་པོའི་ལུང་རིགས་རྣམས་ལ་མཐའ་ཆོད་པར་མ་སྦྱངས་པས། རིགས་པ་བརླིང་པོའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྙེད་པར་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གྱ་ཚོམ་དུ་སྐྱོན་བཟུང་བའི་ནོར་པ་ཆེན་པོའ། །དོེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བའི་ཞབས་ལ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

60

སྐྱོན་བཟུང་བ་འགའ་ཞིག་སྣང་བ་ཡང་། ཕྱོགས་སྔ་མ་ཞིབ་ཏུ་ཡེ་མ་གོ་བར་སྐྱོན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་པས། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མཁས་པས་མཐོང་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཚ་བའི་གནས་ཁོ་ནར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་བཤད་ལས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་
ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་སྤོང་ནུས་ལ། ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་མི་ནུས་སོ་ཞེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཞིག་སྤོང་བ་ལ་ནི། ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་འདྲ་ལ། ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པ་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་ཟླ་བ་དང་ཞི་བ་ལྷ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འཆད་མ་ཤེས་འདུག་གོ། །ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་ན། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མི་རྟོགས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་
པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཇོག་པ་ལྟར། གང་ཟག་བདེན་མེད་ཀྱང་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་གཞག་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གཞགདགོས་པས། དེ་མ་ཟད་བར་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མི་འོང་བ་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ལའང་འདི་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐེགཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། བསྟན་
བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་པའི་
བསམ་པ་བསྟན་པས་ཞུས་པ་ཚིག་གསལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། དཔེར་ན་མི་ལ་ལ་ཞིག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

61

གིས་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་རོལ་མོ་བྱུང་བའི་ཚེ། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་“བའི1

་བུད་མེད་
མཐོང་ནས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་

བཀྲིས་ནས་འཁོར་གྱིས་འཇིགས་ཤིང་བག་ཚ་སྟེ། སྟན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ་དེ་
སོང་ནས་ཀྱང་བུད་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་“པ2

་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ཇི་
སྙམ་དུ་སེམས། མི་དེ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་བུད་མེད་མ་མཆིས་པ་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་“པ3

་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་
ལ་བགྱིད་པའི་མི་དེའི་མངོན་པར་བརྩོན་“པ4

་དེ་ནི་ལོག་པ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ན་དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་དང་། དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་བསྙེན་མ་ཁ་ཅིག་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ང་ནི་མི་བླུན་པོ་དེ་དག་ལ་ལམ་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྨྲ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་ལ་བུད་མེད་དངོས་སུ་བཟུང་ནས། དེ་ལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཕུང་པོ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་ཕུང་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
1 ཀ ། པའི
2 བ
3 བ
4 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

62

པ་སྔར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ་ལ། བདེན་པའི་ཕུང་པོ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་རྐྱང་པ་ཡིན་པས། ཚད་མས་གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་བདེན་འཛིན་
གྱི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་རྒྱུད་ལ། བདེན་བརྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དུ་མ་ཞིག་འོང་ལ། སྒོམ་པའི་ཚེ་ཡང་དོན་དེ་བསྒོམས་པས་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེའོ། །
ཡང་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་པའི་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་ཚིག་གསལ་དུ་
དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། འཇམ་དཔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བས། སེམས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིས་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་འཁོར་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་ཉེ་བར་
དམིགས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བ་བསྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་སྟོན་པས་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཡུལ་གང་ལ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བ་བཤད་པ་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བདག་ནི་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བ་དང་། མྱང་འདས་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་པས། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམས་པ་ན།
བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

63

སོ། །ལམ་བསྒོམས་སོ་སྙམ་ནས་བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་ན།
ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་སྙམ་པ་སྐྱེས་པའོ། །དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་རང་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་མཐོང་བ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་བའི་ཉེས་པས། དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྟུང་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ལམ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་གྱི།

ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྱིས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་
པར་བགྱི་ཞུས་པ་ནི། སྔར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་འདིར་དྲིས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། འཇམ་དཔལ་གང་གིས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི། སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ལམ་བསྒོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་ལམ་དེས་ལེན་པ་མེད་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས། འཁོར་བ་
ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་ལ། བདེན་འཛིན་དང་མ་བྲལ་བའི་ལམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་མི་
འདའ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པས། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཙམ་གྱི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དང་། དེ་སྤོང་བ་ལ་ཡིན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

64

ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པ་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །
འདི་རྣམས་ལེགས་པར་མ་ཕྱེད་ན་ཉན་ཐོས་ལ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ལམ་མི་
རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྒོམ་པ་ཙམ་ལས་མེད་པར་བཟུང་ནས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་འཕགས་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་གྱི་གོ་མི་ཆོད་
དོ། །ཞེས་འཕགས་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་སྡིག་ཆེན་པོ་“སོག

1

་ལ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་ན། རྩ་ལྟུང་ཡང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས།
སློབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཞེས་འཛིན། །ཕ་རོལ་དག་ཀྱང་འཛིན་འཇུག་དང་། །ཞེས་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྙམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་
ལགས་སོ། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་གང་ལ་ཡང་ཞུགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ། །ཞེས་དང་། བཅོམ་
ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དེ་འདི་སྙམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ། །སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འབྲས་གནས་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

1 ཀ ། གསོག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

65

རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་ས་ཐོབ་མཁན་དང་། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་བཟུང་
ནས། བདག་གིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་ནི་གང་ཟག་དང་འབྲས་བུ་བདེན་འཛིན་གཉིས་བདག་འཛིན་དུ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནོ། །རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་བདེན་པར་བཟུང་ནས་བདག་གིས་
འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་པ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཡང་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་
ནོ། །དེས་ནི་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུང་འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་གཞན་དུ་འཆད་ཀྱང་། ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པ་ལ།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ལུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བ་དང་།
འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ལྟ་བ་དེ་དགོས་པར་གསལ་བར་བསྟན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི། མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་མི་འཐད་པས། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་
གསལ་བར་“བསྟན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཡུམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཁུངས་མང་མོད་ཀྱང་། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་
སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཉིད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

66

ཡི། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གྱི། །རྒྱུ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་རང་
གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུའང་མ་ཐོབ་ཕྱིར། །ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར། །དེ་ལས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཇི་སྲིད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། དེ་ལས་
ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་འབྱུང་བར་བསྟན་པས། འཇིག་ལྟ་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ལ་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་དུ། འཇིག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མི་ཕྱིན་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཙམ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། ཕྲ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་མིན་པར་ཤེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་འདྲ་བ་བཟུང་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བས་ནི། འདིའི་ལུགས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་བ་ལ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཇིག་ལྟ་ཡོད་པས་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་ལས་“སོག

1

་པ་དང་། དེ་ལས་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པའི་དབང་དུ་

1 ཀ ། གསོག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

67

མཛད་ཀྱི། སྤྱིར་འཇིག་ལྟ་ཡོད་ཙམ་ལ་མིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འཇིག་ལྟ་ཡོད་
ཀྱང་། ས་དང་པོ་ནས་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྒོམ་པ་དང་བྲལ་ན། འཇིག་ལྟ་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་
པར་བསྟན་པས། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་ལས་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤོང་བ་མེད་པར་“བསྟན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མཛད་
ཕྱིན་ཆད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། འཇིག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་ངོས་འཛིན་མཛད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སོར་
བཞག་ཏུ་མཛད་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ། མཐའ་མ་ཆོད་པའི་ནོར་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་འདི་འཁྲུལ་བ་ག་ལ་སྲིད། དེས་ན་
ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་གཞུང་འཛུགས་པར་
སྒོམ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཇོག་ཚུལ་ཡོད་
དམ་མེད་སྙམ་པ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་འདིའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ནི། ལུགས་འདི་ལ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འདིས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་མང་དུ་སྣང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་རྩད་གཅད་པར་བྱའོ། །ལམ་གསུམ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ཉོན་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་ལ་ཐོག་མཐའ་དང་དབུས་མེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ལས་ལས་དང་། དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཀྱང་དེའི་རིགས་འདྲ་དང་། ཉོན་མོངས་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕར་སྐྱེ་ཚུར་སྐྱེ་བྱེད་པས། སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཕན་ཚུན་གྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་དོན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་དེ་ནི་རང་དང་གཞན་དང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

68

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
མ་ཐོབ་པ་སྟེ་མེད་པ་མཐོང་བའམ། མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ངར་

འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ཟད་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ལྡོག་གོ །དེའི་འོག་ཏུ་ཕུང་ཁམས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་“པའི1

་མཐར། དེ་ལྟར་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་
དུ། །འགྲོ་བ་དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། །རྒྱུ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་དུ། །གནས་མེད་ལེན་མེད་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་
གསུངས་སོ། །
ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཉན་རང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མྱ་ངན་འདའ་ཞེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། །མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྲིད་མཚམས་སྦྱོར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའི་གཞུང་རྣམས་ནི་སྔ་འགྱུར་མི་ལེགས་པར་འདུག་གོ། །ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་

ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྡོས་པ་
འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་འདྲ། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་

ཏེ། །ཞེས་དཔེ་ལྔས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ། །

1 བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

69

བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། སྟོན་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་གཟུགས་དབུ་བ་སོགས་ལྔ་དང་འདྲ་བར་བཤད་ཅེས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་དགོངས་ཀྱི་ཉན་

ཐོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པ་རྟེན་མ་ཡིན། །འགྲོ་དྲུག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི། །རྨོངས་པ་དེ་དག་འཁོར་
བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཆོས་རང་
བཞིན་མེད་པའི་དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་
ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ཏེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ན། འདུས་བྱས་ཟད་པར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས། ཐེག་ཆེན་ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་མ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །
འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ལ་ཟད་པ་ཁས་ལེན་ན། རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཟད་པ་མི་རིགས་པས། དེ་ཁས་ལེན་ན་དང་པོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དབུ་མ་པས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡོད་པས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

70

བའི་ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའི་འགྲེལ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡང་གཞུང་དོན་མ་གོ་བའི་བཤད་པའོ། །
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། གང་
སྡུག་བསྔལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། ངེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། ཉེ་བར་ཞི་བ། ནུབ་པ། སྡུག་བསྔལ་གཞན་
གྱི་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞིང་། མི་འབྱུང་མི་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་ཞི་བ། འདི་ནི་གྱ་ནོམ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་སྤངས་པ། སྲིད་པ་ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ། འགོག་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཞེས་པའི་ཉེ་བའི་ཚིག་གིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རང་

རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལམ་ཕུང་པོ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ནམ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་ནུབ་པའི་བར་དང་། མ་འོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སྡུག་བསྔལ་གཞན་མཚམས་མི་སྦྱོར་བ་ནས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །
སྡུག་བསྔལ་ལམ་ཕུང་པོ་འདི་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉོན་མོངས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ་སྤྱི་སྒྲ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ན། བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་དགོས་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྤྱི་སྒྲའི་སྟེང་ནས་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ལྟར་ན། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཉོན་མོངས་གདོད་ནས་ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

71

བོ་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པས། གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་ལ་བཤད་
དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལ་བཤད་དགོས་ན། དེའི་ཚེ་
མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་མྱང་འདས་ཡོད་པ་ན་མངོན་དུ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་དང་། བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་ན་ཕུང་པོ་མ་ཟད་པས་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་མྱང་འདས་མེད་པར་འགྱུར་བས། མདོ་འདི་བཤད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། འདིའི་ཟད་པ་ནི། ཟད་པ་གཉེན་པོས་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གདོད་ནས་ཟད་པས་ཟད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པས་ཆོག་པས་མདོའི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པར་ནུས་སོ། །
དེས་ན་མདོ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་ཟད་པ་བསྟན་ནས། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པ་དེ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་འགོག་པ་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཕགས་པས་གསུངས་པ་འདི་མ་རྟོགས་པར་སྣང་བས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་དོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་པས་ཀ་ཏྱཱ་ཡ་ན་ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་གསུངས་པར་སྟོན་ཏེ། མདོ་འདི་ནི་ལུང་
ཕྲན་ཚེགས་ན་སྣང་ངོ་། །དེ་དག་ཀྱང་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ན་འདིར་མ་དྲངས་པ་དུ་མ་ཞིག་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང་། བསྟོད་པའི་ཚོགས་ལས་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། དེར་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

72

བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རབ་བྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་
ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན། ཆོས་
རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེར་དེ་
ལྟ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར་རམ། ཐེག་ཆེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། ཐལ་བ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་རྣམས་

དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་བསྔོ་བ་
རླབས་པོ་ཆེ་རྣམས་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། ཚོགས་གཉིས་རླབས་པོ་ཆེ་
དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སོ་སྐྱེ་དང་། ཉན་རང་གིས་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་དོན། །མདོ་སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྩལ། །ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྩལ་པ། །དེ་ཕྱིར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

73

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་

སྡེ་སྣོད་ནས་བཤད་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་ནུས་པས། ཐེག་ཆེན་
གཞན་མི་དགོས་སོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་གསུངས་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་པས་ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པས་
མི་ཆོག་ཅེས་གསུང་དགོས་པ་ལ། དེ་མ་གསུངས་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཞན་གསུངས་སོ་ཞེས་པའོ། །
གལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་དེ་ལ་ཡང་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

སྡེ་སྣོད་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ལས་མི་སྟོན་ལ། ཐེག་
ཆེན་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་
ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་
པར་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་མེད་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མེད་པར་“བསྟན་ནོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས་མཚན་མེད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཚང་བར་ཏེ་རྫོགས་
པར་བསྟན། ཞེས་པས་ཐེག་དམན་དུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་མ་བསྟན་
པར་ཤེས་སོ། །
འོ་ན་དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྫོགས་པར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། མཚན་མེད་མ་རྟོགས་པར་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་ཐར་པ་མི་འཐོབ་པས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

74

ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་
ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དགོས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སུན་འབྱིན་པའི་ཐལ་བ་དང་། དེས་བཟློག་པ་འཕངས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ངེས་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། །ལུང་དང་འགལ་བ་ནི་སྔར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
འོ་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྟོན་མི་
སྟོན་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དུའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་མི་སྒོམ་
སློབ་དཔོན་འདིས་བཤད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་ལ་དེ་མེད་
པར་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་འགའ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
ཡོད་ཅེས་པ་ནི། གཏན་མིན་ཏེ་གཞི་གྲུབ་པ་ཅིག་གི་སྟེང་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཅིག་བྱུང་ན། དེ་ནས་གཞི་གཞན་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱོད་
པ་ཞུགས་ན། རིགས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་པར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྔ་མ་ནི། བདེན་ཚད་ལེགས་པོར་མ་ཟིན་པར་རགས་པ་ཅིག་ལས་མ་ཁེགས་པར་འདུག་པའི་སྐྱོན་དུ་སྣང་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་”པར1

་རློམ་ཡང་། ཚད་མས་ཁེགས་པར་མི་སྣང་གི་དངོས་

1 བར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

75

པོ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདུག་པས། དེ་དག་གིས་མ་ངེས་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་“པར1

་ནི་རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། གཞི་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་
པ་ལ་ཡང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པས་བསྒྲུབས་པས། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། སྔ་མ་ལྟར་མི་བྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པ་མེད་པས་རྒྱས་བསྡུས་དང་། བདག་མེད་སྒོམ་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་འོང་བ་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ནི། ཉོན་མོངས་ཙམ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་
པས་ཆོག་གོ །ཐེག་ཆེན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་པས། དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
ཤེས་རབ་མཆེད་ནས་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་
དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་
པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱིས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་རྟོག་པ་
སྤོང་ནུས་ཀྱང་། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང་། །རྒྱལ་སྲས་
རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །ཞེས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་
དྲང་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བའི་དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཚད་
མས་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་རོལ་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་གཏན་ལ་

1 བར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

76

ཕབ་བའི་དོན་བསྒོམས་ནས་བདེན་ཞེན་སྤོང་བ་དང་། ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་བས་བཀག་པའི་དོན་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་གང་རུང་གཅིག་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་དོན་སྤྱིར་ཡོད་པར་འཇོག་ཐུབ་པ་ལ། བདེན་ཡོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དེ་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་ན། རིགས་པ་སྔ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་
མེད་དུ་རྟོགས་པར་ནུས་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷས། གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། དེའི་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་མེད་པར་གྲུབ་ན་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། གཟུང་བ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ནི། སུ་དབང་པོ་རྟུལ་ཡང་འགྲུབ་པས། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་སྤོང་བ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཕྱེད་
ཁེགས་ཤིང་ཕྱེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཏན་མིན་པས། འཛིན་པ་བདེན་པར་སྨྲ་བའི་རང་རྒྱལ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་
རྣམ་རིག་པ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་པ་ནི། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །
འདིར་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཐེག་པ་འབྲིང་དུ་སྟོན་པ་ལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་
ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་སྤོང་གི་ཁྱད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

77

ལྷག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་འབྲིང་པོའ། །འདི་ནི་ཐོེག་པ་ཆེ་འབྲིང་

ཆུང་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གསུམ། དབང་པོ་རྣ་འབྲིང་རྟུལ་བ་ཡིན་པས། བདག་མེད་
ལ་ལྟོས་ཏེ་དབང་པོའི་རིམ་པ་བཞག་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟ་བ་རབ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་འབྲིང་ལ་ལྟ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་ཆུང་ལ་ལྟ་བ་ཐ་མ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བའི་ལྟ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་ངེས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་ནའང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མྱུར་དུ་
གཏིང་དཔོགས་མི་དཔོགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོའི་རིམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་
ལོ། །འཛིན་པ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དམན་ཁྱད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་མངོན་རྒྱན་དང་། འབྱེད་
རྣམ་པ་གཉིས་ལྟར་སེམས་ཙམ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལའང་དབུ་སེམས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ལའང་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་དགོས་ཀྱང་། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ། །ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་
ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་
བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་ཉན་རང་རྣམས་ལའང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་“བསྟན་ནོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ནི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས།
དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

78

ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་
རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་བཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་ལ་བཤད་དོ། །
དེ་ལ་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་
ལ་བསམས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་

རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་
པ་མིན་གྱི། ཆོས་ཉིད་ལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པ་ན། འཕགས་ཆོས་ཀྱི་

རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་
ཐ་དད་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། བརྟན་པའི་ཆོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་
བས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སྟོན་ནོ། །རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང་། བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་བློ་ངོར་འགྲུབ་དགོས་ལ། བདེན་གྲུབ་བློ་ངོར་མ་བཅད་པར། །བདེན་སྟོང་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ངེས་དགོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

79

པས། ཉན་རང་ལ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡོད་པར་“བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་“ཅིག1

་ཀྱང་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་
སྤོང་མི་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཡང་ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་མི་འཇོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་

རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མི་རྩོད་ཀྱི། རིགས་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་
བར་རྩོད་པ་ཡིན་སྙམ་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་། ཡང་དག་པའི་
མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། ཞེས་མདོ་གཞན་ལས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་བརྟག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་
འདི་འདྲ་བས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བ་ལ་རྩོད་རྒྱུ་ཡིན་གྱི།

རིགས་བཅུ་གསུམ་ལ་བྱས་ན་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་རྩོད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློང་དཔོན་ཆེན་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཡང་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་དོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་བླ་མ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་

1 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

80

དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་ཡོད་དེ་མངས་པས་འཇིགས་ནས་རེ་ཞིག་མ་
བྲིས་སོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་འོང་བ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་གཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ལའང་ཕྱི་མ་ཆེས་མང་བས་ཕལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །ཐེག་ཆེན་ལ་ཐོག་མར་སེམས་ཙམ་ལ་མ་ཁྲིད་པར་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མི་རྙེད་པ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལའང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་དྲངས་ལ། དེ་ནི་
རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་། དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སླད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་མངོན་དུ་བྱས་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུགས་འདི་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཉིས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་
མཛད་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །གསུམ་པ་ལ་བཞི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

81

སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་
དེའི་ཚེ་བྱང་སེམས་དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། ཆོས་ལྷག་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་རྣམས་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་དང་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
སྤྱིར་ཕར་ཕྱིན་སྔ་མ་རྣམས་ལས་ཕྱི་མ་རྣམས་ལྷག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ས་འདིར་
སྦྱིན་པ་ལྷག་པར་གསུངས་པ་ནི། ས་འདིར་སྦྱིན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དེའི་ཚོད་ཙམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མེད་པའི་དོན་
ཏེ། ས་དང་པོར་བདག་གི་ལུས་དང་། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་གཏོང་བ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་འགལ་བའི་ཀུན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་

ལྟར་སྤྱོད་ནུས་ཀྱང་། ས་གཉིས་པར་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་འཆལ་ཁྲིམས་ལ་གཏན་མི་སྤྱོད་པ་ལྟར་མི་ནུས་པའོ། །ཡང་ས་དེར་སྣང་དུ་
མི་རུང་བའི་རྟོགས་པ་སྦྱིན་པས་དཔོག་པ་ནི། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་སྟེར་བ་ལ་གུས་བར་མ་ཟད། སློང་བ་ལ་རང་གི་ཤ་སྟེར་བ་ལའང་ཆེས་གུས་པར་བྱས་པ་ཡིས། གང་ཟག་གཞན་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ནང་གི་ས་ཐོབ་པ་སོགས་དཔོག་པའི་རྒྱུར་ཏེ་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་སོགས་ཀྱིས་མེ་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པ་བཞིན་
ནོ། །འདིས་ནི་ལུས་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་གཏོང་བ་ལ་ཀུན་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཏང་ཡང་རྒྱུད་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

82

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་འཐོབ་པ་དང་། སྦྱིན་པས་
མྱང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་འདི་རྣམས་ཀུན་ནི།
བཀྲེས་སྐོམ་དང་ནད་དང་ཚ་གྲང་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་
ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་ཅིང་། མི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་དེའང་འདོད་པའི་
ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་བཟའ་བཏུང་དང་། ནད་གསོ་བའི་ཆས་དང་གོས་དང་གནས་
ཁང་སོགས་ལ། སྤྱད་པ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་མིན་ལ། ལོངས་སྤྱོད་དེ་རྣམས་ཀྱང་ནི་སྔོན་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཁྱེན་ནས། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པ་མཁྱེན་པའི་ཐུབ་པས། ཆེས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་
ཉིད་མཛད་དེ། ཐབས་དེ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པ་དེ་ལ། གཏོང་བ་པོ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་དགོས་སམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མི་དགོས་ཏེ་འདི་ལྟར། ཚོང་པ་བཞིན་དུ་ནོར་ཆེས་ཆུང་ངུ་བཏང་བ་ལས། འབྲས་བུ་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་ཡངས་བ་འདོད་པས་ལོངས་སྤྱོད་
འདོད་པའི་སློང་མོ་བ་ལས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེ་བ་འདོད་པས། སྦྱིན་པ་བྱེད་པ་ལ་
གུས་ཀྱི། བྱང་སེམས་རྣམས་ལྟར་སྙིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྦྱིན་པའི་འབྲས་
བུ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཁོ་ནར། སྦྱིན་པར་འདོད་པའི་དགའ་སྟོན་མངོན་པར་འཕེལ་བར་མི་བྱེད་པའི་གཏོང་བ་པོ་སྙིང་རྗེ་དམན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་
ཤིན་ཏུ་རྩུབ་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ། རང་གི་དོན་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་ཙམ་ལྷུར་ལེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། གཙོ་བོར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་སྟེ་ལ་ཡང་། ལོངས་སྤྱོད་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པའི་སྐྱོན་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

83

བའི་ཡོན་ཏན་ཙམ་འཛིན་པ་ལ་གཡེར་བག་ཐོབ་པའི་སྦྱིན་པ་ལས། ལོངས་སྤྱོད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས། བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
ཉེ་བར་ཞི་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་སྙིང་རྗེ་དང་བྲལ་བས་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་ཙམ་ལ་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྦྱིན་པ་གཏོང་པ་ལ་གུས་པ་འདི་ཡང་།
སྦྱིན་བདག་གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བགྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཕྲད་པ་མྱུར་དུ་འཐོབ་བོ། །དེ་ནས་དམ་པ་དེས་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་རིག་ཅིང་། འཕགས་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱས་པས་མ་རིག་པ་སྤངས་ནས། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་རྒྱུན་ཐོག་མེད་ནས་སྐྱེ་འཆི་གཅིག་
ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ཡང་དག་པར་བཅད་པར་བྱས་ཏེ། དམ་པ་དང་ཕྲད་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ཉན་ཐོས་སམ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཞི་བ་མྱང་འདས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་ལ་བཞི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
བསྟན་པ། རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱིན་པའི་གཏམ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་

སྦྱིན་པའི་ཚེ་དགའ་བ་ཅི་འདྲ་བ་འཐོབ་པ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སྦྱིན་པ་
ལ་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་མེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པས་སློང་བ་པོ་ཚིམ་པར་བྱས་པ་དང་། དུས་མཉམ་པ་སྟེ་དེའི་མཇུག་ཐོགས་ཉིད་དུ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུའི་བདེ་བ་ལ་ངེས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་མི་འཇུག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

84

པ་ཡང་སྲིད་ན། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་། འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་སྒྲུབ་
པར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་རྣམས། སྦྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་
པར་སློང་བ་པོ་ཚིམ་པར་བྱས་པ་མཐོང་བའི་མཇུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་འཐོབ་ཅིང་སྦྱིན་འབྲས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས། དུས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་སྦྱིན་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྩེ་བའི་
བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་དང་། བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཐད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་སྦྱིན་པས་འདྲེན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་
གཙོ་བོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །བཤེས་སྤྲིང་ལས་ཀྱང་། ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བ་
སྙིང་པོ་མེད་མཁྱེན་ནས། །དགེ་སྦྱོང་བྲམ་ཟེ་བཀྲེན་དང་བཤེས་རྣམས་ལ། །སྦྱིན་པ་ཚུལ་བཞིན་སྩལ་བགྱི་ཕ་རོལ་ཏུ། །སྦྱིན་ལས་གཞན་པའི་གཉེན་མཆོག་མ་མཆིས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་གང་ལས་བྱང་སེམས་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་བ། །སློང་བ་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཚིམ་པར་བྱས་པ་ན། བྱང་
སེམས་ལ་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱེ་བ་ཀོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཅེ་ན། ཇི་ལྟར་སློང་བ་པོས་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་དོན་བསམས་པ་ན། འདི་དག་ནི་བདག་ལ་སློང་བ་ཞིག་གོ་སྙམ་པ་ལས། རྒྱལ་སྲས་ལ་ཡིད་ལ་བདེ་བ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་ནི། ཐུབ་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་
པས། བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སློང་བ་པོ་ཚིམ་པར་བྱེད་པས། ཞི་བདེ་ལས་ལྷག་པའི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟ་ཅི་ཞིག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

85

སྨོས་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་སོ། །ཞི་བདེས་སེམས་ཕྲོགས་པ་ན་གཞན་དོན་ལ་གཡེལ་བར་འགྱུར་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་སྔར་བཤད་པ་དེས་སེམས་ཕྲོགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས། གཞན་དོན་ལ་ལྷག་པར་ཡང་བརྩོན་པར་འགྱུར་བས་མི་འདྲའོ། །
བཞི་པ་ནི། ཡང་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་གང་ལས་བདེ་བ་ཕུལ་བྱུང་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་བྱང་སེམས་ལ། ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མི་
འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི། སེམས་མེད་པ་རྣམས་ལ་བཅད་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་དེ། འཕགས་པ་
ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་སཱ་ལ་ཆེན་པོའི་ཚལ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འགའ་ཞིག་འོངས་ནས་སཱ་ལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་ཤིང་སཱ་ལ་ལྷག་མ་དེ་རྣམས་འདི་སྙམ་དུ་འདི་ནི་བཅད་པའོ། །བདག་ཅག་ནི་མ་བཅད་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་དོ། །རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད། །ཡིད་ཀྱི་
སྡུག་བསྔལ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ནི་སྙིང་རྗེས་འཇིག་རྟེན་སྡུག །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡུན་རིང་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་ས་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཡང་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཀུན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་མེད་པའི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་མ་ཐོབ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི་ལུས་གནས་པ་དང་འགལ་བའི་རྐྱེན་རང་གི་ལུས་ལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

86

བབས་པས། ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་མོད་ཀྱང་། དེའི་ཚེ་ཡང་
སྡུག་བསྔལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྷག་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་
གནས་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་རྣམས་ནི། དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་མི་བཟད་པར་ཆུད་པ། བར་མཚམས་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་དྲག་པོས་ལུས་འཇོམས་པ། རང་གི་ལུས་གཅོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྟོང་འགྱུར་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསྲན་དུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་བལྟས་པ་ན། སློང་བ་པོ་ལ་རང་ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་བའི་བདག་གི་སྡུག་
བསྔལ་གྱིས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་ལ་རྩིས་མེད་པར་བྱས་ནས། རང་གིས་སྡུག་བསྔལ་
ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལས། སེམས་ཅན་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་

དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། །
འདི་ནི་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ལུས་ནི་བཅད་ནས་བྱིན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དེས། །དམྱལ་བ་ལ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དག་ལ། །བལྟས་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་དེ་ལས། །གཅོད་པའི་དོན་དུ་དེ་ནི་བརྩོན་པར་བྱེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་དང་འགྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བསམ་པའི་སྟོབས་ཡོད་ན་ལུས་གཏོང་བ་ཡིན་ལ། བསམ་པ་དེ་ཡང་ས་མ་ཐོབ་པ་ལ་འོང་བ་མི་འགལ་བས། ས་མ་ཐོབ་པས་ཀྱང་ལུས་གཏོང་བ་གསུངས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། གཏོང་བའི་སེམས་པའི་སྦྱིན་པ་འདི་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། གཏོང་བ་པོར་བདེན་པར་དམིགས་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་རབ་ཟག་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

87

མེད་པས་ཟིན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་ཏེ། མི་དམིགས་པའི་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་དེས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བཞག་ལ། མི་དམིགས་པ་དེས་མ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་
བྱང་སེམས་མ་ཐོབ་པ་དག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ལ་ཕ་རོལ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕར་འགྲམ་དང་། ངོགས་ཏེ་སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལུས་པ་སྤངས་
པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །འདིར་འགྲེལ་པར་ཚིག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་འདིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པས་གཟུགས་སུ་གྱུར་པའམ། པྲ໏་ཥོ་ད་ར་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མའི་མཐའ་ཅན་ཉིད་དུ་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨཱ་ནནྟ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ་ཕ་རོལ་ལ་པཱ་ར་དང་།
ཕྱིན་པ་ལ་ཨི་ཏཱ་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། ཚིག་གཉིས་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་པཱ་ར་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་གཅིག་ཚིག་ཨམ་བྱིན། ཨི་ཏཱའི་རྗེས་སུ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་ཚིག་སུ་བྱིན་ཏེ། པཱ་ར་མ྄་ཨི་ཏཱ་པ་ར་མི་ཏཱ་ཞེས་ཚིག་བསྡུ་བར་བྱས་ན། “ཨམ྄1

་དང་

སུ་མི་མངོན་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནའང་། འདིར་ཚིག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྒྲའི་རྩ་བའི་ཚིག་གིས་སུ་མི་མངོན་པར་བྱེད་ཀྱང་ཨམ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པའོ། །

1 ཨམ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

88

མཚན་ཉིད་འདིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་
གཅིག་ཚིག་ཨམ་མོ། །དེ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པས་པཱ་ར་མི་ཏཱ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའོ། །པྲ໏་ཥོ་ད་“ར1

་ལ་སོགས་པའི་ནང་ན་པཱ་ར་མ྄་ཞེས་པའི་ཚིག་
མའི་མཐའ་ཅན་ཏེ། པཱ་ར་མ྄་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཨམ྄་གྱི་ཨ་ཕྱིས་“མ྄2

་བཞག་པ་ལ་ཨི་བྱིན་པས་མི་ཏཱར་སོང་ཞེས་
པའོ། །དང་པོའི་ཚིག་སུ་ནི་མ་དག་པ་འདྲ་བས་སི་ཡིན་ནམ་དཔྱད་དོ། །བོད་ཁ་ཅིག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་སྐད་ལ་པཱ་རཾ་ཨི་ཏཱ་ཞེས་པ་ཡོད་པའི་རའི་ཀླད་ཀོར་གྲལ་དུ་བཞག་པས་པཱ་རམ་ཨི་ཏཱར་འགྱུར་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བའི་ཚེ་ཨི་ཡིག་གི་གི་གུ་མ་ལ་བྱིན། ཨ་ཕྱིས་པས་མི་ཏཱར་སོང་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་མུན་སྤྲུལ་གྱི་བཤད་པ་མང་དུ་
སྣང་ན་ཡང་། པཎྜི་ཏའི་བཤད་པ་སྔར་བཀོད་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་
ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
བཟུང་ནས། དེས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་འདྲ་
བས་ཕར་ཕྱིན་ཞེས་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྔོས་པས་ཟིན་
པས་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བར་ངེས་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་

རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ལ་ཕ་རོལ་འདིར་ཕྱིན་པ་ཞེས་ལས་ལ་སྦྱར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ། འདིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་

1 ང
2 མ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

89

བྱེད་པ་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་སྦྱར་ན། སློབ་ལམ་ན་ཡང་ཕར་ཕྱིན་ཡོད་དོ། །སྦྱིན་པ་ལ་བཤད་པ་དེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བསྔོ་བ་དང་།
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་སོ་སོ་བ་དང་གཉིས་ཀ་རིག་པ་བྱའོ། །སྦྱིན་པའི་འཁོར་
གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་སྐྱེས་པར་གྱུར་པས་བཅིངས་ན་ནི། སྦྱིན་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་མདོ་ལས་“བསྟན་ནོ། །
དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ད་ལྟ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ནི། ལུས་གཞན་ལ་སྟེར་བ་དང་། དགའ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་མོས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་ལ། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་གཞན་རྣམས་ནི་ཡར་མར་གྱི་ཞིང་ལ་བརྟེན་ནས། ཆུ་ཡན་ཆད་གཏོང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་“སོག

1

་པ་དང་། དེའི་ཚེ་འཁོར་གསུམ་མི་
དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་ལུས་དང་
ལོངས་སྤྱོད་དང་དགེ་རྩ་གསུམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསམ་པས་ཡང་ཡང་གཏོང་
བ་དང་། མ་བཏང་ཡང་དེ་རྣམས་འཇིག་པས་འདོར་དགོས་ལ། གཏོང་ཚོད་འདྲ་བ་ལ་སྔོན་དུ་རང་གི་བསམ་པས་གཏོང་བ་མཆོག་ཡིན་པ་རྣམས་བསམ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་། དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །ཕངས་པ་མེད་པར་གཏང་བར་
བྱ། །ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་བཏང་བས་མྱ་ངན་འདའ། །བདག་བློ་མྱ་ངན་འདས་པ་སྒྲུབ། །ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་ཆབས་ཅིག་ལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཏང་བ་མཆོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

1 ཀ ། གསོག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

90

གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་སྔར་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ས་རབ་དགའ་ཞེས་པ་ཟག་མེད་
ཀྱི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། ས་དེའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་པ་ནི། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིན་
དུ་གནས་སོ། །འདི་ལ་ཟླ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་སའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ས་དང་པོ་བའི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། ལམ་མཐོན་པོར་གནས་པས་ཟླ་བ་ནམ་ཁའི་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་དང་འདྲའོ། །ས་དང་པོ་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་ཡིད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མགོ་ལ་མིག་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །ས་དང་པོའི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་རང་གང་ལ་གནས་པའི་དམ་པ་སྟེ་མཆོག་གི་རྟེན་དེའི་ཡིད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཆགས་པས་མཛེས་པ་རྙེད་པར་གྱུར་
པའི་ཕྱིར། ཟླ་བས་རང་གི་རྟེན་གྱི་ནམ་མཁའ་འོད་དཀར་པོས་མཛེས་པར་བྱེད་པ་
དང་འདྲའོ། །ཡང་ས་དང་པོ་ནི་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐོང་སྤང་རྣམས་ལས་རྒྱལ་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བས་མུན་པ་སྟུག་པོ་སྟེ་འཐུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་ནས་གནས་པ་དང་འདྲའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །
། །

༈ གཉིས་པས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྔ། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲེས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

91

ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ། ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་

པར་བསྟན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རྒྱུ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྣམས་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སད་པར་མ་ཟད་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པ་སྟེ་དེས་མ་གོས་པའོ། །འདི་ནི་རྩ་ལྟུང་དང་
རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཙམ་གྱི་འཆལ་ཁྲིམས་མིན་གྱི། བཅས་པ་དང་འགལ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པའོ། །དེ་ལ་འཆལ་ཁྲིམས་ཀུན་ནས་

སློང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་དུ་མ་ལེན་པ་དང་། བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་སྡིག་པའི་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། བཅས་འགལ་གྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ་འགྱོད་པའི་མེ་ཞི་
བས་བསིལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། དེའི་སྐད་དོད་ཤཱིལ་ལ་ཤཱི་ཏི་བསིལ་བ་
དང་། ལ་ཏི་ཐོབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པས་

བསྟེན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། འདི་ཡང་ངེས་ཚིག་གི་བཤད་པའོ། །དེ་ནི་
ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལུས་ངག་གི་འཆལ་ཚུལ་བདུན་སྤོང་བའི་སྤོང་བདུན་གྱི་

མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། མ་ཆགས་པ་བརྣབ་སེམས་མེད་པ་དང་། གནོད་སེམས་ཀྱི་

ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་བྲལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི། སྤོང་བདུན་ཀུན་ནས་“སློང1

་བར་བྱེད་པས་ན་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།

1 ཀ ། སྤོང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

92

ནག་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་སྤོང་བའི་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་གྱི་སྤོང་བ་བཅུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་བྱང་སེམས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཇི་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས། ཡོན་ཏན་རྣམས་དག་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་བ་སྟེ་
ཀུན་སྤྱོད་གསུམ། སད་“པ1

་དང་རྨི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོས་ཀྱང་དག་
པར་གྱུར་པས། དམ་པ་སྟེ་མཆོག་གི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་མ་ཚང་བ་མེད་པར་“སོག

2
་

པར་བྱེད་དེ། དགེ་བའི་ལས་ལམ་དང་པོ་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་གསུམ་ནི་ལུས་
ཀྱིས་དང་། བར་གྱི་བཞི་ནི་ངག་གིས་དང་། ཐ་མ་གསུམ་ཡིད་ཀྱིས་རྫོགས་པར་བྱེད་
པ་ནི་“སོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དགག་བཅས་ཀྱི་མཚམས་ལས་ལྡོག་
པར་མ་ཟད། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་སྒྲུབ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀུན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཅི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་རྣམས་ས་དང་པོའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཅུ་ཆར་ཚང་བར་“སོག་པར་མི་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། །དེས་ཀྱང་
“སོག་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང་། ས་
གཉིས་པ་བ་དེ་ལ་ཀླགས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ས་དང་པོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ས་དང་པོར་སྦྱིན་པ་ལྷག་པར་གསུངས་པ་ནི་ཡར་ལྡན་དུ་ཡོད་པས། སྦྱིན་པ་ལས་གཞན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་དགུའི་ནང་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་ཉམས་ལེན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཚོད་ཙམ་བཟོད་པ་སོགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་པར་གསུངས་ཀྱི། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་
རྣམས་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །དགེ་བཅུ་སྨོས་པ་ནི་དེ་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
1 བ

2 ཀ ། གསོག ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་སོག་ཚང་མར་གསོག་བྲིས་འདུག་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

93

ཀྱི་བཅས་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བཅས་མཚམས་ཐམས་ཅད་
གཟུང་ངོ་། །དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ཅན་དེ་ནི། སྟོན་ཀའི་ཟླ་བ་ལ་ཚ་གདུང་
ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དཀར་བའི་འོད་ཀྱིས་ལམ་མེར་གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར།
རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་གནས་པ་དེ། དབང་པོའི་སྒོ་བསྡམས་པའི་ཞི་
བ་དང་། ལམ་མེར་གསལ་བའི་ལུས་ཅན་གྱི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་རྣམ་པར་
མཛེས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དགེ་སློང་ཁ་ཅིག་སོ་ཐར་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་མི་སྤོང་ན། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་དེས་དགེ་སློང་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་

དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་
སྟེ། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས། འོད་སྲུངས་འདི་ལ་དགེ་སློང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྡམས་ཤིང་གནས། ཆོ་ག་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལའང་འཇིག་པར་ལྟ་བ། ཡང་དག་པར་བླངས་ཏེ་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་སློབ་ཅིང་ལུས་དང་ངག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པས། འཚོ་བ་ཡོངས་སུ་
དག་ཀྱང་དེ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། འོད་སྲུངས་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་པོའ་ཞོེས་བྱ་བ་ནས། འོད་སྲུངས་གཞན་ཡང་འདི་ལ་དགེ་སློང་ཁ་ཅིག་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཡང་དག་པར་བླངས་ཀྱང་། དམིགས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པ་དེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

94

ནི། འོད་སྲུངས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་བཞི་པ་
སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་དམིགས་པར་ལྟ་བའོ། །དེ་ཡང་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཐུན་མོང་བའི་འཇིག་ལྟ་ལ་མི་བྱའི། ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་མི་སྤོང་བ་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་ཞེས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལ་སྙོག་ཏུ་མི་རུང་བས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་པར། །མཐོང་ན་དེས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡིན། །ཞེས་ནག་ཚོས་དེས་དེ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ། །
དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་མི་སྤོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དག་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ནི། རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་གང་ལ་ཚུལ་འཆལ་སྤོང་བ་དང་། སྤོང་གཉེན་གང་ཞིག་བྱེད་པ་དང་། གང་གིས་སྤོང་བ་གསུམ་ཆར་ལའང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བའི་གཉིས་སུ་
འཛིན་པའི་བློའི་རྒྱུ་བ་ཡང་དག་པར་བྲལ་བར་ཏེ་སྤོང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྔ། སྦྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་

པ། སྦྱིན་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་མར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་བསྟན་པ། སྦྱིན་པའི་
གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན། མངོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྔགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་
སྤྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཀྱང་། སྦྱིན་སོགས་ལས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

95

ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པར་སྟོན་པ་ནི། སྦྱིན་པ་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པས་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས། ལྷ་མིའི་ནང་
དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དག་འབྱུང་རྒྱུ་དེ་ནི། འགྲོ་བ་ངན་པ་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བའི་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་དང་། བ་ལང་དང་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་སྤྲེའུ་དང་། ཀླུ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡི་དྭགས་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པ་ལ། ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ནི། སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྐང་པ་ཉམས་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ལས་འབྱུང་ངོ་། །
དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་དེས་སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་
རྣམས། བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་མི་སྨིན་པར་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པར་འགྱུར་བར་བསྟན་པས། སྦྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་འདོད་ན། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་པོས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་སྦྱིན་འབྲས་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་དང་། རྟེན་དེ་ལ་སྔར་
གྱི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཤིན་ཏུ་བླུན་པས་གསར་དུ་སྦྱིན་སོགས་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འདུ་བ་སྟེ་རྩ་བ་ལ་སྤྱད་པས་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། སྔོན་གྱི་སྦྱིན་འབྲས་མ་ལུས་པ་ལོངས་སྤྱོད་པ་
ཕྱིན་ཆད་ནས་གང་ཟག་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་ས་བོན་ཉུང་དུ་བཏབ་པ་ལས། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྙེད་པའི་མི་དེ་སླར་ཡང་འབྲས་བུའི་ཆེད་དུ། དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་མང་བའི་ས་བོན་འདེབས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འཕེལ་བས་མ་ཆད་པ་ཡོད་ཀྱི། གང་ཞིག་བླུན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་ཙམ་ཡང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

96

མི་འདེབས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། འབྲས་བུ་མ་ཆད་པར་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་འདྲའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྐང་པ་ཆག་པས་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུན་པར་འཕེལ་
བ་རྙེད་དཀའ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ངན་འགྲོར་སོང་བས་ངན་འགྲོ་ནས་ཐོན་པ་
ཡང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་དཔའ་བོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལྟར། གཞན་ལ་རག་མ་ལུས་པར་རང་གི་འདོད་པས་རང་དབང་དུ་འཇུག་ཅིང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ལྷ་མིའི་འགྲོ་བ་ན་གནས་པ་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་འདི་བདག་ཉིད་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། དཔའ་བོ་བཅིངས་ནས་རི་སུལ་ཆེན་པོར་བསྐྱུར་བ་ལྟར། ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་ལྷུང་བས་རང་ལ་དབང་མེད་པར་གཞན་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཚེ། ངན་འགྲོར་སོང་བ་དེ་ལས་ཕྱི་ནས་ཏེ་དེ་གཟོད་གང་གིས་སློང་བར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་ནི་དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ལ། སྡིག་པ་“སོག

1

་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་
བས་ན། ངན་འགྲོ་ཁོ་ནར་བརྒྱུད་དགོས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་ལས་ཀྱང་། བརྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ན་ཡང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་གཉིས་སྒྲུབ་སྟེ།
ཞེས་མིར་སྐྱེ་བ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ད་ལྟ་ནས་རང་ཉིད་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་བར་གཟུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འབད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་བར་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག །
བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ནི་ངན་འགྲོར་འཁྲིད་པ་

1 ཀ ། སོགས

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

97

སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར། སྡིག་པ་མཐའ་དག་ཕམ་པར་

མཛད་པའི་རྒྱལ་བས། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་སྟེ་སྒྲུབ་པའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིད་ཞིང་ངོ་། །ཞིང་དེར་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་རྣམས་རྣམ་པར་འཕེལ་ན། རྒྱུ་སྦྱིན་སོགས་དང་འབྲས་བུ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས། འབྲས་བུའི་ཚོགས་འཕེལ་ཞིང་དུས་རིང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་པར་ནུས་
ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱིན་འབྲས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཁོ་ནའི་རྩིས་མི་གཏང་
བར། ལོངས་སྤྱོད་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྱོད་པའི་ལུས་རྟེན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྩིས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དེ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་འོང་བའི་རྩིས་ཀྱང་གཏང་དགོས་ལ། དེའི་ཐབས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་ཤས་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་བརྩོན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་
དོན་དུ་དམིགས་ཏེ་བྱེད་དགོས་མོད་ཀྱང་། གནས་སྐབས་སུ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྦྱིན་འབྲས་སྨིན་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་དུ་མར་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ་རྣམས་འདྲ་སྟེ། དེ་མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་
མཐུན་རྐྱེན་མི་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

98

ལྔ་པ་ནི། བདེ་འགྲོའི་ལུས་དང་རྟེན་དེ་ལ་སྦྱིན་འབྲས་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ངེས་ལེགས་འཐོབ་པ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཚུལ་འདིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལམ་མ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
མཐོའི་རྒྱུ་དང་། ཐུབ་པའི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བདག་ཉིད་ངེས་པ་རྣམས་དང་། རྒྱལ་སྲས་བྱང་སེམས་རྣམས་
ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་དོ། །དེའི་
དོན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁོ་ན་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་རྒྱུ་གཞན་གཅོད་པ་ནི་མིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་

མིན་པའི་རྒྱུ་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་དགོས་ཀྱི། དེ་དོར་ན་
གཏན་མི་འགྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཡང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། སྲོག་གཅོད་སོགས་
ཀྱི་མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་། ཆུང་ངུར་ཕྱེ་བའི་རེ་རེས་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་སུ་འཁྲིད་པ་དང་། མཐར་གལ་ཏེ་
མིའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱིས་ཚེ་ཐུང་བ་དང་ནད་མང་བ་གཉིས་དང་། ལྷག་
མ་དགུའི་རེ་རེས་ཀྱང་མི་འདོད་པ་གཉིས་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དགེ་བཅུས་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེ་བ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་གོང་མར་དགེ་བཅུ་འདི་
དག་རང་གཅིག་པུའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཉི་ཚེ་བའི་སེམས་དང་། འཁོར་བ་ལ་སྐྲག་པའི་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་བཅས་ཤིང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་གཞན་གྱི་སྒྲའི་རྗེས་
སུ་འབྲང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱངས་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

ཐེག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་མར་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་གཞན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

99

གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་མེད་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སྦྱངས་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །
དེའི་གོང་མར་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ཚད་མེད་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་།
སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པས་བསྡུས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་རླབས་ཆེན་པོ་བཏབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་གཏོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་

ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པས་སྦྱངས་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དག་
པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དག་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་པའོ། །བཤེས་སྤྲིང་ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་མོད་མི་
དམའ། །མ་འདྲེས་མ་སྤགས་པ་དག་བསྟེན་པར་མཛོད། །ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལེགས་པར་གསུངས། །ཞེས་ཚུལ་ཁྲིམས་

ལ་སློབ་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་ས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་ཀྱང་། བྱེད་པ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་བྱ་དགོས་པ་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་ཀུན་སློང་ནས་ཀྱང་མི་རྒྱུ་བར་སྡོམ་སེམས་བསྟེན་པའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི། ཞེས་པ་ནས། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་སེམས་པ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་སློབ་རེས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་
སྦྱང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གོ་བ་ཙམ་དང་ལན་འགའ་ཟུང་ཙམ་གོམས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་པས། རྒྱུན་ལྡན་དུ་དོན་དེ་རྣམས་སེམས་དགོས་སོ། །རྒྱུན་ལྡན་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

100

གོམས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་པོ་ཐོས་པ་ནའང་ཡིད་ལ་གདུང་
བ་སྐྱེད་པ་དང་། སྟོན་པས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་སྐུ་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མི་ནུས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། བློ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་ཅིག་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐོས་པར་གྱུར་ནའང་འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་གནད་པ་སྐྱེ་འགྱུར་དང་། །གང་ཡང་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུན་རིང་སྐུ་ཉམས་
བཞེས་པར་མི་སྤྱོད་པའི། །སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཁྱོད་ལ་གོམས་པས་དུས་སུ་རང་གི་ངང་ཉིད་འགྱུར། །དེ་སླད་ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཡོངས་གོམས་མ་བགྱིས་སྤེལ་བར་དཀའ་བ་
ལགས། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི་ཀླུ་གཙང་སྦྲ་ཅན་རྣམས་གནས་པའི་མཐུས། རོ་གང་ཡིན་རླངས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཕེན་པས། རོ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཕུན་ཚོགས་དང་། རྣ་ནག་མ་སྟེ་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེ་འགྲོགས་པ་དེ་ལྟར་ཏེ་དེ་བཞིན་ཏུ། ཚུལ་ཁྲིམས་

ཡོངས་སུ་དག་པས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་གཉིས་པ་བ་དེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་མི་འདོད་དོ། །
བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བཀྲ་ཤིས་མ་གང་དུ་ཞུགས་པའི་ཁྱིམ་དུ་རྣ་ནག་མ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདིར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དེར་ནི་མིང་དེ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་དགོངས་ལ། འདིར་ནི་རྣ་ནག་མ་ཞེས་པ་བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་སྤོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་གང་ཞིག་སྤོང་བ་དང་།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

101

སེམས་ཅན་གང་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ས་བོན་འགོག་མི་ནུས་པ་ཡོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བཤད་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཉིད་སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་
པར་དམིགས་པའི་ཆགས་པས་སྟོང་པ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ། །ལྔ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་

འོད་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས། སྐྱེ་བོའི་གདུང་བ་སེལ་བ་ཇི་བཞིན་དུ། རྒྱལ་བའི་སྲས་ས་གཉིས་པ་བའི་ཟླ་བ་ལས་བྱུང་བའི་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་འོད་དང་ལྡན་པས། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་པའི་མཚན་དོན་དང་ལྡན་པ་འདི་ཡང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་

སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ས་གཉིས་པ་བ་འདི་ནི་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པས་སྲིད་པ་འཁོར་བ་མིན་ཡང་། སྲིད་པ་ཡི་དཔལ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་སྒྱུར་
གྱི་རྒྱུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཚིག །ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

102

པར་གྱི་ཆོས། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི་ལ་ནི། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འོད་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཚན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་པ་སྲེག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཀུན།
མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཡང་སེམས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྲས་པོ་དེ་ལ་ས་གསུམ་པ་དེའི་ཚེ། ཉི་མ་འཆར་ལ་ཁད་པའི་དུས་སུ། ཟངས་འདྲི་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱང་སེམས་འདི་ལ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ནི་ས་དེར་
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་དམར་པོའམ་དམར་སེར་གྱིས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་
བའོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱད་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་ཡོངས་ཟད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ན། །བཟོད་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་སྤྱོད། །ལྷ་ཡི་དབང་ཆེན་མཁས་པ་སྟེ། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཟློག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞི། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ། བཟོད་པ་གཞན་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་
པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ལྟ་བུ་རྙེད་པའི་
བྱང་སེམས་དེ་ལ། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་སྨོས་སོ། །སྔར་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་པ་ནི་འདི་ལ་ཡར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

103

ལྡན་དུ་ཡོད་པས། འདིར་ནི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་
པའོ། །ལྷག་ལུགས་ནི་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཙམ། ལྷག་
མ་བདུན་ལ་འདིར་མི་འབྱུང་བའོ། །དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་ཞེས་པར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཞི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི། འདིས་
བདག་དང་བདག་གི་གཉེན་ལ་གནོད་པ་སྔར་བྱས་སོ། །ད་ལྟ་བྱེད་དོ། །མ་འོངས་པ་ན་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་

འཇུག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁོང་ཁྲོ་བའི་གནས་མིན་པ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བ་ལ་ཁོང་འཁྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་བྱང་སེམས་དེའི་ལུས་ལས་ཤ་ནི་རྐྱང་པ་མིན་པར་རུས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མི་གཅོད་པར་སྲང་རེ་རེ་ནས། རྒྱུན་གཅིག་ལ་མི་གཅོད་པར་སྡོད་ཅིང་སྡོད་ཅིང་དུས་ཐུང་བ་ལ་གཅོད་པ་ཟིན་པར་མི་བྱེད་པར། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གཅོད་པར་གྱུར་ཀྱང་། གཅོད་པ་པོ་དེ་ལ་སེམས་འཁྲུག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། སྡིག་

པ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ། རིགས་མཐུན་གཞན་ལས་
ལྷག་པར་མྱོང་བར་དམིགས་པའི་བྱང་སེམས་ལ། གཅོད་བྱེད་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆེས་ལྷག་པར་བཟོད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའོ། །
འདི་ནི་བཟོད་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་ཚུལ་ཡིན་པས། རབ་དགའ་སོགས་ས་གཉིས་སུ་ལུས་བཅད་པ་ལ་རྒྱུད་མི་འཁྲུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

104

གསལ་བས། བཟོད་པ་ལྷག་པ་ནི་ས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལྷག་པ་ལ་དམིགས་ནས། བཟོད་པ་ལྷག་པར་འགྱུར་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གང་གི་ཕྱིར་བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི་ལུས་ལ། གང་གིས་གཅོད་པ་དང་། གང་ཞིག་གཅད་པར་བྱ་བ་དང་། དུས་གང་གི་ཚེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས།
ས་གསུམ་པ་བ་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། བདག་དང་བདག་གི་བའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་དེས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་པར་ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱུ་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མི་འཁྲུག་པའི་རྒྱུ་སྔ་མར་མ་ཟད། བཤད་མ་ཐག་པ་འདིས་ཀྱང་བཟོད་ཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིའི་ཕྱིར་ཡང་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་ཞེས་བསྒྱུར་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྲོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། བཟོད་པ་བསྟེན་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་
འགལ་བར་བསྟན་པ། སྔར་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཇོམས་པས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཟོད་པ་འདི་བྱང་སེམས་སར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་དང་

འཚམས་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སར་གནས་ལས་གཞན་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མི་འཛད་པར་སྲུང་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པས། མི་བཟོད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

105

པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཁྲོ་བ་ལས་ལྡོག་རིགས་པར་འཆད་པ་ནི། གནོད་པ་ཞེས་པ་ནས་མྱུར་བསྟན་བྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གལ་ཏེ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས། དེར་ཏེ་གནོད་བྱེད་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་ཁྲོ་ན། དེའི་ཚེ་གནོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་འཁམ་པ་བྱས་པས། གནོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་ལྡོག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་ལྡོག་གོ །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བཀོན་པ་འདིར་ངེས་པར་དོན་མེད་དོ། །ཞེ་འཁམ་པ་ནི་ཞེ་ལ་“རྩུབ1

་པའི་སེམས་ཀར་ཀར་བ་སྟེ་ཁྲོ་བ་དང་དོན་
གཅིག་གོ །དེ་ལྟར་དགོས་པ་མེད་པར་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དོན་དང་ཡང་ནི་
འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁྲོ་ལ་སྐབས་བྱིན་པས་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་རང་གིས་སྔོན་ཉེས་སྤྱོད་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བཞིན་དུ། དེ་ལ་གཏི་མུག་པས་གཞན་གྱིས་བདག་ལ་གནོད་
པ་བྱས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་དེ་ལ་ནི། གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བ་སྐྱེ་ལ། གནོད་ལན་བྱས་པས་ཕྱིས་དེའི་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ཡང་བཟློག་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ནི། རང་གི་ལུས་ལ་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་དགྲ་དག་གིས་བསྒྲུབས་པ་དེ་ནི། སྔོན་བྱས་པ་ཡི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་

བུ། ངན་སོང་གསུམ་དུ་རྣམ་སྨིན་དྲག་པོ་མྱོང་ཞིང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྷག་
མར་ལུས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ལུས་པ་
ལྡོག་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ། ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་

1 བརྩུབ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

106

ཉིད་ཀོ་སྟེ་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པའི་ལན་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པའི་ཁྲོ་བས་སྡུག་བསྔལ་འདིར་མྱོང་བ་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ། ཕྱིར་ཏེ་སླར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་དེའི་ས་བོན་ཏེ་རྒྱུ་ཉིད་དུ། ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་
རིགས་སོ། །དེས་ན་སྨན་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་གཙགས་བུ་རྣོན་པོས་གཏར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ལྟར། ཕུགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་
པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ། འཕྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་པར་
རིགས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཀྱུས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་བྱུང་གི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་བཟོད་པ་ནི་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡངས་པ་འཕེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཡུན་རིང་དུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
ཟད་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས། ཡུལ་དེ་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་མ་ངེས་པས་སམ། ཡང་ན་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གོམས་པ་ཤས་ཆེས་པས། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ། བདེན་པ་དང་མི་བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས། ཁོང་ཁྲོ་བའི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞི་སྐྱེད་ན་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བསྐལ་བ་
བརྒྱར་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་རྣམས་འཇོམས་པར་འགྱུར་ན་
བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་བསྐྱེད་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུའི་ཚད་སྲང་གི་གྲངས་ཀྱི་ངེས་མི་ནུས་པ་ལྟར། བྱང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

107

སེམས་ལ་ཁྲོས་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་མཚམས་ངེས་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྡིག་པ་ནི། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྲོ་ལས་གཞན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནི། ཆུང་ངུ་ལ་ཆེན་པོར་སྒྲོ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་དོ། །དགེ་རྩ་འཇོམས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཉེ་བར་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁོང་ཁྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །མདོ་དེ་ལས་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་བྱང་སེམས་ཡིན་མིན་མི་གསལ་ཡང་། འགྲེལ་པར་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་དེ་དྲངས་
པའི་གོང་ཉིད་དུ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོས་པ་དང་།
བརྒྱད་པ་དང་དབྱུག་པ་དང་། ཁུ་ཚུར་གྱིས་བརྡེགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ལ་རྨ་ཕྱུང་ཞིང་རྨས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་
གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་ལ། ཐ་ན་གནོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་ཞེ་སྡང་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྨ་ཕྱུང་ཞིང་རྨས་པར་
འགྱུར་རོ། །
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

108

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅིག་ཤོས་ལ་གནོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་སྡང་བའི་སེམས་ཇི་སྙེད་དུ་བསྐྱེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་བར་གོ་ཆ་གཟོད་
ཡང་བགོ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ལ་གསུངས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པར་མངོན་ནོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དང་། ཞི་བ་ལྷས། བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་། །ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་བྱེད། ཅེས་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཇོམས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས། བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མར་བསགས་པའི་དགེ་བ། སེམས་ཅན་ལ་སྡང་བས་འཇོམས་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་དཀའོ། །
སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟེན་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང་། །བསྐལ་པ་
བརྒྱའམ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་ལ་ནི། བྱང་སེམས་དགོས་སོ། །ཁྲོ་བའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན། ཡུལ་གྱི་བྱང་སེམས་ལས་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཅིག་འདྲའོ། །དེ་
ལ་ཁྲོ་བའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེར་ངེས་ལ། ཡུལ་ལ་ནི་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་དང་། ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་དང་། ཡུལ་དང་རྟེན་སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྲོས་པ་གསུམ་མོ། །དེའི་དང་པོ་ལ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་ནི་བསྐལ་བ་སྟོང་དུ་མངོན་ཏེ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་། གཉིས་པའི་ཡུལ་གྱི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

109

མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་ཡང་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་
དཔྱད་པར་བྱའོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་ཞེས་པ་ནས་སྨྲས་པར་མི་འགྱུར་བའི་བར་གྱིས་ནི།
བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཁྲོས་ནས། ངག་གིས་གཤེ་བ་
དང་ལུས་ཀྱིས་བརྡེག་པ་བསྟན་པ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། བྱང་
སེམས་རྨས་པ་དང་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བ་མི་དགོས་པར་ཤེས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་ལུས་ངག་ཏུ་
མ་ཐོན་བར་ཡིད་ཀྱིས་སྡང་བ་ཙམ་བསྐྱེད་ན་ནི། སེམས་དེ་བསྐྱེད་གྲངས་ཇི་ཙམ་པ་དེ་ཙམ་གྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པར་“བསྟན་ནོ། །
དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ནི་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་དང་། རྟེན་ནི་ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པར་མངོན་ཏེ། སྡུད་པ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། །ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་རྩོད་པ་རྩོམ་བྱེད་ན། །ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས། མྱུར་པོར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་ཐུབ་པ་
“ཅིག1

་གིས། ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་ཁྲོས་ན། ཁྲོ་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་

པར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་མི་ནུས་པར། གཞི་ནས་ལམ་ལ་སློབ་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྲས་སྦྱིན་བདག་ལ། །གལ་ཏེ་ངན་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། །ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་བསྐལ་པར་

1 ཀ ། གཅིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

110

ནི། །དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་གྲངས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་དམྱལ་བར་

གནས་པར་གསུངས་ལ། བསྐལ་པ་མང་པོར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་མ་ཐོབ་པས་ཁྲོས་ན་ནི་དམྱལ་བར་གནས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་སྙེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་
བགོ་བ་དགོས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་དེ། །རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྡུས་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་སྤོང་བྱུང་བས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་དུས་གསུམ་དུ་ཉེས་པ་
བཤགས་ན་རྣམ་སྨིན་དག་ཀྱང་། བཟོད་པ་འཐོབ་པ་ལ་མྱུར་ནའང་བསྐལ་པ་བཅུ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་དུ་མ་ནས་བཤགས་བསྡམ་བྱས་ན། ལམ་བུལ་དུ་སོང་བ་སོར་མ་ཆུད་ཀྱང་། རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་འདག་པར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་མིན་ཀྱང་། ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ན་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གཞུང་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་དག་དགེ་སློང་གིས་འདི་ལྟར་སྐྲ་དང་“སེན

1

་མོའི་མཆོད་རྟེན་ལ་ཡན་
ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། སེམས་དང་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས། བཙུན་པ་དེ་
ལྟ་ལགས་སོ། །དགེ་སློང་དག་དགེ་སློང་འདིས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ནོན་པའི་འོག་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ན་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ན། བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་
ཡོད་པ་དེ་སྙེད་དུ། དགེ་སློང་འདིས་འཁོར་ལོ་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་སྟོང་འགྱུར་དུ་

1 སན

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

111

ལོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་འཁོར་
གྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་གི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆེ་བར་གསུངས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་གང་དུ་བསྲབས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཉེ་བར་འཁོར་ཇི་ལྟར་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། རྨས་པར་བྱས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ངས་མ་མཐོང་སྟེ། ཉེ་བར་འཁོར་དེས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བསྲབས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལྟ་བས་ན་ཅི་ནས་འགལ་བ་ལ་ཡང་། སེམས་ཀྱིས་གནོད་པར་མི་བྱ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་
པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་བསྲབས་པ་ནི་དགེ་རྩ་ཕུན་ཚོགས་ཆེས་ཆེ་བ་སྐྱེད་པ་ཆུང་ངུ་བཏང་བ་དང་། རྒྱུན་རིང་སྐྱེད་པ་ཐུང་ངུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མ་བཅོམ་པ་ཟད་པ་ཆུང་ངུའོ། །བྱང་བ་ནི་ཟད་པ་འབྲིང་པོའ། །གཏུགས་པ་ནི་ཟད་པ་ཆོེན་པོར་
མངོན་ནོ། །ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་མདོ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཕན་ཚུན་གནོད་པའི་སེམས་སུ་གང་བྱེད་པ། །དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་པས་སྐྱོབ་མི་བྱེད། །བསམ་
གཏན་དང་ནི་དགོན་གནས་མི་སྐྱོབ་སྟེ། །སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའང་སྐྱོབ་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་ཏེ་ཕན་ཚུན་ནི་གྲོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དྲུག་གིས་མི་སྐྱོབ་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་
འགོག་མི་ནུས་པའོ། །གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ནི་སྔར་གྱི་མདོ་ལས་གསལ་བར་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

112

བཤད་ལ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་སོགས་དང་། འཇུག་པར་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་ལ་བཤད་དེ། འགྲེལ་པར་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་“མེད

1

་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་རྩ་
ལ་མི་བྱེད་པ་འདྲ་སྟེ་དཔྱད་དོ། །
འོ་ན་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་ལུང་མདོ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང་བ་ནི། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་མི་ཟད་པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་པའི་དགེ་རྩ་ཡང་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་

མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་། དངུལ་ཆུའི་རིགས་གསེར་དུ་སྣང་བ་ཞེས་པ་སྲང་གཅིག་གིས། ལྕགས་སྲང་སྟོང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་ཡང་། ལྕགས་དེས་དེ་ཟད་པར་བྱ་མི་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དངུལ་ཆུའི་ཁམས་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ལྕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཟད་

པར་མི་ནུས་པར་གསུངས་པས། སེམས་བསྐྱེད་དང་དེས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཁོང་ཁྲོས་འཇོམས་མི་ནུས་སམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མིན་ཏེ་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགེ་རྩ་རྣམས་འཇོམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུང་སྔ་མའི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་ཕྱུང་བས་མི་ཟད་པ་ཡིན་
གྱི། །ཁོང་ཁྲོས་མི་འཛད་པ་མིན་ལ། གཉིས་པའི་དོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས། ལས་ཉོན་གཏན་ཟད་ནུས་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་གྱིས་ཚུར་མི་ནུས་པའོ། །
དགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྔར་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

1 མད

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

113

མྱུར་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་བཅོམ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་རྒྱང་བསྲིངས་ཏེ། སྔོན་ལ་
ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་དེའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་ཡིན་གྱི། “དེ་གདོད

1

་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་རང་རང་
གི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་མིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་གིས་ཀྱང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་ན། ཉོན་མོངས་པས་ས་“བོན

2

་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མི་དགེ་བ་སྦྱངས་པའི་དགེ་བ་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མིན་ཀྱང་། ད་གཟོད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ལོག་ལྟ་དང་། ངན་འགྲོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་། རྐྱེན་དང་ཕྲད་ནའང་ལོག་ལྟ་དང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་། ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྕི་གང་དང་། །ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་
གང་། །སྔོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་དག་ལས། །སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་སྨིན་འགྱུར། ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གང་སྔོན་ལ་སྨིན་པ་དེས། རེ་ཞིག་ལ་ལས་གཞན་དེ་སྨིན་པའི་གོ་བཀག་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་དགེ་བའམ་མི་དགེ་
བ་འཇོམས་པར་གཞག་མི་ནུས་ཤིང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་ཐམས་ཅད་དགེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་དུ་གསུང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལ་དབུ་མ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པར། མི་དགེ་བ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱངས་
པ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀ །ས་བོན་ཉམས་
པ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་མྱུ་གུ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར། ད་གདོད་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་འབྲས་བུ་

1 ཀ ། ད་གདོད
2 བན

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

114

འབྱིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་སོ། །
དགེ་བ་འཇོམས་པ་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་མ་ཐག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་མེད་པར་འགྲོ་བ་མིན་གྱི། འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་ཟད་པ་ཆུང་
འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བཤད་པའི་གང་གནོད་པ་བྱས་ཚོད་དེ་སླར་སྨིན་མི་ནུས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གནོད་པ་སྐྱེལ་ཚུལ་ལ་ལམ་གསར་“པ1

་མྱུར་པོར་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་བཅོམ་པ་
དང་། བདེ་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །བྱང་
སེམས་ལ་ཁྲོས་པ་དང་བརྙས་པ་དང་། ཀུན་སློང་ངན་པས་སྨད་པ་ལ་ཉེས་པ་མུ་མེད་པ་མདོ་བཏུས་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་མ་ངེས་དང་། ཁྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བདེན་མི་བདེན་གཉིས་འདྲ་བར་གསུངས་པས། ཁོང་ཁྲོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་འགོག་པ་ལ་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱའོ། །ནམ་སྙིང་གི་མདོར་རྩ་ལྟུང་
རྣམས་ཀྱིས་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་དང་། བསླབ་བཏུས་ལས། རྙེད་
བཀུར་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པས་ཁྱིམ་ལ་ལྟ་བ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་
དང་། ཆོས་སྤོང་བས་ཀྱང་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་། དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་རྐྱེན་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ལྷག་པར་ཡང་སྤོང་དགོས་སོ། །འདིར་ནི་མདོ་ཙམ་སྟེ་མདོ་བཏུས་དང་བསླབ་བཏུས་ངེས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་མི་བཟོད་པ་ནུས་པ་མེད་པས་ནི། རང་ཉིད་ཁོ་ན་

1 ཀ ། བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

115

འཇོམས་ལ། ནུས་པ་ཅན་སྙིང་རྗེ་མེད་པས་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཇོམས་པ་འདི་
ནི། སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞིན་མི་སྡུག་པའི་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དམ་པ་མིན་པར་བཀྲི་བར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ནི་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། འདི་ནི་བྱ་བའི་ཚུལ་མིན་པའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྲོ་ཡིས། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་མྱུར་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་བསམས་ལ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སྐབས་མི་སྦྱིན་སྙམ་པས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་། དོན་
བསྡུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་ཡིན་ན། དེ་དང་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་སྐྱོན་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་གཟུགས་མཛེས་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྐྱེ་
“བོ་

1

དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕངས་ཤིང་གཅེས་པ་དང་། ལུགས་ཏེ་རིགས་པ་དང་ལུགས་མིན་པ་མི་རིགས་པ་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཤི་བ་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི་ལྷ་དང་མིའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་བསགས་པའི་སྡིག་པ་ཟད་པར་

འགྱུར་བ་རྣམས་བསམས་ལ་བཟོད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཁྲོས་པའི་སྐྱོན་ཉེས་དམིགས་དང་། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་རིག་པར་བྱས་ཏེ། མི་
བཟོད་པ་སྤངས་ནས། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས་བསྔགས་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་སྟེ་

1 པོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

116

དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟེན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་མ་འདས་པ་དང་། འདས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །བཞི་པ་ནི། ས་གསུམ་པ་དེར་རྒྱལ་སྲས་དེ་ལ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དག་པ་དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། དེས་མཚོན་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། སྲིད་རྩེ་སྟེ་གཟུགས་
མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་ཏེ་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ལྷའི་རྣ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་

ཤེས་པ་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་དྲན་པ་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་དག་
པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་འདི་དག་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་དེར་ཆེད་
དུ་བསམས་ཏེ། སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་ཡི། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་
གཟུགས་མེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་མི་སྐྱེའོ། །འདི་ནི་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་འཐོབ་མོད་ཀྱང་། ས་འདིར་ལྷག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་སྔ་མ་རྣམས་ལས་ཆེས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཐོབ་པས། དེའི་དབང་གིས་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བས་སྨོས་སོ། །ས་འདིར་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ཟད་པར་འགྱུར་བ་འཐོབ་བོ། །དང་གི་སྒྲ་ནི་ཀྱང་གི་དོན་ཏེ་མ་སྨོས་པ་གཏི་མུག་ཟད་པ་ཡང་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ནི་གཏན་ཟད་པ་མིན་ཏེ། མདོ་ཉིད་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་། སྲིད་པ་

དང་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་བཞི་ཐམས་ཅད་བསྲབས་པར་གསུངས་པས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

117

དེ་དག་གི་དོན་ནི་བྱང་སའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་
གཟུགས་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པའོ། །དེས་ན་བསྲབས་པ་ཞེས་གསུངས་པར་མངོན་ནོ། །འཆིང་བ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པར་མངོན་ནོ། །འདིར་མདོ་ལས། དེའི་ལྟ་བར་གྱུར་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་ནི་སྔ་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཁ་ཅིག་ལྟ་བ་ཐ་མ་གསུམ་མཐོང་ལམ་དུ་སྤངས་པ་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། །ལྟ་བ་ཀུན་བརྟགས་ལྔ་ས་དང་པོར་སྤངས་པ་ལ་བྱའོ། །བྱང་ས་ལས་ནི་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ཉིད་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བར་གྱུར་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་
སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་མདོ་ལས། ལོག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག །བསྐལ་པ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྲག་དུ་མར་འགྲིབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ས་འདིར་
སྤོང་བར་གསུངས་པ་ནི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་དགོངས་ལ། དེ་ཡང་སྒོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་ལྷན་སྐྱེས་ཆེ་འབྲིང་དྲུག་ས་གཉིས་པ་ནས། བདུན་པའི་བར་གྱིས་སྤོང་བའི་ས་
འདིའི་སྤང་བྱ་ལ་དགོངས་སོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པས་ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་ས་དང་པོ་ནས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ས་གཉིས་པ་ནས་སྤོང་བ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པ་མེད་པ་དང་།
བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་དུ་འཇིག་ལྟ་མི་འཛད་པ་དང་། ས་དང་པོར་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

118

བཤད་པས། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཇིག་ལྟ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་པའི་ལུགས་འདི་ལ། ཉོན་མོངས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་ན། བདེན་འཛིན་
རེའི་ས་བོན་སྤོང་དགོས་པས་ས་བོན་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞག་པའི་ཕྱོགས་རེ་ཡང་གཏན་ཟད་མི་ནུས་པས། ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་མ་ཟད་བར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་སྒྲིབ་ནི་དག་པ་
ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤོང་ངོ་། །ས་གསུམ་པ་དེ་ལ་གནས་པ་ནི། ཕལ་ཆེར་ལྷའི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྟག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ནི།
འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་འཇོམས་པར་ནུས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཙོ་བོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འདོད་པའི་འདམ་ནས་འདོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྤོང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ད་ནི་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་།

ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུ་གང་འགྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱང་།
སྒྲུབ་དཀའ་སླ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་སྒྲུབ་པར་སླ་བས། བདེ་བར་གཤེགས་པས་དེ་གསུམ་རྟེན་དེ་ལ་བསྔགས་སོ། །ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཚོགས་ཀྱང་གསུམ་པ་དེ་དག་ཉིད་དོ། །ཚོགས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

119

བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡི་རྒྱུ་སྟེ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེར་ནི་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །བཟོད་པའི་ཆོས་ནི་ཁྱད་པར་དུ། །ཁྱིམ་པ་
ལ་བཤད་སྙིང་རྗེ་ཡི། །སྙིང་པོ་ཅན་དེ་བརྟན་གོམས་མཛོད། །ཅེས་སོ། །བྱང་སེམས་
ཁྱིམ་པ་ལ་ཆོས་གསུམ་བསྒྲུབ་སླ་བའི་སྦྱིན་པ་ནི། ཟང་ཟིང་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་། བཟོད་པ་ནི་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་གཙོ་
ཆེའོ། །བྱང་སེམས་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་བསྒྲུབ་སླ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ལྷག་མ་གཞན་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

ཚོགས་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གཙོ་བོར་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུའོ། །
བཞི་པ་ནི། ས་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི། རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་པའི་མུན་པ། དོན་དམ་པའི་ས་འདི་འབྱུང་བའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས། ས་དེ་དང་པོ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་འགྲོ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱི། ས་གསུམ་པའི་གེགས་བྱེད་པའི་མུན་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་
པར་མངོན་པར་འདོད་དོ། །བྱང་སེམས་དེ་ནི་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཉེས་པའི་མུན་པ་ཡོན་ཏན་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་བཅོམ་པས། ཉི་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་གྱུར་ཀྱང་སྐྱོན་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་གོམས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་སྣུམ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

120

པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན་པ། སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ད་ནི་ས་འདིར་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་ཅིང་ལྷག་མ་དྲུག་ལས་དམན་པར་བསྟན་པ་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བ་ལ་ནི་སྦྱིན་སོགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་པ་མེད་པས། ཡོན་ཏན་གང་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་ལ། སྔར་བཤད་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསགས་པའམ། “སོག་པ་ལ་སྤྲོ་
བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། བསོད་ནམས་དང་
བློ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ས་གང་
དུ་ལྷག་པར་འབར་བ་འཆང་བར་གྱུར་པ་དེ་ནི། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་གསུམ་པར་ལྷག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་ས་དང་པོ་གཉིས་ལས། ཆེས་ཕུལ་
དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ། ལེ་ལོ་གཏན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ས་འདིར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་
པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། ས་གཞི་པ་དེར་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྲས་པོ་ལ། རྫོགས་པ་ཡི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་སོ་བདུན། སྔར་ལས་ལྷག་པར་བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ།
ས་གསུམ་པར་བཤད་པའི་ཟངས་ཀྱི་འོད་དང་འདྲ་བ་ལས་ལྷག་པ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

121

ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་འོད་ལྷག་པ་འབྱུང་བས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ་
ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་མ་ལུས་པ། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་བསྒོམས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ན། །རབ་འཐབ་བྲལ་གནས་ལྷ་རྒྱལ་འགྱུར། །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་རབ་འབྱུང་བ། །ཀུན་ནས་འཇོམས་བྱེད་མཁས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་འཇུག་པར་ཡང་བཀོད་པའོ། །བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པ་ལམ་སྡེ་ཚན་བདུན་ནོ། །
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་དྲན་པ་
ཉེར་གཞག་གོ །ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤེལ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་ནི། འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་།
སེམས་དང་དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའོ། །དབང་པོ་ལྔ་ནི། དད་
པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་

པོའ། །སོྟོབས་ལྔ་ནི། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་སོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་

བདུན་ནི། དྲན་པ་དང་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་དགའ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་ཡང་དག་མན་ཆད་སྔ་མ་དྲུག་གི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་རྟོག་པ་དང་། ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་

དང་། འཚོ་བ་དང་རྩོལ་བ་དང་། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་འཕགས་པའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

122

ལམ་ཡན་ལག་གོ །ཡང་དག་པའི་ཞེས་པ་རྟོག་པ་མན་ཆད་ལ་སྦྱར་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་ཅེས་པ་སྔ་མ་བདུན་གྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །
དེ་ལ་ས་དང་པོ་ནི་བསླབ་པའི་རྟེན་དང་། བསླབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་པར་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གསུམ་པར་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། བཞི་པ་
ནས་དྲུག་པའི་བར་གསུམ་ལ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་འཇོག་པ་ལ།
ས་འདིར་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་ཆེས་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་བསླབ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། རང་སྟེ་ཕྲ་བའི་འཇིག་ལྟའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་
སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་སོགས་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་དང་། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ཡང་ས་དེའི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ས་

བོན་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མིན་ནོ། །མདོས་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པར་“བསྟན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །
། །

༈ ལྔ་པ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་ལྔ་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཤད་པ། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

123

ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་ལྷའི་བུའི་བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་ཕམ་པར་བྱ་

བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ན། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་བདུད་ཀྱི་བཀའ་ཉན་པ་བྲན་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་ས་འདིའི་མིང་སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་
བྱའོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ལྔ་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་བདུད། །ཀུན་གྱིས་

ཤིན་ཏུ་ཐུབ་དཀའི་ཕྱིར། །འཕགས་པའི་བདེན་སོགས་ཕྲ་མོའི་དོན། །ཤེས་ལ་མཁས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ན། །དགའ་ལྡན་གནས་ཀྱི་ལྷ་རྒྱལ་

འགྱུར། །མུ་སྟེགས་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་ལྟ་གནས་ཟློག་བྱེད་
པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ས་ལྔ་པ་འདིར་ཕར་ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཉིད་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་སྦྱིན་
པ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་བཞི་ལྷག་པར་འགྱུར་པ། སྔོན་ཉིད་ནས་ཐོབ་ཟིན་
པར་ཤེས་པས། ལྷག་མ་དྲུག་གི་ནང་ནས་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བསམ་
གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཡེང་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་གཏན་མི་
བརྫི་བ་འདིར་ཐོབ་པ་འདྲ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་ལ་འདིར་མེད་
པའོ། །བསམ་གཏན་ལྷག་པར་མ་ཟད་བློ་བཟང་སྟེ་འཕགས་པའི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་ཁོང་དུ་ཆུད་དགོས་པ་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཐོབ་པས། འདིར་བདེན་པ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་མཁས་པའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
འདིར་ས་བཅུ་པ་ལས་ས་ལྔ་པ་བ་དེས་སྡུག་ཀུན་དང་། འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་
པ་བཞི་ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

124

གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་པ་ལ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་དང་། དབུ་མ་ལས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པས། བདེན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་བདེན་བཞི་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་ལན་དུ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་བདེན་པ་མེད་མོད་ཀྱང་། སྤང་བྱ་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཀུན་འབྱུང་རྒྱུ་དང་།
སྡུག་བསྔལ་འབྲས་བུ་དང་། བླང་བྱ་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་ལམ་བདེན་རྒྱུ་དང་། འགོག་བདེན་འབྲས་བུར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་སྡུག་ཀུན་དང་ལམ་བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་
འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཏེ་མྱང་འདས་ནི་འགོག་བདེན་ནོ། །གཞན་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་འགོག་བདེན་“མངོན

1

་སུམ་དུ་ཤེས་པ་སྟོན་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། དངོས་པོར་
སྨྲ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་པ་ལ་དེ་མི་རུང་
བ་དང་། རང་ལུགས་ལ་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་སྟེང་ནས་བསྒྲུབས་པས། འགོག་
བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྣམ་བཞག་དེ་དག་གཏན་མི་རུང་ཞིང་། མྱང་
འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་
པར་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པས་ན། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི། མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། །

1 མོངོནོ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

125

གཞི་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བདེན་པ་བཅད་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བྱེད་ཀྱང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཚད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་
སྲིད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཀུན་ཏུ་མ་ཤེས་
ན། །སྲིད་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་འཁོར་ལ། །སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ངེས་གནས་པའི། །ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་འདུད། །གང་ཞིག་འཁོར་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་སྤྱད་པ་བྱས་པ་ལས། །དག་པ་དེ་ཉིད་མྱང་ངན་འདས། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་
ཆོས་ཉིད་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དྲི་མ་སྦྱངས་པ་ན། མྱང་འདས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་
གསུངས་པ་ལྟར། དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དགག་བྱ་དྲི་མར་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་དུ་སོང་པ་མི་སྲིད་ན། ངལ་བ་འབྲས་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་ན་དེའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་
ན་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་པའི་དགག་བྱ་རི་བོང་གི་རྭ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་། དགག་བྱ་

ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་བུམ་པ་བཀག་པའི་བུམ་མེད་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་དུ་འཇོག་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །
དག་མ་དག་གི་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། བདག་གཉིས་བཀག་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཙམ་བཀག་པ་ལ་བྱེད་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་རིམ་གྱིས་དྲི་མས་ཇེ་དག་ཏུ་སོང་བ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དྲི་མས་
ཇེ་དག་ཏུ་འགྲོ་བས། ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་ཀྱང་དག་པ་རེ་དགོས་ལ་དེ་ཉིད་ལ་འགོག་བདེན་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བཅུ་པ་ལས་ས་འདིར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

126

མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་སོགས་ཀྱི་བདེན་པའི་མིང་འདོགས་མང་དུ་
བྱུང་ཡང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མི་འདུ་བ་མིན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གཉིས་པ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་“པ1

་ལ་བཞི། སའི་ངེས་ཚིག་
དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་བསྔགས་པ། ཟབ་མོ་
རྟེན་འབྱུང་གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ཐོབ་པས། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྟེ་གྱུར་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་ལ་
གནས་པས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་པས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དེའི་སྔ་རོལ་ས་ལྔ་པ་སོགས་སུ་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་
མིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཕར་

ཕྱིན་ལྔ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ལྔ་པར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར། ས་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

127

འདི་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པའི་དོན་ནི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མི་དམིགས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་གྱུར་“པ1

་ལ་འཆད་མོད་
ཀྱང་། ས་ལྔ་པར་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་ཐ་མ་སྨོས་པས་ན། དེར་བདེན་བཞི་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་མཁས་པ་འཐོབ་པས། ས་དྲུག་པར་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དང་པོས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་རྫོགས་
པར་སྟོན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་དེ་གཉིས་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས། བདེན་པ་དང་
རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་

གསུམ་རྫོགས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཇི་ཙམ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྷག་མཐོང་དེ་
ཙམ་དུ་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཕུལ་དུ་
བྱུང་བ་ཐོབ་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ནས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་དྲུག་པ་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཕྱིར། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གོམས་པ་ཡིས། །འགོག་པ་ཐོབ་པས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ན། །ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རབ་འཕྲུལ་འགྱུར། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པས། །ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ཞི་བྱེད།
ཅེས་གསུངས་ཏེ་རབ་འཕྲུལ་ནི་འཕྲུལ་དགའ་འོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལས་གཞན་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས།

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

128

འབྲས་བུའི་སར་བགྲོད་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་མིག་དང་ལྡན་པ་གཅིག་གིས། ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་ཏེ་མཐའ་དག །འགྲོ་བར་འདོད་པ་ཡི་ཡུལ་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་
དུ། ལམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ཡང་བློ་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལྟ་བའི་མིག་
ཉམས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བླངས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ། རྒྱལ་
བ་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་དུ་འགྲོ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ནི་ལམ་ཡང་དག་པ་དང་དེ་མིན་
པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་
གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི། །དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རིག་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་། དཔེར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་མུན་པར་ཞུགས་ནས། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་པ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་ལྷུང་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་ལངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་ལྡན་པའི་མིས་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དག་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་མ་ལྷུང་བས། སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་
“དེ

1

་དང་འདྲའོ། །
གསུམ་པ་ལ་ལྔ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། ཟབ་མོའི་དོན་

1 ང

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

129

བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ། སྣོད་ལྡན་གྱི་

གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བསྐུལ་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་ས་དྲུག་པ་བས་རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་འགྲེལ་པར་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་འཐུག་པོས། བློའི་མིག་མ་ལུས་པར་གཡོགས་པའི་བདག་ཅག་གི་ཡུལ་དུ་མི་འགྲོ་ཡི། དྲུག་པ་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བར་བྱ་བ་མིན་གྱི། གང་དག་སྟོང་
ཉིད་ལེགས་པར་མཐོང་བའི་མིག་སྨན་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་འཇོམས་པས་བསྐུས་པའི་བློའི་སྤྱན། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཏོག་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྨྲ་བར་བྱའོ། །འདིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་
གྱུར་པ་ལ་འདྲི་ན། དེ་རྣམས་ལ་དྲིས་ཤིག་ཅེས་སྟོན་པས། མིག་སྨན་བསྐུས་པས་མིག་གསལ་དུ་འགྲོ་ཡི། མིག་འདོན་པ་མིན་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བའི་མིག་སྨན་བསྐུས་པས། བློའི་མིག་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་འདོན་པ་
མིན་པར་ཤེས་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་པའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་ངན་“པས1

་མི་གོས་སོ། །
གལ་ཏེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ས་བཅུ་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ལས། ཤེར་ཕྱིན་
ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་
ནམ། དེའི་ཕྱིར་ལུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤོད་ཅིག་ཅེ་ན། ལུང་གི་དགོངས་པ་

1 བས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

130

ངེས་པ་ཡང་དཀའ་བའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་འདྲ་བས་ལུང་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་ “པར1

་མི་ནུས་སོ། །རང་དབང་དུ་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་ཀྱི།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུས་བྱས་ཤིང་། དེས་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་མཐོང་བ་ལས། ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་ནུས་པར་སྟོན་པ་ནི། ས་དྲུག་པ་བ་དེ་ཡིས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་ནས།
དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་མདོ་སྡེའི་ལུང་དང་། དེར་མ་ཟད་ལུང་ལས་གཞན་ཡང་རིགས་པ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆོས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་
པས་ན། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་
བསྟན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ལུགས་
ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་འཕགས་པ་ཀླུ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་

ལུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ལུང་ལས་ཤེས་ཏེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ། །དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ། ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའ། །ཞོེས་ངེས་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་

མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་གསེར་འོད་དམ་པ་ནས་བཤད་པ། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ནུ་འཇིག་རྟེན་

1 བར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

131

ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲིན་

ཆེན་ལས། གཞོན་ནུ་འདི་ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ཀླུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ནས་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། མཐར་རབ་ཏུ་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཞིང་དུ། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཡོད་པར་
གྲུབ་བོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་། འབྱུང་བའི་དུས་དང་མཚན་དེ་
དང་འདྲ་ལ། ལོ་དྲུག་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ། །རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ནུ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་
བརྒྱད་ཅུ་པ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་པའི་ཚེ། སྟོན་པའི་མཚན་འཆང་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། ལོ་བརྒྱ་ལན་པའི་འོག་ཏུ་འདས་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུང་བསྟན་དུ་གནས་བརྟན་བྱང་བཟང་དང་། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་བཞེད་དེ་ལི་ཙ་བྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་བ་ལ་བརྟེན་པའོ། །རྔ་བོ་ཆེ་ལས་དགེ་སློང་དེ་ས་བདུན་པ་བར་བཤད་དོ། །
དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་སྔ་མ་རྣམས་འགལ་བར་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱལ་ཆེན་འགའ་ཞིག་ལུང་ཁ་ཅིག་ལས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་བཤད་པ་དང་། ལུང་གཞན་དུ་སངས་རྒྱས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གསུང་རབ་ལ་དུ་མ་ཞིག་སྣང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ངེས་བའི་དོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་སྔར་གོམས་པར་རྒྱུད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

132

ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་བཞག་པ་རྣམས་ཉིད་ལ་བསྟེན་པར་“བྱའི1

། གཞན་

དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཉན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་སྟོང་ཉིད་སྤངས་ནས། ངན་འགྲོར་འགྲོའ། །རོེས་འགའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པའི་དོན་ནི། ཆོས་འདི་རྣམས་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་པོར་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་དེ་མི་གཏོང་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པར་བཞིན། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟུང་བ་ལ། གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ལས་
འབྲས་ལ་གནོད་པ་མ་བྱས་པ་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐར་མི་ལྟུང་བ་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁོ་ན་ལ་ལས་འབྲས་མཐོང་བ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལས་བཟློག་པ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བར་བཤད་ལ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་ན་ལོག་པར་ལྟ་བར་གསུངས་པས། མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། མེད་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ཡིད་ཞིབ་པར་གཏད་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །བཞི་བརྒྱ་པའི།

1 ཀ ། བྱ་ཡི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

133

གཅིག་ནི་ངན་འགྲོ་ཉིད་འགྲོ་ལ། །ཐ་མལ་མ་ཡིན་ཞི་ཉིད་དུའོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དེ་ནི། སྤངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ངན་འགྲོ་ཁོ་ནར་འགྲོ་ལ། ཞེས་གཉིས་ཀ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་བཤད་དེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་སྟོང་པའི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བཟུང་བའོ། །དེས་ན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་དོན་འབྱེད་པའི་བློའི་མཐུ་མེད་བཞིན་དུ། ཡོད་པར་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་གྱིས། རང་གི་དབང་པོ་དང་མི་འཚམས་པའི་ཟབ་དོན་
གྱི་ཚིག་ཙམ་ལ་མོས་པ་ལྟར་སྣང་ཤུགས་དྲག་པར་བྱེད་པ་ནི། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་གནས་འདི་དག་ལ་ཟབ་པར་བྱའོ། །ཡང་ཇི་ལྟར་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་འོས་སོ། །
གང་ཟག་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ངེས་པར་དཀའ་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་ནུས་ཤེ་ན། དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་པར་
སྟོན་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དང་པོ་པའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་ཐོས་པ་ན། དེ་ཐོས་པ་ནས་ནང་དུ་གཏམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆི་མས་མིག་བརླན་པ་དང་།
ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་ཞེས་
པ་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སློབ་དཔོན་མཁས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དམ་པའི་དོན་
གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐོས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

134

དང་། དེ་མི་གོ་བ་མིན་པ་གཉིས་ཚོགས་ནས་ལུས་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་རྣམས་སྐྱེ་བར་སྣང་ན། རྟགས་མི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་མི་གོ་བ་དང་། གོ་ཡང་མཚན་མ་དེ་རྣམས་
མི་སྐྱེ་ན་རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་ངེས་མི་ནུས་ཀྱང་། བླ་མ་དམ་པའི་བསྒོ་བ་ལས་མི་འདའ་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ནུས་མང་པོ་གསར་དུ་འཇོག་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ངོ་། །
གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་ནི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ་འབྲས་བུའི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འབྱུང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྣོད་ལྡན་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་ལ་གཏེར་རྙེད་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཤིང་། ལྟ་བ་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས་

གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ངན་འགྲོར་
ལྷུང་ན། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུན་ཆད་པ་རང་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་ཏེ་
མི་ཉམས་པར་སྲུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ལ་ནི་སྔོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་

བླངས་པ་མི་དགོས་ཀྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་ཡང་ཚུལ་འཆལ་ལོ། །བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་།
དབུལ་པོར་གྱུར་ནས་བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་དང་གོས་ལ་སོགས་པའི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཕོངས་ན། དེ་འཚོལ་བ་ལྷུར་ལེན་ནས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་དང་། དེའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

135

དོན་སྒོམ་པ་སོགས་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡར་
མར་གྱི་ཞིང་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་རོ། །སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྔར་བཤད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་སྙམ་ནས་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གོམས་པ་སྟེན་པར་བྱེད་དོ། །ཁོ་བས་ནི་
ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་དགེ་བ་འཇོམས་ལ། མདོག་ཤིན་ཏུ་མི་སྡུག་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པས་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་འཕགས་པ་རྣམས་མཉེས་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྙམ་ནས་
བཟོད་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཡང་ཡང་མ་བསྔོས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་དང་། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

སོགས་པ་དེ་ཡི་དགེ་བ་ཡང་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྔོ་བར་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་མ་གཏོགས་པ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་བྱང་སེམས་བཞིན་དུ་སྟོན་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་དོ། །སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་གོ་བ་གནད་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་བ་རྣམ་དག་རྣམས་སྐྱེས་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྔགས་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་སྟེན་པ་གང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ཞེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

136

གསུངས་ཏེ། སྣོད་མི་རུང་གཉིས་པོ་མི་མོས་ནས་སྤོང་བ་དང་། །མོས་པ་ལྟར་སྣང་ཡོད་ཀྱང་རིགས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་གོ་བའི་སྐྱོན་གཉིས་སྤངས་ལ། རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆེས་འཐད་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་
པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད། རི་བོང་གི་རྭའི་གཉེར་མ་བགྲང་པ་
བཞིན་དུ་སོང་ནས། དེ་འདྲ་བ་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། ངེས་
དོན་གོ་བ་ལ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱེད་ལ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་གྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་འཛིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གི་ཧྭ་
ཤང་ལྟར་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་ལ། ཁ་ཅིག་འཁྲུལ་ངོར་རེ་ཞིག་ལ་བླང་དོར་བྱེད་ཟེར་ཡང་། རྟོག་པ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་མིན་གཉིས་བྱེད་ན་ནི། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཅལ་ཅོལ་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་མི་བྱེད་ན་ནི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་
ལ་གནོད་པ་སྐྱེལ་བ་ཚ་གྲང་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞག་སའི་འཁྲུལ་ངོ་དང་། འཇོག་མཁན་དང་དེར་འཇོག་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱང་འཇོག་ས་མེད་པ་ལ་དེ་སྐད་སྨྲ་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ཡིན་པས། སྔར་གྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མ་ཉིད་འཛིན་པའོ། །
བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་
མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི། ཡུན་རིང་པོར་བར་མེད་པར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་དགེ་བའི་ཚོགས་རྣམས་སོ་སྐྱེའི་སར། ངེས་པར་བསགས་ནས་རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

137

དགའ་བའི་ས་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། ས་རབ་དགའ་དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཉན་པར་བསྐུལ་པའོ། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ལ་

གུས་པར་འགྱུར་ན་དེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས། ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དང་བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་། སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱས་པ་གཟོ་ཞིང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གཡང་ས་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་
འདོད་པས། ཡ་ང་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་སྦྱིན་པར་དཀའ་བ་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་ཀྱང་བསྡུ་བ་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་
བོ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྟན་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། སྣོད་མིན་གྱི་སྐྱོན་
གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལའོ། །མོས་པ་ཡོད་པའི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་གོ་བ་ལ་ཡང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངེས་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཐབས་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །
འཆད་པ་པོ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ཉན་པ་པོ་སྣོད་རུང་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ལ་འཆད་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པས་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་མ་གྲུབ་
ཀྱི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེའུ་རིན་པོ་ཆེས་བྱིན་པའི་མདོ་ལས་བྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས། བསྐལ་པ་བརྒྱ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

138

སྟོང་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱད་པ་“པས1

། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་
ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པས་ཉན་པ་འདི། བསོད་ནམས་དེ་བས་ཆེས་མང་དུ་སྐྱེད་ན་གང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ཉན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། གང་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ལུང་འབོགས་པ་དང་
འཆང་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །
རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། རབ་
འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་གང་ཇི་སྙེད་པ་གངྒཱའི་ཀླུང་ཡང་དེ་སྙེད་དུ་གྱུར་ན། གང་དེ་དག་གི་བྱེ་མར་གྱུར་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གངྒཱའི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ཉིད་
ཀྱང་མང་བ་ལགས་ན། དེ་དག་གི་བྱེ་མར་གྱུར་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་འཚལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ལ་བསྒོའ། །ོཁྱོད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་
པར་བྱའོ། །གང་གའི་ཀླུང་དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་ལ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་བཀང་སྟེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་
ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་པ། གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཚིག་བཞིའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་ཙམ་བཟུང་སྟེ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྟན་ན་དེ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་

1 ཀ ། བས

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

139

སྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས་
མི་དགེ་བཅུ་ཆེན་པོ་རྣམས་བགྲངས་ནས། དེ་དག་དང་ལྡན་པས་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་དག་པར་དད་པ་དང་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོའ་ཞོེས་གསུངས་པ་དང་། བདུད་འདུལ་བའི་ལེའུ་ལས། དགེ་སློང་གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་ཤེས་ཤིང་། ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མཐའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་ཏེ། ཉེས་པ་བྱུང་
བའི་འགྱོད་པ་སེལ་ཞིང་བརྟན་པོར་མི་བྱེད་པས་མཚམས་མེད་པ་ཡང་གནོན་ན། ཆོ་ག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཕྲན་ཚེགས་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། མ་སྐྱེས་དགྲའི་མདོ་ལས། མཚམས་མེད་བྱེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན། དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྨྲའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་དང་། དེ་མིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དོན་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པ་དང་སེམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །
བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་ལེགས་པར་འཐོབ་པ་ལ་གཉིས་དགོས་ཏེ། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཀུན་སློང་དག་པ་ཞིག་དང་། བཤད་རྒྱུའི་ཆོས་དེའི་དོན་ལོག་པར་མ་བཟུང་བར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། སྐྱོན་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་རེ་དང་ལྡན་པས་བཤད་ན། བསོད་ནམས་མང་པོའི་བར་ཆད་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེའི་ཕྱིར་གང་
དག་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་གྲགས་པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

140

ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲའོ། །ཉན་པ་པོ་ལ་ཡང་ཉན་པའི་ཀུན་སློང་དག་པ་དང་། དོན་ལོག་པར་མ་བཟུང་བ་གལ་ཆེ་བས། གཉིས་ཀས་ཀྱང་འཆད་ཉན་གྱི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་མ་མཐའ་རེ་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ། ལུང་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། ས་ལྔ་པ་“པ1

་དེ་ས་
དྲུག་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་གོ །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། དབེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྤྲོས་པ་མེད་པ་དང་། བླང་བ་མེད་པ་དང་དོར་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། བྲག་ཆ་དང་། ཆུ་ཟླ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ད་ལྟར་རབ་ཏུ་
རྟོགས་པ་ན། རྣོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་བླང་དོར་མེད་པའི་བར་ལ་སྦྱོར་བའོ། །དེ་གཉིས་མཉམ་ཉིད་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

141

གཅིག་དང་། སྒྱུ་མ་སོགས་བདུན་ལྟར་མཉམ་པ་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བྱ་ཞིང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །མཉམ་པ་ཉིད་བཅུའི་ངོས་འཛིན་ནི་ས་བཅུ་པའི་མདོ་འགྲེལ་དང་། བྱང་ས་གཉིས་ཀྱང་མི་མཐུན་པར་སྣང་ལ། དེ་གཉིས་དང་ལུགས་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་འདིར་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་མཚན་མ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་རྣམས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་དོན་མེད་པར་ཆོས་ཀུན་འདྲ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀུན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་
སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པའོ། །གཞན་བརྒྱད་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་སྟེ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་ནི་དུས་
གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀུན་ལ་མཉམ་པའམ་འདྲ་བ་ནི་གཞན་
རྣམས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབེན་པ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་དང་སྐྱེས་པས་སྟོང་“པ1

་སྟེ། དེ་
ཡང་མཉམ་ཉིད་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

པས་དབེན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་འཕྲལ་དུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བྱས་པ་མིན་གྱི།

གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པ་ནི་དྲུག་པའོ། །བདུན་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ནི་དང་པོ་དང་སྦྱར་ལ། སྒྲ་དང་རྣམ་རྟོག་གིས་སྤྲོ་བར་མི་ནུས་པ་ལ་ནི་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་རོ། །བརྒྱད་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་
སྦྱར་རོ། །
དགུ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་དཔེའི་རྣམ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

142

གྲངས་མང་པོའ། །བཅུ་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདྲ་བའོ། །རྣོ་བ་ནི་ཤེས་རང་མྱུར་བའོ། །རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ནི་ས་བརྒྱད་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་འདི་ལ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྣང་
ངོ་། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལུང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ས་
དྲུག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ས་
དྲུག་པ་ལ་མཉམ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དྲངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདི་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་ཚུལ་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ངེས་པར་འཕྱུག་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་
དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་དགག་བྱའི་སྤྱི་ལེགས་པར་བློ་ལ་མ་ཤར་ན། དགག་བྱ་དེ་མེད་པ་ལེགས་པར་འཛིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པས། མེད་རྒྱུའི་བདེན་གྲུབ་དང་། གང་གིས་སྟོང་“པའི1

་

དགག་བྱའི་རྣམ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཤར་ན། བདེན་མེད་དང་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་འཕྲལ་དུ་ཀུན་
བརྟགས་པའི་བདེན་གྲུབ་དང་། བདེན་འཛིན་ངོས་ཟིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་གཉིས་“ག2

་ལ་ཡོད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་དང་། དེས་བཟུང་བའི་བདེན་
1 བའི
2 ཀ ། ཀ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

143

གྲུབ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་པ་ནི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དེ་ངོས་མ་ཟིན་པར་རིགས་པས་དགག་བྱ་བཀག་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་ཞེན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་པས་སྐབས་དོན་སྟོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་ཟིན་ནས། དེའི་ཡུལ་སུན་འབྱིན་པ་ལ་རིགས་པ་རྣམས་དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་འགྲོ་ལུགས་ཤེས་དགོས་ཀྱི། ཁ་ཕྱིར་ལྟ་འབའ་ཞིག་གི་
དགག་སྒྲུབ་ནི་ཕན་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཤེས་ན་ཁྱད་པར་
ལེགས་པར་ཕྱེད་པར་འགྱུར་བས། དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་
ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་
བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྫུན་སྒྱུ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ། དཔེ་དེ་དོན་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁུངས་ཐུབ་གཞན་ལས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་འབྱུང་ལ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་ཡོད་
དུ་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འཁྲུལ་པའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདིའམ་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད།
འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་མདོ་ལས་ཀྱང་། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འཁྲུལ་བ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

144

གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་བརྫུན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །
དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་ནི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཁྲུལ་“པའི1

་དོན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ནས་ཕྱིར་རོའི་བར་ནི་
ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་བྱས་ནས་ཡང་དག་པ་
ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའོ། །བདེན་འཛིན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བདེན་འཛིན་དེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་ཤེས་མིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དགག་བྱ་བདེན་པ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་བཤད་པ་
འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ནས་བྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་བདེན་འཛིན་དེ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་སྟོན་ནོ། །དེས་ན་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་སྨོས་སོ། །སྲོག་ཆགས་དེ་དག་གི་བསམ་པ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་མིན་གྱི། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་བྱ་
སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་པའི་དངོས་པོ་བརྫུན་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ནི། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་

1 བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

145

ཏུ། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་བྱས་ན་བློ་ལ་སྣང་བའམ་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་
ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་དམ་དང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་དེར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །
འོ་ན་སྣང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་
ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་དང་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་
དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ།
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་“ཅིག1

་དང་། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་
ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་དོན་དམ་
དང་། དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་སྔ་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་
པས་ཁྱབ་ཀྱང་། སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་མིན་ལ། དེའི་
བདེན་འཛིན་ལ་ནི་ཕྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་དགོས་སོ། །འདི་མ་ཕྱེད་པར་དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དང་། དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་འཛིན་པ་མང་དུ་
བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཏུ་

1 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

146

འདོད་པའི་ནོར་པ་མང་དུ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །འདི་ལེགས་པར་ཤེས་ན་གཤིས་ལུགས་ལ་དང་། དོན་དམ་དུ་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་དེ་ཉིད་གཤིས་ལུགས་དང་དོན་དམ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་མི་འགལ་བའི་གནད་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཤེས་པ་ལ། སྒྱུ་མའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བསྔགས་པས་དེ་བཤད་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྡེ་ཤིང་སོགས་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་པ་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་དང་མིག་
བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་དང་། མིག་མ་བསླད་པ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ། རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་
ཙམ་ཡོད་ཀྱི་དེར་ཞེན་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལ། དེར་སྣང་དང་དེར་ཞེན་གཉིས་ཀ་
ཡོད། གསུམ་པ་ལ། རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ན། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྤྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་ཚེ་ཤེས་པ་དེའི་ངོར་ཐག་པ་སྦྲུལ་ཡིན་
གྱི། སྤྱིར་སྦྲུལ་མིན་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་འཁྲུལ་ངོ་ཙམ་དུ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་མི་སྣང་ཞེས་བྱར་མི་རུང་གི །ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་
མ་སྦྱར་ཡང་སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བར་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། ད་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྲུལ་གཞི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བར་འཇོག་ནུས་པ་དེ། །སྒྱུ་མ་མཁན་ལྟར་ན་བློ་འཁྲུལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་དབང་གིས་འཇོག་གི །དེ་ལྟར་མིན་པར་སྤྲུལ་གཞི་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་
འཇོག་པ་མིན་ནོ། །ལྟད་མོ་བ་ལ་ནི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དེ་ནང་གི་བློའི་དབང་གིས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

147

བཞག་པར་མི་འཆར་གྱི། གཞི་གང་དུ་སྣང་བ་དེར་རྟ་གླང་མཚན་ཉིད་པ་“ཅིག1

་ཡུལ་
གྱི་གོ་ས་མནན་ནས་བསྡད་པར་འཛིན་ནོ། །དེ་ནི་དཔེའི་སྟེང་ནས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཏེ། གཞི་དེར་སྣང་བ་དེ་ཤར་བ་ན་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལེགས་པར་གོ་
ན་ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ལ། ཚད་མ་ཡང་བློ་ཡིན་པས་དེས་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ཡང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པར་འགྱུར་བས། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ། ཕྱོགས་དེ་
གཉིས་འདྲེས་པ་ཕྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ནི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་དང་སྔ་མ་
གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ས་ཕྱོགས་སམ་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་གཞི་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་འགྲུབ་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་ན་མིག་མ་བསླད་པས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ལས། དེས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་

ཁེགས་པ་ན་དེར་སྣང་དང་དེས་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་པ་གྲུབ་པ་ན། གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བརྫུན་པར་འགྲུབ་པས། དེ་དང་གཟུགས་བརྙན་གང་དུ་སྣང་བས་སྟོང་པ་གྲུབ་པའི་བློ་ནི་རིགས་ཤེས་ཕྲ་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འོང་ངོ་། །

1 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

148

ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་ཡང་།
དེར་སྣང་བྱུང་ན་དེས་སྟོང་མི་འོང་ལ། དེས་སྟོང་བྱུང་ནའང་དེར་སྣང་མི་འོང་བས། །དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་བྱུང་ན་བློ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བརྫུན་པ་ཁོ་ནའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྱུ་མའི་ལྟད་མོ་བ་མིག་བསླད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་འདི་རྣམས་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྣང་བ་ན། བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་
པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་པས་
འདི་ལྟར་བཞག་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་པས། ཕྲ་བའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ནི་མིན་ནོ། །ནམ་ཞིག་བདེན་འཛིན་དེས་བཟུང་བའི་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ། ནང་གི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་མི་གནོད་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱི། བློའི་དབང་གིས་གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཀྱང་། མྱུ་གུ་རང་གི་ངོས་ནས་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་འགལ་བ་ནི། སྤྲུལ་གཞིའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དང་འདྲ་སྟེ། དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རང་གང་ལ་སྣང་བའི་བློའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཇོག་པས།
དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

149

ཡང་དེས་སྟོང་“པ1

་བཞིན་དུ། བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་བུམ་སོགས་སུ་སྣང་ཡང་བུམ་
སོགས་ཀྱིས་སྟོང་“པ2

་ནི། སྒྱུ་མ་དང་ཆོས་གཞན་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་
གཏན་མིན་ཏེ། །དེ་ལྟ་ན་ཆོས་དེ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཡང་དེར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་དེ་དངོས་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་ཞིག་མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན། དེའི་ངོར་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་མིག་མ་བསླད་པ་ལ་སྒྱུ་མའི་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་འདྲའོ། །འོག་ནས་རང་རྒྱུད་པས་རིགས་པས་འགོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་སྟོན་པས། འདིར་དེའི་ལུགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་འཆར་ཚུལ་
མདོར་བསྡུས་གོ་སླ་བར་བརྗོད་ན། ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པའི་དང་པོར་དངོས་པོ་ལ་བཤད་ན། དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་

མེད་དང་། ཤེས་པ་ལ་དུས་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་མེད་དགག་པ་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་ལ། དངོས་པོ་ལ་ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ། དེ་ནས་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ཀ་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་དགག་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྟན། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཡིད་ཇི་ལྟར་གཏད་པ་ན། ཡིན་ཚུལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་སྙོན་དུ་མེད་པས། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བ་དང་དེས་སྟོང་“པ3

་གཉིས་
ཚོགས་པར་གཏན་ལ་དབབ། དེ་ནས་དེ་འདྲ་དེ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་

1 བ
2 བ
3 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

150

བའི་བརྫུན་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་། གཞི་དེ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཡིན་ན་གཏན་མི་རིགས་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་བདེན་གྲུབ་ལ་གནས་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྫུན་པ་སྤངས་ཏེ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་བློ་དེ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྲོ་དགོས་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གྲུབ་ན་ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་ནུས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་

གཟུགས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཁྱབ་པ་ཁས་བླང་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཤར་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་ཁྱབ་པའི་ཆ་དུ་མ་དང་། བློ་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་
མ་ཡོད་ལ། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས། ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མི་རུང་བས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། དེ་བརྫུན་པ་ལ་རུང་གི་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་རུང་བས། སྔར་བཞིན་བཀག་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་
དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་རྩི་བ་ནི་བློ་གྲོས་ཆུངས་པའི་སྐྱོན་ནོ། །གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་གྲགས་པའི་བརྫུན་པ་ནི་དབུ་མ་པ་འདོད་པའི་བརྫུན་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་པས་བློས་བཞག་ཀྱང་དེ་དག་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་དེ་ཙམ་ལ་བློས་
བཞག་ཏུ་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་མེད་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

151

མིན་པ་ཅིག་ཡོད་པ་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བས། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་

ལ་བློའི་ངོར་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལུགས་འདིའི་བདེན་
པ་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་ལ་
ལེགས་པར་ཁྲིད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བསྟན་ན་ལྟ་བ་དམིགས་
ལེགས་པར་ཕྱེད་པར་མཐོང་ནས་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ཤེས་ན། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་
གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམ་བརྟགས་ཏེ། ཞེས་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང་། བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

152

ཉིད་ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཡང་དག་དོན་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའོ། །རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བའོ། །འགྲེལ་པ་དེར་ཆགས་སོགས་རྣམས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཞག་པར་འཆད་པའོ། །
དེ་ལ་ཁྲ་བོའི་མདོག་དང་འཁྱིལ་ལུགས་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ན་ཐག་པ་ལ་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་ཐག་པ་ལ་ཐག་པའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྦྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བ་ན། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་དེའི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འཆད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །
འདི་ནི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

153

གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ནི་གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་དང་ང་དང་བདག་གོ །ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་

ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་དང་། ཀུན་མིན་གྱིས་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་
ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་གོ །ཚིག་ཐ་མས་ཁམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་བཀག་གོ །དེ་ལྟ་ནའང་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མིན་ལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་མིན་པས། འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་འཕགས་པ་ཡང་བཞེད་དོ། །གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་
ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཇི་འདྲ་དེ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། །སེམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཇི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །རྐང་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །རྐང་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མེད་པ་མི་སྲིད་

པས། ཁམས་རེ་རེ་ཡང་རང་གི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་པའོ། །
དེ་ཡང་ཆ་ཤས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་དང་ཆ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

154

ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་གཞིར་མི་སྲིད་པའོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་
ཙམ་ཞིག །ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བུམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྦྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་པར་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཐ་སྙད་
བྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ཚིག་དང་དོན་གྱི་

འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་དང་སློབ་
དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའོ། །
དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་
མིང་ཙམ་མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། །བདག་བཞིན་དུ་ནི་བསམ་བྱ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཐ་སྙད་གདགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད་འགྱུར་བའི། །འཇིག་རྟེན་དོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་
ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གནས་སོ། །དེ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ཆོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

155

ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་གཞན་གྱི་དབང་

གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་མེད་པ་དང་། ཆེས་གང་ཡོད་པར་འཇོག་ནའང་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འཇོག་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་

མིན་པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་
འཛིན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ། དེས་བཟུང་བའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་བདེན་“ཚད1

་དོ། །
དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་
དགོས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲ་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་བདེན་པ་སོགས་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་
གསུམ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རེ་ཞིག་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་མི་ནུས་པ་རྣམས། དེ་ལ་བཀྲི་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོར་མཐོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་
མ་ལས་པ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་

1 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

156

མེད་དང་། མིག་སྣ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་
གསུངས་པས། རང་བཞིན་དེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་
བདག་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པར་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་
བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་
རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །
དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མ་ཕྱེ་བར་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱིས་འབྱེད་པར་བཤད་དོ། །
བདག་འཛིན་གྱི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ནི་རྩ་བར་ཕུང་པོ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། འགྲེལ་པར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། ངའོ་སྙམ་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པའི་ང་ཙམ་དང་། གང་ཟག་ཙམ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། ངར་འཛིན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས། འདི་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པས་ང་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ། །གཞན་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་ང་དང་ངའི་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་དགོས་པས། རྒྱུད་
གཞན་གྱི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་གང་ཟག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

157

གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་མིན་ནོ། །
ང་དང་ངའི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་ཞེས་པས་ནི་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བ་ཙམ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་མིན་གྱི། དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པའོ། །བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། ང་ཡི་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་མིག་སོགས་དམིགས་པར་མི་བཟུང་ངོ་། །རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ། །འོ་ན་བདག་གི་འདི་ཞེས་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་བདག་གིའོ་སྙམ་དུ་ངར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་བདག་གིར་འཛིན་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་བདག་གི་བར་མཐོང་ནས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདག་གི་བའི་མཚན་གཞི་མིག་སོགས་དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འཇིག་ལྟ་དང་ཆོས་ཀྱི་

བདག་འཛིན་གཉིས་མི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་

གཟུགས་ཕུང་སོགས་དང་། མིག་རྣ་སོགས་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་སྣོད་ལ་
སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

158

རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡང་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་
དམིགས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་རིག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་
འབྱུང་བས། དེ་ལས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །མ་རིག་པ་དེ་ལྡོག་པ་ལ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་“པ1

་དང་། ཇི་ལྟར་བཟུང་བའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་
དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། །ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་སྟོང་ “པར2

། །ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་མ་རིག་འགག་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགག །ཅེས་དང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་འཛིན་པས། །ཇི་སྲིད་ཕྱི་རོལ་རྣམ་བརྟགས་པ། །བདག་མེད་རྣམ་
པ་གཉིས་མཐོང་ན། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མཆོག་ཏུ་
སེམས་ནི་སྦྱོང་བྱེད་པའི། །ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་འབད་པ་ཀུན་གྱིས་འདིར། །གཏམ་དེ་ཁོ་ན་བསྙད་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གཏི་མུག་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་“གྱི

3

་གཏི་
མུག་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང་། མ་

1 བ
2 བར
3 གྱ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

159

རིག་པ་དེ་ལྡོག་པ་ལ་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །
འགྲེལ་པ་མཛད་པས་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་
བྱེད། །ཅེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་
དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་དེར་
ཡུལ་ལ་ཡིད་ཕར་འགྲོ་བ་ཚུར་བསྡུས་པ་ཙམ་བྱས་ཀྱང་། དེས་ནི་བདག་མེད་ལ་ཞུགས་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡིད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དམིགས་པ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཅིག་དང་། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་གསུམ་ཡོད་པས། བདེན་མེད་དུ་མ་བཟུང་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བདག་གཉིས་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་ཏེ། བློ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ངོས་བཟུང་ནས། རང་གང་ལ་འཁྲུལ་བའི་གཞི་དེ་
ཉིད་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པར་གཏན་ལ་འབབ་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཁ་
ཕྱིར་ལྟའི་དགག་སྒྲུབ་ནི། རྐུན་མ་ནགས་ལ་སོང་བའི་རྗེས་སྤང་ལ་རྩད་གཅོད་པ་དང་འདྲ་བས་གནད་དུ་མི་འགྲོའ། །དོེ་ལྟར་བདེན་འཛིན་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ན། བདག་འཛིན་གཉིས་མིན་པའི་རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཡོད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། རྟོག་པས་གང་བཟུང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལས་བརྩམས་པའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

160

བཤད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་ནའང་། འགའ་ཞིག་ནི་གཞན་མང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། འགའ་ཞིག་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང་། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་
པའི་འབྲས་བུ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
དམ་བཅའ་བཞག་པ། དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་
ཉིད་ཀྱིས། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་རྣམས་བསྟན་པ་སླ་བར་དགོངས་ཏེ། འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཉེ་བར་བཀོད་དོ། །ནམ་ཡང་དང་གཞར་ཡང་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །གང་ན་ཡང་ཞེས་པའི་སྒྲ། འགར་ཡང་གི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་གང་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་གཞི་སྟོན་པ་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་
དོ། །གཞི་དེ་གསུམ་དུ་གང་ཞིག་མི་སྐྱེ་བའི་གང་དག་གིས་སྒྲ་རྟེན་པའི་ཚིག་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་བརྗོད་པའོ། །དེས་ན་བདག་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་ནི།
ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དུས་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

161

བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདི་ལྟར་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ནམ་ཡང་གཞན་ལས་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་
སྦྱར་རོ། །ཚིག་གསལ་ལས། བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་ཅེས་བསྒྱུར་ཡང་འགྱུར་འདི་ལེགས་སོ། །ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་གུར་ཀུམ་མི་སྐྱེ་བ་
དང་། དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ལོ་ཏོག་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་
སྙམ་པ། ཡུལ་དུས་གང་ན་ཡང་ཞེས་པས་འགོག་པས་ནམ་ཡང་ཞེས་སྨོས་པ་དོན་མེད་པ་མིན་ནོ། །དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཡང་། །དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་སྐྱེའོ་སྙམ་པ། གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་ཞེས་པས་འགོག་པས། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་མི་སྐྱེ་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །
རང་འགྲེལ་ལས་འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་
ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དང་།

སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་པར་འཆད་པ་ལྟར་སོ་སོར་མི་གཅོད་པར། བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སྦྲེལ་བར་བྱ་ཞེས་པ་སྟེ་གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་སྦྲེལ་ལོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
གང་རུང་ཁས་བླང་དགོས་པས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅེས་སྨོས་སོ། །མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ཡང་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་ལྟར་
སྦྱར་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ནི་ཚིག་ཐ་མའི་དོན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

162

ནོ། །
དེས་ན་དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་པ་ལྟར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སྒྲུབ་པ་མི་རུང་ཞེས་པ་མིན་གྱི། སྔར་ལྟར་

སོ་སོར་གཅོད་པ་གཞུང་དེའི་དོན་མིན་ཞེས་པའོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དུས་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སྦྱར་བ་དང་། ཚིག་
གསལ་ལས་ཀྱང་། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི།

ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་སྐྱེ་ནི་གསུང་
རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་མིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལ་བསམས་ནས་བྱས་པས། དེ་ཁས་བླངས་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་ལ་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །
རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་མོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་རེ་རེས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོར་མི་འདོད་
པ་བཞིན་ནོ། །ཚིག་གསལ་ལས་དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་མེད་དགག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་བས། རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་ནི་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། འཇིག་རྟེན་དེ་ན་ཇི་སྙེད་སྒྲ་ཡོད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

163

པ། །ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞེས། །བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བས་ན། མེད་པར་དགག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
རང་འགྲེལ་ལས་དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་དེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འོག་ནས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བར་
གསུངས་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་མཐར། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྒྲུབ་པར་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཚིག་
གསལ་ལས། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ནི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་
འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་

པོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་འགོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། །དེ་ལས་
གཞན་མི་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་བཀག་པ་ཙམ་སྒྲུབ་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །
དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་འདི་མེད་པ་དང་ཡོད་པར་མི་སྒྲུབ་ཀྱི། གཞན་གྱིས་

ཡོད་པར་བཏགས་པ་དང་མེད་པར་བཏགས་པ་འགོག་སྟེ། མཐའ་གཉིས་བསལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་། མེད་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། དེ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་མི་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་ཙམ་མ་བསྒྲུབས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་གཉིས་བསལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་སྒྲུབ་པར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

164

གསུངས་པས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡང་མིན་ན་ནི་ཕུང་གསུམ་མེད་
པས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་ཟློག་ལས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་
ཀྱིས། །ཅི་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་ལ་བཟློག །རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་འདྲ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཡང་ཡང་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །འོ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དགག་པ་ནི་བློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། །རང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་དགག་པ་མིན་ལ། ཆོས་ཉིད་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ལྟ་བུ་སྒྲས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་མ་བཅད་ཀྱང་དེའི་དོན་བློ་ལ་འཆར་བ་ན། སྤྲོས་པ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་རྣམས་དགག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་མེད་དགག་ནི་བློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའམ་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེས་ཆང་འཐུང་དུ་རུང་མི་རུང་དྲིས་པ་ན། ཆང་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཆང་འཐུང་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་གྱི། །དེ་
ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་སྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །མ་ཡིན་དགག་ནི་བློས་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕེན་པའམ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་དམངས་རིགས་སུ་སྟོན་འདོད་པ་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་བཀག་པ་ཙམ་མིན་གྱི་བྲམ་ཟེ་ལས་གཞན་པ། དེ་ལས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

165

གཞན་འཕེན་པ་ལ་དངོས་དང་ཤུགས་དང་སྐབས་ཀྱིས་འཕངས་པ་གསུམ་སྟེ། དང་
པོ་ནི། བདག་མེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དགག་བྱ་གཅོད་པ་དང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་ཚིག་གཅིག་གིས་སྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཆོད་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་དངོས་ཤུགས་
ལ་འཕངས་པ་རེ་རེ་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་ལྡན་པ་ནི་མཆོད་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མིན་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཤིང་ཁྱད་པར་མ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ། འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་དྲངས་པ་ལས། དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་
བྱེད་པ་དང་། །དེ་ལྡན་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
ཁ་ཅིག་གཞི་སྒྲུབ་པ་དང་ཚོགས་ན་མེད་དགག་མིན་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ།
བྲམ་ཟེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་བྲམ་ཟེས་ཆང་མི་འཐུང་བ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་པ་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགོག་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དག་གཞི་དང་ཚོགས་ན་ཆོས་གཞན་འཕངས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་རྩི་བའི་གཞི་ཡིན་གྱི། འཕངས་པའི་ཆོས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་དམ་བཅའ་གཞི་འདིར་བཀོད་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་དག་ལས་ལྟ་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཞིག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

166

སྟེ་དེ་མེད་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་མེད་པར་ནི་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་
གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང་། རྒྱུ་ཡོད་པ་ལ་རང་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་གསུམ་དུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པས་དམ་བཅའ་བཞིས་ཆོག་གོ །གཉིས་པ་ལ་བཞི། བདག་སྐྱེ་དགག་པ། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་རིགས་པས་དགག་པ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ།

གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་
བ་དགག་པ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་འདི་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན། སྐྱེ་བཞིན་པ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་བྱེད་པ་པོ་མྱུ་གུ་དེ་ནི། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་འབྱུང་ན་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མྱུ་གུའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་སྔར་རྒྱུའི་དུས་ནས་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་ཕན་ཚུན་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

167

ལ་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་མི་རུང་བས། རྒྱུ་ནས་ཀྱི་རང་

བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཡང་། རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་
འདོད་དེ། རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་
ཕྱིར་ས་མྱུག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པས་མྱུ་གུ་མྱུ་གུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། མྱུ་གུ་ནི་ས་བོན་དང་དེའི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་ན། རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་མྱུ་གུ་མི་གསལ་བ་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །གྲངས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་

འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱེ་བར་མི་སྨྲ་བར་རྒྱུ་ལས་སྔར་མི་གསལ་བ་ཕྱིས་གསལ་བར་འདོད་མོད་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །འདིས་སྤྱི་གསལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་
གྱི། སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་མྱུ་གུའི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ས་བོན་གྱི་དུས་

སུ་ཡོད་ན། མྱུ་གུའི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་མྱུ་གུ་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་སྲིད་

པས་རྒྱུ་དུས་ནས་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོར་མ་ཟད། མྱུ་གུ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པས། དེའི་ཚེ་དེ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དོན་གཏན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྟེ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལྡབས་ནས། སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །འང་གི་སྒྲས་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་པའོ། །གལ་ཏེ་གསལ་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

168

ནའང་འབྲས་བུ་གསལ་བ་རྒྱུ་དུས་ནས་ཡོད་ན་ནི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ལ། མེད་ན་ནི་འབྲས་བུའི་གསལ་བ་དང་དེའི་རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་དཔྱད་ལ་དགག་གོ། །བདག་སྐྱེ་རིགས་པ་དང་འགལ་ཞེས་པ་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་པའི་ས་བོན་སླར་ཡང་ལྡབས་ནས་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་འདོད་ན་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ས་བོན་ལྡབས་ནས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་སླར་ཡང་ས་བོན་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པས། མྱུ་གུ་དང་ལ་སོགས་པས་སྡོང་བུ་དང་སྦུབས་འཆའ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་འདིར་གཏན་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་ས་
བོན་དེ་ཉིད་བར་མ་ཆད་པར་སྲིད་པའི་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་གཉིས་བསྟན་ནས་རིགས་པ་དང་འགལ་པ་བརྗོད་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རྐྱེན་ཆུ་དང་། དཔྱིད་ཀྱི་

དུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ས་བོན་སྦང་རོ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་བྱེད་
ཅིང་། མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། མྱུ་གུ་ཡང་རང་སྐྱེད་པ་པོ་ས་བོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ས་བོན་འགག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་བས་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་གཉིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པའི་སྐབས་མེད་ལ། ས་མྱུག་ཀྱང་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་པས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

169

གཅིག་ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་ན་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་
པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། མྱུ་གུས་མྱུ་གུ་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །འདི་འདྲ་བའི་གནོད་པ་མཐོང་ཡང་མི་ལྡོག་པ་ནི། མྱུ་གུས་ས་བོན་འཇིག་པ་ནི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་པས། རང་གིས་རང་འཇིག་པ་དང་ག་ན་
འདྲ་སྙམ་དུ་རྒོལ་བ་བླུན་པས་ཡིན་ལ། ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་སོང་ན་རྣམ་འགྱུར་སོ་སོར་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་གནོད་པ་སྤང་མི་ནུས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་མྱུག་གཉིས་ལ་དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བས་དགག །དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག །གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་རེ་རེར་

གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་
སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མྱུ་གུའི་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་། སྔོ་སེར་
སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་། མངར་སྐྱུར་སོགས་ཀྱི་རོ་དང་ནུས་མཐུ་དང་། སྨིན་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རང་
བཞིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་ཐ་མི་དད་པར་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གྱི་ངོ་བོ་ཀུན་ནས་གཅིག་
པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟློག་པ་འཕེན་པ་མཛད་དེ། བཟློག་པ་འཕེན་པ་དང་བཟློག་པ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེ་ལ་ནུས་མཐུ་ནི་གཞང་འབྲུམ་གྱི་སྨན་ལུས་དང་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་ནད་དེ་སེལ་བ་དང་། རྩི་སྨན་སོགས་འགའ་ཞིག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

170

བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་རྐྱེན་མི་
འདྲ་བ་ལས་རྫས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མས་བཅུས་པ་སོགས་ལས་
སྐྱུ་རུ་ར་དང་། པི་པི་ལིང་སོགས་ལ་རོ་མངར་པོར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་མྱུ་གུའི་གནས་
སྐབས་གཞན་དུ་གྱུར་པས། ས་མྱུག་གཉིས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་ས་བོན་གྱི་

བདག་གི་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་བསལ་ནས། གནས་སྐབས་དེ་ལས་གཞན་མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ས་བོན་དེ་ཡི་རང་
བཞིན་ཉིད་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དེའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ངོ་བོ་
ལས་དོན་གཞན་པའི་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ས་མྱུག་འདི་གཉིས་
ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ས་མྱུག་གི་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་། རྫས་ཐ་མི་དད་པས་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་མ་བཟུང་ན་ས་མྱུག་གི་རྫས་ཀྱང་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ས་བོན་དང་མྱུ་
གུའི་ངོ་བོ་གཉིས་ལ་འཇིག་རྟེན་འདིར་ངོ་བོ་གཞན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ་ས་བོན་གཟུང་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མྱུ་གུ་ཡང་གཟུང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འམ་ཞེས་པ་ཡང་ན་ས་མྱུག་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

171

གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ། མྱུ་གུ་འདི་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་དེ་ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལས། མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་གཉིས་སྤོང་བར་འདོད་པས། ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞན་
མེད་པ་འདི་ནི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །རིགས་པ་དེ་རྣམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཐམས་
ཅད་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་གྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གནས་སྐབས་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ལོག་
རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲངས་
ཅན་གྱི་ལུགས། སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་བརྟགས་པའི་བདག་སྐྱེ་བཀག་ནས། གྲུབ་མཐའི་ལུགས་གཞན་དུ་བློ་མ་སྦྱངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པ་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱུ་ས་བོན་ཞིག་ནའང་ས་བོན་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། །དེ་ཉིད་དོན་དམ་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
འཕགས་པས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ན་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

172

བར་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་སྐྱེ་སྤྱིར་བཀག་གོ །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཡོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་པ་ཅན་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། །འབྲས་བུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་རྒྱུ་དང་། གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་དང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་དག་ནི་གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་དང་རྩ་ཤེ་ལས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱོན་དང་པོ་ནི་རྩ་ཤེ་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་དུ། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། །སྐྱེད་དང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་ན་ཕ་དང་བུ་དག་གམ། མིག་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་དག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །སྐྱོན་གཉིས་པ་ནི་རྩ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །
དེ་ལྟར་བཀག་པ་ན་ཕ་དང་བུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་འདོད་ལ། སྤྱིར་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་རྣམ་འགྱུར་ཡང་གཅིག་ཏུ་འཕུལ་ནུས་པའི་རིགས་པས་སྤོང་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

173

གྱིས་འཇིགས་པས་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་འདོད་པས། བདག་སྐྱེ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཅིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ན་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་ཤིང་། དེ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །རྒྱུ་མེད་ནི་གཅིག་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་དགག་པར་ཡང་རིགས་ན། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཅེས་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་

བའི་རྐྱེན་བཞི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ལ་ལྟོས་
ནས། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །རྐྱེན་བཞི་པོ་དེ་གང་ལ་འཇོག་པ་ལ། སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ནི་མཛོད་ལས། རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ལྔ་ཡིན་ཞེས་བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱུ་ལྔ་དང་། དམིགས་པའི་རྐྱེན་ནི། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག །ཅེས་ལྷག་མེད་དུ་འཇུག་པ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་སྔར་སྐྱེས་རྣམས་དང་། བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི། བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། །ཅེས་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་ལ། རྒྱུ་དྲུག་ནི་མཛོད་ལས། བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། །ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

174

རྣམ་སྨིན་དང་། །རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་སོ། །སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས་ནི། གང་ཞིག་གང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ནོ། །རྒན་པོ་ལྡང་བ་ལྟར་སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེ་བཞིན་པ་རྣམས་རྟེན་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་དམིགས་པ་གང་གིས་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ནོ། །རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་བོན་འགགས་མ་ཐག་པ་མྱུ་གུ་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །
རང་འགྲེལ་ལས་ས་བོན་འགགས་མ་ཐག་པ་མྱུ་གུའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། མྱུ་གུའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་བཀག་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པས་འདི་ནི་གཟུགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་འདི་ནི་དེའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་ནོ། །ཚིག་གསལ་ལས་སྔར་སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་ཤིང་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དང་པོ་མ་གཏོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། སྡེ་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྐྱེན་མདུན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་ཡོད་
པ་དང་མེད་པ་རྣམས་ཞེས་བསྒྱུར་བ་དང་དོན་གཅིག་ལ་འགྱུར་ཡང་དེ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འགྲེལ་བཤད་ལས་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་མདུན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྐྱེན་ནི། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མདུན་དུ་སྐྱེས་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

175

དམིགས་རྐྱེན་ནོ། །ཡོད་པའི་རྐྱེན་ནི་རྒྱུ་དང་བདག་པོའི་རྐྱེན་ནོ། །མེད་པའི་རྐྱེན་ནི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ལ་བཤད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་ཙམ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་ན་བཞི་པོ་འདིར་འདུ་ལ། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྐྱེན་མ་ཡིན་པས་རྐྱེན་ལྔ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངེས་པར་འཛིན་ཏེ་མཛོད་ལས། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་རྣམ་
གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། །དབང་ཕྱུག་སོགས་མིན་རིམ་སོགས་ཕྱིར། །ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་དངོས། བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་
ཆར་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། གཞན་སྐྱེ་སྤྱིར་དགག་པ། གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དཔྱད་ནས་གཞན་སྐྱེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག །སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེ་དག་གི་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སྐྱེ་འདི་ནི་གཞག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ནི་ས་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་ལས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བྱས་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་

ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་མང་པོ་དང་འགལ་བའོ། །དེ་ལ་རིགས་པའི་དབང་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

176

བྱས་ནས་བརྗོད་པ། གལ་ཏེ་རང་གིས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་འོ་ན་སེལ་བྱེད་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་བསལ་བྱ་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ལུས་པ་ལའང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་གཉིས་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས་
སོ། །ཐལ་བ་དེ་གཉིས་བཤད་ན་ཇི་ལྟར་ས་ལུ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་རང་འབྲས་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མེ་དང་སོལ་བ་དང་། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ཡང་
ས་ལུའི་མྱུ་གུ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པ་ནི་གཞན་སྐྱེ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །
གཞན་ཡིན་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་མཚུངས་པར་འདོད་ན། ཇི་ལྟར་ས་ལུའི་ས་བོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། མེ་སོལ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་སོ། །ཡང་ཇི་ལྟར་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་གཞན་དུ་གྱུར་པ། ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། བུམ་སྣམ་སོགས་ཀྱང་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་མཚུངས་པ་བྱེད་པའོ། །འདི་ནི་རྩ་ཤེ་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

177

གཞན་ཉིད་ན། །རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ། །ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བཟློག་པ་འཕེན་པ་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྐྱེ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པ་ཁས་ལེན་པ་མི་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། བོད་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་ཅིང་། གཞན་ལ་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་ཁས་བླངས་མེད་དོ་ཞེས་པས་བསྙོན་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་འཚལ་བའི་ངལ་བ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བོད་མང་པོས་རྟོག་གེ་བས་དུ་བ་ཁྱད་པར་བ་ཡོད་པ་ལ་མེ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ན། ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཁྲུལ་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ནི་ཚང་མང་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཉི་ཚེ་བ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ནས་དེ་དང་
ཡུལ་དུས་གཞན་གྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཁྱབ་པ་དེ་
གཉིས་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མི་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་
གཞན་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་ཏེ། འདི་འདྲ་བ་ནི་
ལྡོག་པ་གཅིག་པའི་དཔུང་འཕུལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ཡང་གཞུང་གི་དོན་མ་ངེས་ཤིང་རྟོག་གེའི་འཇུག་པ་ལ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཁྱད་པར་བ་དང་བྱས་པ་གཉིས་ཡུལ་དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར། སྤྱིར་མེ་དང་མི་རྟག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

178

པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་བསྒྲུབས་པས། མེ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་མི་ལྡོག་པ་སྲིད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ལེགས་པར་
གཅོད་ནུས་ལ། ཆོས་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་གཞན་ཙམ་ཡིན་པ་ཞུགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་འདི་ནི་དཔུང་འཕུལ་ཞེས་པའི་མིང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་སུན་འབྱིན་དུ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འོ་ན་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཚིག་གསལ་ལས། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི།

ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་བའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་རང་
བཞིན་དང་བཅས་པར་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཕྱོགས་བཞིའི་སྐྱེ་
བ་ཁས་བླངས་ན། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་དགོས་པར་གསུངས་པས། གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་
བ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་གསལ་
བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྐྱེའི་གཞན་ནི་གཞན་ཙམ་ཞིག་མིན་གྱི། རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པས་དེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་གྱི།

གཞན་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལ་འཕེན་པ་གཏན་མིན་ནོ། །འོག་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྔ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

179

ཕྱི་ཐ་དད་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ། གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་

བ། །དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན། སྔ་ཕྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དང་འདི་གཉིས་རིགས་པ་འདྲའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པའི་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་འགོག་ནུས་ལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན། རྒྱུ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའོ། །དེས་ན་འདི་འདྲ་བའི་རིགས་པ་ལེགས་པར་མི་གོ་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འདི་འདྲ་ཅིག་འགོག་པའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་ཚད་འཛིན་དང་། འདི་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་གཉིས་སོ་སོར་ལེགས་པར་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས། དགག་བྱ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་བཤད་པ་དྲན་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྔར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལས་བཟློག་པའི་དོན་
ཁས་ལེན་ན། ཚིག་གསལ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྒྲུབས་པ་ན། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི་ཕ་རོལ་པོའི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

180

ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དྲང་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དབུ་མ་པས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ཀུན་ལ་མིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ཡིན་
ནོ། དེའི་ཐལ་ཆོས་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ཙམ་མིན་གྱི། སླར་ཡང་

སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐག་མེད་ཡིན་ལ། ཐལ་ཆོས་དེ་བཟློག་པའི་དོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ནི་གྲངས་ཅན་ཁོ་ན་འདོད་ཀྱི། རང་ལ་དེའི་དམ་བཅའ་བ་
མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་ཅེས་
པའི་དོན་ཏེ་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནོ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་
མེད་ཅེས་ཡང་གི་སྒྲ་སྨོས་ཤིང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་ཡང་གི་སྒྲ་སྨོས་ལ། འདིར་ཡང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་གསུངས་པས་ཡོད་པ་དང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་འགལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་
སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་གཉིས་མི་འགལ་ལོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་གྲངས་ཅན་ལ་སྔར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་འཕངས་པ་ན། རང་ལ་བཟློག་དོན་འཕེན་པ་ཁས་ལེན་འདོད་མེད་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མིན་པས། ཐལ་བ་དེ་གཉིས་ལས་བཟློག་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཐལ་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཀྱི་

རྟགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་མི་སྒྲུབ་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་པ་མིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་མི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

181

འདོད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་བསྒྲུབས་པས། གྲངས་ཅན་གྱིས་དམ་

བཅས་པའི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ནི་ཐལ་བའི་བཟློག་དོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པས། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ལ་རང་གིས་ཁས་
ལེན་པ་དང་མི་ལེན་པ་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན། ལན་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འདིར་སྨྲས་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡང་མིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གང་གིས་རབ་ཏུ་བྱ་བར་ནུས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ཡི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ངེས་སོ། །དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགྲེལ་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །རྒྱུ་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་དེ་ནི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ནའང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ངེས་སོ། །དེས་ན་གཞན་ཁྱད་པར་བ་ཁོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་གི །གཞན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་གཞན་ཙམ་གྱིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འཇོག་གོ །གཞན་ཡང་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་ནི་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེའི། རྒྱུད་མི་གཅིག་པ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ལས་མི་སྐྱེའོ། །རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེད་བྱེད་མིན་
པ་སྐད་ཅིག་མ་ཕྱི་མས་སྔ་མ་མི་སྐྱེད་པས། རྒྱུད་གཅིག་པའི་སྔ་མས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ས་ལུའི་མྱུ་གུ་ནི་ནས་ལ་སོགས་པ་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་

གུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མིན་པས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེའོ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

182

ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ས་ལུའི་ས་མྱུག་སོ་སོར་ངེས་པ་འདི་“ཀོ་

1

རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་
ཡིན་ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་འདི་ལ་འདྲི་བར་བྱའོ། །སྨྲས་པ་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མཐོང་ཞེས་དེ་ལྟར་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ངེས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་ངེས་པ་མཐོང་ངོ་ཞེས་དེ་ཙམ་ཞིག་སྨྲ་བ་འདིས་ནི་ངེས་པའི་རྒྱུ་མ་བསྟན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤང་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གཞན་ཡིན་ཀྱང་ངེས་པ་མཐོང་བ་མི་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མ་བསྟན་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མིན་ཞེས་པའོ། །
གཞན་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་མིན་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་བ་ཁྱད་པར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བཅད་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད། ཕྱིར་རྒོལ་འདིའི་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ནས་དང་པདྨ་ལ་སོགས་པའི་ཟེའུ་འབྲུ་གེ་སར་དང་ཀེང་ཤུ་ཀའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལུའི་མྱུ་གུས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་མིན་པ་དང་། ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་མིན་པ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་སྔ་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་དེ་ལ་ལྟོས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ལ་ཁྱད་པར་བཞི་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཞག་པར་མི་ནུས་པའི་རིགས་པའོ། །

1 གོ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

183

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཕྱིར་རྒོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་བརྗོད་ནས་སུན་འབྱིན་བྱས་སོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མི་སྲིད་པར་

བཤད་པ། འདི་ན་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྦས་ཡོད་བཞིན་པ་དག་ཁོ་ན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས། འདི་ནི་འདི་ལས་ཞེས་གཞན་ཉིད་དུ་མཐོང་གི །མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམ་པར་མ་འགྱུར་བར་མྱུ་གུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་ལས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་ལ། དེ་མེད་པར་ས་བོན་མྱུ་གུ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་པ་དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་

མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་བྱོས་ཤིག །
འདི་ནི་ས་བོན་མྱུ་གུ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་ལྡོག་པ་མེད་པས། ས་བོན་གྱི་དུས་ནའང་མྱུ་

གུ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་
གྱི། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་འགོག་པ་མིན་ཏེ། དགག་བྱ་ལ་གཏུག་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

184

གཉིས་པ་ནི། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྲང་གི་མདའ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་མཐོ་བ་དང་ནི་ཅིག་ཤོས་དམའ་བ་དག་དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མྱུ་གུ་དང་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན་དག་གི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྲང་གི་དཔེས་ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་འཇིག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་
གཅིག་ཏུ་རྟོག་ན་དེ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་སྲང་གི་དཔེར་མགོ་མཇུག་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པས་མཐོ་དམན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་ཆེ་སྟེ་དུས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་
ནའང་དཔེས་མཚོན་པའི་དོན་དངོས་འདིར་ནི་ས་མྱུག་དུས་གཅིག་པ་མེད་པས་མི་རིགས་སོ། །ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི། ད་ལྟ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། མྱུ་གུའི་ངོ་བོར་མ་འོངས་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིགས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་ཡོད་པའོ། །
གང་གི་ཚེ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སུ་ས་བོན་ད་ལྟར་བ་དང་། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ས་མྱུག་གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྲང་གི་མཐོ་དམན་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྲང་གི་མགོ་མཇུག་གཉིས་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཐོ་བ་དང་དམའ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། ས་མྱུག་གཉིས་ལ་ནི་དུས་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

185

གིས་ནི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པས་ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱང་དུས་གཅིག་པ་དང་། དེའི་དཔེར་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་གཉིས་བཀོད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་གྱི། བྱ་བ་

གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་པ་སྲིད་ན་དུས་དེར་ཆོས་གཉིས་ཀྱང་ངེས་པར་དུས་མཉམ་
ཞེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་ས་མྱུག་གཉིས་ལྟ་བུ་དུས་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་དུས་གཅིག་པ་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ་རྒོལ་བ་དེ་དག་གིས་ཆོས་ལས་བྱ་བ་དོན་གཞན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ནི་བྱ་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོན་གཞན་
ཡང་ཡོད་དེ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱེད་པ་པོ་མྱུ་གུ་ནི། སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས། དུས་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་དེ་མེད་ན་ཡང་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་མྱུ་གུ་མེད་པར་བརྟེན་པ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡོད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན་པས་འགག་པ་དང་དུས་གཅིག་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་མི་རིགས་སོ། །
གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་

ཚུལ་དུ་སྐད་ཅིག་གང་ཁོ་ན་ལ་ས་བོན་འགགས་བ་དེ་ཉིད་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ། །ཞེས་སྲང་གི་དཔེ་འདི་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ས་མྱུག་གཉིས་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་དང་འདྲ་བར་འདོད་པ་འགོག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བཀོད་བ་ནི་བདེན་མོད་
ཀྱི་དེ་ནི་གཞན་སྐྱེ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་ཞེས་པས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཙམ་བཀག་གི །ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཙམ་འགོག་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

186

གཏན་མིན་ནོ། །འོ་ན་མདོ་དེ་ལས་ས་མྱུག་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་མི་སྟོན་ན། དཔེ་དེ་དུས་མཉམ་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ཞེ་ན། འགྲེལ་བར་ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པར་བཤད་པའི་ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི། བྱ་བ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། མདོ་དེར་སྲང་མདའི་མཐོ་དམའི་དཔེས་དུས་མཉམ་པ་གཅིག་སྟོན་དགོས་པ་ལ། ས་མྱུག་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་བ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཡིན་གྱི། བྱ་བ་གཉིས་སྤྱིར་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུ་འགག་བ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཙམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་ཀྱང་། དོན་དམ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་ལ་ནི་
རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡང་། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་
མཉམ་མི་དགོས་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་མྱུ་གུ་སོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའོ། །རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ནི་རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པས། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡང་བྱ་བ་རྟེན་དགོས་བས་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་། སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་མྱུ་གུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

187

ཡོད་དགོས་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པས་
མི་འཐད་དོ། །ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་ལན་ཅིག་རྟེན་བརྟེན་པར་སོང་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པས་མི་མཚུངས་སོ། །ས་བོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་མྱུ་གུ་གཉིས་སྤྱིར་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་དེའི་དུས་སུ་མྱུ་གུ་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱིར་འབྲེལ་ཡུལ་ཁེགས་ན་འབྲེལ་པོ་ལྡོག་པ་དང་། ས་བོན་འབྲེལ་ཡུལ་དང་མྱུ་གུ་འབྲེལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། མྱུ་གུའི་དུས་ན་ས་བོན་ལོག་ཀྱང་མྱུ་གུ་མི་ལྡོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་པས་ཕར་ལ་བཀག་པ་དང་། བཀག་པའི་རིགས་པ་རང་ལ་མི་ལྡོག་པ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་དབུ་མའི་ལུགས་སྐྱོན་མེད་འཇོག་ཤེས་ན་དབུ་མ་པ་ཡིན་གྱི། འགོག་པའི་ཚེ་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་
སྨྲས་ནས། དེ་ཉིད་ཚུར་ལ་བཟློག་པའི་ཚེ་བསྙོན་འདིངས་པ་ལ་རེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་སྨྱོན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་རྩོད་དོ། །ཞེས་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྨྲས་པ་ས་མྱུག་དུས་མཉམ་པ་མེད་པས། ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གཞན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ན། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་དེར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མིག་དང་གཟུགས་སོགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་དང་སེམས་ཀྱང་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྨྲའོ། །གལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

188

ཏེ་མིག་གི་བློ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་དུས་གཅིག་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྟོག་ན། དེའི་ཚེ་འདུ་ཤེས་སོགས་ལ་བལྟོས་ནས་གཞན་ཉིད་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། རྒྱུ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ལ་སླར་ཡང་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་སྤང་བར་འདོད་ནས་རྒྱུ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་སྔ་ཕྱི་བ་འདི་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་འདིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་ཞིང་། རིགས་པ་སྔ་མས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་

རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་
ནོ། །དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་སྟོང་པས་སོང་
སོང་ནས། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འབའ་ཞིག་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་རང་ལས་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ན། རྒྱུ་དེས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་མེད་
གཉིས་ཀ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་སྐྱེད་གྲང་སྟེ་བརྟག་གོ །དེ་ལ་རེ་ཞིག་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་
དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་
ཡང་མི་རིགས་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་མེད་པ་ལའང་རྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བོང་བུའི་རྭ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ཉིད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

189

ལ་རྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལའང་རྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ནས་
འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་
འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་
རྩོད་པ་དང་། དེས་མི་གནོད་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རིགས་པ་གང་སྨྲས་པ་དེ་ནི། བུད་ཤིང་སྐམ་པོ་མར་གྱིས་བྲན་པ་

ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མེས་མ་ལུས་པར་བསྲེགས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་

མེ་སྦོར་བའི་རིགས་པའི་བུད་ཤིང་བསྐུལ་བ་དེས་ཆོག་གི་ད་དེ་བསྐུལ་མི་དགོས་སོ། །འོ་ན་རིགས་པ་མ་བསྟན་པར་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ལས་གྲུབ་པ་དེར་ནི། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཡང་བྱ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལྟ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་
ལྡན་ཞིང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་འཐད་པ་
ཡང་ཉེ་བར་འགོད་པ་ན། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས་གཉིས་པ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་འཐད་པ་འགོད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

190

མ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་འདིར་ནི། དེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ། དེས་ན་གཞན་སྐྱེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་འཐད་པ་གཞན་

མེད་པར་ཡང་། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ནི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡུན་རིང་མོ་ནས་འདྲིས་པའི་མཛའ་བོ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐོས་པ་དང་བྲལ་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པའི་རྡོལ་ཐབས་ཏེ་བླ་བརྡོལ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་

བྱུང་ཚུལ་མང་པོ་“ཅིག1

་མ་བཤད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པའི་བླ་བརྡོལ་ལས་
བཟློག་པར་མི་ནུས་པས། ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་དོ་ཞེས་
དེའི་གནོད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་
དོ་ཞེས་མི་གནོད་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་དགོས་སོ། །
དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དགོས་པ་ལ་ལྔ།
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག །སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་སོ་
སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་

1 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

191

པ། འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བདེན་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ། འཇིག་རྟེན་ལ་“ལྟོས

1

་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་
བཤད་པ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཁྱེན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་སོགས་ནད་དང་མྱུ་གུ་སོགས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་
འགྱུར་བར་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། དེ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོའ། །འདིས་ནི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་ཕྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་མྱུ་གུའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་
སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་གཏན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པས། གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལས་མི་འདའ་ལ། ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པ་མི་འགལ་ལོ། །
དེ་ལ་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་

བདག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ངོ་བོ་གཉིས་བཤད་པའི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་ནི་

1 ཀ ། བལྟོས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

192

འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་གྱིས་རྙེད་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་བྱེ་
བྲག་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་འཇལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའོ། །ཡེ་
ཤེས་དེས་རྙེད་པའམ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན་དེས་གྲུབ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་བདེན་གྲུབ་བོ་ཞེས་འཛིན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་
གཞལ་ན། བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི། ལུགས་འདིས་མཉམ་གཞག་གིས་རྙེད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་དོན་ཡེ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་མཁས་པའི་ལུགས་ཉམས་སུ་འཇུག་པའོ། །དོན་དམ་ལས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཏོག་གིས་བློའི་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྫུན་པ་

མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས། བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་རྙེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་

མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་
བོ་ཡོད་པ་ནི་མིན་ཏེ་ངོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྙེད་པ་ལ་རྙེད་མཁན་འཕགས་པར་གསུངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱིས། སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་མི་རྙེད་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །ཀུན་
རྫོབ་རྙེད་པ་ལ་རྙེད་མཁན་སོ་སྐྱེ་རང་དགའ་བ་ལ་གསུངས་པ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་མཚན་གཞི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་རིག་པའི་གཞན་དབང་གིས་མཐོང་བའི་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་ཀྱི། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོ་དེ་
རྣམས་མི་རྙེད་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

193

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྙེད་པ་དབུ་མའི་ལྟ་
བ་མ་རྙེད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚད་
མས་རྙེད་པ་ལ་ནི། སྔོན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ཅིག་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྫུན་པར་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། བརྫུན་པར་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་ལ་སྔོན་དུ་བདེན་གྲུབ་ཚད་མས་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བརྫུན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་དགའ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྫུན་པ་མཐོང་ཡང་དེ་དག་གིས་བརྫུན་པར་འགྲུབ་མི་དགོས་ཏེ།
དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་ལྟད་མོ་བས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་མཐོང་བ་ན་བརྫུན་པར་མཐོང་ཡང་། སྣང་བ་དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །
དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་བྱེད་བརྫུན་པ་མཐོང་བས་རྙེད་པའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་དོན་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པའོ། །སྔར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་སྟེ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། འདི་ནི་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་
པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་རྙེད་པའི་གཞི་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་ཀྱི་གཅིག་ལ་རྙེད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་མིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་
མོད་ཀྱང་། འདིར་ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་སྟེ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་བསླབ་བཏུས་སུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

194

དྲངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་གཟིགས་རབ་ཏུ་
མཁྱེན། ལེགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞི་དང་། འདིར་ཟད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་“བསྟན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བློ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སྤྱོད་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་དབྱེ་པའི་ངོ་བོའ། །ོཕྱེ་བའི་དོན་ལ་ཡང་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཅན་རྣམས་བདེན་སྟོང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་དག་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
རྐང་པ་དང་པོ་བཞིའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

195

སྟོང་ཉིད་ཀྱང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ལ། དེ་ཡང་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པས་བྱས་མི་རྟག་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པར་“བསྟན་ནོ། །ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྔར་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྙེད་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་
བཞིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་འདི་དང་སྤྱོད་འཇུག་གཉིས་མཐུན་པར་འཆད་ན་དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ལ། ཕྱེ་
བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ནི། དོན་དམ་ཞེས་པ་གཅིག་གིས་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་གཅིག་གིས་སྟོན་ནོ། །རྐང་པ་སྔ་མས་དོན་དམ་བདེན་པ་བློའི་ཡུལ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་རྐང་པ་ཕྱི་མས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གཏན་མི་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་འདི་ནི་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་
ལས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་
སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་བཀོད་པའོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི། འོག་ནས་བདེན་པ་གཉིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

196

ལ་འཇུག་པའི་མདོ་དྲངས་པའི་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དུ་བློའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མི་འཇོག་པར་བློ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མིན་ན། རྒྱལ་བས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་གྱུར་པས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འཇོག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ། འོག་ཏུ་ཡང་མང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ནི་བློ་རྐྱང་པ་དེར་འཇོག་པའི་དོན་མིན་གྱི་བློའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་ཞེས་གསུངས་པས། འཇིག་རྟེན་
ཏེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་བརྫུན་པ་འཇལ་བའི་སྤྱོད་པར་ཏེ་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། བློའི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་དུ་བྱའོ། །
ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ལུང་ནི་སྔར་དྲངས་པའི་ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་དང་། འཕགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ས་བཅུ་པ་ལས་བདེན་པའི་མིང་ཅན་མང་དུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ་འདུས་“པར1

་གསུངས་ཤིང་། དེར་
བཤད་པའི་ཕྱེ་སྟེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་

1 བར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

197

པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན། སློབ་དཔོན་འདིས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་དོ། །
རིགས་པ་ནི་གཞི་གང་ཞིག་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་བཅད་ན། མི་སླུ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅད་དགོས་པས། སླུ་མི་སླུ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པས་གཉིས་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ་དབུ་མ་སྣང་
བ་ལས། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དག་ནི། ཅིག་ཤེས་
དགག་པ་གཞན་སྒྲུབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། ཕུང་པོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། འདི་ནི་དངོས་འགལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཕུང་གསུམ་སེལ་བའི་དངོས་འགལ་“ཅིག1

་སྟོན་རྒྱུ་མེད་ན་ནི། ཡོད་མེད་
དམ་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་གང་འདོད་ཅེས་མཐའ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་པའི་

1 ཀ ། གཅིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

198

བརྟག་པ་བྱས་ནས་འགོག་ས་མེད་ལ། ཡོད་ན་དངོས་འགལ་གཅིག་འགོག་པ་ནི་ཅིག་ཤོས་སྒྲུབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པས། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་དངོས་འགལ་མེད་ཟེར་བ་ནི། དགག་གཞག་གི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །དངོས་འགལ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང་། གཅིག་འགོག་ན་ཅིག་ཤོས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བར་མ་ཟད་བརྫུན་པ་མཐོང་པའི་ཡུལ་ཅན་ལའང་། ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། དབང་པོ་གསལ་བ་སྟེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་

རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་དབང་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་དང་། དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ཏེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ལྡན་
པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ནི། དབང་པོ་ལགས་པར་གྱུར་པ་
སྟེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས། ལོག་པའི་ཤེས་པར་
འདོད་ཅིང་། སྔ་མ་ནི་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཛིན་པར་འདོད་དོ། །ཁྱད་པར་དེ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མའི་ལུགས་མིན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་གནོད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དྲུག་གི་ཤེས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ནི།
འཇིག་རྟེན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལས་བདེན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

199

བལྟོས་ནས་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་པ་དང་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་ཞེས་པ་དང་དབུ་མའི་ལུགས་ཞེས་པ་ནི་འདིར་དོན་འདྲའོ། །ལྷག་མ་སྟེ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བལྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་འཁྲུལ་པར་འཇོག་པ་ལ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་གི་རིགས་ཤེས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་ལ་
གནོད་པའི་རྐྱེན་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པ་དང་ད་དུ་ར་ཟོས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ད་དུ་ར་ནི་ཐང་ཕྲོམ་སྟེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཟོས་ན་ཐམས་ཅད་གསེར་དུ་སྣང་བའོ། །སོགས་པས་ནི་རིམས་ལ་སོགས་པ་བསྡུའོ། །
དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་ནི། མེ་ལོང་དང་བྲག་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ནས་སྒྲ་བརྗོད་པ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བྱེ་མ་སྐྱེ་བོའི་ཡུལ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ནང་ན་མེད་ཀྱང་། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་ལ་སོགས་པས་སྦྱར་བའི་སྔགས་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་
གནོད་པ་ནི་སྔགས་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དང་གྲུབ་མཐའ་ལོག་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དང་གཉིད་ཀྱི་གནོད་པ་སོགས་སོ། །གཉིད་ནི་དབང་པོ་དྲུག་
གི་ནང་ནས་ཡིད་ཀྱི་གནོད་པར་གསུངས་པས། རྨི་ལམ་དུ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་
སློབ་དཔོན་འདི་བཞེད་ཅེས་པ་ནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཆེན་པོའ། །དོེ་ལྟར་ན་ཐོག་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

200

མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པས་བསླད་པའི་གནོད་པ་ནི་འདིར་གནོད་པའི་རྒྱུར་མི་གཟུང་གི །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་
འཕྲལ་གྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྣམས་གཟུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བུའི་གནོད་པ་
མེད་པའི་ཤེས་པ་དྲུག་གིས་གཟུང་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པར་འཇོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
པས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་དེ། ཇི་ལྟར་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་
བཞིན་དུ། མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ཡང་། སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཡང་དབྱེར་མེད་དོ། །འོ་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་འཕྲལ་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་པས་ཡུལ་ལོག་པར་སྣང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་
ལ་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པས། རྨི་ལམ་དུ་མིར་སྣང་བ་སོགས་ལ་མི་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་དང་། སད་དུས་སུ་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་ལ་རྟ་གླང་དང་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་རྣམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར། འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་རྟོགས་མོད་ཀྱང་། ཡིད་ལ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པས་ལོག་པར་བཟུང་བའི་དོན་རྣམས། འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་དགའ་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་རྟོགས་པས། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་ཇི་ལྟར་བཞག་ཅེ་ན། འདིར་གནོད་པ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་གནོད་པ་ནི། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

201

འཛིན་པའི་གནོད་པ་ལ་མི་བྱེད་པས། གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བཏགས་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་ཁོ་ནས་ལོག་པར་བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་དགའ་བས་མི་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ལོག་པར་རྟོགས་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །
བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་དོན་ལྟ་བུ་ནི། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོས་བཟུང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་པ་རང་དགའ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་འདོད་པས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇོག་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ན་ཡང་དེ་ལ་བལྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་ན། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་
ཀྱིས་བསླད་པ་ནི་འཁྲུལ་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ནི། ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་གནོད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་
སྤྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད། མཚན་གཞི་བྱེ་བྲག་ལ་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་

བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་ཡིད་རབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་ཡིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་གནོད་པ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་སྐྱེ་བོ་མ་
བྱང་བ་གནག་རྫི་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

202

འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བཟུང་བར། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བར་འདོད་པས། དཔེར་ན་ཤིང་ལ་འཛེག་པས་ཡལ་ག་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་བར་སྔ་མ་བཏང་བར་ལྟར། ལྟུང་བ་ཆེན་པོས་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་སུལ་དུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། བདེན་གཉིས་ལེགས་པར་མཐོང་བ་དང་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་ཐར་བ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཅན་འདི་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་བརྟགས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་ལུགས་
འདིས་བློ་འཁྲུལ་པ་ཞིག་གི་ངོར་ཡོད་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་ཟེར་བ་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུ་མ་དང་སྨིག་རྒྱུ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟ་གླང་དང་། ཆུ་དང་བྱད་བཞིན་སོགས་སུ་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་“ཅིག1

་དགོས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཞེན་ཡུལ་རྣམས་ཐ་
སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཀྱང་སྣང་ཡུལ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དོ། །ད་ལྟ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ནི། མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་དེ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ། ཕྲ་རགས་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། སྔོ་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་བརྙན་

བྱད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་། བྱད་བཞིན་དུ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡོད་པ་

1 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

203

བཞིན་དུ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་སྔོ་སོགས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྙན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་གཟུགས་བརྙན་གྱིས་དེ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེད་
པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་མིག་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུགས་དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་བཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་མི་འཇོག་པ་དེའི་
ཕྱིར། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་མི་བྱེད་ཀྱི།

འཕགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་འདི་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན་
པ་དེའི་ཚེ། ཇི་ལྟར་མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པས། རབ་རིབ་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་སོགས་མི་སྣང་བ་
ལ་གནོད་པ་མིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སོ་སྐྱེའི་བློ་མ་རིག་པས་བསླད་པས། མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངོར་གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་མི་གནོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་པོ་ནི་དམ་པ་མཁས་པ་དག་གིས་བཞད་གད་དུ་བྱ་བར་འོས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

204

བདེན་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་ལ་གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྣང་བ་དང་མི་སྣང་པའི་ཚུལ་དང་། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་

མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་རང་བཞིན་ལྟ་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྟེ་རྨོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་གཏི་མུག་སྟེ།
མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་

བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་བདེན་པ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་པ་སྤྱི་
ངོས་འཛིན་པ་མིན་ནོ། །ངོས་འཛིན་དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འཁྲུལ་པ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཁྲུལ་བའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐད་འདོད་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་ཡང་འཇུག་པས་སྒྲིབ་

བྱེད་དོ། །དེས་གང་ལ་སྒྲིབ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད་ཅེས་པས་ཡང་དག་པའི་དོན་
ལ་སྒྲིབ་པས་ཀུན་རྫོབ་བམ་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ། ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་

ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རྐང་པ་དང་པོས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མི་བྱ་སྟེ། དང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

205

པོ་ནི། རང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་གང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་གང་གི་ངོར་བདེན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཀུན་རྫོབ་བདེན་འཛིན་དེའི་མཐུས་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བར་བཅོས་པའི་བཅོས་མ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་བདེན་པར་སྣང་བ་དེ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
ཀུན་རྫོབ་པ་དེའི་ངོར་བདེན་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་ཐུབ་པ་
དེས་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་སྔར་གྱི་མདོ་དེར་གསུངས་པའོ། །གང་ཟག་གསུམ་པོ་གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པའི་རྟོག་པས་བཅོས་“པས1

་བཅོས་མར་གྱུར་“པའི2

་

དངོས་པོ་ནི་དེའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་མི་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞེས་བྱའོ། །རྟེན་འབྱུང་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་བརྫུན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྣང་ལ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་སེམས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་བདེན་པར་སྣང་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་“རྣམ3

་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་
ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་དེ་དང་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བརྫུན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཅེས་པ་ནི། ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ལྟར་བདེའོ། །

1 བས

2 བའི
3 རྣམས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

206

གཟུགས་བརྙན་སོགས་བརྫུན་ཡང་སྣང་བ་ནི་བརྫུན་པར་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དང་དེས་སྟོང་པ1

་གཉིས་ཚོགས་པའི་བརྫུན་པ་ཡིན་པས། དེའི་བདེན་སྟོང་ནི་བྱད་བཞིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་“པ2

་ཡིན་གྱི། གཟུགས་བརྙན་རང་

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་སྟོང་གི་དོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་“པར3

་གྲུབ་ཀྱང་། གཟུགས་བརྙན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་
པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཟུགས་བརྙན་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དེ། བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་བརྫུན་
པས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། མཐོང་བ་བརྫུན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། ཞེས་པས་བཤད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་འཇོག་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འགལ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་
པར་གསུངས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་འགེགས་པ་དང་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་འཕྲུལ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་མོ། །ཞེས་ཟེར་བ་

1 བ
2 བ
3 བར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

207

ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་བརྫུན་དང་། དབུ་མ་“པས1

་འཇོག་པའི་བདེན་བརྫུན་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་དུ་སྣང་ངོ་། །
རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པའི་འཕགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བཞེད་པས་ན། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ལ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སོ་སྐྱེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་

རྣམས། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་
སྣང་ཡང་། སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྣང་བར་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་
སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་བསྡུས་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས།
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་གསུངས་པས་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་
པར་འཛིན་པའི་མ་རིགས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྲགས་པ་ནི།
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མི་བཞེད་དོ། །མ་
རིག་པ་བདེན་འཛིན་དེའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འཇོག་ཅེས་པ་ནི། བདེན་
པ་ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་འཇོག་པའི་འཇོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཡིན་པའི་བུམ་སྣམ་སོགས་བདེན་འཛིན་དེས་འཇོག་ཅེས་པ་མིན་ཏེ། བདེན་འཛིན་དེས་བཞག་པ་ནི་རང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཟུར་གྱི་བདེན་པ་གང་གི་ངོར་འཇོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་

1 བས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

208

མིང་མཚུངས་པས། དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་མང་དུ་བྱུང་སྣང་བས་ལེགས་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །
འོ་ན་བུམ་སོགས་འདི་རྣམས་སངས་མ་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ནམ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་མི་

བདེན་པ་ཡང་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་འཇོག་པའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་
ཡང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་
གཟུགས་བརྙན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི། བཅོས་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན། གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པའི་གང་ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་སྨོས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་དེར་སྣང་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ཁྱད་
པར་གཅིག་གོ །
དེ་ཙམ་ནི་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་མན་ཆད་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པ་སློབ་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད་པས་དེ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་གསུམ་པ་ལ་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་ཞེས་གསུངས་པས་དག་པ་སའི་བྱང་སེམས་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ལ་བྱ་སྟེ་དེ་གསུམ་གྱི་ངོར་མི་བདེན་པའོ། །གང་ཞིག་མི་བདེན་པ་ནི་དེ་
ཡང་ཞེས་པ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་སོ། །མི་བདེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་བདེན་པར་རློམ་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

209

རོ། །
དེས་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་

བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འགྲེལ་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་ཡེ་མ་བསྒྲུབས་པར་བདེན་པ་མིན་ཞེས་བསྒྲུབས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་བསྒྲུབས་པར་འཛིན་པ་ནི། ཧ་ཅང་ཡང་བློའི་འཇུག་པ་རྩིངས་པས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རང་གི་བློའི་དྲི་མས་སྦགས་ནས་འཆད་པའི་ལུགས་
ངན་པའོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡང་གང་ཟག་དེ་གསུམ་ལ་མིན་གྱི། དེ་གསུམ་གྱི་ངོར་

བདེན་པ་མིན་པ་གང་ཟག་གཞན་བདག་ཅག་རྣམས་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་དེ་གསུམ་མིན་པའི་འོག་མ་རྣམས་ལ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཡོད་པས།
དེ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོར་གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་
སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་དེ་དག་གི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་མིན་པ་བསྒྲུབ་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བློ་དེའི་ངོར་གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་དགོས་པས་དེ་ལ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགོད་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །
བློ་དེའི་ངོར་གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བུམ་སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་
ཟུར་གྱི་བདེན་པ་འཇོག་པ་ན་བློ་དང་དོན་གཉིས་ལས། དོན་ལ་བདེན་པར་མི་འཇོག་པར། བདེན་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གཞག་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན། ཁྱད་པར་དེ་མ་སྦྱར་ན་བདེན་པར་མི་འགྲུབ་ཅིང་བརྫུན་པ་ཡིན་པར་མཐོང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

210

དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མངོན་པ་གོང་འོག་
ནས་བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་བས་དེ་བཤད་ན། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཉིད་བདག་འཛིན་གཉིས་སུའང་བཞེད་པ་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བདེན་འཛིན་དེ་འཇུག་འགྲེལ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཤད་ལ། མ་རིག་པ་དེ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་

སྤངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤངས་པར་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི།
བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། དེ་ཡང་རིག་པ་དེ་མེད་པ་ཙམ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་
ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འཇོག་པ་དང་། ང་
དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་གཉིས་འཇིག་ལྟར་འཇོག་པ་རྣམས་མངོན་པ་བ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མངོན་པ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་མཛོད་འགྲེལ་
གྱི་གནས་དགུ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་འཇིག་ལྟ་ངར་འཛིན་དང་། བདག་གི་བ་རྣམས་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དེའི་དབང་བསྒྱུར་བྱར་འཛིན་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་བདག་གིར་འཛིན་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ་ཆེས་མི་མཐུན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

211

གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་ཡང་གཉིས་སོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་རྣམས་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཅེ་ན། གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཚེ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་བདེན་འཛིན་དུ་འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་འགྲུབ་བོ། །
དེ་རྣམས་གྲུབ་ན་བདེན་འཛིན་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིག་པའི་འགལ་བ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྲུབ་པས། མ་རིག་པར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་མ་ཟད་པར་དུ་འཇིག་ལྟ་ཡང་མི་འཛད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འགྲུབ་པས་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཇོག་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་ལས་འཇུག་ཚུལ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཏི་མུག་ནི་དེ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ལས་རྨོངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

212

ཀྱང་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ། སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་ན། འཇུག་གོ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་དུ་སྟོན་ནོ། །ཆགས་སོགས་
རྣམས་གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པ་ནི། གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་གི་དེ་དང་བྲལ་བར་མི་འཇུག་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆགས་སོགས་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་སོགས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་གཉིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཏི་མུག་གིས་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་
པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱང་གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་

དྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཆགས་པ་དང་སྡང་བར་འགྱུར་བས། གང་ཟག་རང་སྐྱེ་ཐུབ་པའི་རྫས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

213

ཡོད་དུ་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཙམ་ཞིག །འདོད་
ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དུ་འཇོག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་སྔོན་དུ་སོང་བས་ཆགས་སོགས་འདྲེན་པའི་དོན་ནོ། །ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཞེས་པའི་དཔེ་ནི། དབང་པོ་གཞན་བཞི་ལ་ལུས་དབང་ཟུར་དུ་བཞག་པའི་རྟེན་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་འགྱུར་བས།
འདིའི་གཉེན་པོ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་“པའི1

་གཏམ་ཉིད་ལ་གུས་
པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །
དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་འདི་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་རིག་པར་ཡང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས་གསུངས་ཤིང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་རྙེད་ན། །ཉོན་མོངས་སྦྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས། །ཟིན་པར་འགྱུར་རོ་
གང་གི་སེམས། །གནས་མེད་དེ་དག་ཟིན་མི་འགྱུར། ཞེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་ཤིག་རྙེད་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་འཛིན་པར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ། གནས་དང་བཅས་པའི་སེམས་
ལྡན་ལ། །ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པས་འདི་ནི་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་དམ་པའོ། །རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། གང་དག་

1 བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

214

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དམིགས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
སྤོང་བར་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ “བསྟན

1

་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཞེས་དང་། ཕྱི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོར་དམིགས་
པ་ཡིན་ན་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རབ་འབྱམས་ངེས་པར་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་ཡིད་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་བཟློག་པར་དཀའོ། །ཅི་སྟེ་མི་མཐུན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་ང་དང་ཚིག་པ་ཟ་བ་བཟློག་པར་དཀའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡུལ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མིན་པ་ཞིག་ནའང་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་“ཅིག2

་རྒྱུད་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ན། ཡང་ན་འདོད་ཆགས།
ཡང་ན་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་དེ་གཉིས་མིན་ནའང་གཏི་མུག་གི་རིགས་འདྲ་འཇུག་པར་བཞེད་ལ། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། །འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཕྱོགས་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གསུམ་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འདིའི་གནད་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ལམ་
དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་རྣམས་ཀྱང་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་

1 བསྟེན
2 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

215

ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་ནུས་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་ལ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་
རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྒོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་དགུར་བྱས་ནས།

གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་དགུ་དང་སྦྱོར་བ་ཡང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྒོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་དགུར་བྱས་ནས། སྒོམ་ལམ་དགུ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་
སྦྱོར་བར་བཤད་པ་བཞིན་དུ། རེ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གཉིས་ཀ་
རྫོགས་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་གསུངས་པའི་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བས་སླུ་བར་བྱེད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་སྔར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་ནི། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་བདེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་

ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་
ཕྱིར། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྣང་གི །འཕགས་པ་སྣང་
བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མངའ་བ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྣང་བ་མིན་ནོ། །འོ་ན་ལུགས་འདིས་ཤེས་སྒྲིབ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མ་
རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

216

འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ལུས་དང་ངག་དག་གི་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ལྡོག་པར་འགྱུར་གྱི།

གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ལུས་དང་ངག་གི་འཇུག་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པ་སྤྲེའུ་ལྟར་མཆོང་བ་དང་། གཞན་ལ་རྨངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྟོན་པས་བཀག་ཀྱང་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཞེས་པས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་བྱ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་
ཡང་བསྟན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་
བུ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེར་བསྡུའོ། །
ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་བག་ཆགས་སུ་བཞག་པ་“ཅིག1

་དང་། ཉོན་མོངས་
ཀྱི་ས་བོན་མིན་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ།
ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་བདེན་འཛིན་མི་སྐྱེ་ཡང་། བག་ཆགས་
ཀྱིས་བསླད་པས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་བློ་སྐྱེད་པའོ། །སངས་མ་རྒྱས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པས། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་
བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྣང་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་རེས་འཇོག་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་
པ་མངོན་པར་ཏེ་མངོན་དུ་གྱུར་བར་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར། །བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་

1 ཀ ། གཅིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

217

ལོག་པས། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་རེས་འཇོག་པ་
མེད་དོ། །གཏན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་འཕགས་པ་གཞན་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལོག་པ་ནི་རེས་འགའ་བར་སྟོན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྣང་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མིན་
གྱི། མཉམ་རྗེས་སུ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་རེས་འཇོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ནི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན། ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད།
འཕགས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་ལ།
དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྔ་མའི་དོན་ནི། སོ་སྐྱེས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་བཟུང་བའི་བུམ་སོགས་དེ་ཉིད། །སྔར་བཤད་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་སྣང་བ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པར་བསྟན་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་

ངོར་བདེན་པ་ཙམ་གཅོད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་ཅིང་། སོ་སྐྱེས་
བུམ་སོགས་ལ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི་རྟེན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

218

འབྲེལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སྟོན་
པས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་གཅིག་ཉིད། སོ་སྐྱེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་། འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་དམ་མོ། ཞེས་གཞུང་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བ་ནི། བློ་གང་གི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སོང་བ་དེའི་ངོར་བདེན་པ་ཁེགས་དགོས་པ་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་མོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སླུ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་
རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་ཞེས་པའི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ངེས་གཟུང་ཡིན་ལ། དེས་གང་གཅོད་པ་ནི་འཕགས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་
སྣང་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྣང་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པ་ལྟ་
བུའི་རེས་འཇོག་མིན་པར། དུས་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་བདེན་པ་དེ་
བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་སླུ་བ་མེད་པར་གནས་པ་བདེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པར་འདོད་པས། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས་ཉན་འདོད་པ་རྣམས་ལ། དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སོ་སྐྱེ་རང་གིས་མྱོང་བའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

219

དཔེ་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ནི་དངོས་སུ་
བསྟན་པར་མི་ནུས་པས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་མི་ནུས་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །དེའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་པར་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་དག་གིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་མཐོང་བ་ན། རབ་རིབ་མེད་པས་བསྟན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། རབ་རིབ་མེད་པ་ལྟར་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས། རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་
རྟོགས་པར་མི་ནུས་ཀྱི། ཞེས་རབ་རིབ་ཅན་ལ་རབ་རིབ་མེད་པས་སྐྲ་ཤད་མེད་དེ་
ཞེས་བསྟན་ཀྱང་། རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་འདྲ་བའི་སྐྲ་ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་པས། ཉན་པ་པོས་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ཀྱང་སྐྲ་ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པ་མིན་ནོ། །
དེ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ན་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་བསླད་

པ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་འདྲ་བ་ཞིག་མི་རྟོགས་ཀྱང་། སྤྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་རྟོགས་པ་མིན་པར་བཞེད་པས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་ཅན་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་

ལུང་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ངག་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བློས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ནུས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་

མིན་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལག་གི་བསེ་རུ་ལ་སོགས་པའི་བཟའ་བཏུང་གི་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ། སྐྲ་ཤད་དང་ལ་སོགས་པས་སྦྲང་མ་ལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

220

སོགས་པ་མཐོང་བ་ན། སྐྲ་ཤད་དང་སྦྲང་མ་སོགས་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ན། དེ་བསལ་བར་འདོད་ནས་སྣོད་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒྲེ་བཟློག་བྱེད་པའི་ཚེགས་ཐོབ་པར་རིག་སྟེ། མིག་དག་པའི་རབ་རིབ་མེད་པས་དེའི་གན་དུ་ཕྱིན་ནས། སྐྲ་ཤད་སོགས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞི་གང་དུ་མཐོང་བ་དེར་མིག་གཏད་ཀྱང་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་མ་དམིགས་ཤིང་། སྐྲ་ཤད་དེའི་རྟེན་
ཅན་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཡང་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་
ཅན་གྱིས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ། སྐྲ་ཤད་མཐོང་ངོ་ཞེས་རང་གི་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བསལ་བར་འདོད་པས་དེའི་ངོར་བྱས་
ནས། འདི་ན་སྐྲ་ཤད་མེད་དོ་ཞེས་དགག་པ་ལྷུར་བྱེད་པའི་ཚིག་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། སྨྲ་བ་པོ་འདི་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་མེད་དོ། །རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྲ་
ཤད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་གྱི། རབ་རིབ་ཅན་
གྱིས་མཐོང་བ་དེ་མིན་ནོ། །
དཔེ་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཤེས་
པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་སྟེ་བློ་བསླད་པས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་
པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་ནི། ཕུང་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཉིད། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས། རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མིག་གིས་སྐྲ་ཤད་མ་མཐོང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

221

བའི་ཚུལ་དུ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་གཟིགས་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་སངས་
རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་གིས་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཕུང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མ་གཟིགས་ན། དེ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕུང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་མེད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་འདི་མེད་ཚུལ་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་ནི་གཉིས་ཏེ་དོན་དམ་
བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་ལོ། །
དེ་ལ་དང་པོ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྣང་བ་རྣམས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་
སྣང་ཡང་རྟོགས་པའི་ཤུགས་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ལ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྣང་ནས་མཁྱེན་དགོས་པས་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཁྱེན་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་
མཁྱེན་པ་དེ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་ནས་ཕུང་སོགས་སྣང་བ་མིན་
ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ལ་སྣང་བ་སངས་རྒྱས་ལ་
སྣང་དགོས་ཏེ། སྣང་བ་དེ་མེད་པར་མི་རུང་ལ་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡོད་ན་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

222

པས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་ཤེས་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་། སྣང་བ་དེ་མེད་མི་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་དང་མི་འདྲའོ། །གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་“པའི1

་བག་ཆགས་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་ཇི་ལྟ་བ་
དང་། ཇི་སྙེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་མི་ནུས་པས། མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་ཏུ་འཇལ་དགོས་པས་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་དེ་གཉིས་འཇལ་བ་མི་འོང་ངོ་། །འཁྲུལ་“པའི2

་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་

ན། ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་མི་ཆད་པས། དུས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་བྱ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་མི་འཇལ་གྱི་རེས་འཇོག་མི་དགོས་སོ། །
དེས་ན། མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཀྱང་། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཀུན་ཁྱབ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་གཉིས་ལ་ལྟོས་པའི་མཁྱེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉག་གཅིག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདུག་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཁྱེན་ཚུལ་གཅིག་པུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་ཚུལ་དུ་
བྱས་ནས། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་གདུལ་བྱའི་
རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཞེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་
དང་། ཁ་ཅིག་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མེད་ཅེས་ཡེ་
ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་སྣང་ངོ་། །འདིའི་ལྷག་མ་འགའ་ཞིག་འབྲས་
1 ཀ ། བའི
2 ཀ ། བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

223

བུའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ནུབ་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཟིགས་ཤེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་གཟིགས་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མ་
གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
འདི་རྩོད་པའི་ལན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕུང་སོགས་རྣམས་
གཟིགས་ངོ་དེར་མ་གྲུབ་པ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས། དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་ལ་མ་རེག་
པར་ཆོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་གསུངས་ཏེ་ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་
གོ །མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་མཐོང་བར་མི་བཞེད་ཀྱི། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲོས་པ་མ་མཐོང་བ་ནི་སྤྲོས་
བྲལ་མཐོང་བར་འཇོག་པས། མཐོང་མ་མཐོང་གཞི་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྡུད་པ་ལས། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

224

དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྟེ་དེས་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྙད་པར་ནུས་མ་
ཡིན། །ཞེས་མི་མཐོང་བ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། མཐོང་བ་ནི་ཆོས་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། སུས་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་
པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་ངམ་རྟོགས་པ་ནི་དགག་བྱ་སྒྲིབ་ཐོགས་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་
ལས་མ་མཐོང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། དེར་ཡང་མཐོང་བའི་ནམ་མཁའ་དང་མ་མཐོང་བ་ནི་སྒྲིབ་ཐོགས་སོ། །
དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་མིན་པར་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ནི་རྐང་པ་ཐ་མས་བཀག་གོ །མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ལྷའི་བུ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ན་
ནི་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། །བྱེ་བྲག་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ། སྨྲ་བར་བྱ་བ་དང་སྨྲ་བ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་པའི་མདོ་སྔ་མའི་དོན་ནི། དོན་དམ་པ་གཟིགས་པའི་ངོར་དོན་དམ་བདེན་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

225

དེ། ཕུང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པ་མིན་པར། ཕུང་སོགས་ལུས་ཀྱི་དང་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡུལ་དུ་

འགྱུར་ན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་སྤྲོས་པ་དང་མ་བྲལ་བས། དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྲོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་བྱས་ན་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྲོའོ། །མདོ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་མེད་པའོ། །གཞན་གསུམ་ནི་གོ་སླའོ། །གཟིགས་ངོ་དེར་སྨྲ་བའི་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ནི་སླའོ། །
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་ཤེས་པ་དང་།
དོན་དམ་བདེན་པ་དེའི་ཤེས་བྱར་འཇོག་ཐུབ་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར་བྱ་བྱེད་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མི་འགལ་བ་ནི། བྱ་བྱེད་གཉིས་ནི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་ཁོ་ནའི་ངོར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡུལ་ཅན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་འཇོག་ནུས་ཀྱང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་གཉིས་རིགས་
ངོར་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་

འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་ཏེ་སླུ་བའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་དྲངས་པའི་དོན་ནི། ཡིན་ཏེའི་བར་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་

འདས་པར་བསྟན་པ་དེའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཚུལ། ཇི་ལྟར་ནས་མ་ཡིན་ནོའི་བར་གྱིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

226

སྟོན་ཏེ། ཇི་ལྟར་འདི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲ་དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོག་པ་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོ་བ་གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་ཡུལ་ལས་
འདས་པ་སྟེ། གཉིས་སྣང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མི་སླུ་བ་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་ངོར་དེ་མེད་ཅེས་པའོ། །དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཕུང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྣང་བའི་ཁུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་
སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོས་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་དེར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་དངོས་སུ་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་
གྱི། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་སུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས། གཞན་སྐྱེ་འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་ངོར་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། ཅི་སྟེ་གཞན་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་
པ་བརྗོད་པར་འདོད་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཚད་མར་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་གལ་ཏེ་འཇིག་
རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡིན་པས། མ་རིག་པ་སྤངས་པར་ཁས་བླང་དགོས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འཕགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ལ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

227

འཕགས་པའི་ལམ་ཚོལ་བ་ཡིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་བླུན་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་

འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་མེད་དོ། །རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་ཞེས་པས་ལུགས་
འདིས་ཚད་མ་གཏན་མི་འདོད་པར་སྟོན་པས། ལུགས་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ལུགས་དེ་ལེགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་སྨྲས་པས། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཚད་མ་མིན་པར་
བསྟན་པ་ལ། སྤྱིར་ཚད་མ་མི་བཞེད་པར་གོ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། ལྟོས་
འཇོག་གི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འཇོག་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་དགོས་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ལྔ་པ་ནི། འོ་ན་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་
ཉིད་ལས་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་
སེལ་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་ཁ་
ཅིག་གིས་ངའི་རྫས་ཕྲོགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། གང་ཟག་གཞན་“ཅིག1

་གིས་དེ་ལ་
དྲིས་པ་རྫས་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་བུམ་པའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། གཞན་དེས་བུམ་པ་ནི་

1 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

228

རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སུན་
འབྱིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཀྱི། གང་གི་ཚེ་
འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་དོན་དམ་ལ་མཁས་པ་ཚད་
མར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བརྟན་ལ་འབེབས་པ་དེའི་ཚེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཁས་པས་ཕྱོགས་འདིས་གཞན་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ང་ནི་བུམ་པའི་བདག་པོ་དང་ལྷས་བྱིན་ནི་འཕྲོག་མཁན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ངའི་ཞིང་སྟེང་དུ་སྐྱེས་སོ་བྱས་པ་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་མྱུ་གུའོ་ཞེས་བྱས་པ་ན། མྱུ་གུ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་གང་ཟག་དང་མྱུ་གུ་བཞིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ད་ལྟ་དབུ་མའི་རིགས་པ་ཆེན་པོར་
འདོད་པ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་“བསྟན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པའི་ངོར་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་
ནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤངས་ཏེ། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ལ་ཡང་

གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་གནས་ནས་ཀྱང་གཞན་སྐྱེ་དགག་པར་
འདོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རྒྱུ་
མཚན་གང་གི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཕོའི་དབང་པོ་ཅན་འགའ་ཞིག་སྟོན་པ་ན། བུ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱང་ཕ་འདིས་ཕོའི་དབང་པོ་ཅན་ཞིག་རང་གི་ལུས་ལས་བཏོན་ནས། བུ་དེའི་མའི་ཁོང་དུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བུ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་མི་གཙང་བ་ཙམ་ཞིག་
མ་དེའི་མངལ་དུ་བཏབ་པ་སྟེ་ལྡུགས་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཕ་འདི་བུ་དེའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

229

བླུགས་ནས་རང་གི་བུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་བོན་དང་བུ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་ངེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་བོན་གྱི་མི་གཙང་བ་དང་བུ་གཉིས་དང་། ནས་ཀྱི་
ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ལ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད་དོ། །
གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་ན་ནི། གང་ཟག་གཞན་ལྟར་བུ་དེ་བསྟན་ནས་འདི་ངས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་སྡོང་པོའི་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས་དེ་ལས་ཤིང་སྡོང་སྐྱེས་པ་ན། ཤིང་སྡོང་འདི་ངས་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་དེས་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་གཞན་སྐྱེ་མེད་
པ་སོགས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །བཏབ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཤིང་སྡོང་དང་བུ་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་སྡོང་དང་བུ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་གཉིས་བསྟན་ནས་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅེས་འཇོག་ནུས་ཏེ། ན་བ་དང་སོས་པའི་ལག་པ་གང་ཟག་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལག་པ་ན་བ་དང་སོས་པས་གང་ཟག་དེ་ན་བ་དང་སོས་པར་འཇོག་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་གཞན་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་།
གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བས་འགོག་ནུས་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་རང་
བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་འགོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ལ་ངེས་
པར་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་
བླངས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་
གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ཡང་མིན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

230

ནོ། །
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། ཅེས་པའི་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་ས་མྱུག་ལ་སོགས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མེད་ཅེས་པ་ཙམ་མིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་

སྐྱེ་མེད་པར་སྟོན་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཉི་ག་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གོང་དུ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་གལ་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་
དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉི་ག་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་
རྣམས་ཞེས་གསུངས། ཞེས་པའི་ལན་དུ། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་
གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མ་རིག་པས་འདུ་བྱེད་སྐྱེད་པ་སོགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཅི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་

གཞག་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་

ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྐྱེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། ཕྱོགས་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་གསལ་བར་གསུངས་པས། ལུགས་འདི་ལ་གཞན་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགོག་ཅེས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

231

བཤད་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྱུང་རྟག་ཆད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟག་
ཆད་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟུང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ནི། ས་མྱུག་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མྱུ་གུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཡང་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ས་མྱུག་འབྲེལ་མེད་དུ་སོང་ནས། མྱུ་གུ་ཡོད་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་

རིགས་བརྒྱུད་མ་ཆད་པ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ཡོད་པས་བ་ལང་ཤི་ནས་རིགས་བརྒྱུད་ཆད་པ་མིན་པ་ལ་མི་ཕན་པ་དང་། སོ་སྐྱེ་ཡོད་པས་འཕགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་པར་འཁོར་བ་རྒྱུན་བཅད་པ་མིན་པ་ལ་མི་ཕན་པ་
བཞིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མིན་པའི་ཕྱོགས་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ཡོད་པའི་ཚེ་ས་བོན་ཞིག་པ་སྟེ་དེའི་རིགས་བརྒྱུད་ཆད་པས་ཆད་པ་སྤངས་སོ། །མྱུ་གུའི་དུས་སུ་ས་བོན་འགགས་པ་ལན་མང་དུ་བཤད་པས། ས་བོན་ཞིག་པའི་དོན་འགྲེལ་པས་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། ས་བོན་མི་འཇིག་པ་བཀག་པར་གསུངས་པས། ས་བོན་གྱི་རྒྱུན་ཆད་པ་ཞེས་པ་དེའི་རིགས་བརྒྱུད་ཆད་
པ་ལ་བཞེད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་ས་མྱུག་གཉིས་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པས་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུར་འཕོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། མྱུ་གུའི་དུས་ན་ས་བོན་མི་འཇིག་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

232

བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་། མྱུ་གུའི་ཚེ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བས་རྟག་པར་ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ནི་ས་བོན་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ཅན་མྱུ་གུ་ཡང་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་འབྱུང་བ་ན་ས་བོན་ལས་ཉིད་དུ་སྟེ་ནས་འབྱུང་བ་མི་རུང་བས། ས་མྱུག་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་གོ་སྙམ་ན། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་མིན་ཀྱང་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུར་འཕོས་པ་མིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མྱུ་གུ་དེ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དང་། རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཅར་ཡང་བཀག་པ་ན་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དེ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །
དོན་འདི་ཉིད་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་ཏེ། །འདུ་
བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན། །འདུ་བྱེད་མ་རིག་འདི་གཉིས་སྟོང་པ་སྟེ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ། །ཞེས་བྱ་བས་བཤད་དེ། རྐང་པ་དང་པོས་ནི་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་། གཉིས་པས་ནི་འདུ་བྱེད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། གསུམ་པས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྟོང་པར་བསྟན་ལ། བཞི་བས་ནི་སྟོང་ཚུལ་སྟོན་ཏེ། གཡོ་བ་ནི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

233

མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་བྲལ་བ་ནི་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་སྟོང་
པའོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་བསྟན་
ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །མདོ་དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་བའང་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་མིན་ཆད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
བཞི་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་
པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག །ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག །དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་འགའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་འདི་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བར་རིགས་ཀྱི། འདི་ལ་ཁས་ལེན་གཞག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་རང་བཞིན། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་སྐུར་“པ1

་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། མཉམ་གཞག་གིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་མ་དམིགས་པ་དགོས་ལ། དེ་

1 ཀ ། བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

234

རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་མཉམ་གཞག་གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་མེད་ན་ནི་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མཉམ་གཞག་གི་སྔར་ཡོད་པ་ཕྱིས་མེད་པའི་འཇིག་པ་སྟེ་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འཇིག་པ་ལ་མཉམ་གཞག་ཉིད་རྒྱུར་འགྲོ་དགོས་པས། ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཇིག་པ་དང་དེ་ལ་སྐུར་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། འདི་ལ་དབུ་མ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འགྲོ་བར་
འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་དམིགས་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་ནས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་སྔར་ཡང་བཤད་ཅིང་། སླར་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་ཉེས་པ་སྤོང་མི་ནུས་སོ། །
འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། དཀོན་བརྩེགས་ལས་འོད་སྲུངས་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཚན་མེད་དང་སྨོན་མེད་དང་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

235

དང་མ་བྱུང་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན། ཆོས་དེ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་སྟོང་པར་མ་སོང་བས་ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང་ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། རང་ངོས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པ་མ་བཀག་པར། གཞན་ཞིག་གིས་སྟོང་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅེས་པ་དང་འགལ་བས་དབུ་
མའི་ལམ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་ན། ཆོས་རྣམས་རང་
ངོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པར་“བསྟན་ནོ། །མདོ་འདིས་ནི་རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་མི་སྟོང་“པ1

་

དང་། དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་སྟོང་ཞེས་པ་ཡང་“བཀག2

་ལ། བརྒྱ་

བ་ལས། སྟོང་མིན་སྟོང་ལྡན་མཐོང་མིན་ཏེ། །མྱང་འདས་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས། ལོག་ལྟས་མྱ་ངན་མི་འདབ་བར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་
དང་། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། །ངེས་པར་འབྱིན་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་དག་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་པས་ཀྱང་སྔར་གྱི་མདོའི་དོན་དེ་ཉིད་འཆད་དོ། །ཆོས་རྣམས་རང་གི་
ངོ་བོས་སྟོང་ཞེས་པའི་བསམ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་པར་བདེན་པས་སྟོང་“པ3

་ནི། གཞན་སྟོང་ཡིན་པས་བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་“པ4

་ནི་
རང་སྟོང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་ན་
1 བ

2 ཀ ། བགག
3 བ
4 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

236

བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མེད་དགོས་ན། རང་ལ་རང་མེད་ན་གཞན་སུ་ལ་ཡང་མེད་པས་བུམ་པ་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བས། དེ་ལྟར་སྨྲ་མཁན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདིས་སྟོང་“པ1

་དང་འདིས་
མི་སྟོང་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་
དེ་ཁ་ཅིག་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲ་ལ། གཞན་དག་ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས་ལན་“ཅིག2

་མ་ཡིན་
པར་བསྒྲུབས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་ཁོ་རང་ཁོ་རང་གིས་སྟོང་“པར3

་

གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ཟེར་ནས། དེ་ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་སུ་ཡང་ལྟ་བ་དེ་ཆད་ལྟ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། དེ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱའི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་། གཞི་དེ་དགག་བྱས་སྟོང་ཚུལ་ཡང་ཡིན་པས་སྟོང་པར་འདྲ་བཞིན་དུ། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་“པ4

་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་
“པའི5

་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་“པ6

་

མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྟོང་ཚུལ་སྔ་མ་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་

1 བ

2 ཀ ། གཅིག
3 བར
4 བ

5 བའི
6 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

237

རིང་ལ། གྲུབ་མཐས་གཞི་དེ་བདེན་པའམ་དེའི་དོན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེ་མི་སྲིད་ལ། ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་བྱེད་པ་མ་ཉམས་
ཀྱང་། གྲུབ་མཐའ་བདེན་པའམ་བདེན་པའི་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མི་འགལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྨྲས་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་

དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བརྗོད་དེ་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལྟར་རྒོལ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པར་སྣང་བས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་འགའ་ཞིག་གོ །རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བའི་གཞན་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདོད་
ན་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་མེད་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་
སྲིད་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཅིག་པུར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ལན་དུ་འདི་བདེན་མོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དག་
བདེན་པ་དོན་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ན་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་རང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་བདེན་པའི་དོན་ནི་མི་སླུ་བ་ཡིན་པས། མི་སླུ་བའི་བདེན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་དེ་འདིར་བདེན་མོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པར་ནི་ཞེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

238

ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་མེད་དེ། དེའི་ངོར་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཉག་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །བདེན་པ་དམ་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པ་ནི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དོན་བསྡུ་ན་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་

འདུ་བྱེད་རྣམས་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འགྲུབ་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

མེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །
གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་ལུང་གིས་མྱང་འདས་གཅིག་པུ་བདེན་གྱི། འདུ་བྱེད་གཞན་
བརྫུན་པར་གསུངས་པས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་།

མྱང་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེའི་བདེན་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པས་མི་སླུ་བའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྔ་མའི་བདེན་པ་མི་སླུ་བའི་དོན་དུ་ཤེས་སོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། འདུས་བྱས་ལོག་པར་སྣང་ནས་བྱིས་པ་སླུ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མྱང་འདས་དོན་དམ་པས་དེ་ལྟར་སྣང་ནས་མི་སླུ་བས་མྱང་འདས་བདེན་པ་དང་། གཞན་རྣམས་མི་བདེན་པར་གསུངས་པར་བཤད་པས། བདེན་མི་བདེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་སླུ་མི་སླུའི་དོན་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་མྱང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

239

འདས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ནི། མྱང་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་དེ་བདེན་པར་བཞེད་
པ་མིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལུགས་
ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། ཅི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གམ། ཅིག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅེས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་
འགགས་པ་ལས། ཚུ་རོལ་ཏེ་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྐྱེ་“བ1

་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་
གནས་པ་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདག་དང་
གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པར་མི་བྱ་བར། འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལ་རག་ལས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྷས། ཇི་ལྟར་ཀླ་ཀློ་སྐད་གཞན་གྱིས། །གཟུང་བར་མི་ནུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་པར། །འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་

1 པ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

240

དང་། རྩོད་ཟློག་ལས། ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མ་བླངས་པར། །ངེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདིར་དཔྱད་མ་དཔྱད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་མ་དཔྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
དཔྱོད་ལུགས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པར་འགྲོ་བ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི། ཐ་སྙད་གདགས་པས་མ་ཚིམ་པར་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བདག་གམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་ཚོལ་བ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འཇོག་གོ །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གང་ནས་འོངས་གང་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་དང་ནང་
གང་ན་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་རྣམས་དང་གཏན་མི་འདྲ་བ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་མི་འཇོག་
གི །སྔར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་གམ། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་དཔྱོད་པ་
ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་སྟེ། དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་གནད་
ཀྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་མ་གོ་བར་དཔེར་ན་གནས་འདིར་ལྷས་བྱིན་དོན་ལ་མ་འོངས་པ་ལ། དང་པོ་འོངས་པར་འཁྲུལ་དེ་ནས་འོངས་མ་འོངས་བརྟགས་པ་ན། མ་འོངས་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱས་ནས། མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་དང་། དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་མ་ལོག་པར་འདོད་པ་ནི་དབུ་ཚད་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱིས་མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

241

མ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ན། བྲེད་ཤ་འཐོན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་
འདི་གང་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ། རྫས་ཏེ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཅིག་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་གཟུགས་སོགས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མིན་
པས། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་
འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་“བ1

་ནི་བདེན་པ་གཉིས་“ཅར2

་དུ་

ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་། གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐྱེ་བ་ནི། མཚམས་སྦྱོར་དུ་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་བཤད་
ཅིང་། དོན་བསྡུར་སྔར་ལྟར་བཤད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་དགག་
བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་ཙམ་ལ་ནི་གཏན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་བའི་
1 ང

2 ཀ ། ཆར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

242

དོན་ལ་དོན་དམ་པའི་དཔྱད་པ་བྱར་མི་རུང་བར་ལན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་ན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་ཁེགས་པར་བཞེད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ནས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས། དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་སྦྱར་མ་སྦྱར་འདྲ་བར་བཞེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དགག་བྱ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་མདོ་སྡེ་དང་། ཡབ་སྲས་གཉིས་དང་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་འགོག་པའི་ཚེ་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་སྔར་བྱས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་དཔྱད་པ་བྱས་ནས་ཐ་སྙེད་པའི་དོན་འཇོག་པ་བཀག་པ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པར་འཇོག་པ་“ཅིག1

་

ལ་འཕེན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལ་མིན་པས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས།
བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་སྐྱེ་བ་སོགས་

1 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

243

བཀག་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཀག་པ་
ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་བདེན་པ་བཀག་པ་མིན་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང་། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས། དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ནི། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། དེའི་གཞུང་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་སྣང་ངོ་། །
བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲལ་བར་བཤད་པས་དེ་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིག་གོ །འོ་ན་ཟབ་མོའི་མདོའི་དོན་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་
ཇི་ལྟར་དུ་འགྲེལ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་

གཞུང་ན། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་འདི་ལྟར་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བར་མི་
སྣང་ཡང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལ་སོགས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་པར་སྣང་བས། དེ་བཞིན་དུ་འཆད་པར་
མངོན་ཏེ་འཕགས་པའི་གཞུང་འགོག་པ་ནི་མི་སྲིད་ལ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཆད་ན་ནི་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འཆད་པ་མི་མཛད་ཅིང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དྲང་
དོན་དུ་བཤད་ན་དེའི་དོན་སེམས་ཙམ་དུ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་

བཤད་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རིགས་པས་འགྲུབ་པས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་མི་ནུས་པ་ལ་དགོངས་ནས། བརྒལ་ཞིང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

244

བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་། དྲང་ཐད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་“ཅིག1

་སྟོན་པ་ནི། གཞུང་གི་དོན་རྣམ་
པ་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་འདིར་མདོ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་“ཅར2

་དུ་ཡང་མེད་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་དུ་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བཤད་པ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་སྟེ་བརྫུན་པ་གཟུགས་བརྙན་དང་ལ་སོགས་པས་སྒྲ་བརྙན་ལ་སོགས་པ་རྣམས། མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་དང་བྲག་ཕུག་དང་། སྒྲ་ཕྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་
འཇིག་རྟེན་ན་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན་ཏེ་གྲགས་སོ། །ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དེར་ནི་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་“སྟོང

3

་པ་སྟེ་“བརྫུན4

་པ་ལས། མིག་ལ་སོགས་
པའི་ཤེས་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། བརྫུན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལས་བརྫུན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ནའང་། དེས་སྟོང་
1 ཀ ། ཞིག
2 ཀ ། ཆར
3 ཀ ། སྟོད
4 ཀ ། རྫུན ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་འདིའི་བརྫུན་ཚང་མར་རྫུན་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

245

“པའི1
་རྒྱུ་དག་ལས་དེས་སྟོང་“པའི2

་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་
གཟུགས་བརྙན་ལས་ནི་དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པས། གཟུགས་བརྙན་དངོས་པོ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་“པས3

་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་
ལ་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞེད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་གཉིས་དང་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དང་སྒྱུ་མ་སོགས་དང་། སྒྲ་བརྙན་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་བྱད་དང་ཟླ་གཉིས་དང་སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི། དབང་པོ་ལ་འཕྲལ་གྱི་གནོད་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་ལྔ་ལ་སྣང་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་“པ4

་དང་འདྲའོ། །བྱད་བཞིན་
སོགས་མི་སྲིད་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་དེར་
སྣང་བ་དང་འདྲའོ། །
གཟུགས་བརྙན་དང་སྒྲ་བརྙན་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བས། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་
འཇོག་ཀྱང་དེར་སྣང་“པའི5

་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ།
གཟུགས་བརྙན་སོགས་བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་འཇོག་ཀྱང་། གཟུགས་བརྙན་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཇོག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཇོག་མི་འཇོག་

1 བའི
2 བའི
3 བས
4 བ

5 ཀ ། བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

246

མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་གྱིས་སྟོང་“པ1

་ཙམ་གྱི་བརྫུན་པ་

ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ལུང་རིགས་གང་ལ་ཡང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒན་པོ་བརྡ་བྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་རིགས་ཤེས་
རགས་པ་“ཅིག2

་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ནི་གཟུགས་
བརྙན་“བརྫུན་པར་གྲགས་པ་དེ་གྲུབ་ཀྱང་། དབུ་མ་པས་བཞག་པའི་“བརྫུན་པར་མི་འགྲུབ་བས། སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མའི་དཔེར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐབས་འདིར་གཟུགས་བརྙན་སོགས་དཔེར་བཀོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་གྲུབ་ཟིན་དཔེར་འགོད་པ་ཡིན་གྱི།

དབུ་མ་པས་“བརྫུན་པར་བཞག་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་“ཅིག3

་དཔེར་འགོད་པ་མིན་ནོ། །
དེ་ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྟེང་ནས་ཆ་འདི་ཙམ་ཞིག་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ལ། འདི་ཙམ་ཞིག་བྱད་བཞིན་དུ་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དབྱེ་མི་ནུས་ལ། བྱད་བཞིན་གྱི་“གང4

་སྣང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་
ནས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་ཡོད་”པས5

་སྟོང་ཡང་། རང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་
བ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ན་

ཡང་། སྔོན་པོའི་སྟེང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་མི་སྣང་གི་ཆ་གཉིས་དབྱེར་
མེད་པར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡང་གང་སྣང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་ཡང་། རང་གི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་དང་རང་གིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་
1 བ

2 ཀ ། ཞིག
3 ཀ ། ཞིག
4 ཀ ། གད

5 བས

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

247

འགལ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དེར་གང་སྣང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་བརྙན་མེད་པར་མི་འགྲོ་བ་“ཅིག1

་

འཇོག་ཤེས་ན། སྔོན་པོ་ལ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་
ནས་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་། སྔོན་པོ་ཡོད་པར་ངེས་པར་འཇོག་ནུས་པ་
“ཅིག2

་འོང་ངོ་། །ཞིབ་མོའི་བློས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འདི་འགོག་འདི་མི་
འགོག་ཅེས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཔེ་སྟེང་ནས་ཕྱེད་པ་ནི། དབུ་
མའི་ལྟ་བ་སྙེད་པ་ལ་མེད་མི་རུང་དུ་དགོས་པས་ཚིམ་སླ་མི་ཉན་ནོ།
།དེས་ན་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་གཟུགས་བརྙན་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་། ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་ཡོད་ཙམ་དང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། སྔར་སྐྱེ་བར་བསྟན་ལ་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་བསྟན་པས། སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་མ་ཕྱེད་ན་དངོས་པོ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་མེད་ཕྱིན་ཆད་ཡེ་མེད་དུ་སོང་ནས་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་སྟེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།
དངོས་པོ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ལྟར་ན་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་དངོས་པོ་དེའི་ཡོད་པ་ཉིད་

1 ཀ ། ཞིག
2 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

248

ཡིན་པ་དེ་སྲིད་དུ། དེ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་
དང་བྲལ་བ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྭ་དང་འདྲ་བས་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
དེས་ན་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ནུས་པས་མེད་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྣང་བས། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཕྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ཡབ་སྲས་མཇལ་
བ་ལས། མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ལྗོན་པ་ཆོས་རྣམས་ཤེས་”པར1

་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་
ཏེ། “བརྫུན་པའི་དཔེ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་ཚུལ་ཡང་སྔར་བཞིན་དུ་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག །
ལྔ་པ་ལ་གཉིས། རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གོང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་སྟོང་“པ2

་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དོན་
དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་སུའམ་གཉིས་“ཅར3

་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་

1 བར
2 བ

3 ཀ ། ཆར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

249

གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་ཆད་པའང་མིན་ཏེ། ཆད་པ་ནི་མྱུག་ཚེ་ས་བོན་ཞིག་པ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཆད་པ་དང་། རྩ་ཤེ་ལས། སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པ་ཁས་བླངས་པས་སྔར་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཕྱིས་མེད་པའམ། ཞིག་པའི་མི་རྟག་པར་
འདོད་ནའང་ཆད་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་དེ་
རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་ལྟ་བར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
འདིར་འགྲེལ་པར་རྩ་ཤེ་ལས། སྟོན་པས་སྤྲུལ་“པ1

་ཞིག་སྤྲུལ་ལ་དེས་ཀྱང་
གཞན་ཞིག་སྤྲུལ་“བ2

་དེ་བཞིན་དུ། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་དེས་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་
དེ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས། རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྣམས་སྐྱེ་བར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་

བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇོག་པས་ཆད་ལྟ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་པས། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་བྱ་དཀའ་བས། རྟག་ཆད་ཀྱི་

ལྟ་བ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ནི། དགག་བྱ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁེགས་ན་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་མི་ལྟུང་བར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བའི་དྲི་མས་མི་གོས་པས་ན། རྟག་
1 བ

2 ཀ ། པ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

250

ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་བླང་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱོར་གྱི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་།
དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པས་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ལས་རྣམས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཡང་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་

བུ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་ཆུད་མི་
ཟབ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྟག་
ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་བསྲིངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མ་ཟད་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཡོད་པར་“བསྟན་ནོ། །
འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་
ཙམ་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པས་ཆོག་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་དག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེ་ན་རེ་ཞིག་གཙོ་བོ་རྣམས་བརྗོད་ན། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། རང་རིག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

251

འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་
ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱེད་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་གསུམ་དང་། ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་
བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་
པ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཇོག་
ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་ལ། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། མདོར་བསྡུས་ཤིག་འདིར་ཡང་འཆད་དོ། །ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལ་ཐུག་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ལྔ་པ་ཡང་འདི་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་མེད་
རྒྱུའི་བདག་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བཞེད་དེ། །དེ་ཡང་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་ཡང་གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་བྱ་
དགོས་ལ། དེ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཇི་བཞིན་པ་ཡང་
རྟོགས་དགོས་པའི་གནད་དོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་
ངེས་པར་འདོད་དགོས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་མི་གྲོལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་དང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

252

ཤེས་སྒྲིབ་མཚམས་གང་ནས་སྤོང་བ་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མང་“པོ

1

་ཞིག་
ཡོད་དོ། །
འོ་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་
གཏན་ལ་ཕེབས་པ་“ཅིག2

་དང་། ཉན་རང་དུ་ལྷུང་བ་གཉིས་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ནི་
དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་འདྲ་བ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་བསྒོམས་པས་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟར་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ལམ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་
བརྟགས་མཐོང་ལམ་ནས་སྤོང་བ་དང་། བདག་འཛིན་དེ་ལྷན་སྐྱེས། དེའི་སྒོམ་ལམ་ནས་ཀྱང་སྤོང་བ་འདོད་དགོས་པས། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་
ཡིན་མིན་གཉིས་འདོད་དམ་སྙམ་ན། འདི་ལ་གསལ་བར་བཤད་པ་མི་སྣང་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་དེ་དག་གིས་ཉན་རང་ལམ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་འོང་ཡང་། ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསགས་པའི་གྲོགས་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མི་འོང་ཞེས་
བཞེད་དགོས་པས། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་བ་རེ་ཞིག་ལ་སྤངས་པ་ཉན་རང་ལ་སྲིད་

ཀྱང་། ས་བོན་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་སྨྲ་དགོས་སོ། །
སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས།
དེའི་ས་བོན་སྤངས་པ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསོག་པའི་གྲོགས་མི་དགོས་ལ།
1 བོ

2 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

253

གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་ནི། གྲོགས་དེ་ལྟ་བུ་མེད་
པར་སྦྱོང་མི་ནུས་པར་བཞེད་དོ། །སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་གོ་བ་ཆགས་ན་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྣང་བས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་
ལ། ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ་ཇི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཡུན་རིང་པོར་ཆོད་པའི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་ཀྱང་། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ནི་
རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་འདོད་ལ། དེ་ལ་ལས་དེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་སྔ་ལོགས་བར་དུ་གནས་ན་ནི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་དོན་བྱེད་པར་མི་ནུས་པས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་དོ། །ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན་ནི། མཚམས་དེ་ནས་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལས་དེ་མེད་ལ། ལས་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པས་ལས་
ལས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ། ལས་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འགགས་ཟིན་པའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་ལས་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པའི་ཚེ། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་གཞག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་བུ་ལོན་གྱི་དབང་རྒྱ་སྟེ་དེའི་ཡི་གེ་དང་འདྲ་བའི་
ལས་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པ། ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་
དུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་ཞིག་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

254

བསྒོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལས་འགགས་ཀྱང་ལས་
ཀྱིས་ཕྱིས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་མི་འགལ་པར་འདོད་དེ། ལས་ཀྱིས་

ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་འཇིག་པས་བག་ཆགས་དེ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་
རིགས་འདྲ་བརྒྱུད་པས་མཐར་འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་དང་པོའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

བརྒྱུད་པ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེའི་དང་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་འགའ་ཞིག་གོ །གཉིས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་བཤད་དེ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་གོ །གསུམ་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་གཅིག་གོ །བཞི་པ་ལ་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་གྱི་གནས་དགུ་པ་དང་བསྟུན་ན་མདོ་སྡེ་པ་
དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཁ་ཆེ་བས་ཐོབ་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ལས་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེད་པར་མི་འདོད་ལ་འདིར་ནི་དེ་
ལྟར་འདོད་པ་ཅིག་སྟེ་གང་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་གང་གི་ལྟར་ན། ལས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་ལྟར་ན་ནི། གང་གི་ཕྱིར་
ལས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་

འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ལར་
ལས་གཉིས་བྱས་པ་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་བསྐལ་པ་མང་པོ་ལོན་པ་ལས་ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་སྟེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་མི་འཁྲུལ་བར་འབྱུང་བར་རིག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

255

པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་སྔར་བཞིན་བརྩད་པའི་ལན་སྨྲ་བ་
པོ་བཞི་གས་ཀྱང་། ལས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་

ལེན་ཞིང་། ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འགགས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་
དོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འདིས་དེ་འདྲ་བའི་འགགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་ལེན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འགགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་
ནོ། །
ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ལ། གང་
ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། །དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩ་ཤེར་གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །དེའི་
ཕྱིར་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འགགས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཟུང་ནས་ཆུད་མི་ཟ་བར་རྟོག་པ་རིགས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རིགས་པ་དེ་ནི་ཆུད་མི་ཟ་བ་འགོག་པ་ལ་གསུངས་ཀྱང་གཞན་གསུམ་འགོག་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དེ་རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་མདོ་ལས། མི་ཡི་ཚེ་ཚད་ལོ་བརྒྱ་སྟེ། །དེ་སྲིད་འཚོ་ཞེས་བརྗོད་
མོད་ཀྱི། །ལོ་ལ་ཕུང་པོར་སྤུངས་པ་མེད། །སྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས། །ཟད་པ་མེད་ཅེས་གང་སྨྲས་དང་། །ལས་ཟད་ཅེས་ནི་གང་སྨྲས་པ། །སྟོང་པའི་ཚུལ་དུ་ཟད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

256

མེད། །ཐ་སྙད་ཚུལ་དུ་ཟད་པར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཟད་པའམ་འགག་པ་མེད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་
པའི་ཁུངས་སོ། །ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ལོ་རྣམས་ཕུང་པོར་སྤུངས་པ་ནི། །མེད་པ་དེ་བཞིན་ཡང་དག་པར། །ཚོགས་པ་འདི་ཡང་བལྟ་བར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་སྟེང་ནས་
བཤད་པའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་
ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་

གཞི་འཇོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་ཀྱང་རང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ལ་ལར་ལས་འགགས་ཞེས་དང་། འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་ཡོད་མིན་པའི། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐ་སྙད་ཚུལ་དུ་ཟད་པར་བསྟན། ཞེས་པ་ལྟར་ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལས་དེ་འགགས་པ་ནི་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་འགགས་པ་ནི་དངོས་པོར་མེད་ཅིང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཀྱང་མི་
འདོད་ན། ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་པ་ལས། འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་བརྩད་པ་སོན་གནས་པས། སྔར་གྱི་ལན་དེ་དག་གིས་མི་ཆོག་གོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་
མེད་དེ། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་འགྲུབ་པས་ལན་ཟུར་

པ་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་ལ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་རུང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

257

པའི་དབུ་མའི་ཕྱོགས་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་གནད་དོ། །ལུགས་དང་པོ་ལ་ནི། མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ཅིག་ཞིག་པ་ན། མྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ནི་ལོག་ལ། མྱུ་གུ་ལས་གཞན་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས། ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོ་གཏན་མིན་པར་འདོད་དེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཞིག་པ་དེའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མིན་ནོ་སྙམ་པའོ། །ལུགས་ཕྱི་མ་ལ་ནི། དཔེར་ན་ཉེར་སྦས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་
པ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཅིག་ཉེར་སྦས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་
འཇོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཉེར་སྦས་ཀྱང་དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་ལ། རང་གི་
ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་སྦས་སུ་བཏགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མཚན་གཞིར་མེད་ཀྱང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོའ། །ོདེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། ཤི་བ་ནི་གང་ཤི་བའི་
སེམས་ཅན་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས་འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ་འདུ་བྱེད་འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་པའོ། །ཞེས་འཆི་བས་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཤི་བ་རྒྱུས་བྱེད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

258

དང་། ཤི་བས་མ་རིག་པ་སྐྱེད་པར་ཡང་གསུངས་པས། ཞིག་པ་ལ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་། ཞིག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་ཡིན་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ལ་ཡང་འདྲ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་རྒྱུར་ཡང་“བསྟན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པ་དང་ཤི་བ་གཉིས་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་རྣམས་ལ་དངོས་པོར་འཇོག་མི་འཇོག་དང་། རྒྱུས་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །
འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་ཤེ་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན།
ཞེས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། རྒྱུ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་སྟེ། ཞེས་མྱུ་གུ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། དེ་ཞིག་པ་དེའི་དངོས་
པོར་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་དང་། སྣུམ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པས། འཕགས་པའི་བཞེད་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །སྐད་ཅིག་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི་དངོས་སུ་དགག་བྱ་བཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པས། དགག་པ་ནི་ཡིན་ལ་མེད་དགག་ནི་མ་ཡིན་པས་མ་ཡིན་དགག་སྟེ། ཞིག་རྒྱུ་དེ་བཅད་པ་ཙམ་མིན་གྱི་དེ་བཅད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་
འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་བྱེད་ལྷག་མ་ནི་རྒྱས་པར་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀྐ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་ལུགས་འདིའི་རིགས་པ་ཕྲ་ལ་དོན་ཆེ་བ་ཅིག་ཏུ་འདུག་གོ །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་དགེ་མི་དགེའི་བག་ཆགས་འཇོག་པ་དང་། བག་ཆགས་དེ་སྨིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་འདོད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

259

དགོས་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁོར་བར་དངོས་པོའི་བག་ཆགས་བཞག་“པ1

་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེས་པ། ཞེས་དང་། དེ་འདྲ་
བ་གཞན་ཡང་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་བག་ཆགས་འཇོག་པའི་གཞི་མེད་པར་མི་རུང་བས་གཞི་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ངའོ་སྙམ་དུ་དམིགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་བག་ཆགས་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལུགས་འདིས་ཀྱང་ངའོ་སྙམ་པ་ཙམ་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞིར་
བཞེད་དོ། །འོ་ན་འཇུག་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞིར་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ང་ཙམ་དེ་ཉིད་སེམས་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས། སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་བྱ་ལ། སེམས་ཉིད་ཀྱི་
རིགས་འདྲ་ལ་དེའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཡང་རེས་འགའ་བའི་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞིར་འགྱུར་རོ། །
མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་སེམས་
ཀྱི་རྒྱུད་འབག་པར་བྱེད་ཅིང་སྒོ་བར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་བགྲོད་པར་བྱེད་པ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་མུར་ཐུག་པ་དང་། གོམས་པ་དང་རྩ་བ་དང་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་དག་གོ །དེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་
སྤངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་བར་མི་ནུས་ཏེ། ཏིལ་
མར་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་བསལ་དུ་ཟིན་ཀྱང་། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

260

རྣམས་ལ་དེ་དང་ཕྲད་པས་ཡོན་ཏན་ཕྲ་མོ་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་མི་དགེའི་བག་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་གཞན་ལ་ཡང་གཞི་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །འོ་ན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དུས་སུ་དེའི་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་མེད་མོད་ཀྱང་། སྒོམ་སྤང་གི་བག་ལ་ཉལ་ཡོད་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

མ་བསླད་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་པས། དེའི་ངོ་བོར་བག་ལ་ཉལ་དེ་གནས་པ་མི་རིགས་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མེད་ཅིང་གཟུགས་ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མི་རིགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡང་མི་འདོད་པས་དེའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེའི་ཚེ་ང་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་སྤང་གི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་གཉེན་གཞན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ལུགས་འདིའི་གང་ཟག་གི་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཤེས་ན་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་ཅི་ཡང་མེད་པ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་“པ1

་ན།

འཇིག་རྟེན་པའི་སེམས་གཞན་མེད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ལྡོག་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་པ་དང་། སྲིད་རྩེར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་“པ2

་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སར་
གཏོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། སྲིད་རྩེ་དང་ཅི་ཡང་མེད་པ་
གཉིས་ཀའི་སས་བསྡུས་པའི་འགྲོ་བ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེའི་
གནས་ནི་འགྲོ་བ་དེ་གཉིས་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འགྲོ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
1 བ
2 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

261

རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་གནོད་པར་མངོན་ཏེ། ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གང་ཡང་འགྲོ་བ་དེ་དག་གི་མཚན་གཞིར་མ་བཞག་
ཀྱང་འགྲོ་བ་བཞག་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་སྔ་མའི་ལུགས་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་དང་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བའི་ངོ་བོ་མ་སྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་

མཛད་པའོ། །ལན་དེ་དག་ཀྱང་བདག་འདྲ་བས་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་བརྗོད་པར་ག་ལ་ནུས། འོན་ཀྱང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རྫོགས་པར་འཇོག་ཤེས་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་ལ་དཔགས་ན་ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལུགས་འདི་ལ་མི་གནོད་པར་མངོན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེ་ཞིང་ཞིབ་ལ་རྣོ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་རྩད་གཅད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་
དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ། རྨི་ལམ་ན་བུད་མེད་བཟང་མོ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། དེ་ནས་གཉིད་སད་ཀྱང་སྟེ་སད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་ལ་ད་ལྟ་འགགས་ཤིང་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་དྲག་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ལས་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་ནི།
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལས་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་“བསྟན་ནོ། །དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་
ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་མི་ཞིག་ཉལ་བའི་རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་
སྤྱོད་པར་རྨིས་ལ། དེ་ཉལ་བ་ལས་སད་ནས་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་དྲན་ན།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

262

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། འོ་ན་གང་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་
བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པར་རྨིས་ལ། དེ་ཉལ་བ་ལས་སད་ནས་ཡུལ་
གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་དྲན་པའི་མི་དེ་ཅི་མཁས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ནམ། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ད་ནི་མ་ལགས་ཏེ། དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྨི་ལམ་གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་ཡང་མ་མཆིས་ཤིང་། མི་དམིགས་པ་ལགས་ན།
དེ་དང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལྟ་ག་ལ་མཆིས་ཏེ། འདི་ལྟར་མི་དེ་ནི་ཕོངས་ཤིང་དུབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལགས་སོ། །ཞེས་དྲངས་པ་ནི་དཔེ་སྟོན་པའོ། །
དེ་དོན་དང་སྦྱོར་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཡང་མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ནས་ཡིད་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཏེ། མངོན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་ནས་ཆགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཆགས་ནས་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེ་སྡང་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཏི་མུག་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་དོ། །ལས་དེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པར་གྱུར་ནས་འགག་གོ །འགགས་པ་ན་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བརྟེན་ཏེ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་ནས། ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ཐོས་པ་ལས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པའོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་བདེན་ཞེན་ནོ། །ཆགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་གསུམ་ལ་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་ཀ་དང་། ཞེ་སྡང་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ནི་མི་དགེ་བ་དང་། གཏི་མུག་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཡང་ལས་གཉིས་ཀ་གསོག་པ་ཡོད་དོ། །ལས་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་འགགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

263

དང་། ལྷག་མས་ནི་འགག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་གོ །
དེ་ནས་དུས་གཞན་ཅི་ཙམ་ཞིག་ན་འཆི་བའི་དུས་དང་ཚོད་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཚེ། དེ་དང་སྐལ་བ་འདྲ་བའི་ལས་དེའི་ཚེ་འཕེན་བྱེད་ཟད་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགག་པའི་ཚེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉལ་ཉལ་བ་ལས་སད་པའི་མིའི་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་ལྟ་བུར་ཡིད་ལས་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐལ་པ་འདྲ་བ་སྟེ་ཕུང་པོ་རིགས་མཐུན་ཚེ་འདིར་གནས་པའི་ལས་ཟད་ནས། ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་མ་འགག་པའི་ཚེ། ཆགས་ལྡན་སད་མ་ཐག་ཏུ་རྨི་ལམ་གྱི་མཛེས་མ་དྲན་ཏེ། ཡིད་དེ་ལ་ཕྱོགས་པ་བཞིན་དུ་འཆི་ཁའི་ཚེ་ཚེ་ཕྱི་མར་
གང་སྨིན་པའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སད་པའི་ལས་དེ་ལ་ཡིད་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་གྱི་དྲན་

པ་མིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགག་ཅིང་། སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་ཡང་ན་ནི་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཡང་ན་ནི་ཡི་དྭགས་རྣམས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཐ་མ་འགག་པ་ནི་ཚེ་འདིའི་འོ། །སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་པོ་འབྱུང་བ་ལ་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། བར་སྲིད་འགྲོ་བ་དྲུག་པོ་མིན་པས་
སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཆི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་བར་སྲིད་ཡོད་ཀྱང་མ་
གསུངས་པ་མང་བར་སྣང་བས། གཙོ་བོར་སྐྱེ་འཆིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་དབབ་པར་བཞེད་པའོ། །དེ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་དེ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་གང་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་མངོན་པ་དེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

264

དང་སྐལ་བ་འདྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་འབྱུང་ངོ་། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ཆོས་གང་
ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་འཕོ་བ་ཡང་མེད་ལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བར་མངོན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགགས་པ་དེ་ནི་འཆི་འཕོ་བ་ཞེས་བྱ། གང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགགས་པའི་ཚེ་ཡང་གང་དུ་ཡང་མི་འགྲོའ། །རྣམ་པར་ཤོེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཚེ་ཡང་གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་མེད་དོ། །དེའི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་ནི་རྣམས་པར་ཤེས་པ་ཐ་མས་སྟོང་ངོ་། །འཆི་འཕོ་ནི་འཆི་འཕོ་བས་སྟོང་ངོ་། །ལས་ནི་ལས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་པོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོས་སྟོང་ངོ་། །སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བས་སྟོང་ལ་ལས་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བར་ཡང་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་
མཚམས་སྦྱར་བའི་སྔོན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་ཅིག་མྱོང་བས། དེ་མྱོང་བའི་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེ་སེམས་དང་པོ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་
དུ་ཡོད་ལ། དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་ཞེས་པ་
ནི། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ཐ་མ་སོགས་རང་རང་གིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་ལས་འབྲས་ཡོད་པ་མིན་པར་བཟུང་གིས་དོགས་ནས་ལས་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྨིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

265

ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་མེད་པས་རྣམ་
སྨིན་འབྱུང་བར་འདོད་ན་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་རྣམ་པར་སྨིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི །དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་བོང་བུའི་རྭ་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་
མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ། སྨིན་མ་ཟིན་པ་ལས་སྨིན་པ་དང་། སྨིན་ཟིན་པ་ལས་སླར་ཡང་སྨིན་པ་མིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དཔེ་འདི་ལས་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ངེས་
པར་འགྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་
གི་འབྲས་བུ་ཡང་སོ་སོར་ངེས་སོ་ཞེས་བཤད་པ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་སྐྲ་ཤད་སོགས་མཐོང་བ་དང་། བོང་བུའི་རྭ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐོང་བའི་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་མི་དགེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་ལ། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་དགེ་བ་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྨིན་མི་དགེ་བ་སྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི། ནག་པོའི་ལས་ལས་ཡིན་ལ། རྣམ་སྨིན་དགེ་བ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་དགེ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་མཐོང་ཞིང་། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་མེད་པའི་བློ་ཅན་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

266

དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལས་འབྲས་
བུའི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ཞིབ་པར་ངེས་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་པར་འགྱུར་དུ་འོང་སྙམ་སྟེ། ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་

སྨིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་ལས་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་པ་སྟེ་དཔྱད་པའང་དགག་པར་མཛད་དོ། །གཞུང་འདིར་དེ་འདྲ་བའི་སྒོ་མང་པོ་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་སྟོར་དུ་དོགས་ནས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ངེས་

པ་སྐྱེད་ཐབས་མཛད་པ་འདི་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བས་ཀྱང་དེའི་
ངེས་པ་བརྟན་པའི་གྲོགས་བྱས་པའི་སྟེང་ནས། ད་རེས་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ལོག་ཏུ་མི་འགྲོ་བ་ལ་འབད་པར་བྱོས་ཤིག །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་འགལ་སྤོང་བའི་ཚིག་དོན་དངོས། ཡིད་ཤེས་ལས་
ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ། དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ལས་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་འཇོག་ནུས་ན། འོ་ན་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། ལ་
སོགས་པས་དགོངས་འགྲེལ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ། དངོས་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་པའི་ནུས་པའི་ཁྱད་
པར་གྱི་གཞི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། རྒྱ་མཚོ་ལས་རླབས་རྣམས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པ་མེད་པ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཀུན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

267

གཞི་ཡོད་པར་བསྟན་པས་འདུལ་བ་རྣམས་ལ་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཁས་ལེན་པར་བསྟན་པས། རང་གི་ལུགས་ལ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ན། གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོངས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ནས། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཀུན་གཞིར་གསུང་བ་ནི། རང་བཞིན་དེ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གང་ཟག་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྟོན་ཏེ། དེས་
འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་དགེ་སློང་དག་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་རོ། །ཁུར་འཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཞུས་པའི་ངོར་དེ་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཁུར་འཁུར་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་གསུངས་པས། ཚིག་ལ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ནི་རྫས་ཡོད་དོ། །ཡང་གདུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་མཛད་དེ། སེམས་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡིད་ཅེས་བྱ་བའམ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དུས་རིང་པོར་དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་ཤིང་། གོང་དུ་
འགྲོ་བ་ན་ཕྱི་མ་ལ་མཐོ་རིས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའོ། །
འདི་ཡང་མཐོ་རིས་དང་བྱང་གྲོལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་
ཅན་རྣམས། ཇི་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྙམ་པ་ལ། དེའི་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཡུལ་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

268

བཀག་པར་ཕུང་པོ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ན་ཕུང་པོ་བདེན་པར་དོན་གྱིས་

སྟོན་པའོ། །འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་གདུལ་བྱ་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོད་ལ། ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་སྟེ་དེ་ཙམ་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རེ་ཞིག་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་གདུལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་སོ། །གདུལ་བྱ་གང་དག་ཡུན་རིང་པོར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་འཇུག་པར་མི་
ནུས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། བདག་ཡོད་མ་ཡིན་ཡོད་མི་འགྱུར། །བདག་གི་ཡོད་མིན་མི་འགྱུར་ཞེས། །བྱིས་པ་དག་ནི་དེ་ལྟར་སྐྲག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་ཐོག་མར་བསྟན་པ་ན་སྐྲག་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཡང་ས་དང་འདྲ་

བར་སེམས་པ་དེ་དག་བསྟན་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་མི་འཇུག་པས་དོན་ཆེན་
པོ་སྒྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་རྣམས་ལ་ཆེས་ཐོག་མར་ཟབ་མོའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་མ་བསྟན་པར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཕུང་པོ་བདེན་པ་སོགས་བསྟན་པས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་བསལ་ནས། དེ་དག་གི་དོན་ཆེན་པོ་འདྲེན་
པར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱི་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་རིག་པ་རྣམས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་འབྱུང་གི་སྐྱོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་བྱ་བ་ལ་དགོངས་ནས་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཞིག་གང་གང་ལ་དགའ་བ། །དེ་ཡི་དེ་དེ་སྔར་སྤྱད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

269

བྱ། །ཉམས་པར་གྱུར་པ་དམ་ཆོས་ཀྱི། །སྣོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བསྟན་དགོས་པ་ལ་ནི། ཕྱི་རོལ་དགག་དགོས་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་“པའི1

་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཙམ་ཞིག་
གི་སྣོད་དུ་རུང་ལ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཇོག་ཤེས་པ་མིན་པས། ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རིག་པར་མི་
འགྱུར་བ་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་སོགས་མང་པོར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་སྟོན་
པ་ན། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་བཤད་ཀྱི་དེ་ལས་མང་བ་མ་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་
ཞིག་ཡོད་པས། མདོ་སྡེ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན་དུ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཀྱང་དེ་དག་གི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ན། དབུས་མཐའ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཕྱོགས་བཤད་ལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་ཕྱི་རོལ་མ་བཀག་པའི་ཕྱོགས་བཤད་དེ། །སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་བླ་མའི་
དགོངས་པ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་ལུགས་སུ་ཡི་མ་བཤད་པར། དབུ་མའི་ལུགས་སུ་བཤད་ལ། ཐེག་བསྡུས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཆོས་
མངོན་པའི་ལུང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་གྲུབ་པ་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཤེས་པ་

1 བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

270

མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་སྐད་དུ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། །ཆོས་
རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང་། །མྱ་ངན་འདས་པའང་
ཐོབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲངས་པས། སློབ་དཔོན་འདིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་
དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར། དགོས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །
འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་དུ། ཇི་ལྟར་ཁབ་ལོང་དང་ཉེ་བས། །ལྕགས་ནི་མྱུར་དུ་ཡོངས་སུ་འཁོར། །དེ་ལ་སེམས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལྡན་བཞིན་སྣང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །བདེན་མིན་བདེན་པ་བཞིན་དུ་ནི། །གང་ཚེ་འགྲོ་འོང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཚེ་སྲིད་པ་འཛིན་པར་བྱེད། །ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་ཤིང་། །སེམས་ནི་མེད་ཀྱང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོ་བ་ཡིན། །ཞེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་སྲིད་པ་

འཛིན་པར་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་བཀག་ནས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པའི་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ནི། བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་པའི་ཕྱིར་ཡིན་
གྱི། ངེས་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་མིན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་གྱུར་
པའི་སེམས་ཀྱི་དག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་”ཅིག1

།སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་
སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་པ་བཀག་པའི་ཚེ་སེམས་བདེན་པ་མེད་ན་འཇིག་

1 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

271

རྟེན་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་དུ། ལྕགས་དང་ཤིང་ལ་སེམས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་གཡོ་བ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་འགྲོ་འོང་གི་གཡོ་བ་དང་བཅས་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་མིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་
ཐམས་ཅད་པ་ཁས་ལེན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་མེད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ན། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ལྟ་ན་ནི་རིག་བྱ་དང་། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་འདོད། །ཅེས་ཕྱིའི་ཤེས་བྱ་དང་ནང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པས་གཅིག་མེད་ན་ཅིག་ཤོས་མེད་པར་གསུངས་ལ། འདི་ནི་གཞུང་འདིར་དོན་ཤེས་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པས། བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་དེ་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་
དང་ཁྱད་མེད་པས་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་
མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱིར་སེམས་རིག་ཅིང་གསལ་ཙམ་ལ་ཀུན་གཞིར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

272

བཞག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སྤྱི་ཙམ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་རུང་བའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དབུ་མ་སྙིང་པོར་ཡང་ཀུན་གཞི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་བཀག་ལ། སློབ་དཔོན་ཡེ་
ཤེས་སྙིང་པོ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་བཞེད་པས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་དོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
འགོག་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་སྣང་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱི་བློ་ཁོ་
ན་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ་ཡང་། ཆད་དང་མཚམས་སྦྱོར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ནི། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་མཛོད་ལས་གསུངས་པ་དྲངས་པས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་འཚོ་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །ཨ་བྷྱ་ཀ་ར་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་གཞན་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། མིང་ཙམ་མ་རྟོགས་པ་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་སྣང་ལ། དོན་ལ་དཔྱད་པ་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མི་བཞེད་པ་ཁོ་ནར་སྣང་ཞིང་། ལུགས་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྣང་བས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ། །འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་མོད་ཀྱང་མང་བས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

273

གསུམ་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་
འཇིགས་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་བས། ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་། ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་བསྙད་པ་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་མོད་ཀྱི་སྟེ་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་
དུ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་
ནོ། །བསྡུ་ན་ང་ཞེས་པ་དང་ང་ཡིའོ་ཞེས་གསུང་བ་ལྟར་ན། དེ་དང་དེའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ནའང་། རྟོག་པ་མེད་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་ཆོས་རྣམས་དེ་
ལྟར་མེད་པ་དེ་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་པའོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་དང་
མཐུན་པར་འཇུག་ཚུལ་ཡང་ཤར་གྱི་རི་བོའི་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་རྣམ་འདྲེན་རྣམས། །འཇིག་རྟེན་མཐུན་པར་མི་འཇུག་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་དང་། །སངས་རྒྱས་སུས་ཀྱང་ཤེས་མི་འགྱུར། །ཕུང་པོ་དག་དང་ཁམས་རྣམས་དང་། །སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གཅིག་བཞེད་ལ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དག་སྟོན་མཛད་པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །མིང་མེད་པ་ཡི་ཆོས་ཀྱི་རྣམས། །བསམ་དུ་མེད་པས་མིང་དག་གིས། །སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་ཡོངས་བརྗོད་པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དངོས་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

274

ཉེ་བར་སྟོན་མཛད་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་རང་བཞིན་ལ་བཞུགས་པས། །དངོས་མེད་འགའ་ཡང་འདིར་མེད་པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དོན་དང་དོན་མེད་མི་གཟིགས་ལ། །འགོག་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན། །སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
གསུང་བ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །ཞིག་པ་མེད་ཅིང་སྐྱེ་མེད་ལ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་གྱུར་ཀྱང་། །སྲེག་པའི་བསྐལ་པ་སྟོན་མཛད་
པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དུས་གསུམ་དག་ཏུ་སེམས་ཅན་
གྱི། །རང་བཞིན་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ལ། །སེམས་ཅན་ཁམས་ཀྱང་སྟོན་མཛད་པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ཤླཽ་ཀ་ཐ་མས་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རང་བཞིན་
མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ལ། ཤར་རིའི་སྡེ་པ་ནི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་
ལས་རིམ་གྱིས་གྱེས་པ་ཡིན་པར་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་པས་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

སྡེ་སྣོད་དུ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཅིག་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །
གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག །གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་དགག །སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་དོན་འགོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྨྲ་བ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

275

ཇི་སྐད་བསྟན་པ་མི་བཟོད་ཅིང་། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མིན་པས། རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྦྱར་བའི་ལུགས་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་འཇོག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རང་

གི་གཞུང་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ལུགས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ་བཞུགས་ནས་དེ་
ཉིད་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་བ་དེས། རིགས་པ་གང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྷག་པར་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་། ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་
ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཏེ་དོན་མེད་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཇི་ལྟར་བྱང་སེམས་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་འདིས་ནང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས་གཟུགས་སོགས་འབྱུང་བར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་སེམས་ལ་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་དེ་ལས་དོན་
གཞན་པའི་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་ཏེ་ནས། གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་ལ། དེ་གོམས་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་གཉིས་སྟོང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་ཞིག་རང་རིག་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྔོན་དུ་གོམས་པའི་རིམ་པ་འདིས་ས་དྲུག་པ་བས་རྣམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

276

ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་འདི་དག་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན། འོ་ན་འདིར་
ཕྱི་རོལ་མེད་པར་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཙམ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྨྲས་
པ་ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་རླབས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི། རླུང་གིས་
བསྐུལ་བ་སྟེ་ཀུན་ནས་བསྐྱོད་པ་ལས། སྔར་གཉིད་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་ཆུའི་རླབས་རྣམས་འགྲེན་པའི་སྒོ་ནས་བདག་གི་ལུས་རྙེད་པ་ལྟར། ཡོངས་སུ་རྒྱུག་པར་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་འགག་བཞིན་པས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ནུས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་བས་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ལ། བྱིས་པ་རྣམས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱངས་ཆད་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་
པར་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་རྣམས། བ་ནི་བ་སྦྲ་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱུ། །ཆུ་ཤེལ་ཆུ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དང་། །བླག་ཤ་ཡལ་ག་རྣམས་ཀྱི་ལྟར། །དེ་ནི་
ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་རྒྱུ། །ཞེས་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོར་སྨྲ་བ་
བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །གང་དབང་ཕྱུག་
རྟག་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚེ་རབས་གཞན་མང་པོར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་གོམས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་གཞི་བཤད་པས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

277

འདུལ་བ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་འགྲེལ་པར་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་ཅེས་པ་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གྱུར་བའི་གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ཞེས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་མེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་
ལས་ཐ་དད་པའི་ཞེས་ཁྱད་པར་སྨོས་པ་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྔར་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ལྔ་དང་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་ཁས་བླང་རྒྱུ་ཡིན་སྙམ་ན། འགྲེལ་པ་འདིར་ཁྱད་པར་སྦྱར་མ་སྦྱར་གཉིས་ཀ་འདུག་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མང་དུ་བྱུང་ན། མ་བྱུང་བའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དེ་འཁྱེར་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པའི་གཞུང་ཐེག་བསྡུས་སུ། ཅིའི་ཕྱིར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་
གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚེ་ཇི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་གི་བར་དུ་དེས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་པོ་དག་མ་ཞིག་པར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་དང་། ཞེས་དང་། ཐུན་མོང་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་
སོ་སོ་རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོར་
བ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

278

བོན་ཚོར་བ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ས་བོན་དུ་གསུངས་པ་དང་། བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་

མིང་གཟུགས་འགྲུབ་པར་བཤད་པའི་མིང་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་། གཟུགས་འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ལ་འཆད་ཅིང་། དེ་འདྲ་དེ་གཟུགས་མེད་ན་མེད་
ཀྱང་ཁམས་གཞན་གཉིས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་ལ་

གཟུགས་ཁས་ལེན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་སྣང་ངོ་། །
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཕུང་གི་སྟེང་ནས། དེ་ལྟར་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། གསར་དུ་མ་བཅོས་པ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་སྣང་ལ། དེ་
འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་བྱར་མི་རུང་བར་མཐོང་ཡང་ད་དུང་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ལ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བ་ཞེས་པའི་མིང་དོན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་འདོད་ཀྱི་ནང་ཤེས་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཁས་ལེན་ན། དེ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིང་ཙམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་དང་དབུ་མ་པས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་གཟུགས་སོགས་འཇོག་པ་ལ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པ་མིང་ལ་རྩོད་པའོ་ཞེས་པ་དང་འདྲ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

279

གཉིས་ཀའི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོར་སྣང་བས། དབུ་མའི་ཚུལ་དཀའ་བར་མ་ཟད་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འདི་ལ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་བཀག་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་འགྲོ་ཞིང་། གཟུགས་སོགས་བཞག་ན་ཕྱི་རོལ་ཡང་བཞག་དགོས་པར་མཐོང་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་དཀའ་མོད་ཀྱང་མངས་བས་འཇིགས་ནས་མ་
བྲིས་སོ། །
གང་གི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་འདི་ཡིན་
པར་གྲགས་པ་དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་
པ་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་
པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་སྟེ། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲ་
བ་མ་ལུས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་གཞིར་འགྱུར་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐག་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཅན་གྱི་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་ནི་ཐག་པ་མེད་པའི་གཞིར་མི་སྐྱེ་ལ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་འཁྲུལ་བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་འཁྲུལ་གཞི་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་རྒྱུ་ཅན་དུ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་མ་དག་གཞན་དབང་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། སྣང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀུན་བྱང་གི་འཆིང་གྲོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དབུ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྣང་ཞིང་།
སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་དེ། ཞེན་ཡུལ་དེས་སྟོང་པར་བསྟན་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

280

“ཅིག1

་ཡོད་ན། སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོགས་པ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཅན་རང་
དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལམ་དུ་མི་བྱེད་པར་སྟོང་“པ2

་གཞན་ཞིག་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་ཞེན་ཕྲ་རགས་གང་གི་ཡང་གཉེན་པོར་མི་འགྲོ་བས་ངལ་བ་འབྲས་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་གང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་ཀུན་བརྟགས་

གང་མེད་པ་དེ་ནི། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། སྟོང་གཞི་དང་སྟོང་པ་གང་ཞིག་འདིར་“ལྷག3

་མར་ལུས་པར་གྱུར་པ་དེ། འདི་ན་
བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཀྱང་ལེགས་པར་གཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་ཕྱོགས་
སྔར་མཛད་པ་ནི་བྱང་ས་དང་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྔར་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་གང་ཞིག་
གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བཀྲལ་བ་ནི། སྔ་མ་གཉིས་དང་གཏན་མི་
འདྲ་བར་དབུ་མའི་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་ཡོད་དེ་མངས་པས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །
གཞན་དབང་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་
ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་
པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཡོད་

1 ཀ ། ཞིག
2 བ

3 ལྟག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

281

དེ། ཕྱི་ནང་གི་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་སུ་མ་བརྟགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་གཞན་དབང་ལ་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །བརྟག་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དངོས་
པོའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས་དེ་ནི་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་ལས་ཐ་མི་དད་དོ། །གཞན་དབང་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་ཡོད་ཙམ་མིན་གྱི་ཡོད་པ་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་
གྱིས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་

ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཁྱད་པར་འདི་ངེས་པ་འོག་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་དཔེ་དགག །བག་ཆགས་ཀྱི་ནུས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་
བའི་དོན་དགག །དེ་ལྟར་བཀག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྨི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ། སྐྲ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྨི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
མི་འགྲུབ་པ། རྨིན་ལམ་གྱི་དཔེས་སད་དུས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ། རྨི་ལམ་
གྱི་དཔེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པར་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱེད་ཕྱི་རོལ་མེད་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་ན། དཔེར་ན་འདི་བཞིན་ཞེས་འདིའི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་འདི་ཉིད་དཔྱད་པར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

282

བྱའོ། །སེམས་ཙམ་པས་སྨྲས་པ། དཔེར་ན་ཁང་མིག་ཤིན་ཏུ་ཆུང་དུའི་ནང་དུ་ཉལ་ཞིང་། གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པས་གླང་པོ་ཆེ་མྱོས་པའི་ཁྱུ་རྨིས་པའི་གླང་པོ་ཆེ་ནི། ཁང་
མིག་དེར་ཇི་ལྟར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་ཡུལ་མེད་བཞིན་དུ། རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ངེས་པར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། འདི་ཡང་སྙིང་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དཔེ་དེ་
ཉིད་འདིར་བསམ་པ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། གང་གི་ཚེ་རྨི་ལམ་ན་ཡང་བ་ལང་མྱོས་པའི་ཁྱུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཡུལ་གླང་པོ་ཆེ་མེད་པ་ལྟར་ངའི་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་
མིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། དེའི་ཚེ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་
པའི་ཁྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་པ་མིན་པས། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །འདིར་རྨི་ལམ་ན་སྣང་བའི་གླང་པོ་ཆེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་གཞན་དབང་ཁས་བླངས་པ་ནི། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དགག་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་དོན་བསྡུར། མདོར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་
བཞིན། །བློ་ཡང་མེད། ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་།
གཞན་ཡང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་སུ་འདི་འདྲའི་རིགས་འགོག་པའི་ཚེ། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

283

པར་སྦྱར་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སླར་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས། །མ་རིག་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་ཕྱིར་གསུངས། ཞེས་མ་རིག་པས་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་རང་གིའང་ལུགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན། རྣམ་ཤེས་མེད་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་དོགས་པའི་གནས་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་མེད་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཅི་སྟེ་རྨི་ལམ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་ན། དེའི་སད་པས་རྨི་ལམ་
གྱི་དུས་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། འདི་ནི་ཤེས་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། ཤེས་པ་ཡེ་མེད་པར་བསམས་པའི་རྩོད་
པའོ། །དེ་ལྟར་རྩོད་པ་འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་གཉིད་སད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་གྱི་

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དྲན་པ་ལས། རྨི་ལམ་གྱི་ཡིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། རྨི་
ལམ་གྱི་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བའི་ཡུལ་ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་སད་པའི་ཚེ་ངས་རྨི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་

མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྨི་ལམ་
གྱི་ཚེ་ཡུལ་འདི་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་མྱོང་དེ་འདྲ་བ་ཕྱི་རོལ་ཏེ་ཡུལ་ལ་ཡང་དྲན་པ་ཡོད་པས། ཡུལ་ཡང་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །
འོ་ན་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་
གཉིས་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། འདིར་འགྲེལ་བར་རྨི་ལམ་གྱི་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

284

རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དྲན་པ་གཉིས་བཤད་པས། རྨི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་

གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ན། དཔེར་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་
ན་དེ་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱད་བཞིན་མྱོང་བ་མིན་ཀྱང་། གཟུགས་བརྙན་ལ་
ལྟོས་པའི་ཡུལ་མྱོང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡང་གླང་པོ་ཆེ་མྱོང་བའི་ཡུལ་
མྱོང་མེད་ཀྱང་། དེར་སྣང་བའི་ཡུལ་མྱོང་ཡོད་པས་ཡུལ་དྲན་ཟེར་ཡང་ཡུལ་དེ་མྱོང་བ་དྲན་པའོ། །དམིགས་མྱོང་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི་སྐབས་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱིས་སྟོང་“པའི1

་གཞན་

དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་འཇོག་པར་མི་ནུས་ཏེ། དངོས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་
མི་སྲིད་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་ཀྱི་དཔེ་མེད་ཀྱང་། སྦྱོར་བའི་
འགོད་ཚུལ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་དཔེ་ཡང་འདི་ལ་མེད་པས། སེམས་ཙམ་པ་འགོག་པ་ནི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་རྨི་ལམ་ན་ཡོད་ན།
དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་རྨི་ལམ་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཉིད་ལོག་པ་ན་གཉིད་ཀྱིས་དཀྲུགས་པ་ལ་མིག་གི་བློ་སྟེ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པས།

གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡོད་པ་
མིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་ངོ་། །རྨི་ལམ་

1 བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

285

དུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་འདིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྔར་གྱི་དཔེ་དེ་མ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་རྨི་ལམ་གྱི་

དཔེས་སད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་འགྲུབ་བོ་སྙམ་པའོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རྨི་ལམ་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྨི་ལམ་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྨི་ལམ་ནའང་མི་སྲིད་པས། ཕྱི་རོལ་མེད་པ་དང་ཡིད་
ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས་ཚོགས་པ་དེ་དཔེར་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །
འདི་ལྟར་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དེ་དོན་རྨི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་
པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་དང་གཟུགས་དང་ཡིད་གསུམ་པོ་འདུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན་གསུམ་འདུས་པར་བློས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་རྨི་ལམ་དེར་མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་གཟུགས་གཉིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་མིག་གི་
རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། རྨི་ལམ་གྱི་མིག་གཟུགས་ཡིད་གསུམ་པོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་“བརྫུན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་སོགས་མིག་གི་
གསུམ་གྱི་ལྷག་མ་གསུམ་པོའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །འདིར་སོགས་པའི་
སྒྲས་ནི་སྒྲ་དང་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བསྡུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྣ་བའི་དབང་པོ་ནས་ལུས་དབང་གི་བར་བཞི་དང་། སྒྲའི་ནས་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་བཞི་དང་། རྣ་བའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

286

རྣམ་ཤེས་སོགས་བཞི་ནི་སྔར་མིག་གི་གསུམ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ། རྨི་ལམ་ན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་སྣང་བས་“བརྫུན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་རྨི་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བས་“བརྫུན་པའོ། །དེའི་
ཕྱིར་རྨི་ལམ་ན་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བས། ཕྱོགས་སྔའི་ནམ་མ་
ལངས་པ་ལ་དགག་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་པ་བཞིན་ཡིན་པས། རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་སྟེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པར་རློམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ། འདི་འདྲ་བའི་གྲུབ་
མཐའ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཡིན། ངོ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་

ལུགས་རགས་པའང་མ་གོ་བར། དེ་རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གསོག་པའི་ཞིང་དུ་གཟུང་ནས། སེམས་ཅན་དུ་མ་ཞིག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྦྱོར་བར་སྣང་བས་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག །
འདིར་སེམས་ཙམ་པས་གལ་ཏེ་གཉིད་ནང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་
བཞིན་དུ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་དཔེ་མ་གྲུབ་
པའི་ལན་མཛད་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོར་བའི་གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་
གཟུང་བར་བྱ་བ་ཅིག །རྨི་ལམ་ན་ཡོད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་མེད་པར་འགར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་ལ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གསུམ་པོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་གཞན་གྱི་གཞུང་

ལུགས་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རྨི་ལམ་གྱི་དཔེ་དོན་
མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་“བརྫུན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

287

ལས་བྱུང་བ་དངོས་ཀྱི་དོན་“བརྫུན་པའི་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པ་ནི་རྨི་ལམ་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་

གཟུགས་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་རྨི་ལམ་ན་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་གཟུགས་དེ་རང་གིས་ཀྱང་བཞེད་དགོས་ལ། དེ་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་པ་མི་འགལ་བས། གཟུགས་དེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་བར་གསལ་བས་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ། རྨི་ལམ་དཔེར་འཇོག་པ་དེས་སེལ་ནུས་པས། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གཟུགས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དབུ་མ་པས་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པ་ལ་རྨི་
ལམ་གྱི་དཔེ་བཀོད་པ་དོན་མེད་དོ། །
རྨི་ལམ་དེ་བརྫུན་”པ1

་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པ་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དེས་མཚོན་“པའི2

་དངོས་ཀྱི་དོན་“བརྫུན་པ་ཉིད་
དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་བར་དུ། བདེན་
མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དཔེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔར་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྨི་ལམ་ན་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཆེས་ལེགས་སོ། །འོ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བར་

སྣང་བ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་དམ་མི་འདོད་ཅེ་ན། རྨི་
1 བ

2 བའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

288

ལམ་ན་དབང་ཤེས་མེད་པས་ཡུལ་ལྔར་སྣང་བ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བས་ན། དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ལྔ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཡིད་ཙམ་གྱི་
ངོར་ཀེང་རུས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འཇིག་པ་དང་འདྲ་
བས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་གཟུགས་ལྔ་ལས་ཀུན་
བརྟགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་འདི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་སུ་སྣང་བ་གསུམ་ཆར་ཡང་མི་བདེན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། སད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་“བརྫུན་པ་དེ་
བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་“བརྫུན་པ་ཡིན་པས། སེམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་ཅིང་། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
བ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ལྟར། །སྣང་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ། །དེ་ལྟའི་ཆོས་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན། ཞེས་དང་། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་
ལ་མི་སྐྱེ་སུ་ཡང་འཆི་བ་མེད། །སེམས་ཅན་མི་དང་སྲོག་ཀྱང་མི་རྙེད་དེ། །ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་དབུ་བ་ཆུ་ཤིང་འདྲ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ལ། སུ་ཡང་མི་སྐྱེ་སོགས་ནི། དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

289

མིན། །ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མཛད་པ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །མདོ་དེ་དག་གིས་རྨི་ལམ་
གྱི་དཔེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དེ་དབུ་མ་ལ་འགྲིག་གི །སེམས་ཙམ་ལ་མི་འགྲིགས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །
དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཇི་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལས་
ཐ་དད་པའི་ཐ་མལ་པའི་གཉིད་དང་བྲལ་བས་སད་པ་འགའ་ཞིག་ལ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཀྱིས་རྨི་ལམ་རྨི་བཞིན་པས་དམིགས་པའི་
ངོར། །གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཇི་སྲིད་དུ་གཉིད་དང་མ་བྲལ་བ་མ་སད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། དེ་སྲིད་དུ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ངོར་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཡང་
ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིད་སད་པར་གྱུར་པ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་མིན་པ་
ལྟར། གཏི་མུག་གི་གཉིད་ཟད་པ་སྟེ་མ་ལུས་པར་དྲུངས་ཕྱུང་བ་ལས། ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ནི། གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི་གསུམ་པོ་མི་སྣང་ལ། ཇི་སྙེད་པ་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་།
གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བསླད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་རྣམས། དེ་ལ་སྣང་བའི་སྒོ་
ནས་སངས་རྒྱས་ལ་སྣང་ནས་མཁྱེན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་
སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

290

ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་རབ་རིབ་དང་བཅས་པ་ལ་བློ་གང་གིས་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུ་ལས་སྐྲ་ཤད་རྣམས་གང་མཐོང་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་བློ་ཡི་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི། མིག་ཤེས་དང་སྐྲ་བཤད་ཀྱི་རྣམ་

པ་སྟེ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་ཡུལ་གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་གསལ་མཐོང་བ་སྟེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དང་། དེ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའང་“བརྫུན་པ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ངེས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་ཤེས་བྱ་སྐྲ་ཤད་མེད་པར་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བློ་
སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་གང་དུ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་དེ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གཏད་པའི་རབ་རིབ་མེད་པ་ལའང་རབ་རིབ་ཅན་དང་འདྲ་བར་སྐྲ་ཤད་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལས་སྐྱེ་ན། གཞན་ཡིན་ཚད་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བར་འཕེན་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་སྐྱེ་ན། ཡུལ་སྐྲ་ཤད་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་དེ་མཐོང་བ་སྐྱེ་ལ། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་དེ་མཐོང་བ་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་དེ་རབ་རིབ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཕུལ་ནུས་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

291

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བག་ཆགས་སྨིན་མ་སྨིན་ཉིད་ལས་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དགག་པ། སླར་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་པ་དགག་པ། སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་ཡོད་པ་ཉིད་
རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཡང་སྐྲ་ཤད་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སྔར་བཞག་པ་དེ་སྨིན་པ་དང་མ་སྨིན་པ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གང་ལ་སྐྲའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྔ་མ་གཞན་གྱིས་བཞག་པའི་
བག་ཆགས་སྨིན་པ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ། སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་
གི །གང་གི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པར་ཡུལ་མཐོང་བ་དག་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཡི་ནུས་པ་བག་ཆགས་ནི་སྨིན་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྐྲ་ཤད་མཐོང་བའི་བློ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་སྐྲ་ཤད་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་བློ་དེ་མི་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ད་ལྟར་བ་ལ་ནུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག །མ་འོངས་པའི་ནུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

དགག །འདས་པ་ལ་ནུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ནུས་པ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ནུས་པ་དེ་སྨིན་མ་སྨིན་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། ནུས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པས། འདི་ནི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་མི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

292

འགྲུབ་ཅེ་ན། ནུས་པ་འདི་རྟོག་པ་ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བའི་འབྲེལ་པ་ཅན་ཞིག་གམ། རྣམ་ཤེས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་བའི་འབྲེལ་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྲང་། དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྐྱེས་པ་སྟེ་ད་ལྟར་བ་ལ་ནུས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྲིད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ལ། མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་ལ་ནུས་པ་འདོད་པ་ན། རྣམ་ཤེས་དང་ནུས་པ་གཉིས་ཀ་དུས་མཚུངས་སུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ནུས་པ་དང་ནུས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་ནུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་མི་རིགས་པས་ནུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ནུས་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་འབྲས་བུ་ལ་རང་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མྱུ་གུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་ས་བོན་མི་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཚེ་ནུས་པ་དང་ནུས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་ནུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་ལྔ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ནུས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་ལ་དེའི་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ནུས་པ་ཡོད་ན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ནུས་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ན། ནུས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང་རྣམ་ཤེས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་

ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོར་བསྟན་པར་མི་ནུས་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་དགག་པའི་ངོ་བོར་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ། །གང་གི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

293

པ་ད་ལྟར་རྣམ་ཤེས་སུ་མེད་པ་དེའི་ཚེ། ནུས་པ་འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་འདིའི་ནུས་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་གང་གིས་ནུས་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱད་པར་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལའང་དེའི་ནུས་པ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གང་ཞིག་ནུས་པ་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་དེ་སྙིང་ལ་བསམས་

ནས། རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་ནུས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་ནུས་པ་འདི་ལས་རྣམ་ཤེས་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་གཞིའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་འབྲས་ཆན་ཚོས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། སྣལ་མ་འདི་ལ་རས་ཡུག་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འབྲས་ཆན་དང་། སྣམ་བུ་ལ་བསམས་ནས་དེ་སྐད་སྨྲས་
པ་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་སྟེ། །འཁོར་ལོ་སྒྱུར་དང་རང་བྱུང་གཉིས། །ཞེས་འཁོར་སྒྱུར་སོགས་སུ་འགྱུར་རྒྱུ་ཞིག་མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལ། དེ་དག་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་བཞིན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་ཞེས་བསྙད་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྙིང་པོ་

མེད་དེ། རེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ནི། འབྲས་བུ་དེ་ད་གཟོད་འབྱུང་བར་འགྱུར་གྱི། རྟག་ཏུ་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་

སོགས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནི། ད་ལྟ་དང་དུས་ཕྱིས་
གང་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དུ་ཆུག་ཀྱང་། གང་གི་ཚེ་ད་ལྟ་མ་འོངས་པའི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པས། དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཏན་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

294

“པ1

་དེའི་ཚེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་
ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །
དབུ་མ་པས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་
མང་པོར། མྱུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་གནད་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པའི་མྱུ་གུ་ནི་སྐབས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དུས་ནམ་ཡང་མེད་དགོས་པས། གཞི་མ་གྲུབ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་མྱུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་

མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཞེས་འགོག་པ་གཏན་མིན་ནོ། །རིགས་པ་འདིས་ནི་འབྲས་ཆན་ལ་སོགས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ན། འབྲས་ཆན་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་ཡང་གཏན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་འགྱུར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་ནུས་པ་འཇོག་ལ། ནུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་ཤེས་འཇོག་ན། ཕན་ཚུན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་མཁྱེན་རབ་མངའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་སོ། །འགྲེལ་པར་རིང་ཐུང་དང་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་ལྟ་བུའི་
ལྟོས་འགྲུབ་རྣམས་ནི་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་གྱི། གྲུབ་པ་རང་བཞིན་པ་མེད་
པར་གསུངས་པས་དེ་དག་ལ་གྲུབ་པ་སྤྱིར་འགོག་པ་མིན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

295

པ་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྨྲ་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་ནུས་པ་མེད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། ད་ནི་འདས་པ་ལ་ཡང་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་ནས་འགག་བཞིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་མཐུན་པའི་
འབྲས་བུའི་དོན་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་ནུས་“པའི1

་ཁྱད་པར་

བཞག་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་

ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་ནུས་པ་ལས་

འབྲས་བུའི་རྣམ་ཤེས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱུན་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་དེར། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱུན་གྱི་བྱིངས་ལས་ཏ་ནུ་ནི་
རྒྱས་པ་ལའོ་ཞེས་པ་ལ་རྐྱེན་བྱིན་པས་བརྒྱུད་པས་ན་རྒྱུན་ནོ། །ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆུ་ཀླུང་གི་རྒྱུན་ལྟར་རྒྱུན་ཆགས་པར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པར་འཇུག་པ་ན། སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་པས་བར་སྟོང་མེད་པར་རྣམས་པར་མ་ཆད་པར་གནས་པ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་

སྐད་ཅིག་དུས་གསུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ལ་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་གང་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་པ་ཙམ་མིན་ནོ། །
དེ་ནི་རྒྱུན་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྫས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ན། རྒྱུན་གྱི་

ཡན་ལག་རྫས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་རྒྱུན་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤས་

1 པའོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

296

དང་ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་ཅན་གྱི་རྒྱུན་དེའི་ཡིན་པས་རྒྱུན་ལ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་
བརྗོད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ནི་བུམ་པའི་མཆུ་དང་མགྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དེ་དག་ཕན་ཚུན་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཐ་དད་ཅིང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་ནུས་པ་ལས་གཞན་

འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་ཡང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་རྫས་ཀྱི་

སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་དེ་གཞན་ཉིད་ཡོད་མོད་
ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན་སྔ་ཕྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་འདི་ནི་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤོང་བའི་ལན་དངོས་གཞིའོ། །སྔ་ཕྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ལ་རྒྱུད་གཅིག་གྲུབ་ན། སྐྱོན་མེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་པ་འདི་མ་གྲུབ་པས་ན་རྒྱུད་གཅིག་པ་འདི་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཞིག་གོ །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔ་ཕྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱུན་ཏེ་རྒྱུད་གཅིག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་ནི། གང་ཟག་སོ་སོའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྔ་ཕྱི་བ་གང་དག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

297

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་དེ་དག་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཉིད་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་ལ། ས་ལུའི་ས་མྱུག་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་ལ་ནས་ཀྱི་ས་མྱུག་

དང་རྒྱུད་མི་གཅིག་པས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་ཞེས་ཟེར་བས། །སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པའི་གནད་ཕ་རོལ་པོས། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཐུག་པར་བསྟན་པས། གཞན་ཙམ་ལ་འཕེན་པ་མིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ལ་ལྡོག་པ་གཅིག་པའི་དཔུང་འཕུལ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཅེས་གསུངས་པ་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མ་གོ་བས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
བཞག་ནས་མ་གསུངས་པའི་རྟོག་བཟོ་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་གྲུབ་མཐའ་སློད་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐད་བསྟན་པ་ཡིན་དང་སླར་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པར་བསམས་ཤིང་སྨྲས་པ། མིག་གི་བློ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རང་གི་ནུས་པ་བག་ཆགས་གང་ཞིག་ཀུན་གཞི་ལ། རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་རང་འགག་བཞིན་པ་ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་
འཇོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་སྨིན་པ་ལས་དུས་ཕྱིས་སྔ་མ་དེའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་སྟེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་ནུས་པའི་སྐད་ཅིག་བར་མེད་པ་གང་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའི་ནུས་པའི་སྐད་ཅིག་པར་མེད་པ་རྟེན་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

298

གྱུར་པ་དེ་ལ། གཏི་མུག་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་ནི་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷག་མ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བག་ཆགས་ནི་དེའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་ཡིན་ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་

བདག་པོའི་རྐྱེན་ནོ། །འདིར་མིག་དབང་མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་བསྟན་པ་ནི། མིག་
ཤེས་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སྨིན་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་ཀྱི་མིག་དབང་གང་ཡིན་ལ་
མིན་ནོ། །དེ་ཡང་དབུས་མཐའ་ལས། དོན་དང་སེམས་ཅན་བདག་རྣམ་རིག །སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །རབ་ཏུ་སྐྱེ་བོ་དེ་དོན་མེད། །ཅེས་དོན་གཟུགས་སོགས་དང་། སེམས་ཅན་དབང་པོ་ལྔར་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ལ་སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱིས་ཀྱང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
རྣམས་ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པར་བཤད་པས། སེམས་ཙམ་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྣང་བ་མིག་དབང་སོགས་སུ་
འདོད་དོ། །རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་སོགས་མེད་པར་བསྟན་ནས། གཟུགས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་དབང་པོ་ལྔ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལྔ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་
བཞག་པ་སྨིན་པ་ལས། སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། སྐྱེ་བོས་སེམས་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ་མངོན་
པར་ཞེན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

299

དེའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་དོ། །བཤད་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རྨི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མེད་པར་རང་གི་བག་
ཆགས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ལས། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་

འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སད་པའི་སྐབས་ལའང་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
པར་ཡིད་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་མིག་དབང་མེད་པར་རྨི་ལམ་དུ་སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་དུ། མིག་
དབང་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ས་བོན་བག་ཆགས་ནི་སྨིན་པ་ལས། སད་པའི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་སོགས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་སྟེ་རྨི་ལམ་དང་སད་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་མིག་དབང་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་ཕྱིའི་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

སྐྱེ་ན། རྨི་ལམ་དང་སད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱད་མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་སད་པའི་ལོང་པ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཟུགས་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་རྨི་ལམ་
གྱི་དེ་ལྟ་བུ་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི། མིག་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་མ་སྨིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ནུས་པ་སྨིན་པ་ཡོད་པ་དེར་དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྨི་
ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་ཀྱི་སད་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་
ཁྱོད་ལྟར་རྨི་ལམ་ན་དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ཡོད་ལ། སད་པ་ལ་མེད་
པར་གྱུར་ན་དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་གཟུགས་སོགས་སུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ནུས་པ་སྨིན་པ་སད་པའི་སྐབས་འདིར་ལོང་བ་ལ་མེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

300

ཅེས་ཅིས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་སོ། །འདི་ཡང་དགག་བྱ་ལ་གཏུགས་པའི་ལུགས་སོ། །གལ་ཏེ་རིགས་པ་མེད་པར་ཚིག་ཙམ་གྱིས་དེ་སྐད་སྨྲ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་
སྔར་ལྟར་སྨྲས་པས་ཆོག་གོ། །རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་ནི་སད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོང་བ་

ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ནུས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་
མིག་གི་དབང་པོ་ལ་རྣམ་ཤེས་བརྟེན་པའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་

ནུས་པ་སྨིན་པ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མིག་མེད་པ་སད་པའི་ལོང་བ་འདི་ལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་རྒྱུ་མིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྐྱེ་ན་བག་
ཆགས་སྨིན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་བག་ཆགས་“བརྫུན་པ་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་“བརྫུན་པ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་སད་པའི་
སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
“བརྫུན་པ་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་མིག་རྟོགས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་སྟེ་རྟེན་དུ་གྱུར་
པ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །
འདི་ནི་འགྲེལ་པར་རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན་གསུམ་འདུས་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་རྨི་ལམ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
དང་མིག་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་
གསུངས་པ་བཞིན་དུ། རྨི་ལམ་ན་མིག་ཤེས་སོགས་ལྔའི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མེད་ཀྱང་། རྨི་ལམ་རྨི་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་དེ་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

301

ཡོད་པས་རྨི་ལམ་གྱི་མིག་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་གཟུགས་

གསུམ་པོ་ཁས་བླང་བར་སྟོན་གྱི། དེ་གསུམ་མིག་སོགས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མིན་
ཏེ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དང་སྒྱུ་མའི་མི་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དེ་དག་རྟ་གླང་དང་མིར་འདོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ཡིས་དབུ་མ་པ་ལ་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ་དེ་དང་དེ་ནི། དམ་བཅའ་བ་སྟེ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་གྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་བས། རྩོད་འདི་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་འདི་སེལ་བ་སྟེ་ཟློག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་དཔེར་བརྗོད་ན་དབུ་མ་པས་སད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་

དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་“པ1

་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན་སེམས་ཙམ་པས་སད་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་

ཤེས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སད་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ནི་“བརྫུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
ཀུན་བྱང་གི་གཞི་གཞན་དབང་མེད་ན་ཀུན་བྱང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར།
རུས་སྦལ་གྱི་སྤུའི་གོས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཀྱི་དཔེས་ཀྱང་
བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ནི། དཔེ་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བ་གསུམ་
པ་ནི། ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིག་སྒྲུབ་འདོད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

302

ནི། རྟེན་ཙམ་མེད་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བསམས་

ན་ནི་མ་ངེས་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད་པར་མ་ཟད། ལུང་གིས་གནོད་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རང་གི་ལུགས་ལ་གསུང་རབ་འགར་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་
མེད། །བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ནི། །རྟོག་གེ་བ་དག་རྟོག་པར་འགྱུར། །རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད། །ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །བྱིས་པ་ངན་པ་རྟོག་གེ་བ། །རོ་དང་འདྲ་བས་འདི་དག་བརྟགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྐང་པ་དང་པོས་སྲིད་གསུམ་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་ལ། རྐང་པ་གཉིས་པས་ནི་དེའི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྟན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་ཡེ་མེད་མིན་ཞེས་པའོ། །དེ་
ལྟར་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྙེད་པའི་རྟོག་གེ་པས་འདོད་དོ་ཞེས་པ་“ནི1

་བཏགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་

སྟོན་ནོ། །
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་སྤྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱེ་སྟེ་སྟོན་པ་
ནི། རཱུ་པ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་དང་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་

1 མི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

303

གཟུགས་ཅན་ལ་བྱ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཅེས་པའི་ཟླ་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །དངོས་མེད་ཅེས་
པའི་དངོས་པོ་ནི་ཤེས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྟན་ཟིན་པས།
འདིར་ངོ་བོ་ལ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པའི་ངོ་བོ་དང་། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱའོ། །རོ་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་ནུས་པའི་སེམས་མེད་པའོ། །ལུང་དེས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པར་འདོད་པ་བཀག་གོ །གལ་ཏེ་ལུང་དེ་དག་གིས་གཅིག་གཞན་དབང་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀུན་བརྟགས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་“པ1

་བསྟན་པས་

མི་གནོད་དོ་སྙམ་ན། དེ་འདྲ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་

ཤལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བ་ལང་ནི་རྟ་ཡིན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ་
ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་ལ་ནག་ཚོས་རང་གི་བདག་
ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ། །གཅིག་ལ་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་སྟོང་པ་འདི་དཔེར་བརྗོད་དེ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རང་

བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མངོན་ཞེན་
བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་འདི་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

304

ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པར་གཞན་དབང་འདི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པར་མི་བདེན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ན། བ་ལང་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བ་ལང་ལྟར་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་དང་འདྲའོ། །
དེས་ན་དབུ་སེམས་སུ་ཡི་ལུགས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་གང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཞི། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སུ་སྣང་བ་འདི་དག་ལ་བྱེད་པ་ལ་ནི་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ། དེ་རྣམས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་ནི་གཞི་དེ་ལ་མངོན་ཞེན་ཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་མོད་ཀྱང་། ཞེན་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྣང་བ་གཞན་དབང་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཞེན་ཚུལ་ནི་སྣང་བ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་བློས་བཞག་པ་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྣང་བ་འདི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས། དེ་འདྲ་བའི་བདེན་པར་མེད་ཅེས་འགོག་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱིས་ཞེན་པ་ན་གཞི་
དེ་ལ་དགག་བྱ་དེ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་པར། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེའི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོང་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་གྱི་སྣང་གཞི་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་
ཆད་སྟོང་དུ་བྱས་ཏེ། འདི་དག་བོར་ནས་སྣང་བ་གཞན་ཅིག་ལ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པས་སྟོང་པར་མི་སྟོན་པར་དངོས་པོ་ཡོད་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

305

ནི། །དབུ་སེམས་སུའི་ཡང་ལུགས་མིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པའི་
མངོན་ཞེན་ལ་དེ་འདྲ་བའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་བློ་འདུག་མི་འདུག་ཀྱང་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་རྟོགས་ཤིག །དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། འདི་ལའང་རྗེས་སུ་
བརྗོད་པ་ཡོད། །དེས་ན་ངན་པའི་མུན་པས་ཁྱབ། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདི་འདྲ་བ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བདོ་བའི་དུས་སུ་སྣང་བ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དྲངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་མིང་དུ་གདགས་པར་
བས་ཀྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མིག་དང་དབང་པོ་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། ཞེས་ཆོས་རྣམས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

མ་མཆིས་པར་གསུངས་པས། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་ལ་དེ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པ་དང་། རང་གི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། རྨི་ལམ་ན་དགའ་རྩེད་བྱེད་པའི་ཡུལ་དེ་
རྣམས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེས་དེ་དག་མ་རྙེད་ན་སད་པའི་ཚེ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེ་འདྲ་མང་བས་རྨི་ལམ་གྱི་མི་དང་། སད་དུས་ཀྱི་མི་ལ་མི་ཡིན་མིན་ཁྱད་པར་
མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ་དགའ་རྩེད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་
དེ་རྣམས་རྨི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཏུ་མ་རྙེད་པར་གསུངས་ཤིང་།
སད་དུས་སུ་དེ་དག་རྙེད་པ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྨི་ལམ་དུ་མིག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

306

ཤེས་ལ་སོགས་“པའི1

་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་ནོར་“བ2

་ཆེན་
པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པ་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་མཐར་སྦྱར་བ་འདི་བསལ་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་ཡི་ཡུལ་མེད་པར་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་གསལ་བར་
སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། བླ་མའི་མན་ངག་ལས་མི་སྡུག་པ་
སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས། ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་
ཇི་ལྟར་འཐད་དེ། ཀེང་རུས་ནི་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བླ་མའི་མན་ངག་ལས། ཀེང་རུས་ཀྱིས་ས་གཞི་གང་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་
ཤེས་གསུམ་ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་
ལོག་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་སྟེ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀེང་རུས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། དེའི་སྣང་བ་ཡང་
དེ་ལྟར་འགྱུར་བས་ཡིད་བྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་

ཟློས་གར་གྱི་ལྟད་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བ་ན་ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་པ་རྣམས་ལས་ཇི་
ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དབང་པོའི་བློ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟད་མོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དུ། མི་སྡུག་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལྟར་ཅིག་ཤོས་ཏེ་རྣལ་
1 བའི
2 ཀ ། པ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

307

འབྱོར་“བ1

་མ་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་བས་ཀེང་རུས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་
པ་སྟེ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཀེང་རུས་རྟོགས་པ་སྟེ་མཐོང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །འདིར་
འགྲེལ་པ་དང་བསྟུན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་གཏད་ཇི་ལྟ་བ། །དེ་ལྟར་མི་སྡུག་
ཡིད་ཅན་དེ་བཞིན་དུ། །ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་ཅིག་ཤོས་རྣམས་ལ་ཡང་། །སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ནི་“བརྫུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་འགྱུར་ཅིག་ཐོབ་པར་སྣང་ངོ་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་“བརྫུན་པར་ཏེ་ལོག་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིན་མིན་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཡང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

ཡིན་ན་ཀེང་རུས་ཀྱི་མན་ངག་སྒོམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་འགོག་ནུས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་སྒྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྙན་སོགས་དཔེར་འགོད་པ་ལ་ཡང་ལན་གདབ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཆུ་འབབ་པའི་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་རྣག་ཁྲག་གི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལྔ་ནི་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐས་
བཏགས་པ་མིན་གྱི། མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་
དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀེང་རུས་མེད་ཀྱང་དེ་གསལ་བར་སྣང་བ་ནི། གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། འདི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བ་ཡིན་ “པས2

། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མིན་ལ། སྐྱེ་མཆེད་

1 ཀ ། པ

2 བས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

308

གཟུགས་ཅན་ལྷག་མ་དགུ་ཡང་མིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཀུན་

བརྟགས་པ་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །མིག་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ནི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། །ཡི་དྭགས་ལ་ཆུ་ཀླུང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བ་ནི་དེའི་
མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཞག་དགོས་སོ། །ཐེག་
བསྡུས་ལས་ཀྱང་། ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ལ་ཐེག་བསྡུས་སུ་དངོས་པོ་གཅིག་གང་ཡིན་དང་། སོ་སོར་མཐོང་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་དོ། །དེའི་བཤད་སྦྱར་དགེ་བསྙེན་བཙུན་པས་མཛད་པར། ཆུ་ཀླུང་གི་དངོས་པོ་ལ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་དབང་

གིས་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་ལ་སོགས་པས་གང་བར་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་དུད་
འགྲོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་གནས་ཀྱི་བློས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
མངར་བ་དང་དྭངས་པ་དང་བསིལ་བའི་ཆུར་རྟོག་ཅིང་ཁྲུས་བྱེད་དོ། །འཐུང་ངོ་དེར་འཇུག་གོ །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལྷ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་ནམ་མཁར་མཐོང་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་འདི་སྙམ་དུ་འགྲོ་བ་དེ་དག་གི་མཐོང་བ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། གཞི་གཅིག་མི་མཐུན་པ་དེ་དག་ཏུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་རྣག་ཁྲག་དང་རྣལ་ཁྲག་མ་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཞིང་། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཞུང་དོན་དེ་ལྟར་གོ་བས་དེ་བཞིན་དུ་བཞག་ན་ཚད་མ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་འགྱུར་བར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་བས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

309

རྟོག་ལྡན་གྱི་དྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གོ་བ་དེའི་དོན་ཡིན་པར་བཟུང་ནས་ཚད་མས་
གྲུབ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ནི། དོན་འདི་ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་རྟོགས་སོ་ཞེས་པ་གཅིག་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པའོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་ཐོག་མར་དཔེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལྕགས་གོང་མེས་བསྲེགས་པའི་དམར་འབར་བ་ལ་རག་ཀྱང་མི་འཚིག་པའི་རིག་སྔགས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས། ལྕགས་གོང་དེ་ལག་ཏུ་བླངས་པ་ན་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ལྕགས་

དེའི་རེག་བྱ་འཛིན་ཀྱང་། དེ་ལ་རེག་བྱ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ནི། རིགས་སྔགས་བཟླས་པའི་ཆུས་ལག་པ་བཀྲུས་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་

ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་རིག་སྔགས་ཟློས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི། ལྕགས་གོང་གི་རེག་བྱ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེའོ། །
དེ་ལྟར་ན་མི་སྲེག་པ་དང་སྲེག་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་ལྕགས་གོང་གཅིག་པུ་དེའི་རེག་བྱར་ནི་བྱ་དགོས་ལ། ལུས་ཤེས་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་རེག་བྱ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མིན་པས་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ཀྱང་
ཚད་མ་གཅིག་གིས་གྲུབ་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་འགོག་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞི་
གང་དུ་ཆུ་ཀླུང་འབབ་པའི་གཞི་དེར་ཆུ་ཀླུང་དེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སྔོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྐྱེས་པ་དང་། ཆུ་ཀླུང་གི་ཆ་ཤས་གཞན་ཞིག་
མི་ལ་སྔོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣག་ཁྲག་ཏུ་མི་སྣང་བའི་བཏུང་བ་དང་། ཁྲུས་ཀྱི་ཆུར་

སྐྱེ་བ་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཆུ་ཀླུང་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་རེ་ཡིན་པས། ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། མིའི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གཉིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

310

ཀྱང་དངོས་པོ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་སུ་གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བཤེས་སྤྲིངས་

ལས། ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གྲང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སྔོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སོས་ཀ་
ཟླ་འོད་རེག་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཚ་བ་དང་། དགུན་གྱི་ཚེ་ཉི་འོད་ཀྱི་རིག་བྱ་གྲང་བར་སྐྱེ་ཡང་།
ཟླ་ཉིའི་འོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་མི་ལ་གྲང་དྲོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལ། དེ་གཉིས་
ནི་ཚད་མ་གཅིག་གིས་ཚ་བར་གཞལ་བའི་རེག་བྱ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གྲང་བར་

འཇལ་བ་མིན་ཞིང་། གཉིས་ཀའང་ཟླ་ཉི་གཅིག་གི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།
དངོས་པོ་གཅིག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་པས་གཞུང་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་དཔྱད་པར་གོ་བ་རགས་པ་རེ་ཤར་བ་ན་དེས་ཚིམ་པའི་ཐག་གཅོད་མ་སྔ་ཞིག །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྡུ་ན་ཤེས་བྱ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་
ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིང་གཅེས་
གསུངས་པས། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་
པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྐྲ་ཤད་མེད་ན་དེར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ལ་རྟ་གླང་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་ན་དེར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས་ནི། སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་གཏན་མིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། མ་ཤེས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་མིན། །དེ་མེད་རྣམ་པར་ཤེས་མེད་པ། དེ་ཕྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག །རང་བཞིན་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས། ཞེས་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

311

དང་། དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་གསུངས་

པ་ཡིན། །དེ་ཡི་དམིགས་པའང་དེ་བཞིན་ཏེ། །ངེས་པར་སྒྱུ་མའི་དངོས་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཞེས་འཇོག་རྒྱུ་མེད་ན། ཤེས་བྱ་ཡུལ་དུ་འཇོག་མི་ནུས་སོ། །འདིས་ཡུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཤེས་ཞེས་འཇོག་རྒྱུ་མེད་ན་ཤེས་པར་ཡང་འཇོག་མི་ནུས་པས། ཤེས་བྱ་དེ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལྟོས་འཇོག་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་
གང་དུ་ཡང་གཅིག་མེད་ལ་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་སྔར་དྲངས་པའི་བསྟོད་པ་དང་དོན་འདྲ་བས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཁུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ། དེས་ན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་

ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ། གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དྲིས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་

པ། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་ཀྱི་བུ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཕྱི་རོལ་མེད་པས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

312

ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པ་དགག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་ལས་དོན་
གཞན་པའི་འཛིན་པ་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་

སྟོང་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། གཞན་དབང་འདི་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་

ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་དྲི་བར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
ཉིད་མི་གཅོད་ལ། སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་མི་རེག་ཅིང་། ལེགས་པར་
བསླབས་པའི་གཡེར་ཞིང་ཡང་ཟོར་ཅན་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་ཕྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་
ནུས་ཤིང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་སྲེག་ལ། མིག་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་བཤད་པའི་གཞན་གྱི་ལུགས་ཁྱད་པར་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་དེ་ནི་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་གནས་གྱུར་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་རིག་པ་དོན་གཞན་“ཅིག1

་རྣམ་པར་རིག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ལ། ཤེས་པས་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་

1 ཀ ། ཞིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

313

བར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དབུ་མ་པས་སྨྲས་པ་ན། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་མི་འཛིན་ཀྱང་རང་རིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཁོ་
ནས་གཞན་དབང་དེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མྱོང་
བར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
འདིར་སེམས་ཙམ་པས་རང་རིག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་ཁུངས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། སེམས་ཙམ་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་སྟེ། རང་སྣང་བ་དང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས། རང་སྣང་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་

འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཡུལ་དུ་སྣང་ལས་གཞན་གྱུར་པའི། །སེམས་ཉིད་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་། །ཞེས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་རང་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བཤད་པས་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ལོག་པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་རང་རིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ཤེས་ངོ་དེར་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པའི་སྣང་བ་མེད་པར་འདོད་དོ། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་
རང་རིག་འགོག་པ་ན། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་རིག་པར་འབྱུང་བ་
ཡིན་པ་དང་། དེ་མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབས་པ་ན། ཤེས་པ་གཞན་དབང་ནི་གཉིས་སྣང་
གིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་རིག་པར་འབྱུང་བའི་རང་རིག་གྲུབ་ན། དེ་ནས་གཞི་དེ་གཟུང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

314

འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཀྱི། དེ་ལྟར་སྔོན་དུ་གཞི་དེ་རང་རིག་གིས་མ་གྲུབ་
ན། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་“པ1

་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་བཤད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་གིས་གྲུབ་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བཀག་གོ །དེའི་ཕྱིར་དེ་འདྲ་བའི་རང་རིག་བཀག་པས་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོ་རང་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་བཀག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པས་ངས་ང་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གྱི་རང་

རིག་བཀག་ཟེར་བ་ནི་བླུན་པོའི་གཏམ་མོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་ནས་རང་རིག་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་མེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཉིད་ན་རང་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་གསལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པར་“ཅིག2

་ཅར་

གསལ་བར་བྱེད་ལ། བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་སྒྲ་རང་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེའི་དོན་བུམ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ན་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་མི་འཇུག་པར་རང་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་“ཅིག3

་ཅར་རིག་པར་
བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །གང་ཞིག་རང་རིག་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་ངེས་པར་རང་རིག་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་སྔར་དོན་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་དུས་ཕྱིས་ཡུལ་དྲན་པ་དང་། སྔར་ངས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་གྱི་

1 བ

2 ཀ ། གཅིག
3 ཀ ། གཅིག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

315

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡུལ་ཅན་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔར་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་དྲན་པ་

ནི་སྔར་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ལྟར་ན་
སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཡང་རང་དུས་སུ་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བས། ཕྱིས་ཀྱི་

དྲན་པ་ཡོད་བར་མི་འགྲུབ་བོ། །འདིས་ནི་སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་དེ་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་ཕྱིས་དེ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་ལ་རང་མྱོང་བའི་
རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི། གཞན་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་བོ། །སྔོ་འཛིན་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་ནི། དེའི་མྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་
གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་ལ། གཉིས་
པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ན་མྱོང་བའི་ཁྱབ་བྱེད་ཁེགས་པ་ན། མྱོང་བ་ཙམ་ཡང་
མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དྲག་ཤོས་ཡིན་ནོ། །
སྔོ་འཛིན་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་མྱོང་བར་མི་རིགས་ཏེ།
དེ་རིགས་ན་གནོད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི། སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་

ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། དེ་ལ་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་གཞན་དགོས་སམ་མི་
དགོས། མི་དགོས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཡང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དགོས་ན་དེ་ལ་ཡང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐུག་མེད་དུ་སོང་ན་ནི་སྔོ་འཛིན་དང་པོ་ལ་མྱོང་བ་མི་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། གཉིས་པ་ཡུལ་གཞན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

316

ཡོངས་སུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་བ་ནི། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཕྱི་མས་གཅོད་ན་ནི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གཞན་མི་གཅོད་པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་ལུགས་ཏེ་རྒྱུ་བ་མཐའ་དག་ཤེས་པ་སྔ་མ་གཞན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་མིན་ཏེ། ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་དེ་སྐྱེ་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་ཉེ་བའི་གཟུང་དོན་བོར་ནས། རིང་བའི་ཕྱི་རོལ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་སྔོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་གཅོད་པའི་སྔོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་དང་སྔོན་པོ་གཅོད་པའི་སྔོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བས། ཡུལ་གཞན་ལ་མི་འཕོ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་གཅིག་པ་སྟེ་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཨུད་པ་ལའི་འདབ་མ་བརྒྱ་འབིགས་པ་ལྟར། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་

“ཅིག1

་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས། གར་མཁན་གྱི་ཁང་པར་ཞུགས་པ་ན་གར་མཁན་གྱི་གདོང་དང་གླུ་ལ་
སོགས་པ་ཡུལ་ལྔ་“ཅིག2

་ཅར་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་“ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་པ་མི་
སྐྱེ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཡུལ་ལྔ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་
1 ཀ ། གཅིག

2 ཀ ། གཅིག ༼འདིའི་ཅིག་ཅར་གྱི་ཅིག་ལ་སྐུ་འབུམ་པར་མར་གཅིག་བྲིས་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

317

འཇུག་པ་མྱུར་བས་“ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པ་ཉིད་ལས། །ནུས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་“ཅིག་ཅར་དུ་གང་ཟག་གཅིག་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་ཀྱི། རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་“ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་པ་
གཏན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བོད་མང་པོས་ཟ་འོག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་དཀར་དམར་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་“ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཤེས་པ་དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་

འབྱུང་ཡང་“ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཙོ་བོའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ལ་དགོངས་པ་ཡང་མ་ཤེས་ཤིང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཤེས་པར། ཁྲ་བོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་“ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་བརྩད་པའི་ལན་དུ། དེ་རྣམས་འཇུག་པ་མྱུར་བས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་ཡང་“ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་མངོན་ཞེས་
འཆད་དགོས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་ཡང་རང་རིག་སྒྲུབ་མཁན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་

མྱུར་བ་“ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཀག་པས་ན། གཞུང་འདི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཇོག་དཀའ་བར་སྣང་སྟེ་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་དཔེ་མ་
དག་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

318

བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་མེད་པའི་དང་། ཡུལ་གཞན་མི་གཅོད་པའི་སྐྱོན་སྤང་བའི་ཕྱིར། གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དྲན་པ་ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ལས། སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཡུལ་མྱོང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་མྱོང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་རང་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་ན་ཡང་གཞན་དབང་ཡོད་པར་རང་རིག་དེས་འགྲུབ་པས། འདི་ནི་ཡོད་པར་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། ཞེས་དབུ་མ་པས་དྲིས་པ་ལ་ལན་འདི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དངོས། རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྫས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིས་ཀྱི་དུས་
ཀྱི་དྲན་པ་ལས། དྲན་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་སྔ་མ་རང་རིག་པར་འགྲུབ་ན། ཕྱིར་རྒོལ་ལ་
རང་རིག་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། བརྗོད་པ་ཡི་དྲན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོད་པར་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི། རང་རིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་ཡིན་ན་
ནི། རང་རིག་པའི་འབྲས་བུའི་དྲན་པ་མེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་འདིར་མི་གྲུབ་ན་དུ་བ་དེའི་འབྲས་བུར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། རང་རིག་གྲུབ་ན་དེ་ལས་དྲན་པ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ན། དྲན་པ་ལས་རང་རིག་ཡོད་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རང་རིག་དེ་ད་དུང་དུ་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་པས། རང་རིག་གི་འབྲས་བུ་རང་རིག་མེད་པར་མི་འབྱུང་བའི་དྲན་པ་ག་ལ་ཡོད། འབྲེལ་བ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

319

པའི་དཔེ་ནི། ཆུ་ཙམ་དང་མེ་ཙམ་མཐོང་བ་ལས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་དང་མེ་ཤེལ་དཔོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་པར་ཡང་ཆར་ལ་སོགས་“པ1

་དང་། གཙུབ་ཤིང་
གཙུབ་པ་སོགས་ལས་ཆུ་དང་མེ་དག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དགག་པ་འདི་ལ་ལན་དུ་དྲན་“པ2

་དང་རང་རིག་མེད་དུ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་
སུ་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས། དྲན་པས་རང་རིག་དཔོག་པ་མིན་གྱི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
དྲན་པས་སྔར་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། དེ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་
གྱིས་མྱོང་བ་གཉིས་སུ་བཅད་ནས་བཀག་པ་ན། རང་གིས་རང་མྱོང་བ་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་ཤེས་པས་རིག་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པས་བཞག་པ་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གསལ་བ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པས་ཕྱོགས་སྔ་མས་འདོད་པ་ལྟར་དུ་རང་གིས་རང་མྱོང་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་མྱོང་པ་ཙམ་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མུན་པས་རང་གིས་རང་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་མུན་ཁུང་དུ་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་
བཞིན་དུ། མུན་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས། མར་མེ་
རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་གྱུར་ན། །མུན་པའང་རང་དང་
གཞན་གྱི་དངོས། །སྒྲིབ་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བཏང་ནས་ཀྱང་། ཤེས་པས་རང་གི་བདག་
1 བ
2 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

320

ཉིད་རིག་པ་དང་། ཡུལ་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་ཀྱི་སྟེ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་
ཀྱང་། དྲན་པའི་ཤེས་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་དྲན་པ་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དང་སྔར་གྱི་ཡུལ་མྱོང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པའི་གཞན་ཉིད་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་བྱམས་པའི་ཤེས་
པའི་རང་རིག་པ་དང་ཡུལ་མྱོང་བ་ནི། སྔར་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བས་ཉེར་སྦས་ཀྱི་ཤེས་
པས་དྲན་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྔར་མ་ཤེས་པ་སྟེ་མ་མྱོང་བའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུས་ཕྱིས་འབྱུང་བས་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་དོན་དག་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གནས་པའི་ཕྱིར་དྲན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་འཇོམས་པར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་སྔར་བྱམས་པ་ཉེར་སྦས་ལ་བརྟེན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་དང་། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་

ལྟར་ན་དྲན་པ་སྐྱེ་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་སྔར་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་
ཡུལ་མྱོང་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདི་རང་མཚན་གྱིས་

གཞན་དུ་གྱུར་པ་ངའི་ལུགས་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། ས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

321

མྱུག་ལྟ་བུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ།
འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་རང་དགའ་བ་ལ་མེད་པ་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་པས་སྔར་གྱི་ཡུལ་

མྱོང་དང་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མེད་དོ། །
དེ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྔར་སྔོ་འཛིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཕྱིས་དྲན་པ་ན་
འདི་ངས་སྔར་ཡང་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མྱོང་དྲན་གཉིས་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་འཛིན་པ་འཇིག་རྟེན་པ་རང་
དགའ་བ་ལ་མེད་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་མྱོང་བ་ལ་ཡང་རང་
གི་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔར་ཡུལ་ཉམས་མྱོང་གི་ཤེས་པས་མྱོང་བ་དང་བཅད་པ་དེ། ཕྱིས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་མ་མྱོང་བ་དང་མ་བཅད་པ་མིན་པས། འདི་སྔར་ཡང་ང་ཡིས་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་
བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དཔྱད་ནས་འཇོག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། བཏགས་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་བའི་“བརྫུན་བའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
རང་འགྲེལ་ལས་རྫས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་དང་དྲན་པ་
བཀག་པའི་འོག་ཏུ། འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟ་ན་
ཡང་རང་རིག་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་རིག་བཀག་ལ། རང་རིག་པ་མེད་པར་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

322

ལྟར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རང་རིག་མེད་ཀྱང་མྱོང་བ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་སྐབས་འདིར་སྟོན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ངས་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་དང་། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་དྲན་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ང་རང་གིས་དྲན་སྙམ་པ་ནི་དྲན་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་ལ། དྲན་པ་ལ་དེ་བྱུང་ན་སྔར་བྱམས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མྱོང་བར་གསལ་ཏེ། དྲན་པ་ནི་མྱོང་བ་ཇི་ལྟ་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །
རང་ལུགས་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་སྣང་བའི་དྲན་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དྲན་ཚུལ་དེ་ལྟར་འོང་བ་དེ་སྔར་གྱི་ཡུལ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་
དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་གྱི། སྔར་གྱི་མྱོང་བས་བཅད་པ་དེ་ཉིད་དྲན་པས་ཀྱང་གཅོད་
པའི་ཡུལ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་བྱམས་པ་འདི་སྔར་ཡང་ངས་མཐོང་ཞེས་དྲན་པ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་ང་རང་གིས་དྲན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ནི་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཁས་བླངས་ཀྱང་བཀག་པའི་རང་རིག་དང་མི་འདྲ་བ་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་མྱོང་དྲན་དང་དེའི་དུས་
ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཇོག་པས། མྱོང་དྲན་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་པ་དང་དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འདོད་མོས་ཀྱང་དེར་འཇོག་མི་ནུས་པ་ནི་སྔར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བྱམས་པ་འདི་ཞེས་ཟེར་ཡང་དེ་སྐད་སྨྲ་དུས་
ཀྱི་དུས་དང་། དེའི་དུས་སུ་གང་ན་གནས་པའི་ཡུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱམས་པ་སྔར་མཐོང་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་པར། བྱམས་པ་ཙམ་ལ་འཛིན་པ་ནི་རང་གི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

323

བློ་ལ་བལྟས་པས་ཤེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་
ཡོད་པའི་དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་ལུགས་ནི་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་སྔ་མའི་ཐལ་བ་དང་བཟློག་པ་གཉིས་ཀ་ལའང་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ལན་འདེབས་པས། རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་གཟུང་བྱའི་དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་བློས་མྱོང་བ་ན། ཡུལ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་གཞན་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་ཡུལ་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ན། ཤེས་པ་སྤངས་ནས་དྲན་པ་མིན་གྱི། སྔར་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལས་ཏེ་འབྲེལ་བར་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་
ལ་རྨུགས་པ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་རྨུགས་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་མྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་རྨུགས་པའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་ཀྱང་། སྔར་གྱི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱི་བས་རྨུགས་པ་ནི་སྔོ་
འཛིན་གྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །རྨུགས་པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་
ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །
དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བ་ནི། རྨུགས་པའི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

324

དང་འདྲའོ། །ཕྱིས་རྨུགས་པ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་མྱོང་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་མྱོང་ཡང་དྲན་པ་ནི།
རྨུགས་པ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་སྔར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །འདི་ནི་རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་མཁས་“པའི1

་དབང་

པོས་མཛད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་སྣང་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཇི་བཞིན་དུ་མཐོན་པ་འདྲའོ། །འདི་ནི་སྤྱིར་ཕྱིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དྲན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། སྔར་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེས་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་
ཁྱབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་པས། སྤྱོད་འཇུག་གི་དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་
རང་རིག་འགོག་པ་མིན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་དཔག་ལ་རྩོད་
པ་སྤང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་
སྔོ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན། འདི་ཡི་
ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། །མ་གཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་། །ཞེས་གཞན་ལ་སྨྲས་པ་ལྟར་རང་ལ་ཡང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་དེ་རང་གིས་ཡོད་པར་ཤེས་ན་རང་རིག་ཁས་བླང་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་རིག་
པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འདུག་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་ཚུལ་དཔེར་བླངས་ཏེ་བཤད་ན་རྟོགས་སླའོ། །དེ་ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་

1 བའི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

325

ཟུར་བ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་
པོ་འཇལ་བྱེད་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་སྔོན་པོ་འཇལ་བྱེད་
འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་སོ། །
དེ་ཡང་སྔོན་པོས་སྔོ་འཛིན་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཤར་བ་ཉིད་ཀྱིས།

སྔོན་པོ་འགྲུབ་པ་ནི་ལུགས་གཞན་དང་ཡང་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ནི་སྔོ་འཛིན་དེ་འགྲུབ་པ་ན་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གི་སྒོ་ནས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་ལུགས་གཞན་དག་འདོད་ལ། འདིར་ནི་དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་བདེན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པ་བཞིན་དུ་དེ་འདྲ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པས། དེ་མྱོང་
བའི་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་དེ་འགྲུབ་སྟེ།
དཔེར་ན་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡིན་གྱི། སྔར་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་
གིས་ཁོ་རང་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་མྱོང་བའི་དབང་གིས་དྲན་པ་དེ་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རང་གི་
ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཇོག་ལ། ཙམ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དང་མདོ་སྡེ་པ་འདོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

326

པ་ལྟར་ཚད་མ་གཞལ་བྱ་ཇི་འདྲ་པ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ལ། དེ་ནས་ཚད་མ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་སྔ་མ་ལས་ཟུར་དུ་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གིས་འགྲུབ་པ་འགོག་སྟེ། གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་རང་ལས་ཚད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར། །ཁྱོད་
ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་གྱུར་འདིར། །གཞན་ལ་མི་ལྟོས་རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཚད་མ་རང་ལས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚད་མ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཀག་པས་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གྲུབ་པར་ཤུགས་ཀྱིས་“བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་ནི་གཞན་ལུགས་ལྟར་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་ཀྱི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་
འགྲུབ་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་ནི་སྔོ་འཛིན་གྱིས་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ལུགས་འདིས་གཟུགས་བརྙན་དང་སྒྲ་བརྙན་སོགས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་དང་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སུ་བཞག་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

327

ལྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་ལུགས་འདིས་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་མིང་དང་། དེ་དག་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་
བཏགས་མིང་དུ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་འཇིག་རྟེན་པ་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ། གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་
ལུགས་ལ་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་ཀྱང་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་མངོན་གྱུར་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གང་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་བོ། །འོན་ཀྱང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་སྣང་བ་དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བས་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ལུགས་འདིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས་ནི་མེད་དོ། །ཚད་མ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། མངོན་རྗེས་གཉིས་དང་ལུང་གི་ཚད་མ་དང་ཉེར་འཇལ་ལམ་དཔེས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་བཞི་བཤད་པ་ནི་རྩོད་ཟློག་རྩལ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཚད་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་ལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་གོ་བར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་རྟོགས་“པར1

་བྱ་

1 བར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

328

བ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ལུགས་གཞན་ནས་བཞི་བཤད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཀག་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་ཚད་མ་ནས་
བཤད་པ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཆོས་མངོན་པ་ནས་གཟུགས་སོགས་ལྔ་རེ་རེ་ཞིང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བར་
གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཅིག་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གང་
དང་པོར་སྐྱེ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོག་ཅིང་སྐྱེ་བ་ན། དེས་ཀྱང་དོན་དེ་
རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །ཞེས་དང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་

སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་དངོས་སུ་རིག་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་

རིག་གི་དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་མི་རིག་པར་གསུངས་ཤིང་དྲན་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་གྱུར་དུ་འཇལ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོར་བ་
བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ནང་དུ་ཉམས་མྱོང་གིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་གཞི་དུས་ནས་ཁས་ཀྱང་བླང་དགོས་ལ། མངོན་
སུམ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ལས་མང་བ་འདིར་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣལ་འབྱོར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

329

མངོན་སུམ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་
ཚད་མ་བ་དང་མི་མཐུན་མོད། །དེ་ལྟ་ནའང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་འདོད་པ་
ནི་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚོར་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་གང་ཟག་འདིས་ཚོར་བ་དང་། བྱེད་པ་འདིས་ཚོར་བ་དང་། འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཚོར་བ་ཞེས་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་སྟེ་སེམས་བྱུང་ཚོར་བའོ། །
གསུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་སྟེ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་སོ། །འདི་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཚོར་བ་གསུམ་གྱིས་

གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡོངས་སུ་གཅོད་དེ། དེའི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཚོར་བས་བདེ་སྡུག་སོགས་མངོན་གྱུར་དུ་གཅོད་ན་རང་
རིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་བཀག་པའི་རང་རིག་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ནུབ་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་མདོ་སྡེར་གསུངས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་
ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མྱོང་བྱ་དང་མྱོང་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་ཕྱོགས་སྔ་མའི་རང་རིག་དང་མི་གཅིག་གོ །དེའི་ཕྱིར་བདེ་བ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོར་བ་གྲུབ་བོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཀེང་རུས་
གསལ་སྣང་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སྣང་བ་ན། ཡིད་ཤེས་ལ་དེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

330

རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེས་དེ་རྣམས་གྲུབ་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་འགྲུབ་པ་ནི་སྔར་དང་འདྲ་སྟེ། ཡུལ་དེ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའོ། །བདག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ནི།
ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་སྐད་དོད་གཅིག་པས་ལོ་ཙཱ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་མཚན་གཞིར་བསྒྱུར། ཁ་ཅིག་གིས་མཚོན་བྱར་བསྒྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚན་གཞི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བར་བཤད་པ་ནི། ཚད་མ་བཞིར་བྱས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་མིན་ལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་
སུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རང་སྤྱི་ཐམས་ཅད་མངོན་གྱུར་ཡིན་གྱི། ལྐོག་གྱུར་མིན་པར་སྟོན་པའང་མིན་ནོ། །དེས་ན་རང་སྤྱི་གཉིས་གང་
ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལའང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་ལ། སྣང་བ་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་སྟེ་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་ནི། ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

331

བཏགས་ནས་འཇུག་པར་བཞེད་པའོ། །
ཤེས་པ་གང་ལ་གང་གི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དེ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མར་གྲགས་པས་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ཞིག་འོང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་གཞལ་བྱ་སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེའི་གྲུབ་པ་ན་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་པ་ནི་སྔར་བཞིན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་ལ། དེའི་ཚེ་གཞལ་བྱ་སྣང་བ་མངོན་གྱུར་དེ་ཡུལ་ཅན་དེས་འགྲུབ་པ་སོགས་སྔར་དང་འདྲ་སྟེ། དེས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་སྣང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་གྲུབ་པར་འདྲ་ལ། བདག་གཉིས་དང་བདག་མེད་གཉིས་དང་། གཟུགས་སོགས་རྟག་མི་རྟག་སོགས་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་མི་འགྲོའི་ཁྱད་“པར1

་ཆེན་པོ་
ཡོད་པས། བློ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའང་འགྲུབ་བོ། །ཡིད་
ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་དེ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བྱ་སྟེ། མཐའ་གཞན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་དང་དེ་གཉིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་

1 བར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

332

གཉིས་སྣང་ལོག་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་ཏེ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་རྟོག་པས་ཡིད་ཅི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་གཉིས་མི་
འཆར་ལ། སྔ་མ་ལ་ནི་ཡིད་གཏད་དེ་བལྟས་པ་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་ངེས་པར་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཉིད་གྲུབ་པ་ན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་

ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པ་ལ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་སོ་སོར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་
ལོག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་ལོག་
པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་འདོད་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་འབྲས་བུའི་སའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་ཕྲ་མོ་ནི་རང་གིས་གཞན་ལ། འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་
བརྗོད་པ་ཚུར་ལ་བཟློག་པ་ན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོ་བའི་རྣམ་གཞག་ཕྲ་
མོ་མི་ཤེས་ཤིང་། རང་གི་ལུགས་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ཕྲ་མོ་དང་། ཤིན་ཏུ་
རྟོགས་དཀའ་བའི་རིགས་ལམ་ཕྲ་མོ་ནས་འདྲེན་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཁོ་བོའི་
ཕྱོགས་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྙོན་འདིངས་པ་ཙམ་ལ་རེ་བ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་། སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་མཛངས་ཤིང་ཕྲ་བའི་བློ་ཅན་རིགས་པའི་གནད་ཕྲ་མོས་སྐྱོན་ཡོན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ལམ་མ་མཐོང་བར་ཡིད་མི་ཆེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས། བདག་གིས་ལུགས་དམ་པ་འདི་སྐྱོན་མེད་པར་
འཇོག་པའི་ཕྱོགས་འདིའི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

333

འོ་ན་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་དྲན་པའི་ང་ནི་གང་ཟག་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་
གྱི་ཤེས་པ་དང་དེ་གཉིས་འགལ་བས་དེ་ལྟར་དྲན་པ་དེ་སྔོ་འཛིན་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་ན། སྔོ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་མཐོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་
འགལ་ཡང་། ཤེས་པ་དེས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་མཐོང་ངོ་ཞེས་འཇོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་དྲན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གང་ཟག་དྲན་པ་དེས་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དྲན་པ་ཡང་ཅི་ཞིག་འགལ། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་ཤེས་པ་གང་གིས་འཛིན་
པར་འགྱུར་ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། བཅད་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཤིང་དང་། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འཛིན་པར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་གནོད་པ་འབབ་ཚུལ་ནི་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་དང་གཉིས་པོ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མི་སྣང་ངོ་། །
མི་སྣང་བ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མེད་དོ་ཞེས་པ་གསལ་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་མྱོང་ཙམ་ཁོ་རང་གི་རིག་བྱ་དང་། ཁོ་རང་དེའི་རིག་བྱེད་དུ་འཇོག་པ་ལ་དེ་ལ་ཇི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་ཡང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་མི་སྣང་བ་དེ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཇོག་ན། བྱེད་པ་
པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་རང་རིག་དང་ཉན་ཐོས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

334

སྡེ་པའི་རྡུལ་ཆ་མེད་གཉིས་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚུངས་པར་བཞེད་དེ། རྡུལ་ཆ་མེད་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གནོན་པ་ནི་དགོས་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆ་བཅས་མིན་པ་འཆར་ས་མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ནི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་གོ །དེས་ན་དེ་གཉིས་སྣང་
ཡང་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་སྟེ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་ངེས་པར་མི་ཟིན་སྙམ་ན། དེས་ན་ཅི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མེད་དོ། །སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡིད་ཆེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མནའ་ཆུ་བཏུང་དགོས་སོ། །ཞེས་སྣང་བ་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མནའ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མི་རིགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་རལ་གྲིས་རང་གི་སོ། །གཅོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོས་ནི། །རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། གཞན་དབང་བདག་དང་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ནི་སྔར་བསྟན་
ཟིན་ལ། དེ་འཇལ་བའི་རང་རིག་ཀྱང་མེད་པར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་ཚད་མས་མ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་

རང་གིས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ་གཞན་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བུས་གནོད་པ་ཅི་ཞིག་
བསྐྱལ་ནས་དེ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་མོ་གཤམ་
གྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་འདི་ཡང་ཡོད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

335

པ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག །
གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་དངོས་པོ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རིགས་པ་ཞིག་ན། གང་
གི་ཚེ་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ན། ཐ་སྙད་
ཀུན་རྫོབ་པའི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་སྟེ་གཞི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ནི་གང་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེས་ནི་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དོན་དམ་ལས་ཉམས་པར་“བསྟན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་པས། ཀྱེ་མ་ཀྱེ་ཧུད་གཞན་
སེམས་ཙམ་པའི་ལྟར་ན་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་མེད་
པས་གཞན་དབང་གི་རྫས་ཤེས་ཙམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པ་ཡི་སྒོ་ནས། གཞན་དབང་གི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བར། ཚུལ་མིན་གྱི་དཔྱད་པ་ཆུ་དང་འདྲ་བ་

བླུགས་ནས། རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཚུལ་ངན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། འཇིག་རྟེན་
ལ་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲུབ་པ་འདུག་ཅིག་སོང་ཞིག་བྱོས་ཤིག །ཅེས་པ་སོགས་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་གཟུགས་དང་ཕྱིའི་དམིགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་བརླག་པ་སྟེ་འཇིག་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ལ་རྒུད་པ་འབའ་ཞིག་སྲིད་པར་འགྱུར་གྱི། མངོན་
པར་མཐོ་བ་སྟེ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་གོ་འཕང་ནི་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་བཀག་ན་སོང་ཞིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས། དེ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་ལ་འབྲེལ་བའོ། །འདིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པའོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

336

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་དྲང་བའི་དོན་ལ་ངེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་བའི་རང་གི་
རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྦྱར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཁོ་ནར་ཞུགས་པ། སློབ་དཔོན་འཕགས་
པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ལམ་ལས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཞི་བ་མྱང་
འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ངེས་
པར་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། བདེན་གཉིས་དེ་ལས་ཉམས་པས་ཀྱང་དེ་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ཐར་པ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་མི་འགྲུབ་ཅེ་ན། ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ལོག་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་སྟེ། བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་“པའོ།

1

།འདིས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་པ་ཞིག་མ་
བྱུང་བར་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་པར་བསྟན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའོ། །
ཚུལ་དེ་ཉིད་“མདོས

2

་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད། །གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་
1 བའོ
2 མངོས

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

337

གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་

བདེན་གཉིས་བསྟན་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་ “བསྟན་ནོ། །དེ་ནས། གང་གིས་བདེ་བར་གཤེགས་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས། །བདེ་བའི་དོན་དུ་དད་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །རྒྱལ་བས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སླད་དུ། །འཇིག་རྟེན་ཕན་
ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་དེ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བསྟན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་དྲུག་གང་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་དམྱལ་དང་དུད་
འགྲོ་ཡི་དྭགས་དང་། །ལྷ་མིན་རིས་དང་མི་དང་ལྷ་ཡི་རྣམས། །མི་ཡི་སེངྒེས་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་མཛད། །རིགས་དམའ་དེ་བཞིན་མཐོ་བའི་རིགས་རྣམས་དང་། །ཕྱུག་པོའི་ཁྱིམ་དང་དབུལ་པོའི་ཁྱིམ་རྣམས་དང་། །བྲན་གྱི་ཚོགས་དང་དེ་
བཞིན་གཡོག་གི་ཚོགས། །བུད་མེད་ཚོགས་དང་སྐྱེས་པ་མ་ནིང་དང་། །འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་ཇི་སྙེད་གང་ཡང་རུང་། །མཚུངས་མེད་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་བསྟན་མཛད་
པ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མཁས་པས་ཐུགས་“ཆུད1

་ནས། །འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་
མི་ལ་དེ་བསྟན་ཏོ། བཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་ཚུལ་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་དགའ་བའི་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ན། །འགྲོ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ནི་འཇུག་འགྱུར་ཏེ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྙན་དང་མི་སྙན་དང་། །བསྟོད་དང་སྨད་དང་བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཐོབ་པ་རྙེད་ན་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ། །མ་ཐོབ་གྱུར་ན་དེས་ཀྱང་འཁྲུག་པར་འགྱུར། །གང་གཞན་མ་བསྟན་ཚུལ་འདིས་ཤེས་པར་བྱ། །ནད་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱིས་དེ་རྒྱུན་གནོད་
པར་གྱུར། ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་དགའ་བ་ནི་འཇིག་

1 ཚུད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

338

རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་འཇུག་ཅིང་དེས་མནར་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པས་ལྷག་མ་མི་བསྟན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་
སོ། །
ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་དོན་དམ་སུ་སྨྲ་བ། །དེ་དག་ནོར་པའི་བློ་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་འགྲོ་བ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་སུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས་རང་སྡེ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་ནོར་པར་གསུངས་སོ། །མི་སྡུག་སྡུག་དང་སྡུག་བསྔལ་བདེ་བ་དང་། །བདག་མེད་རང་བཞིན་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། །མི་རྟག་ཆོས་ལ་རྟག་ཅེས་སྨྲ་བགྱིད་ཅིང་། །དེ་ལྟར་དགའ་སྟེ་མཚན་མར་གང་གནས་
པ། །དེ་དག་བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་ཐོས་གྱུར་ན། །འཇིགས་ཤིང་ཇི་བཞིན་མི་རྟོགས་སྤོང་བར་བགྱི། །དེ་དག་བདེར་གཤེགས་གསུང་ནི་སྤངས་གྱུར་ནས། །སེམས་
ཅན་དམྱལ་བར་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་མྱོང་། །དེ་དག་ཚུལ་མིན་བདེ་བ་ཚོལ་བགྱིད་

ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་དག་བྱིས་པས་མྱོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལ་གོམས་པ་དང་དེ་འཐད་པའི་གྲུབ་མཐས་བསླད་པ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ནི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཐོས་ན་སྤོང་ཞིང་དེའི་མཐུས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ་བ་
དང་། དེ་དག་གིས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བཙལ་ཡང་། དེ་མི་རྙེད་པར་མ་ཟད་སྡུག་བསྔལ་དུ་མས་མནར་བར་འགྱུར་བར་“བསྟན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ཕན་པའི་བསྟན་པ་སུ་ཞིག་གིས། །མ་ལོག་བློ་ཡིས་རྣམ་པར་
རྟོགས་གྱུར་ན། །སྦྲུལ་གྱི་པགས་པ་རྙིང་ལྟར་རབ་སྤངས་ཏེ། །སྲིད་པ་ཀུན་ལས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

339

འདས་ནས་ཞི་བར་འགྱུར། །ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དབེན་པ་སྟེ། །སྟོང་པ་མཚན་མ་མེད་པ་དོན་དམ་ཞེས། །གང་གིས་ཐོས་ནས་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་དག་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །རྒྱལ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དབེན་པར་
གཟིགས། །ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །དབང་པོའི་གྲོང་ནི་མཚན་མས་དབེན་པ་དག །ཀུན་ཀྱང་ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་གཟིགས། །ཞེས་
བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཟབ་མོའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ན། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་པར་བསྟན་ནས། རྟོགས་ཚུལ་དེ་ཇི་འདྲི་ཞིག་སྙམ་པ་ལ། ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དབེན་པ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ཐོས་པ་ན་དགའ་ནས་དེའི་དོན་རྟོགས་ན་བྱང་
ཆུབ་འཐོབ་པར་གསུངས་ཏེ། །སྔར་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་ལ་འདིས་དོན་དམ་པ་“བསྟན་ནོ། །ཁམས་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའོ། །སྐྱེ་མཆེད་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པ་ཙམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་པས་དབེན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་ལམ་གོལ་པར་ཞུགས་པ་ཁོ་ནའོ། །འདིར་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་
བསྟན་པ་ནི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡི་གེ་མེད་པའི་
ཆོས་ལ་ནི། །ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་། །འགྱུར་པ་མེད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པས། །འོན་ཀྱང་ཉན་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མེད་པར་“བསྟན་ནོ། །
དོན་དམ་པར་ཡི་གེ་མེད་པ་དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་ཉན་པ་དང་འཆད་དོ་ཞེས་པའོ། །ཡི་གེའི་སྐད་དོད་ཨཀྵ་ར་ཞེས་པ་ཡི་གེ་དང་འགྱུར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

340

པ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་ཡི་གེ་མེད་ལ་ཞེས་བསྒྱུར་ན་བདེའོ། །སྒྲོ་བཏགས་པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་མང་དུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ནར་མི་གཟུང་གི་སྤྱིར་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་འཇོག་པ་ལ་ཡང་བྱའོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྟོན་ལ། དེ་ལས་
ཀྱང་དོན་དམ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་དོན་དམ་པ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་སྟེ། རྩ་ཤེ་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་པ་མེད་
པར་སྨྲ་ན། ད་ནི་ངེད་ཅག་ཀྱང་ཁྱེད་ལ་བཟོད་པ་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཞན་
གྱི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པ་ཙམ་ལ་མཁས་པར་མངོན་པར་བྱེད་ཅིང་། རིགས་པའི་འཐད་པས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་ན།
འོ་ན་ད་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་འགོག་པའི་འཐད་པ་ཁོ་ནས། མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་བསགས་པའི་ནོར་གྱི་

ཚོགས་འཕྲོག་པ་པོ་ལ། མཛའ་བོའི་ཟོལ་གྱིས་དུག་བཅས་ཀྱི་ཟས་བྱིན་ནས་སླར་
ཕྲོགས་པས་དགའ་བ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གཞན་དབང་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཕྲོགས་པས་ཕན་བཏགས་པ་ན་དེའི་ལན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་ཁྱོད་དགའ་ཞིང་རངས་པར་འགྱུར་ན་འགྱུར་ལ་རག་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མངོན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

341

པར་མཐོ་ཞིང་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་ཇི་ལྟར་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་

གཞན་དབང་དངོས་པོར་ཏེ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ། སུམ་ཅུ་པ་ལས། དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་བྱས་

པ་ཞིག་གི་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས། རང་ལུགས་ཀྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་ལྟར་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས་སོ། །
འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་།
འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲགས་པར་འགྱུར་བས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོ་ཁོ་ནར་
བྱས་ནས་བདག་གིས་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདིར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཕུང་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོར་འཇོག་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། དབུ་མ་རང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་
པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ངོར་ཁས་ལེན་གྱི་རིགས་ངོར་མི་འཇོག་གོ །
སྐབས་འགར་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཕུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
པར་འཇོག་པ་ནི། རང་ལུགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱི་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་པས་དེ་
གཉིས་འགོག་པ་མི་མཚུངས་སོ། །གཞན་ངོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་དེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་
དེས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོར་བྱེད་ཀྱི། རང་ལུགས་ལ་མི་བྱེད་པའི་དོན་
གཏན་མིན་པ་ནི། འདིའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །ལུང་ནི་
སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་
དང་མི་རྩོད་དེ་གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

342

དོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །
འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། གནས་པའམ་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་མེད་དམ། །དམན་པའམ་མཉམ་པའམ་ཁྱད་པར་ཅན། །སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་བསྙད་དབང་གིས། །གསུངས་ཀྱིས་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན། །ཞེས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
འཇོག་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །ཇི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་འདི་ཇི་ལྟར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཕུང་པོ་སྤངས་ནས་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་
ཅད་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་འདི་མེད་ན། ལྷག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་
ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྨྲའོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་རག་ལས་པ་

ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མ་

ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་ཁས་བླངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ནས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་སེལ་བར་ནུས་པས་ན་བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབུ་མ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཚོགས་ཆེ་བས་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་
འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་འདི་
ནི་དགག་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་པས་འགོག་ནུས་ན་ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

343

སྟོངས་གདབ་པ་སྟེ་གྲོགས་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱིས་ནི་གནོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ཁྱོད་ཀྱི་གྲོགས་མི་བྱེད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་གནས་པར་བྱའོ། །
ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་པ་གཉིས་འདིར་ནི་རྩོད་པ་གྱིས་ཤིག་དང་། བརྩད་པའི་
ཕྱི་ནས་གང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་དེ་འདོད་པས་ཁྱེད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་གྱིས་

ཕམ་པར་བྱས་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །འོ་ན་སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཆ་མེད་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པས། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་མི་ཁེགས་སོ་སྙམ་ན། དེ་དག་
ཚད་མས་མ་ཁེགས་པར་མི་“སྨྲའི1

་དེ་ཁེགས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མོད་མི་དགོས་
སོ། །འདིས་ནི་ཤེས་པ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་དེ་འཐུད་པའི་རྒྱུན་ཁེགས་ཀྱང་ཤེས་པ་
མི་ཁེགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཆ་མེད་
ཁེགས་ན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་དབང་ཤེས་ཁེགས། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པས་དོན་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཕྱི་དོན་ཁེགས་སོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །འདིར་ནི་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པས་གཞལ་བྱ་བདེན་པ་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་། གཞལ་བྱ་“བརྫུན་པ་འཇོག་པ་ལ་དེ་གྲོགས་སུ་སོང་ངོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ། །འདི་ཉིད་འཕགས་པ་ལྷ་ཡང་བཞེད་དེ་བརྒྱ་པ་ལས། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་མིན་འཇིག་རྟེན་པའང་མིན། །ཞེས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་འབྱེད་པ་བདེན་གཉིས་གང་གི་ཡང་རྣམ་གཞག་

1 སྨྲ་ཡི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

344

མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འབྱེད་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བཅུ་པ་ལས། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ། ཕྱི་རོལ་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་པ་ས་བཅུ་པའི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ། དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ། ཙམ་གྱི་སྒྲས་སེམས་
གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པ་སྟེ་རིགས་པས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པའི་གནོད་པས་འཇིགས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ན་ནི། ལུང་གི་གནོད་པས་འཇིགས་པས་སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ལས། དེ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་ནོར་བུ་ཨནྡ་རྙིལ་ལས་སྦྱར་བའི་མདོ་སྡེའི་ས་གཞི་བསྟར་བ་
ལ། ཨནྡ་རྙིལ་ཡིན་པ་དེ་མ་ཤེས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ཆུའི་རྣམ་
པར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བར་འཁྲུལ་བ་ཁྱོད་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ཆུ་ཙམ་ཞིག་བཅུ་བར་འདོད་པས། རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བ་བཤལ་
ཞིང་བསྙུགས་ནས་དུམ་བུ་རྣམ་པ་བརྒྱར་ཀློག་པ་ན། དེའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་རྣམས་
ཀྱི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
མདོའི་དགོངས་པ་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་བློ་ལ་སྣང་བ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

345

ནོ། །ཡང་འདིར་མདོའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཆོས་དབྱིངས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས། སྲིད་པ་ཁམས་

གསུམ་རྣམ་ཤེས་སེམས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི། བདག་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོ་བཀག་ནས། ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་
ཙམ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ལས། ལུགས་སུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་རྟོག་གོ །དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ལྗོན་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པོ་འདི་མངོན་པར་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་མོ། །དེ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་རྣམས་ཡོད་པར་གྱུར་ཏོ། །གང་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དེ་ན་དོན་དམ་པར་ལས་ཀྱང་མི་དམིགས་སྙམ་མོ། །དེ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ། སྲིད་པའི་ལན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་སྟེ་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དག་གོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །མདོ་དེས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པའི་འབའ་ཞིག་པ་འགྲུབ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ན་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་“པས1

། མདོ་འདིའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་
དོན་མི་འགོག་པ་དང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་

1 བས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

346

ཕྱོགས་སྔ་མ་ནི་ཐེག་བསྡུས་ལས། དེ་ལ་ལུང་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་

ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པ་དང་། ཞེས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་དཔོག་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་གསུངས་པའི་ལུང་དེ་ལ་མཛད་ཅིང་། ཉི་ཤུ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ལུང་དེ་དྲངས་ཤིང་སེམས་ཞེས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལ་དགོངས་ཤིང་། ཙམ་སྨོས་པས་དོན་འགོག་པར་བཤད་དོ། །འདི་སྔར་ལྟར་འགོག་པ་ནི་སྔོན་དུ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་མཛད་ལ། དེ་ནས་ཟླ་བས་ཀྱང་
མཛད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་གྱི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ས་
བཅུ་པའི་དོན་དུ་བཤད་ནས། དོན་འདི་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
བཤད་པ། ཙམ་གྱི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ས་བཅུ་པའི་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ནུས་པའི་བློ་ལྡན་གྱི་བློ་ནི་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་དེ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མུ་སྟེགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་དང་

གཙོ་བོ་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པའི་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་བོ་སྤོ་མཐོན་
པོ་འཇོམས་པའི་ངག་གི་རང་བཞིན་གྱི་རྡོ་རྗེ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ནི། མདོ་གཞན་
དུ་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པས་གསུངས་སོ། །རྡོ་རྗེ་ནི། གང་ཟག་རྒྱུན་དང་ཕུང་“པོ

1

་དང་། དེ་བཞིན་རྐྱེན་དང་རྡུལ་
དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོ་རྣམས། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་ནས་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པ་པོར་སྨྲ་

1 བོ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

347

བ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི། དེ་རྣམས་མིན་གྱི་སེམས་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་པོར་ང་
སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
མདོ་འདིའི་དོན་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་བཞིན་ཏེ་ཇི་ལྟར་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་དང་དེ་ལས། མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་

དང་སོགས་པས་རྒྱུན་དང་ཕུང་“པོ

1

་སོགས་བྱེད་པ་པོར་སྨྲས་པ་དེ་དག་བྱེད་པ་པོར་
མ་གཟིགས་ནས། རྒྱལ་བས་སེམས་ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་གསུངས་
སོ། །རྩ་བར་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་བསམས་པ་སྟེ། ཆོས་
འདི་པ་སངས་རྒྱས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་། རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོར་བཏགས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཡང་ན་གང་ཟག་སོགས་བྱེད་པ་པོར་རྟོག་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་འདི་པ་སངས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མུ་སྟེགས་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་ཞེས་པ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་གོ །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་ཕུང་པོར་སྨྲ་བ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་གྲངས་ཅན་འུག་ཕྲུག་དང་། །གོས་མེད་བཅས་ལ་གལ་ཏེ་ཞིག །ཡོད་མེད་འདས་པ་སྨྲ་ན་དྲིས། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །བསྟན་པ་འཆི་མེད་
ཡོད་མེད་ལས། །འདས་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྟན་པ། །ཆོས་ཀྱི་ཁུད་པ་ཡིན་ཞེས་
གྱིས། །ཞེས་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སྨྲ་བར་སྣང་ན་དྲིས་ཤིག་དང་། དེའི་དོན་བཤད་རྒྱུ་མི་
འོང་ངོ་། །

1 བོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

348

དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པའི་དོན་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ནི། དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁུད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་ལ་མེད་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་
ཅེས་གསུངས་སོ། །འཁོར་བ་འདི་ནི་ཐོག་མ་མེད་པས་འདིར་སྔར་ངན་རྟོག་ཅི་ཞིག་མ་བྱུང་ཕྱིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་མི་འབྱུང་ཞིང་། འདི་ལྟར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཡང་སྤོང་བ་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྣང་ངོ་། །འདི་ལ་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས་སྤྲོང་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ཞིང་། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་དགེ་སློང་སྐྱ་བསིང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་འབྱུང་ལ།
དེའི་དོན་གཅེར་བུ་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་འཆད་དོ། །སྤོང་བ་པ་ནི་བསམ་གཏན་པའི་མིང་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་པ་དཀར་པོ་ཞེས་པའི་རང་སྡེ་ཕུང་པོ་རྫས་ཡོད་བྱེད་པ་པོར་སྨྲ་བ་ཞིག་གོ །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་སེམས་ལས་གཞན་པ་བཀག་པས། ཙམ་གྱི་སྒྲའི་དོན་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་མི་ནུས་པར་བརྗོད་ནས། བཤད་ཚུལ་དེ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་

པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པ་ན། ཚིག་སྔ་མ་སངས་ཞེས་པ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཏེ་མི་མངོན་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྙད་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་དང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཙམ་ཞིག་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་ཚིག་ཕྱི་མ་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་འཇིག་རྟེན་ལ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པ་འདིར་ནི་སྟེ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

349

འདིས་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་འགྲུབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཀྱི། སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་
གྱི་གཟུགས་ནི་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ས་བཅུ་པའི་མདོའི་དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །
ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་མཁྱེན་ནས། ས་བཅུ་པ་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་

ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི། སླར་ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་

རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ལས་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ། །ས་བཅུ་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་ཤེས་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གསུངས་ཀྱི། རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་སོ། །རྟེན་འབྱུང་དུ་ཡང་གསུངས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་གསུངས་ན་ནི་གསུང་བ་པོ་འཁྲུལ་ཟད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་བཞེད་པ་མི་སྲིད་པས། གདུལ་བྱ་གཞན་དཀྲི་“བའི1

་ཕྱིར་གཞན་
ངོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་མི་རུང་བ་ནི་
གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི། རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའམ་འདུ་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ལྟོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་

1 ཀ ། པའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

350

ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་

དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྐྱེན་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྐྱེན་མེད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པ་ནི། བརྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་གིས་བསྟན་ལ། མ་རིག་པ་མེད་ན་རྣམ་ཤེས་ལྡོག་པ་ནི་ལུགས་ལྡོག་གིས་བསྟན་པའི་མཐར། དེ་ལྟར་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཉེས་པ་མང་པོའི་སྐྱོན་ཆགས་ཤིང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་ལ་འགགས་པར་སོ་སོར་རྟོགས་ན་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་དང་བཅས་པ་སུ་ཞིག་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་པའི་ལུང་མཐོང་ནས་རྣམ་ཤེས་རྫས་སུ་ཡོད་པར་རྟག་པར་བྱེད་དེ་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་ནང་གི་བདེན་འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐས་བྱས་པར་འགྱུར་

རོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུང་། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་ན་ནི། །གང་ཞིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་དེ། །མི་ཤེས་པ་ལས་ཀུན་བརྟགས་པར། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ།

དེའི་ཚེ་འཁྲུལ་པ་ལོག་པ་ན་གསལ་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི། ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

351

སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་དེ་ལ་སེམས་ཅན་
གྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བསགས་པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་
བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ཡིན་ལ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་པ་ནི་
སེམས་ཅན་དེ་དག་ཁོ་ནའི་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་བསགས་པའི་ཐུན་མོང་བའི་ལས་ཀྱིས་

འགོད་པ་སྟེ་སྐྱེད་དེ། རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་འོག་མིན་གྱི་སྣོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་

པའོ། །དེ་ལ་རྨ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མདོངས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པའོ། །པདྨ་ལ་སོགས་པའི་འདབ་མ་དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཇི་སྐད་དུ། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་

དབང་གིས་རི། །ནག་པོའི་དུས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་དཔེར། །སེམས་དམྱལ་མཐོ་རིས་འཇིག་རྟེན་དུ། །མཚོན་དང་རིན་ཆེན་ཤིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་

དུ་ཡང་བཤད་པས་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་ལའང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་པ་མིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་ཤིང་། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་ལས་གསོག་པའི་ཕྱིར་ན་ལས་ཀྱང་སེམས་ལ་བརྟེན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་བཅུ་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཙམ་གྱི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པར་བསྟན་ལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཙམ་གྱི་སྒྲས་སེམས་གཙོ་བོར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

352

གྱུར་པར་བསྟན་ཏེ། བཤད་པ་སྔ་མ་དགག་ཕྱོགས་དང་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སེམས་ཉིད་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། སེམས་
ལས་གཞན་པ་ནི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་མིན་པས། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞིག་གཙོ་བོར་བཞག་གི་གཟུགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི་སྟེ་
“ཀྱེང

1

་གཟུགས་དེ་ལ་ནི་སེམས་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བཟློག་པ་སྟེ་བཀག་གི །ཕྱི་རོལ་གྱི་

གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ན་གྲངས་ཅན་སོགས་ཁ་ཅིག་ནི་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སེམས་བྱེད་པ་པོར་འདོད་ལ། གཟུགས་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་ལ་ནི་རྩོད་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་
པོར་དོགས་པ་སྟེ་བརྟགས་པར་བྱས་པ། བྱེད་པ་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་ནུས་པར་མཐོང་བས། སེམས་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་པོར་བརྗོད་པ་ན་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བསལ་ནས། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་བཏོན་པའི་རྩོད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གནོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་ལ་དབང་བྱེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འགྲན་ཟླ་གཅིག་བཏོན་ནས། བཏོན་པ་རང་གི་ཡུལ་འཐོབ་ཅིང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་གནོད་པ་

1 ཀ ། ཀྱང

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

353

མེད་པས་གཟུགས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་དེ་རྣམ་གཞག་ལ་གནས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་ཏེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་དེའི་ངོར་ཕུང་པོ་དེ་ལྔ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་འདོད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་པར་མ་འཛིན་
ཅིག །ནང་གི་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་
པར་མ་འཛིན་ཅིག །གང་གི་ཚེ་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་འཐད་པས་དཔྱད་པ་ན་ཕྱིའི་གཟུགས་མེད་པར་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཡོད་པ་འཐད་པས་ལས་འགྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ནང་གི་སེམས་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཡང་གང་གི་ཚེ་སེམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་དང་སེམས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདོད་པར་
བཤད་པའི་གཟུགས་མེད་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་གཟུང་མེད་
པར་རང་གི་ས་བོན་ལས། །སྔོ་སོགས་སྣང་ཉིད་འབྱུང་བར། ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་ཞེས་
གཟུགས་མེད་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྨོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་པ་
ལས། ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཤེས་བྱ་འགོག་པར་མི་ནུས་པར་བརྗོད་ནས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

354

བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མི་སྲིད་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞེས་
གཟུགས་འགོག་པ་མདོའི་དོན་མིན་པར་གསུངས་པའི་གཟུགས་འགོག་པ་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚིག་ཟིན་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཤེས་བྱ་འགོག་མི་ནུས་པ་བརྗོད་ནས། ཞེས་གསུངས་པས་སེམས་ཙམ་པས་ཙམ་གྱི་སྒྲས་སེམས་ཀྱི་

ཤེས་བྱ་བཀག་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་ཅན་ཁས་མི་ལེན་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ན། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྦྲེལ་ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པར་མི་འཐད་དེ་ཞེས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིང་དང་གཟུགས་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་འགལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཁས་བླངས་ན་ཕྱི་རོལ་ཁས་
ལེན་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་

གཟུགས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་བཟློག་ནས་སྨྲ་བར་མི་བྱ་སྟེ། སེམས་ཙམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་
པ་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །ལུང་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་ནང་གི་
ཤེས་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་གྱི་མདོར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

355

ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལྔ་ཆར་ཡང་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤངས་ཤིང་
སྟེ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆོས་མངོན་པ་ལས་ནི་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་གྱིས་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་
ཕྱི་རོལ་དང་སེམས་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་མཉམ་དུ་ལུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བཤིག་ནས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་རྫས་སུ་

གྲུབ་པ་ནི་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་སྔར་གཞན་དབང་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ལན་དུ་མར་བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ངལ་བ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་འཇིག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གདོད་མ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེས་
བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་དོན་དམ་དང་། སྐྱེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླང་བར་སྟོན་པས་དགགབྱ་ལ་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ། མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་བསྟན་པ། རིགས་པས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

356

དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་འདྲ་བའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་ཡང་ས་བཅུ་པའི་མདོའི་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལུང་གཞན་
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ་“སྣང

1

་། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་
བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ལུས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་རྣམས་སོ། །ལོངས་སྤྱོད་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྔའོ། །
གནས་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནོ། །སེམས་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་ཕྱི་རོལ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་གནས་སུ་སྣང་བ་སྐྱེ་བ་ན་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་སྣང་ཡོད་མིན། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ། །དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་དག་གཟུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་པའི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྫས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པས་དེ་དག་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱོར་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

ཚོགས་བསགས་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

གཟུགས་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། ཆགས་པ་ཅན་དག་ལ་ཕྱི་

1 སྡང

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

357

རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་འཇོམས་པའི་ཀེང་རུས་ལྟར། དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སེམས་ཙམ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ལུང་འདི་དྲང་པའི་དོན་ཉིད་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
ལྟར་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི། སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པས་ལུང་ལས་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་ལ། མདོ་འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་པ་སྟེ་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དོ། །ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་དུ་བསྟན་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ནི་ས་
བཅུ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་ཅེས་སློབ་དཔོན་འདིས་མི་འཆད་ཀྱི། དེ་ལ་ནི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་འགོག་ཀྱང་མདོ་དེ་
དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་ལོ། །སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ནི་མདོ་དེས་ཀྱང་
སེམས་ལུས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དང་གནས་དང་འདྲ་བ་སྟེ་དེའི་རྣམ་པ་གྲིབ་མ་ལྟ་བུས་ཁ་བསྒྱུར་བར་སྐྱེ་བ་ལ་འཆད་ཅིང་ཕྱི་རོལ་ཡོད་མིན་གྱིས་ཀྱང་བློས་རྣམ་མེད་
དུ་མཐོང་བ་འགོག་པར་བཞེད་པས་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མིན་པར་འཆད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་མེད་
པར་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི།

སྔར་བཤད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་
ཁས་བླངས་པ་ལས། གཞན་ཡང་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་དོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དགོངས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

358

ངེས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། ཀུན་བརྟགས་པ་མེད་པ་དང་།
གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་
ཕྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་ཡི་རྒྱུན་ལྟ་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་“པ1

་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཞེས་
འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་མདོ་དེར་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་

ཕྱེའོ། །
བདག་གཉིས་སུ་ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དུ་མ་ཞིག་ནི་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་དེར་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་པར་གཞན་དབང་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་དབུ་སེམས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་ཏེ་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡང་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡང་ལུགས་འདིས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་“དོ།

2

།ཡང་མདོ་དེར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པའི་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་ཡང་འདིར་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དོ། ཀུན་
1 བ

2 དེ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

359

གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ནི་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལ་མདོ་དེར་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ཏེ། འདིར་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་བཞི་ཡོད་དོ། །འདི་རྣམས་ལ་གོ་བ་མཐའ་ཆོད་པར་མ་ཆགས་ན་སྤྱིར་དབུ་སེམས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ལུགས་འདེའི་གནད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་ཤེས་པར་མཐོང་ནས་དྲང་ངེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་ཞིབ་ཏུ་བཤད་དོ། །དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཚིག་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་

གཟུགས་བརྙན་དེ་ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་

ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་
གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་བཤད་དོ། །ཞེས་སོགས་དྲངས་“པ1

་རྣམས་
ཡིན་ནོ། །
ལུགས་འདིས་ནི་སྔར་བཤད་པའི་དོན་ཚན་བཞི་ག་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་གྱི། དེ་
དག་གི་གསེབ་ནས་ཁ་ཅིག་དྲང་དོན་དང་། ཁ་ཅིག་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་ལྟར་ནི་མི་མཛད་དོ། །འདི་ལ་ཡང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ལས་གོ་ནུས་པར་དགོངས་ནས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་མ་སྨོས་སོ། །ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་
མེད་པར་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་ལུང་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

360

གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྨན་པ་སྨན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྨན་སྟེར་བ་ནི་སྨན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་སྟོན་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མིན་གྱི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ལུང་སྔ་མ་དྲང་དོན་དུ་ཤེས་སོ། །ཇི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲེལ་པ་
ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་ཞེས་པ་ནས། མངོན་
པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པ་རྣམ་དྲངས་པ་ནི་རྣམ་རིགས་པས་ཀུན་གཞི་ངེས་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ངོ་། །འདིར་འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་
པས་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་
གསུངས་པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ལོག་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཇི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་

ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་
གསུངས་པས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་ཤེས་དགོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

361

པས། ལང་གཤེགས་ལས། མདོ་སྡེ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པ་བཞིན་བསྟན་པ་དོན་
འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྨིག་ཆུ་ནི་ཆུར་མེད་པས་ཆུར་ཞེན་པའི་རི་དྭགས་སླུ་“བ1

་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱང་བྱིས་པ་མགུ་བར་
བྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དགོད་པའི་གཏམ་ནི་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྱོད་
ཀྱིས་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའི་བརྗོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཀའ་
སྩལ་པ་དང་། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མདོ་སྡེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་

གསུངས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་
མཚན་སོ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་ཡོད་པར་
བརྗོད་དེ། །ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་དཀྲིས་པ་བཞིན་དུ་ཕུང་ཁམས་
སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་དཀྲིས་ཤིང་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་ཏུ་
བརྗོད་ན་སྙིང་པོར་སྨྲ་བ་འདི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་སྨྲ་བ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འདྲ་བ་ལགས་
ཞེས་ཞུས་སོ། །དེའི་ལན་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པས་མུ་སྟེགས་
ཀྱི་བདག་དང་མི་འདྲ་ཞེས་འཆད་པ་ན། གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་སྟོང་ཉིད་དང་མཚན་མེད་དང་སྨོན་མེད་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའོ། །
དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པ་སྤང་བ་དང་། མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དང་། སྔོན་དེའི་ལྟ་བ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རིམ་གྱིས་

དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་གི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་འདི་ལ་ད་ལྟར་

1 པ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

362

དང་མ་འོངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་ཞེན་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ་སྒྲས་
ཟིན་ལྟར་གཟུང་ན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་ལ་ཞེན་པ་དང་འདྲ་བས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་
ཞེན་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྒྲས་ཟིན་བཞིན་ཁས་ལེན་ན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །འདི་
དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་མི་གཉིས་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་དུ་ཆུད་པ་
འདི་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་
ཐམས་ཅད་དྲང་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཡིན་པར་ལུང་འདིས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་ནི་དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་ཚན་པ་གཉིས་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པས་ངེས་དོན་དུ་
ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔར་འགྲེལ་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་གསལ་པོར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་འདིས་ཞེས་པ་འགྲེལ་བཤད་ལས་ས་བཅུ་པའི་མདོའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྐབས་སུ་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་བཀག་པ་ནི་ས་བཅུ་པ་ལས་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་གསུངས་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་
དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་མིན་ནོ། །
དེས་ན་རྩ་བར་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

363

ལ་གསུམ་ལས་ཕྱི་རོལ་བཀག་པའི་སེམས་ཙམ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་པ་བཞིའོ། །ཀུན་གཞི་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་
སྟོན་པའི་ལུང་ངོ་། །རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་
གཞི་དྲང་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། །སྙིང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་
གཞིའི་སྒྲས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྙིང་པོ་ཀུན་གཞིར་
བསྒྲགས་པ་ཡང་། །བློ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་
བསྒྲགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདུན་དང་བཅས་པ་ཞེས་དེ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་གཅིག་རྟག་ལ་གཅིག་མི་རྟག་པར་བཤད་པས་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་མིན་ཡང་གང་ལ་
བསམས་ནས་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པས་
དགོངས་པའི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དོན་གཅིག་གོ །དེ་ལྟར་ན་སྔ་མ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་བོ། །འགྲེལ་པ་
ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་
ཁོ་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་དང་རྟག་བརྟན་སོགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས་ལེགས་པར་
བསྒྲིགས་ནས་ལུང་དེས་ཀུན་གཞི་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་རྟོགས་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ནས་ཆུད་པ་འདི་ཞེས་པའི་མཇུག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

364

ཐོགས་སུ་མདོ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་མདོ་སྡེ་གང་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་དོན་འདི་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ནི། ད་ནི་རིགས་པས་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེ་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་ཇི་ལྟར་ཐོག་མར་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་གཏམ་སྦྱོར་བར་
མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོའི་དོན་རྫོགས་པ་ཐོག་མ་ནས་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་
འཛུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་འདྲ་བ་ལ་སྔོན་དུ་ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་ལ་མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གསལ་བ་ནི། བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་མེད་པ་སྟེ་ཐོག་མར་ཕྱི་
རོལ་བཀག་པ་ཡང་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་དགག་པར་མཛད་པ་ཁོ་ན་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་ན་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བདག་མེད་པ་རིག་པ་རྣམས་ཤེས་
པ་བཀག་པ་སྟེ་དེའི་བདག་མེད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རེས་
འགའ་རང་ཁོ་ནས་རྟོགས་ལ། རེས་འགའ་ནི་གཞན་གྱིས་ཅུང་ཟད་བསྟན་པ་ཙམ་

གྱིས་རྟོགས་སོ། །ཕྱི་རོལ་མེད་པ་དང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དྲང་དོན་
ཡིན་པར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་ཐམས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

365

ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། །ཐུབ་པ་ཡིས་ནི་གང་གསུངས་པ། །བྱིས་རྣམས་སྐྲག་པ་སྤང་དོན་ཏེ། །དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ། སྔར་
བཤད་པ་དེ་ལྟར་ལུང་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་རྣམ་གཞག་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མདོ་
སྡེ་གང་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའི་དོན་ཅན་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཅན། སྐྱེ་
བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དངོས་སུ་གསལ་བར་མི་བྱེད་པའི་དྲང་དོན་གསུངས་པའང་དྲང་དོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་དྲང་བར་བྱ་ཞིང་སྟེ། ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། འབྱུང་རྣམས་མིག་གཟུང་མ་ཡིན་ན། །དེ་འབྱུང་མིག་གཟུང་ཇི་ལྟར་ཞེས། །གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བཟློག །ཅེས་གསུངས་ལ། མདོ་
ལས་ཀྱང་། མི་རྟག་དོན་ནི་མེད་དོན་ཞེས་གསུངས་སོ། །
ལུང་སྔ་མ་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་
པར། འབྱུང་བ་བཞི་མིག་གི་ཡུལ་མིན་པའི་རེག་བྱ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མིག་གི་གཟུང་བྱར་གསུངས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་
ཁས་བླང་དགོས་པ་ལ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ན་དེ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་ན་འབྱུང་བ་མིག་གི་གཟུང་བྱའམ། ཡང་ན་ཡུལ་གཟུགས་མིག་གི་གཟུང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

366

བྱ་མིན་པར་ཁས་བླང་དགོས་པར་ཤེས་པ་ན་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་སྟོན་པ་མིན་པར་ཤེས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང་། བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པར་ཤེས་པའོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་པར་བསྟན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པར་གོ་བའོ། །མདོ་གང་ལས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཏེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཅན་དེ་ངེས་པའི་དོན་
དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ལྟར་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སྟོང་པ་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལས་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དང་མི་འདྲ་
བའི་ཁྱད་པར་རོ། །གང་ཟག་བསྟན་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་སུ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་རྣམས་ཡོད་པར་སྟོན་པའོ། །འདི་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་ཁུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་ཕྲག་ཏུ། །ང་
ཡིས་ཆོས་རྣམས་གང་གསུངས་པ། །ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྒྲག་པར་ནུས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསམ་བྱས་ན། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྒོམས་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ཆོས་མང་པོ། །ཇི་སྙེད་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་
རྣམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁས་རྣམས་
ཀྱིས། །གནས་འདི་ལ་ནི་བསླབ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྙེད་མི་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

367

འཇིག་རྟེན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞི་ནི་མདོ་སྡེ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་དོན་དམ་པ་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་གཞོལ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་དྲང་དོན་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱུད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞོལ་བས། དོན་དམ་ལ་གཞོལ་བར་དོན་གཅིག་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་མདོ་སྡེ་
ཡོད་ཚད་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ལས་དང་པོ་པས་རྩད་གཅད་པར་མི་ནུས་པས་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་པ་གཅིག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྩད་གཅད་ཅེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དངོས་སུ་མི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་བཤད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པས་ཤེས་སོ། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་ཞེས་པ་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྒོམས་ན་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
བསྒོམས་པར་འགྲོ་བས་ཆོས་ཅན་རེ་རེ་ནས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སོ་སོར་སྒོམ་མི་དགོས་
པའི་དོན་ནོ། །དངོས་པོ་གཅིག་བསྒོམས་ན་ཐམས་ཅད་བསྒོམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་གང་ཡིན་པ་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ཞེས་པ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ཞེས་པས། ཆོས་ཅན་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་
ཕྱོགས་རྣམས་ལ་གཅིག་གིས་ཆོག་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །ཟླ་བ་སྒྲོན་མ་ལས། གྲངས་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དག་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་རྣམས་མཐའ་ཆོད་པར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་བཤད་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་གྱི་འཇོག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

368

ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དེའི་ཕྱོགས་ཙམ་སྟོན་པའོ། །དཔེར་ན་སྦྲུལ་ནི་ཐག་པ་བསྡོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ལོག་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ་སྦྲུལ་དེ་ཐག་པ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྲུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གཤིས་ལུགས་ཀྱང་གཞན་དབང་འདུས་བྱས་ལ་ནི་དེར་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་གཤིས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟུང་བཞིན་
པ་སྟེ་མཐོང་བཞིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱས་པ་ཅན་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་གཤིས་སུ་ཀུན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ནི་གཤིས་ལུགས་དངོས་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་ཅན་ལ་ཡེ་ཤེས་དེས་མ་རེག་
པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མ་རིག་པའི་མཐའ་བཅད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའི་
དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཤད་ཚུལ་དེས་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་

ལེའུར་མཚན་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ལ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སེམས་ཙམ་པས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་བཏགས་པ་ཀུན་བརྟགས་སུ་བྱེད་པ་ནི་བསམ་པའམ་བརྟག་པར་བྱ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

369

དགོས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་གྱི་དེ་མིན་པའི་གཞན་དབང་ནི་
དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམས་ཞུས་ནས་བཤད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་ཆོད་པར་ནི་དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚིག་གལ་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་གཅེར་བུ་པ་རྣམས་ནི་འཇིམ་བའི་གོང་བུ་དང་དབྱུ་གུ་དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐུད་པ་དང་ཆུ་དང་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་བུམ་པ་འབྱུང་བ་ན། རྫ་བུམ་འཇི་བའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རྫ་མཁན་གྱི་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་རྫ་བུམ་གྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་སེམས་སོ། །ཕྱི་རོལ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་ལ་ཡང་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་དང་བདག་གཅེས་པའི་སྲོག་དང་། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྲོག་མ་ཡིན་པ་དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པའི་ཆོས་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཆོས་མིན་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་དང་འཆལ་ཁྲིམས་འགོག་པའི་སྡོམ་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་བདེ་བ་དང་། སྡུག་
བསྔལ་བ་དང་། ཤེས་པ་ལས་སྐྱེད་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་བའི་འདུ་བྱ་བའི་ཤུགས་ཏེ། ཚིག་གི་དོན་དགུའི་རྣམ་ཞག་བྱས་ནས་བྱམས་པ་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡང་སྲོག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ད་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་
སྟེ། བྱམས་པ་དང་སྲོག་གཉིས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲོག་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བར་རྒྱུ་བ་ཡང་གཞན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

370

གྱིས་འདོད་དོ། །ཡང་བྱམས་པ་རང་གི་ཕ་དང་མ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེའོ། །
དེའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མི་ལེན་པས་སྔར་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གནོད་དོ་ཞེ་ན། རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་མ་ཟད་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྔར་རེ་རེ་བ་ལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་གཉིས་ཆར་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམས་པ་སྲོག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་སོགས་ཀྱིས་དགག་ལ། ཕ་མ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་ན་ནི།
ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་གོ །གོང་དུ་ཇི་ལྟར་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་
བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་མཇུག་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་
བཤད་པ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ལ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡང་འདོད་པ་མིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་སྨྲ་བ་རྒྱང་པན་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀར་གྱུར་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

371

ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བས་སྐྱོན་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ན་བདག་གིས་ནི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པས་ཕྱོགས་གསུམ་ག་ལ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་པདྨའི་ཆུ་བ་དང་དེའི་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩུབ་པ་དང་འཇམ་ཤ་དག་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། དེའི་འདབ་མ་དང་ཟེའུ་འབྲུ་དང་ལྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་
ཚོགས་པ་དག་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་པ་ན་ས་དང་བལ་པོ་སེའུ་ལ་སོགས་པའི་སྣ་ཚོགས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ལ་བཞིན་དུ་རྨ་བྱ་དང་བྱ་ཏི་ཏི་རི་དང་བྱ་གག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དག་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འབད་པས་གཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་པར་མི་དམིགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་
སྨྲའོ། །འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལས་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་མིན་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གང་ཞིག་ཨ་མྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨིན་པ་དུས་ཚིགས་
ལ་ལྟོས་ཤིང་རེ་འགའ་མངོན་པ་དེ་ཡང་དེ་དག་ལ་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དུས་ཚིགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱ་རོག་ལ་ཡང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་པ་དང་། རྨ་བྱ་ལ་ཡང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནེ་ཙོའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ལྟར་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་ནས་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པ་སྟོན་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་བ་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ནི་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

372

གི་སྒོ་ནས་སྡུད་པ་སྟེ་“སོག

1

་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་བྱེད་པ་ཡང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིས་སྟོང་“པ2

་སྟེ་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བར་
འགྱུར་ན་འགྲོ་བ་འདི་དག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཨུདྤ་ལ་ཡི་དྲི་དང་མདོག་ཇི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་འཛིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་གི་བློ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་རང་གི་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
གྱིས་ཤིག །རྒྱང་པན་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་ནི་བཞི་སྟེ་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་

སུ་སྨིན་པའི་ཁྱད་པར་ལས་པདྨ་དང་བལ་པོ་སེའུ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་། རྨ་བྱ་དང་བྱ་གག་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བཞིན་པ་འཐད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། བློ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་པོར་གྱུར་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
ཇི་ལྟར་ཆང་དག་ལ་འབྱུང་བའི་བྱེ་བྲག་ཕྲད་པ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ལས་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་མྱོས་པ་དང་བརྒྱལ་བའི་རྒྱུ་མྱོས་པར་འགྱུར་བའི་
ནུས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ནུར་ནུར་པོ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་བློ་དག་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དག་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་བར་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་

1 ཀ ། གསོག
2 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

373

རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། གང་དུ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འདིར་རམ། འདིར་བྱས་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དག་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །མཛེས་མ་ལེགས་པར་སྤྱོད་ཅིང་བཟའ་བར་གྱིས། །ལུས་མཆོག་འདས་གང་དེ་
ཁྱོད་ལ་མི་འབྱུང་། །ལུས་འདི་ཚོགས་པར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་སྟེ། །འཇིགས་མ་སོང་བ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་སྟེ། འདི་ནི་བུ་མོ་ལ་མངོན་པར་བགྲོད་པར་འདོད་ཅིང་བུ་མོའི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ནས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །ནག་ཚོས། འདས་པའི་འཇིགས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་མ་ཡིན། །ཞེས་བསྒྱུར་རོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་
འདི་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡིན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བ་དེ་མངོན་སུམ་ཞིག་གམ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་གྲང་མངོན་སུམ་མོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་ཁྱོད་ལ་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། ཚེ་རབས་ཕ་རོལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་

དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་པས་དངོས་པོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཟླ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་མེད་ན་འབྱུང་བ་བཞི་མེད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དམ་བཅའ་བ་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

374

མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན་ནི་རེ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་བཟུང་བས་ཇི་ལྟར་མ་བཟུང་བ་དེའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་དཔོག་པར་འགྱུར། ཅི་སྟེ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་རྗེས་དཔག་ལས་རབ་ཏུ་གྲུབ་པས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ཙམ་དབང་
པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་ཟད། །བཟང་མོ་མང་ཐོས་གང་སྨྲ་བ། །དེ་ནི་སྤྱང་ཀིའི་རྗེས་དང་འདྲ། །ཞེས་སྐྱེས་བུས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་མིག་སོགས་
ཀྱི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཇི་ཙམ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་
པའི་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་དེ་ཡི་བདག་
ཉིད་ཅན་དུ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་དོན་གང་ལ་ཡིད་ཀྱི་མུན་པ་

འཐུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་དེ་རྒྱང་པན་ནི་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་ཏེ། དེ་གནས་པའི་རྒྱུར་མཚུངས་པ་སྟེ་འདྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
གང་གི་ཚེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་དེའི་ཚེ་བཞིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འབྱུང་བ་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་ཚེ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་མཐོང་བའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

375

དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་“པ1

་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པའི་འབྱུང་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
དང་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉིད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིས་ནི་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ལ་དཔེར་བཟུང་བ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་པ་དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། རྟགས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཡང་
འདྲ་ལ། སྔར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་བཀོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཡང་བཤད་པས་དམ་བཅའ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དགོས་པར་“བསྟན་ནོ། །འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་
སོ་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་སྔར་
བཤད་ཟིན་ཏེ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་གོང་དུ་རང་དང་། གཞན་ལས་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
ཡང་བདག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་ནི་སྟེ་སྤྱིར་བཀག་ཟིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་འདི་དག་ལྟ་ཞིག་སྟེ་གང་ཡང་སྔར་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་བཀག་པས་མ་བཤད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དཔེ་གྲུབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་
འགོག་པ་ན་ཡང་། རྟོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

376

ཉིད་ཕྱིར། །གང་ཚེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཚེ་བཞིན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་མཚུངས་སོ་སྙམ་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇིག་རྟེན་གཞན་གཏོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །བདག་གི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། །གང་གི་ཚེ་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དེ་ཚེ་བཞིན། །ཞེས་བརྗོད་པར་ནུས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ། འདི་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་དག་ནི་དེ་གཉིས་ཁོ་ནའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདིས་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གང་དམ་བཅས་བར་གྱུར་པ་བཞི་པོ་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་ལུགས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མ་བསྒྲུབས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདིར་སྨྲས་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན་བཤད་པ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། སྐྱེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་མི་སྲིད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

377

པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་དེ་བདག་གམ་གཞན་ནམ་གཉིས་ཀའམ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བའམ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་གོ །གང་དག་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར་མངོན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བདག་ཏུ་གྱུར་པའམ། གཞན་དུ་གྱུར་པའམ། གཉིས་ཀར་གྱུར་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་དག་ཀྱང་བཤད་ཟིན་པའི་སྐྱོན་ལས་མི་འདའ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ལྔ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིས་སྐྱེ་བར་བཏགས་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་
མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ལོ། །ཞེས་སྨོས་སོ། །འདིས་ནི་མཐའ་བཞིའི་
སྐྱེ་བ་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཀག་ཀྱང་། མཐར་རྟགས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་
ཚུལ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་དམ་བཅའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་
ན། འོ་ན་མ་སྐྱེས་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཟུང་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་ཡང་མ་རིག་པས་བསླད་པ་འགའ་ཞིག་གི་
སྣང་བའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པས། དེ་ལྟར་གྱི་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

378

སྔོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་བཟུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་
ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མདུན་དུ་སྣང་བར་མཐོང་བ་དེ། ཅི་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་འོས་ཤེ་ན། འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དབང་གིས་སྣང་བས་ན་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་ཁོ་ནས་བདག་ཉིད་དེར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་གིས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཆར་སྤྲིན་ནག་པོའི་ཚོགས་དང་
མཚུངས་པའི་གཏི་མུག་སྟུག་པོ་སྟེ་འཐུག་པོ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གཡོགས་ནས་གནས་པ་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དེས་ན། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་འདི་ནི། བྱིས་པ་འདི་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཏི་མུག་གིས་བཀབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་མཐོང་དུ་ཆུག་ཀྱང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བ་ཅི་ལམ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བ་ནི། གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱིའི་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་དབང་པོ་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྲ་
ཤད་དང་ཟླ་བ་གཉིས་དང་རྨ་བྱའི་མདོངས་དང་སྦྲང་མ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་ཏེ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པ་སྟེ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཏི་མུག་གི་སྐྱོན་
གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པ་སོ་སྐྱེས་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་འདུས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྣ་
ཚོགས་པ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་ཏེ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

379

བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི། བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང་། མི་གཡོ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་ཅེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདིས་གལ་ཏེ་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྱུང་ལ། གཏི་མུག་མེད་པར་ལས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་
བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི། མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་བར་གོར་མ་ཆག་གོ །
མཁས་པ་དག་ནི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མཐོང་
བ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་
ཟད་ཀྱི། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་བཟང་པོའི་ཉི་མས། མུན་པ་སྟུག་པོ་དང་འདྲ་བའི་མ་རིག་པ་རྣམ་པར་བསལ་བ་སྟེ་སྤོང་ཞིང་། ལས་འདུ་བྱེད་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་ལེན་ཏེ། ལས་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྡུད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། །སྐྱེ་མེད་ཟད་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་འདིས་ཤེས་ཏེ། ཉི་མ་སྤྲིན་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བས་མུན་བསལ་ལྟར། །མ་རིག་ཐིབས་པོ་བཅོམ་
ནས་རང་འབྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་
པར་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

380

ཡང་སྔོ་སོགས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཡོད་པ་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་འོ་སྙམ་ན། འདི་ལ་བརྗོད་པར་
བྱ་སྟེ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས་ན། མ་སྐྱེས་པར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་མཚུངས་པ་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡུལ་སྐྲ་ཤད་སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་
གྱི་བུ་མི་མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས། རེ་ཞིག་སྔོན་ལ་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པས་མིག་ཉམས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལ་བརྩད་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱི་ནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པ་ལ། ཁྱོད་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ལ་
མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མི་མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེས་བློ་མིག་བསྒྲིབས་པ་རྣམས་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དག་འདི་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་། གཞན་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་
བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་སྐད་
བཤད་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པར་བྱའོ་ཞེས་ལུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་འཆད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློའི་མིག་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། ཕུང་པོ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

381

རང་བཞིན་དབེན་ཞིང་སྟོང་“པ1

་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་རང་བཞིན་སྟོང་ཞིང་དབེན་པ་
ཉིད། །གང་སྤྱོད་དེ་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་ལྡན་པས་ཤེས་ཀྱི་བྱིས་
པས་མིན། །ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་སྟོང་པར་རིག་འགྱུར་ཏེ། །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་རིག་གྱུར་ནས། །ཤེས་པ་པོ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་གྱུར་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་དེ་དག་སྤྱོད་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ལ། དོན་དམ་པར་ཡང་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་སོ། །རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལྟ་“ཕར2

་ཞོག་ཅིག་རེ་ཞིག་འདི་ནི་
ཁྱོད་ཉིད་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་རྨི་ལམ་གྱི་

ཁང་ཁྱིམ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་བཅས་པ་མཐོང་བ་དང་། མིག་འཕྲུལ་མཁན་
གྱིས་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་སོགས་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུ་དང་། གཟུགས་བརྙན་ལ་བྱད་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། སོགས་ཀྱི་བྲག་ཆ་དང་སྤྲུལ་པ་སོགས་ལ་སྐྱེ་
མེད་དེ་ཡོད་པ་མིན་པ་མཐོང་བ་ན་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་དེ་དག་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་ལ། ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མཐོང་བ་དེར་མི་འགྱུར་བ་དེ་
མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཇེ་བདག་ཉིད་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་གྱིས་ལ། ཕྱིས་ཁོ་བོ་ལ་
བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཟུགས་སོགས་འདི་ཇི་ལྟར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བའི་

1 བ
2 པར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

382

ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་ངེས་པ་སྟེ། འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། འགྲོ་བ་དག་ནི་རྨི་འདྲར་བཤད། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་
རྣམ་མ་བཞག །རྨི་ལམ་གང་ལ་དངོས་པོ་མེད། །ལོག་པའི་བློ་ལྡན་མངོན་པར་ཞེན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་ལྟར་སྣང་གྱུར་ཀྱང་། །གྲོང་ཁྱེར་ཕྱོགས་བཅུར་ཡོད་མིན་གཞན་ནའང་མེད། །གྲོང་ཁྱེར་མིང་ཙམ་ཞིག་གིས་རབ་ཏུ་བཞག །དེ་བཞིན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་འགྲོ་འདི་གཟིགས། །ཆུ་ཡི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱིས་ནི། །མཐོང་ཡང་སྨིག་
རྒྱུ་ལ་ཆུ་མེད། །དེ་བཞིན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པས་དཀྲུགས། །སྡུག་པ་མིན་པར་སྡུག་པར་རྟོག །མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ལྗོན་པ་ཆོས་རྣམས་ཤེས་བར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་
བའི་ལུང་ལས་ནི་གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་བཞིན་
དུ། འཇིག་རྟེན་གྱི་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ནི་མ་ཡིན་
པས་འདི་ནི་ཁྱོད་རང་ཉིད་ལས་མ་ངེས་པའོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བརྩད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་དམིགས་ནས། དོན་དམ་དུ་འགོག་པ་མིན་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

383

ཇི་ལྟར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་“ལ1

་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། །གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་འདི་ཀུན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་མ་སྐྱེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་
བར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་ལ་དབུ་མ་པས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གཏན་མི་འདོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཡང་སྦྱར་བ་
རྣམས་དྲན་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གདོད་མ་ནས་ཞི་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་
བྲལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པར་
གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་དུས་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གསུངས་ཚུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ན།
“གདོད

2

་ནས་ཞི་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ། །རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །ཆོས་རྣམས་
མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཡེ་
ཤེས་ཞི་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་

སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། དེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་རང་བཞིན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའོ། །གདོད་ནས་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ཁོ་
1 འ

2 གདོང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

384

ནར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་གོང་རོལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་

སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་པ་འདི་སྟོན་
པར་བྱེད་དེ། གདོད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་དང་པོའི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བརྒལ་བ་འདི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་ཁས་བླངས་པ་བུམ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ་ཐ་
སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགྱུར་བས་ན། དོན་དམ་པར་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་
འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། ཆ་ཤས་སུ་བཅོམ་པས་དེའི་བློ་མི་འཇུག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་གྱོ་མོར་བཅོམ་ན་བུམ་པའི་བློ་མི་འཇུག་པའོ། །བློས་ཆོས་གཞན་བསལ་ན་དེའི་བློ་མི་འཇུག་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ཆུ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་བློས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གཞན་བསལ་ན་ཆུའི་བློ་མི་འཇུག་གོ །གང་ལ་བཅོམ་ཡང་དེའི་བློ་འཇུག་ལ། བློས་ཆོས་གཞན་བསལ་ཡང་དེའི་བློ་འཇུག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་བཅོམ་ཡང་རུང་། བློས་རོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གཞན་
བསལ་ཡང་རུང་། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བློ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ། །ཚོར་བ་སོགས་ལ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འཆད་དོ། །སྡེ་པ་དེ་དག་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

385

གིས་ནི་སྤྱིར་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུང་བ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཚུལ་བྱས་པ་དང་། རང་གིས་
མཛད་པ་གཉིས་མཐུན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་དབུ་མ་པས་བཤད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་གདགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། འབྱུང་འགྱུར་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ནི་རྒྱུ་འམ་གཞི་དང་བཅས་པར་རིགས་ན་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། བཏགས་པའི་རྟེན་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་འདྲ་བར་ཐལ་བ་ལྡོག་པ་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་
ཏེ། བཏགས་པའི་རྟེན་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བཏགས་པར་ཡོད་པ་བྱད་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྙན་བརྟགས་པ་ཙམ་དམིགས་པ་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་གི་རྟེན་ཅན་ནགས་བཏགས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་རྨི་ལམ་ན་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལས་མ་སྐྱེས་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་བཏགས་པར་
ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཡང་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་
རིགས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

386

པ་ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཡང་བཀག་ན། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ལས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་

སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་གི་རྒྱུ་དང་ལ་སོགས་པས་དུས་དང་། རྡུལ་དང་རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་དང་སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་བཅད་པའི་དོན་དུ་རྟེན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བརྡ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་པས་
འདི་སྐྱེ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་དཔེར། །རིང་པོ་ཡོད་ན་ཐུང་ངུ་བཞིན། །འདི་སྐྱེས་པས་ན་འདི་སྐྱེ་དཔེར། །མར་མེ་འབྱུང་བས་འོད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར། །འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་དང་བྱེད་པོ་གསལ་ཕྱིར་རོ། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་འདི་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་གསུངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མ་གསུངས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

387

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བས་རྐྱེན་ཉིད་འདི་“བ1

་ཙམ་གྱི་སྐྱེ་བ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ།
འཕགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་ལྟོས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཞེད་པས། དེ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་རང་དང་
གཞན་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་དངོས་པོ་སྲིད་ཚད་ལ་སྦྱོར་བར་
གསུངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་འདིས་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་གཞག་དགོས་པ་དང་། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པ་ལ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་ལུགས་དེ་དག་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟློག་ནས་སྨྲ་བ་ནི། ངན་རྟོག་གི་དྲི་མ་འཐུག་པོས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བླ་ན་མེད་པ་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་དོན། སྟོང་“པ2

་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆར་བའི་
ལུགས་བླ་ན་མེད་པ་ལེགས་པར་སློད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ལྟར་
རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ན། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་མི་སྲིད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་
རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། དུས་སྔ་མ་ན་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་འང་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྔ་ཕྱི་སོ་སོ་
བའི་སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའང་བརྟགས་པའི་ཡུལ་གཞན་དག་ཀྱང་། མི་
སྲིད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས། དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་

1 ཀ ། པ

2 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

388

པ་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཐོབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་པས། བདག་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་“བ1

་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལྟར་རྐྱེན་ཉིད་འདི་“བ2

་ཙམ་ཞིག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་འཇོག་པའི་དབུ་
མ་པས་ནི། དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མ་བླངས་ཏེ།
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་དང་དེ་རྟེན་གང་འབྱུང་བ། །རང་གི་ངོ་བོ་དེར་མ་སྐྱེས། །རང་གི་ངོ་བོར་གང་མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ། །ཞེས་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པར་ཇི་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེས་དང་། རྩ་ཤེ་ལས་
ཀྱང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱུར་བྱས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་ལས་ཀྱང་། གང་
ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་དོན་ནི་རྐང་པ་གཉིས་པས་བསྟན་ཏེ།
1 ཀ ། པ
2 ཀ ། པ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

389

རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་

བ་མིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ཚིག་གསལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས། ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་
བསྟན་ཏེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་དགོངས་པ་རང་གིས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་འདི་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པས་ཐུགས་ཕྲོགས་
ནས། རྩ་ཤེ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་དུ་མར། འཕགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་མཛད་པ་ལ།
བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པའི་མུན་སྤྲུལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་
ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ཁས་མ་བླངས་པ་དེའི་ཚེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ནི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་

ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སམ་བདག་གཞན་དང་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱེས་ཟིན་པ་མི་འཇིག་པར་གནས་པས་རྟག་པ་དང་། འཇིག་པས་ཆད་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མཐར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ཟིན་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

390

པར་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱུ་བུད་ཤིང་མེད་པར་འབྲས་བུ་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་གོམས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་
པ་འཕགས་པའི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་སྣང་བའི་སྤྲོས་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་
བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གོམས་པ་རྣམས་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་སྨན་བསྐུས་པས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ལོག་པ་ཉིད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་འབྲས་བུར་འགྱུར་གྱི། སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་
གཞན་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་དེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཉིད་འདི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོར་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པས་བཅིངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་འདི་དེ་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་གྲོལ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་མཐར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་བཀག་པས་རྟོག་པ་ལོག་པར་
གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །སྟོང་མཐོང་ཡོན་
ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། །དེ་ཉིད་འདིར་ནི་འགོག་པ་ཡིན། །ཞེས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་གཤིས་ཡིན་པས་དེ་མཐོང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

391

བ་མཛེས་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་“པ1

་མཐོང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་
རྟོག་པས་མཐོང་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བཟུང་བས་འཆིང་བ་ཡིན་པས།
དེའི་ཞེན་ཡུལ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་འདིར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་རྟོག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་དོན་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྟེ། ཞེས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལ་བཤད་པས། རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་བདེན་
འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་དོ། །མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཡང་མཐའི་སྒྲ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་མཐའ་བྲལ་གྱི་མཐའ་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་
ལས། གལ་ཏེ་དབུ་མ་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་
པ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཡོད་པས་རྟག་གོ་ཞེའམ། མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་མཐར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་སོང་ཞིང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་ནི། ལྟུང་བའི་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་འདིར་མཐའ་མིན་ལ། བློ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། །དེས་ན་འདིའི་མཐའ་ནི་ལྟུང་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་བྲག་གཡང་ལ་མཐའ་དང་དེ་ལ་ལྷུང་བ་ལ་མཐའ་ལ་ལྟུང་ཞེས་སྨྲ་བ་ལྟར། གང་དུ་གཟུང་བས་འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་མཐར་ལྷུང་ཞེས་བཤད་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

392

པས་ཡང་དག་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་པ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་དང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་འགོག་པ་མེད་མཐའ་འགོག་པ་མིན་ཀྱང་། དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིན་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་ལྟུང་བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་མེད་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་སུས་ཀྱང་གནོད་མི་
སྲིད་པར། དེ་དག་ཡོད་པ་མིན་པའམ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་མེད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་མེད་
མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། །འདི་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མེད་མཐའ་ཡིན་ལ་སྔ་
མ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མེད་མཐའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པའི་བཀག་པ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི། དོན་དམ་པར་རམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་
འཛིན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གྱི། སངས་

རྒྱས་ལ་མཁྱེན་བརྩེ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། །
གཞུང་གི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་མཐར་
བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རིགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མཛད་པ་ནི། རྩོད་པ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་མཛད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
རིགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་མཛད་པ་ན། །དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

393

རྟོགས་ནས། ཐར་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཇི་ལྟར་བརྟགས་པ་
ཐམས་ཅད་བཀོད་ཅིང་བསྟན་བཅོས་ལས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི་རྩོད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས། རྟོག་པ་ལྡོག་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་ཅེ་ན། རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདི་ནི་རྩོད་པའི་ཕྱིར་མཛད་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ན། གཞན་ཕྱོགས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོབས་ཆུང་བས་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་བདག་ཉིད་འཐེན་
མི་འཛུགས་ཤིང་། སྣང་བ་ཉེ་བ་ན་མུན་པ་ལྟར་རང་ཉིད་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་གིས་བཏགས་པ་རྣམས་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་
ཀྱིས། །རྩོད་པ་མཛད་ཕྱིར་གསུངས་མ་ཡིན། །འོན་ཀྱང་མེ་ཡིས་བུད་ཤིང་ལྟར། །འདི་ཡིས་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་སྲེག །ཅེས་མེ་བུས་པ་བཏུང་བ་བསྐོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་ཀྱི་

ཐལ་བ་དང་སོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་པ་མིན་ཀྱང་། དེ་དག་ཀྱང་ཞར་ལ་འབྱུང་བའི་དཔེས་གསུངས་སོ། །
གལ་ཏེ་རྩོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉེ་བར་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོན་དང་ལྡན་པ་ལ་སྡང་ཞིང་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རང་
གི་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པར་འགྱུར་བས། ཁྲོ་ཆགས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྡོག་པ་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

394

དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་རྒྱུད་འཁྲུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འཆིང་བའི་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྲོ་ཆགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མ་ལོག་པར་འཕེལ་བས་བཅིངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཐར་

པ་ནི་མིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་ཆོས་འདི་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། དེའི་ཕྱིར་རང་ཕྱོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་རྣམ་པར་བསལ་ཏེ། རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། རྩོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དེ་དག་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་དོ། །གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་དང་། བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། །གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱོད་མི་དགའ་ན། །མྱ་ངན་འདས་པར་མི་འགྲོ་སྟེ། །གཉིས་སྤྱོད་ཞི་བར་ཡོད་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཆོས་
འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་། །ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད། །ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པ་ལོག་པ་སྟེ། །ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་སུ་མྱོང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བའི་
ཕྱོགས་ལྷུང་དོར་ནས་གཟུ་བོའི་བློས་མ་དཔྱད་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔྱོད་པར་སྒོམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་དམ་དུ་འཆིང་བར་གསུངས་པ་འདི་ཉིད། བདག་ཅག་རྣམས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བས་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་བྱིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་

ཤིག །བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་
གསུངས་ཏེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། དངོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

395

“མེད

1

་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་བར་བར་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །
གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དགག་དགོས་པར་བསྟན་
པ། བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ། བདག་
དང་ཤིང་རྟའི་དཔྱད་“པ2

་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྒྲེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟར་ལུང་དང་རིགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། འདི་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་མ་ལུས་པ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ནི། འཁོར་བར་འཁྱམ་པ་འདི་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་། སྐྱོན་རྣམས་ནི་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་མ་ལུས་པར་ང་དང་ངའི་འོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ན་འཇིག་ལྟ་སྤོང་བར་འདོད་པ་འབྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་སྤོང་བ་དེ་ཡང་སྔར་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་བཞི་བརྒྱ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་ཡུལ་སྟེང་ན་མེད་པར་མཐོང་བས་སྤོང་དགོས་པར་
མཐོང་ནས། འཇིག་ལྟས་གཞི་གང་ལ་ཞེན་པ་འདིའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་
1 མིང
2 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

396

བརྟགས་པ་ན། བདག་སྟེ་ང་ཞེས་པའི་ང་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འདིའི་ཡུལ་དམིགས་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་ཏེ། ངར་འཛིན་པ་ནི་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ཉེས་སྐྱོན་མ་ལུས་པ་སྤོང་བར་འདོད་པས་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་དམིགས་པ་བདག་གི་བདག་སྟེ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་སྤོང་བར་འགྱུར་བས། རྣལ་འབྱོར་པས་གང་ཞིག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེས་ཐོག་མར་བདག་ཁོ་ན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །
རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་
ལས། འཇིག་ལྟ་སྤངས་ན་ཉེས་སྐྱོན་ཀུན་ལྡོག་པས་ན། བདག་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདི་ནི་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། བསླབ་བཏུས་ལས། གང་ཟག་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་བ་ཆད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་། །འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ། ཞི་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་རྩ་བ་ནས་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ཡལ་ག་ཕྲ་མོ་ཐམས་ཅད་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དགོངས་པ་མཐུན་པས། ཐོག་མར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་སེམས་པ་དང་། དེ་ནས་དེའི་རྩ་བ་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ན་སྤོང་ཐབས་ཀྱི་ཐད་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

397

མ་འཕྱུགས་པར་དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ངེས་པར་རྙེད་
ནས། དེའི་དོན་ལ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གལ་ཏེ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་

དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་ལ།
འདིར་འཇིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་

བདག་འཛིན་གཉིས་དམིགས་པས་སོ་སོར་འབྱེད་ཀྱི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་
འདྲ་བ་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཉིས་འགལ་བ་ནི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་འཇོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཇིག་ལྟའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་ན། མ་རིག་པའི་ནང་ཚན་
གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་སྟོན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་ན་རང་
དང་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་
ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པས་མི་འགལ་ཏེ། མ་རིག་པའི་རིགས་འདྲ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། བདག་

གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག །གཞན་སྡེས་བཏགས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

398

པའི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག །རང་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག །དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག །དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དགག །བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤད། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་པ་བདག་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེས་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པས་སྟོན་ཞིག་ཅེ་ན། འདི་ལ་གཉིས། གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་
པའི་ལུགས་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ཟ་བ་པོ་སྟེ་བདེ་སྡུག་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་། རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་
པ་དང་། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཁྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བྱ་བ་མེད་པར་མུ་སྟེགས་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་

བརྟགས་སོ། །
དེ་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་ནི། རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ། །ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྐྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པས་ན་རང་བཞིན་ནོ། །སྐབས་གང་དུ་བྱེད་ཅེ་ན། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་སུའོ། །གང་གི་ཚེ་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འདོད་པ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཡོངས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

399

སུ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་བུ་སྦྱོར་ཞིང་། དེ་ནས་གཙོ་བོས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འབྱིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོའ། །དོེ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ལས་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པོའི་ཚོགས་སོ། །བཅུ་དྲུག་པོ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལྔ་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་ཏེ། སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ལས་འབྱུང་བ་ལྔ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འགྱུར་མིན་ལ་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་འགྱུར་
བ་ཡང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའང་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ལྟོས་ནས་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རྩ་བའི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །བློའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ནའོ། །སྐྱེས་བུ་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྔ་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཡུལ་སྒྲ་ལ་
སོགས་པ་དག་ལ་བློས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས་བློས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་སྐྱེས་བུས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་འདོད་པས་ཡུལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། གང་གི་ཚེ་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་ལ་
ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་པས། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རིམ་གྱིས་

བསམ་གཏན་སྒོམ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཞེས་ཐོབ་པ་ན། མིག་དེའི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོ་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ལ། དེས་བལྟས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་

བུད་མེད་ལྟར་ངོ་ཚ་བར་གྱུར་པས། བདག་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

400

རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་བཟློག་པའི་སྒོ་
ནས་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་ཐིམ་པའི་ཕྱིར། མི་གསལ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཉག་གཅིག་གནས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་ཡན་གར་བའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་རྣམས་ནི་
ཡོན་ཏན་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་རྡུལ་ནི་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །མུན་པ་ནི་ལྕི་བ་དང་གཡོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །སྙིང་སྟོབས་ནི་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་
གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་གཏི་མུག་ཞེས་པ་ནི་འདི་དག་ཁོ་ནའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །
འདི་དག་ཆ་མཉམ་པའི་སྐབས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་གཙོར་གྱུར་ཅིང་རབ་ཏུ་ཞི་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐབས་ནི་རང་བཞིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང་བློ་གཉིས་ནི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་ཕྱི་ཡུལ་དང་ནང་གི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་ཀ་འཆར་བ་ཞིག་གོ །ཆེན་པོ་ལས་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ང་རྒྱལ་ནི་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་དང་། སྙིང་སྟོབས་ཅན་དང་། མུན་པ་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་པ་དག་གོ །དེ་ཙམ་དག་ལས་ནི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ །སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་པོ་དག་དང་ལག་པ་དང་
རྐང་པ་དང་རྐུབ་དང་། འདོམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། བློའི་དབང་པོ་ལྔ་པོ་མིག་དང་རྣ་བ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

401

དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལྤགས་པའམ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་
གྱི་ཡིད་དེ་དེ་ལྟར་ན་བཅུ་གཅིག་གོ །མུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ནི་ང་རྒྱལ་གཞན་གཉིས་
ཀའི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ང་རྒྱལ་དང་དེ་ཙམ་ལྔ་སྟེ་བདུན་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ཀའོ། །དབང་པོ་བཅུ་དང་ཡིད་དང་འབྱུང་བ་ལྔ་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ན་དང་། རྩ་བའི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་གྲངས་ཅན་དག་གིས་བདག་ཁས་བླངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་

ལུགས་ནི་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་བློ་དང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་”པ1

་དང་སྡང་བ་དང་འབད་པ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་
དང་བྱ་བའི་ཤུགས་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་བློ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པའོ། །བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ། །སྡུག་བསྔལ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །སྡང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་པ་ནི་དོན་བསྒྲུབ་
པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །གང་ལས་མངོན་
པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་འགྲུབ་པ་དེ་ནི་ཆོས་སོ། །
དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ནི་འདུ་བྱ་བའི་ཤུགས་སོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་ཇི་སྲིད་དུ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

402

བདག་ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། དེ་དག་གིས་སྦྱར་བའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་
བའི་ལས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པས་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པར་གཅོད་པ་དེའི་ཚེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་པོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྨྲའོ། །བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག་སྐུམ་པ་དང་། རྐྱོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་
ནོ། །རིག་བྱེད་དུ་སྨྲ་བ་དག་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་

གཅིག་ཡིན་པ་ལྟར། རྟེན་ལུས་ཐ་དད་པས་བརྟེན་པ་བདག་གཅིག་ཉིད་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །འགྲེལ་པར་བདག་གི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གཞུང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་དེའི་དབྱེ་བ་
ལ་བརྟེན་ནས། མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོར་གྱེས་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མ་གོ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རེ་རེ་ལས་བདག་མི་
འདྲ་བ་གང་ཞིག་སྨྲས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་པ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ནི་མུ་སྟེགས་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ཁས་བླངས་པའོ། །དཔེར་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་རོ། །རྟགས་དེས་སྨྲས་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པ་ནི་རྟགས་དང་ཆོས་གཉིས་ཀ་རྣམ་བཅད་ཙམ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

403

བརྟགས་པའི་བདག་འདི་ནི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་
དང་དཔེ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་ཞེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་ཡུལ་ནི་ང་ཙམ་དང་གང་ཟག་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་འགལ་བའོ། །རྣམ་པའི་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པས་དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། མ་སྐྱེས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་བསྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་འདི་པའི་གྲུབ་མཐའི་འགངས་དང་། འཇིག་ལྟའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཡུལ་ཞིབ་ཏུ་མ་ཕྱེད་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བའོ། །དེ་ལྟར་བདག་ཡོད་པ་དང་ངར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ནི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་

པར་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དེ་གཉིས་འགོག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚེ་བདག་ཡོད་པར་མི་འདོད་ཅེས་པ་ནི་བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མིན་པའོ། །རྟགས་དང་དཔེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དགག་བྱ་གཉིས་འགོག་པར་མ་ཟད་ཀྱི། གཞན་ཡང་མུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཀུན་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་
གྲངས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། །བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་བདག་
དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཀུན་ལ་སྟེ་ཐམས་ཅད་
ལ། མུ་སྟེགས་རང་ལ་གྲགས་པའི་མ་སྐྱེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གནོད་པ་དེའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པའི་བདག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཀུན་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པར་བྱའོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

404

ཕྱོགས་འདིས་ནི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཡི་དཔེས། དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་བདག་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་གསལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་དེ། ཕུང་པོ་བཟུང་བ་མ་གཏོགས་པར་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདག་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་བུམ་པ་མ་བཟུང་བར་སྣམ་བུ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཞིག་འོང་དགོས་ན། དེ་འགར་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་དུ་འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །གཟུང་ཡོད་རིགས་ན་གཟུང་དུ་མེད། །ཅེས་དང་། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་ཕུང་པོའ། །ོསྐྱོན་གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདི་འཇིག་རྟེན་སེམས་
ཅན་གྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་ངར་འཛིན་གྱི་བློ་ཡི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པར་ཡང་མི་
འདོད་དེ། མུ་སྟེགས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་དེ་རིག་པ་མིན་པ་སྟེ་དེའི་རྣམ་
པར་མི་འཛིན་པའང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཁྱད་པར་ལས་བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་བློ་ཡི་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ཞེས་སྔར་བཀག་པ་དང་མི་ཟློས་ཏེ། སྔར་ནི་བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་བཀག་ལ། འདིར་ནི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་གང་ཟག་གང་དག་ད་ལྟ་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་མ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

405

སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་བདག་དེའི་ཡུལ་ཅན་ངར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བློ་བསྒྱུར་བ་ཁོ་ན་ལ། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་འཛིན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཅན་གང་དག་ལ་སྔར་གྲུབ་མཐའ་ངན་པའི་གོམས་པ་མེད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་འདིར་ངར་འཛིན་འཇུག་པར་མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐལ་བ་མང་པོར་ཚེ་བརྐྱལ་བར་གྱུར་པ་སྔར་དེ་ཙམ་སོང་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ད་དུང་དུ་ཡང་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་ལས་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བ་དེས་ཀྱང་། མུ་སྟེགས་ཀྱིས་

བཏགས་པའི་མ་སྐྱེས་པ་དང་རྟག་པའི་བདག་འདི་མ་མཐོང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་། ངར་འཛིན་འཇུག་པར་མཐོང་བ་སྟེ་ཤེས་ནས། ཤེས་རབ་ཅན་སུ་ཞིག་མུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད། དེས་ན་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་འགའང་མེད་དོ། །ཀྱང་གི་སྒྲས་ནི་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྡུད་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་ལྔ། ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ། ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ།
གཞན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་རང་གི་སྡེ་པ་དག་ན་རེ་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

406

གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་སྟེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་ཕུང་པོ་དམིགས་པར་འཇོག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྔ་མ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ནི་རང་གི་ཕུང་པོ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །ཕྱོགས་འདི་ནི་གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོ་བཀུར་བའི་སྡེ་པའི་འོ། །དེ་ལས་ཀྱང་མང་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྟེ་དམིགས་པར་ནི། རང་གི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་འདོད་ཅིང་། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་
དག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་ཁྱེད་ཅག་གི་ལྟ་བ་འདི་ནི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་ཡིན་གྱི་བདག་གམ་བདག་གི་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་མཛད་པའི་སླད་དུ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་སྨྲས་ཏེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་
ལྟའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཕུང་པོ་ལྔར་ཁས་བླངས་སོ། །མང་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་གཅིག་པུ་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སུ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་ཐུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

407

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སེམས་ལ་བདག་གི་སྒྲར་གསུངས་སོ། །འདི་གང་ལས་ཤེ་ན། ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་། སེམས་འདུལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་བ་འདྲེན། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་པའི་གཞི་སེམས་ལ་བདག་ཅེས་གདགས་སོ་ཞེའོ། །རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུས་དང་
དབང་པོའི་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་དང་། དེ་ཡང་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་སེམས་དུལ་ན་བདེ་བ་འཐོབ་པར་གསུངས་ལ། ཁ་ཅིག་ཏུ་བདག་དུལ་བས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སེམས་ལ་བདག་ཏུ་འཇོག་ཅེས་ལུད་དང་། ཕུང་པོ་ལེན་མཁན་ནི་བདག་ཡིན་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་
ཤེས་བདག་ཏུ་བཞག་གོ་ཞེས་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྨྲའོ། །སློབ་དཔོན་འདི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཀུན་གཞི་འདོད་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་སྨྲའོ། །དེ་ཡང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་ལྡོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

408

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན།
དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་དེ་མང་བས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཡང་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་སེམས་བདག་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དབྱེ་བས་སམ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། རྣམ་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་དབྱེ་བས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། བདག་མང་པོར་ཐལ་བ་ཕྱོགས་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་འཕེན་པ་དང་།
ཡང་ན་སྐྱོན་གཞན་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་འཕེན་དུ་མི་རུང་བས། བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕེན་པའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་གཞན་གྱིས་

དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་པས། ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ཙམ་ཡིན་པ་“བརྫུན་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་། བདག་ཕུང་གཉིས་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་ཕུལ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བདག་མང་པོ་དང་ཕུང་པོ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ལས་ན། ཕ་རོལ་པོས་བདག་མང་པོར་འདོད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །
བདག་ནི་རྫས་སུ་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྫས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས། ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་བསྙད་པའི་ཕྱིར་བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དགེ་སློང་དག་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྙད་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། གང་འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། མྱ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

409

ངན་ལས་འདས་པ་དང་། གང་ཟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལས་ནི་ཕ་རོལ་པོས་བདག་རྫས་སུ་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་དེར་ལྟ་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་རྫས་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་ལྟ་སྤོང་བ་ན་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་སྤངས་པ་མིན་པའམ། སྔོ་སེར་སོགས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟ་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ཁོ་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ཡང་རང་གི་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཆད་པས། ངེས་པར་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་ཅག་གིས་གང་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བར་འདོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཞུགས་པའི་སྔོན་གྱི་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི། ཕུང་པོ་
སྐད་ཅིག་རེ་རེར་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

སོ་སོ་བའི་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དྲན་པ་ན་ཇི་ལྟར་ངའི་ལུས་འདི་སྔོན་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བར་མི་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གསུང་བར་མི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

410

འགྱུར་ཏེ། དེའི་“དུས1

་ཀྱི་བདག་ཀྱང་ལུས་ལྟར་ཞིག་པས། ད་ལྟ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཚེ་འདིར་སྔར་གྱི་བདག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་བདག་གཞན་སྐྱེས་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་མ་ཡིན། །དེ་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པ་ཡིན། །ཉེ་བར་བླང་བ་ཇི་ལྟ་བུར། །ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པས། ལས་ལ་ཡང་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མེད་པས། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་མ་ཕྱི་མ་
རྣམས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་
ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུད་གཞན་གྱིས་

བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པ་
ཆུད་ཟོས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་འདི་ནི་གཞན་འགྱུར་ན། །དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གནས་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་མ་ཤི་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཆད་དང་ལས་རྣམས་ཆུད་ཟ་
དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལས་རྣམས་ནི། །གཞན་གྱིས་སོ་སོར་མྱོང་བ་དང་། །དེ་
ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སྔ་ཕྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་སྔ་མ་དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བ་དང་། སྔ་མའི་བདག་དེ་དེ་

1 རུས

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

411

བཞིན་དུ་གནས་པས། དེར་མ་ཤི་བར་འདིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དག་གཞན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་
རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུན་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་

དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྔར་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་ཚེ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏེ། བྱམས་པ་ཉེ་སྦས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། ཞེས་བྱ་བ་དེར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ལྷ་ལས་མི་གཞན་ན། །དེ་ལྟ་ན་ནི་མི་རྟག་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ལྷ་མི་གཞན་ཡིན་ན། །རྒྱུད་ནི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཉིད་མི་རིགས་པས། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྡོག་པ་མེད་
དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་རང་གི་སེམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་མིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་པས་མཐའ་ཡས་མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བ་དང་། མི་འབྱུང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། ལུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྲོག་གོ་ཞེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

412

པ་དང་། ལུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྲོག་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ལྟ་བ་གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི་པོ་དེར་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བར་སྡེ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་
གྱི་སྒྲས་ཕུང་པོ་རྣམས་འཛིན་ན། དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་དགོས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་རོལ་ཏུ་ཁྱེད་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་རྣམས་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལན་ལུང་སྟོན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་གོ་ཞེས་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལ་སྲོག་ནི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་ནི་བདག་ལ་བརྩམས་ནས་འདྲི་བའོ། །དེ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་བསམས་ནས་འདྲི་ན་ནི། ཁྱད་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །བཏགས་པ་
ཙམ་གྱི་བདག་གི་སྒོ་ནས་ལུང་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་འདྲི་བ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པས་དེ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་
པས་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དུས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ།
ངེས་པར་ཕུང་པོའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་བདག་མེད་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

413

ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་འཇོག་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རིགས་པ་ཕྲ་མོ་མ་རྟོགས་ན་ལན་མི་ཐེབས་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཕ་རོལ་པོས་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བདག་དང་གང་ཟག་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་
ཙམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ་བདག་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པས། ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཕུང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་
པ་དེ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་འཇུག་ལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་གི །བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པར་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་སྐྱོན་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅི་སྟེ་གང་གི་ཚེ་ལས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བའི་དུས་སུ་བདག་གི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དེའི་ཚེ། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ལ། གང་གི་ཚེ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་གཞན་
གྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་བྲལ་བ་འདུ་བྱེད་ཙམ་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་མཐོང་བར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

414

འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། གལ་ཏེ་བདག་མེད་མཐོང་བའི་དུས་སུ་རྟག་པའི་བདག་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་སྤོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་སྐབས་གཞན་དུ་བདག་གི་སྒྲའི་དོན་གཞན་ལ་དྲང་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་མི་འརྒྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི་རང་ཕྱོགས་
ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་ནི།
མུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་གི་སྒྲ་འདི་འཇུག་པར་མི་འདོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ཕྱོགས་
ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་ནི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བདག་ཡིན་ལ། གཞན་“དུ1

་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་འདོད་དགུར་སྤྱོད་པ་ལ་རིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་

སྐབས་སུ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོར་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བདག་གི་སྒྲ་འདི་འཇུག་པ་མེད་དེ་ཞེས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བདག་གི་སྒྲ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ན། གཞན་ལས་
འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཅི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་

སུ་བདག་གི་སྒྲ་ཕུང་པོ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་པ་འདིར་ཡང་བདག་གི་སྒྲ་ཕུང་པོ་ལ་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །
སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་པ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་

1 ངུ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

415

འགྱུར་ཏེ། དེས་དེའི་ཚེ་མུ་སྟེགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་ཙམ་ཞིག་
མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདོད་ཆགས་
སོགས་ད་དུང་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་སྟེ་ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འབྲུལ་ཁུ་བྱུག་ཡོད་ཅེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཟེའུ་འབྲུའི་མངར་པོ་ཉིད་རང་གིས་མ་མྱོངས་པར། དེའི་མངར་པོ་
དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཕུང་པོའི་ཆོས་རྣམས་རྟག་པའི་བདག་དང་བྲལ་བར་མཐོང་བ་ཙམ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་དེའི་རང་བཞིན་སྔར་མ་ཤེས་པ་ཕྱིས་རྟོགས་པ་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་སོ། །ཡང་ཟེའུ་འབྲུ་ལ་ཁུ་བྱུག་མེད་“པ1

་ཙམ་གྱིས་ཟེའུ་འབྲུའི་རོ་མངར་པོ་མྱངས་
བཞིན་དུ་རོ་དེ་མ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེར་གཏོགས་པའི་མངོན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་དམིགས་པས་རྟག་
པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ལ། གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སོགས་སྤོང་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །རྟག་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆགས་སོགས་སྤོང་བར་འགྱུར་བ།
གང་ཟག་སུ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་བདེན་སྙམ་ནས་བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་

ཡུལ་སྟེན་པར་མི་བྱེད་ལ། ནང་རྟག་བདེ་སྡུག་བསྔལ་བར་དོགས་ནས་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་དང་ཕྲད་པ་སྤོང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆགས་སོགས་སྤོང་བའི་རྒྱུ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

416

མེད་པས་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་པའོ། །
བཞི་པ་ལ་ལྔ། བདག་ཏུ་གང་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ། མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མིན་པར་བཤད་པ། ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་བདག་ཡིན་པ་
དགག་པ། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཅོད་པའི་དགག་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལུང་ཚད་
མར་བྱེད་པ་ལ་རྟོག་གེའི་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ལུང་གིས་ཀྱང་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་བདག་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པས་དགེ་སློང་དག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཕུང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ན། མདོ་དེ་ན་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་དགོངས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི། ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་གིས་འགོག་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་དགག་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ཡོད་པའི་བདག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

417

ཕྱིར་རོ། །ཡང་འདི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

གཟུགས་སོགས་རྣམས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་གཞན་ལས་བཀག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་བདག་མིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་བདག་མིན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་པ་འདི་ལས་ནི། ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་གོ་ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདོད་པ་ཁོ་ནའི་
ཚིག་གིས་བཀག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །
གལ་ཏེ་མདོ་དེས་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་ཞེས་པས་བདག་དོན་གཞན་བཀག་མོད་ཀྱང་། ཕུང་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ལྟའོ་ཞེས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་པས། ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་གསལ་བར་སྟོན་པས། མདོའི་དགོངས་པ་ཕུང་པོ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མདོ་གཞན་ལས་ཕུང་པོ་ལྔ་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་བདག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་མདོ་ཕྱི་མའི་དོན་ལ་གནོད་པ་མེད་ལ། བཟློག་དོན་ལ་གནོད་པ་སྔར་མང་དུ་བཤད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྔ་མས་ཕུང་པོ་རྣམས་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

418

ལྟའོ་ཞེས་པས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དམིགས་པར་སྟོན་པར་གསལ་ཏེ། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་གང་ལས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཡིན་པ་བཀག་པ་དེ་ལས་ནི། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པ་འདིས་ཕུང་པོ་ལེན་པའི་ཕུང་བའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དཀག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་བདག་མིན་པར་གསུངས་བ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་ན། བདག་དེའི་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བ་ཕུང་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཡང་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འཐད་པ་ཉིད་དོ། །
མདོ་སྡེ་ཕན་ཚུན་གྱི་གུང་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ནས་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པ་དང་། ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། རང་གི་སྡེ་པ་གོང་འོག་
གི་མཁས་པ་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་དུ་མས་ལེགས་པར་འབད་ཀྱང་གསལ་བར་འཐོན་པའི་མདོའི་དགོངས་པ། ལུང་རིགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་ནས་བཏོན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འཇོག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསལ་བར་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གནས་རྣམས་རྗེན་ཆེར་དུ་སྟོན་པའི་མཁས་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

419

དབང་པོའི་བཞེད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་འབད་
པར་གྱིས་ཤིག །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ལྟའོ་ཞེས་པ་འདི་ནི། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཕུང་པོ་
རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཕུང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ་རེ་རེ་བ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྣམས་ནི་ནགས་
ཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཤིང་གི་ཚོགས་པ་ནགས་ཚལ་ཡིན་གྱི། ཤིང་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་འགྱུར་བས་ཤིང་གི་ངོ་བོ་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་བརྗོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །གལ་ཏེ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་བདག་ནི་མགོན་དང་འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཚོགས་པ་རྐྱང་པ་དེ་མགོན་མིན་ཞིང་། འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་ཙམ་དེ་ནི་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། །བདག་དེ་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་མགོན་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དགྲ་ཡང་ཡིན། །ལེགས་དང་ངན་པ་བྱས་པ་ལ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དབང་པོ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་མགོན་ཉིད་དང་། དབང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། བདག་ཉིད་ལེགས་པར་དུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

420

པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་སྟེ་མགོན་བྱེད་པ་སོགས་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། མགོན་དང་འདུལ་བ་དང་དབང་པོ་ཉིད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། བདག་གི་སྒྲ་རེས་འགའ་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བྱེད་ལ། རེས་འགའ་ཚོགས་པ་ཅན་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་འདི་ལ། སྔར་དེ་ལྟར་འདོད་དགུར་བདག་གི་སྒྲ་སོ་སོ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་རྟ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་འཇོག་མི་འཇོག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ཡང་མདོ་ལས། བདག་ཅེས་བྱ་བ་བདུད་ཀྱི་སེམས། །ཁྱོད་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན། །འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་
འདི་སྟོང་སྟེ། །འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ངག་གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བརྟགས་པ་དེ་ནི་བཏགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དག་རྒྱུར་བྱས་ནས། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་སྔོན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

421

པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པ་བཏགས་མོད་ཀྱི་དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་འདུས་
པ་ཙམ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་། ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་མདོ་ལས་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་གསུངས་ན། ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མེད་པས་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་རྟེན་དུ་འཇོག་པའི་ཁུངས་མིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དཔེའི་སྐབས་སུ། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། ཞེས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བཤད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲིག་

པ་ན། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་པ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དེ་འདོན་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་མཁས་པའི་དབང་པོས། མདོའི་ཚིག་ཟུར་རེའི་ནུས་པ་འདོན་ལུགས་ཡིན་པས་ཞིབ་པར་གོ་ན་བློ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེར་ཡང་བདག་དང་འདྲ་བར་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་བདག་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཚོགས་པ་ལ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བ་གཉིས་འདྲ་བར་“བསྟན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཙམ་ནི་ཤིང་རྟ་མ་ཡིན་
ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་གི་ཚེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ན་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

422

ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་རྟའི་མིང་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་

དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབྱིབས་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་
ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སྟེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་བདག་ཅེས་བྱ་པར་འགྱུར་གྱི། སེམས་དང་སོགས་པས་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་ལ་ནི། བདག་
ཉིད་དུ་འཇོག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །བཞི་པ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་བདག་དང་། འདི་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྟེ་ལས་སུ་བྱ་བ་ཕུང་པོ་ལྔའོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་དངོས་པར་རིགས་པ་མིན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་ཏུ་འཇོག་པར་མི་རིགས་པའོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་
ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་གཉིས་དང་། བུམ་པ་དང་རྫ་མཁན་ཀྱང་
གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མེ་དང་ཤིང་གིས་བདག་དང་ནི། །ཉེ་བར་བླང་བའི་རིམ་པ་ཀུན། །བུམ་སྣམ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མ་ལུས་པར་ནི་རྣམ་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདིར་མེ་དང་བུད་ཤིང་དག་གཅིག་ཉིད་དུ་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་དག་ལ་ཡང་མི་འདོད་པར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

423

བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། བྱེད་པ་པོ་འདི་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་སུ་བྱ་བ་ཕུང་པོ་འདུས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་བློ་ལ་སེམས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་
ཕྱིར་རོ། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རིགས་པས་ཉེ་བར་བླང་བ་དང་ལེན་པ་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བ་པོ་དང་། བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་དང་། འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་། འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་སྟེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་
རབ་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བྱ་བྱེད་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་
ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་བྱ་བྱེད་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ལྟོས་འགྲུབ་ཀྱི་

ཚུལ་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟོས་འགྲུབ་འདི་ལ་གཉིས་ཀ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཇོག་ལུགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པ་འདིར་དངོས་པོ་ལ་ཨུ་པ་ཏྲ་ཞེས་པ་སྒྲའི་བྱིངས་ལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

424

ལཱུ་ཊའི་རྐྱེན་བྱིན་ན་ཉེ་བར་ལེན་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ཡང་རང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས། རང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉེ་བར་བླང་བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པར་འཇོག་གོ །གལ་ཏེ་ལཱུ་ཊའི་རྐྱེན་གྱིས་འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཙམ་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བའི་ལས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཀྲི་ཏ་དང་ལཱུ་ཊ་ནི་ཕལ་ཆེར་རོ། །ཞེས་སྒྲའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བས་ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ལས་ལ་ལཱུ་ཊའི་རྐྱེན་བྱིན་པ་ན་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱང་བརྗོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ལེན་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ནི་ཉེར་ལེན་ཉིད་ཀྱང་མིན། །བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན། །མེད་པ་ཉིད་དུའང་དེ་མ་ངེས། །ཞེས་བདག་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་མིན་པ་དང་། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའང་མིན་པ་དང་། བདག་དེ་མེད་པ་ཡང་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོ་གང་ལས་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཀྱི། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་མདོ་དེ་ལས་ནི། བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའི། རྟེན་ནས་གདགས་པར་བྱ་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་

ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་བཀག་གོ །ཞེས་བྱ་བར་ནི་ཤེས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེ་གསུངས་སོ། །མདོ་གོང་མ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་མི་འགྲིག་གི །སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་འགྲིག་གོ་ཞེས་རྣམ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

425

བཤད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་མོད་ཀྱང་། ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདིའི་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་ལ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཁས་བླངས་པ་ན། མདོ་ཕྱི་མས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཟག་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་ཡང་ཉེ་བར་བླང་བྱའི་གསེབ་ནས་མི་འཇོག་པར། དེ་དག་གི་ཉེ་པར་ལེན་པ་པོ་འཇོག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །
ལྔ་པ་ནི། ཕུང་པོ་སོགས་ཚོགས་ཙམ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཐུབ་པས་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་བདག་དེ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་། སྣའི་བུ་ག་སོགས་བུ་ག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། མིག་གི་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལ་སོགས་པས་ཡིད་ཀྱི་རེག་པ་ཡི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་ཞིང་། སེམས་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་གདགས་གཞིར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་ཏེ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་དེ་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ཡ་གྱལ་དེ་རྣམས་དང་། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་བདག་ཏུ་
འཇོག་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློས་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྱལ་རྣམས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་མིན་
ནོ། །མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་བོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་དེ་ནི་ཁམས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

426

དྲུག་དང་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །
ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ཁམས་དྲུག་འདུས་པ། རེག་པའི་གཞི་དྲུག་པ། ཡིད་
ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་པའོ། །ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་དང་གཞི་དྲུག་པ་དང་། བཅོ་བརྒྱད་པའོ་ཞེས་པ་གསུམ་པོ་ནི་ལྡན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཆོས་དེ་དག་ནི་ལྡན་ཆོས་དང་། གང་ཟག་ནི་དེ་དག་གང་ལ་ལྡན་པའི་ལྡན་གཞི་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞིར་གསུངས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་ཉེར་རྒྱུ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ཡུལ་
ཡིད་དུ་འོང་བ་དྲུག་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་དྲུག་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་དྲུག་ལ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་དྲུག་དང་། བར་མ་དྲུག་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་དྲུག་གོ །ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་གཟུགས་སྒྲ་
སོགས་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱུ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཕུང་པོ་རྣམས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་

ནས། དམིགས་པའི་ཡུལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་

དམིགས་པ་ལས། བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྙིང་པོ་དང་ལྡན་པ་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་ཤིང་། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་འཆིང་བ་བསལ་ནས་
ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལེན་པ་མེད་པར་ངེས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

427

ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་དང་ཚོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་མི་འཇོག་པ་དང་། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་གང་ཟག་ལེགས་པར་འཇོག་ཤེས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་འཇོག་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་
འདི་ནི། ཐར་པ་འདོད་པའི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣོན་པོ་ལ་ཆེས་མཛེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ཡིད་འཕྲོག་པ་འདྲ་བ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་པ་ནི། ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་བདག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ན། ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་དང་། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་པུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན། ཇི་སྲིད་དུ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཕུང་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་སྲིད་དུ་

གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ངའོ་སྙམ་པའི་ངའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་སྟེ་རྣམ་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཚེ་ནི། རྟག་པའི་བདག་ཙམ་ཞིག་སྤོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་། རྟག་པའི་བདག་འདི་ནི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངར་

འཛིན་གྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གང་གི་ཡུལ་དུའང་མི་འདོད་པ། དེའི་ཕྱིར་རྟག་པའི་བདག་ཙམ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་གོམས་པས། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དཔྱིས་ཏེ་དྲུངས་ནས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཀྱེ་མ་མ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མཚར་རོ། །རྟག་པའི་བདག་ཙམ་མེད་པར་མཐོང་བས་
ཐོག་མ་མེད་པའི་བདག་འཛིན་སྤོང་བར་འདོད་པའི་དོན་འདི་ཉིད། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

428

མེད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་ཟག་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་རང་གི་ཁྱིམ་གྱི་རྩིག་ཕུག་ན་སྦྲུལ་གནས་པ་མཐོང་ནས་འཇིགས་
བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱེ་མི་ཁྱོད་མ་འཇིགས་ཤིག་ཁྱིམ་འདི་ན་གླང་ཆེན་མེད་དོ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བ་ན། ཁྱིམ་དེར་གླང་པོ་ཆེ་མེད་པར་ཤེས་པས་དེའི་འཇིགས་པ་ལྡོག་པར་མ་ཟད་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི།
ཀྱེ་མའོ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་ཏེ་བཞད་གད་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །
དེ་ལྟར་སྤྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། བླུན་པོ་
གཞན་གྱི་ཚིག་ལས་སྦྲུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཇིགས་པ་མ་མཐོང་བས། དེའི་འཇིགས་པ་བཟློག་ཐབས་མི་བྱེད་པར་གླང་པོ་ཆེ་མེད་པར་ཤེས་པ་ལས་བག་ཕབ་སྟེ་སྡོད་པ་ན་སྦྲུལ་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གླང་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པའི་བདག་ཙམ་མེད་པར་མཐོང་བ་གོམས་པས། སྦྲུལ་ལྟ་བུའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་འཛིན་གྱི་འཇིགས་པ་ལྡོག་པ་བཟུང་ནས་བག་ཕབ་པས་ནི། ཕུང་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་བསལ་བར་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ངེས་པར་གང་ཟག་འདིའི་འཁོར་བ་ཉམས་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་
པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་མང་པོས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་

བདག་འཛིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བའི་ཡུལ་སུན་འབྱིན་པ་མི་ཤེས་པས། དེ་དོར་ནས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྙིང་

པོ་མེད་པའི་གནས་ལ་ངལ་བ་བྱེད་པར་བསྟན་ཏེ། འདི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

429

བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡོམས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་ཕུང་པོ་
དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། བདག་ཕུང་པོ་དང་ཕན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཕུང་པོར་ཏེ་དེ་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཕུང་པོ་དང་བདག་འདིར་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཡོད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདིར་འགྱུར་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་
པས་བཞག་པ་ཙམ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འཁར་གཞོང་དང་ཞོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མཐོང་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །
ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱང་བདག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། བདག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ནི་བཀག་ཟིན་པས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་
ལྡན་པའི་རྐྱེན་ཡང་ལྷ་སྦྱིན་གནག་སྟེ་བ་ལང་དང་ལྡན་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི། གཞན་ན་སྟེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྦྱོར་ལ། ལྷ་སྦྱིན་གཟུགས་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

430

གཞན་མིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་། གཞན་ཉིད་དེ་ཐ་དད་པ་མེད་པས། བདག་གཟུགས་དང་ལྡན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པ་འདི་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་སྔར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་བསྡོམས་ཏེ་བསྟན་པས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་དམིགས་པས་རྣམ་པས་ཞུགས་པའི་གྲངས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། བདག་ནི་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་ལ་བདག་དང་བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་
ལྟ་བ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་ཕུང་ལ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ལྟ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་བཞིར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་བཞི་པོ་ཀུན་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བདག་གཟུགས་ཕུང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ལྟ་བ་བསྣན་ནས་ཕུང་པོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལྔ་ལྔ་སྐབས་སུ་བབ་ལ། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེར་དེ་མེད། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ཆ་ཉེར་ལྔར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་ཆ་ཉི་ཤུར་ཇི་སྐད་བརྗོད་ཅེ་ན། འཇིག་ལྟའི་ཆ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ནི་མདོ་ལས་རྣམ་པར་བཞག་ལ། དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔོན་དུ་ཕུང་པོ་རྣམས་མ་བཟུང་བར་འཇིག་ལྟས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

431

ནུས་པས། རྣམ་པ་བཞི་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ཤིང་བདག་ལ་འཇུག་གོ །དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དུ་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཞི་ལྔ་པ་མུ་སྟེགས་མ་གཏོགས་པ་ལ་མི་འབྱུང་བས། ཆ་ལྔ་པ་མ་གསུངས་སོ། །རྩ་ཤེ་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ལྔ་པ་གསུངས་པ་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་རྩེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་
བཅོམ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ཞེས་གང་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་“པ་ང1

་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་མ་བབས་
པས། ཉིན་རེ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པའི་བྲག་རྡོ་འཕེལ་བ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་ནས་འབྱུང་བ། དཔངས་ཁམས་གསུམ་དུ་མཐོ་བ། ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པ། མ་
རིག་པའི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལས་འཐོན་པ། བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཡིས་བཅོམ་པ་སྟེ་བཤིག་པ་ན། བཅོམ་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇིག་པར་འགྱུར་བ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པའི་རྩ་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་ལྷུན་སྟུག་པོ་ལ་གནས་པའི་རྩེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་ཉི་ཤུ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་བཤད་པ་འདི་དག་གོ །
འདིར་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལས། རྩེ་མོ་ཆེས་མཐོ་བ་གང་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་རྩེ་མོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་རྩ་

1 པར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

432

བའི་འགྱུར་ལྟར། རྩ་བའི་འཇིག་ལྟ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་ངར་འཛིན་སྔར་བཤད་པའི་ཉི་ཤུ་པོ་གང་ཡང་མིན་པས།
འཇིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྷུན་སྟུག་ལ་གནས་པ། ཞེས་རྩེ་མོ་ཉི་ཤུའི་འཇིག་ལྟ་རྩ་བའི་འཇིག་ལྟ་ལ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉི་ཤུ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་

སྤངས་པའི་རྩ་བའི་འཇིག་ལྟ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། དེའི་འཛིན་སྟངས་འཐད་ལྡན་དུ་
གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པའི་ས་བོན་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པའོ། །
བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ནི་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རང་གི་སྡེ་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་བདག་དེ་སྐྱེ་འཇིག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་བདག་གམ་གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དོ། །གང་ཟག་དེ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་དེ། ལས་གཉིས་
ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་གི་ཟ་བ་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་མྱང་འདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐར་བ་པོའམ་གྲོལ་
བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དེ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་ཡང་འདོད་ཅིང་།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

433

བདག་དེ་ནི་ངར་འཛིན་པའི་གཞི་སྟེ་དམིགས་པར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་འདི་ཡང་མི་རིགས་པ་ཉིད་དུ་
བཤད་པ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་གཟུགས་ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་རྟོགས་པ་སྟེ་མི་འདོད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་སྟེ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་བདག་འགའ་ཞིག་དངོས་པོར་ཏེ་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། སེམས་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྒོ་གཉིས་གང་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྔ་མས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མི་
སྲིད་པར་བསྟན་ནས། གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་བུམ་པ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་
ངོ་བོ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་སོགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པས། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་
པར་རྟོགས་པ་སྟེ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྫས་

སུ་ཡོད་པ་དགག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་དངོས་པོའི་རྟེན་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས། རྟེན་དེ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་

བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་འགོག་པར་རྩོམ་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་བདག་རྫས་སུ་ཡོད་
ན་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

434

བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་ངེས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་མིན་པས་དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དགོས་སོ། །ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་
དངོས་པོར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་དགོས་སོ། །དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བདག་རྫས་སུ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་ཆོས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྔ་པ་ལ་བཞི། བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཤིང་
རྟ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ། སྔར་མ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤོང་བ། མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་
གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་པའི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་བདག་ནི་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཏེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྱལ་གང་ཡང་བདག་མིན་པ་དང་། བདག་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་།
བདག་འདི་ལ་ཕུང་པོ་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ཡང་མིན་ཞིང་། བདག་འདི་ནི་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་སྡེ་པ་གང་དག་
བདག་བཏགས་པར་ཡོད་ཅེས་པའམ། བདག་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་རྣམ་པས་བདག་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། བདག་འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའོ། །ཇི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

435

ལྟར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་
རྣམ་པར་བཞག་པ་མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་པ་ན། རྒྱུ་མེད་སོགས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་གི་སྐབས་འདིར་ཡང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་འདོད་པ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་སྔ་བསལ་ནས། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། བདག་
ཏུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བདག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་
ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་ཅིང་བཤད་པ། ཤིང་རྟ་རང་གི་
ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་མིན་ལ། གཞན་མིན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཕུང་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡན་ལག་ལ་ཕར་བརྟེན་པ་དང་། ཡན་ལག་དག་བདག་དེར་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་
འདུས་པ་ཙམ་དང་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་མིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན། རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཚོགས་པ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག །དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྔ་ནི་སྔར་བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་ཚོགས་པའི་ཕྱོགས་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
དགོས་པས་དེ་དག་སྟོན་པ་བརྩམ་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

436

ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། ཤིང་རྟ་བཤིག་པའི་ཡན་ལག་གསིལ་བུར་གནས་པ་ཚོགས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་རང་གི་ཆ་ཅན་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཀྱང་འདིར་བཀོད་པ་ནི། སྔར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱོན་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན། ཡན་ལག་དག་ཀྱང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་རྟ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་རང་གི་སྡེ་པ་དེ་དག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་ཤས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུའང་འདོད་པས། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་རང་གི་ལུགས་ནི་ཕུང་པོའི་ཡ་གྱལ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཡིན་པས། དེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡན་ལག་ཏུ་འཇོག་གི །ཡན་ལག་ཅན་དུ་མི་འཇོག་ལ། སྡེ་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཚོགས་པ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འང་གི་སྒྲ་ནི་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་ཚོགས་པ་བསྡུ་བའི་དོན་ཏེ། “སྡོད

1

་ཚུལ་ནི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཙམ་ཡང་ཤིང་རྟར་རིགས་པ་མིན་ལ།
ཚོགས་པ་ཙམ་པོ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཙམ་ཞིག་ཤིང་རྟར་
འདོད་ན། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དག་གི་ཡིན་ནམ། ཚོགས་པའི་ཡིན་པར་

1 ཀ ། སྡུད

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

437

རྟོག་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བཏང་བ་

དག་གིའམ། སྔར་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཏང་བ་དག་གི་དབྱིབས་ཡིན། དེ་ལ་
གལ་ཏེ་དང་པོ་ལྟར་འདོད་ནའང་དེ་མི་རིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་

ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དུས་སུ་
དབྱིབས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། ཕྱིས་བསྒྲིགས་ཏེ་ཤིང་རྟར་རྟོགས་པ་སྟེ་
གྲུབ་པའི་དུས་སུའང་སྔ་མ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མ་བསྒྲིགས་པའི་བྱེ་བར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་ཤིང་རྟ་ཡོད་པ་མིན་པ་བཞིན་དུ། ད་ལྟར་ཡན་ལག་རྣམས་བསྒྲིགས་པའི་ཚེ་ཡང་ནི་ཤིང་རྟ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡན་
ལག་སོ་སོ་བའི་དབྱིབས་ཙམ་ལ་ཁྱོད་ཤིང་རྟར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔ་ཕྱིའི་ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཕྱོགས་གཉིས་པ་སྟེ་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཞིག་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དེ་ཤིང་རྟར་
འགྱུར་ན། གལ་ཏེ་ད་ལྟ་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་དུས་འདིར་འཕང་ལོ་“དང1

་ལ་

སོགས་པས་སྲོག་ཤིང་དང་། གཟེར་བུ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་ལྷམ་པ་སྟེ་གྲུ་བཞི་དང་། རིང་པོ་དང་ཟླུམ་པོ་ལ་
སོགས་པའི་དབྱིབས་སྔར་མ་བསྒྲིགས་པའི་དུས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཐ་དད་པ་ཡོད་
ན། ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་མི་མཐུན་པ་འདི་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

1 ངང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

438

ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བསྒྲིགས་པའི་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་ཤིང་རྟར་འཇོག་གོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་སྟེ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་ན་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་དབྱིབས་སུ་གདགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་ཚོགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། །རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་

ལྟར་ན་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པས། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ནི་རྫས་ཡོད་རྟེན་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ནར་ཁྱོད་ཀྱིས་

ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤིང་རྟའི་སྐབས་འདིར་ནི་ཤིང་རྟར་འཇོག་པའི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །འདིར་ཕ་རོལ་པོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རེ་གདགས་
གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་གཉིས་ཀ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པས། ཚོགས་པ་དབྱིབས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་
འདོད་ན་འགལ་བ་ཙམ་ལས་མ་མཛད་ཀྱང་། སྐྱེས་བུའི་ཁ་དོག་སྐྱེས་བུར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། ཤིང་རྟ་ལ་ཡང་དེའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གང་ཡང་ཤིང་རྟར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་ཤིང་རྟའི་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

439

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་མི་བདེན་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པ་སྟེ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་
ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚོགས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་བཏགས་ཡོད་འཇོག་
པ་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་དུ། མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་ལྟ་བུའི་མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས། འདུ་བྱེད་དང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབད་རྩོལ་བརྒྱ་ཕྲག་བྱས་ཀྱང་གང་གི་ཤ་བཟའ་བར་མི་ནུས་པ། དངོས་པོ་གྲིབ་མའི་རི་དྭགས་ལྟ་བུ་བརྫུན་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་མེད་པ་འདིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་དེ་ལ་རང་གི་སྡེ་པ་མང་པོས་བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་འདབ་འབྱོར་དུ་གནས་པའི་ཚོགས་པ་རྣམས་བུམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བུམ་པའི་བློར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ཡང་ཤིང་རྟའི་དཔེ་འདིས་བསལ་བས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །
གཞན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་པས་གཟུགས་
སོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཉེ་
བར་ལེན་པ་ཅན་དུ་འདོད་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་པས། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མི་རིགས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདིར་སྨྲས་པ་གལ་ཏེ་འོ་ན་ཤིང་རྟ་འདིའི་བཏགས་དོན། སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་བ་ན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

440

རྟ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཤིང་རྟས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དེ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཉོས་ཤིག །ཆོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ་དགོས་པར་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ན་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་འདི་ནི་རང་ཅག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། ངེད་ཀྱིས་ཁྱེད་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིང་རྟའི་བཏགས་དོན་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་
སྟེ་བཙལ་ནས། ཤིང་རྟ་འཇོག་པར་བྱེད་ཅིང་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་བ་ན། ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཁྱོད་ལ་ཇི་
ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །རྩོད་པ་དེ་ལ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་ནི་ལན་དེ་ལྟར་འདེབས་ལ། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་པ་
བདུན་དུ་བཙལ་བས་མ་རྙེད་ན་ཤིང་རྟ་འཇོག་མི་ནུས་སོ་ཞེས་རྩོད་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་སྟེ། དེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལུགས་ངན་རྟོག་གི་བཙོག་ཆུས་འབད་ནས་སློད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་རྩོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ། ཤིང་རྟ་དེ་ནི་དེ་
ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པའམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་
གྱིས་བཙལ་བ་ན་ཤིང་རྟ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་ཤིང་རྟ་འདི་
ནི་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཉིད་
ལས། སྔོན་པོ་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་འདིར་ནི་རང་གི་ཡན་ལག་འཕང་ལོ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

441

སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ས་མྱུག་སོགས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར། ཤིང་རྟ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཅེས་པ་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་
འདི་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཤིང་རྟའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཇོག་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་དེ་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་“བྱའི1

། ཕར་ལ་འཕངས་པའི་
སྐྱོན་ཚུར་བཟློག་པའི་ཚེ་ལན་མ་ཐེབས་པ་ན་ཁས་བླང་མེད་ཅེས་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། དབུ་མ་པའི་ཕྱོགས་འདིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་རྟས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཤིང་རྟའི་མིང་གི་ཁྱད་པར་གཞན་དག་ཀྱང་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་

དཔྱད་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་ནི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་ལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡང་དེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། བྱེད་པ་པོ་ཞེས་འགྲོ་བ་ལ་བསྙད་པ་དང་། རང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གདགས་གཞི་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྲུབ་བོ། །

1 ཀ ། བྱ་ཡི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

442

གང་འགའ་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཡན་ལག་
ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། ཚོགས་པ་ཙམ་དེ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། ཚོགས་པ་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ཆ་ཤས་དང་ལས་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། དེ་མིན་པའི་ཆ་ཤས་ཅན་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དེ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་གནས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་དེའི་
ལྟར་ན། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཡན་

ལག་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་མ་བརླག་པ་སྟེ་འཇིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་འདི་ནི་བཟློག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འདིར་རང་གི་སྡེ་པ་གོང་འོག་གཞན་རྣམས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པར་མ་བཞག་ན་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་
པ་འཇོག་མ་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་ན། དེ་རྣམས་འཇོག་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་སོགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མི་འདོད་པས་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་ཏེ། ལུགས་དམ་པ་འདིས་ནི་ཡན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

443

ལག་ཚོགས་ཙམ་དང་། དེའི་ཡ་གྱལ་སོགས་གང་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིར་མ་བཟུང་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་ལེགས་པར་འཇོག་ནུས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲེལ་“བ1

། ཐུབ་པའི་
དགོངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་དགོངས་པ་འགྲེལ་
ལུགས་འདི་ལ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །
དྲུག་པ་ལ་ལྔ། དངོས་ཀྱི་དོན། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་གི་ཐ་
སྙད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ། མཁས་རྨོངས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་ངོས་གཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་འདི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་
བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་རྣམ་པ་བདུན་དུ་དཔྱད་པ་ན། ཡོད་པ་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། མ་བརྟགས་པ་གྲགས་པས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པས་སྔར་བཤད་པའི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དང་ཤིང་རྟ་འདི་ལ་སྔར་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ན། ཆེས་མྱུར་བ་ཁོ་ནར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་

བཙལ་བ་ན་ངེས་པར་བདུན་པོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་རྙེད་དགོས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྙེད་དོ། །དེའི་ཚེ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ན་མི་རྙེད་པ་གང་དེ་ཇི་ལྟ་བུར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་ཏེ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་བློའི་མིག་ཉམས་

1 ཀ ། པ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

444

པར་བྱས་པ་ཁོ་ནས་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཚུལ་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །འང་གི་སྒྲས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་བསྡུའོ། །དེ་བས་ན་དབུ་མ་པའི་སྐབས་འདིར་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་སྔར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ་ངེས་པར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། འདིའི་ལུགས་སྐྱོན་མེད་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ཁས་བླང་བར་“བྱའི1

། །འདི་ལ་ལུགས་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གནོད་བཀུར་བར་མི་
བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྨྲས་པ། རྣལ་འབྱོར་པས་སྔར་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་ཤིང་རྟ་མ་དམིགས་པ་ལ་རག་མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྣམ་བུ་ཚིག་པའི་ཐལ་བ་ལ་སྣལ་མ་ཚོལ་བ་ཁྱོད་ནི་
བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་ན། དེའི་ཚེ་
ཡན་ལག་ཅན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པས། དེའི་ཡན་ལག་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་སོ་སོར་ཞིག་པ་ན་དེའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་དམིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཡན་ལག་དག་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་སོ་སོར་གྱེས་པའི་ཡན་ལག་

1 ཀ ། བྱ་ཡི

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

445

ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི། སྔར་དེ་རྣམས་ཤིང་རྟ་དང་འབྲེལ་བར་རིག་པ་ཁོ་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་
ཀྱི། སྔར་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ནི་འཕང་ལོ་
སོགས་ཀྱི་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ཡན་ལག་ཅན་
ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་དེའི་ངོར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་རྟ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེའི་ཚེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རྟོགས་སོ། །གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཡན་
ལག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་དོན་འདི་ནི། དཔེ་འདི་ལས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྟ་ཡན་ལག་ཅན་མེས་ཚིག་ན་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་མེད་པ་སྟེ་མེས་འཚིག་པར་འགྱུར་བའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས། ཡན་
ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལུས་པ་མེད་པར་བསྲེགས་པ་ན། ཤེས་
རབ་ཀྱི་མེའི་བུད་ཤིང་དུ་གྱུར་བའི་ཡན་ལག་དག་གིས་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཟུག་ཚུགས་པར་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྡོད་པར་བྱེད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་ངེས་

པར་བསྲེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཤིང་རྟ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ཏེ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

446

ཁམས་དྲུག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཀྱང་ཤིང་རྟ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཕུང་པོ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། བདག་འདི་ནི་བྱེད་པ་པོའང་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ །བཞི་པ་ནི། བདག་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ལ་འཇོག་པ་ན། བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་རྟེན་མིན་པས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་བཟློག་པར་སླ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། ཕུང་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འདི་ནི་བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་བདག་མི་བརྟན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་ནི། བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་
པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བདག་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་བྱེད་པས་སྔ་ཕྱི་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བ་རྣམས་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་རིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པ་སྟེ་རྟག་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་རྟག་ན་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་སུ་བྱུང་བའི་དུས་ཀྱི་བདག་དེ་ཉིད་འདིར་བྱུང་བའི་བདག་ཡིན་
པ་དང་། ཚེ་སྔ་མ་དང་འདིའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་
ཡིན་པས། བདག་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་ཤེར། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

447

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ན་འདི་ནི་སྐྱེ་འཇིག་མིན་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་བཀོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའོ། །བདག་འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བཞི་ཚན་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྟག་པའི་
ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་མཛད་པ་ན། རྟག་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞི། །ཞི་
བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདག་འདི་ནི་དེ་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་གཞན་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ནི་
བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་
སྐད་དུ་མདོ་ལས། མི་ཟད་པ་ཡི་ཆོས་བཞི་ནི། །འཇིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་བསྟན་པ་

སྟེ། །སེམས་ཅན་ནམ་མཁའ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་རྫས་ཡོད་ན། །དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཟད་འགྱུར་གྲང་། །མེད་པ་དེ་དག་མི་ཟད་དེ། །དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཟད་མེད་གསུངས། །ཞེས་སོ། །སེམས་ཅན་རྫས་སུ་མེད་པས་མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཁུངས་སོ། །
ལྔ་པ་ནི། གང་ཞིག་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ན། རྟག་པ་
དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་མི་སྲིད་ཅིང་། བདག་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་
ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་
ནས། འཇིག་ལྟས་བདག་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་
འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། བདག་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ན། མུ་སྟེགས་པ་བདག་འཚོལ་བ་དེའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་བས། བདག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

448

དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཞེན་ཅིང་། རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་
མེད་དོ་སྙམ་ཞིང་འཁྲུལ་བས། ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་བདག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཁས་བླང་དགོས་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་རྣམས་ནི། སྔ་མ་དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་རིག་ནས་ལན་བརྒྱར་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་བདག་ཡིན་ཞིང་། འགྲོ་བ་མི་དང་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་མཐའ་དག་རྣམས་ལ། རྟག་ཏུ་དམིགས་པའི་གཞི་གང་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་ངར་འཛིན་པའི་བློ་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་། གང་དུ་བདག་འདི་དབང་བྱེད་པ་ཉིད་དམ། བདག་དེ་དང་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་འདི་གདགས་པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཕྱི་རོལ་གང་ཡིན་པ་བདག་དེ་ཡི་བདག་གི་བ་གང་ཡིན་པ་དེར། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་བློ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི། མ་བརྟགས་པའི་གྲགས་པའི་ངོར་གཏི་མུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་ཕྱིར་བདག་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཏི་
མུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་ཡོད་པར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་དམིགས་ལ། དེ་མ་དམིགས་ནའང་མིག་ལ་སོགས་པ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་དམིགས་པར་
མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་བདག་དང་བདག་གི་བའི་གཞིའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

449

ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། ནང་དང་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྙམ་ཟད་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་པས་ན་སྐྱེ་བ་ཟད། ཅེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེ་ན། ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་རྫ་མཁན་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་

བ་རྫ་བུམ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་བདག་གི་བ་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ལྟ་ཞིང་། དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ན་
རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་པ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཟད་པར་འགྱུར་བས།
ཉན་རང་རྣམས་ཡང་སྲིད་ལེན་པ་མེད་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ལ། བྱང་སེམས་ནི་དེ་
འདྲ་བའི་བདག་མེད་པ་མཐོང་དུ་ཟིན་ཀྱང་། སྙིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་བར་དུ་སྲིད་པའི་རྒྱུན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
ཀའི་ལམ་གྱི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཁས་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བུམ་སྣམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྒྲེ་བ། རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྒྲེ་བ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
ལྟར་བདག་དང་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གདགས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་དཔྱད་པ་དང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

450

མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དཔྱད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་དང་རི་ལྡེ་དང་། དམག་དང་ནགས་ཚལ་དང་། འཕྲེང་བ་དང་ལྗོན་ཤིང་དང་། ཁང་ཁྱིམ་དང་ཤིང་རྟ་ཕྲན་དང་། འགྲོན་གནས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པས། རང་རང་གི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བཙལ་བ་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་ཏེ་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཤིང་རྟ་ཕྲན་ལ་བོད་ཀྱི་བླ་མ་ཁ་ཅིག །ཤ་ཀ་ཀྲ་ནི་འཁོར་ལོ་ཅན་ཏེ་ཤིང་རྟའི་
ཕྲན་ཇ་སིག་གསུམ་ཙམ་འགེལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་བར་ཡང་ཡོད་པའི་ཁང་པ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་བཞིན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་
དག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བོ་འདིས་བསྙད་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་། མི་བརྟགས་པའི་གྲགས་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ལ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་མི་མཛད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་
བསྟན་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་
དོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གནོད་མེད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་རྣམས། ཐུབ་
པས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གསུངས་པས་ན། །འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལ་

གནོད་པར་མི་བྱའོ། །གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་གང་དག་གིས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་ཞེ་ན། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

451

དང་གྱོ་མོ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡན་ལག་དང་། བུམ་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་རིས་སྔོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་ནམ་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་ཆགས་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལྷག་པར་སྲེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། བུམ་པ་ནི་མཚན་གཞི་དང་། ལྟོ་བ་ལྡིར་བ་དང་མཆུ་འཕྱང་བ་མགྲིན་པ་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་། མེ་ནི་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་། བུད་ཤིང་ནི་བསྲེག་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཏུ་འདོགས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་དང་བུད་ཤིང་གི་བར་དུ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་འདོགས་པའི་བར་དུའོ། །འདི་རྣམས་ཀྱི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་
དུ་བཙལ་བ་ན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་འཇོག་ནུས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་

ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དཔྱད་ར་མི་གཞུག་གོ །
གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་སྐྱེད་བྱེད་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་ན་ནི་སྐྱེད་པ་དེ་མེད་པས། འབྲས་བུ་དེ་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་རང་གི་ངོ་
བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན། ཀྱེ་རྒྱུའམ་འབྲས་བུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་གང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

452

ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ལས་སྔར་རྒྱུ་གང་ཞིག་གམ་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་དེ་སྨྲོས་ཤིག །དེ་ལྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་སྔ་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུའི་དུས་སུ་རྒྱུའི་ལྟོས་ས་འབྲས་བུ་དེ་གྲུབ་དགོས་པས་སོ། །འབྲས་བུ་སྔ་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་གདགས་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་ལྟར་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་རིག་པར་བྱའི་རང་བཞིན་ལས་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
ན། འབྲས་བུ་དང་ཕྲད་ནས་སམ་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད། དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་

ལྟར་ན་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་དང་ཕྲད་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། དེ་ཡི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་ནུས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཀླུང་དང་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཕྲད་པ་བཞིན་ནོ། །གཅིག་ཏུ་སོང་ན་འདི་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའོ་ཞེས་དབྱེ་བར་མི་ནུས་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གང་གིས་གང་ཞིག་སྐྱེད་པར་གྱུར། ཅི་སྟེ་སོ་སོར་ཏེ་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་ན་ནི། འབྲས་བུའི་རྒྱུར་འདོད་པ་འདི། དེའི་རྒྱུ་མིན་པ་རྣམས་དང་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་ཕྲད་མ་
ཕྲད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་ཏེ་དེ་མ་གཏོགས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་ཁོ་ནའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

453

གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལ། རྒྱུ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་། འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མེད་པར་ཡང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འཇོག་ནུས་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རྒྱུ་ནི་རྒྱུར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ན། འདི་ནི་ཡོད་པའང་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །
འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒོལ་བ་གང་གི་ལྟར་ན་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་ལ། རྒྱུས་འབྲས་བུ་
དང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་
གྱི། གང་གི་ཕྱིར་གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་པར་ཀུན་བརྟགས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་འདི་དག་གཉིས་ཅར་“ཡང1

་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་རབ་རིམ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་
པ་ལྟར། ཐ་སྙད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ནི།
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་པ་བསམ་དུ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་བདག་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་

སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཡི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བོ། །འདིར་འགྲེལ་པས་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་གནོད་པ་བརྗོད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་སྒྱུ་མ་

1 ཡ་ང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

454

ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་ཚུར་ལ་བཟློག་ན་མི་འཇུག་ཅེས་སྨྲ་དགོས་“པ1

་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་ལན་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་
འདེབས་པ་མི་བྱའོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྐྱོན་
མཚུངས་པའི་རྩོད་པ། རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱེད་ལ་ཡང་མཚུངས་
སོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་པ་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་
ནམ། མ་ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་གང་གིས་གང་སུན་འབྱིན། འོན་ཏེ་མ་ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན་ན་ནི། མ་ཕྲད་པར་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་བས་མི་རིགས་ལ། བརྟགས་པ་
གཉིས་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་པ་ལ་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པས། ཁྱོད་ཀྱི་

སུན་འབྱིན་ཉིད་སུན་ཕྱུང་བ་ཡིན་པས་ཤུགས་ཀྱིས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ། གང་གི་ཚེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དེ་སྐད་སྨྲ་ཞིང་རང་གི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་འཇོམས་པ་དེའི་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱིས་

གཞན་གྱི་ལུགས་སུན་དབྱུང་བར་བྱ་བ་སུན་ནི་འབྱིན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

455

ནོ། །གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ན་རྒོལ་བ་རང་གི་ཚིག་ལའང་ཕྱིར་རྒོལ་གཞན་ལ་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱིས་ཏེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་གིས།
རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་པ་སྟེ་འདོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་ན་མ་ཕྲད་པར་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་དག་གིས་སྐྱེད་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ལྟར་ཁབ་ལོང་གིས་མ་ཕྲད་པ་ཉིད་དུ་རུང་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ལྕགས་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི་མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་

ནི་མི་འདྲེན་ལ། མིག་གིས་ཀྱང་མ་ཕྲད་པ་ཁོ་ནར་རུང་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་མཐོང་གིས། མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱུས་ཀྱང་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་གྱི། འབྲས་བུ་

རུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །
གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ཙམ་ལ་ཞུགས་པའི་རྒོལ་བ་ནི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པ་ཞེས་བྱ་ན། ཁྱོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་བཞི། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་པ་འཐད་ཚུལ།
གཞན་གྱི་ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསལ་བར་བཤད་པ། རང་བཞིན་མེད་
“པ1
་སྒྲུབ་ནུས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བཟློག་སྟེ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པ། འདིར་མ་
བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

456

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཕྲད་པར་སུན་ནི་འབྱིན་པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྔར་སྨྲས་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ནི། འདིར་རྒོལ་བ་གང་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི། བདག་ལ་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བའི་ཕྱོགས་
འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། ཕྲད་མ་ཕྲད་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། བདག་ལ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེད་ཀྱི་ལྟར་ན་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་སུན་
འབྱིན་པ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་
པར་སྔར་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་བརྟག་པ་

བྱས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། ཕ་རོལ་པོས་རྒྱུ་འབྲས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ལ། རང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་བཀོད་དོ། །སྐབས་འདིར་ཡང་གཞན་ལ་འཕངས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །
དེའི་ཕྱིར་རྩོད་ཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དང་ཕྱོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཡང་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

457

སྔར་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཇི་སྐད་དུ་རྒྱལ་པའི་ཡུམ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར། ཅི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་
མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་

སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཁོ་བོ་ནི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་
འཐོབ་པར་མི་འདོད་ལ། མ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ། །ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཐོབ་པ་
ཡང་ཡོད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་

སྙད་དུ་ཡིན་ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
དེ་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས།

ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ན་ཐོབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས།
དེ་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐོབ་བྱ་འཐོབ་པ་བཀག་ཅིང་། གཉིས་
སུ་དཔྱད་པའི་ཐོབ་བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། མ་བརྟགས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ནི།
འཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པ་ནས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

458

བསྟན་ཏེ། ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སུན་འབྱིན་བྱེད་
ཀྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དོན་དམ་པར་སུན་མི་འབྱིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སུན་འབྱིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་བརྙན་

མཐོང་བ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་བྱད་བཞིན་ལ་ཡོད་པའི་ཁྱད་
པར་རྣམས་ཉི་མ་གཟས་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ། མཐོང་བར་འགྱུར་ལ།
ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་དང་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་རྣམ་པར་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེ་ཞེས་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དཔྱད་པ་ན་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་
མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་
པ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་བརྙན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་
ངེས་པ་དང་གཟུགས་བརྙན་མི་བདེན་བཞིན་དུའང་། རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྙན་དེ་ལ་ནི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་གདོང་པ་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དྲི་མ་མ་རིག་པ་སྦྱང་བར་བྱ་བ་
ལ། ནུས་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་གཏན་ཚིགས་རྟེན་འབྲེལ་དང་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །ཀྱང་
གི་སྒྲས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་སུན་འབྱིན་གྱིས་ཀྱང་

སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་ནུས་པའི་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་མིང་ཙམ་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

459

བཏགས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ། བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སུན་འབྱིན་པ་དང་ལན་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གླགས་མི་རྙེད་དེ། བརྒྱ་བ་ལས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྩད་བྱས་

ཚེ། །གང་ཞིག་ལན་འདེབས་སྨྲ་བྱེད་པ། །དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
སུན་འབྱིན་བྱེད་དང་སུན་དབྱུང་བྱ་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་དཔྱད་པ་བསྟན་པ་

འདིས་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་དང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་དཔྱད་པ་བྱས་

ནས་འགོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
འདིར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་སྐབས་སུ་བབ་ཀྱི། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ལ། ཕྲད་
པ་དང་མ་ཕྲད་པའི་དཔྱད་པ་ཡང་གསལ་བྱེད་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཡིན་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
ནི་མིན་པས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཚིག་རྣམས་ལ་ལྟག་གཅོད་ཀྱི་གནས་མེད་པ་ཉིད་
དོ། །ཞེས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གསལ་བྱེད་དམ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཏན་ཚིགས་
སོགས་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་དཔྱད་པ་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ལན་
མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་གླགས་དང་བཅས་པ་སྟེ་སྐྱོན་བརྗོད་དང་བཅས་པའི་ལན་
བརྗོད་ན། ཕ་རོལ་པོ་མི་བཟོད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་བདེན་པ་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་འཇུག་པ་ལྟར། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་ན་

སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་འདིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

460

རང་བཞིན་མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ།
གཞན་གྱིས་སུན་འབྱིན་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་ལ་ལྟག་གཅོད་ཀྱི་ལན་སྨྲ་

བར་བྱེད་པས། འདི་ནི་གཞན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་ན། སྐྱེད་བྱེད་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྲད་མ་
ཕྲད་ཀྱི་སྐྱོན་མཚུངས་ཀྱང་། དེ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བཏབ་པའི་ལན་ཁོ་ན་ཆེས་མཛེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་
ངོ་བོ་དང་། དངོས་སུ་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་གྱུར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྲད་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་མ་ཕྲད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་པའི་རིགས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་མ་དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བཀོད་
པའི་སྐྱོན། །དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་བཀོད་པ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དོན་མེད་
པར་ཡི་ཆད་པ་སྟེ་ཡིད་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་
ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ཉིད་དང་། མང་པོ་
ཉིད་དང་། ཟླུམ་པོ་ཉིད་དང་། ནག་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པས། རབ་རིབ་མེད་པ་རྣམས་ལ་མི་གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་“པ1

་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་དོན་“འཚོལ2

་བའི་གཉིས་ཀྱི་དཔྱད་པ་

བཟུང་ནས་སུན་འབྱིན་པ་བཀོད་པས་ཀྱང་མི་གནོད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གང་དག་
1 བ

2 འཆོལ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

461

མིག་དང་ཁབ་ལོང་ལ་སོགས་པས་མ་ཕྲད་པར་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དཔེ་དེ་དག་ཀྱང་བཀག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

ཁས་ལེན་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཞིག་
ཁྱོད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་དྲང་པོ་བཏང་ནས། རྟོག་གེ་ངན་པའི་ལམ་ཤིན་
ཏུ་འཁྱོག་པ། རང་གི་རྣམ་པར་རྟོགས་པའི་བཟོ་ངན་པས་སྦྱར་བ། ཡང་དག་པའི་ལམ་འགེགས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྤྲོ་བ། ཏེ་བོར་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཚེགས་ཆེ་བ་འདིས་ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་རྒོལ་རང་གི་ཕྱོགས་ལའང་གྲུབ་པའི་དཔེ་ཁོ་ནས། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དངོས་
པོ་རྣམས་མཐའ་དག་དབུ་མ་པས་དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནུས་པར་ནི། ཆེས་སླ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་ཕ་རོལ་པོ་ལས་གཞན་དབུ་མ་པ་དག་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁོང་དུ་“ཆུད1

་

པར་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྟེན་འབྲེལ་ལྟ་བུ་ལ། བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན་གྱི་

སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱར་མེད་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟ་ན་ཁོ་བོས་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་མཐུན་གྱི་ལན་ཡང་སུས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་
དོན་མ་ཡིན་པའི་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་ཁྱོད་སུ་ཞིག་གིས་བཅོལ་བ་སྟེ་སྦད་

1 ཆུང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

462

ཅིང་། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་རང་གི་ཉོན་མོངས་དར་གྱི་སྲིན་བུ་ལྟར་རང་གི་རྣམ་
རྟོག་ངན་པའི་སྦུབས་ཀྱིས་གཏུམས་པའི་སྟེང་དུ། རྟོག་གེ་ངན་པའི་སྲད་བུ་བྲེས་པའི་དྲ་བས་ཏེ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་སྲན་ཏེ་མ་ཀུན་ནས་འཛུགས་པར་ཅི་སྟེ་བྱེད། བདེན་འཛིན་གྱི་རྩོད་པ་འདི་ནི་དོར་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། །དངོས་པོ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ “བརྫུན་པ་ཐམས་ཅད་ལ། རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །འདིར་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ་གང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གདགས་པ་ལྟ་བུའི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱིན་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་མ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཕྲད་ནས་སམ། མ་ཕྲད་

པར་སྐྱེད་ཅེས་སུན་འབྱིན་པ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཕྲད་ནས་སམ་ལ་སོགས་པས་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་ཅེས་བརྟགས་ཏེ་བཀག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལན་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ། ཕ་རོལ་པོས་སུན་འབྱིན་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་

བརྟག་པ་གང་གིས་སྨྲས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པའི་སྐབས་འདིར། དེའི་བརྟག་པ་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་གྱི་སུན་འབྱིན་པ་གཏང་བར་བྱ་སྟེ། སྔར་བསྟན་པ་དེ་ནི་མཚོན་པ་
ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྟན་བཅོས་རྩ་ཤེ་ལས་ནི་དགག་གཞག་བྱས་པའི་དགོས་པ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལྡོག་པ་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁོ་བོ་
ཅག་གིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅིངས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

463

བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལ་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ནི་རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་ན་སྐྱོན་བྱུང་གིས་དོགས་ནས། གཞན་གྱི་

ཕྱོགས་སུན་ཅི་ཕྱིན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བདག་གིས་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་བསལ་བ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ག་ལ་ཡོད། གང་གིས་ན་རང་གི་ཕྱོགས་གཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་བཟློག་པ་དོན་དམ་པར་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་བྱས་པ་འདི། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པའི་ཡང་དག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ། དབུ་མ་པ་སུས་རང་གི་ཕྱོགས་ཐ་སྙད་དུ་མ་བཞག་ཅིང་། གཞན་གྱི་ཕྱོགས་བཟློག་པ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས། དབུ་མ་པ་ལ་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །དེ་སྐད་དེ་དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་“བྱུང1

་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ནི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་

1 བྱུད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

464

དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་
འདོད་ནས་བཤད་པ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བདག་མེད་
འདི་ནི། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ཡང་གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་རྒྱུའི་བདག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་
བ་མིན་ཏེ། མེད་རྒྱུའི་བདག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞི་ཆོས་ཅན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བའོ། །དགོས་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་བསྟན་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཉན་རང་གི་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་འགྲོ་
བ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་“བསྟན་ནོ། །
སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཉན་རང་ལ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་པ་རྣམ་གྲངས་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་མེད་པ་སྟེ།
འོན་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་
དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་ཤེས་རབ་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་

བོན་གྱི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་ཡོད་ལ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

465

པར་སྒོམ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བདག་མེད་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་སླར་ཡང་གདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་“ངོར

1

་རྣམ་པ་མང་པོའི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པར་ཕྱེ་སྟེ་གསུངས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་
ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་ནས། སླར་ཡང་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཞག་ཅིང་དེ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་དང་། འབྲིང་པོའི་དབྱེ་བ་བཞི་དང་།
རྒྱས་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་སོ། །
ཇི་སྐད་དུ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ནས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། །གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་
དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་སླར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་“བསྟན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་འདི་

1 ངེར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

466

རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་སོ་སོ་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་འདུལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བསྙད་པར་ཟད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། །གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྔ་མ་དག་གིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་མི་བརྗོད་པ་དང་། ཐ་མས་ནི་གདགས་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞིར་ཕྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་

དོན་དང་། ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནང་གི་ཆོས་མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

467

སྟོང་སྟེ། མིག་དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བས་སྟོང་“པ1

་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྙད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་སོགས་དེ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་པ་ཚབ་ཀྱིས་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ནི་རང་བཞིན་མི་
འདོར་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་དུས་ཅུང་ཞིག་གནས་ནས་ལྡོག་པར་ཡང་འགྱུར་བས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
འདི་སྐད་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་དེ་ཉིད་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐེར་ཟུག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ལྡོག་པ་ཞག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །ཞེས་བསྒྱུར་བ་ནི་འགྱུར་འཕྱུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལོག་པ་ལ་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནག་ཚོའི་
འགྱུར་ལས། དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐེར་ཟུག་ཏུ་
གནས་པའམ། ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལྟར་ལེགས་པས། སྔ་མ་ནི་དགག་སྒྲ་འདོན་ལུགས་འཕྱུགས་པར་གསལ་ལོ། །
འགྲེལ་བཤད་ལས། ཐེར་ཟུག་གནས་པ་ཉིད་དང་ནི། །མི་འཇིག་མ་ཡིན་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར། །ཞེས་བཏོན་ནས་མིག་སོགས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན། རང་བཞིན་ལ་རྣམ་འགྱུར་དང་འཇིག་པ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་རྣམ་འགྱུར་དང་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལས། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

468

པའོ། །ཞེས་འཆད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལས་འཇིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་དགོས་ན་དེ་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་པ་ཡང་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ཐེར་ཟུག་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ལ། །ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལྟར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པའི་རྟག་པ་བཀག་པ་ན། མིག་སོགས་དེ་ཡང་རང་དུས་སུ་ཅུང་ཟད་གནས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ལྡོག་པའི་འཇིག་པར་བདེན་ནམ་སྙམ་པ་འགོག་པ་ལ་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་བསྡུ་ན་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་“ཏོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས་འདི་ལས་ཚུལ་གཞན་དུ་ཡང་གསུངས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རང་བཞིན་རྒྱ་དང་
རྐྱེན་དག་ལས། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ནི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། །རང་བཞིན་དང་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཅི་གང་ཞིག་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་ལས་རྒྱུ་རྐྱེན་
ལས་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

469

ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡིན། མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་ཅེ་ན། མིག་སོགས་འདི་དག་གི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་དག་གིས་ནི་སློབ་དཔོན་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ཅེས་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བསླད་པ་ལོག་ན་ཤེས་པ་ཡེ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྟེ་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡོད་དམ། དེ་མེད་ཅེས་སུ་སྨྲ། གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཅིའི་དོན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་སྒོམ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མེད་ན་ནི་དེ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ལམ་སྒོམ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རྣམས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་རྩོམ་པ་ཡིན་ནོ། །
འདིས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་
པར་འདོད་བཞིན་དུ། ལམ་ལ་དཀའ་བ་དུ་མ་རྩོམ་པ་ནི། །དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་“པ1

་ཡང་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་དོན་
དམ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་པ་མེད་པ་དང་། འོང་བ་མེད་པ་དང་། འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
དང་། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྙད་དུ་མེད་ཅིང་། སྤྲོས་པས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

470

སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་དོན་དམ་པ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞི་བ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་བྲེགས་ནས་གོས་ངུར་སྨྲིག་བགོས་ཏེ། ཡང་དག་པར་དད་པས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྐྲ་འམ་གོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞིང་གནས་པ་རྣམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་
ནི། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། སྤྲོས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་གཟིགས་“པ1

་བཞིན་དུ། སྒྲ་
རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྟོགས་མི་ནུས་པ་མིན་ནོ། །
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་ཞིང་། དེའི་ལྡོག་པ་འཕངས་པ་བསྟན་པ་ནའང་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་སྔར་ཡང་ཡོད་པར་བསྟན་པས། མེད་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་དམན་པར་སྟོན་པ་ཙམ་མོ། །པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་གྱི་དཔེ་མང་པོ་ལས། བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་
སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། མ་བྱུང་ཡང་རུང་དོན་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

471

དམ་པ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པ་ཡིན་པས་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། སྔར་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་པ་ལས། མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་
འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །
འདིར་སྨྲས་པ། ཀྱེ་མ་མ་ལ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་

ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། གློ་བུར་དུ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡང་འདོད་པ་ཁྱོད་ནི། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་བརྗོད་པ་ཞིག་གོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་རིག་པ་ཞིག་སྟེ།
འདིའི་དགོངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཡིན་ན་ནི། རང་བཞིན་དེ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་བློས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ན། གང་གི་ཕྱིར་མིག་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་འདི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་བལྟ་བའི་དོན་དུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་བཀག་པ་ནི་མིག་སོགས་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་ཁས་བླངས་པ་ནི་བཀག་པ་དེ་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དང་། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་པ་
ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

472

ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས། བཅོས་མ་མིན་པ་དང་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བརྗོད་དོ། །གང་ཞིག་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བས་བལྟ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་ལ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་

དོན་དམ་པར་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་མ་

ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི།

ཕ་རོལ་པོ་གཞན་ཡང་དོན་འདི་ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་པར་ནུས་པས། རང་བཞིན་འདི་ནི་བརྩད་པའི་མཐར་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཡང་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཁྱད་པར་དུ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གང་དག་མེ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཚ་བ་ལ་སོགས་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་འདོད་ན་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་མི་རུང་སྟེ། ཚ་བ་སོགས་ནི་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བཅོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་དེ་བཅོས་མ་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ལ། ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟར་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་ལ། ལྷག་མའི་དོན་ནི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

473

དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཅོས་མ་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རང་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བསྟན་པ་
འདིས། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཀུན། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྡོག །ཁམས་འདི་ཉམས་པར་
བྱེད་མ་ཡིན། ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེས་བདེན་འཛིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་
དམིགས་གཏད་འཇིག་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་དམིགས་གཏད་བཀག་པའི་སྟོང་“པ1

་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཉམས་པ་སྟེ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་སོགས་རྣམས་མིག་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་
གསུངས་པས་ནི། མིག་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་
གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ནང་གི་བྱེད་པའི་བདག་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པའོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་མིག་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་མིག་སོགས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་མི་སྟོང་པའི་
གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དྲུག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །ཕྱིའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་“པ2

་

ནི། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་
1 བ
2 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

474

དང་རེག་བྱ་དང་ཆོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མདོར་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྔར་ནང་སྟོང་“པ1

་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་། དབང་པོས་མ་བསྡུས་པས་ན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཆར་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལྷག་མ་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རང་བཞིན་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྙད་དོ། །ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའམ་བདེན་པས་སྟོང་“པར2

་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་བསལ་བའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུད་རྩི་སྟོན་མཛད་ན། །གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྨད། །ཅེས་
གསལ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་དག་གིས་ནི་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་ཞེས་པ་བདེན་དངོས་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། གཞན་
1 བ
2 བར

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

475

དག་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་མིན་པའི་སྡོ་སེར་ལྟར་སྒྲུབ་པར་རང་དབང་བ་ཆོས་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་དེ་བདེན་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱལ་བས་ཤིན་ཏུ་སྨད་པར་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྣོད་བཅུད་གཉིས་མེད་པས། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་མི་ལུས་པ་ལ་ཁྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་སྒོམ་པ་ན་ཕྱོགས་
ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྒོམ་པས། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་ཏེ་ཚད་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ་ཡང་མུ་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཚད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །ཤར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་ཕྱོགས་རྣམས་རྟག་པའི་རྫས་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །
དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྒྲ་ནི་འདི་ལ་དོན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་
ལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་ལྔ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། མྱང་འདས་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་
པ་མཆོག་ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྐུ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་མྱ་ངན་འདས་པ་ཆོས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

476

སྐུ་དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བཟློག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་
བསྟན་པར་མཛད་དོ། །རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྙད་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འགག་པའམ་འཇིག་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། མཐའ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བཟུང་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་ལྟུང་བ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྐྱེ་
འཆི་བརྒྱུད་པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་པས། གང་དུ་བཟུང་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཡང་དུ་ལྟུང་བའི་རྟག་ཆད་དང་། རྟག་ཆད་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་
བྱའོ། །གཞི་གང་ལ་མཐར་འཛིན་དུ་ལྟུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད་དོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
བསྙད་དོ། །འདི་ནི་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡོད་མེད་དང་གཙང་མི་གཙང་གི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ནས། དབུས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའ་སྤངས་པའི་དབུས་བདེན་ནམ་སྙམ་པའི་བདེན་འཛིན་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

477

གསུངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་སོགས་ཀྱི་

མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུས་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་དང་། འདི་ཕྱིན་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་མཐའ་དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་། ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད་དོ། །འགྲོ་འོང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྲིད་

པ་འདི། སྲིད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི།
ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྙད་དོ། །དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐོར་བ་དང་འབོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད་ལ། དོར་བ་དེ་མེད་པ་ནི་ཕར་ལ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་དུས་འགར་ཡང་དོར་དུ་མེད་པ་སྟེ་དོར་དུ་མི་རུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་
བརྗོད་དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་དོར་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ནའོ། །འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྙད་ཅིང་བརྗོད་
པ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་ལ། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་
ནི། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྲས་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་གཤིས་སུ་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

478

ཉིད་དོ། །
འོ་ན་དོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སྔ་མར་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་
དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་
པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་མི་ཟློས་སོ། །དོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་ནུས་པ་མི་འགལ་བ་འདི་ཤེས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མིག་སོགས་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་དང་།

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་སྟེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་།
མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་དྲུག་དང་།
རེག་པ་དེ་དྲུག་ལས་བྱུང་པའི་ཚེར་བ་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
སོ། །ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

479

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཕུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞིའི་ཆོས་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་དང་།
འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེན། གཟུགས་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་འདི་རྣམས་དོན་ལྡོག་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་མཚོན་པའི་གཙོ་བོ་སྨོས་པའོ། །ཚོར་བ་ནི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་

མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །
འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིའི་མཚན་མ་སྔོ་སེར་སོགས་དང་། ནང་གི་མཚན་མ་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། མཚན་མ་ནི་ཡུལ་གྱི་སྤུ་རིས་སོ། །འདུ་བྱེད་
ནི་འདུས་བྱས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ་ཕུང་པོ་གཞན་བཞི་ལས་གཞན་པའོ། གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཕུང་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང་ཁམས་
རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། སྦྲུལ་གདུག་པས་གཞན་ལ་བཟུང་ནས་གནོད་པ་སྐྱེད་པ་དང་འདྲ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འཛིན་པའོ། །སྐྱེ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

480

མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཞིང་། སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་གསུམ་ནི་འཁོར་བའི་ཕུང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དགོངས་པའོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའོ། །
གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། །ལུས་དང་ལོངས་
སྤྱོད་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་གཏོང་པའི་སེམས་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གདུང་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་བསིལ་བ་ཐོབ་པའོ། །བཟོད་པའི་མཚན་
ཉིད་ནི་ཁྲོ་བ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བསྲན་འཛུགས་ནུས་པའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་“དགེ

1

་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་སྤྲོ་བ་ཉིད་
དོ། །བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པའི་ཕྱིར་དུ་དགེ་
བའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཤེས་རབ་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆགས་པ་མེད་པ་སྟེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་ཕྱིར་དུ། ཆོས་འགའ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་སྟེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྔར་བཤད་པ་
འདི་དག་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་རྣམས་དང་། བྱམས་པ་ཚད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་གང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པ་

1 དག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

481

གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམ་པར་འཇུག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག །ཡང་དག་མཁྱེན་པ་ཡི་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་འཁྲུག་པ་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་
རྣམས་ནི་ཁྲོ་བ་སྤངས་པས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་
ཅུ་རྩ་བདུན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། གང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཐར་པར་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲི་མས་མ་སྦགས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པ་སྨོན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་
སྡུག་བསྔལ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་ན། སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་སྨོན་
ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྡུག་བསྔལ་དང་གཏི་མུག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་

ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ། །
རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ནི་ནང་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་བཤིག་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ནང་ལ་འདུ་ཤེས་དེ་བཤིག་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་

གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་ནི། སྤྲུལ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོའ། །འོ གྲེལ་པའི་དཔེ་མང་པོ་ལ་གཉིས་པ་ལ་ནང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

482

འབྱུང་བ་ནི་མ་དག་པའོ། །སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། གཟུགས་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། མི་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པའོ། །མཐོང་ཆོས་བདེར་
གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་གཉིས་ལས་ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞིའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་རྣམ་ཐར་གཅིག་གོ །གསུམ་པ་ནི། འཆད་འགྱུར་གྱི་སྟོབས་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་ཐུགས་སུ་ཆུད་དོ། །ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། ང་ཟག་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་
དོ་ཞེས་པ་དང་། ངས་ཆགས་སོགས་ཐར་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ས་ལམ་འདི་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་བཞི་ལ་དེ་ལྟར་མིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་འགའ་ཡང་མ་
མཐོང་བའི་སྐྱོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒོལ་བ་སུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་པའི་ཚིག་དང་སྤོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ནི། སྤོབས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཆད་པ་སྟེ་གཏུགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

483

ཅན་ནོ། །
འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་
སྐྱོབ་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རབ་ཏུ་སྟེ་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། །གཞན་དག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི།
མ་འདྲེས་པ་བཅུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་དེ་དག་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པའི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པ་ལ་མ་འདྲེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཁྲུལ་བ་སོགས་མི་མངའ་བས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གླགས་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་བ་སྟེ། ཐུབ་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་དྲུག་ཚན་གསུམ་སྟེ། སྐུ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་དང་། ཐུགས་ལ་བསྙེལ་བ་དང་མཉམ་བར་མ་བཞག་པ་དང་། འཁོར་འདས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་བ་དྲུག་ནི་དང་པོའ། འདུན་པ་དང་ ོབརྩོན་འགྲུས་དང་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་ནི་གཉིས་པའོ། །ལུས་ཀྱི་ལས་དང་ངག་གི་ལས་དང་། ཡིད་ཀྱི་
ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་།
འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

གཟིགས་པ་འཇུག་པ་ནི་གསུམ་པའོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

484

མ་འདྲེས་པའི་ངེས་ཚིག་ནི་ཆོས་དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་“རྟེན

1

་ལ་

ཡོད་ཀྱི། རྟེན་གཞན་ལ་མེད་པས་རྟེན་མ་འདྲེས་པའོ། །འདི་དག་གི་བཤད་པ་ནི་འགྲེལ་པར་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་ཉི་ཚེ་བ་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི། དེ་རྣམས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་
ཡིན་པས། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །
གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
རྣམས། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ཕན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་། བྱུང་ཟིན་འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དེ་ད་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་ཟིན་དང་འབྱུང་འགྱུར་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གཉིས་དང་། རང་གྲུབ་པའི་འོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་

1 རྟན

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

485

ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་པ་སྟེ་རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་
དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་བཅུ་
དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ནི་མིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྤྱིར་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་མིན་ཏེ། “གཞི1

་མིག་སོགས་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ཚད་མས་གྲུབ་ན་གཞི་
གཞན་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ། གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་
གིས་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཆོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་བདེན་ཞེན་ཤེས་ཆེ་བའི་གང་ཟག་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་སྒྲས་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་མདོར་བསྡུས་ནས་སྤྱིར་བརྗོད་དོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་

1 བཞི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

486

ཡིན་པ་དེ་ནི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མདོར་བཤད་དོ། །སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་མདོར་བསྡུས་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དང་མྱང་འདས་རྣམས་ལ་བརྗོད་དོ། །འདུས་མ་བྱས་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱའོ། །
རང་བཞིན་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་མ་བྱས་པར་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་
པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྙད་དོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱུང་བའམ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་ཡང་རུང་། མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི།
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་སོ། །འདིར་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས།
མ་བྱུང་ཡང་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། ཅེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པར་བསྒྲགས།
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྐད་དོད་ནི་མཆོག་དང་གཞན་དང་ཕ་
རོལ་གསུམ་ལ་འཇུག་པས། དང་པོ་ལྟར་ན་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དོན་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བར་ཡོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞན་ནི་འཇིག་རྟེན་“པ1

་ལས་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་ནི་ཡེ་ཤེས་དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ནི་
གཞན་གྱི་ངོ་བོའ། །དོེ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་ཕ་རོལ་ནི་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

487

ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྟེ་མཐའ་ནི་འདིར་འཁོར་བ་ཟད་པའི་མྱང་འདས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི།
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་སྔར་བཤད་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་མི་ཟློས་པ་ནི། འདིར་དབྱེ་སྒོ་འབྲིང་པོའི་

དབང་དུ་མཛད་པའོ། །
བཤད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་དངོས་པོའི་གཤིས་ཡིན་པ་དང་། རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་བོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་
གཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་དབྱེ་བ་
དང་སྟོང་ཚུལ་དེ་དག་འདིར་བཤད་པ་དེ་སྐད་དུ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པ་སྟེ་བཤད་དོ། །བཞི་པ་ནི། “དེ

1

་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དུ་བཤད་པ། སྔར་བཤད་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་མུན་པ་
འཇོམས་པའི་སྣང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་རློན་པའི་འབྲས་སུ་བཞིན་དུ། སྲིད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ་གདོད་

1 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

488

མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ནི། ཐ་སྙད་
པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགོག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །འགོག་པའི་ངོ་བོར་སོན་ཀྱང་འགྲོ་བ་སྐྱོབ་པའི་བསམ་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བ་དེ་རྟག་ཏུ་འགོག་པ་འོད་གསལ་དུ་གཏོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འགྲོ་བ་མགོན་
མེད་པ་རྣམས་ལ་འདི་ཡི་སྙིང་རྗེའང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིའི་སྦྱོར་བ་ནི་འཁོར་བར་གཏོགས་པ་དང་། བསམ་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གཏོགས་སོ། །
ས་དྲུག་པ་བ་འདིས་ས་དྲུག་པ་དེའི་གོང་དུ་སྟེ་ཕྱི་ནས་བདེར་གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་རྣམས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་
པ་རྣམས་ནི་བློ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའང་ཡིན་
ནོ། །ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་གཤོག་པ་ཡངས་པ་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་ངང་པའི་
རྒྱལ་པོ་ས་དྲུག་པ་བ་དེ་ནི། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས། སྔོན་ལན་མང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཕ་
རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བས། དེའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཀྱང་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་གཤོག་པས་བགྲོད་དགོས་ཀྱི། གཤོག་པ་གཉིས་གང་
ཡང་མེད་པ་དང་། ཕྱོགས་རེ་བའི་ལམ་གཤོག་པ་གཅིག་ཆག་པ་ལྟ་བུས་མི་ཚིམ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

489

པར། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་

བགྲོད་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གསུམ་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པ་ལ་བཞི། ས་བདུན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་། ས་དགུ་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི། ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་སྟེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་འདི་སྙོམ་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། འགོག་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་འདིར་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་ཡང་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་ཅིང་ལྡང་སྟེ། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ས་འདིར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་བ་སྟེ་
ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། དག་ཚུལ་ནི་སྔར་ས་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་ཕྱི་མ་བཞིར་བཞག་གོ །ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་གནས་སྐབས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

490

ཉིད་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕར་

ཕྱིན་དུ་འཇོག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་བྱང་ས་ལས། དྲུག་ཚན་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་པ་ལས་བརྩམས་པའི་ཐབས་མཁས་
པ་དྲུག་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ་
དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་།
བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་འཁོར་བ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདུ་བྱེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་
འདོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩོན་འགྲུས་འབར་བའོ། །
ཕྱིའི་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱ་བ་ལས་བརྩམས་པའི་ཐབས་མཁས་དྲུག་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆུང་ངུ་རྣམས་འབྲས་བུ་ཚད་
མེད་པར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་དགེ་རྩ་ཆེ་བ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁོང་ཁྲོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་
དང་། བསྟན་པ་ལ་ཡིད་བར་མར་གནས་པ་རྣམས་དེ་ལ་འཛུད་པ་དང་། ཞུགས་པ་རྣམས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྨིན་པ་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་སྨོན་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སློང་ཚུལ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྟན་པ། དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བསྟན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

491

པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་དེ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྔར་གྱི་དགེ་བ་
ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ས་གང་དུ་བྱང་སེམས་དེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་ལ། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་འཇུག་གོ །དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྔར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་
ལུགས་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བའི་གྲུ་བོ་ཆེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་“ལ་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ཅིང་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཚེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཕྱིན་མ་ཐག་ཏུ་རླུང་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོད་ནས། ཆེད་དུ་བསྐྱོད་མི་དགོས་པར་འགྲོ་སྟེ། དེས་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཉིན་གཅིག་ཆོད་པ་དེ་ནི་སྔོན་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ཅིང་འགྲོ་བས། ལོ་བརྒྱར་ཡང་དེ་སྲིད་དུ་ཚད་མེད་པར་ཕྱིན་པར་མི་ནུས་སོ། །ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དེ་
བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་བསགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚོར་ཕྱིན་ནས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཇི་ཙམ་གནོན་པ་དེ་ནི། སྔོན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་

འབུམ་དུ་ཡང་། དེ་སྙེད་དུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གནོན་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རྒྱ་མཚོར་མ་ཕྱིན་པའི་བར་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དཔེའོ། །རྒྱ་
མཚོར་ཞུགས་ནས་འགྲོ་བ་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ལམ་བགྲོད་པའི་དཔེའོ། །ས་བརྒྱད་པ་བ་འདི་ཡི་སྨོན་ལམ་སྔོན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་པོ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

492

བསྐྱེད་“པ1

་ན། སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་སྨོན་ལམ་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་
མེད་པ་ཕྲག་བཅུ་བཏབ་པ་དེ་དག་ས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་སྟེ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་

ཕྱིན་ས་འདིར་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །
ས་འདི་ནི་གཞོན་ནུའི་སར་གཞག་སྟེ། དགུ་པར་རྒྱལ་ཚབ་འཐོབ་ལ། བཅུ་པར་ནི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལྟར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བསྐུར་རོ། །ས་མི་གཡོ་
བར་འགོག་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་
དེ་ལས་སློང་བར་ཡང་མཛད་དེ། ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་མི་གཡོ་བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒོའི་རྒྱུན་དེ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་མཛད་དེ། དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ལེགས་སོ་
ལེགས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་
བཟོད་པ་ཡང་ཡིན་ན། འོན་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བུ་གང་ངེད་ཀྱི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་
འཇིགས་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བཙལ་
བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་བྱོས་ཤིག །བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས་ཤིག །བཟོད་པའི་སྒོ་འདི་ཉིད་ཀྱང་མ་འདོར་ཅིག །རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་
གནས་པ་ཐོབ་ཀྱང་། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་ཞི་བ་རབ་ཏུ་མ་ཞིག་བ། ཉོན་མོངས་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

493

པ་སྣ་ཚོགས་ཀུན་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་པ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་གཡེན་སྤྱོ་བ་འདི་དག་ལ་སོམས་ཤིག །གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དྲན་
པར་གྱིས་ཤིག །ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་གནས་
པ་ཉིད་དོ། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའོ། །
འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉི་“ཚེ1

་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམས་ར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་
ཉིད་འདི་འཐོབ་བོ། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་རྣམས་སུ་གཞུག་པ་མ་མཛད་དུ་ཟིན་ན། དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ས་བརྒྱད་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་ནས། དེ་ཙམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། དེ་ལས་བསླང་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཚོགས་གསོག་
པ་ལ་བསྐུལ་ཞིང་། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་འཐོབ་པར་གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཚོགས་གཞན་

1 ཆ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

494

གསོག་པ་ལ་འབད་པ་མི་དགོས་ཀྱི། དེ་ཉིད་ལ་གོམས་པས་ཆོག་གོ་ཞེས་པ་ནི་མི་
མཁས་པའི་བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བའོ། གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ས་བརྒྱད་པ་འདིར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སློང་བ་དེའི་ཕྱིར་ས་འདིར། ཆགས་པ་མེད་པའི་བློ་སྟེ་
ཡེ་ཤེས་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་
བས། མུན་པ་ལྟ་བུའི་དྲི་མ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་སྔར་བྱུང་བ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་བ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩ་བ་སྟེ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་། བྱང་སེམས་འདིས་ཉོན་
མོངས་ཟད་པའི་གནས་སྐབས་དེར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱོར་བ་
མཁའ་ལྟར་མཐའ་དང་བྲལ་བ་མ་ལུས་པ་འཐོབ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱད་པ་བ་འདིས་བསྒྲིམ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །འོ་ན་ས་འདིར་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཅིས་ཤེས་ཤེ་ན། ས་བཅུ་པ་ལས། འདིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལས་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཆད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་འགག་པས། ཇི་ལྟར་ན་འདི་ཡིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཆོས་མ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

495

ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་པ་བ་འདི་ཡི་ལས་ཉོན་
གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནི་འགགས་མེད་ཀྱང་། ས་འདི་ཐོབ་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དབང་བཅུ་
པོ་དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་འདིས་དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཡིད་
ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ལུས་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས། འདིའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ལོ། །
དབང་བཅུ་ནི་བསྐལ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཚེའི་ཚད་
བྱིན་གྱིས་རློབ་པས་ཚེ་ལ་དབང་བ་འཐོབ་“བོ།

1

།ཏིང་ངེ་འཛིན་ངེས་པར་སེམས་པ་
དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཀོད་པ་དུ་མས་རབ་ཏུ་བརྒྱན་པའི་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་
བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱིས་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་ལས་ལ་དབང་བ་འཐོབ་
བོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་
འཐོབ་བོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་། དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་མོས་པ་ལ་
དབང་བ་འཐོབ་བོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

496

བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་དང་། མཚན་དང་། དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །མཐའ་དང་དབུས་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་སྣང་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་
པས་ཆོས་ལ་དབང་བ་འཐོབ་བོ། །ཞེས་ས་བཅུ་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གསུམ་པ་ནི། ས་དགུ་པ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་སྟེ་སྟོབས་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་
ལ་སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ་ནི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། དེ་ལ་བསམ་པའི་སྟོབས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྟོབས་ནི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །གཟུངས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཆོས་མི་
བརྗེད་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་རོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ནི་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་སྟོབས་ནི་མཐའ་ཡས་ཤིང་མུར་ཐུག་པ་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དབང་གི་སྟོབས་ནི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤོབས་པའི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྱོད་
པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

497

སྟོབས་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་།
སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་སྤྱོད་པ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་
ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་སྟོབས་ནི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་མདོ་སྡེར་བསྟན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་
ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིའང་འཐོབ་སྟེ། ཆོས་དང་། དོན་དང་། ངེས་པའི་ཚིག་དང་། སྤོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པས་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་མ་
འདྲས་པར་སོ་སོར་སྟོན་པ་ཤེས་སོ། བཞི་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་
རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །གཞུང་གཞན་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཆོས་དང་། བརྗེད་བྱའི་དོན་དང་། སྒྲའི་ངེས་པའི་ཚིག་
དང་། སྤོབས་པ་མི་ཟད་པ་རིག་པ་ལ་བཤད་དོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

498

བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ བཞི་པ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་ནས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་བ་དམ་པ་སྟེ་མཆོག་འཐོབ་བོ། །འཐོབ་ཚུལ་ནི་བྱང་སེམས་འདིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ཐོབ་པའི་ཐ་མ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་དབང་བསྐུར་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་པདྨ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱས་
པར་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུར་ཚད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་པདྨའི་
འཁོར་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་སེམས་དེའི་ལུས་ཀྱང་དེ་དང་“འཚམ་པར་གནས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་པདྨ་དེ་ལ་འདུག་པར་ཀུན་ཏུ་སྣང་ངོ་། །དེ་དེ་ལ་འདུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ནས་གདན་
འཛོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས། འོད་ཟེར་བྱུང་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་དབང་བསྐུར་བར་མཛད་དོ །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་ས་བཅུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱང་སེམས་འདི་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་
མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ་སྟེ་དག་པར་འགྱུར་བའང་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་དེ་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། །བྱང་ས་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཤེས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །དེ་ལ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

499

དོན་དམ་པ་འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའོ། །ཀུན་རྫོབ་འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། འདི་
གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆར་སྤྲིན་རྣམས་ལས་འཇིག་
རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ཏོག་སྤེལ་བའི་སླད་དུ་ཆུ་ཆར་འབབ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ།
གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་སྲས་ས་བཅུ་
པ་བ་འདི་ལས་ཀྱང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་མངོན་པར་འབབ་པ་
སྟེ་འབེབས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པའི་བཤད་པའོ། ། ། །

༈ གསུམ་པ་ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། དག་པ་ས་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ས་དང་
པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་ས་དང་པོ་བ་འདིས་ནི། །སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཙམ་ཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གིས་རང་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་ཀྱང་སྟེ་བརླབས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་དང་། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ན་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐལ་བ་བརྒྱ་ལ་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་ཡང་ཡང་དག་པར་འཇུག་གོ །དེའི་དོན་ནི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བ་འཇུག་པའོ། །བློ་ལྡན་ཏེ་
བྱང་སེམས་འདིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

500

བ་སྟེ་ལྡང་བར་ཡང་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་

ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྣང་བར་བྱེད་ནུས་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་སྨིན་པར་
བྱེད་པ་དང་། བརྒྱ་ཕྲག་གི་གྲངས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གྲངས་དང་ལྡན་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། བྱང་སེམས་དེས་ནི་ཆོས་
ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ཏེ་བརྒྱ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐུབ་དབང་གི་སྲས་པོ་འདིས་རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་བརྒྱ་རྣམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ནི་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྲག་རེ་རེ་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན་པའི་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་ཤིང་འབྱོར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། བློ་ལྡན་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས། ས་གཉིས་པར་འཕོས་པ་ན་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས། ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་སྟོང་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་པར་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ས་གསུམ་པ། བཞི་པ་ལྔ་པ་དྲུག་པ་བདུན་པ་སྟེ་ས་ལྔ་པོ་འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྔ་པོ་ཡིས་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱེ་བ་ཕྲག་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་

བརྒྱར་རྫོགས་པར་བསྒྱུར་བ་སྟེ་བྱེ་བ་འབུམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། སླར་ཡང་སྟོང་ཕྲག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ནི་བསྒྱུར་བ་མཐའ་དག་སྟེ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་རབ་ཏུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

501

འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་

གནས་ཀྱིས་བགྲང་བར་མི་ནུས་པས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བགྲང་
བར་བཤད་པ། མི་གཡོ་བའི་ས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དེས་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་བསྡོམས་པ་སྟེ།
སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་ན་རྡུལ་གྱི་གྲངས་བ་

ཚད་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་དག་ནི་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དེས། །ཡོན་ཏན་སྔར་བསྟན་པའི་སྡེ་བཅུ་གཉིས་དག་གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྡོམས་པ་ཕྲག་བཅུ་སྟེ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གྱི་གྲངས་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་རོ། །ས་བཅུ་པ་འདིར་ས་དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྡེ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་བར་འགྱུར་ཞིང་། ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་བསྡོམས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་
པའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་འཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། །རེ་ཞིག་གི་སྒྲས་ནི་ས་བཅུ་པ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་འདིར་བརྗོད་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་རེ་ཞིག་སྔོན་ལ་འདི་བརྗོད་ཅེས་འོག་ནས་ཡོན་ཏན་གཞན་སྟོན་པའི་གོ་རིམ་བརྗོད་པའོ། །གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འདིས་ནི་སྤྲུལ་པ་སྟོན་པ་ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་སློང་རྒྱུ་བ་མེད་པར། རང་གི་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་བྱང་ཆུབ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

502

སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གྲངས་ལས་འདས་པ་རེ་རེ་
ཞིང་། བྱང་སེམས་གཞལ་གྱིས་མི་ལང་བའི་འཁོར་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་པ་རྣམས་
དང་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་རིམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་པར་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལས་གཞན་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་འདྲེས་པར་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟོན་པར་ནུས་སོ། །ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་མ་སྨོས་པ་བསྡུ་པའི་དོན་དུ་སྟེ། མ་སྨོས་པ་གང་སྡུད་ན་བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཚངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང་། མིའི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བཟུང་ནས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་

ཆོས་སྟོན་པར་ནུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་དོན་སྡུད་པའོ། །རྒྱས་
པར་ནི་ས་བཅུ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྔ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ། སྐུ་དང་ཡོན་
ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བསྟན་པ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་

དོན་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ཟླ་བའི་སྣང་བས་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་མུན་པ་སྦྱོང་བར་མཛད་པ་
ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པ་བརྙེས་པས། རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བརྙེས་
ནུས་པར་མཁྱེན་ནས། སླར་ཡང་སྟོབས་བཅུ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

503

གྱི་ས་བཅུ་པ་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་འཐོབ་པ་ལ་འབད་པ་མཛད་པའམ་བརྩམས་
པར་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པ་འདི་བརྩམས་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འོག་མིན་ནི་
སྟེ་གནས་དེ་ཁོ་ནར་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྙེས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡེ་“ཤེས

1

་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་མཐའ་
དག་གི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འདིར་མཐར་ཐུག་ཅིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་རྐང་དང་པོའི་འགྱུར་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བསྟུན་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་འོང་དགོས་ལ། ཚིག་རྐང་གཉིས་པ་ལ་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། སླར་ཡང་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་པའི་སྔོན་གྱིས་

དེར་འབད་བ་མཛད་གྱུར་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་སོ། །འོག་མིན་ཁོ་ནར་ཞེས་གསུངས་པས་ནི་སྔར་སངས་མ་རྒྱས་པ་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་རྟེན་ལ་འོག་མིན་པ་དགོས་པར་སྟོན་ལ། སྔོན་སངས་རྒྱས་ཟིན་གསར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་འདོད་པ་ཁམས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ལུགས་སོ། །འོག་མིན་དུ་དང་པོར་འཚང་རྒྱ་བ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་
གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པར་སྟོན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་འཁར་གཞོང་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་
ཡོད་ཀྱང་། མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་དེ་ཡིས་སྣོད་དེ་དག་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་དེར་ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ནི། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་

1 ཤས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

504

གཞན་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ལྟར་དུ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་
གཏོགས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ། དངོས་པོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རོ་མཉམ་པ་སྟེ་རོ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རོ་མཉམ་དེ་ཡང་མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད་པར་གྱུར་པས་ན། མཁྱེན་པ་བཟང་པོ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཡེ་ཤེས་
བརྙེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་རྣམ་པར་འཇོག་ཅིང་དེ་ཡང་བློས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཇོག་ན། གང་གི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞི་བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཇོག་
པ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བློ་གྲོས་ཏེ་ཤེས་རབ་མི་འཇུག་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་དེ་
འཇུག་པ་ན། བློ་དེ་ཡུལ་ཅིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་འཆར་བ་མེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་མི་འཇུག་གོ །ཡུལ་
ཅན་གྱི་བློ་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པར་ནི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བློས་ངེས་པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་ཇི་ལྟར་འོས།
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བར་མི་རིགས་པའི་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

505

ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་ཀུན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་སྟེ་འབྱུང་བ་མེད་ན་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ་པོ་མེད་པར་འདི་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ངས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དོ་ཞེས་ཁྱེད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་སུ་ཞིག་གིས་
“སྟོན

1

་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་
འཛིན་པ་ན། ཤེས་པ་དེས་ཡུལ་དེ་རིག་པར་བརྗོད་དེ། །ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སེམས་ནི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ན། སེམས་དེ་ཡིས་ཡུལ་སྔོན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ན། ཐ་སྙད་གྱི་བདེན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉེ་བར་གདགས་སོ། །ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གང་གི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྟེ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་
དེའི་ཚེ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་སྟེན་པ་སྟེ་འཛིན་པ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་སྔར་གྱི་རྩོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། དེ་ཚེ་དེའི་
དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་དེའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལྟ་བུ་མེད་པ་

1 སྟན

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

506

དག་པ་ཡིན་ནོ། །
འདིར་རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་བཏགས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གི །དངོས་སུ་ན་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡང་མ་སྐྱེས་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བཏགས་པ་ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཐ་སྙད་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རིག་པ་མིན་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རིག་པར་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་བཏགས་པ་བར་
འཇོག་པ་མིན་ནོ། །དངོས་སུ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
ཙམ་ལས་རིག་པ་མིན་པར་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་“ཞིག1

་ཤར་ནས་རིག་
པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཅན་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོས་བློ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་
མ་ཤར་ན་བློ་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། མ་ཞུགས་ན་ཡུལ་དེ་མི་ཤེས་པ་དང་། མ་ཤེས་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་ཤེས་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་བློ་མི་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པས། དེ་ལ་ལན་མི་འདེབས་པས་བློ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་མེད་པ་བཀག་ནས། དེའི་རྣམ་པ་བློ་ལ་འཆར་བ་དང་། དེ་ཤར་བ་ལས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པར་འཇོག་ཅེས་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པས། ལུགས་འདི་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་

1 ཅག

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

507

མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་མཆོག་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་ཆུད། ཅེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དངོས་སུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་སྣང་ནས་མི་མཁྱེན་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་ཚུལ་ལེགས་
པར་ཤེས་དགོས་པར་སྣང་བས། མདོར་བསྡུས་པ་“ཅིག1

་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
འདི་ལ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་བློ་གཅིག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་སྣང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་མཁྱེན་པ་མི་འོང་བས་དེ་གཉིས་མཁྱེན་པ་རེས་འཇོག་ཏུ་འོང་ངོ་། །བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་

ཟད་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་བཞུགས་པས། དེ་ལས་བཞེངས་པའི་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་མཉམ་
གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་

ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འདོད་དགོས་སོ། །གང་གི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཚེ་བློ་དེའི་ངོར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་

1 ཀ ། ཞིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

508

ཚེ་ཆོས་ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་ཡོད་ཀྱང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་དྲུངས་ཕྱུང་བས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཉིས་སྣང་ཡིན་གྱི་འཁྲུལ་བའི་གཉིས་སྣང་མིན་ཏེ། འདི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་གཞན་དུ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པར་ནི་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། །གསལ་དང་འཕྲོ་དང་དག་ཕྱིར་དང་། །ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་འོད་དང་ཟེར། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དང་
མཚུངས། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པའི་མུན་པ་སེལ་བར་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། །འོད་གསལ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མ་
ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་ནི་འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བ་འཕྲོ་བ་དང་ཆོས་
མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་རྗེས་ཀྱི་དོན་ནི། མཉམ་
བཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཞེས་དུས་སྔ་ཕྱིའི་རྗེས་མིན་གྱི། མཉམ་གཞག་དེའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའམ་བྱུང་བའི་དོན་ནོ། །
ཤེས་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་ལྟ་བ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

509

མཁྱེན་པ་མིན་ལ། ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་མིན་ནོ། །དོན་འདི་ལེགས་པར་ཤེས་ན་བདེན་གཉིས་ལས་བརྟགས་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཡིས། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་གཟིགས། །ཞེས་དང་། གང་ཚེ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དང་། །བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ། །དེ་ཚེ་མཚན་མ་མི་འབྱུང་ཕྱིར། །གནས་པ་བརྟན་ཕྱིར་མི་བཞེངས་སོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་
དང་། ཡང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཆེན་པོ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་མཐོང་བ་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་གདུལ་བྱ་གཞན་སྣང་གི་མཁྱེན་ཚུལ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་ཟེར་མི་དགོས་པར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཡུལ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ། མཁྱེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་དངོས་ཀུན་ཡང་དག་“བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་གཞག་འདི་གཉིས་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། མི་འགལ་ཏེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྔར་བཤད་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ལ་དགོངས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁྱེན་ཚུལ་ནི་ས་བཅུ་པ་མན་
ཆད་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

510

རོ། །དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་ཚུལ་ཡང་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་ཡང་
དག་པ་མཐོང་བའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་རྙེད་པ་དང་། ཡུལ་དེ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་
ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བ་དང་། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་སྒོ་ནས། ཡུལ་སོ་
སོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་མཁྱེན་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་སྔར་རང་རིག་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་རང་ལུགས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་འཐད་པ་དངོས་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་མཁྱེན་པ་པོ་མེད་པར་གདུལ་བྱ་
གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ལ་ཡང་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་
འདི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དམ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་
བདེན་མོད་ཀྱང་། །འཇིག་རྟེན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྩོད་པ་འདིའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་ཏུ་

བཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཆོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་སྟོན་པ་པོ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིའི་འོག་ཉིད་ནས་རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་འཐད་པའི་ལན་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པ་འདི་ལ་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གང་ལ་བཞུགས་ནས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

511

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་བའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་གཟུགས་
ཀྱི་སྐུ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་ཟིན་པ་སྟེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་
པའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་གཟུགས་མངའ་བ། བྱང་སེམས་རྣམས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པས། སྐུ་
དེ་ལས་སྒྲ་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་ཏེ་
གདུལ་བྱ་“ཆོས

1

་དེ་ལྟ་བུ་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །བསོད་ནམས་བརྒྱས་བསྐྱེད་པའི་སྐུ་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞོག །ལོངས་སྐུ་དེའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་དང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་
ཀྱི་གཞན་ཡང་སྤྲུལ་པ་དེ་ཡི་མཐུས་ནམ་མཁའ་དང་། གཞན་རྩྭ་དང་ཤིང་དང་རྩིག་པ་དང་བྲག་ལ་སོགས་པ་སེམས་མེད་པ་ལས་སྒྲ་གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་
འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་དུས་ད་ལྟ་ཀུན་སློང་གི་བྱ་བ་མི་སྲིད་ཀྱང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་སྙམ་ན། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དཔེ་དགོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་འདིར་རྫ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐོར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི། དེ་འདས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་བས་རྫ་མཁན་དེའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་འབད་རྩོལ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང་། འཁོར་ལོ་དེ་འཁོར་ཞིང་རྫ་བུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་མཐོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་

1 ཆས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

512

ཚེ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པའི་འབད་རྩོལ་གྱི་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཉིད་ལ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འདྲ་བར། སངས་རྒྱས་ལས་དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་
ཐོས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དགེ་བ་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོས་བསགས་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྔོན་བྱང་སེམས་གྱི་སྐབས་སུ་སྨོན་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་
བཏབ་པའི་མཐུས་འཕངས་པ་སྟེ་ཤུགས་ལས་ཡིན་པས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྨོན་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
སྒྲུབ་པ་ལྷུར་མཛད་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་བསྐྱོད་ལ། སེམས་
ཅན་གདུལ་བའི་དུས་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་བ་དེ་འདྲ་བར་བདག་ཀྱང་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །འདིར་དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དྲངས་པ་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐུའི་རྣམ་གཞག་དང་། སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་
གཞག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་། རྒྱུ་
མཐུན་པའི་སྐུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། “ད1

་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བཤད་པ། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་
བའི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བུད་ཤིང་སྐམ་པོ་དང་འདྲ་བ་མ་ལུས་པ། ཡེ་ཤེས་མེ་དང་འདྲ་བས་བསྲེགས་པ་ལས། ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཇི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཞུགས་པས། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་
དང་ལྡན་པར་གྱུར་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཞི་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །འདི་

1 ང

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

513

ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་ཤེས་པར་
ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དུས་ཀུན་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟ་བ་སྟེ་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་།
ཆོས་ཉིད་དེ་མཁྱེན་པ་ནའང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འདི་ནི། དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་
མེད་པ་སྟེ་འདིའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚིག་བླ་“དྭགས1

་སོ་ཞེས་མདོ་སྡེ་ལས་
གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་རྟོག་
འགགས་ཤིང་མི་འཇུག་པས། རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པར་ཞུགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གོ་འཕང་དེ་ནི་དང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་སྟེ་བརྙེས་བར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་དྲངས་པ་སྣང་ངོ་། །སེམས་འགགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། མདོ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན། །ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། །ཞེས་

1 དགས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

514

གསུངས་སོ།
།དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་རྣམ་རྟོག་
མེད་པ་ལ་གསུངས་པ་དང་། འདིར་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཞི་བའི་དོན་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་བཤད་ནས། ཞི་བ་དེ་ཡིན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
མཛད་ནུས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔེར། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་
གྱི་ནོར་བུ་བཀོད་པའི་མཐར། འདི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དཔག་
བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར། །ཞེས་རྣམ་རྟོག་གི་སེམས་སེམས་
བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྐུར་འདེབས་ཆེན་པོའ། །ོགཉིས་པ་ནི། སྐུ་གང་གིས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ལོངས་སྐུ་འདི་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་ན་ཞི་བའི་སྐུའོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་ནུས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི།
དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པར་གདུལ་བྱའི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །སྐུ་འདི་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོལ་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འབྱོར་བའི་སླད་དུ།
རྟག་ཏུ་ཡུན་རིང་པོར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་པ་དང་ནམ་
མཁའ་ཇི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཚུལ་འདིས། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་
ན་མཛད་ཅིང་རྣམ་པར་བཞུགས་སོ། །
ལོངས་སྐུ་འདི་ནི་བྱང་སེམས་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། རང་གི་ཚོགས་གཉིས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

515

ལས་ཤེས་རབ་དྲི་མ་མེད་པའི་མེ་ལོང་ཐོབ་པའི་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་གྱི། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ལ་ནི་དངོས་སུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་
ནོ། །སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་

སྐུ། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་དག་གིས་འབར། །འགྲོ་བ་རང་གི་མོས་པ་ཡིས། །དབང་གིས་སྣ་ཚོགས་སྐུ་འཛིན་གང་། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་ཚད་མེད་ལས། །འཁྲུངས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱིས། །མཐོང་བར་གྱུར་ན་སྐུ་
དེ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་འདི་ནི། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྐུ་དང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་། གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་དང་། བཞེད་པ་ལ་
མངའ་བསྒྱུར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འམ་སྔར་

བཤད་པའི་གཟུགས་སྐུའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་རུང་སྟེ། སྔར་བཤད་པའི་ལོངས་སྐུ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ལོངས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐུན་པ་སྟེ་
འབྲས་བུའི་སྐུ་གང་དག །སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་རྒྱུས་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་མཐུའི་
ཁྱད་པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་
ཆོས་ལོངས་ཀྱི་སྐུ་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་གཟུགས་སྐུ་གཅིག་ལ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་
པ་ནས་ཀྱི་རང་གི་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ད་ལྟ་འགགས་ཟིན་པ་སྔོན་གྱི་བྱུང་བའི་
མཐའ་མ་ལུས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དང་མ་འཆོལ་བ་སྟེ་ཕན་ཚུན་མ་དྲེས་
པར། སྔར་གྱི་བྱུང་ཚུལ་ནི་མ་ལུས་པས་བཀྲ་བ་མཐའ་དག །མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་དག་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

516

ལ་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྔོན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན། སངས་རྒྱས་
གང་ལ་བསྙེན་བཀུར་གང་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཻཌཱུཡ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་ཅན་ཆུ་ཞེང་ཀུན་ནས་ཟླུམ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཛེས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ན། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་བལྟམས་
པ་སོགས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་སྐུ་དང་སྤྱོད་པའི་མཐུ་དང་སྟོབས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འཁོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་
འདུས་པ་ཇི་སྙེད་པ་དང་། ཆོས་ལ་ནན་ཏན་གང་བྱས་པས་དགེ་འདུན་དེར་གྱུར་པ་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཟུགས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་དང་། ཆོས་གོས་དང་ཟས་དང་གནས་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་ལ་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཇི་འདྲ་བ་བསྟན་པ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་ཉིད་བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་བློ་དང་ལྡན་པ་ཁྱིམ་པ་དང་། རབ་བྱུང་དུ་གྱུར་པ་ཇི་འདྲ་བ་དང་། ཆོས་ཐོས་ནས་བསླབ་པའི་གཞི་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་བསླབ་པ་ཁས་བླངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གང་ལ་སྤྱད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དང་
ཉན་ཐོས་དེ་དག་ལ་བཟའ་བ་དང་ཆོས་གོས་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་གང་དུས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དང་། ཚད་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཕུལ་བ་དེ་ནི་མ་ལུས་པར་སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལས་བརྩམས་པའི་བྱུང་བའི་མཐའ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་དང་།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

517

བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་
སྔོན་སྤྱོད་པའི་ཚེའི་སྔར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་མ་ཚང་བ་མེད་པ་དེ་དག་སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གོང་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་བཤད་པ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྐུ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལྟ་ཞོག་གི །འོན་ཀྱང་སྔོན་
གྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྐུ་ཡི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་འང་གསལ་བར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གང་དག་སྔར་འདས་བ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་གང་དང་། སངས་རྒྱས་གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོས་ཆོས་སྟོན་པས། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བཟུང་བ་སྟེ་
གཟིར་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་དང་། དང་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བཟུང་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའི་བར་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་

བ་དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་ཀུན། བདག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ཀུན་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ། བ་སྤུ་ཡི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་པར་ནུས་ཏེ། མིག་འཕྲུལ་མཁན་ཐ་མལ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྔགས་དང་རྫས་ཀྱི་མཐུ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཀྱང་།
རང་གི་ལུས་ལ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པར་ནུས་ན། སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་སེམས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིག་འཁྲུལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་
བདེན་བརྫུན་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཁྱེན་ནས་དེ་བསྐལ་པ་དུ་མར་གོམས་པར་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྣམ་འཕྲུལ་དེ་རྣམས་མཛད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རམ་སྟེ་མི་འགྱུར་
རོ། །
དེའི་ཕྱིར་མཁས་པ་སུ་ཞིག་དེ་འདྲ་བ་དེ་མི་རྟོག་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

518

ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེ་འདིའི་སྒོ་ནས་ལྷག་པར་མོས་བར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་དུས་གཅིག་ཏུ་བ་སྤུའི་ཁུང་
བུར་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་།
དུས་གསུམ་གྱི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་
རྣམས་ཀྱི་ལྷག་མ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི། བ་སྤུའི་
ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་སྟོན་པར་ནུས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བརྗོད་ནས་རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་ཡང་བཞེད་པ་ལ་མངའ་འམ་དབང་བསྒྱུར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དྲི་མ་མ་ལུས་པས་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འདི་ནི། བཞེད་པ་ཙམ་གྱི་འཇུག་པ་ཡིས་ཏེ་དེའི་སྒོ་ནས་ནམ་མཁའ་ཡི་མཐས་གཏུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱོན་ལ་སྟོན་པར་ནུས་ལ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་མ་ལུས་པའི་རྟེན་གྱི་ཁྱོན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་པ་
ཡང་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན། རྡུལ་གཅིག་པོ་དེ་རགས་པ་ཆེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕྲ་བ་སྟེ་ཆུང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་མངའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ། སྐད་ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་སྤྱོད་པ་
སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་སྙེད་སྟོན་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་མ་ལུས་པ་ན་རྡུལ་
ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་གང་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་ལ་མེད་དོ། །སྔ་མ་ནི་ཡུལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ལ། འདི་ནི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྟོབས་བཅུ་མདོར་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

519

ཡོན་ཏན་ཀུན་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་ཚུལ། །ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་སྟོབས་བཅུས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ན། དེའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཆ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཐུབ་པའི་སྟོབས་ལ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་
པ་བློ་སྟེ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་སྟོབས་དང་། ཁམས་ནི་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་མཆོག་དང་། མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་བློ་སྟེ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་
དྲན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་བློ་སྟེ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སྟེ། སྟོབས་ནི་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཏུ་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྔ་
བཤད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྔ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་གང་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་

གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་མི་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པའི་ལམ་ལས་མྱང་འདས་འཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་ནི་གནས་མིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ལས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

520

དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས་ལས་དབང་གིས་སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་

འགྲུབ་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་གོ་སྐབས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འདྲ་བའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །
འདོད་པ་སྟེ་དགེ་བ་དང་མི་འདོད་པ་སྟེ་ལས་མི་དགེ་བ་སྟེ་མ་འདྲེས་པ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ལས་བཟློག་པ་སྟེ་ལས་འདྲེས་མ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ངན་པ་

ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ལས་རྣམས་དང་། ལམ་དེའི་རྣམ་སྨིན་
ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ལའང་། མཁྱེན་པ་ནུས་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་སོ་སོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ། དུས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་
ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
འདོད་དོ། །འདོད་ཆགས་དང་དེས་མཚོན་ནས་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་སྟེ་ས་བོན་གྱི་

སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདོད་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་དམན་“པ1

་དང་།
འབྲིང་དང་གང་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འདོད་པ་དང་། མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔར་བཤད་པའི་མོས་པའི་ས་བོན་གཡོགས་
པ་སྟེ་བསྒྲིབས་པའི་མོས་པ་ལའང་། མཁྱེན་པ་དུས་གསུམ་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་འཇུག་པས་མོས་པའི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པ་ནི། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་

1 བ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

521

ཞེས་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཁམས་མཐའ་དག་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས། མིག་དང་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣ་བ་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་དྲུག་དང་། གཟུགས་

ནས་ཆོས་ཀྱི་བར་དྲུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དྲུག་

དང་། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ།

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མཐའ་ཡས་པ་འཇུག་པ་ནི། ཁམས་སྣ་
ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །
ཡང་དག་མིན་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི། ཆགས་སོགས་སྐྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་པོའ། །སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དད་པའི་
དབང་པོ་སོགས་ཆེས་རྣོ་བ་ཉིད་ནི་མཆོག་ཏུ་བཞེད་ལ། དབང་པོ་འབྲིང་གི་གནས་
སྐབས་དང་། དབང་པོ་རྟུལ་བ་ཉིད་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ནི་མཆོག་མིན་པར་བཤད་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་དང་། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་

ཕན་ཚུན་འབྲས་བུ་ཆུབ་པ་སྟེ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལམ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ལམ་འགའ་ཞིག་
རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡི་
དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་དང་ལྷ་དང་མི་དང་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སོགས་
ཀྱིས་ནི་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

522

སྟོན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་
མཐའ་ཡས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། གང་ཞི་གནས་གང་དག་སྟེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྙོམས་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་དང་། ཀུན་
བྱང་དེ་དག་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་འདི་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །ཇི་སྲིད་གཏི་མུག་དེ་སྲིད་པ་སྟེ་གཅིག་
ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་སྲིད་པར་གནས་པ་ན། འདས་པའི་དུས་སུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ནི། ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་
ཀྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ། གཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་དྲན་པ་དང་། རང་དང་གཞན་རྣམས་ཁ་དོག་འདི་འདྲ་བར་གྱུར་ཞེས་དྲན་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་དྲན་པ་དང་། འདི་འདྲ་ཞི་གནས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་དྲན་པ་ནི། ཡུལ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པར་དྲན་པ་སྟེ་དྲན་པའི་ཡུལ་དེ་རྣམས་ལ་བློ་ཐོགས་པ་མེད་པ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་
དོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ཕུང་པོ་ཉིང་
མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་གང་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ་གནས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ལས་ཀྱི་བཟོ་བོས་བཀྲ་བར་བྱས་པ་མང་པོ་དེ་ལ་དུས་དེར་མཁྱེན་པ་
རྣམ་པ་ཀུན་ཡོངས་སུ་དག་པས་མ་ཆགས་པ་སྟེ་མ་ཐོགས་པར་འཇུག་པ་ཡིས།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

523

ཡུལ་མཐའ་ཡས་པ་མཁྱེན་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་པ་དག་ནི། བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་སྟེ་བཅོམ་པའི་འགྱུར་བ་དང་། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པ་རང་རྐྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་བློ་སྟེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་སྟེ་སྤངས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི། མཐའ་ཡས་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །མྱུར་དུ་ཞེས་པ་ནི་བག་ཆགས་ལྷག་མ་ཤིན་
ཏུ་ཕྲ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྤངས་པར་སྟོན་
པའོ། །འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། གང་གིས་སེམས་ཀྱི་

རྒྱུད་འབག་པར་བྱེད་ཅིང་བསྒོ་བར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་བགྲོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་མུར་ཐུག་པ་དང་། གོམས་པ་དང་། རྩ་བ་དང་། བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་དག་གོ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བག་ཆགས་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པར་གསུངས་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་ཡང་གསུངས་སོ། །
ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པས། ཤེས་
སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་
འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གཞན་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

524

གསུངས་པས། འདིར་གསུངས་པ་ཉིད་ལ་བརྟན་པར་བྱའོ། །ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ལྡོག་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ནི། འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་མི་གཅིག་གོ །བག་ཆགས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ནི་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འགག་པ་ལ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ། དེ་ཐོག་མར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇིག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་
མཐའ་དག་མཁྱེན་པར་གསུངས་པ་ནི་མངོན་གྱུར་དུ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ལ་ཤུགས་རྟོགས་མི་རུང་བས་སྣང་བས་མཁྱེན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཁྱེན་པ་འདིའི་ལུགས་མིན་པ་ནི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་ཤུགས་ལ་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འཇལ་བ་ཡང་མིན་ནོ། །འདི་ཡང་ཉི་མ་“དི1

་རིང་ལྟ་བུའི་དུས་
ད་ལྟ་བ་འདིའི་དུས་སུ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་པས་དུས་དེར་དེ་གཉིས་མ་གཞལ་ཡང་། “དི2

་རིང་གི་དུས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

1 ཀ ། དེ
2 ཀ ། དེ

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

525

“འདས་མ་འདས1

་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་ས་བོན་གྱི་དུས་ཀྱི་མྱུ་

གུ་ས་བོན་གྱིས་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་
ཀྱིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པར་སྐུ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་གཞན་

མི་འདའ་བར་སྐྱེན་པ་སྐྱེན་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སྨོས། དེས་ན་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་
ཀྱིས་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པར་ཤེས་པའམ་བརྗོད་པར་ནུས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་དགོས། དོན་འདི་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ། འདི་ལྟར་ནམ་མཁའ་”ལྡིང་

2

འདབ་

”གཤོག

3

་ཡངས་པའི་རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས། ཕ་རོལ་གནོན་པ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་
འཕུར་བ་ན། ནམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་ཟད་པས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ལྡོག་པར་
མི་འགྱུར་གྱི་འདིར་ནི་འདིར་འཕུར་འཕུར་བས་ནམ་ཞིག་ན་རང་གི་མཐུ་སྟོབས་ཟད་པས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེ་དང་བཅས་པའི་རང་
སངས་རྒྱས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་མ་བརྗོད་པར་ལྡོག་པར་
འགྱུར་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རྫོགས་པས་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཉམས་པས་ཡིན་ནོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་པ་

1 ཀ ། འདས་མ་འོངས
2 - ལྡིང་
3 གཤེག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

526

མཛད་པ་བདག་འདྲ་བས་སངས་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ནི་ཅི་ཤེས་པ་དང་
ནི་བརྗོད་པར་ནུས་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་སྟེ་མི་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་བདག་ལ་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པའང་མེད་པ་འོན་ཀྱང་། བདག་
གིས་དོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཚམ་ཚོམ་མེད་པར་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཟབ་མོ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་།
གཞི་དང་ལམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ས་བཅུ་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་
སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་རྣམས་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ནི། དོན་དེ་གཉིས་ཤེས་
ནས་བསྒོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་འདི་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ད་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་
ཐབས་ཐུན་མོང་བ་འབྱུང་ཞིང་། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ།
བདེ་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། ཆོས་
ཀྱི་སྐུ་བརྙེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་མི་གཡོ་བའི་སྐུ་མངའ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླའི་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས།
སྤྲུལ་བའི་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་མི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པ་དང་ནི། བལྟམས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

527

པ་ལ་སོགས་པས་ཡབ་ཡུམ་དང་སྲས་དང་འགྲེལ་བར་སྟོན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་པ་ཞི་བ་
མྱང་འདས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའང་དབང་པོ་དང་འཚམ་
པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་

སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་རེ་བ་སྟེ་“མེད

1

་པའི་ཞགས་པ་ནི་“མེད

2

་པོས་བཅིངས་པ་མ་

ལུས་“པ3

་གྲགས་པ་དང་ཕན་ལན་བཞེད་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཀྲི་བ་སྟེ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །གཡོ་བག་སྤྱོད་ཅན་ཞེས་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལ། སྣ་ཚོགས་སྤྱོད་ཅན་ཞེས་འབྱུང་བ་འགྲེལ་པ་
དང་མཐུན་ནོ། །
བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ནས། ཐེག་པ་གཅིག་ལ་
ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདི་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ལས་གཞན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་
དག་སེལ་པ་ནི། ལྷུར་བྱེད་པ་སྟེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མེད་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེན་པའང་མིན་ཞིང་སྟེ་མིན་པས། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཡུལ་འཇལ་བའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་
པ་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན། ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་
འགྲོ་བ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གང་དང་ཡང་མི་མཉམ་པ་དབྱེར་མེད་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་བསྟན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འོད་སྲུངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་མྱ་ངན་

1 ཀ ། སྲེད
2 ཀ ། མང
3 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

528

ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཅིག་ཡིན་གྱི་གཉིས་དང་གསུམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འཕགས་པས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །ཁྱོད་ལ་ཐེག་
པའི་དབྱེ་བ་མེད། །ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གཞུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་མི་ནུས་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཐེག་པ་མི་འདྲ་བ་བཤད་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་ཟད་པའི་མྱང་འདས་ཙམ་ཐོབ་ནས། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་འབྲས་བུའམ་ཐེག་པ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་ནི། གདུལ་བྱ་རེ་ཞིག་དྲང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་བསྟན་པ་འདི། ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཐེག་དམན་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་མེད་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གང་ཐོབ་
ནས་ལམ་གཞན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པས་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བསྟན་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་འདི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་སྐལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ཚེའི་སྙིགས་མ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པ། དེ་དག་གིས་ལྷག་པར་མོས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་གཉེར་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

529

བྱེད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཏེ་གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཟབ་པས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། གང་གི་ཕྱིར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ལ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་པ་མངའ་བ་དང་གང་གི་ཕྱིར་སྔོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་སུ་བདག་གིས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་དགྲོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཐབས་
ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་སོ། །
གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ལ་གེགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་མྱང་འདས་ལ་ངེས་པར་དགོད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། པད་དཀར་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དེད་དཔོན་མཁས་པས་རྒྱ་མཚོ་ན་གནས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཆས་པའི་ཚེ་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཀྱིས། ཡུན་རིང་པོར་བགྲོད་བའི་ངལ་བ་ཉེ་བར་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་མ་སླེབ་པའི་བར་དུ་གྲོང་ཁྱེར་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་སྟེ་སྤྲུལ་བ་ལྟར་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཚུ་རོལ་ཏུ་ཐེག་ཆེན་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་འདི་ནི། ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཡིད་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དུ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེས་མཚོན་པའི་རང་རྒྱལ་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་བློ་སྦྱངས་པ་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་སྟེ་ཕྱི་ནས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལྟར་ཚོགས་
རྫོགས་པར་བྱས་ནས། གདོན་མི་ཟ་པར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཐེག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

530

པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་འདི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ཟད་པར་ནི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །
ལྔ་པ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་མ་ལུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དག་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ན། རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཀྱི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྙེད་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་
ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྐལ་པ་ཡང་དེ་སྙེད་དེ། དེ་
ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་སྔོན་དགེ་རྩ་མ་བསགས་པ་རྣམས་མོས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྙད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་སོ། །དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་
རྣམས་ལ་ནི་བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པས་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་འབྱུང་

བར་མི་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་ལས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དགོངས་ཞེས་འཆད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་
གཤེགས་པའི་ཚད་དེ་ཙམ་དུ་འདོད་ན་གང་ཟག་གཞན་སངས་རྒྱ་བའི་སྐབས་མེད་པའི་སྐྱོན་དེར་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་
གཅིག་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་སྔ་མ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ། སྔར་སངས་མ་རྒྱས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

531

པ་དང་འཚང་རྒྱ་རྒྱུའི་ཆོས་སྐུ་ཡང་སྔོན་དུ་ཐོབ་ཟིན་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔོན་
དུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱི་ཡུན་ཚད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ནས་སླར་ཡང་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་སྤྲུལ་སྐུའི་འཚང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གྲངས་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། སངས་རྒྱས་ཡུལ་གྱུར་ཞིང་རྣམས་ཕྱོགས་བཅུ་མ་ལུས་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ནི་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་དུ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་། །འབྱུང་འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་
སོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་འགྲེལ་བཤད་ལྟར་བཤད་ན། རྩ་བ་ལས་གསང་བ་འདི་བཤད་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་མ་འོངས་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་འཇིག་རྟེན་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྲོ་བ་མིན་པ་ལྟེ་སངས་རྒྱས་སུ་མ་རྒྱུར་པའི་བར་དང་། ཇི་སྲིད་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་

འཇིག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་ཡི་མ་མ་ལ་གཏད་པ་ལས་
སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལུགས་འདི་བྱེད་པས། དེ་འདྲ་བ་ཁྱོད་ལ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མུ་
མཐའ་མེད་པར་སེམས་ཅན་འདི་དག་གསོ་བར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་

ཐུགས་རྗེ་དེ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེ་ན། བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་གི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

532

འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཁ་ཟས་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཟོས་པས། སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དུག་དང་བཅས་པ་ཟ་བ་པོ་ཡི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་ནང་མི་སྟེ་བདག་གི་བར་བྱས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་བརྩེ་བ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དུ་དུག་ཟས་ནས་ཉེན་པའི་བུ་གཅིག་བུ་ལ་མ་ཡི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡིད་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་གཤེགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ལགས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་
མཁས་པས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་
པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་ངེས་པར་འཐེབ་ཅིང་། ཡུལ་སྡུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་ཡིས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ལྡན་པས་
ནི། སྡིག་ཏོ་ཅན་གྱི་འགྲོ་བ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་འགྲོ་དང་། སྔར་བཤད་པའི་
སྡུག་བསྔལ་ཡང་འཐོབ་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་བོ་དེ་རྣམས་ཐུགས་བརྩེ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་དོང་བ་སྟེ་སོང་བས་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ལ་གཞོལ་བ་ལས་བཟློག་པས་ཁྱོད་ལ་
ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མི་མངའ་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་བཞུགས་སོ། །
གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་

དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པའི་ལུགས་འདི་དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

533

གྲགས་ཀྱིས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་ལས་བཏུས་ནས། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དང་། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་ངག་ནི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་མ་གཏོགས་པར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ནི། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྗོད་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདིར་ལུགས་གང་ཞིག་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྙད་པ་འདིར་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཀྱང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་

མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་
ཤེས་པས་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་མཚུངས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །
འདིས་ནི་རང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འཇོག་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་དོན་སྨྲ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རང་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་
ལུགས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་འདི་སེམས་ཙམ་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ལྷའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་དབུ་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

534

པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
འདོམས་པའོ། །
དེ་ལ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ནི་ཚད་མར་སློབ་དཔོན་
འདི་བཞེད་པས། དེ་ལ་ཟུར་ཟ་བ་མིན་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་དང་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟེང་ནས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ་སོགས་ཀྱི་

བཤད་སྲོལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པས་འདིར་མ་སྨོས་སོ། །ཁ་ཅིག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་འདས་པ་གཞན་ལུགས་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་ནི་རང་གི་
ལུགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་ན། བཟློག་སྟེ་བྱ་དགོས་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་ལུགས་སོ། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་ཐུགས་དགོངས་མི་ཤེས་ཤིང་། གསུང་
རབ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པ་མེད་པར། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ལ་
འཇིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འདི་སྤངས་པས། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

535

སྒྲུབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་བློའི་རྒྱ་མཚོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བའི་ངམ་གནག་པའི་ཁ་དོག་གིས་འཇིགས་པས། སེམས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་པོ་གང་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་མོད་ཀྱང་།
དབུ་མའི་གཞུང་གི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཁ་འབུས་པའི་ཀུ་མུ་ད་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཆུས་ཀུ་མུ་ད་ཁ་འབྱེད་བྱེད་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ད་ལྟ་ཡིད་ལ་རེ་བ་རྣམས་སྐོང་བར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གནས་བརྟན་དབྱིག་གཉེན་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་།
ཆོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་བྱོན་ཟིན་པར་གྱུར་པ་དེ་
དག་གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཙམ་ཐོས་པས་འཇིགས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་འདི་ཡོངས་སུ་སྤང་སམ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་དུ་སྨྲའོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དབྱིག་གཉེན་དང་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་རྩོད་མེད་རྣམས་ནས་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་མོད་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་དེ་
དག་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བདག་ཅག་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་འོ། །ཡང་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་སུ་ཞིག་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཟབ་མོ་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བོ་
ཡིས། །སྔོན་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཉིད་ལས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྣང་ངོ་། །འདིར་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དམན་པར་གྱུར་པ་འདི་བདེན་པར་ལྟ་བ་ཅན་དག་
ལས་ཀྱང་། རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་ལས་ལེགས་པར་སྣང་ངོ་། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

536

ཇི་ལྟར་གཞན་སྡེ་སྔོན་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བག་
ཆགས་མ་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་སྲིད་རྩེ་མ་གཏོགས་
པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་ཤིང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་
གཞན་ཉེ་བར་སྦྱོར་ནུས་པར་མཐོང་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་དམ་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སློབ་དཔོན་དེ་དག་ལ་གསུང་རབ་མང་དུ་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ་པ་མངའ་བ་ཡིན་ཡང་། ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ནི་གཞན་གྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་ལུགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་
བས་རང་གི་བློས་སྦྱར་བ་འདི་དག་མཐོང་བ་སྟེ་བལྟས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་སྟེ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ལྟར། སློབ་དཔོན་
གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་ལས་གཞན་པ་རྣམས་
ལ་དགའ་བའི་བློ་དོར་བར་བྱ་བ་སྟེ། ལུགས་གཞན་རང་གི་བློས་སྦྱར་བ་ལ་ཡ་མཚན་པར་མི་བྱའི། རང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡ་མཚན་
པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་པོ་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚོགས་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བས། བསྙད་པ་སྟེ་བཤད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་གིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར་

ཁྱབ་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ། ཡིད་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་སྔོ་ཞིང་གནག་པར་བྱས་པའི་དཀྱིལ་དུ། སྟོན་ཀའི་རྒྱུ་སྐར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

537

དཀར་བའམ། རྩོམ་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་སྦྲུལ་ལ་སྟེ་གྱི་“གདེངས1

་ཀའི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་
བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེ་ཡི་མཐུས། སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་པས་ཟབ་མོའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནས། མྱུར་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཅེས་བྱ་བར་བགྲོད་པར་ཤོག་ཅིག །ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་མཛེས་ཕྱོགས་སུ་གྲགས་པ་བརྗོད་ལས་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་གང་། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །
བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། ལོ་
པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཀླུའི་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་པ་

དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡུལ་ས་མནྟར་སྐུ་འཁྲུངས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རིག་པ་འཛིན་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་པར་གྲགས་པ་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོག་ལ་ཐུགས་རང་ཏུ་གཞོལ་བ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་
མངའ་བ། རི་མོར་བྲིས་པའི་བ་དྲུས་མ་ལ་འོ་མ་བཞོས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་བདེན་
པར་ཞེན་པ་ཟློག་པར་མཛད་པས་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་ཀྱི་དཔུང་སྟེ་དབུས། རིན་
ཆེན་སྦས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འཕགས་པ་ལྷའི་སྐུ་རིང་ལ།
རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཏི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་སྟེ་ཐིག་ལེ་བུམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་པ་
ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་བསྒྱུར། ཕྱིས་ར་ས་ར་མོ་ཆེར་

1 གདངས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

538

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ཝ་རྨ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་
འོག་ཤར་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་། ལེགས་པར་བཅོས་ནས་འཆད་ཉན་
གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །
འདིར་འགྲེལ་པའི་མཛད་བྱང་དང་། འགྱུར་བྱང་གི་སྟེང་ནས་ཐུན་མོང་བ་
རྣམས་བཀོད་པ་ནི། རྩ་བ་ལོགས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང་འགྲེལ་པའི་ནང་གི་རྩ་བ་གཉིས་སྦྱར་ནས་ཞུས་དག་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་མཆོག །ཟབ་མོ་དབུ་མ་མཐའ་བྲལ་
རྟེན་འབྱུང་ལམ། །མཐའ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་སྟོན་པར་ལུང་བསྟན་བཞིན། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་མཛད་འཕགས་མཆོག་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས། །དེ་ཡི་རིང་ལུགས་དམ་པ་འཕགས་པ་ལྷའི། །དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་མཁས་པའི་ལུགས་མང་ཡང་། །ཡོངས་རྫོགས་འགྲེལ་མཛད་དཔལ་ལྡན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཟླ་བའི་ཞབས་དང་ཞི་བ་ལྷ་ཡི་ལུགས། །གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་གསུམ་གྱི་བཞེད་པའི་སྒོ། །གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་གནད་
རྣམས་མཐའ་ཆོད་པར། །ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་པར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིས། །ཐལ་འགྱུར་ལུགས་མཆོག་དྲི་མ་མེད་པར་བྱས། །བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་ལུགས་འདིར་མོས་རྣམས་ཀྱང་། །ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རིགས་ལམ་མི་བྱེད་ཅིང་། །ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སྐལ་བ་དམན་པ་རྣམས། །རང་གིས་མ་རྟོགས་ལུགས་མཆོག་འདིར་སྨོད་པ། །མང་དུ་མཐོང་བའི་དྲི་མ་བསལ་ཕྱིར་དང་། །སྐལ་བཟང་འགའ་ལ་ཟབ་ལམ་གསལ་ཕྱིར་དང་། །བདག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་ལམ་གྱི་མཆོག །འདི་དང་མི་འབྲལ་ཕྱིར་དུ་འབད་པ་
བྱས། །དེར་ངལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཡིས། །འགྲོ་ཀུན་ཟབ་མོའི་གནད་རྣམས་

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

539

ཀུན་རྟོགས་ནས། །ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ། །རྟག་ཏུ་སྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་མཉེས་བྱེད་ཤོག །
ཅེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྷུ་ལ་དཀའ་བཅུ་པ་ལགས་པ་དཔལ་གྱིས་

དངུལ་སྲང་བཞི་བཅུའི་མཎྜལ་ཕུལ་ཏེ་ནན་ཆེར་བསྐུལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆོས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་། དོན་རྟོགས་པའི་བློའི་ནུས་པ་མི་དམན་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་འགྲེལ་པའི་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་རྣམས་ཚང་བ། ཚིག་དོན་གསལ་ཞིང་སྤྱི་དོན་གྱི་མཐའ་གཅོད་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
ནན་ཏན་གྱིས་བསྐུལ་བའི་དོན་དུ། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་
དགེ་སློང་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་
ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ། ། ། །

540

༄༅། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་
རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་བཞུགས།

༄༅། །བླ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུ་བྱས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་གྱི་དོན་དང༌། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།
བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་པ་དངོས་པར་མེད་པར་བསྟན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བསྟན། དེ་ལ་ཀླན་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད། ཚུལ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སོགས་བཞི་ལ། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། རང་སྡེ་དང་གཞན་སྡེས་སྨྲས་པ་ལྟར་བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དང༌། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དང༌། དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་དགག །མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟག་དངོས་གཅིག་བདེན་དགག །གང་ཟག་གཅིག་བདེན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་དགག །རང་སྡེས་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་སོགས་བཞི་ལ། ཐལ་འགྱུར་དུ་བྱེད་ན། གཙོ་བོ་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུའི་བདག་ཉིད་དུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

541

བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་དུ་བྱེད་ན། འབྲས་བུ་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ། དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ། དེ་
ལྟར་ཐལ་བ་ལས། རྒྱུ་ཙམ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མིན་ཏེ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྒྱུ་ཙམ་གཅིག་བདེན་པ་ཁེགས་པས། གཙོ་བོའང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ། བདེན་ཡང་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་
ན། འབྲས་བུ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག །རིམ་གྱིས་

བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་ན་རྟག་པ་གཅིག་བདེན་ལས་ཉམས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་སོགས་རྐང་པ་ཉི་ཤུ་ལ། སྒོམ་བྱུང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལའང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མིན་པར་ཐལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་འཆོལ་བར་ཐལ་བ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ག་སྐད་ཅིག་མར་ཐལ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་སོགས་ལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་ཡང་གཅིག་ཏུ་བདེན་ནོ་ཞེ་ན། འོན་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

542

པ་སྔ་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་སྔ་དེའི་ཕྱིར། སྒོམ་བྱུང་ཤེས་པ་ཕྱི་མའང་སྔ་མའི་དུས་ན་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱི་མའི་ཡུལ་དེ་སྔ་མའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཁྱབ་ན། ཡུལ་ཤེས་དུས་མཉམ་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྔོ་སོགས་བཞི་ལ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མར་ཐལ། སྔོན་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཕྱི་མའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་
འབྱུང་ཕྱི་མའི་རང་བཞིན་དེ་སྔོན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མི་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒོམ་བྱུང་ཤེས་པ་བཞིན། ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་སྔ་མ་སྔ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སྒོམ་བྱུང་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་བཞིན། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། སྐད་ཅིག་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་དབང་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། རྒྱུ་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་ཏུ་འབྱུང་བར་ཐལ། རྒྱུ་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལྡོག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུའི་
རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་བདེན་དགག་པ་ནི། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་སོགས་བཞི་ལ། གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པ་ན་“རེ

1

། རྟག་མི་རྟག་གང་
དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་བུ་བདེན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་ཐལ། རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་ཐལ། མི་རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་དུ་མ་

1 ར

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

543

མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་སོ། །རང་བཞིན་དུ་མའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དུ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་ན། བདེན་པའི་གཅིག་དུ་བྲལ་དུ་ཐལ། རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་ནི། ཐ་དད་སོགས་གཉིས་ལན་ནམ་མཁའ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཐ་དད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཅན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཕྲོད་འདུས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་དགག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་དགག །ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ལ། རགས་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་བདེན་དགག་པ་དང༌། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། “སྒྲིབ

1

་སོགས་གཉིས་ལ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན།
གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། སྒྲིབས་མ་སྒྲིབས་སོགས་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
འདུ་ལ་སོགས་པ། གཡོ་མི་གཡོ་སོགས་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ། མཚོན་
གྱིས་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་སོགས་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་སོགས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་བདེན་དགག་པ་ནི། འབྱར་སོགས་བཅུ་གཉིས་ལ། ཕྱོགས་བཅུའི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆོས་ཅན། ཤར་རྡུལ་དང་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་གོ་ས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་ལ་བལྟ་བའི་ངོས་དེ་དང་
ཁྱོད་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་བལྟ་བའི་ངོས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་

1 སྒྲབ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

544

དེའི་ཕྱིར། བལྟ་བའི་ངོས་སོ་སོར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་མིན་
པར་ཐལ། ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་ལ་བལྟ་བའི་ཁྱོད་ཀྱི་ངོས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞིས་སྟོན་“ཏོ།

1

།ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྡེས་སྨྲས་པའི་ཕུང་
ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། གཞན་སྡེས་སྨྲས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་ཞིང་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རང་སྡེས་གཟུགས་ཅན་པ་བཅུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་སྡེ་པས་ཡན་
ལག་གི་རྫས་རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་བརྩམས་ཤིང༌། གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་
ཏན་དང༌། འདེགས་འཇོག་ལ་སོགས་པའི་ལས་དང༌། ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ “ཆེན

2

་པོ་དང༌། ཉི་“ཚེ3

་བ་དང༌། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ད་ལ་འདུ་བའི་ཁྱད་པར་
རྣམས་རགས་པ་ཡན་ལག་གི་རྫས་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་ལ། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་

དགག །ཕྱི་“རོལ

4

་པའི་ལུགས་དགག །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ། རྣམ་མེད་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་རིག་དང་རང་རིག་མི་མཚུངས་པར་བསྒྲུབ། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་མི་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་རིག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དོན་རིག་མི་
1 ཀ ། ནོ
2 ཆན
3 ཆེ
4 རེལ

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

545

འཐད་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་སོགས་བཞི་ལ། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རིག་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས་ལོག་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཤེས་པ་དེའི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བསྒྲུབ་པ་ན། གཅིག་སོགས་བཞི་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་
རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རིག་པ་གསུམ་པོ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྫས་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་རྫས་ཐ་དད་པ་གསུམ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུ་བ། དེ་ཕྱིར་སོགས་གཉིས་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཛིན་རྣམ་གྱི་རང་

བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་རིག་མི་འཐད་པ་ནི། དོན་སོགས་དྲུག་ལ། དོན་དངོས་སུ་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་གྱི་

རང་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་མེད་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དོན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་འཐད་པ་བཞིན་དོན་རིག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་འབྲེལ་མེད་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་སྨྲ་གཉིས་ལུགས་མི་མཚུངས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་བརྟགས་ནས་མྱོང་བ་འཐད། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་བརྟགས་ནས་མྱོང་བར་ཡང་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་སོགས་བཞི་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་དོན་བརྟགས་ནས་མྱོང་བ་འཐད་པར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཁས་བླངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དོན་སོགས་པ་ཞི་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

546

བརྟགས་ནས་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་ཏེ་ཚུལ་འདིའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་གྱིས་རྣམ་

པ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ། སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ། རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་སོགས་བཞི་ལ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་མིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཤེས་པ་ཆ་མེད་གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་
རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་མིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་སོགས་བཞི་ལ། ཁྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དུ་མ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་གཅིག་ཡིན། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་རྫས་དུ་མར་བདེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཀར་སོགས་བཞི་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དེ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་སྣང་བའི་ཚེ་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་
ཤེས་པ་ལ་རིམ་གྱི་སྣང་ཡང་འཇུག་པ་མགྱོགས་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་དུ་སྣང་ངོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འགལ་མེ་རིམ་གྱི་འབྱུང་ཡང་ཅིག་ཅར་དུ་འཁྲུལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་དོན་དགག །དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡི་གེ་ལ་དམིགས་པའི་བློས་མ་ངེས། ཡིད་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པས་མ་ངོས། བློ་ཀུན་གྱིས་

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

547

མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྕུགས་སོགས་བཞི་ལ། “སར་ར་ས1

་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ།
འབྲས་བུ་རོ་དག་མཚོ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐོས་པར་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐོས་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ། གཉིས་པ་ནི། ཡིད་
སོགས་གཉིས་ལ། ཡིད་རྟོག་འགའ་ཞིག་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ཡུལ་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཡུལ་འཛིན་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིགས་སོགས་དྲུག་ལ། བློ་ཀུན་ཆོས་ཅན་ཡུལ་རིམ་གྱིས་འཛིན་པ་མི་ངེས་པར་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་“ལོ།

2

།ཡུལ་འཛིན་པ་ཆེས་མྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་རིང་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཁྱོད་རང་འདོད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་བཞིན།
གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མགལ་སོགས་བཞི་ལ། འགལ་མེ་ལ་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་བའི་བློ་འདི་ཆོས་ཅན། མཐོང་བ་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་པའི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གསལ་བར་
སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་སོགས་བརྒྱད་ལ། མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བློ་ཡིན་ན་དྲན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཡུལ་འདས་པ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་འདས་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། མགལ་མེ་ལ་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་བའི་བློ་འདི་ཆོས་ཅན། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བློ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཡུལ་

1 ཀ ། ས་ར་ར་ས

2 ལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

548

གསལ་བར་སྣང་མི་རིགས་པ་ལས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་སོགས་བཞི་ལ། ཁོ་ན་“རེ།

1

རས་གཞི་ལ་སོགས་པའི་རིམ་མོ་རྐྱང་བ་མཐོང་བ་
བཞིན། སྔོ་སེར་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་སྣང་བའི་ཚེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་
བས་ཁོ་བོ་ལ་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ། ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། བློ་ཐམས་ཅད་དུ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ། ཆ་“མེད

2

་གཅིག་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་
ལ། དཀར་པོའི་རྣམ་པ་གཅིག་པུ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དུ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ། དཀར་པོ་དེ་ལ་ལྷོ་ཤར་སོགས་ཐ་དད་ཀུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྡུལ་
སོགས་བརྒྱད་ལ། ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེར་དམིགས་རུང་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྣམ་ཤེས་ལྔ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་ཤིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡིད་ཤེས་ནི་དེ་དང་འདྲ་ལ་མི་འབྲང་བའི་ཡིད་རྣམས་སེམས་སེམས་བྱུང་ཚོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་དག་པ་ལ། སྤྱིར་དགག །སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་སོགས་གཉིས་ལ། ཕྱ་རོལ་པའི་ལུགས་ལའང་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་བློ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བློ་ཐམས་ཅད་དུ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་དགག་པ་ལྔ་པའི་དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་སོགས་ཉིས་ལ། བྱེ་བྲག་པ་དང་
1 ར

2 མད

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

549

རིག་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་བློ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་དང༌། ལས་དང་། འདུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ནོར་སོགས་བཞི་ལ། རྒྱལ་བ་པའམ་ཟད་བྱེད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནོར་བུའི་
གཟི་ལྟར་དུ་མར་བདེནཔའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ས་སོགས་བཞི་ལ། རྒྱད་པན་གྱི་ལུགས་ལའང་བསལ་བ་སྔ་མ་

གཟུགས་སོགས། ཡུལ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ཀུན་འབྱུང་བཞི་འདུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བཞི་པ་ནི། སྙིང་སོགས་བརྒྱད་ལ། གྲངས་ཅན་
གྱི་ལུགས་ལའང་དེ་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་“པོ་

1

རྡུལ་མུན་
སྙིང་སྟོབས་གསུམ་གྱི་བདག་ནིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་བློ་ལ་སྣང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།
མ་ཁྱབ་ཅེ་ན། དེ་ཙམ་ལྔ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། ད་ཙམ་ལྔ་“པོ་

2

བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་

རང་བཞིན་དུ་བདེ་ན། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར།
ལྔ་པ་ནི། ཕྱི་སོགས་བཞི་ལ། རིག་བྱད་གསང་བའི་མཐར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལའང་དེར་ཐལ། ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པ་ནི། རྣམ་སོགས་བཞི་ལ། འདུས་མ་བྱས་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ། ཡི་གེའི་སྤྱི་སྟེ་སྒྲ་སྤྱི་དུ་མ་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སོགས་བརྒྱད་ལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མི་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་
1 བོ
2 བོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

550

ཡོད་ནའང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣམ་པ་དུ་མ་བཞིན། རྣམ་རིག་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད། བདེན་རྫུན་བརྟགས། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སོགས་བཞི་ལ། ཇི་སྟེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པས་སྤྲུལ་པས་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སྣང་བའང་དོན་མེད་བཞིན་དུ་དོན་དུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་དང་འདྲའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། ལྟ་བ་དེ་མདོ་སྡེ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་མགོན་ཞེན་ངན་པ་མང་པོའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་དེ་དགེ་བས་ཏེ་
བཟང་པོ་ཡིན་ཡང༌། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་ནམ། བརྫུན་པ་མ་བརྟགས་
གཅིག་པུ་ཉམས་དགའ་བ་ཡིན། དང་པོ་“ལྟར1

་ན། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་བདེན་
པ་དང༌། རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པ། རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐལ་བ་དགོད། འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ། དོན་ཁས་བླངས་པ་ལའང་སྐྱོན་མཚུངས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་སོགས་བཞི་ལ། རྣམ་ཤེས་དུ་མར་ཐལ། རྣམ་པ་དུ་མ་དང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། རྣམ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། དེ་གཉིས་རྫས་སོ་སོར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་གཅིག་དང་རྣམ་པ་རྣམས་དུ་མར་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བར་འདོད་ན། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་སོགས་བཞི་ལ་རྣམ་པ་གཅིག་གཡོ་བར་མཐོང་བའི་

1 ལྷར

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

551

ཚེ་ཐམས་ཅད་གཡོ་བ་དང༌། གཅིག་སེར་བའི་ཚེ་ཐམས་ཅད་སེར་པོར་ཐལ། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་སོགས་བཞི་ལ། དོན་ཁས་བླངས་པའི་ལུགས་ལའང་རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། སྐྱོན་དེ་དག་བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་སོགས་བཞི་ལ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། རྡུལ་ཆ་མེད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཚོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་སོགས་བརྒྱད་ལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་ནོ་ཞེ་ན། གཅེར་བུ་པ་རིག་བྱེད་གསང་བའི་མཐར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལྟར་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འདོད་ན། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་ན་གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པས་ཁྱབ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཕུང་པོ་བཞིན། ཤེས་པའང་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན། སྔོ་སེར་སོགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དང༌། སྒྲིབས་མ་སྒྲིབས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་སྣང་བ་འདི་མི་འཐད་
པར་ཐལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་རྫུན་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །ཅི་སོགས་བཞི་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་པ་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ། ཁོ་བོ་ལ་མེད། རྣམ་པ་འདི་རྣམ་པ་དངོས་པོར་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྣམ་པ་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། སྤྱིར་ཤེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སོགས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། གལ་སོགས་བཞི་ལ། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། གསལ་བར་ཚོར་ཞིང་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

552

པར་ཐལ། རྣམ་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པས་ཏེ་རྣམ་པས་དབེན་པའི་ཤེས་པ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་སོགས་བཞི་ལ། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཤེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་བདེ་བ་དང༌། དཀར་པོ་ལ་སྔོན་པོ་མེད་པས་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དངོས་སུ་མྱོང་བ་མི་འཐད་པ་ནི། རྣམ་སོགས་བཞི་ལ། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་སུ་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པའི་རྫས་མིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན། བརྟགས་མྱོང་མི་འཐད་པ་ནི། མེད་སོགས་བཞི་ལ། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་“པ1

་བརྟགས་ནས་

མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ལ་ཁྱོད་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། རྟ་རྒྱུ་བཞིན། ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་ན་རང་སྣང་མཁན་
གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤར་རྡུལ་ཉེ་བར་སྣང༌། ནུབ་རྡུལ་རིང་པར་གནས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཤར་རྡུལ་ཉེར་བར་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ནུབ་རྡུལ་རིང་བར་སྣང་བའི་ཆ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤར་རྡུལ་ཉེ་བར་སྣང་བ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤར་རྡུལ་རིང་བར་སྣང་བར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །རྣམ་ཤེས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི།
གང་སོགས་བཞི་ལ། ཤེས་པ་མྱོང་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མྱོང་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དང་ཤེས་པ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་གཅིག་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རེས་འགའ་བྱུང་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། རྒྱུ་

1 བ

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

553

སོགས་བཞི་ལ། རྣམ་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། རེས་འགའ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་དུ་ཐལ། འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འཛིན་རྣམ་འབའ་ཞིག་པར་ཐལ་བ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། གཟུང་རྣམ་གྱིས་དབེན་པའོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
གཟུང་རྣམ་མེད་པར་འཛིན་རྣམ་འབའ་ཞིག་པར་ཐལ། གཟུང་རྣམ་གྱིས་དབེན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུང་རྣམ་གྱིས་དབེན་པའི་ཤེལ་སྒོང་ལྟ་བུའི་
འཛིན་རྣམ་མེད་པར་ཐལ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་དབང་དུ་ཐལ་བ་ནི། འདི་སོགས་བཞི་ལ། ཁོ་ན་རེ། དོན་ལ་མེད་ཀྱང་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་དུ་ཐལ། འཁྲུལ་པ་ལ་རག་ལས་པ་སྟེ་འཁྲུལ་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། དངོས་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པའི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། གཅིག་སོགས་བཞི་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་ན་བདེན་པར་མེད་དགོས་པར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ། དངོས་པོ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་

བོ་ངོས་བཟུང་འཁྲུལ་རྒྱུ་བདེན་པ་བཀག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

554

དངོས་པོ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། རྫུན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་“བཀག1

་

ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་བདག་གིས་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདེན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཆེད་མས་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་བདག་རྒྱུ་སྔ་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་སོགས་བཞི་ལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་དང༌། སྐྱེ་འཇིགས་བྱེད་པ་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བརྟགས་སོགས་བརྒྱད་ལ། བུམ་པ་སོགས་ལ་རྒྱུ་བདེན་པ་མེད་ན་མི་རུང༌། ཞེས་པ་དེས་ལེགས་པ་སྨྲས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་བདེན་པ་མེད་ཀྱང་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་བདེན་པ་མི་སྲིད་

པར་ཐལ། བདེན་པ་བཀག་ཟིན་”པའི2

་ཕྱིར། དེ་ལ་ཀླན་སྤང་བ་ལ། མངོན་སུམ་དང་
འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌། ལུང་འགལ་སྤང་བ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་དེ་དང་གཞན་
ལས་ཁྱད་འཕགས་ཚུལ། ལུགས་འདི་རྟོགས་ན་སྙིང་རྗེ་དང་དད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་
ནོ། །
དང་པོ་ནི། དངོས་སོགས་བཞི་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་ན།
མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བདེན་པ་བཀག་པས་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་

1 བགག
2 བའི

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

555

བཀག་གི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་གཉིས་མིན་སོགས་མཐའ་བཞི་པོ་བདེན་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་སོགས་བཞི་ལ། ལུང་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པར་གསུངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་“དེ

1

། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་
མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དམ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ལ། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་རྙེད་དོན་གང་ཞིག །ཁྱོད་གོམས་པ་ལས་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གསར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཀུན་ལས་གྲོལ་བར་ཐལ། དགག་བྱ་བདེན་སྐྱེ་མེད་པ་བཞིན་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། སྐྱེ་མེད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དགག་བྱ་བདེན་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བདེན་སྐྱེ་མེད་ན་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་དེ་བཀག་པའི་ཚིག་གི་སྒྲ་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགག་གཞི་མེད་པ་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བཏགས་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱོར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་གྱི་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དགག་བྱ་རྟོག་བཏགས་བཀག་པའི་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་སྤང་ལ། བླུན་པོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ་བ། སྒྲུབ་ངག་མེད་པར་ཐལ་བ། ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འོན་

1 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

556

སོགས་བཞི་ལ། མི་མཁས་པ་གནག་རྫི་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཀྱི་ངོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། མ་ཡིན་སོགས་བཞི་ལ།
དངོས་པོ་བདེན་མེད་ཡིན་ཀྱང་གནག་རྫི་ལ་སོགས་པས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་
རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་བདེན་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་འཁྲུལ་པས་རྒྱུད་བསླད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེ་ན། དེ་སོགས་བཞི་ལ། བླུན་པོས་མི་རྟོགས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། ཚོགས་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས། ས་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟིགས་པའི་
ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གཞུང་སོགས་བཞི་ལ། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་རྟགས་
སྦྱོར་སྒྲུབ་ངག་སོགས་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གྲགས་པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་སྤངས་ནས་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོར་སྣད་ཙམ་འདི་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་ལན་གདབ་མི་
ནུས་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟགས་སྦྱོར་དོན་གསུམ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

557

དངོས་པོ་སྣང་ཙམ་འདི་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར། ལས་འབྲས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལ། སྐྱེ་བ་སྟ་ཕྱི་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། ཀུན་ཉོན་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ། ཚོགས་རྫོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྟགས་དགོད། དེ་སྒྲུབ་པ། རྟག་ཆད་ཀྱི་སྐྱོན་
མེད་པ། སྲིད་པ་ལས་ཐར་པ་སྲིད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ།
སྐྱེས་མ་ཐག་གི་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟོག་པ་འདི་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་གོམས་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ནི་འདི་སོགས་དགུ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་ཆ་མེད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་མིན་པར་ཐལ། རིམ་
གྱིས་“འགྱུར1

་བའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་རྟག་པ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་ཏུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་རིག་པ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་སོགས་བཞི་ལ། དབུ་མའི་ལུགས་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་ལོག་རྗེས་
སུ་འབྲས་བུ་ལྡོག་པས་རྟག་པ་དང༌། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བས་ཆད་པའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་བཞིན། བཞི་པ་ནི། ཆོས་སོགས་བཞི་ལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་སོགས་བཞི་ལ། ཀུན་ཉོན་བདེན་པ་བཀག་པས་འཁོར་
འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཁྲུགས་ཤིང་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་ཀུན་

1 ཀ ། འབྱུང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

558

རྫོབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདི་སོགས་རྣམས་ལ། ཚོགས་དྲི་མེད་སོགས་པའང་ལུགས་འདི་ལ་མི་རུང་བར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་བདེན་པ་བཀག་ནས་རྫུན་པ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་བསོད་ནམས་ཆོས་
ཅན། འབྲས་བུ་རྣམ་དག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

སོགས་བཞིན། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་བསོད་ནམས་ཆོས་ཅན།
ཆོས་རྟགས་གོ་ལྡོག །ལོག་ལྟའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་འདོད་ལོག་བཞིན། སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ལྟ་བས་ཀུན་ནས་མ་བསླངས་པའི་སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོབས་
ཆུང་སྟེ། ཁྱོད་རྒྱུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་བཞིན། དེར་ཐལ། དངོས་པོར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་བཞིན། སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་

བསླངས་པའི་སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་རྣམ་དག་འབྱུང་སྟེ། རྒྱས་པའི་རྒྱུ་རྣམ་དག་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
ས་བོན་གྲུང་པོའི་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་བཞིན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོས་བཟུང་བ་ནི། རྒྱུ་སོགས་བརྒྱད་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཤེས་
པའི་རྫས་ལས་གཞན་མིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱི་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་སེམས་ཙམ་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་

རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ལ་གསན་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་།

559

དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱིས་ངོ་བོ་དང་གཞན་ལས་
འཔགས་ཚུལ་ནི། ཚུལ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ལ། ཚོགས་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་
ཙམ་དུ་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དང༌། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་
ཀྱི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན། སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པའི་སྲབ་སྐྱོགས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་དཔག་མེད་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་འཆི་བ་མེད་པའི་གོ་འཕང་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ཡང་དག་པའི་བདུད་རྩི་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་
ཅན། ཁྱབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། འཇིག་རྟེན་
གྱི་སྤྱི་པོ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་མི་མྱོང་བར་ཐལ།
ཐུགས་རྗེ་དག་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉག་གཅིག་གིས་རང་དབང་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་རྟོགས་ན་སྙིང་རྗེ་དང་དད་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ནི། དེ་སོགས་བརྒྱད་ལ། ཚོགས་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔའ་དག་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འཆལ་ཞིང་གཞོལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བློ་གྲོས་ཀྱི་ནོར་
དང་ལྡན་པའི་ཚོགས་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཐུབ་པ་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཐུབ་པའི་ལུགས་ལས་ལུགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཐར་ལམ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པས་སྙིང་པོ་མེད་པར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།
བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་ལ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་བདག་དང་སོགས་སོ། །ངག་གི་དབང་ཕྱུག་ནི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ༽

560

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སོ། །ཟེ་འབྲུ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ་ནི་དེ་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའོ། །མཁས་པའི་དབང་པོ་དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་འཚོས། །ལེགས་པར་བཤད་པ་དབུ་མའི་རྒྱན་འདི་ལ། །བླ་མའི་གསུང་བཞིན་བརྗེད་བྱང་འདི་བྱས་པས། །འགྲོ་ཀུན་ཐེག་མཆོག་ལུགས་ལ་མཁས་པར་ཤོག །བདག་ཀྱང་དལ་བའི་རྟེན་བཟང་ཐོབ་གྱུར་ནས། །བཤེས་གཉེན་མཆོག་རྣམས་གུས་པས་བསྟེན་བྱེད་ཅིང༌། །ལྟ་ངན་ལོག་པའི་གཡང་ས་རབ་སྤངས་ནས། །མཁས་པའི་དབང་པོ་ཞི་འཚོ་འདྲ་བར་ཤོག །
ཁམས་གསུམ་གྱི་བླ་མ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་གསུང་
རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བརྗེད་བྱང་དུ་བྱས་པ་དགེ་བར་གྱུར་ཅིག །འདིས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་སྒོ་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །མངྒ་ལཾ། ། ། །

561

༄༅། །མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པའི་ཞབས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
དེ་ལྟར་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མཆོད་བརྗོད་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་དང་ལུགས་ལས་ལྡོག་པར་རྣམ་པར་བཤད་པས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་
དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལམ་དང་བཅས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་ལེགས་
པར་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་གི་སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ནར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་

སྟོན་པ་དང་ལམ་དང༌། དེས་ན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དགེ་འདུན་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཡིད་ཆེས་གཏིང་ཚུགས་པ་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བས་འཕྲོག་པར་མི་ནུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་བླ་ན་མེད་པ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་བཤད་ཟིན་ནས། མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་འདི་གསུངས་སོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

562

དེ་ལྟར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཚད་མའི་གྲངས་དང༌།
སྤྱོད་ཡུལ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དེ་ལ་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའང་འདི་ལྟར། ཕུར་བུ་པའམ་རྒྱང་པན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་པ་དང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཚད་མ་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌། ཉེ་བར་འཇལ་བ་དང༌། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཚད་མ་བཞི་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྒྱལ་དཔོག་པ་རྣམས་ནི་བཞི་པོ་དེ་དག་དང༌། དོན་གྱི་གོ་བ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌།
ཚད་མ་དྲུག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཙ་ར་ཀ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། རིགས་པ་དང༌། མི་དམིགས་པ་དང༌། སྲིད་པ་དང༌། ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། སྙམ་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཚད་མ་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི་མངོན་སུམ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌། དེ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་དང་གསུམ་དུ་འདོད་ལ། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག །མངོན་སུམ་དང༌། རྗེས་དཔག་དང༌། ལུང་གི་ཚད་མ་དང༌། ཉེར་འཇལ་དང་བཞིར་འཆད་ཀྱང༌། དེའི་ལུགས་ལ་མངོན་རྗེས་སུ་མ་འདུས་པའི་ཚད་མ་གཞན་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གྲངས་མང་བ་དང་ཉུང་བར་ལོག་པར་རྟོག་པའང༌། ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསལ་ཏེ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་གྲངས་
ངེས་བསྒྲུབས་པས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

563

གྱུར་པའི་དོན་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནས། དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
པ་བསལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལེའུ་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ལ། གཞན་སྡེ་དུ་མ་ཞིག་གིས་གཟུགས་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཤེས་འདི་དག་ཡོད་པར་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་བཅས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པས་དེའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི། ཞེས་སོགས་དང༌།
གཞན་སྡེ་མཐའ་དག་དང་རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མེད་པར་ལོག་པར་རྟོག་པས་དེ་སེལ་བར་བྱེད་
པ། སྔར་མྱོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། ཞེས་སོགས་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་མུ་
སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་ལ་སོགས་པ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བློ་འཆར་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་མེད་པར་
འདོད་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་འགོག་པ་ཚད་འབྲས་རྟོགས་པའི་གེགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
འགོག་པ་དང་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། སྔ་མ་འགོག་པ་ངོ་བོ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་སྐབས་འདིར། བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟེན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ཅིང༌། དཔྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

564

ཆགས་སོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་མེད་དོ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་འགོག་པ། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ། ཞེས་སོགས་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་
བྱེད་ཁ་ཅིག་ལ་སོགས་པ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་དག་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་ལོག་པ་རྟོག་པ་བསལ་ཏེ། ཡང་དག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་གོལ་ས་རྟགས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྣང་གཏན་ལ་འབེབས་པ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཚད་མ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་པ་ནི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལེགས་པར་ཤེས་ནས། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་ནི། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། བསལ་ན་འགྲོ་འདི་བསལ་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། འདི་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་བསྡུ་བ་ནི་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །ད་ནི་གཞུང་གི་ཚོགས་དེ་དག་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཚུལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་ན། ཚད་མ་དེས་གཟལ་བྱ་རྟོགས་པར་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་ཏེ། དང་པོར་སྟ་རེ་དང་ཤིང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པའི་ཚུལ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །
དེས་ན་ཚད་མ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚུལ་སྔར་བསྟན་ནས་དེའི་མཇུག་ཏུ་ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གསུངས་སོ། །ཚད་མ་ལའང་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

565

དབྱེ་གཞིའི་ངོ་བོ་མ་ཤེས་པར་དབྱེ་བ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པས་དབྱེ་གཞི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་སྔར་ཤེས་དགོས་པ་ལ། དེ་ནི་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དབྱེ་བ་ལའང་དང་པོར་དབྱེ་བའི་གྲངས་ངེས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་གྲངས་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་སྔར་བསྟན་ལ། ཚད་མའི་གྲངས་ནི་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་རྗེས་དཔག་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལེའུ་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་ལ་དངོས་བཏགས་གཉིས་ལས། བཤད་པར་བྱ་བ་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཆོག་དམན་གྱི་རིམ་

པར་ཡང་དག་སྔར་བསྟན་ཅིང་ལྟར་སྣང་ཕྱིས་བསྟན་ནོ། །
ཡང་དག་ལ་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་དང༌། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་
མངོན་སུམ་གཉིས་ལས། བཤད་བྱ་མང་བ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བའི་སྔོན་དུ་ཐུན་མོང་གི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་འགྲོ་དགོས་པས་ཐུན་མོང་གི་མངོན་སུམ་སྔར་བསྟན་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཕྱིས་བསྟན་“ནོ། །ཐུན་མོང་“བ1

་མངོན་སུམ་
ལའང་རིག་བྱ་གཟུང་རྣམ་མ་ཤེས་པར་དེ་རིག་པའི་འཛིན་རྣམ་མི་ཤེས་པས་གཟུང་རྣམ་གྱི་ངོ་བོ་དབང་ཡིད་གཉིས་སྔར་བསྟན་ལ། འཛིན་རྣམ་གྱི་ངོ་བོ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་ཕྱིས་བསྟན་“ནོ། །དབང་ཡིད་གཉིས་པོ་ནི། དབང་མངོན་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་དགོས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་པའོ། །དེ་
དག་གི་གྲངས་ངེས་པ་ནི། སྤྱིར་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་

1 ཀ ། མ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

566

རྟོགས་བྱ་གཞལ་བྱ། རྟོགས་བྱེད་ཚད་མ་དེས་དེ་རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པས་ཚད་མ་དང༌། ཡུལ་དང༌། ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ལ། ཚད་མ་ལའང་དབྱེ་གཞི་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཤིང༌། དབྱེ་བ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལ། མངོན་སུམ་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས་ལས། ཡང་དག་ལ་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། འཕགས་པ་ཁོ་
ནའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། དང་པོ་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གཉིས་དང༌། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་དབང་ཡིད་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེ་དག་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གཞུང་གི་ཚོགས་འདི་དག་ལའང་གྲངས་མངས་པ་དང༌། ཉུངས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
ད་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་གཞུང་དག་གི་ཚིག་དོན་དང་སྤྱི་དོན་གྱི་དཀའ་བའི་
གནད་དག་མཐའ་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། དེའང་ཚད་མ་མདོར་དེ་ལ། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་དཔག །ཚད་མ་དག་ནི་གཉིས་ཁོ་ན། སྟེ་གང་གི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞལ་བར་བྱ་བ་གཞན་ནི་མེད་དོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་གཞུང་འདིར་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི་མདོ་ཚིག་དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་རང་སྤྱི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

567

གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ཙམ་ལས་མངོན་“ལྐོག

1
་

གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་མི་གསལ་ཞིང༌། འདིའི་སྒྲ་ཟིན་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དོན་རང་མཚན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མར་འགྲོ་མི་སྲིད་པར་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སྐྱེས་ན་སྐྱེས་བུའི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་པའི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གནད་ཕལ་ཆེ་བ་ཚད་མས་ངེས་
པར་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་བས། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་དོན་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་དགོངས་ཏེ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོ་དེའི་དོན་དགོངས་པའི་གཏིང་ཕྱིན་པར་བླངས་ནས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་“བ2

་ན། རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཡུལ་

ཅན་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ནི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་སའི་གཞལ་བྱ་ནི་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་སའི་གཞལ་བྱ་ནི་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་པས། གཟུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་མེད་པ་
དང༌། གང་ལ་ཚད་མར་སོང་སའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ནས་མདོའི་དོན་བཀྲལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་གཟུང་ཡུལ་ལ་གཉིས་
སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང༌། གང་ལ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་ས་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་

1 ལྒོག
2 ཀ ། པ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

568

བསྒྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
སློབ་དཔོན་འདིས་དེ་ལྟར་དགོངས་དོན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བཞིན་དུ་ཡང༌།
དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་བརྟུལ་བས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་

དོན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་མ་འཛིན་ཞིག །དེའང་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གང་ལ་དངོས་ཀྱིས་ཚད་མར་སོང་བའི་
གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་དེ་འཇལ་གྱི། དེ་ཉིད་སྣང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་གང་ལ་དངོས་ཀྱི་ཚད་མར་
སོང་བའི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་རྒལ་ལན་དང་བཅས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་སོགས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ད་ནི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་གཞུང་གི་ཚོགས་ཀྱི་བསྡུ་པ་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཞལ་བྱ་གཉས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པའི་
རྩ་བའི་རྟགས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། བློ་ནི་ཡོད་དང་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

569

མེད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་བར་རོ། །དོན་དམ་ཞེས་སོགས་“ཤློ་1

ཀ་འདི་རྒྱན་གྱིས་བར་

སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དུ་བྱས་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཡ་མཱ་རིས་བཤད་པ་ལྟར་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པའི་ཞར་བྱུང་ལ་མདོ་སྡེ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་བ་ཅན་ཀྱང་དོན་དེ་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ༌། །ཉི་མ་སྦས་པས་དངོས་སུ་རིག་བྱེད་གསང་བའི་མཐའ་སྨྲ་བའི་རྩོད་ལན་ལ་སྦྱར་ཡང་རྩོད་པ་དེའང་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དག་གི་ཁྱབ་པ་ལ་རྩོད་པར་སྣང་བས། གཞུང་འདི་རྟགས་དེ་དག་གི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ལ་སྦྱོར་བ་འགྲེལ་པ་དེའི་ལུགས་སོ། །ལྷ་དབང་བློས་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྟགས་བཞི་བཀོད་པའི་དོན་བསྡུར་སྦྱོར་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང༌། གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལའང་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་གོ །གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན། ཞེས་བྱ་བ་ནས། དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་བར་ནི་དོན་དམ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པར་བཤད་པ་སོགས་ལ་རྩོད་པའི་ལན་ནོ། །
དོན་བྱེད་ནུས་ན་རང་མཚན་དང་མི་ནུས་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་

ཁྱབ་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། ཐོག་མར་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ཞེས་པ་ནས། ངོ་བོ་

1 ཀ ། ཤླཽ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

570

ལས་གཞན་སྣ་བ་མེད། ཅེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ལ་ལྷ་དབང་བློས་གཞུང་དེ་དག་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ནས་འཆད་ལ། རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་བཞིར་བྱས་ནས་འཆད་དོ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཞེས་སོགས་“ཤློ་1

ཀ་གཅིག་གིས་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་
དོན་བསྡུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བཟློག་ནས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་སོགས་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ། ཇི་སྐད་བཤད་ལས་བཟློག་གང་ཡིན། ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་
སྟོན་པ། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། ཞེས་སོགས་སོ། །
དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱེས་བུས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ནི་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། ཚད་མ་“གཉི་གའང2

་

གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང༌། དེ་ལྟ་ནའང་རྗེས་དཔག་ནི་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གྱིའང་ངོ་བོ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
མི་ནུས་པར། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་ཅིང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མས་རང་གིས་དངོས་སུ་གཅོད་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས། ཚད་མ་གཉིས་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་ངེས་པ་དེའི་
ཕྱིར་བཟུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་
1 ཀ ། ཤླཽ
2 ཀ ། གཉིས་ཀའང

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

571

པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དེ། འདིས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་
མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྟོན་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་པ་དེའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ། གང་ལ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལ། ཞེས་པ་ནས། གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་
བ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་བཤད་ནས། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དག་ལ་གྲངས་གཞན་འདོད་པ་དག་གིས་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྡུས་
པའི་དོན་བརྗོད་ནས་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཐོག་མར་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་མེད་དགོས་པར་བཟུང་ནས། ཚད་མ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་འཇིག་པར་འདོད་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྟེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་འདིར་མ་ཟད། མངོན་སུམ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་དང༌། ཕུང་པོ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ལ་དབྱེ་གཞི་ཁས་བླངས་ན་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་ཞིང༌། དབྱེ་བའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་ན་དབྱེ་གཞི་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

572

གྲངས་ངེས་དེ་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲངས་ངེས་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་“ཚད1

་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ལ་གཉིས་
པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་པ་ཕུང་གསུམ་པའི་ཚད་མ་མེད་མི་དགོས་སོ། །དེའང་སྤྱིར་རིགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་གྲངས་ངེས་དང༌། ལོག་
རྟོག་སེལ་བའི་དགོས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་སོགས་ཆུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འདིར་གསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་“ནི2

་གཉིས་ཏེ།
ཚད་མ་མངོནསུམ་གཅིག་པུར་རྟོག་པ་དང༌། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །འདིར་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབས་པས་ལོག་རྟོག་དེ་“གཉི་ག3

་སེལ་ཚུལ་
ནི། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་གྲུབ་པས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ། མངོན་སུམ་ལས་ཀྱང་དོན་གཞན་རྗེས་དཔག་ལས་ཀྱང་དོན་གཞན་པའི་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཁེགས་ན་གྲངས་ངེས་ཉམས་པས་དེ་ཁེགས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་ཁེགས་པ་ན་གྲངས་མང་པོར་རྟོག་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་ལོ། །
དེའང་གྲངས་ངེས་འགྲུབ་པ་ལ་སྤྱིར་གཉིས་ཡིན་ཁེགས་དགོས་པའི་ངེས་་མེད་དེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་བྱེད་ཀྱང༌། ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌།

1 ཆད
2 ན
3 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

573

འདིར་གཉིས་ཡིན་ཁེགས་པའང་དགོས་ལ་གཉིས་མ་ཡིན་འགོག་པ་ནི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེའང་ལྡོག་པ་ལ་མ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཡིན་ཏེ། མངོན་
རྗེས་གང་ལས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་མངོན་རྗེས་གང་ལས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་བྱུང་ན་གྲངས་ངེས་འཇིག་པ་ཡིན་གྱི་དེ་
གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་པ་ཕུང་གསུམ་པ་“ཚད1

་མའི་ལྡོག་པ་དང༌། ལྷ་
སྤྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདིའི་
གྲངས་ངེས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེ་ནི་བྱིས་པའི་ལོག་རྟོག་གོ །
འདིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆ་པ་ན་རེ། མངོན་རྗེས་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་
དམ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དམ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་ནས། ངོ་བོག་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་གྱི། དང་པོ་གཉིས་མ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་ཐལ། རང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ན་སྤྱི་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅེས་བྱ་བ་སྔ་མ་དག་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་མ་ཡིན་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཕུང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་དང་ངོ་གཅིག་པར་ཐལ། རང་ལ་བདག་རྣམ་པར་བཅད་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གིས་མ་

1 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

574

ངེས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་མཆོག་ཏུ་རྩེང་བའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ།

1

།

འདིར་རྩ་བའི་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་པ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྦྱོར་བ་
འགོད་ཚུལ་དགོས་པས་དེ་ཇི་ལྟར་བྱེད་དཔྱད་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི། གང་རུང་རུང་

གི་སྦྱོར་བ་ནི་བླུན་པོའི་འཇུག་པའོ། །དེ་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཅི་འདི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲའམ། འོན་ཏེ་ལྟར་སྣང་ཡིན། ཕྱི་མ་ནི་ཁྱེད་རང་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་འདིའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེར་ངེས་ཏེ་ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་བཀོད་ན་ཅིར་འགྱུར། ཤེས་བྱ་ཙམ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་མིན་ལ།
ཕྱོགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྔ་མ་ལའང་ཇི་ལྟ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སྐབས་འདིར་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་ན་ཅིར་འགྱུར། ཁྱོད་ཅེས་པ་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལ་བྱ་དགོས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བ་དང་དོན་འདྲའོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཁྱོད་ཅེས་པ་ཚད་མ་ལ་

1 པོ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

575

བྱ་དགོས་པས་ཡང་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞུང་ལ་རང་གི་དམ་བཅའ་བསྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཅི་དགོས་སྙམ་ན་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་དང་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དངོས་འགལ་ལ་ཕུང་གསུམ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ་རྩ་སྦྱོར་འདི་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། གཞུང་འོག་མ་དག་སྦྱོར་བ་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པར་སྨྲས་ན་རང་ཚིག་འགལ་བ་དང༌། ཚུལ་གསུམ་ཚང་པའི་རྟགས་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། ཐལ་སྦྱོར་དང་རྟགས་སྦྱོར་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དང༌། རྟགས་སྦྱོར་ལ་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དུ་སྦྱོར་བ་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་འཆེ་བ་བོད་མིན་པ་འཕགས་
ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་གེ་པ་སུ་ལའང་མེད་དོ། །ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་བཀོད་པ་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་པ་འཆད་པ་ན། སྔ་མ་དག་ཕལ་ཆེ་བ་ན་རེ་གློ་ལ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་སོགས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་དོན་བྱེད་ནུས་མི་
ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་ནི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། །
བརྟག་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་དོན་རང་རིག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

576

མངོན་སུམ་དེ་ལྟ་བུས་གྲུབ་ན་རང་སྤྱི་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་གྱི་དོན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་རང་རིག་དེ་དག་གིས་གཅོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་འདོད་ན་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་གིས་ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློའི་སྣང་བ་དངོས་ཤུགས་གང་ལའང་མ་གཞལ་ཞིང༌། དེ་མིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དངོས་
ཤུགས་གང་ལའང་མ་བཅད་ལ། “ཅིག1

་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲ་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གཉིས་
མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱེད། རིགས་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་“གཉི་གའི2

་བྱེད་པས་གཅོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། རང་རིག་དེ་“གཉི་གའི3

་

བྱེད་པས་ཀྱང༌། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་མི་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་གྲུབ་ཅིང༌། གཉིས་མེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཉིས་པོ་དེ་མིན་པའི་སྣང་ཚུལ་ཕུང་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད། དེ་གཅོད་ན་ནི་གྲངས་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་“ཚད4

་མ་མྱོང་
བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པའི་“གཉི་གའི5

་བྱེད་པས་མངོན་རྗེས་མིན་པའི་ཚད་
མ་ཕུང་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་དོན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
མཚུངས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་རྒྱང་པན་གྱིས་ཀྱང་ལ་མགོར་དུ་བ་འཕྱུང་པ་རྒྱང་ནས་མཐོང་བ་

1 ཀ ། གཅིག
2 ཀ ། གཉིས་ཀའི
3 ཀ ། གཉིས་ཀའི
4 ཆད
5 ཀ ། གཉིས་ཀའི

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

577

དེ་ལས་ལ་མགོར་མེ་ཡོད་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་ཁོ་རང་གིས་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཀྱང་ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་སྒྲ་
འདོགས་ཤུགས་ལ་གཅོད་དགོས་པར་མཚུངས་པས། ཚད་མའི་གྲངས་དང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དོན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བཅད་

པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་གཞན་རྣམས་ལའང་མཚུངས་པས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འབྲས་བུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ་མངོན་སུམ་ལེའུས་བསལ་བར་བྱ་བའི་ལོག་རྟོག་བཞི་“གའི1

་དོན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་

བཅད་ཟིན་པར་ཐལ་བས། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་དགོས་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །
རྒྱང་པན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་ན་གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པའི་
རྒྱུད་ལ་ཤེས་པ་བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་བླུན་པོའི་གཏམ་མོ། །རང་རིག་གཉིས་པོ་དེས་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་གྲུབ་ཅིང༌། སྣང་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་སྣང་ཚུལ་ནམ་ཡང་མ་དམིགས་པས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་མེད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་སྣང་ཚུལ་
གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་མེད་པར་གྲུབ་པ་གསལ་བར་སྨྲས་ཀྱི་རང་རིག་གིས་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་མེད་པར་གྲུབ་པར་ག་ལ་
འགྱུར། གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རང་རིག་གིས་མ་བཅད་

1 ཀ ། ཁའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

578

པར་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་རང་རིག་གིས་འགྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད་དེའི་ཕྱིར་རི་བོང་གི་“ཅལ1

་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དེ་ལ་འདིར་ཁོ་ནའི་ཚིག་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་
ཁོང་ན་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་སུའང་ཁོ་ན་སྨོས་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བ་

ལ་མེད་པ་རང་འགྲེལ་གྱིས་སྨོས་ཤིང༌། འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགྲེལ་
པར་ངེས་པར་བཟུང་བ་མཛད་དེ་གཉིས་པོ་དག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སོ། །
ངག་ནི་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁོ་ནའི་སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེའི་དོན་འཐོབ་བོ། །དེ་ལྟར་ངག་འདིས་ཚད་མ་གཉིས་དག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བསྒྲུབས་སོ། །གཉིས་པོ་དེ་དག་ཅི་ཞིག་དག་ཅེས་དོགས་པའི་དྲི་བའི་སྐབས་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ཅེས་པའོ། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་མདོའི་ཚིག་གི་དོན་འདི་ལྟར་
འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ནི་གཉིས་ཁོ་ན། སྟེ་ཞེས་སྨྲས་ནས། གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་དཔག །ཅེས་པས་དེ་དག་གིས་དམ་བཅའ་བཤད་ནས། དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ། གང་གི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞལ་བར་བྱ་བ་གཞན་ནི་མེད་དོ། ཞེས་པ་སྟེ། རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། ཞེས་པའི་དོན་རང་འགྲེལ་གྱིས་གཉིས་པོ་ལས་
གཞན་པའི་གཞལ་བྱ་མེད་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་འདིར་ཡང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ན། ཞེས་བཤད་དགོས་ལ། ཁོ་ན་

1 ཆལ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

579

ཞེས་པ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གཅོད་པའི་གཞན་ལྡན་རྣམས་གཅོད་དོ། །
འོ་ན་མངོན་རྗེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གང་ལས་ཀྱང་དོན་གཞན་པའི་ཚད་མ་མེད་དེ། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཉིད་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་“གཉི་ག1

་ཡིན་པའི་ལོག་རྟོག་འབྲེལ་ཆུང་བས་
དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཚུལ་འདི་ལྟར་བཞེད་ཅིང༌། འཐད་ལྡན་ལས་དེས་ན་གང་ཟག་གི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་པའི་དོན་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཚད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་དོན་ལས་ཐ་དད་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སྐབས་འདིར་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །
འདིར་ཁ་ཅིག་ན་“རེ

2

། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་
གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གྲངས་ཚད་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་ཚད་མ་གཉིས་ནི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་
1 ཀ ། གཉིས་ཀ
2 ར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

580

ཟེར་བ་ནི་ཧ་ཅང་མ་བརྟགས་པ་ཆགས་པ་སྟེ། སྤྱི་མཚན་རྒྱུ་ཡིན་པར་སྨྲས་ནས། དེ་མ་ཐག །དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་རྟགས་འགོད་པར་བྱེད། གོང་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་རྟགས་སྦྱོར་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲགས་བཞི་པོ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་ཚད་མ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གང་ཡང་རུང་བས་མི་ཆོག་གི །གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་གཞན་པ་མེད་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དང༌། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་དང་རིམ་པ་བཞིན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་འབྲེལ་
པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་ན་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཨུཏྤལ་ལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་“གཉི་ག1

་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་བསྒྲུབ་
པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཕུང་

གསུམ་པ་ཡོད་པར་དོགས་པ་སྤོང་བ་“སྐྲ2

་ཤད་ལ་སོགས་ཞེས་པ་གཉིས་དང༌། འདྲ་
དང་མི་འདྲ་ཞེས་སོགས་བཞིས་ཕུང་གསུམ་གཉིས་ཀ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་གྲངས་ངེས་སྤྱིར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་འཆད་དོ། །རྒྱན་དང་ཉི་མ་སྦས་པ་སོགས་ལྟར་ན་དོན་
1 ཀ ། གཉིས་ཀ
2 སྐ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

581

བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པའང་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་ཕྱིར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཆད་ལ། དེ་དག་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང༌། རྟགས་འདིའི་ཁྱབ་འབྲེལ་འགྲུབ་པ་ལ་རག་མཚན་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་པ་དང༌། སྤྱི་མཚན་དང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་པར་འགྲུབ་དགོས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་
འབྲེལ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ལོ། །
འོ་ན་སྐྱེས་བུ་མཐོང་བ་འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་
དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཞིང༌། གསལ་བར་སྣང་བས་སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ལ། རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བས་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ཡུལ་གྲུབ་པས་གྲངས་ངེས་ཉམས་སོ་ཞེ་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དོན་དམ་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་མ་བསླད་པའི་“བརྡའ

1

་བྱང་གི་
སྐྱེས་བུ་གང་གིས་ཀྱང་ཡུལ་དུ་མོས་ཤིག་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་མི་འཆད་པར། སྐྲ་ཤད་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལས་ཀྱང་འཁྲུལ་པ་སྟེ། སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་མི་སྲད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་ཡིན་པ་འགོག་པའང་དེ་དང་འདྲའོ། །སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ནི་ངེས་པར་བྱ་དགོས་ཀྱང༌། དེ་ལ་མཐའ་དཔྱོད་ན་འདི་ལྟར་ཅི་དེ་རང་མཚན་ནམ་སྤྱི་མཚན་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་

1 ཀ ། བརྡ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

582

ན་གྲངས་ངེས་ཉམས་སོ། །
སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་“མེད

1

་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་
ཕྱིར། རང་མཚན་ཡིན་ན། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་གདབ། མ་ཁྱབ་ན་ལེའུ་དང་པོར་སེལ་བའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོར་གྲུབ་ན་རྟོག་པ་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་བར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་མང་དུ་བསྟན་པ་དག་གི་ཁྱབ་པ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་སྙམ་དུ་དོགས་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཤིན་ཏུ་འགལ་བས། རང་མཚན་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེའང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཤེས་དེའི་རྫས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་དབང་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཞིང༌། རྟོག་པ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་གྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་ཞིང༌། རང་སྣང་མཁན་གྱི་རྟོག་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཁེགས་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་བུམ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་
འོས་གཞན་མེད་པས། རྟོག་པ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྣང་ཡུལ་ལམ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
སེལ་བའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རིགས་པ་ནི་མདོ་སེམས་

1 མད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

583

“གཉི་གའི1

་ཐུན་མོང་གི་རིགས་པ་ཤས་ཆེ་བས་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་དེ་
ཁས་ལེན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྔོན་པོ་རང་མཚན་ཡིན་ཀྱང་སྔོན་སྣང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་ལྟར་དུ་མདོ་སྡེ་བའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་རྟོག་པ་མི་མཚུངས་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དེ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་སྐྲ་ཤད་སྐྲ་ཤད་དུ་
སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་དོན་ནི། འདྲ་དང་ཞེས་པ་དང༌། སྒྲའི་
ཡུལ་དང་ཞེས་པ་དང༌། རྒྱུན་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་དང་ཞེས་པ་གསུམ་པོའི་དོན་དེ་དང་དེ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ནའང་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགོས་ལ། དེ་དག་ལས་བཟོལ་པ་བཞི་དང་རང་མཚན་ལའང་དེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་གྲངས་ངེས་འདི་ལྟར་
བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འབྲེལ་མེད་དོ། །དེ་ལ་རྟག་དང་པོའི་དོན་འདྲ་བ་སྟེ་ཐུན་མོང་བ་དང་མི་འདྲ་བ་སྟེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། རང་མཚན་ཡིན་ན་རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགལ་བར་འཛིན་པའི་གཏམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདྲ་བ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བའི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་དང་མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་ཡིན་པར་སྣང་བའི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། བུམ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་དག་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུའང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། བུམ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་བ་དེ་བུམ་པ་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་

1 ཀ ། གཉིས་ཀའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

584

ཡིན་གྱི། བུམ་མེད་བུམ་མེད་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་བློའི་སེལ་བ་དེ་ཉིད་བུམ་མེད་བརྗོད་པའི་དངོས་ཀྱི་

སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་བུམ་མེད་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ལ་བུམ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མེད་དགག་གི་སེལ་བ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མེད་དགག་དེ་དངོས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་
དུ་མི་འགྱུར་བས། སྒྲ་རྣམས་ལས་དེ་རྟོགས་ཉིད་ཀྱི། །གཞན་བཟློག་རྟོགས་འགྱུར།
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདྲ་བར་སྣང་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ནའང༌། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པར་སོང་དུ་དོགས་སོ། །
དེས་ན་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། རང་ཉིད་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་བློའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་འདྲ་བ་ཐུམ་མོང་བར་སྣང་བའི་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མི་འདྲ་བ་སྟེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའམ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་སྣང་བའི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཉིད་ནི་ངེས་གཟུང་ངོ་། །རྟགས་གཉིས་པ་ལ། སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་དངམིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གཟི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་ཡུལ་མིན་པ་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ། དོནདམ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗོད་བྱེད་སྒྲིའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལས་རང་གི་
ངོ་བོ་རྫོགས་པར་བློའི་ཡུལ་དུ་འཆར་ནུས་པ་དང༌། དེ་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

585

པར་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ནུས་པ་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་སྟེ། །ངོ་བོ་རྫོགས་པར་འཆར་བ་ལ་ངོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འཆར་མི་དོགས་སོ། །
རྟགས་གསུམ་པ་ལ་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་བརྡ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་ཡུལ་མེད་ཀྱང་རང་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་འཆད་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ་ཡུལ་མེད་ཀྱི་བློ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡོད་ན་ཡུལ་རང་ཉིད་རྒྱུར་
མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཡུལ་རང་ཉིད་བློ་དེའི་རྒྱུར་མེད་ན་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡོད་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། གཟུང་རྣམ་དེ་མྱོང་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་ན། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། བློ་ནི་ཡོད་པ་དང༌། ཞེས་པའི་དོན་ཡུལ་ལས་གཞན་བརྡ་དང་རྩོལ་བ་དང་ཡིད་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཡོད་པ་དང༌། ཞེས་དང་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་བློ་ནི་མེད་ཅེས་སྦྱར་བའི་དོན་ཡུལ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་གཞན་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཡོད་ནའང་ཡུལ་རང་གི་དངོས་པོའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན་
རང་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། །
ཉི་མ་སྦས་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་མ་བྲིས་ལ།

བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་བཟང་ངོ་། །རྟགས་གསུམ་པོ་འདི་དང༌། སྔར་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་བཞི་པོ་གང་རུང་གཅིག་གིས་ཀྱང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

586

རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་ལ་རྟགས་བཞི་བཤད་ནས་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྟགས་དང་པོས་ནི་གཞལ་བྱ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རིགས་པ་གཉིས་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པར་འདྲ་ཞེས་པས་བསྟན་ཅིང༌། རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ནི་སྲ་བྱུང་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་
རྫོགས་པར་འཆར་ཐུབ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་དང་ཞེས་པས་བསྟན་ལ། དེ་འདྲ་བ་ནི་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་བློ་ལ་མི་སྣང་གི་
བརྡ་དང་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བློ་ལ་སྣང་བར། རྒྱུ་མཚན་
གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་ཅེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང༌། བཟློག་པ་དོན་བྱེད་
ནུས་པ་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་རང་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་བཤད་པ་དེས་སྤྱི་
མཚན་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་
གྱི། རྟོག་པས་བཞག་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་སུ་མེད་པ་དང༌། རང་མཚན་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པའི་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ལྡོག་གསལ་བར་བཤད་ནས། དེ་མཚན་གཞི་རང་སྤྱི་
གཉིས་དང་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་བསྡུས་ནས། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌། ཞེས་སོགས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

587

“ཤློ་1

ཀ་འདི་གསུངས་པས། མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་རྣམ་གྲངས་བཞི་དོན་བསྡུ་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་འདིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ཞེས་སོགས་ནི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ་དེ་བས་ན་
སྐབས་འདིར་རང་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་“པའི2

་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཤད་པ་དག་
རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པའི་འོག་གི་གཞུང་དག་གི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་འདིར། འཐད་ལྡན་ལས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདིར་གང་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། ཡང་དག་སྐྱེ་
བ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྐབས་དབྱེ་བ་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
དེ་ལ་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་རྒྱ་དཔེ་ལ་མི་འདུག་གོ་ཞེས་དཔོང་ལོ་གསུང་ལ། ཉི་མ་སྤས་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རྩ་བའི་ཚིག་བཀོད་པ་ལ་
དོན་དམ་མེད་ཅིང༌། ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་
1 ཀ ། ཤླཽ
2 ངའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

588

ནུས་གང་། ཞེས་རྩ་བ་བཀོད་ཀྱང༌། འགྲེལ་པར་དོན་དམ་ཞེས་པའི་འབྲུ་མནོན་མེད་པར་དོན་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱེད་པ་ནི་བསྐྱེད་པའོ། །དོན་བྱེད་པ་དེའི་ནུས་གང་སྟེ། རང་ཉེ་བས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ། དེ་འདིར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདིར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན། དངོས་པོར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་འདིར་ཞེས་“པ1

་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་
པའི་སྐབས་འདིར་ཞེས་བཤད་ན་ལེགས་སོ། །དེ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་སུ་སྨོས་པས་གཞན་གསུམ་མཚོན་པ་ཡིན་པས། དོན་བྱེད་ནུས་པ་སོགས་བཞི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད་དོ་ཞེས་ངེས་གཟུང་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་ཅེས་སོགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་རང་གི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྱར་ནས།

རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་ནོར་བ་སྟེ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་འདིར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ནི་

1 བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

589

འཁྲུལ་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་འདིར་ཡང་བུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་གང་ཡིན་འདིར་ཁས་ལེན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེར་བཤད་པ་དང་འདིར་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་ལ་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དབུ་མ་པའི་ནང་ཚན་དང་རྣམ་རིག་པའི་ནང་ཚོན་གྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་
བ་མང་བ་བཞིན་ནོ། །
འོ་ན་འདིར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང༌། རང་མཚན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་དང་སྤྱི་མཚན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་བདེན་
གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདིས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དངཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་དེ་དག་བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་མུན་ནོ། །
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་དངཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་
ཁྱད་པར་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བའི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

590

ཚུལ་དང་བཅས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །འདི་
ལས་འཕྲོས་པའི་རྩོད་ལན་འདི་དག་གི་འཆད་ཚུལ་ལ། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ལྟར་ན། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པ་དེའང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་རེ་ཞིག་གཞན་ངོར་ཁས་བླངས་པ་
ཙམ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པས་དཔྱད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་ཅིང༌། དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྐབས་འདིར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ཕྱོགས་གང་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་“པ1

་

འགོག་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཕྱོགས་དང་ཡོད་པ་དངམེད་པའི་ཕྱོགས་གང་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་པ་འགོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ན་རྒྱན་ལས། དེའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེའི་དོན་ནི་སྔར་དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་གྱུ་འབྲས་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་འབྲས་མེད་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའོ། །
ཉི་མ་སྦས་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང༌། ཐམས་ཅད་ནུས་པ་མེད་ཅེ་ན། ཞེས་བཏོན་ནས་འཆད་ཚུལ་སྔར་ལྟར་བྱེད་དོ། །རྩོད་པ་འདི་ནི་དབུ་མ་པས་མ་སྨྲས་ཀྱི། །དངོས་
པོ་བདེན་པར་མེད་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྲོ་དགོས་སྙམ་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་ཟུར་ན་

1 བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

591

གནས་པ་གཞན་ཞིག་གིས་སོ། །དེ་ལ་ལན་དུ་རང་ཉིད་དབུ་མ་པས། ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུག་སོགས་ལ། །ནུས་མཐོང་། ཞེས་སྨྲ་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་མཐོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་བྱས་ནས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འདི་དག་བདག་གིས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ལྷག་པར་མོས་པ་གནོད་མེད་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་མྱུ་གུ་སོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་
དང་ལྡན་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ལྷག་པར་མོས་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། ཞེས་འཆད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ། འདོད་ན་ཇི་
ལྟར་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བཏོན་ནས་འདིར་བརྗོད་པ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཉིད་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ན། ལྷག་པར་མོས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་
པ་དེ་ཁོ་ནར་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་མས་འཇོག་ཏུ་མེད་ཅིང་མཐོང་བའི་ཚད་མས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ཇི་ལྟར་མི་སླུ་བ་དེ་
ལྟར་འགྱུར་བ་འཐད་དོ། ཞེས་འཆད་དོ། །གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་རང་གཞུང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་སྔ་མར་མི་བྱེད་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཉི་མ་སྦས་པའང་དེ་ལྟར་འཆད་དོ། །
དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་གྱི་དངོས་སུ་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་ལྷ་དབང་
བློའི་འཆད་ཚུལ་ལྟར་མངོན་ནོ་ཞེས་བདག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུང་ངོ་། །དེའང་དབུ་མ་ཐལ་རང་“གཉི་གས1

་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་དུའང་
མི་འདོད་ཀྱང༌། རང་རྒྱུད་པ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པར་འདོད་

1 ཀ ། གཉིས་ཀས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

592

ཅིང༌། ཐལ་འགྱུར་བས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་ཁས་

མི་ལེན་ལ། རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་བློས་བཞག་པ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཁོ་ནས་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་ཀྱང་གྲུབ་པ་དང་བློ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་“གཉི་ག1

ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་བཞེད་དོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་སྡེ་བདུན་གྱི་མཛད་པ་པོ་རང་གི་རྩ་བའི་
བཞེད་པ་དབུ་མར་གནས་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་གཞན་སེལ་དང་རྟགས་ལ་
སོགས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དབུ་མ་པ་དང་ཐུན་མོང་གི་རིགས་པར་བཞེས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱན་དང་ཉི་མ་སྦས་པ་སོགས་ཀྱང་དབུ་མ་པས་རང་མཚན་ལེན་པ་མི་འགལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་

དབུ་མར་འགྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་ཐ་སྙད་དུའང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་དོ། །དེས་ན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ལ། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མོད་ན། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་འདི་སྤྱིར་དབུ་མ་པ“གཉི་ག2

་དང༌།

ཁྱད་པར་རང་མཚན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མེད་པར་འདོད་པོའི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་བྱས་ནས་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཕྱོགས་སྔ་མའི་གཞུང་འདིའི་སྦྱོར་བ་འཆད་པ་ན་སྦྱོར་བ་ནི་གང་གི་གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རྟ་ལ་རྭ་ཅན་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །

1 ཀ ། གཉིས་ཀ
2 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

593

རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལའང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་“པའོ་

1

ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་གལ་ཏེ་
བློ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་དོན་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོས་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་

པའོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ལན་ནི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུ་གུ་སོགས་ལ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་རྟོག་བཏགས་སུ་ཇི་ལྟར་
འགྱུར་སྙམ་པའོ། །
གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་
ཡིན་པས་དེ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་འཇོག་ན་ཁྱབ་ཆེས་སོ་ཞེ་ན།
ཇི་ལྟར་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་པས་ལན་སྟོན་པ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ན་ཅི་ལྟར་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ཡུལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། མིང་ཇི་ལྟར་འདོགས་ལ་རང་གི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཁས་བླངས་པར་སོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ “ཏོ།

2

།དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དམ་མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་གཞུང་འདི་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལའང་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པར་མཐོང་བ་དེ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་
འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ལ་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་
1 བའོ

2 ཀ ། ནོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

594

གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན། ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུ་གུ་སོགས་ལ།
ཞེས་སོགས་སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས། འདི་པ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་སྟོན་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱིས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་
པ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་སྣང་བས་ཀྱང་རང་འཛིན་པ་བསྐྱེད་ནུས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ནུས་པ་མུན་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་དེ་དང༌། དེ་འཛིན་གྱི་བློ་རྟོག་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མིག་སོགས་
དབང་པོ་དང་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་དང་བློ་དབང་ཤེས་ལྔ་བཞིན་དུ་དོན་སྤྱི་དང་རྟོག་པའང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་གྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པའང་
མ་ཡིན་ནོ། །
དེའང་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་པ་སློས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་དགོས་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་
བ་འཕེན་ལ། དབུ་མ་པས་བློས་བཞག་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་དོན་བྱེད་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དབུ་མ་ཐལ་
རང་གཉིས་ཀས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་འདོད་ཀྱང༌། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་རང་རྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །མིག་དང་གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ལ་ལྷ་དབང་བློས་མིག་སོགས་གཟུགས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

595

སོགས་ཞེས་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེས་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་སོགས་པ་གང་དག་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ལས་དང་འདེགས་འཇོག་སོགས་ལ་རྟོག་པ་བྱ་བ་དོན་གཞན་ལས་དང་སྤྱི་བློ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལས་དང༌། བརྒྱ་སྟོང་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་བློ་གྲངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྫས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལའང་གནོད་
བྱེད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བརྡ་དང་ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་སོགས་ནང་གི་ཡན་ལག་ལྟེ་རྒྱུ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འཇུག་གི །ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཞན་སོགས་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ནི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་སྨྲས་པ་ལ། སྐྲ་

ཤས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ཞེས་འཕེན་པའི་རྩོད་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གཞིར་བྱས་མ་ཡིན་དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པ་མེད་པས་གཞི་མེད་ལ། ཡུལ་གཞིར་བྱས་ལ་དེ་ལྟར་ཁྱབ་པར་སྨས་ཀྱང༌། སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དོན་མིན་ཏེ། ཞེས་པས་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོགས་པ་དེའང་བཅད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་དེ་ལྟར་སླར་ཡང་སྤང་
མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་ཡང༌། གལ་ཏེ་དོན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡོད་ན་ཡུལ་གང་ལ་བློ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་སྤྱི་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཞེས། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་དང་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་རྩོད་པ་མཛད་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །དེས་ན་བརྡ་དང་རྩོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་རྟོགས་པའི་བློ་ཡོང་པ་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་ན་དབང་ཤེས་
འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སྤྱི་མཚན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་རྩོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

596

པའོ། །
ལན་ནི། །དེ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་ཆོད་ཅན། སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ། བརྡ་ལ་བྱང་བས་དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཕལ་ཆེ་བས་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་ལེགས་ཏེ་ཕྱོགས་ལྔ་མའི་ཐལ་བ་དེ་ནི་རང་ཅག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཁྱབ་པ་ལ་མ་ངེས་པ་འཕགས་ཤིང་བསལ་བ་མི་འདོད་པ་འཕགས་པ་ཡིན་གྱི་ཁོས་སྐྲ་ཤད་སྤྱི་
མཚན་དུ་ཁས་མ་བླངས་སོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་ཅིའང་མེད་པའི་ལན་མེད་པར་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་མི་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པས་ཅིར་འགྱུར་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། བློ་ནི་ཡོད་ཅེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་སྤྱི་མཚན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྡ་དང་རྩོལ་བ་སོགས་ཀྱི་

བདག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྡའ་བྱང་གི་བློ་དོན་མཐུན་གང་གིས་ཀྱང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དོན་ནམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་ཐལ་བ་དེའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཐལ་བ་དེར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་དངོས་མེད་བུམ་མེད་ལ་སོགས་པའང་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བུམ་མེད་ལ་སོགས་ལ་ཉེས་པ་དེར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཀྱང་རྣམ་བཅད་དགག་པའི་སྒོ་ནས་
ཤེས་བྱར་འཛིན་ཅིང་ཞེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་དབང་ཤེས་འཁྱུལ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱང་། བདེན་པའི་སྐྲ་ཤད་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

597

པས་བདེན་པའི་སྐྲ་ཤད་དང་འདྲ་བ་སོགས་སུ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དེ་དག་གི་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའང་བདེན་པའི་སྐྲ་ཤད་ད་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་ལྟ་བུར་སྣང་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་བཀག་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་གསལ་བར་སྣང་ཞེ་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་སྟེ་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྲ་ཤད་སོགས་དང་འདྲའོ་ཞེས་བྱ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་བློ་དག་ནི་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ་སྐྲ་སྣང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་སྣང་བ་ལྟར་
གྱི་གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་དག་གིས་རྟོག་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དང༌། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དང༌། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་ཕྱེད་པའི་དོགས་པ་ལ། རིམ་པ་
བཞིན་སྤྱི་མཚན་དང་རང་མཚན་དང༌། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་དོགས་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གསལ་བར་སྣང་བ་ཉིད། ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་དོན་ཉིད་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་སྤྱིར་སྨྲས་པ་ལ། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་གསལ་བར་སྣང་བ་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་སྤྱི་ནི་རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་སྤྱི་ནི་ངོ་བོའི་དོན་གྱིས་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

598

དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་དེ་རང་མཚན་དུ་ཐལ་པར་འགྱུར་རོ། ཞེ་ན་དེ་ལ་ཆ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་རང་གི་རྫས་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ནི་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་པས་རང་མཚན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་པས་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་

གསལ་བ་རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ནི་དོན་ཏེ་རྟོག་པའི་
གཟུང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་རང་མཚན་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་སྤྱི་ཡིན་ཞེ་
ན། དེ་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་ཀུན་ལ་རང་

གི་ངོ་བོ་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་གསལ་

བ་དེ་རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དབང་ཤེས་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་པ་
ལའང་གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སྦྱར་ཀྱང་རུང་ངོ༌། །གཞི་གཅིག་ཉིད་བལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་“གཉི་ག1

་ཡིན་པར་འཆང་པ་ནི་མུན་སྤྲུལ་དུ་ཤེས་སླ་ལ་གཟུང་
རྣམ་གྱི་ཆ་རང་མཚན་ཡིན་ལ། གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཏགས་པའི་ཆ་སྤྱི་ཡིན་ཞེས་གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་ནོར་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། རྟོག་པ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

599

ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཞི་གྲུབ་པར་ཡང་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་
ཞིང༌། གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
ཕྱིར་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ལྷའི་“འགྲེལ

1

་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱིའི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་འགལ་བ་མེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིའང་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་འཛིན་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེའང་ཇི་ལྟར་སྤྱི་ཡིན་ཞེ་ན་བཤད་པ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་འབྱུང་བའི་དེའང་ཞེས་པ་ནི་
གཟུང་རྣམ་དེའང་ཞེས་པ་མིན་གྱི། འོ་ན་རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བ་དེའང་ཇི་ལྟར་སྤྱི་ཡིན་
ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ།

2

།འདིར་ཞར་བྱུང་དུ་བརྗོད་པ། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་
དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དབང་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་དང༌། དབང་ཤེས་དེའི་རྫས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བའི་དབང་
ཤེས་ཤེས་ལའང་འདྲའམ་ཞེ་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་
བའི་“བརྡའ

3

་བྱང་གི་མིག་ཤེས་ལ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་

སྣང་ཡང་གཟུགས་བརྙན་དུ་མི་སྣང་ཞིང༌། བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ལ་རྟོག་པས་གཟུགས་བརྙན་དུ་འཛིན་གྱི་བྱད་བཞིན་དུ་མི་འཛིན་ཅིང༌། “བརྡ

4

་ལ་མ་བྱང་བས་ནི་རྟོག་པས་
ཀྱང་བྱད་བཞིན་དུ་འཛིན་ལ། དེ་དག་གི་མིག་ཤེས་ལ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་

བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་མིག་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་
1 འབྲེལ
2 ཀ ། ནོ
3 ཀ ། བརྡ
4 བརྡའ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

600

གྱི་ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བའང་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་སྔོན་པོ་ཡིན་ཞིང༌། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལ་བྱད་བཞིན་
དུ་སྣང་བ་བྱད་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པས་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་
འཁྲུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ཤེས་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་སྔར་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་སྨྲས་པ་དེ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དག་འཆད་པ་ལ། རིགས་པ་དང་པོ་དངོས་བཤད་པ་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས་ལས་དངོས་ནི། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་
དངོས་མ་ཡིན་པ་སྔར་ལེའུ་དང་པོར་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་ནས་བཀག་ཟིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་“དངོས

1

་པོར་

ཡོད་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་གཞུང་འདིས་འགོག་པར་ལྷ་དབང་བློས་འཆད་དོ། །དེའང་འདི་ལྟར་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཆོས་
ཅན། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་
ལས་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་བཀོད་ནས་ལྡོག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་

1 དངེས

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

601

སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། གཟུགས་ལྟ་བ་ལ་མིག་དབང་སོགས་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ཙམ་ལས་གཟུགས་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ལོང་བས་ཀྱང་མིག་ལྡན་ལྟར་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བ་ལས། གཟུགས་བལྟ་བའི་དོན་དུ་མིག་དབང་སོགས་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲ་བྱུང་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་མི་འཐད་དོ། །
དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། དངོས་ཀྱི་

བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དངོས་པོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་དགོས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། སྒྲ་དོན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་རང་དོན་ལེའུར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོར་འདོད་ཅིང༌། དེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་ཕྲ་མོ་མ་ལྕིགས་པས་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བའི་གོ་ཚུལ་གྱིས། རིགས་པ་དེ་དག་རང་གིས་རང་མཚན་རྟོག་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དང་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་ཁས་བླངས་ནའང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚུངས་པར་གོ་བ་ན། དེ་དག་རྟོག་པས་གཟུང་དུ་མེད་ཅིང་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ངའི་མ་མོ་གཤམ་མ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པའི་ཚུལ་བརྟེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཡང་རང་མཚན་རྣམས་རྟོག་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དང་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ན་རང་མཚན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་
པར་འགྱུར་བ་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རིང་ལུགས་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་
སོ། །རང་མཚན་རྣམས་རང་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་ལོང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

602

བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་གནོད་པ་འདི་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །མིག་ཤེས་དང་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་མི་སྣང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། གཟུགས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཁྱད་པར་དེ་མི་འཐད་དོ། །གཟུགས་ཀྱིས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ནས་བསྐྱེད་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་

མི་འཐད་དོ། །
གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཆ་གཅིག་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་ཆ་གཅིག་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་འདོང་དགོས་པ་སོགས་གང་ཅིའང་རུང་བའི་ཅལ་ཅོལ་དུ་མ་ཞིག་སྨྲ་དགོས་པ་དང་གཞུང་གི་རྣམ་གཞག་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་དགོས་པ་འབྱུང་སྟེ་ཞིབ་པར་མ་བརྗོད་དོ། །དངོས་སུ་སྣང་ནས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་དགོས་ནས། གཟུགས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དངོས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། ཁྱེད་ཅག་ལ་བྱིས་པ་
ཆུང་ངུའི་ཚེ་མི་མཁས་པ་ཞིག་གིས་བྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང་འདོད་པ་ལས་འོས་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་སེམས་ནི་མཆོག་ཏུ་བཞད་གང་དུ་བྱའོ། །དེས་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ངོ་དང་ཞེན་ངོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ངོ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་མཚན་
ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ལ། མང་པོས་བཀུར་བའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

603

པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་དང༌། དོགས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་
པའི་དོན་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་མང་པོས་བཀུར་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་དང་དོན་མི་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྒྲ་དོན་རང་མཚན་མེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་མིང་དང་མཚན་མ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའང་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ལ་མིང་དང་མཚན་མའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་འགོག་པ་ནི། འཆད་ཉན་དོན་གསུམ་གང་དང་འབྲེལ་བརྟགས་པ་ནི་གང་གི་རྫས་ཡིན་བརྟགས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་སྒྲ་དོན་དེ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་དེ་གཞིར་ཁ་ཚོན་ཆོད་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཟན་དུ་ཐ་དད་བཀག་ན་ཁེགས་པའི་
འབྲེལ་པ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་གང་དང་འབྲེལ་ཙམ་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། འཆད་པ་པོའི་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་ལམ་ཞེས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐལ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་རྟོག་པའི་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་ཐལ་བ་དེ་ལྟར་བཟློག་ན་ཇི་ལྟར་སྨྲ་བ་སོམས་ཤིག །
རྟོག་པའི་སྣང་བ་རྟོག་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འདོད་དམ་ཅི་ཁོ་ན་ཞེས་བརྗོད་ནས་འདྲི་ན་བརྟག་པའི་མཐའ་བཞི་པོ་དར་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་ན་ཕ་རོལ་ལ་དེ་ལྟར་འདྲི་བ་ཇི་ལྟར་འཐད། ཆོད་ན་རང་ལའང་རྟོག་པའི་སྣང་བ་འཆད་པ་པོའི་བློ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་པ་བརྗོད་དམ་ཞེས་སོགས་དྲིས་ན་ཇི་ལྟར་སྨྲ་བ་བརྗོད་ཅིག །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

604

དུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ལའང་ཁ་ཚོན་ཆོད་མ་ཆོད་ཚུལ་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱའོ། །རང་ལུགས་ལ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་རྟོག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དེ་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པས་དོན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་བློའི་རྫས་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ན་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། འཆད་པ་པོའི་བློའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་འཆད་པ་པོ་ཁོ་ནའི་བློའི་བདག་ཉིད་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་ཤེས་སླའོ། །བརྟག་པ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་འདོད་ན། བུམ་སྒྲ་ལས་དོན་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་བུམ་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེའི་སྒྲ་དོན་བློའི་རྫས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། ཅེས་པའི་དོན་ཏེ་དེས་ནི་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཏགས་པའི་ཆ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱི་རང་མཚན་སྒྲས་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ལེགས་པར་བཀག་
གོ །
མིང་སོགས་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འདྲ་བས་འཁྲུལ་ན་རེས་འགའ་དོན་ལ་འཇུག་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་རེས་འགའ་མིང་སོགས་ལའང་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། རྟོག་པའི་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཀྱང་སྣང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པས་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མི་མཚུངས་ལ། ཁྱེད་ཕྱིར་རོལ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་མི་འདོད་
པས་དེ་ལྟར་མི་རུང་བ་དང༌། རྣམ་པར་སྣང་བ་ཁས་ལེན་ནའང་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་བསྐྱེད་དགོས་པ་ལས།
རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་གཟུང་དོན་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ལོག་ན་རང་སྐྱེ་བ་ལྡོག་པའི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

605

འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་དོན་རེ་རེ་ནས་མ་བཤད་པ་དག་ནི་གོ་སླ་ཞིང་ངག་དོན་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་སྔོ་སོགས་མིན་གྱི་བར་ཏེ། འོ་ན་རྨི་ལམ་གྱིཤེས་པ་ལ་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་སྣང་མཁན་ཤེས་པ་
དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་ན་གཞི་དེར་དམིགས་རུང་གི་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡོད་ན་རུང་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་གཉིད་མ་ལོག་པའི་སྐྱེས་བུ་དབང་པ་མ་ཉམས་པས་ཡིད་གཏད་ན་གཞི་དེར་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཤེས་དགོས་པ་ལས་མི་ཤེས་ཤིང༌། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཁོ་ནའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ནས་
སྣང་བའི་ཕྱིར། འདིར་ལྷའི་འགྲེལ་པར་མངོན་སུམ་རང་གིས་ཤེས་པའི་རྒྱུའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་འབྱུང་སྟེ། རྨི་ལམ་གསལ་སྣང་གི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་བཞེད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་མཆི། ”ཡི་གེ

1

་མ་དག་པ་ཡིན་ནམ་བརྟག་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདི་
ལ་བརྟེན་ནས་དོན་སྤྱི་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་ནི། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྒྲ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐལ་བ་གོང་དུ་འཕངས་མ་ཐག་པ་དྲན་པ་ལ་མ་བཞག་པའི་ཚིག་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་པར་ཟད་དོ། །རིགས་པ་དེས་ནི་མིང་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡོད་
པའི་རྟོག་པ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་རྫས་དང་གཟུང་ཡུལ་སྒྲ་དོན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་

1 ཡིག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

606

གཉིས་ཡོད་པ་སད་པའི་གནས་སྐབས་དང་འདྲ་ལ། རྟོག་མེད་ལ་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའང་སད་པའི་ཚེ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལ་རྟོག་པ་རང་ཉིད་ཁ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡུལ་ལ་ཕྱོགས་པའི་ཆ་ནི་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དང༌། ནང་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་ནི་འཛིན་ཆ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་རང་ཉིད་
ཀྱི་གཟུང་ཆ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བུམ་པ་ལྟ་བུར་ཤར་བ་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་
པའི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱའོ། །ཐོགས་མེད་ཕྱིར་ན་སྔོ་སོགས་མིན། ཞེས་པའི་ཕྱི་འགྲེལ་དུ་ལྷས་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ་རྨི་ལམ་ན་སྒོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་སྔོ་སོགས་མིན་པ་ལྟར། རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ལུས་
དེའང་སྣང་བ་ལྟར་དངོས་པོ་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་ལུས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་མལ་ན་གནས་པའི་ལུས་ལ་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ཤི་བའི་ལུས་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་པ་དང༌། མལ་གྱི་ལུས་དེ་ལ་“མཚོན1

་བསྣུན་ནས་བསང་པས་
སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་མ་མི་རྫོགས་པར་ཐལ་བས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་
དུས་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འདི་ལྟར་ཤེས་ན་ཕན་པའི་སྐབས་མང་བར་ཡོད་པས་བཤད་དོ། །
ལྷ་དབང་བློས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཤེས་པ་ཀུན་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་བསྟན་པ་ལ་འཆད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། འདིའི་དོན་ཊཱིཀ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བས། མིག་སོགས་གཟུང་དོན་དང་ལྡན་
པར་་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་འདོད་དྲིས་ནས། གཟུང་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུང་དོན་གྱིས་

1 མཆོན

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

607

རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་མིང་སོགས་ལ་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱིས་

ཕན་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །འོ་ན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྣང་ཡུལ་ཅན་དུ་ཐལ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱིས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་
འདོགས་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་མ་ངེས་པ་བསྟན་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡོད་ན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྣང་ཡུལ་མེད་པ་ཅན་དུ་
ཐལ། སྣང་ཡུལ་གྱིས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་རང་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་
ནུས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ་སོམས་ཤིག །དེས་ན་གཟུགས་སོགས་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་འཇོག་བྱེད་གང་གིས་འཇོག་
ཅེས་དྲིས་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་པའི་ཁྱབ་པ་
ལ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འཆད་ཉན་དོན་གསུམ་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱི་

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་སྒྲ་དོན་ཡིན་ནའང་སྒྲ་ལས་དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ་བུམ་སོགས་ཀྱི་དོན་དང་འབྲེལ་ལྡན་པ་སྟེ་དོན་དེའི་རྗེས་སུ་
གྱུར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བ་དང་མ་
འོངས་པའི་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དུང་ཞེས་ད་ལྟའི་དུས་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བའི་མིང་སོགས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་

དོན་ནི་རྒྱལ་པོ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཟད་ཅིང་འགགས་ནས་ད་ལྟའི་དུས་ན་མེད། རྒྱལ་པོ་དུང་གི་དེ་དག་ཀྱང་ད་དང་འདྲ་བར་ད་ལྟའི་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན་དེ་དང་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་དེ་དང་དེའི་མིང་སོགས་ལྡན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

608

མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་དང་དེའི་མིང་སོགས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ན་དེ་དང་དེའི་རྫས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། འདིར་དུས་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེའང་བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེའང་དུས་གསུམ་དུ་འཇོག་པས་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་མྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་སུའང་མྱུ་གུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བའི་
ཚུལ་རྣམས་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་འདས་མ་འོངས་དངོས་པོར་བཞེད་ཀྱང་
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་དང་དངོས་པོར་འདོད་ཚུལ་གཏན་མི་མཚུངས་ཤིང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་མདོ་སེམས་གཉིས་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། འདས་མ་འོངས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དེ། དེའང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན་མྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་
འགགས་ལ་འགགས་པ་དེས་མྱུ་གུ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང༌། འདས་མ་འོངས་“གཉི་ག1

་ལའང་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་
ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་འདས་མ་འོངས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་བོ་སྙམ་དུ་བསམ་མོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་བུམ་པའི་ཞིག་པ་དང་བུམ་པའི་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང༌། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་འདིར་མྱུ་གུ་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

609

ལ་མཚོན་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་མྱུ་གུ་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི་མྱུ་གུའི་འདས་པའི་དུས་དང༌། སྤྱིར་མྱུ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང༌། དགུན་གྱི་དུས་
ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་
དབང་གིས་ཡུལ་དུས་དེར་རེ་ཞིག་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མྱུ་གུའི་མ་འོངས་པའི་དུས་སོ། །
མྱུ་གུ་སྐྱེ་ལ་མ་འགག་པ་མྱུ་གུ་རང་གི་གྲུབ་པའི་དུས་ནི་མྱུ་གུའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་སོ། །མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དག་ལས་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་མེད་པ་དག་མ་བྱུང་བ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་གི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤྱིར་ཆོས་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་དུས་དེར་ཆོས་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་ཞིག་གི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་དུས་གང་དུའང་ཆོས་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མི་སྲིད་པ་དག་གི་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པར་མི་འཇོག་པའི་དོན་“ཏོ།

1

།དེའི་ཕྱིར་མ་བྱུང་བའམ་མ་སླེབ་པ་ཙམ་མ་
འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ནི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཅད་མ་གོ་ཞིང༌། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ལས་ཆོས་དེའི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་

གཉིས་ཆོས་དེའི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་འཇོག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་
འབྱུང་བ་དང་འགལ་ལོ། །
དེས་ན་འདས་པའི་མཚན་གཞི་ནི་མྱུ་གུ་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་

1 ཀ ། ནོ ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་དོན་ཏོ་ཞེས་པར་དོན་ནོ་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

610

ཆ་ལྟ་བུ་དང༌། མ་འོངས་པའི་མཚན་གཞི་ནི་དགུན་གྱི་དུས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་
འདིར་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་དང༌། ད་ལྟར་བ་
ནི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཁྱོད་དུས་གང་དུ་འཇོག་པ་དངོས་པོ་གང་གི་རང་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་བལྟོས་སར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་རང་དུས་དེ་ལས་ཐལ་ཟིན་པ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁྱོད་དུས་གང་དུ་འཇོག་པ་དངོས་པོ་གང་གི་རང་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་བལྟོས་སར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་རང་དུས་དེར་མ་སླེབ་པའི་ཆོས། ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་དུས་ན་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་ཆོས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཞིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བུམ་པ་མ་ཞིག་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་མི་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་མ་ཞིག་པ་ཤིན་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆུ་ལུད་དང་བྲལ་བའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ལ་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་
སམ་མ་སྐྱེས། སྐྱེས་ན་མ་འོངས་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ཉམས་ལ། མ་སྐྱེས་ན། དེ་འདྲའི་ཞིང་ལ་ཆོས་ཅན། མྱུ་གུ་སྐྱེས་པར་ཐལ། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །མ་ཁྱབ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་མི་གོ་བར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་སླར་ཡང་འཁོར་གསུམ་ཁེགས་སོ། །དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་གོ་བའི་དོན་གཏན་མ་
རྟོགས་པ་སྟེ། བུམ་པ་ཞིག་པ་དེ་བུམ་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཞིག་པ་གང་དང་ཡང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

611

རོ། །དེས་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་པ་ནི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་
ནས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཁོ་ན་ལ་བརྩི་བ་ཡིན་ནོ། །
གཞན་ཡང་མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ནི་མྱུ་གུའི་འདས་པའི་དུས་དང༌། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མྱུ་གུའི་མ་འོངས་པའི་དུས་དང༌། མྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་དུས་ནི་མྱུ་གུའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་ཡིན་པས། མྱུ་གུ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་མིན་ནི་མྱུ་གུའི་རང་དུས་ལ་བརྩི་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་དེའི་ངག་བརྗོད་བཞིན་
པའི་དུས་ན་མེད་པས་མྱུ་གུ་ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེའི་ངག་བརྗོད་པའི་དུས་ན་མེད་པས་མྱུ་གུའི་རང་དུས་ན་མེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ །རྒྱུ་མཚན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ན་འདས་པའི་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བ་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བའི་རང་དུས་ན་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་དོན་དང༌། སང་ཉིན་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའང་སང་ཉིན་རང་དུས་ན་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་

ཏོག་རང་དུས་ན་ད་ལྟར་བ་དང་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཡིན་ཅིང་སྐྱེས་ཟིན་པའང་ཡིན་ལ། ལོ་ཏོག་རང་གྲུབ་དུས་ན་ལོ་ཏོག་དེ་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོ་ནམ་ལ་འབད་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་ཏོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་

དངོས་རྒྱུ་སོགས་ད་གཟོད་འབྱུང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ད་ལྟར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདོད་ན་ཁྱོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སོ་ནམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་སོགས་མང་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ངོ་མ་ཤེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་ཉིད་ཕྱུགས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ལོ་ཕྱི་མའི་ལོ་ཏོག་ཁོ་རང་གི་གྲུབ་དུས་ན་སྐྱེས་ཟིན་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

612

ཡིན་ན་ད་ལོ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཡིན་ཨེ་དགོས་ཤེས་རིག་ཅུང་ཟད་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྟོགས་ཤིག །
སང་རེས་ཀྱི་ལོ་ཏོག་དངོས་པོ་མིན་པར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ལྟར་ན་ལོ་ཏོག་དེ་ཆོས་
ཅན། རྟག་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ འདོད་ན་ཁྱོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སོ་ནམ་ལ་འབད་པ་དོན་ཡོད་པ་བུད། རྒྱུ་འབྲས་དངོས་པོ་དང་མི་རྟག་པར་སྨྲ་བ་ནི་སྨོན་ལམ་ལོག་པར་བཏབ་པའི་འབྱུང་པོ་“ལྟར1

་

བརྫུས་ནས་བསླབ་པའི་ཆོས་སྐད་མ་ཡིན་གྱི་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ལྟར་བཅོས་ནས།
རྟག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་བདུད་རིགས་དངོས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །དེ་བཞིན་དུ་བསྐལ་བ་དུ་མའི་སྔ་རོལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བའི་སྲོག་
དབང་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དུས་ན་སྐྱེས་ལམ་འགགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་ན་ཅི་ཞིག་སྨྲ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་རང་དུས་ན་ཤི་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་སྲོག་དབང་འགགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁྱེད་རང་གིས་ལན་བརྒྱར་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན་མ་ཤི་པའི་དུས་ན་ཤི་བར་ཐལ་ལོ། །རྩ་བར་ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཆོས་དེ་ད་ལྟར་བར་འཇོག་པ་རང་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པར་ད་ལྟར་བའི་དངོས་པོ་རང་དུས་ལ་གཞན་པའི་དུས་ནའང་མ་འགགས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་ན་རྟག་དངོས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །
ལོ་སྔ་མ་དངོས་པོ་མིན་ན་ད་ལོ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་ལོ་ཕྱི་མ་དངོས་པོ་མིན་ན་ད་ལོའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་

1 ཀ ། ལྷར

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

613

ཞིག་ན་ཞིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀུར་བ་ཞིག་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་རིང་ཆོས་ཅན། ཞིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སང་ཉིན་གྱི་དུས་ན་དེ་རིང་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟག་དངོས་ཡོད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །འདས་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་བཞིན་དུ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འགགས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བའི་མུ་ཅོར་རོ། །གཞན་ཡང་དུས་གསུམ་བལྟོས་འཇོག་གི་མཚོན་སྦྱོར་འགོད་ཚུལ་མང་པོ་ནི་འཁྲུལ་པ་རགས་པར་ཤེས་སླ་ལ། དེ་རིང་གི་དུས་ན་ཁ་སང་ཞིག་པ་འདས་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་རིང་གི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཁ་སང་འདས་པའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་མྱུ་གུ་གཞི་མ་གྲུབ། ད་ལྟ་མ་སྐྱེས་པའི་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་མྱུ་གུ་ད་ལྟ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་ཅེས་
སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཕྱོགས་སྔ་མའི་ནམ་མ་ལངས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་དགག་པ་ལྟར་སྣང་གི་ཉི་མ་ཤར་བ་དག་གི་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་བྱིས་པ་བླ་བརྡོལ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པར་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། རྒོལ་བ་དེ་དག་ན་རེ།
གལ་ཏེ་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ཡིས་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡན་གར་བ་ནི་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་དོན་དངོས་པོ་བ་ཡོད་ཀྱང་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འདོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

614

དོ་ཞེ་ན། དེའི་སྒོ་ནས་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པ་དེ་མ་ཡིནཏེ། དེ་འདྲའི་སྤྱི་ནི་ཡན་གར་བ་བརྗོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་ནའང་སྐྱོན་ཡོད་དེ་འདི་ལྟར་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། གསལ་བས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་བལྟོས་པའང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་ཡན་གར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྟག་པ་ཡིན་ན་དུས་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ངེས་ན་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྲུལ་ཞེས་པའི་བར་ཤེས་སླའོ། །གསུམ་པ་དོགས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་རང་མཚན་དེ་ཉིད་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི།
རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། དོན་རང་མཚན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་དབང་སོགས་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་གཉིས་ཀས་དོན་རང་མཚན་གཅིག་པོ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པར་འདྲ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པས་གསལ་མི་གསལ་སོ་སོར་སྣུང་བ་མི་འཐད་པར་འཕེན་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་སོགས་དོན་གཅིག་སྔར་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིས་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན་རང་མཚན་གཅིག་པོ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པར་འདྲ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་

གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ཉེ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

615

རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས་ཞེས་སོགས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་སྒྲའི་བདག་རྐྱེན་ལས་གཟུགས་འཛིན་གི་བློ་རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་དང༌། སོགས་པས་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བློ་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་དེ་“གཉི་ག1

་གཟུགས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་པོ་དེ་སྣང་
ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇིག་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། ལྷ་དབང་བློས་དེ་ལྟར་ན་དོན་གཅིག་མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རམ། སོ་སོར་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་འདོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་བློ་དེ་གཉིས་ལ་ཡུལ་དེ་མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་
ཡིན་ལ། འདིས་བློ་དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན་བློ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་འགལ་བར་བསྟན་པས་རང་མཚན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་སྨྲ་བའི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་ཁས་ལེན་པ་
དག་གསལ་བར་བཀག་གོ །
སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གཉིས་པ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་གཞུང་གི་བསྡུ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲངས་

ཅན་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་དགོད་པ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ། ཅེས་

1 ཀ ། གཉིས་ག

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

616

པའོ། །དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་མེད་པ་ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་སྤྱིར་བཞག་ཅིང་སྒྲས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་སོ། །སྤྱི་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སྤྱི་བློ་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་བོར་སྣང་བའམ་ཞེས་སོགས་སོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་གཉིས་ལས། མེད་དགག་
གི་གཞན་སལ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་དོན་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཞེས་སོགས་
སོ། །བློའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ། སྤྱི་བློ་རྟོག་པ་འཁྲུལ་པར་
སྟོན་པ་ནི། ངོ་བོ་མེད་ཅན་ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་རྫུན་པར་བསྒྲུབ་
པ། དེ་ཡང་བསླད་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་སོགས་སོ། །རང་གི་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པས་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ། ཞེས་སོགས་དང༌། ཕྱི་རོལ་པས་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་
ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པར་
འདོད་པ་འགོག་པ་ནི། འདས་པ་དང་ནི་ཞེས་པ་ནས། མཉན་པ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། །ད་ནི་ཚིག་གི་དོན་བཤད་དགོས་པ་དག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེའང་གྲངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་སྔོན་པོ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བའི་རང་བཞིན་གང་
ཡིན་པའི་ཆ་དེས་སེར་པོ་སོགས་ལའང་རྗེས་སུ་སོང་བར་འདོད་པའི་ཚུལ་ལེའུ་དང་པོར་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་འགོག་པ་ནི། རིགས་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དུ་སོང་བའི་ཆ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་“གཉི་ག1

་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་ན་ཡིན་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

617

པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གསལ་བ་སྔོན་པོའི་ངོ་བོ་དེ་གཞན་སེར་པོའི་ངོ་བོ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ན་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ཡང༌། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན་འོ་ན་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་ལ་བལྟོས་པའམ་གསལ་བ་སྤྱི་ལ་བལྟོས་པ་གང་ཡིན་དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། གསལ་བ་དང་རྫས་ཐ་དད་གསལ་བ་ལ་བལྟོས་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྤྱི་རྟག་པར་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་གསལ་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱི་དང་རྫས་ཐ་དད་སྤྱི་ལ་བལྟོས་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྤྱི་རྟག་པར་འགལ་ལ། །སྤྱི་གསལ་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ན། སྤྱི་གསལ་བ་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པོའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གསལ་བ་འདིའི་སྤྱི་འདིའོ་ཞེས་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་བུམ་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་སྤྱི་བློ་དོན་མཐུན་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། འབིགས་བྱེད་དང་གངས་ཅན་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་གསལ་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། དེའང་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་འབྲེལ་ན་འབྲེལ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཀྱང་དགོས་ལ་བྱེ་བྲག་པས་འབྲེལ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ཀྱང་ལེན་ན། དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ “ཀྱི

1

་འབྲེལ་པའང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་ན་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་རྫས་

1 ཀྱ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

618

གཞན་ལ་འབྲེལ་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི་རང་གི་རྒྱུ་ལས་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཐོག་མར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་
བསྟན་པ་ནི། མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོར་གཞག་བྱེད་པ་ནི། རྒྱུ་ལས་གྲུབ་ནི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །
དེས་ན་ལྷས། དེ་ལ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པའང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པ་དེ་བས་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པའི་དུས་ན་ས་བོན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མྱུ་གུ་འདི་ས་བོན་འདིའི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་རྟོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་པར་བྱེད་འི་སྒོ་ནས་བཏགས་པར་ཐལ། མྱུ་གུ་དེ་རང་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ས་བོན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ས་མྱུག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མ་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ས་མྱུག་གི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ས་མྱུག་རྭ་གཡས་གཡོན་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་པས། ས་མྱུག་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བའོ། །གཞན་ཡང་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་འབྲེལ་པ་དེ་མེ་དུའི་རྫས་སུ་འགྱུར་དགོས་པས་དུ་བའི་དུས་ནའང་དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་ཞིང༌། མེའི་དུས་ནའང་དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་མེའི་དུས་ན་དུ་བ་ཡོད་ཅིང་དུ་བའི་དུས་ན་མེ་ཡོད་དགོས་པས་མེ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །དུ་བ་ཡིན་ན་མེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱབ་པ་དང༌། མེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་དུ་བ་མི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

619

འབྱུང༌། མེ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་ཀྱང་
མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་གྱི། དང་པོར་མེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་
དམིགས་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་པས་མེ་དུའི་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་དང་ཐ་སྙད་རྣམས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི། །འབྲེལ་པ་ཡང་དག་ཏུ་ན་མེད། ཅེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་བཤད་པས་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རྟོག་བཏགས་ཡིན་ན་མེད་
དགོས་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཤིག་པར་མི་བྱའོ། །དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་པའང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མིན་པའི་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་ལ་ཇི་ལྟར་ཡང་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་འབྲེལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དེ་ནི་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞན་མེད་པར་གྲུབ་ “བོ།

1

།རི་བོང་རྭ་སྤྱིར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་ནི་སྤྱི་རྫས་སུ་མེད་ན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་སྒྲ་དང་སྤྱི་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུའི་སྤྱི་གཏན་མེད་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ནའང་སྤྱིར་འཇོག་ན་རི་བོང་རྭ་ཡང་སྤྱིར་འགྱུར་བའི་ད་ལྟ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགོས་སྙམ་པའི་
དོགས་པ་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ལའང་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་དོ། །

1 པོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

620

ལན་ནི། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་མེད་པ་རི་བོང་རྭ་ཡང་བུམ་གསལ་གྱི་རིགས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རི་རྭ་
སོགས་ཀྱི་སྤྱི་འཆར་བ་ན་བུམ་གསལ་དང་ཕན་ཚུན་ཆོས་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ངོ་བོར་སྣང་བའམ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་
ལྷས། རིགས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་གང་དེ་
འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱི་བློ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒན་པོ་“བརྡའ

1

་ལ་བྱང་བས་རང་གི་བཞིན་ལ་དྲི་མས་བགོས་མ་བགོས་
རྟོག་པའི་ཕྱིར་དུ་མེ་ལོང་ལ་བལྟ་བ་ན། མེ་ལོང་གི་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་

བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང༌། སྣང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་བཞིན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་
ཀྱི། གཟུགས་བརྙན་དེ་ཉིད་བྱད་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །
དེ་བཞིན་དུ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་བ་བུམ་པའི་
སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཤར་བ་ན། སྣང་བ་དེ་ནི་བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་
པའི་ཞེན་ཚུལ་མེད་པར་ནི་རང་ཉིད་ལ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་བལྟས་པས་གསལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པར་ཞེན་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཞེན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློར་ཐལ། རང་གི་སྣང་བ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བུམ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །མེད་དགག་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། བུམ་
1 ཀ ། བརྡ ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་བརྡའ་ཚང་མའི་འ་མཐའ་སྐད་གསར་བཅད་ལྟར་བླངས་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་མཆན་བཀོད་མེད།༽

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

621

པའི་དོན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་གཞན་བུམ་
མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བུམ་སྒྲ་འདི་དག་གིས་ཤུགས་ལ་གང་བརྗོད་པ་དེ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་ཆར་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བློའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་ནི། དོན་ལ་འཁྲུལ་པའམ་ཞེས་པའི་འམ་སྒྲ་ནི་འགྲེལ་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་མེད་ཅིང༌། དོན་བསྟན་རྒྱུ་ལྷག་པོ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། རྨའི་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་མེད་ཅན་སྤྱི་བློ་ལ། །སྤྱི་ཉིད་དུ་ཡང་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །དོན་དུ་འཁྲུལ་པ་སྤྱི་ཡིན་པར། །འདོད་པར་གྱུར་ན་དེ་ཡང་ནི། །ངོ་བོ་ཅན་མིན་བསླད་ཕྱིར་དང༌། །དོན་དངོས་དེ་ཉིད་མེད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་ལྷའི་འགྲེལ་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བུམ་པའི་སྤྱི་བློ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་དངོས་པོར་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་དོན་དུ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་དངོས་པོར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྫུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་དེ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བུམ་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་དག་ལ་སྤྱི་སྟེ་རིགས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ནི་རང་བཞིན་འདྲེས་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་དོན་ནོ། །བློ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་རྫུན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱི་བློའི་སྣང་བ་དེའང་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་ཀྱིས་

བསླད་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། “དེ

1

་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་

1 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

622

དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་རང་གི་གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལྟ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ལ། གྲངས་ཅན་པ་ལྟར་རྫས་གཅིག་ཏུའང་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་བཀོད་པར་བྱས་ན་མི་ལེགས་ཏེ། བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་དེ། གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་མ་ཐག་པའང་འདིར་དེ་ལྟར་བཀོད་ནས་གཉིས་ཀ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ལས་ལེན་དུ་རུང་ན། དབུ་མ་པའི་སྐབས་སུའང་བདེན་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བདེན་པའི་གཅིག་དུ་
བྲལ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་སྤྱི་དེ་བུམ་གསལ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་མེད་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། སྣམ་བུའི་སྤྱི་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རང་གི་གསལ་བ་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་ན་དངོས་པོར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་ཡང་སྟེ་དངོས་པོ་གང་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་རྫས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་སྤྱི་དང་སྣམ་བུའི་སྤྱི་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དོ། །རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་དེ་ལྟར་འཆར་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་

རྒྱུ་བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་མཐར་གང་ལ་ཐུག་པའི་བུམ་སྣམ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

623

མཚན་གྱིས་རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ནས་རྫས་ཐ་དད་དུ་
ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་པ་དེ་དག་ན་རེ། སྤྱི་སྒྲ་དང་སྤྱི་བློ་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་དེ་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་“ཡོད

1

་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

ཡིན་པས། སྤྱི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ད་ལྟ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དོན་དེ་དག་ལ་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའང་དོན་དེ་དག་གི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དེ་ལྟ་དོན་དེ་དག་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་འདས་པ་དང་ནི་ཞེས་སོགས་སོ། །
དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཉེར་བཏགས་ལས་དེ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་སྨྲས་པ་ལ། ད་ལྟ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་བུམ་སྣམ་ལ་བུམ་སྒྲ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་མི་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་སྟོན་པ་གང་ཞིག་སོགས་སོ། །གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་མིང་དགོས་མིང་དང༌། བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་པའི་མིག་བཏགས་མིང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ལ་སྐྱོན་དང་གང་གིས་འཇོག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་བློ་ནི་ཞེས་སོགས་“ཤློ་2

ཀ་

གསུམ་མོ། །གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་
གྲགས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དེའང་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུའོ། །སྤྱི་མཚན་དགོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཞིག་པ་འདས་པའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ད་

ལྟའི་བུམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་བློའི་སྣང་བའང་དངོས་པོར་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ། ཞིག་ལ་སྒྲ་
1 ཡོང

2 ཀ ། ཤླཽ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

624

ལས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེའང་མི་གསལ་བའི་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི་དུས་སྔ་

ཕྱི་དང་འབྲེལ་བའི་སྣང་ཚུལ་མི་མཚུངས་སོ། །རྣམ་བ་ལ་སོགས་ཞེས་པ་གཉིས་མི་མཐུན་དཔེའོ། །སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པས་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་སྔར་བཀག་ཟིན་པས་ལན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ། སྤྱི་ཙམ་ཞེས་སོགས་བཞིའོ། །བྱེ་བྲག་པས་གསལ་བ་སྔར་མཐོང་ནས་སྤྱི་འཛིན་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། གསལ་བ་ལ་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་སྤྱི་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པར་འདོད་དོ། །
གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོར་མེད་པས་དངོས་པོར་
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་ཆ་ཐ་དད་
མེད་པར་འདྲེས་པས་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཕན་ཚུན་ཞེས་སོགས་སྦྱར་ནས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཟུར་པར་མི་བྱེད་པ་རྒྱན་གྱི་ལུགས་ཡིན་
ལ། ལྷའི་ལུགས་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཞི་པ་འཆད་
པ་ནི། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་དང༌། སེམས་པ་ཅན་ཡིན་
མིན་ཐ་དད་པར་གྲངས་ཅན་རང་ཡང་འདོད་པས། དེ་འདྲའི་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་ངོ་བོ་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཁྱད་མེད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་དོ། །དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་དང་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་དག་དངོས་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བ་འགལ་ལོ། །
བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ་གལ་ཏེ་གསལ་བ་དེ་དག་ལ་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

625

སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དེ་གསལ་བ་དེ་དག་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱིའོ་ཞེས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕན་ཚུན་བལྟོས་མེད་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་པ་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་ནི་ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་གང་གིས་ཀྱང་སུན་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། གསལ་བ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གསལ་བ་ལ་མཚུགས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་འདི་ལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་བཅད་པ་དངོས་མེད་ཡིན་ཀྱང་དངོས་པོའི་གསལ་བ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་འགལ་བའི་དཔེར། མཐེ་བོང་མ་ཡིན་པ་དེ་སོར་མོ་ལྷག་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལྷའི་འགྲེལ་པར་བཀོད་དོ། །རྒྱན་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་ཞེས་འབྲེལ་མེད་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་གསལ་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། དེ་འབྲས་ཤེ་ན་ཞེས་སོགས་སྦྱོར་རོ། །ལྷ་ལྟར་ན་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལྔ་པ་ནི། སྤྱི་བློའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་རྟག་པ་གཅིག་པུར་འགལ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྟག་རྫས་ཡིན་ན་གསལ་བ་དང་འབྲེལ་མེད་དུའགྱུར་ཞིང༌། འབྲས་བུ་མིན་པས་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོན་པ། དེ་འབྲས་ཤེ་ན་དུ་མ་དང༌། ཞེས་སོགས་སོ། །སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དྲུག་པ་ནི། སྤྱི་བློ་“བརྡའ་དྲན་ལས་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེའི་སྣང་ཡུལ་
དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་དང༌། “བརྡའ་མི་
ཤེས་པ་ལའང་བ་ལང་ཁྲ་བོ་དང༌། ཁུ་ཡུ་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་སྤྱི་རྟག་དངོས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

626

མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། ནོག་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་ལས་
ལོག་པའི་དོན་གཅིག་དེ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཉེ་བར་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་སྟོན་པ་ནི། དངོས་གཉིས་ཞེས་སོགས་དྲུག་གོ་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི་གང་གིས་ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །
རྒྱན་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་རིགས་མེད་ཅེས་སོགས་སྨྲས་པ་ལ། མིག་སོགས་དེ་དག་ལའང་རིགས་རྟག་དངོས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་དཔེ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། དེ་དག་ལ་རིགས་རྟག་དངོས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་པ།
རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་ལ། ལྷ་ལྟར་ན་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བདུན་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དངོས་པོར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་ལ་བལྟོས་མེད་ཀྱི་ཡན་གར་བ་སྣང་

དགོས་པ་ལ། རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོར་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྒྲ་དང༌། ངོ་བོ་ལས་གཞན་ཞེས་སོགས་ནི་བུམ་གསལ་རྟོག་པས་འཛིན་པའི་ཚེ་ནའང་བུམ་པ་དེའི་མིང་གི་སྒྲ་སྤྱི་དང་ལྟོ་ལྡིར་བ་སོགས་ངོ་བོའི་དོན་སྤྱི་ལས་གཟན་པ་སྟེ་མ་གཏོགས་པའི་བུམ་སྤྱི་རྟག་དགོས་སྣང་བ་མེད་པའི་དོན་ “ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཞེས་སོགས་བཞི་སྤྱི་མཚན་དགོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད་པ་སྟོན་པ་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་དོན་དུ་སྔ་མ་ཕལ་ཆེ་བས་འཆད་ལ། འགྲེལ་པ་དེར་གོང་གི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལ་མགོར་གཞན་ཡང་ཞེས་རིགས་པ་རྣམ་གྲངས་པར་སྟོན་པའི་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚིག་ཡོད་ཀྱང་འདི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

627

ལ་མེད་མོད་ཀྱི། རིགས་པ་བརྒྱད་པ་སྟོན་པ་འགྲེལ་པ་དེའི་དོན་དུ་སྦྱོར་ནའང་རུང་བ་
ཙམ་སྣང་ངོ༌། །
དེ་ལྟ་ནའང་“ཤློ་1

ཀ་འདི་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་
དོན་བསྡུ་བ་ལ་སྦྱར་ན་ལེགས་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ནི། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌། རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོགས་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་བཟློག་པར་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་“ཏོ། །དེས་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཁྱབ་པ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་བསྒྲུབས་པ་འདི་དག་གིས་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་

གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་མིན་ཀྱང་དངོས་པོ་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་རུང་བར་སྟོན་པ་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཅེས་སོགས་རྐང་པ་དགུ་སྟེ། འདི་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དབྱེ་བའི་གྲངས་བྱང་རུང་བ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་ཡིན་གྱི། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པས། སྣང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོར་
མེད་ཀྱང་དེ་ཉིད་གང་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་པ་དང༌། རང་མཚན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་ནུས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྟེན་
གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་

1 ཀ ། ཤླཽ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

628

ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་པ་དེའང་རང་མཚན་བཞིན་དུ་སྤྱི་མཚན་ཡང་རང་དབང་པའི་གཞལ་བྱར་ཡོད་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཞེས་སོགས་ཏེ། གཞུང་འདིས་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་དག་ནི་ཆོས་འཁྲུལ་བ་སྟེ། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ། ལུགས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་“པ1

་དང༌། ཁྱབ་པའི་ལྡོག་པ་
དང༌། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་སོགས་གང་ཡང་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་མ་དམིགས་པས་འཇོག་དགོས་པས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི་སུས་ཀྱང་སྨྲ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ལུགས་དེ་ནི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་རྒྱང་པན་གྱི་རིང་ལུགས་གྲྭ་མ་ཉམས་པར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་མལ་པ་དག་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པའི་སྐྱེས་བུ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་དང༌། །འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་དུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཕན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན་ལ་དོར་བར་བྱ་བ་གནོད་པ་བསྐྱེད་པ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། འདོར་ལེན་བྱ་བ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ནི་གང་གི་ཡིན་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དེ་འདྲ་བའི་

1 ཀ ། བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

629

དཔྱོད་པ་འཇུག་པའི་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་ཕན་གནོད་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱད་པའི་རྟོགས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་ཕན་གནོད་ཀྱི་དོན་བྱ་བའི་ནུས་པ་རང་
མཚན་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྱི་ལའང་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་དཔྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའང་རང་མཚན་ཁོ་ནའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོར་ཕྱི་རོལ་པ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་འདྲའི་སྤྱིས་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་བྱེད་པར་རུང་དམ་མི་རུང་ཞེས་དངོས་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི། གཏན་མེད་དུ་ངེས་ཟིན་ནས་འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་དེ་
ལ་དཔྱོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ། །གཞལ་བྱ་དངོས་མེད་དགོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་གཙོ་བོ་དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྟོགས་ལྡན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་འཁྲིག་

པ་དོན་གཉེར་གྱི་བུད་མེད་ཀྱི་འདོད་དོན་དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་མ་ནིང་ཁྱད་པར་གྱི་
གཞིར་བཟུང་ནས་གཟུགས་བཟང་མི་བཟང་དཔྱོད་པ་དག་མཚུངས་སོ། །
དེས་ན་གཞུང་འདིར་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་“ཆོས

1

་མཆོག་
གིས་ཚད་མ་“གཉི་ག2

་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་དག་གི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་“བྱའི3

། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དངོས་སུ་འཇལ་བས་ཁྱབ་

1 ཀ ། ཚོས
2 ཀ ། གཉིས་ཀ
3 ཀ ། བྱ་ཡི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

630

པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་“ཚད1

་མ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དགག་གཞི་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་གཞལ་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས་དངོས་ཤུགས་གང་རུང་ལ་བློ་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་རང་མཚན་འཇལ་ན་མ་ཡིན་དགག་འཇལ་བར་ཟད་ཀྱི་མེད་དགག་འཇལ་བའི་དོན་མེད་ལ། རྟགས་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྟགས་དེའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་གང་དུའང་མི་འཐད་པས་དགག་གཞི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་སོང་བའང་དེ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགག་བྱ་ལ་ཚད་མར་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཕོང་པོའི་སྟེང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་དགོས་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་འགོག་བདེན་རང་མཚན་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་བར་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །
རྒྱན་ལྟར་ན་གཞུང་སྔ་མ་འདིས་དོན་དམ་པར་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་བསྟན་ནས། དོན་དམ་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོས་སྣང་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་གཞན་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོས་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བས་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་འདོད་ཅེས་འཆད་ཅིང༌། ཚད་མ་མདོ་དང་འགལ་བའི་དོགས་སྤོང་དུ་མི་འཆད་ལ། ལྷ་ལྟར་ན། གཞལ་བྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ནི་རང་མཚན་

1 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

631

གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་
ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་གཞན་སྤྱིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རང་གི་སྣང་བ་རང་མཚན་མིན་པ་ལ་རང་མཚན་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རང་མཚན་ལ་ཞེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་སློབ་དཔོན་བཞེད་པ་ཡིན་པས་རྟོགས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུར་
བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། ཞེས་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་པ་དང༌། རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ནི་རང་མཚན་ངོ་བོ་ཡིས། ཞེས་པ་འདིས་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་གཉིས་བསྟན་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། ཅེས་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སྤྱི་མཚན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་སྨྲ་ཞིང༌། རང་ལུགས་ལ་གཞུང་གོང་མའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་པ་རང་སྤྱི་དང༌། འདིའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་པ་མངོན་ལྐོག་ཏུ་བྱེད་ཅིང༌། ཡང་གཞལ་བྱ་དངོས་མེད་ཁོ་ན་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའང་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། ཞེས་པ་འདིས་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་ནི་
མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད་ཅེས་པའི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དངོས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་སོ། །
གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་བ་དེ་ནི་འགལ་ཁྱབ་ཡིན་པར་གཞུང་ཇི་ལྟར་འཆད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

632

ཚུལ་སྔར་བརྗོད་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཚད་མ་གཉིས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད་
དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ཡུལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་མིན་པ་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། རྩོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་དེ་དག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་
ལས་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྨིག་
རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བའི་བློ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་
ཅན། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་བསམ་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་དོན་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ནི་གསར་དུ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཆ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཞེན་པས། ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་བུམ་པ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པ་ལ་བུམ་པ་རང་མཚན་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་བུམ་པ་རང་མཚན་ལ་ཞེན་པར་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དེས་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་
བུམ་པར་ཞེན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ལྟ་བ་དང་

དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་ཚུལ་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་སྙམ་པ་དང་རང་གི་སྣང་བ་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྒྲ་མི་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

633

རྟག་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་ཞེན་སྟངས་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཚད་མ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པར་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། རང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་ལ་བསླུ་བ་མེད་པར་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་ཡང་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་ལ་མི་བལྟོས་སོ། །སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
བར་རྗེས་དཔག་རང་གིས་མི་འགྲུབ་ལ་རང་ཉིད་མྱོང་བའི་རང་རིག་གིས་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་སྣང་བཏགས་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དོན་སྤྱི་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་འགོག་པའི་རིགས་པ་དུ་མ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཉིས་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད། ཅེས་སོགས་འདི་དག་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྗེས་དཔག་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་

གཙོ་བོ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་དགོས་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློར་ཐལ། སྣང་ཡུལ་ལ་ལོག་ཤེས་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། རང་ལ་སྣང་བའི་དོན་སྤྱི་རང་མཚན་ཡིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཞིང་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

634

ན་རྟོག་པ་གཞིར་བྱས་ལ་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་ཚད་མ་དང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྤྱིར་ཡང་དེ་དག་ཡིན་དགོས་ལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་དང་ལོག་ཤེས་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡིན་ན་སྤྱིར་ཡང་དེ་དག་ཡིན་དགོས་ཏེ། རྟོག་པའི་
ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་སྣང་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །
འོ་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་རྒྱུས་གཏན་ལ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་འཁྲུལ་རྒྱུས་གཏན་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་བུད། མ་གྲུབ་ན་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་བུད། མ་ཁྱབ་ན་སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་བུད། ཐལ་ཆོས་ཕུང་མཚམས་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཅི་ལོག་གི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་བླངས་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །དེ་ནི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པར་ཐལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་དུ་སོང་ངོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་སྣང་ཚུལ་ནི་སྣང་ཡུལ་ཞེན་ཡུལ་“གཉི་གའི1

་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཞེན་ཡུལ་
རྟོག་པ་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་པའམ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པས་ནི་མདོ་སེམས་གང་གི་སྐབས་སུའག་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ལ། སེམས་ཙམ་

1 ཀ ། གཉིས་ཀའི

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

635

པའི་ལུགས་ལ། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
ཁྱབ་ན་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དེ་ཉིད་སྔོན་པོ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པས་ཁྱབ་པ་བུད། སྔོན་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབག་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གཉིས་ཁྱབ་པ་མཚུངས་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ལ་“དེར

1

་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། དེ་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལ་སྣང་བའི་དོན་སྤྱི་རང་མཚན་ཡིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གཉིས་ཁྱབ་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་འདི་འདྲ་བ་ནི་དོན་མཚུངས་པ་ལྟ་ཞོག་ཚིག་ཀྱང་མཚུངས་པ་རང་དུ་མི་སྣང་ངོ༌། །གཞི་གྲུབ་ན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་དེ་བས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་གྱི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

1 དར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

636

ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་དེ་དག །དེ་ཡི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་
ཤེས་པ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པས་གཞུང་ལ་ཚིག་འདྲ་འཕེན་
པས་ངལ་དུབ་ཀྱིས་རང་གི་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །ལོག་པ་ཤེས་པ་
ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་
ཡིན་པས་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་སུ་འཇོག་པས་འཁྲུལ་ཤེས་དང་ལོག་ཤེས་འཇོག་མཚམས་རིགས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲའོ། །གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་ངོ་བོས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་

འགྲེལ་པར་ལྷ་དབང་བློས་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོའི་ཐལ་བ་གཉིས་དང་ལྡོག་དོན་འཕངས་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་བཀོད་པ་ན། གང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་སེར་གྱི་ནད་ཀྱིས་སེར་པོར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའོ། །
རྗེས་སུ་དཔག་པའང་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པའོ། ཞེས་པའི་ཐལ་སྦྱོར་དང༌། བཟློག་པའི་སྦྱོར་བ་དག་ནི། ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་འགལ་བ་དམིགས་པའོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་འདི་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དང༌། རྟོགས་ན་འཁྲུལ་པ་ཚད་མ་མིན། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སོར་བཞག་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་ཁས་ལེན། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་མ་འཁྲུལ་

བ་སྨོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་“བསལ1

་བ་དང༌། དེ་ལྟ་ནའང་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་

1 ཀ ། གསལ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

637

ཆེད་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་“པ1

་དང༌། རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དེ་
མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འཐད་ལྡན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པའང་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བསལ་མོད་ཀྱི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་
བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། ཁྱེད་ལ་ནི་འདི་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །
སློབ་དཔོན་ཆ་པ་ན་རེ། རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་དོན་
སྤྱི་ཤེས་བྱར་སྣང་བ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཕྱི་རོལ་དང༌། གཅིག་ལྟ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བློ་དེ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་ཤེས་བྱ་དང་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་གཅིག་མ་ཡིན་པས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་སྣང་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་སྤྱི་དོན་སྤྱི་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཁྱབ་པ་གཞུང་གི་དོན་ཐོབ་ཡིན་པས་སྤྱི་མཚན་ལ་རྟོག་པའི་སྣང་
ཡུལ་གྱིས་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། གཞི་གྲུབ་ན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་གཞུང་གི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེའང་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་
པར་ཕྱོགས་སྔ་མ་འགོད་པ་ན་ཐལ་བས་འཕངས་པའི་ཟློག་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་
བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གོང་དུ་བརྗོད་མ་ཐག་པ་དེ་ལ་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

638

འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ངེས་པར་སྟོན་པ། རྣམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མཐོང༌།
ཞེས་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་གཉིས་པ། གང་ཞིག་གང་གིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་གིས་གཟུགས་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །
རྗེས་སུ་དཔག་པའང་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། ཞེས་བཀོད་པ་དེ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ལན་བཏབ་ཟིན། ཞེས་པ་དང༌། ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ལ་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུ་
འཛིན་བས་མ་ངེས་པ་རྒྱས་པར་འཆད་པ། ནོར་བུ་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ། ཞེས་སོགས་སུ་བྱས་སོ། །འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཁྱབ་པ་ལ་བློ་དེས་མ་ངེས་པར་བཤད་པ་འདིས་བློ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགྲེལ་པ་དེའི་ལུགས་སུ་གསལ་ལ། ཤཱཀྱ་བློས་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་དོ། །དེས་ན་འཐད་ལྡན་དུ་འདི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ་དགག་པ་དམིགས་ཕུག་ནས་མཛད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་བཀག་པར་གསལ་ལོ་ཞེས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུང་ངོ༌། །
དེ་ལ་ཆོས་མཆོག་གིས་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་འགྲེལ་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན་འདི་ལྟར། ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་ཤེས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་

རྗེས་དཔག་ཏུ་དགོངས་ནས་དཔེར་བཀོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ནོར་བུ་དང་ནོར་བུའི་འོད་གང་རུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང༌། ཚད་མ་ཙམ་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

639

ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། གཞུང་འདི་དག་གིས་དགག་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ནི་རྗེས་
དཔག་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་སླུ་བའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྗེས་དཔག་ཙམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དཔེར་བཀོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་གི་དབང་པོ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་སྒྲོན་མེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བའི་སྒོ་ནས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཏན་ཚིགས་རྣམས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། འདི་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་སྐབས་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དེ། ནོར་བུའི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའོ་ཞེ་ན། གཞི་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱི་མ་ཞེན་
གྱིས། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པས་ཞེན་
ཡུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞི་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དེ་མཐོང་བ་འདི་ནོར་བུའམ་ནོར་བུའི་
འོད་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ལྷ་སྦྱིན་ནམ་མཆོད་སྦྱིན་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ན་ལྷ་སྦྱིན་ལའང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ལ་མཆོད་སྦྱིན་ལའང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞན་དུ། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བའི་དོན་དེ་ནོར་བུར་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ལ་ནོར་བུའོ་འོད་དུའང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འདི་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ནོར་བུའི་འོད་རྟགས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

640

ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུའི་འོད་དུ་མ་རྟོགས་པར་ནོར་བུར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མའང་མ་ཡན་ཏེ། ནོར་བུའི་འོད་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་

ཡང་ནོར་བུ་དངོས་ཤུགས་གང་ལའང་མ་རྟོས་པའི་ཕྱིར་དང་འོད་སྒོ་གསེབ་ཏུ་མཐོང་ལ་ནོར་བུར་པའི་ཕུགས་ལྟ་བུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་གཟུང་
ཡུལ་དེའི་ཡུལ་དང་དུས་སྤངས་ཏེ་གནས་པ་ལ་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་པ་ལ་ནི་སླུ་མེད་ཕྱིར། །འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསམ་དོན་ནམ་དཔྱད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་གང་བསམས་པ་དེར་མ་ཐོབ་ལ་གང་ཐོབ་ས་དེར་ཡོད་པར་མ་བསམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོ་གསེབ་ཏུ་འོད་མཐོང་བ་ན་དེར་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་བསམས་ཀྱང་ར་བའི་ཕུགས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནོར་བུ་དང་དེའི་འོད་གོ་ས་ཐ་མི་དད་དུ་གནས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

མཐོང་བའི་ཚེ་འདི་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་སྐབས་འདིའི་དཔེར་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་དང༌། རགས་པ་དང་ཕྲ་བས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔོན་པོ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་ཀྱང་
ཐོབ་པའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་སྔོན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་སྔོན་པོ་ཐོབ་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་ནའང་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་པར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇོག་ནུས་སུ་ཆུག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་པས་སྔོན་པོ་ལས་རྫས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

641

གཞན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ར་བའི་ཕུགས་སུ་ཐོབ་པའི་ནོར་བུ་ནི་སྒོ་གསེབ་ཏུ་མཐོང་བའི་ནོར་བུའི་འོད་ལས་ཡུལ་སྤངས་པའི་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་རྟོགས་པའི་སྔོན་པོ་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ་ཐོབ་པ་ནི་ཕྲ་མོ་ཐོབ་ཅིང་རགས་པ་དང་ཕྲ་བའང་འགལ་བས་སྔོན་པོ་འཛིན་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེ་ན། སྔོན་པོ་རྟོགས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་རྟོགས་ཀྱང་མཐོང་བའི་སྔོན་པོ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མའི་རང་
བཞིན་ཡིན་ལ། ཐོབ་པའི་ཚེའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཐོབ་པས་གང་བཅད་པ་དེ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
རྒྱན་མཁན་པོས། དེ་ཕྱིར་ནོར་བུའི་འོད་ལས་ནི། །ནོར་བུ་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་
ནི། །དེ་ཉིད་དུ་ན་མངོན་སུམ་མམ། །ཡང་ན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཅེས་ངེས། ཞེས་བཤད་ལ། དེའང་མི་འཐད་དེ། ནོར་བུའི་འོད་ནོར་བུར་འཛིན་པ་དང༌། སྒོ་གསེབ་ཀྱི་ནོར་
བུའི་འོད་མཐོང་བ་ལས་གཞི་དོན་ནོར་བུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་རང་འབྲས་ལོག་ཤེས་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་ཡིན་པས་ཚད་མར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་དངོས་སུ་རྒལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚིག་གི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་དོན་རང་མཚན་མི་འཛིན་པས། དེ་ལས་དོན་རང་མཚན་ཐོབ་པར་ནུས་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཁོ་ལ་བརྟེན་ནས་
དོན་རང་མཚན་འཐོབ་པར་མཐོང་བས། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

642

མཚན་འཐོང་ནུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ། །དེ་ལས་རང་མཚན་འཐོབ་པར་ནུས་ན་འཁྲུལ་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་ལན་བཏབ་ཟིན་ཏོ། །
རྣམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་
འཆད་པ་ནི་ནོར་བུའི་འོད་དང་སྒྲོན་མེའི་འོད་དག་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིས་སྐྱེས་བུ་ནོར་བུ་འཐོབ་ཕྱིར་དུ་མངོན་པར་རྒྱུག་པ་ན། བློ་དེ་གཉིས་ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱུད་ནས་ནོར་བུ་རང་མཚན་འཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་ལ། སྒྲོན་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པས་བརྒྱུད་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཇི་ལྟར་བློ་དེ་གཉིས་བརྒྱུད་ནས་ནོར་བུ་འཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར། སྒྲ་
མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་ནི་དེ་ལྟར་སྣང་གི་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལྟ་བུ་དག །སྒྲོ་
མ་བཏགས་པར་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་སྣང་བའི་གཟུང་དོན་མེད་པར་མཚུངས་ནའང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་དཔག་དེ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་རིགས་ཏེ། དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཀྱང༌། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་དེ་རང་གིས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་གཉིས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ལྟར་དོན་གཉིས་ལང་ཡོད་ཅེས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་གྱི།

ལོག་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་དོན་རང་མཚན་བརྒྱུད་ནས་འཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཙམ་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པའི་དཔེར་བཀོད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

643

གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། ད་ནི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་གང་འཇལ་བའི་གཞལ་བྱ་ནི་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་ན་ཤེས་པ་གང་ལ་དོན་རང་མཚན་
གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཉེ་བའི་ནུས་པའམ་སྟོབས་ལས། དེ་འདྲའི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་དང་མེད་ན་མེད་པའི་ལྡོག་པ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་ཡུལ་དེ་རང་ལ་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ་
དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས། དོན་རང་
མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རག་གི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ཅན་
གྱི་བློས་རང་དབང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ལ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
གཞལ་བྱའི་དངོས་པོའམ་རང་མཚན་ད་ལྟར་དབང་པོ་ལས་འདས་ཤིང་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཚད་མས་
རྟོགས་ནུས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་རྟོགས་པའི་རྟེན་ནི་དོན་གཞན་རྟགས་ལ་བལྟོས་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་རྟགས་དེ་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

644

ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་ལ། “ནི1

་ཞེས་པའི་དགར་ཚིག་
གིས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་ན་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འཕངས་སོ། །
རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དུ་བས་ལ་ལ་མེ་གོ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གོ་བྱེད་དུ་བའི་རྟགས་ལས་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེ་“གཉི་ག2

་

ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མེ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཀྱི། མེའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གསལ་བ་དང་འབར་བ་དང་ཙནྡན་ལས་འབྱུང་བ་སོགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཙམ་ལས་གཞན་རང་མཚན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ནི་རྟོགས་པ་མི་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་
ཆོས་ལས་ནི་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ལ། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་འཇལ་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དངོས་ཞེས་པ་ནས་རྟོགས་མི་འགྱུར་གྱི་བར་གྱིས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ནས།
གཞུང་འདིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་བཤད་པ་ན་སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དེ་གཞལ་བྱ་གང་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གཞལ་བའི་སྒོ་

1 ན
2 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

645

ནས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་གཉིས་པོ་འདིར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་མཐའ་ཆོད་ནས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ལྷས། གལ་ཏེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གྲངས་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང༌། ཆོས་མཆོག་གིས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་གྲངས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེ་ནི་གསལ་བ་ཐ་དད་པའི་མཐར་ཐུག་པས་བསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་བསྟན་ན་མཚན་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བརྗོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་བཤད་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུས་ནས་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པས་ལོག་རྟོག་གང་བསལ་བ་བཅས་པ་བཤད་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། ཞེས་སོགས་དྲུག་སྟེ་ཚིག་དོན་གོ་སློའ། །ོདེ་ལ་གཞན་བྱ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཞལ་བྱ་གང་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་

སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་པ། ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་གཞལ་བྱ་གང་རྟགས་སྟོབས་
ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པ། དོན་གང་གང་ཟག་གང་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་དུ་མ་སོང༌། ལྐོག་གྱུར་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་མ་སོང་བས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

646

རྟོགས་པ་པོའི་ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བལྟོས་ནས་གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་རྣམ་
པར་འཇོག་པས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་སོ་སོ་དང་གང་ཟག་གཅིག་གིའང་
གནས་སྐབས་སོ་སོ་ལ་བལྟོས་ནས། གང་ཟག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལས་གཞལ་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང༌། གང་ཟག་གཅིག་གིའང་གནས་སྐབས་སྔ་མ་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་གནས་སྐབས་ཕྱི་མར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པས་མངོན་ལྐོག་གི་མཚན་ཉིད་འཆོལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ། ལྷ་སྦྱིན་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོད་སྦྱིན་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ “གཉི་ག1

་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ལ། དོན་འདི་ནི་ལྷའི་འགྲེལ་པ་ན་གསལ་བར་ཡོད་དོ། །བུམ་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་གི་བུམ་མེད་ལྟ་བུ་ས་ཕྱོགས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང༌། དེ་ལ་ཚད་མ་དེས་མྱོང་
སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་དང༌། བུམ་མེད་དེ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་དང༌།
དབང་ཤེས་དེ་བུམ་མེད་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་
པས། མངོན་གྱུར་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་ལྐོག་གྱུར་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་

པ་མི་བཟུང་ངོ༌། །འདིར་ལྷའི་འགྲེལ་པར་མཐའ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དག་གི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན་འདི་ལྟར། དོན་གང་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་རང་མཚན་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་སྣང་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

647

བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རྟོག་པ་ལ་རང་མཚན་དེ་དག་མངོན་གྱུར་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་ལྐོག་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་མཚན་རྟོག་པས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པས་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་དོན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ཚེ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ལས་
ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ནང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟོགས་པས་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་འགྱུར། དེ་ལྟ་ན་བདེ་སོགས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྟོག་པས་
ཀྱང་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་གཟུགས་བལྟ་བ་ལ་མིག་དབང་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་ནས། དབང་པོ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱོན་འདི་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྔར། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ཞེས་སོགས་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། །རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འདྲ་ན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པས་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བས་དབང་པོ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ལྷ་དབང་བློས། དེ་ལས་གཞན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

648

དངོས་དབང་པོ་འདས། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་མཐའ་དཔྱད་ནས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་རང་མཚན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པ་དམིགས་ཕུག་ནས་རྒྱས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་དེ་ལྟར་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་གཉིས་ལས། གྲངས་ཉུང་བར་སྨྲ་བདག་གི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྒྱང་པན་ན་རེ། དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན། དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་དང་མཚན་གཅིག་པུ་དང་ཚད་མ་
མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཉིད་དུ་ཟད་དོ་ཞེ་ན། ཕན་གནོད་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་རྟོག་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་གཞལ་

བྱ་རང་མཚན་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་ཁོ་བོའང་འདོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་དངོས་མེད་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་དེ་ཁྱོད་རང་གིས་ངེས་སམ་མ་ངེས། མ་ངེས་ན་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་བཀོད་པ་དོན་མེད་ལ། དེས་ན་དངོས་མེད་ལ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་དང༌། དེ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་
ལས་གཞན་དུ་འདོད་དགོས་པ་དང༌། དབང་མངོན་གྱིས་དེ་དངོས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་
མི་ནུས་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། རྐང་པ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་“ལྔས1

་བསྟན་ཏོ། །
གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དབང་མངོན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་འདོད་ཀྱི་དེ་དག་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་
ལོག་པ་ལས་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་དག་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་ལོག་པ་ནི་དེ་དག་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་

1 ཀ ། ལྡས

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

649

དངོས་པོ་མེད་ཙམ་གྱི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་དེས་སྤྱི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་སོགས་མེད་པར་ངེས་པ་དང་རང་ཚིག་འགལ་བའམ། ཡང་དེ་དག་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་ལོག་པའི་ཕྱིར། དགག་གཞི་དེར་དགག་བྱ་དེ་དག་“མེད

1

་པར་ངེས་པ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་
ན། དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ལ་རྟགས་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་པར་
འདོད་དགོས་པས་རྟགས་དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འདོར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །མི་དམིགས་པའི་རྟགས་འདོད་དགོས་པར་མ་ཟད་ཁྱོད་ལ་འབྲས་རྟགས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་འདོད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། གཞན་སེལ་ཞེས་སོགས་ལྔའོ། །རྟགས་ལྟར་སྣང་འགའ་ཞིག་འཁྲུལ་པར་མཐོང་བས་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟགས་ཆས་མེད་ན་
མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་རྟགས་དག་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སླུ་བ་མི་སྲིད་

པར་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ། གལ་ཏེ་ནས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཀྱི་བར་རོ། །
གཞན་ཡང་སྤྱིའི་བློ་ནི་“ཚད2

་མ་མིན་པས་ཁྱབ་ན། སྔོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་
སྐྱེད་མོས་“ཚལ3

་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་ལ་སོགས་པ་ད་ལྟར་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་
དེ་དག་ཀྱང་མེད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། “དེ

4

་ལྟར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་

དམིགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན། གལ་ཏེ་དེ་དག་
1 མད
2 ཆད
3 ཆལ

4 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

650

ཀྱང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གཞན་དུ་ནི་རྟོགས་ལ། དུས་ནམ་ཡང་མ་མཐོང་ན་
མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོགས་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་དབང་པོའི་བློ་ནི་
དངོས་སུ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
དེ་དག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི་བློ་དབང་ཤེས་དང་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་དག་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་དག་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པས། དབང་སོགས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཚད་མར་འདོད་དགོས་ཏེ། “ཚད1

་མ་གང་ཞིག་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་

རང་གི་གཞལ་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བར་ནུས་ཤིང༌། རྣམ་རྟོག་མེད་པར་གྱུར་བའི་ཤེས་པས་རང་གི་གཞལ་བྱའི་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཛིན་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །
གྲངས་མང་བར་འདོད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གལ་ཏེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་དང་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཞེས་རྩོད་པ་བཀོད་པ་དེའི་དོན་བཀྲལ་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གཞལ་བྱ་

1 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

651

རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངས་ན་ཁ་དོག་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་དང་ཁ་དོག་རང་མཚན་འདྲེས་པའི་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཤིང༌། རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་ནི་འཇལ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔར་ཁང་ནང་དུ་ཙནྡན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང༌། ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་ཁང་ནང་
དེ་ནས་དུ་བ་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་ན་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་དྲན་
པ་ནི་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་མངོན་རྗེས་ལས་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་བློ་དེ་ལ་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་མངོན་སུམ་ཚད་
མ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་དང་སྦྱར་ན་རྟགས་དུ་བ་ཙམ་དང་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་མེ་ཁྱད་པར་ཙནྡན་གྱི་མེའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཚེ་གོ་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་བ། །སྤྱི་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གཞལ་བྱ་གཉིས་ལས་མང་བའི་ཕྱིར་“ཚད1

་མ་རྣམ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཉིད་
ཡིན་པས། ཚད་མ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་
ལས་གཞན་རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གསུམ་པ་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་གཅིག་པུ་ཡིན་པའི་གྲངས་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཅིག་ལའང་ཚད་མ་དུ་མ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་དང་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་རང་མཚན་གཅིག་ལ་འཇུག་པར་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་ལའང་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་སེལ་བར་

1 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

652

མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
འདིར་ཕྱི་“རོལ

1

་པས་ཀྱང་སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པས་སྤྱི་
གང་ཡིན་སྤྱི་མཚན་དུ་འདོད་པར་གོ་སྟེ། ཁ་དོག་ནི་མི་རྟག་ཉིད་དུ་རྟོགས་མི་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་པས། མུ་སྟེགས་རྣམས་གང་ལ་འཁྲུལ་བའི་གནས་དེར་བོད་ཀྱི་

རྟོག་གེ་པ་དག་ཀྱང་འཁྲུལ་པ་ཤས་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་ཞེས་བདག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་དེའི་ལན་ནི། ཚད་མ་མདོར། དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་ཕྱིར་ཚད་མ། །གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཡང་ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཐུག་པ་མེད་འགྱུར་དྲན་སོགས་བཞིན། ཞེས་ཞ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱིས་རྩ་བ་ལོགས་སུ་བསྒྱུར་
བ་ལས་འབྱུང་ལ། རང་འགྲེལ་མར་ཐུང་དད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་ལ་རྐང་པ་
དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང༌། དེ་ལ་རབ་
སྦྱོར་ཕྱིར། ཚད་མ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཁ་དོག་འདི་དག་ལས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་བཟུང་ནས། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ཡིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
འབྱུང་བའི་དོན་ནི། ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་ཏེ། གཉིས་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་སྟེ་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཁ་དོག་རང་མཚན་དང༌། ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་

ནས། ཕྱིས་རྟོག་པ་རང་ལ་སྣང་བ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁ་དོག་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་

1 རལ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

653

པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་ཞེན་ཅིང༌། ལ་སོགས་པ་རང་ལ་སྣང་བའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་ཞེན་ཏེ། ཁ་དོག་ནི་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པར་ཡིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁ་དོག་རང་མཚན་དང་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་སྦྱོར་བའི་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་དོན་གསལ་
བར་བཤད་པའོ། །
རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ཡང་ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་དོན་དེ་ཉིད་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཚད་མ་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི། ཚད་མ་ཐུག་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དྲན་སོགས་བཞིན། དྲན་པ་ནི་དྲན་པ་ཉིད་དོ། །དཔེར་ན་དྲན་པ་དང༌། འདོད་པ་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་སྔར་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་ན། ཡང་ཡང་ངོ་ཤེས་པ་ཡང་མིན།
ཞེས་པ་དང༌། རང་འགྲེལ་ལའང༌། གང་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པའང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ཡོད་པར་མངོན་ལ། དེའི་དོན་འཆད་པ་ན་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་

ཡང་སྒྲའི་ནུས་པ་འདོན་ཚུལ་བཤད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ནི་སླར་ཡང་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཁྱད་པར་

མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཞེས་ཕ་རོལ་པོས་སྨྲས་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཡང་ཡང་ཤེས་པ་ཡང་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

654

ཡིན་ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་གི་རྒྱུན་འགག་ཁ་མ་
ཐ་མའི་མི་རྟག་པ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་བློ་ལྟ་
བུའོ། །དེས་ན་རྩ་འགྲེལ་སྔ་མས། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན་ནས། རྩ་འགྲེལ་ཕྱི་མ་འདིའི་ཡང་སྒྲས། ཚད་མ་སྔ་མས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་གཞལ་བའི་རྗེས་སུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དྲན་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡང་ཡང་ངོ་ཤེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། ངོ་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་བྱ་བ་ནི། གང་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་“ཏོ། ཞེས་དང༌། ཡང་གི་སྒྲས་མངོན་སུམ་གྱིས་

བཟུང་བ་ཁོ་ན་ལ་སླར་ཡང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་གང་འཛིན་པ་དེའང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །
དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་དམ་པར་སྣང་ངོ༌། །དེ་ལ་འདིར་མདོའི་དོན་དེ་ལྟར་ནུས་པ་སྟན་པའི་སྒོ་ནས་མཐའ་དཔྱད་དེ་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པ་ན། མདོ་ཚིག་སྔ་མ་རྩ་འགྲེལ་དང་ཕྱི་མའི་ཡང་སྒྲའི་དོན་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས། གཞལ་བྱ་ངེས་ན་ཁ་དོག་ནི། །མི་རྟག་ཉིད་དུ་རྟོགས་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་ལན་དུ་མཛད་ནས། སྐྱོན་འདིར་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་ལའང་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད་དེ། དེའང་ཅི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཚད་མ་གསུམ་
པར་སྨྲ་བ་དེ། བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་དམ། འོན་ཏེ་
མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྟོག་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

655

པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་དྲན་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་“རྗེས1

་དཔག་ཚད་མ་
ཡིན་པས་“དེ

2

་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པ། འཛིན་པ་ནི་
ཚུལ་འདིར་འདོད། ཅེས་པའི་བར་དང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ལན་འདེབས་པ། གཞན་དུ་བཟུང་བ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སོ། །
མདོའི་རྩ་འགྲེལ་ཕྱི་མས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་འགོག་པ། སྐད་ཅིག་སོ་སོར་ཐ་དད་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལ་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཚད་མ་གསུམ་པ་ཡིན་ལ་འགོག་པ་ལ་དངོས་དང༌། འཕྲོས་དོན་གྱི་མཐའ་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས་དངོས་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་
ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གསུམ་པ་ཡིན་པས་གྲངས་ངེས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་གི་དོན་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྦྱོར་བས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་མཚན་ལ་འཇུག་ཅིང་ཐོབ་པར་
འགྱུར་གྱི། རང་མཚན་ལ་འཇུག་པ་དང་འཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང༌། གང་ལ་དངོས་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་

བོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་ཁ་དོག་དེ་
ཉིད་མི་རྟག་པར་བཟུང་ཞིག་ཡོངས་སུ་དཔྱད་པ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལའང་ཁ་དོག་མི་
1 རྗས
2 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

656

རྟག་པར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་བསྒྲུབ་པའམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྱི་མཚན་བཟུང་བས་རང་མཚན་འགྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་སྤྱི་མཚན་ལ་གཞན་རང་མཚན་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་འདེབས་པ་ལ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་ནས་དེ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། དེའི་སྒོ་ནས་དེ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་ནས་དེ་རྟོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འགྱུར་བས་མི་ལེགས་སོ། །དེས་ནི་འདི་ལྟར། རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་མི་འཐོབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་ལ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་ཏེ་རང་མཚན་དེ་ལ་ཞེན་ནས་འཇུག་ཅིང༌། །སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་དང་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྗེས་དཔག་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དོན་དེ་ཉིད། དངོས་གང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་

ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ལྷ་རྒྱན་“གཉི་གའི1

་འགྲེལ་པ་ནའང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །
འདི་ལ་སྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་དང༌། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་འབྲེལ་པའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་པ་ལ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་

1 ཀ ། གཉིས་ཀའི

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

657

པ་དང༌། གཞུང་གི་ཚིག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་མི་འཐད་པར་སྨྲ་བ་དག་གི་ལུགས་དགག་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་དེ་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་འདོད་པ་
དང༌། དེ་ལའང་གཉིས་ལས། གཅིག་ནི་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་
པ་དང༌། གཞན་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ།
སྔ་མ་ནི་རྟགས་འཛིན་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། ཕྱི་མ་ནི་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདོད་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། དེ་ལ་དགག་པ་བརྗོད་པ། གལ་ཏེ་རྟགས་ནི་འབྲེལ་ཉིད་དུ། འཛིན་པ་རྟགས་ཀྱི་བློ་ཡིན་ཞིང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་ཡིན་
ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། དེ་ལའང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། གཞན་ཞིག་ཁ་ནས་འབྲེལ་ཤེས་ཤིང༌། དེར་ཡང་དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་

འབྲེལ་པ་རྗེས་དཔག་གིས་ཤེས་ན། དེ་ལའང་རྗེས་དཔག་གཞན་ཞིག་གིས་ཤེས་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་རྟགས་འཛིན་གྱིས་དཔེའི་སྟེང་དུ་འབྲེལ་པ་བཟུང་ཡང་ཆོས་ཅན་གྱི་

སྟེང་དུ་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འབྲེལ་པ་བཟུང་བས་ལྷག་
པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དཔེའི་སྟེང་དུ་འབྲེལ་པ་བཟུང་བས་ཆོག་མོད། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བཟུང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཆོས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། བསྒྱུབས་བྱའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་འབྲེལ་པ་ཉིད་བསྒྲུབས་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

658

རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པས། དེ་ནི་ཆོས་
ཅན་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་ཞིང་ཡང་འདི་ལྟར། འོན་ཏེ་རྟགས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི། རྟགས་ཉིད་དུ་ནི་རྟོགས་བྱེད་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དེར་
སྣང་བས། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་དུ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ལ། དེ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་འབྲེལ་བར་ནི་
མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་འབྲེང་བའི་དྲན་པས་བཟུང་ངོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་རྟགས་འཛིན་
ཡིན་ན་རྟགས་འཛིན་གྱི་བློ་དངོས་པོར་སྣང་བས་སྟོང་པར་རང་གིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལ། འོན་ཏེ་དྲན་པ་རྟགས་འཛིན་ཡིན་ན་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་སླུ་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ། ཞེས་ཟེར་ལ་རྒྱན་མཁན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ནི། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་ནི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ལ། འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཅིང༌། དེའང་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་དང་ལྡན་“པ1

་ལ་ནི་དུ་བའི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ལྟ་
བུ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་ཡིན་ལ། གོམས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ནི། ཚང་མང་གི་དུ་བ་དང་སྣང་བ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྟགས་ལས་དུ་པར་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་རྟགས་འཛིན་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པ་རྟགས་འཛིན་ཡིན་གྱི།

འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་རྟགས་འཛིན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་སྒྲ་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་འཛིན་པ་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་སུ་བཞེད་པ་མིན་པའི་ཚུལ་

1 བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

659

འཆད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཕྱོགས་སྔ་མའི་འདོད་པ་མ་ལོངས་ལ། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་

འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ཁོ་ན་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བཞེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་དེའི་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་

མེད་ན། འདིར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་དང་རྟགས་
ཅན་གྱི་བློ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བཤད་པ་དང་ཆེས་འགལ་ཞིང༌། འབྲས་
རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་ན། དེར་སྣང་བ་ཡིས་ནི། སྟོང་ཡང་ཞེས་པ་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་རྟགས་འཛིན་དང་རྟགས་ཅན་“གཉི་ག1

་ལ་བཤད་པ་

དང་འགལ་ལོ། །
ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་འགོག་པ་ན་ལོ་ཙཱ་བ་ན་རེ། རྟགས་
ཅན་གྱི་བློ་མི་སླུ་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་མི་སླུ་པར་
བསྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་འབྲེལ་མེད་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་སླུ་པ་ཡིན་ན་རྟགས་
ཅན་གྱི་བློ་ཉིད་ཡིན་གྱི་དེའི་རྒྱུར་མི་འཐད་ལ། རྟགས་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ན་རྟགས་ཅན་
མི་སླུ་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་མི་སླུ་པར་བསྒྲུབ་པ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་བ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་
ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཚུལ་གསུམ་ལ་མི་སླུ་པར་མ་གྲུབ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་མི་སླུ་པར་འགྲུབ་མི་སྲིད་ལ། དེ་འདྲའི་རྟགས་ཅན་
རྗེས་དཔག་མི་སླུ་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རྟགས་འཛིན་སེམས་མི་སླུ་པར་བསྒྲུབ་པ་འབྲེལ་མེད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ། དེ་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

660

བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབ་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །
རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཡོད་ན། རྟགས་ཅན་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། རྟགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡོད་ན་དེར་སྣང་བ་ཡིས་སྟོང་པར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་དག་ཀྱང་ཆེས་མི་འཐད་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ལྟོས་མེད་དང་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་སྨྲས་པ་ལ། དེ་དག་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་པ་འཕངས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྟགས་འཛིན་མགོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་མི་དགོས་ཤིང༌། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན་མི་སླུ་བར་འགལ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་རྗེས་དཔག་ལ་ཞུགས་པ་དེ་འདིར་དམིགས་ཕུག་ནས་དཔྱོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པས་དཔྱད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་

འཛིན་སེམས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་དཔྱད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུགས་གཞན་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པར་གྱུར་པས་ཆོས་མཆོག་གི་
བཞེད་པ་ཉིད་གནོད་པ་དང་བྲལ་བར་གནས་སོ། །དེ་ལ་འཐད་ལྡན་དུ། རྟགས་མི་འཁྲུལ་པར་འཛིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་ཆོས་ཅན་ལ་མི་བལྟོས་པར་ཁྱབ་པ་སྤྱིར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཟུང་བ་ན་བཟུང་ཟིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་མི་འཁྲུལ་བ་གང་ཡིན་པ་དྲན་པ་སྟེ། བཟུང་ཟིན་པའི་མི་འཁྲུལ་བ་མ་དྲན་ན་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་ཚིག་དོན་བཤད་ན་འདི་ལྟར། རྟགས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

661

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཁྱབ་པ་འཛིན་པ་རྟགས་འཛིན་དུ་སྔར་སྨྲས་པ་དེ་ལ། དེ་འདྲའི་ཁྱབ་པ་འཛིན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་ “ཚད1

་མས་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར། རྟགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཁྱབ་པ་སྤྱིར་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་ནི་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་བཟུང་བ་ན། དེའི་རྗེས་སུ་སྔར་
བཟུང་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཁྱབ་པ་དེ་སླར་ཡང་དྲན་པ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་བཟུང་ཟིན་པའི་མི་འཁྲུལ་བ་སླར་ཡང་མ་དྲན་ན་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། འདིས་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་བོ་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཁྱབ་པ་

སྤྱིར་འཛིན་པ་དང་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པ་
མ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱབ་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་དཔྱད་ཤེས་གཉིས་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་དཔྱད་ཤེས་ཀྱང་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང༌། ཚད་མ་དེ་དག་གིས་དྲངས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དཔྱད་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་འཛིན་
སེམས་སུ་་བྱ་དགོས་སོ། །“འོ་ན

2

་མདོ་ལས། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་

1 ཆད
2 འོན

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

662

པའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་
ཞེ་ན། དེ་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཙམ་དང་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་བར་དུ་དྲན་པས་ཆོད་པར་སྟོན་“པ1

་མ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་“བར2

་དུ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་ཆོད་པར་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཐད་ལྡན་ལས། དེ་ལས་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་པ་ཉིད་དྲན་པ་ཉིད་ལས་ཡིན་ཏེ། དེའི་དྲན་པ་ཉིད་ནི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་འདིས། དྲན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་རྟགས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
འོ་ན་རྟགས་འཛིན་སེམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་ནང་ཚན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་མངོན་སུམ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་ཟུར་ཙམ་ཡང་
མ་བཤད་ཀྱི། རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །
རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང༌། ཞེས་པའི་རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་ཤིང༌། རྗེས་དཔག་དངོས་ལ་རྗེས་དཔག་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་ཅན་རྗེས་
1 བ
2 པར

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

663

དཔག་དངོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཙམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་སྒྲས་བཏགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་
ཉིད་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ཁྱབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེས་ན་རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཙམ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང༌། དེའི་ནང་ཚན་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་དང་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པ་“གཉི་ག1

་ཡོད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་བྱས་པ་དང་དུ་བ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཀྱི་གཞི་ལྡོག་གི་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པ་
རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་མི་རུང་བ་འཐད་ལྡན་ལས་ཀྱང༌། དུ་བའང་བྱས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་བཟུང་བ་ནི་རྟགས་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་བཟུང་
བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའང་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ཞེས་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་གོ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་ཆོས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པ་ཙམ་གསུངས་པ་མང་བས། བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པའི་ཚིག་གང་བྱུང་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་ལ་མི་བཟུང་“ངོ

2

༌། །གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་སྒྲ་རྟག་པར་
བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། བྱས་པ་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན།
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་
1 ཀ ། གཉིས་ཀ
2 ང

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

664

འཛིནསེམས་ནི་རྟགས་ཅན་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་“ཚད1

་མས་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་
ངེས་པ་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་ངེས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་དེའི་
རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གང་དུ་བཤད། གཞན་ཡང་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅིའང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན་བྱས་པས་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་མ་ནུས་ལ། མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་མི་ནུས་པ་ཡིན་པས། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་ཚད་མ་གསུམ་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་དཔྱད་ཤེས་གསུམ་གྲངས་ཚང་བ་རྒྱུ་ཚོགས་སུ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་འདི་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་ནའང༌། རང་

1 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

665

འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཛིན་པའི་“ཚད1

་མ་དང་

ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཛིན་པའི་དཔྱད་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་པ། ཞེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ། །དེའི་
ཕྱིར་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་འཇོག་པ་ལ་
ནི་སྐྱོན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འདིར་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དངོས་པོ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བས་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི་སྤྱིར་དངོས་པོ་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་ཙམ་དུ་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་སླུ་བར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའང་སྒྲ་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ནའང་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྒྲ་རྟག་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་གྱི། འདི་སྒྲའོ་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་པས། འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་
གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པས། ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་

དོན་ལ་སླུབ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དང་“མགལ2

་མེ་ཡོད་
པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་རང་
མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བས་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་དོན་“ཏོ། །དེའང་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་བ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ཞེན་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དཔྱད་དཀའ་ཞིང༌། གོང་གི་ཁ་དོག་མ་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་དཔྱད་པའི་ལན་གྱི་སྐབས་སུ་བབ་པས་འདིར་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་བ་
1 ཆད
2 ཀ ། ལ་ལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

666

བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་གཙོ་བོར་མཚོན་ནས། བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇལ་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་
བུའང་བསྒྲུབ་དངོས་པོ་བ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་ལྟར། ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་ཡུལ་སྟེང་ན་གྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བརྒྱུད་ནས་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་སྟེང་ན་གྲུབ་པ་མེད་ན་དེ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མི་འབྱུང༌། དེ་མེད་ན་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དཔྱད་ཤེས་མི་འབྱུང༌། དེ་མེད་ན་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་མི་འབྱུང་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲལ་བ་ཡིན་ལ། དངོས་
གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནི།
མེའི་དངོས་པོ་གང་ལས་དུ་བ་ཇི་ལྟ་བུར་སྐྱེ་བ་དང༌། མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་གང་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་དེའི་རྫས་སུ་ཇི་ལྟ་བུར་གནས་པ་དང༌། གཞི་འགར་དུ་བའི་དངོས་པོ་དང་སྒྲ་ལ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་གང་གནས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས། སྔ་རྒོལ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་

ཚུལ་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་དང་ལ་མགོར་དུ་བ་འཕྱུར་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་སད་པར་བྱས་པ་ལས། རིམ་པ་བཞིན་ཁྱབ་པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་འཛིན་
པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འཐད་ལྡན་ལས། དངོས་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

667

ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟགས་མཐོང་བ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡིན་ཀྱང་ཞེས་པ་ཡར་བཅད་ཀྱི་དོན་ནི། དངོས་པོ་མཐོང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་ཚུལ་ཙམ་ཞིག་ཚད་མིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའོ། །
ཚིག་ལྷག་མའི་དོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
པའི་འབྲེལ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་འདི་ནི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། །འདི་ནི་དངོས་པོ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི།

རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལའང་ཚུལ་གསུམ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། བྱས་པ་
རྟག་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཚུལ་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འདོད། ངེས་པའི་བློ་ལ་བྱེད་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡིན་པར་འགལ་ལ། རྒོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ལ་“འདོད

1

་ན།

བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་དང་རྟག་པ་བྱས་པས་སྟོང་པ་“གཉི་ག2

་མེད་དགག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྒྱུར་མི་འཐད་དེ། རྟག་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་བྱས་པ་ལ་འདོད་ན། དེ་དང་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་
1 འདད
2 ཀ ། གཉིས་ཀ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

668

དོ། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་ཚད་ལྡན་སུས་ཀྱང་བཤད་པའང་
མེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་རང་ལྡོག་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཤེས་སླའོ། །དེས་ན་
རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འབྲེལ་པ་དང་སྐྱེས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་
བྱའོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་དང་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ། འོ་ན་ཤཱཀྱ་བློས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཚད་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚད་མར་བཏགས་ནས་བཞག་ཅེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ལས་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་སྨོས་པས། ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་
སྐྱེས་པའི་དཔྱད་ཤེས་ལ་དགོངས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་དག་མུན་རྡོ་
འཕེན་པའི་ཚིག་གཉིས་གསུམ་རེའི་ཐ་སྙད་མ་ཆད་ཙམ་ལས་མི་སྣང་ཞིང༌། རྒྱ་གར་
གྱི་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་དག་ཀྱང་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་དཀའ་བའི་གནས་གལ་ཅན་དུ་སྣང་བས་ཅུང་ཟད་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ཚིག་གི་དོན་ལ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། མཐའ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། དངོས་གང་ཇི་ལྟ་
བུར་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཡིན་ལ། རྟགས་འཛིན་དེ་ལས་
རྟགས་འཛིན་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེའོ། །ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་
རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ན། ཁ་
དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེ་དག་ལ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་བ་དེར་
གྲུབ་པ་ཡིས་ནི་སྟོང་ཡང་ཞེན་ཡུལ་ལ་སླུ་བྱེད་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་དེ་མ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

669

ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་ཡིན་པས་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཡི་ངོ་བོས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བར་ཡང་རུང་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་
ཀྱང༌། དངོས་གང་ཞེས་སོགས་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་སྦྱར་
ན་ལེགས་སོ། །
དེའང་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་ཚུལ་ཁྱད་པར་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་བརྟོགས་པར་བྱ་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མི་རྟག་པ་བྱས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོའི་རྫས་སུ་གནས་པའམ། ཁྱབ་བྱེད་མེ་དུ་བ་དེའི་རྒྱུར་གནས་པ་དག་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་སྦྱོར་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་
ལ། རྟགས་འཛིན་དེའང་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྟོགས་བྱ་ལ་ཞེས་པ་འདིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་གཞི་ལྡོག་དང་
དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང༌། འཕྲོས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་བསྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་སོགས་མི་རུང་བས། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་སླུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། །དེ་དག་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་འདི་ལྟར། གཞི་འགར་དགག་བྱ་དགག་པ་དངོས་སུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

670

བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་གཞི་དེར་དགག་བྱའིཆོས་ཚད་མས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་ཡོད་པའི་འཇོག་བྱེད་ཆོས་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་སྟེ་དམིགས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི། ཆོས་དེ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཆོས་དེ་
ཡོད་པའི་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཆོས་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་དེ་
མེད་པའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་ལ་དོན་གྱི་

ལྡོག་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་གྱི་ཟློག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཚུལ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ལྟར་ན་དེ་
ལྟར་བཤད་དགོས་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཆོས་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་དོན་གྱི་ཟློག་
ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཆོས་དེ་མེད་པར་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་དགོས་སོ། །
དོན་གྱིས་ཞེས་པའི་སའི་མཐའ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ལ་འབྲུ་གནོན་པ་དག་ནི་
གཞུང་བག་མེད་པར་ཀློག་པའོ། །གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྩོད་པ་སྤངས་ནས་དགག་པ་བསྒྲུབ་པ་མ་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་དགོས་ན་གྲང་རེག་འགོག་པ་ལ་མེ་དམིགས་པ་སོགས་རྟགས་སུ་འགོད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དགག་ལ་ཞེས་སོགས་བཞིས་ལན་དངོས་དང༌། གཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལན་དེ་ཉིད་
བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཚད་མ་མེད་ཉིད་ཡིན། ཞེས་པར་བཤད་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཕྱིར་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ན་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རང་ཉིད་སྒྲས་ཟིན་པར་རྟགས་སུ་བརྗོད་“ནའང1

༌། དེས་ཀྱང་དགག་བྱ་དམིགས་རུང་མ་

1 དའང

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

671

དམིགས་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་དེ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་ལ། ལྷའི་འགྲེལ་པ་ལྟར་ན། དེ་ཕྱིར་རང་སྒྲས་ཀྱང་བརྗོད་པ། ཞེས་བྱས་ནས། གང་གི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པ་མ་གཏོགས་པ་དགག་པའི་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་རང་གྲས་ཀྱང་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་སྒྲས་ཀྱང་དགག་བྱ་མ་དམིགས་པ་འཕངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་དགག་བྱ་དེ་ཉིད་
མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་དོ། །
འགལ་ཟླ་དམིགས་པས་དགག་བྱ་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཕངས་པའི་ཚུལ་ནི། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ལ་མཚོན་ན། མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དེ་དགག་བྱའི་ཆོས་གྲང་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཁེགས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ལ། མེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་དངོས་སུ་རྟོས་པའི་
བློ་དེས་གྲང་རེག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་“ཚད1

་མ་མེད་པར་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་དོན་
ཡང་མ་ཡིན་གྱི། མེ་སྟོབས་ཆེན་དམིགས་པས་གྲང་རེག་མེད་པར་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ནི་
དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཚུལ་ནི། གྲང་རེག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བཞིན་པ་ལ་གཞི་དེར་མེ་སྟོབས་ཆེན་ཉེ་བའི་མཐུས་གྲང་རེག་ཕྱི་མ་གཞི་དེར་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས། མེ་དམིགས་པས་གྲང་རེག་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་དོན་གྱིས་འཕངས་“ཚུལ2

་ནི་དེ་

1 ཆད
2 ཆུལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

672

ཡིན་“ཏེ

1

། འདི་ཉིད་ནི། གཞན་དུ་དགོས་དངོས་གཅིག་ཅེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་ཚད་མ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡུལ་དེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་བཀག་པས་ཡུལ་དེ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་འདི་ནི་དངོས་སུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དགག་རྟགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་འཕེན་པས་ཁྱབ་པས། དགག་རྟགས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་དེ་ནི་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས། རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པའི་ཞར་ལ། གཞན་
ལུགས་ཀྱི་དགག་རྟགས་ལྟར་སྣང་འགོག་པའི་གཞི་བཏིང་བའོ། །གོང་དུ་མི་དམིགས་
པ་འཕེན་པར་བཤད་པ་དེ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་ལའང་འདྲ་བར་སྟོན་པ་དེས་ན་ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ནི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཐམས་

ཅད་ཀྱང་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་འཕེན་པའི་སྒོ་ནས། དགག་ཆོས་དམིགས་པའི་“ཚད2

་མ་བཀག་པས་དགག་ཆོས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ལ་རིགས་ཐ་དད་
མེད་དོ་ཞེས་སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །གང་ལ་དེ་ནི་“ཚད3

་མིན་དེས། །དགག་པ་རྣམ་ཀུན་བརྗོད་བྱ་མིན། ཞེས་གོང་
དུ་གཞན་ལུགས་དགག་པའི་གཞི་བཏིང་བ་ཙམ་མཛད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་དགག་བྱ་བཀག་པ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་

1 ཏ
2 ཆད
3 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

673

མ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་དགག་རྟགས་ལྟར་སྣང་འགོད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འགལ་དང་ཞེས་པ་ནས། དཔེར་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལ་ཞིག་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་སྨྲ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང༌། སྨྲ་ལ་སོགས་ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས། སྐྱེས་བུ་ཉིད་དང༌། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་འཛིན་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པར་“འདོད

1

་པའི་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པ་དང༌།
འཇིག་རྟེན་གཞན་སོགས་ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས། “སྔ2

་ན་མེད་པ་དང༌། ལྷ་
ཉིད་དང༌། མཐོ་རིས་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཟུང་བར་ལྷའི་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་མཐོ་རིས་ལྷའི་འཇིག་རྟེན་སོགས་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པ་དང་ངག་སྨྲ་བ་སོགས་འགོད་པར་བཤད་དུ་མི་རུང་བས། དེ་དག་འགོག་པའི་རྟགས་སྐབས་འདིར་སོགས་ཁོངས་ནས་འདོན་ན་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འཆད་དགོས་པར་སྣང་ཡང་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀས་མ་བཤད་དོ། །
དེ་འདྲའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཟློག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་“ཚད3

་མ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། ཐ་མལ་
པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་སོགས་རྣམས་དང་ངག་སྨྲ་བ་སོགས་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པས་རྟགས་དགག་བྱའི་
ཆོས་དང་འགལ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བསྒྲུབ་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་

1 འདད
2 ཀ ། སྡ
3 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

674

གཅིག་ཉིད་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་པ་ཡིན་པ་དང་ངག་སྨྲ་བ་ཡིན་པ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཤེས་པ་ན་སྨྲ་བ་གཏན་མེད་དུ་འགྲོ་དགོས་ན་ད་ལྟའང་གང་ཤེས་པའི་དོན་དེ་སྨྲ་མི་ནུས་དགོས་པ་ལས། ངག་སྨྲ་པ་པོའང་ཡིན་སྨྲས་པའི་དོན་རིག་པའང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པས་ནའོ། །དེ་འདྲ་མི་དམིགས་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ལྷ་
དབང་བློ་ལྟར་ན། ངག་སྨྲ་བ་དང་ཤེས་བྱ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ལ་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་མེད་དུ་ཆུག་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་དེ། མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དགག་བྱ་འགོག་པའི་རྟགས་ལ་དང་པོ་ནས་དགག་བྱ་མི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད་པས་ཆོག་མོད། ངག་སྨྲ་བ་སོགས་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བླུན་པར་སྟོན་པའི་རྟགས་དེ་དག་བཀོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་འཆད་ལ། རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའང་དོན་དེ་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ༌། །
མི་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་འགོག་པ་ལ། མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ། ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ལ། བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་མགོན་དང་བྲལ་བ། བསོད་ནམས་དང་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ནོར་གྱིས་མཆོག་ཏུ་དབུལ་བར་གྱུར་
པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་འགྲུབ་པ་མི་
སྲིད་པས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་མེད་གང་དུའང་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། བསྐལ་དོན་ཡིན་པས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། རང་གི་སྟོན་པ་མདུན་གྱི་འདྲེ་ཤ་ཟ་དང་འདྲ་བར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཙམ་
ཞིག་ཏུ་སྨྲའོ། །

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

675

ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ན་ནི། ལས་དགེ་སྡིག་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བའང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་འདོད་དགོས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་
ལ་རང་གནས་ནས་དག་ཀྱང་ལྟ་བ་དེ་ལ་དགོད་པའི་སླད་དུ་ཚོགས་ཆེ་བར་གནས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནི་ཅིར་འགྱུར། སྐྱེ་བ་ནི་ཅིར་འགྱུར་མྱོང་བར་བྱ་བ་ནི་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་དམ་པ་དག་གིས་མཆོག་ཏུ་བརྩེ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལོ། །ཀུན་མཁྱེན་བསྐལ་དོན་ཡིན་པས་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་མི་ནུས་ན། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང༌། དེས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོགས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང༌། དེའི་བསྟན་པ་ཐ་སྙད་
ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་འདིའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང༌།
ད་ལྟ་སྦྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་“པ1

་ཐམས་

ཅད་ཆོས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལས་མ་རུངས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། སྐྱབས་གནས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་ཙམ་ཡང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མི་སྲིད་ན་ཐེག་པ་གོང་འོག་གང་གིའང་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་
པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། སངས་རྒྱས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཡང༌། །གྲུབ་པ་མིན་ཞེས་དམ་བཅས་ནས། །ཁྱེད་ཅག་འཛིན་པའི་བསྟན་པ་དེ། །བདུད་སྡེའི་བསྟན་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག །སངས་རྒྱས་པ་སྐལ་དོན་དུ་འདོད་པ་དེས་ཐར་པ་བསྐལ་དོན་དུ་མི་འདོད་པ་གནས་མེད་པས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་ཡང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

676

སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་“ཚད1

་མས་མི་

འགྲུབ་པར་སྨྲས་པས་ནི། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་པ་གང་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་མཐོང་འོལ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་

པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་ངན་པའི་ཐན་སྐྱེལ་བ་སྟེ། རང་ཉིད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་
ལ་ལུག་ལྟར་ལྐུགས་པར་གྱུར་པས། རིགས་པ་དེ་གཞི་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྐལ་ངན་རྣམས་ཀྱི་ཐར་བའི་སྲོག་རྩ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཅ་ཅོ་སྒྲོག་པར་བྱེད་དམ་ཅི། བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས། །གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སླུ་ཕྱིར། །གཞན་ལའང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན། ཞེས་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དཔེར་བྱས་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་དོན་ལའང་མི་སླུ་བར་བསྒྲུབ་པར་བཤད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དག་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་འཁྲུལ་“པ2

་ཆེན་པར་
འགྱུར་ཏེ། བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལྟར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་

གྲུབ་ན་འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱ་དང་ལམ་བདེན་དེའི་ཐབས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་

འགྲུབ་ཅིང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པར་
འདོད་ན་ནོག་སོགས་སྤངས་པའི་བ་ལང་དེ་ལས་གཞན་སུ་ཞིག་བཙལ་བར་བྱ། ཐར་

1 ཆད
2 ཀ ། བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

677

པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་“ཚད1

་མས་མ་གྲུབ་ན་བདེན་བཞི་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུའང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།
སྒྲིབ་གཉིས་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་རུང་ཡིན་པ་དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་མི་འགྲུབ་
པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་གཉེན་པོས་སྤངས་པ་དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་
དགག་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་

རིགས་པས་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །
དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བས། ཁྱོད་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟ་ན་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་དེ་དག་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་ཏུ་
མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་དེའི་“ཚུལ2

་གསུམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་རྟགས་སུ་འགོད་ན་
དེའི་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབ་པ་ལའང་ལུང་འགོད་པ་སོགས་ལུང་འབའ་ཞིག་ཐུག་མེད་དུ་བརྒྱུད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ན་བདེན་བཞི་
བདེན་གཉིས་ཐམས་ཅད་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །དེ་བས་ན་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་བདེན་གཉིས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་“ཚད3

་མས་གྲུབ་ན་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དངོས་
སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་དྲི་མ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་

1 ཆད
2 ཆུལ
3 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

678

ཀྱིས་འབྲལ་རུང་དུ་གྲུབ་པས། དྲི་མ་སེམས་ལ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲལ་པའང་

ཡོད་པར་དངོས་“སྟོབས1

་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་གསུངས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་རྟགས་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་ནས་“ཚད2

་མས་གྲུབ་པའི་
སྒྲུབ་བྱེད་དགོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་དུ་ཁྱོད་ཉིད་འོངས་པ་འདིས་ནི་ཁྱེད་ཅག་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་མུ་སྟེགས་ཉིད་དུ་ཆེས་གསལ་
བར་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལ་སྟོན་པར་དམ་འཆའ་བའི་རང་སྡེ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གཞུང་འདི་ལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་ཞེ་ན། རྒྱང་པན་
གྱིས་ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྨྲས་པ་ནི། རྒྱང་པན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། དབང་མངོན་གྱིས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ནི། ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དབང་མངོན་ལ་སྣང་རུང་ཡིན་པའི་དོན་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱིས་

མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་ཀྱི། ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་དབང་

མངོན་ལ་སྣང་མི་རུང་གི་དོན་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟ་
བུ་དོན་དེ་མེད་པར་ངེས་བྱེད་མིན་པར། མ་མཐོང་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

1 སྟེབས
2 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

679

ཡོད་ཀྱང་ཚད་མ་དེ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ཚད་མ་དེས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱང་པན་གྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་
ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ་རྒྱང་པན་གྱི་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐལ་པ་ཀུན་

མཁྱེན་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་སོགས་ལ། རྒྱང་པན་གྱི་དབང་མངོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་

ཡོད་མེད་གང་དུའང་ངེས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་སྟེ། ཀུན་མཁྱེན་སོགས་རྒྱང་པན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་བསྐལ་བའི་དོན་ཡིན་པས་དབང་ཤེས་དེ་ལ་
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་མཁྱན་སོགས་སྤྱིར་ཤིན་ཏུ་
ལྐོག་གྱུར་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཀྱང་དབང་ཤེས་དེ་ལ་བལྟོས་ནས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མདུན་གྱི་

གཞིར་ཤ་ཟ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་ཀྱང༌། མདུན་གྱི་གཞིར་
ཤ་ཟ་གཞལ་བྱ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཀུན་མཁྱེན་སོགས་རྒྱང་པན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང༌།
གང་ཟག་རྒྱང་པན་ལ་བལྟོས་ནས་ཤིན་ལྐོག་མ་ཡི་ཏེ། རྒྱང་པན་གྱི་ངོར་ཀུན་མཁྱེན་
ཡོད་པར་དགོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ན་རྒྱང་པན་གྱི་ངོར་ཀུན་མཁྱེན་གཏན་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། གྲངས་
ཅན་གྱི་ངོར་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་
རོ། །འདིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ཞེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པར་ལྷ་དབང་བློས་ཀྱང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའང་དབང་པོ་ལས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

680

འདས་པ་ཡིན་པ། དེ་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ། ཞེས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དེའང་ངག་སྨྲ་བས་ཀུན་མཁྱེན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུ་“བ1

་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ངག་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པའང་མེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་
མེད་ན་ངག་སྨྲ་བར་འགལ་སྙམ་པ་དང༌། མ་དམིགས་པས་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་ན་ཚད་མས་གཏན་མ་དམིགས་དགོས་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་
པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེས་མ་དམིགས་ན་མེད་དགོས་སྙམ་པའོ། །དེ་ལ་རྒྱན་མཁན་པོས། དོན་ཀུན་གསལ་བ་ཉིད་དུ་ནི། །ཤེས་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་འཇུག་འགྱུར་ཏེ། །གོམས་ཕྱིར་དེ་ལ་བརྗོད་པ་ནི། །གང་ལ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་ངག་ཀུན་སློང་གི་བརྗོད་འདོད་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་ལན་འདེབས་པ་ནིཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ལ་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་ཤིང་ཀུན་སློང་གི་འབད་རྩོལ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པར། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པའི་ཚོགས་གཉིས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་

མཐུས་སྐུ་དང་གསུང་གི་སྣང་བ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་མཐུན་པར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་

པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་དགག་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་ཐ་
དད་ཉིད། ཡིན་གྱི། ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ལ། དགག་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཀུན་སྦྱོར་བ་འགོད་
ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ན། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་འབྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

1 ག

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

681

འདིའི་ལན་ལ་གཉིས། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང༌། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚིག་གི་དོན་བཤད་པ་དང༌། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་གི་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་འགར་དགག་བྱའི་ཆོས་འགོག་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའི་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེའང་སྦྱོར་བའི་རིགས་གཉིས་ཏེ། རྟགས་དང་དགག་བྱའིཆོས་ནི་རྫས་ཐ་དད་པའི་དགག་ཆོས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་གཞིར་འགོག་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པ་དང༌། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པ་ལའང་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའོ། །
དང་པོའི་དཔེ་ནི། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་ཁ་བ་སྟོབས་ཆེན་
མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མེ་སྟོབས་ཆེན་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་དཔེ་འདི་ནི་གྲངས་ཅན་གྱིས་མྱུ་གུ་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་
འདོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག་མངོན་པར་མི་གསལ་བར་འདོད་པའི་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་འགོད་པ་མི་འཐད་ན། སྤྱིར་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེའམ་མེད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེས་ཞེས་བརྟགས་ན་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་རང་ལུགས་ལ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྐྱེ་ལ་ཡོད་གནོད་བཞིན་“ཞེས

1
་

པ་འགྱུར་མ་ལེགས་པས་ཡོད་ལ་སྐྱེ་གནོད་བཞིན་ཞེས་བསྒྱུར་ནས་བཤད་པར་བྱའོ་

1 ཞས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

682

ཞེས་ཟེར་ཡང༌། འགྲེལ་པ་དག་གིས་ཀྱང༌། སྐྱེ་ལ་ཡོད་གནོད་ཅེས་པ་དང༌། །སྐྱེ་ལ་ཡོད་ཉིད་འགལ་བ་བཞིན་ཞེས་པ་ལ་བཤད་པ་བྱས་པས་རྩ་བའི་འགྱུར་གྱིས་ཡོད་པ་
དང་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་འཕྱུགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་དུས་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་བཀོད་ནའང་མི་ལེགས་ཏེ། སྦྱོར་བ་འདི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བའི་དཔེར་འགལ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བར་བྱེད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང༌། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཁས་ལེན་ལ་གཏོང་བ་རིགས་པའི་ཚུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིས་གྲངས་ཅན་རྒྱུ་དུས་ན་རྫོགས་པར་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་དུས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པ། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཟིན་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་སྟེ། གཞུང་འདིས་དངོས་སུ་ཐལ་བ་བསྟན་པས་འཕངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སླར་ཡང་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་ཡང་ནི་སྐྱེས་ཟིན་བལྡབས་ནས་སྐྱེ་བའི་དོན་“ཏོ། །
གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་བཞི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། འགལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

683

པོ་ལ་གཉིས། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འགལ་ན་“གང1

་རུང་གཅིག་གིས་གཅིག་འགོག་དགོས་པ་ཡིན་
ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས་དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཁ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བདག་འཛིན་རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང༌། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་ཀྱང་མི་འགལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་གཞན་ཕན་ཚུན་དབེན་པ་ཙམ་གྱིས་འགལ་བ་

ཡིན་ན་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་འགལ་ན་འགོག་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་ན་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྔོ་སེར་སོགས་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་པར་སྨྲའོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་དེ་ནི་རྟགས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནོད་པ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་རྟགས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་བའི་དོན་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས་འབྲེལ་མེད་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དེས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་འཛིན་སྟངས་ཐ་དད་ཀྱང་རྒྱུ་བདག་འཛིན་ལ་མི་གནོད་པས་ས་བོན་དྲུངས་འབྱིན་པའི་སྤང་གཉེན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་དོ། །རྟག་མི་རྟག་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་ཐལ། འགལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་ལ་མི་གནོད། མི་རྟག་པས་ཀྱང་རྟག་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་

1 གར

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

684

གཞི་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པ་འགོག་ནུས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་གནོད་པར་མི་འགྲུབ། དེ་མིན་པའི་དེས་དེ་ལ་གནོད་ཚུལ་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པས་ཀྱང་རྟག་པ་ལ་གནོད་པར་ཐལ། གཞི་སྔོན་པོའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པས་རྟག་པ་འགོག་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། “འདོད

1
་

ན་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་པའི་གནོད་བྱའང་ཡིན་གནོད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་གནོད་ཅིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་རྟག་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་གཞི་ལ་མ་བལྟོས་པར་རྟག་མི་རྟག་ཀྱང་གནད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། གཞི་ལ་བལྟོས་ནས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པས་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་རྟག་པ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་པ་བཞིན་དུ། ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་སྟེང་དུ་སྔོན་པོ་ཡིན་པས་སེར་པོ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་ལ། གསེར་ལ་སེར་པོ་ཡིན་པས་སྔོན་པོ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྔོ་སེར་འགལ་བར་འདོད་དགོས་སོ། །
གཞན་ཡང་བྱས་པ་རྟག་པ་དང་མི་འགལ་ན་བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དག་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགལ་ན་
བྱས་པས་རྟག་པ་འགོག་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འགོག་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག །སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་སེར་ལའང་ཇི་ལྟ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་སྔོ་སེར་མི་འགལ་བར་སྨྲ་བ་ནི་གྱི་ནའོ། །འགལ་ན་འགོག་པ་དང་འབྲེལ་ན་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཅེས་པ་ཡང་རྟགས་

1 འདད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

685

ཀྱིས་འགལ་ཟླ་དགག་ཆོས་འགོག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཟླ་སྒྲུབ་ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་འདྲ་བ་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བལྟོས་པའི་དགག་སྒྲུབ་མི་རུང་ལ། གཞི་བལྟོས་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན། མེ་དུ་“གཉི་ག1

་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པས་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། དུ་
བ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡིན་པ་འགོག་ནུས་ལ། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་དུ་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་མེ་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲ་བའི་ཡིན་པས་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང་ཡོད་པས་ཡོད་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ་དང་ཡོད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཙམ་མ་ཕྱེད་པའི་གཏམ་
གྱི་སྦྱོར་བ་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་

པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འགལ་བའི་དོན། རྟགས་དང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་

དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་གང་སོང་བའི་དོན་དེ་ལ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ལ་

བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟློག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་བྱས་
པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ན། རྟག་པ་དང་བྱས་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་
བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་ཡང་རྟགས་
དང་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་གང་སོང་དེ་གཉིས་ལ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས།

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

686

བདེན་པའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱིས་རྟགས་ཀྱིས་བདེན་མེད་བསྒྲུབ་པ་ན། བདེན་གྲུབ་
བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་དང༌། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་“ཚུལ1

་གསུམ་ཚད་བའི་རྟགས་ཡིན་པ་བཀོད་
པའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་སྙམ་ནས། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་བསྒྲུབ་ཚུལ་གྱིས་སྡུག་
བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ནི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཚད་འཛིན་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ནུས་པ་མ་བྱུང་བས་ནོངས་སོ། །
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བའི་གྲངས་དང༌། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ནི་རེ། ཚད་མས་གནོད་འགལ་ནི་འགལ་བ་གཞན་གཉིས་ལ་མི་གཏོགས་པས་འགལ་བ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཕྱིས་ཀྱི་ཚོན་གྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བ་ལ་“བལྟོས

2

་པ་དེ། གོས་དཀར་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་
ཚོན་ཅན་དུ་མ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་དང་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཚོན་ཅན་དུ་ངེས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིགས་ཐིགས་ལས། འགལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་ཆོས་མཆོག་གིས། འགལ་བ་ནི་གཉིས་ཁོ་ན་སྟེ་གཞན་མེད་པ་དེ་བས་ན། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་གཉིས་པོར་ངེས་
1 ཆུལ

2 ཀ ། ལྟོས

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

687

པར་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལྟར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བཤད་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆ་པ་ན་རེ། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་ངོ་བོས་གནོད་པ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་རྒྱུས་གནོད་པ་དང༌།
སྣང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུས་མུན་པ་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་རྒྱུས་གནོད་པ་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཅིང༌། འདས་ལམ་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་དང་སྣང་མུན་གྱི་གནོད་ཚུལ་མི་
མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་

སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགགས་ནས་མེད་ན་དེ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་འཐོབ་དགོས་པས་འགོག་ལམ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེའི་དུས་ན་ས་བོན་དེ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་དོན་ནི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་བྱེད་ན་
རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བས། ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམ་མོ། །
སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པས། སྣང་བའི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་ན་མུན་པ་ཡོད་ལ། དེས་ན་སྣང་བའི་དངོས་རྒྱུས་མུན་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྣང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། སྣང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུས་མུན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

688

པ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ལ། གནོད་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་དེ་དག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། དུས་ཡུན་རིང་ན་སྒོམ་སྤང་གི་སྤང་གཉེན་ཁ་ཅིག་ལྟ་བུ་བསྐལ་བའི་བར་དུའང་འགྲོགས་སོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །
འདི་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་
གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དངོས་ཀྱི་སྤང་གཉེན་མ་ཡིན་
པར། དེ་དང་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དངོས་ཀྱི་སྤང་གཉེན་དུ་ཐལ། ས་བོན་དེ་ལ་རང་
གི་གཉེན་པོས་དགོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་བསྐྱད་པ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་མི་བྱེད་
པར་ཆོས་མཆོག་གིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཐམས་ཅད་ཁས་བླངས་སོ། །དེ་འདོད་ན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མཐོང་སྤང་ས་བོན་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་བལྟོས་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་དུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ལམ་ཐོག་
མ་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པར་ཐལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཚེ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་

སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་བལྟོས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ནུས་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་དང་འགལ་ལ། འཕགས་

པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་
དངོས་སུ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ཏེ། རིགས་པ་མཚུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་རང་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

689

པའི་གཉེན་པོར་དེ་བས་ཀྱང་མི་འཐད་པས་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་འཕགས་ལམ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་
ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས། དངོས་སུ་ཁས་“བླངས1

་སོ། །མ་ཁྱབ་ན་ཆོས་དེ་དགོས་སུ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། ཆོས་དེ་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགལ་བ་སོགས་གང་ཅིའང་རུང་བ་དུ་མ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
འདས་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བ་དང་སྣང་མུན་གྱི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་
རིགས་མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ནི། མདོ་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས། དཔེར་ན་ཁྱིམ་དུ་མི་འགལ་ལ་ལ་ཡིས། །ཡུན་རིང་ལོན་ནས་མར་མེ་“བུང2

་བྱས་ནས། །དེ་
ལ་མུན་པ་བདག་གནས་རིག་ལོན་གྱིས། །དེ་ནས་མི་འགྲོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་
མེད། །མར་མེ་བྱུང་ན་མུན་པ་མུན་ནག་ལ། །མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡི་ནུས་པ་མེད། །མར་མེ་བསྟེན་ནས་མུན་པ་མེད་པར་འགྱུར། །གཉིས་ཀ་སྟོང་ལ་རློམ་སེམས་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་བ་དཔེར་བཀོད་ནས། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟེན། །མི་ཤེས་ཉོན་མོངས་བསགས་པ་མེད་པར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་དང་ནི་ཉོན་མོངས་རྟག་པར་ཡང༌། །དེ་དག་ལན་འགའ་ཙམ་ཡང་
1 བྲངས
2 ཀ ། བུད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

690

འགྲོགས་པ་མེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ལ་གནོད་པའང་
དེ་དག་འདྲའོ་ཞེས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ཚིག་གསལ་དུ་དྲངས་པ་དང༌། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་སྐྱེ་བ་དང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་

རྣམ་པ་དེ་འགག་པ་ནི་མཉམ་པས་མཉམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྣང་བ་དང་མུན་པ་འབྱུང་བ་དང་འགག་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མདོ་དང་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་དུ་

མ་ཞིག་ལས་དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྒལ་བའི་ནོར་བ་སྟེ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་ཚུལ་དང་སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་ཚུལ་གཉིས་ཀ་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་མོད་ཀྱི། རང་ལུགས་བཤད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གནོད་བྱ་
ལྡོག་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆ་པ་ན་རེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོའི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ན། “ཚ1

་གཤེར་མེ་
ཆུའི་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། ཚ་བ་ཆུ་ལ་མ་ཁྱབ། གཤེར་བ་མེ་ལ་མ་ཁྱབ། ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པས་སོ་སོར་བརྗོད་ན་མཚོན་བྱ་སོ་སོར་མཚོན་
པས་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་ན། གནོད་བྱེད་གྲང་རེག་སྟོབས་ཆུང་ལ་མ་ཁྱབ། གནོད་བྱ་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་ལ་མ་ཁྱབ། “གཉི་ག2

་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པ་

སོགས་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གནོད་བྱེད་ཁོ་ནའི་ཆོས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་ན་འགལ་བའང་ཆོས་གཅིག་ལ་གནས་པར་མཚུངས་ལ།
1 ཆ

2 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

691

དེ་ལྟ་ན་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་ཆོས་གཅིག་འཛིན་དགོས་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་
ཞིང༌། གྲང་རེག་སྟོབས་ཆུང་དེ་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆུང་དང་འགལ་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ནི། རྒྱུན་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་

སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ལྡོག་པ་བསྡུས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་འགལ་བ། རང་བཞིན་གྱིས་

སྐབས་མི་འབྱེད་པའི་འགལ་བ། ཕན་ཚུན་གནོད་པ་བྱེད་པའི་འགལ་བ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས། དང་པོ་མུན་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་པ་སྣང་བ་ལ་མུན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གསུམ་པ་“ཆ་གྲང1

་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་དོ། །བེམ་པོ་ལས་གྱུར་པ་དང༌། ཤེས་པ་ལས་
གྱུར་པའི་འགལ་བ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའང་རུང་ལ། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་ཡོད་མེད་འོག་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་གནོད་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ལ། ཚ་གྲང་སྣང་མུན་བློའི་སྤང་གཉེན་གྱི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་མཚུངས་མི་མཚུངས་
“དཔྱད2

་པ་དང༌། གསུམ་པོའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚ་གྲང་དང་སྣང་མུན་དང་འདས་ལམ་གྱི་སྤང་

གཉེན་གསུམ་ག་རྒྱུན་གྱི་འགལ་བར་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེས་ན་ཚ་གྲང་དང་སྣང་མུན་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དགོས་ཀྱི་ཉེར་
ལེན་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་རེག་གིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ནས་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེས། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་སྐྱེས་པ་དང་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆད་པ་དུས་
1 ཀ ། ཚ་སྲད
2 དབྱད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

692

མཉམ་ཞིང༌། སྣང་མུན་ལའང་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་བས་ཚ་གྲང་དང་སྣང་མུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། ཕྲད་པའི་དོན་ཡུལ་འདབ་ཉེ་བར་གནས་
པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་ལྷན་ཅིག་གནས་
པ་གང་ལའང་མི་སྲིད་པས་ཉེ་བར་གནས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཕྲད་པའི་དོན་གཟུགས་
ཅན་གང་ལའང་བཞག་ཏུ་མེད་དོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་མེ་དང་ཁ་བ་ལྟ་བུ་གཟུགས་
ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་རྡུལ་གཅིག་གི་གོ་སར་ཅིག་ཤོས་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་
སྲིད་པ་བདེན་མོད། དགུན་དུས་ཀྱི་གྲང་བའི་རེག་པ་དང༌། མེ་སྟོབས་ཆེན་འབར་བའི་
གནས་ལས་འདོམ་གང་ཙམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུའང་ཁྱབ་པའི་ཚ་བའི་རེག་པ་གཉིས་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཙམ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་
ཀྱི་གཟུགས་རྡུལ་གཅིག་གི་གོ་སར་ཅིག་ཤོས་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་དཔྱད་པ་བྱ་བའི་གཞི་ག་ལ་ཡོད། དེའང་ཚ་གྲང་དང་སྣང་མུན་གྱིས་གཞི་གང་དུ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཁྱབ་
ནས་གནོད་བྱ་འགོག་ཚུལ་གཏན་མ་འདྲ་སྟེ། མེ་སྟོབས་ཆེན་གྱིས་གྲང་རེག་འགོག་
པ་ན་གང་གི་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གྲང་རེག་གིས་སྔར་ཁྱབ་པའི་གཞིར་མེ་དམར་འབར་བས་ཁྱབ་པའི་སྒོ་ནས་གྲང་རེག་རྒྱུན་གཅོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་མེ་སྟོབས་ཆེན་གྱིས་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་གཅོད་པ་ལ། གྲང་བའི་མཐུས་པ་
སྤུ་ལོང་ལོང་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་དེའི་ལུས་ལ་མེ་འབར་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཁང་མིག་གཅིག་གི་དབུས་སུ་གནས་པའི་མེའི་ཕུང་པོས་ཁང་མིག་དེའི་ནང་གི་ཐ་གྲུ་ཀུན་གྱི་གྲང་རེག་རྒྱུན་གཅོད་ནུས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟ་ནའང་མེ་སྟོབས་ཆེན་དངོས་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། མེ་དངོས་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

693

ཀྱི་དྲོ་བའི་རེག་བྱའི་ནུས་པས་མེ་དངོས་ཀྱིས་མ་ནོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གཞི་དག་ཏུ་
ཁྱབ་པར་འོངས་ཏེ། དྲོ་བའི་ནུས་པ་དེས་གར་ཁྱབ་ཀྱི་གཞི་ལ་གྲང་རེག་རྒྱུན་གཅོད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་དང་པོར་དྲོ་བའི་རེག་བྱ་དང་གྲང་བའི་
རེག་བྱ་ཕྲད་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའང་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་དུས་གཅིག་ལ་ཕྲད་པ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་འདབ་ཉེ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ལག་པ་མཆོག་ཏུ་གྲང་བས་ཁྱབ་པས་ཤིན་ཏུ་“ཚ1

་བའི་མེའི་ཕུང་པོའི་ཉེ་བར་གདུངས་པ་ན་ལག་པ་ལ་གྲང་བའི་རེག་
པ་ད་དུང་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་བཞིན་དུ་ཡང་ཚ་བའི་དྲོད་ཀྱི་རེག་བྱའང་ཡོད་པའི་ཚ་
གྲང་གི་རེག་བྱ་“གཉི་ག2

་གཞི་རང་གི་ལག་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་
སུ་དམིགས་པ་རང་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་རེག་བྱ་དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་དོཞེས་
མངོན་སུམ་ལམ་བསྙོན་ཞིག །མར་མེའི་སྣང་བ་དག་དེའི་བསལ་བྱའི་མུན་པ་ནི་ལན་ཅིག་ཀྱང་ཕྲད་པ་སྲིད་པ་མིན་ཏེ་འདི་ལྟར། མར་མེའི་འོད་ཀྱིས་མུན་པ་སེལ་བ་ནི།
མར་མེའི་འོད་དངོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་མུན་པ་རྒྱུན་བཅད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སེལ་བ་ཡིན་གྱི། རང་དང་“འདབ3

་ཉེ་བར་གནས་པའི་མུན་པ་ཙམ་ལ་
གནོད་པ་“བྱེད

4

་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མར་མེའི་“ཀོང

5

་བུའི་གྲིབ་མ་མུན་པའི་ཆ་དེ་དང་མར་མེའི་འོད་སྣང་བའི་ཆ་དེ་གཉིས་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་

1 ཆ

2 ཀ ། གཉིས་ཀ
3 འདྲབ
4 བྱད
5 ཀོད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

694

བར་མ་ཆོད་པར་འདབ་འབྱར་དུ་གནས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་“པོ་

1

ཕྲད་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་བར་མ་

ཆད་པར་གནས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཅན་གཅིག་གི་“གོ་ས2

་གཅིག་གིས་
མནན་ནས་གནས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྲད་པར་

འགྱུར་ན། རང་གི་མིག་འབྲས་དང་རྫི་མ་ཕུད་པ་ཐལ་བ་ལ་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་
ཤིག །མར་མེའི་འོད་དངོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་གཞི་དེ་ལ་མར་མེའི་འོད་དང་མུན་པ་སྐད་
ཅིག་ཀྱང་ཕྲད་པ་མི་སྲིད་དེ། གཞི་དེར་མར་མེའི་འོད་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགགས་
པ་དུས་མཉམ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་ན་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུན་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གནས་པའི་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་ཡིན་ལ། སྣང་མུན་ནི་སེལ་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དང་བསལ་བྱའི་མུན་པ་
འགགས་པ་དུས་མཉམ་པས་ཁྱབ་པས། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་གྱི།

རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྣང་
མུན་ལྟར་འདས་ལམ་གྱི་སྤོང་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེའི་དངོས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་
ས་བོན་ཡང་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་གྱི་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་མ་
ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཚ་གྲང་ལྟར་རྒྱུན་གྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་གྱི། སྣང་མུན་ལྟར་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉེན་
1 པ

2 ཀ ། གོས

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

695

པོ་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དག་དེའི་སྤང་བྱ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་བདག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། འདི་ཉིད་ལུང་དང་རིགས་པ་དམ་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཟིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་དང༌། དུས་ཀྱི་

སྒོ་ནས་འགལ་བའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་གང་ན་གྲང་བའི་རེག་པས་ཁྱབ་པའི་གཞི་དེ་དང་ཡུལ་ཉེ་བར་མེ་སྟོབས་ཆེན་འོངས་པ་ན། མེ་དེ་དང་གྲང་རེག་དེ་དངོས་སུ་མ་ཕྲད་ཅིང་གཞི་གཅིག་ན་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། མེ་དེ་ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པས། གྲང་རེག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རང་དང་ནུས་མཚུངས་ཀྱི་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་པའི་གེགས་དང༌། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྟོབས་
ཆུང་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ཤིང༌། མེ་རང་གི་དྲོ་བའི་རེག་བྱ་སྟོབས་ཆེན་ཕྱི་མའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས། རང་གི་རིགས་འདྲ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་
པ་མེད་པའི་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་དེ་དང་དྲོ་བའི་རེག་བྱ་སྟོབས་ལྡན་ཕྱི་མ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་ནས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕྲད་པ་ན། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་དང་ཚ་བའི་རེག་བྱ་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ལ་ཕྲད་ནས་ལྷན་ཅིག་གནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གཉིས་སུ་མཐུག་ནས་ཚ་གྲང་འགྲོགས་པ་མེད་པས་རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ཐག་ཉེ་བར་བྱུང་བའི་མེའི་ཚོགས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

696

དེའང་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པས་སྟོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གྲང་རེག་གི་དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་གྱི།

གྲང་རེག་ཕྱི་མ་དེས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ཚོགས་པ་དེས་བསྐྱེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེས་རིགས་འདྲ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་མེད་དགག་ཡིན་པས་དགོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚ་གྲང་གི་རེག་པ་དང་སྣང་མུན་སོགས་གང་ལའང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། གཉིས་པ་ལ་ནུས་ཆུང་དུ་བྱས་ཞེས་པ་ནི་འཐད་ལྡན་སོགས་“ཚད1

་ལྡན་གྱི་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་ཟུར་ཙམ་ཡང་བཤད་པ་
མེད་ཀྱི། བོད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱུད་པ་རྣ་ཁུང་དུ་འདྲིས་པའི་ “བརྡའ་ཚད2

་ཙམ་མོ། །
དེའང་གྲང་རེག་ཐ་མ་ནུས་ཆུང་གི་དགོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གྲང་རེག་དང༌། དེ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཡུལ་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཆ་རེག་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་
ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་རྒྱུན་གཅད་མ་ནུས་པར་གྲང་རེག་དེ་ལས་ད་དུང་རིགས་རྒྱུན་གཉིས་པ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་དེའི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གྲང་རེག་དང་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དང༌། གནོད་ཚུལ་ཚ་རེག་ཡུལ་ཐག་ཉེ་བར་འོངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲང་

རེག་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ནུས་ཆུང་དུ་བསྐྱེད་ནས། དེའི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ལ་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆད་པ་ཉིད་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་དང་གྲང་རེག་གནོད་བྱེད་དང་གནོད་བྱའི་སྒོ་ནས་

1 ཚན
2 ཀ ། བརྡ་ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

697

རྒྱུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པར་འགལ་བའི་དོན་ནོ། །གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་འགག་ཁ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཕྲད་པའི་ཚེ་རེག་སྟོབས་ཆེན་ཀྱང་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཏེ། ནུས་ཆུང་དེས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་གེགས་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དུ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་རྒྱུན་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་མི་འགྱུར་ན་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་དང་གྲང་རེག་ཙམ་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་དག་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཅིག་གི་ཚད་ནི་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་གང་གི་རང་གི་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་
གྱིས་ངེས་ནུས་པ་ཙམ་ཡར་བཅད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའོ། །
གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་ལ་གཉིས། བེམ་
པོའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་དང༌། ནང་བློའི་སྤང་གཉེན་གྱི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་སོ། །དང་
པོ་ནི། སྣང་མུན་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མུན་པས་ཁྱབ་པའི་ཁང་མིག་གི་སྒོའི་ཕྱོགས་ནས་མར་མེའི་སྣང་བ་འཇུག་པར་རྩོམ་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་གཞི་དེའི་མུན་
པའི་ཚོགས་ནི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་གེགས་བྱེད་ཉེ་བར་མི་གནས་ཤིང་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། མར་མེའི་སྣང་བ་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་སྒོ་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འོངས་པ་ནི་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ནང་གི་མུན་པས་རང་གི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་མུན་པ་དེ་ནུས་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་གེགས་དང༌། རིགས་འདྲ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ནུས་ཆུང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

698

བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་ཞིང་དེ་འདྲ་བའི་མུན་པ་ནུས་ཆུང་སྐྱེས་པ་དེ་གཞི་དེར་ཁྱབ་པའི་མུན་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་སྟེ། དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། དེས་ད་ལྟ་ཁྱབ་པའི་གཞི་དེར་མར་མེའི་སྣང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ལ། གཞི་དེར་མུན་པ་ཐ་མ་དེ་འགག་པ་དང༌། སྣང་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེ་བས་ན་འཐད་ལྡན་ལས། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ནི་རེ་ཞིག་རྒྱུ་ཚོགས་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ནི་སྔར་གྱི་ཚོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་སྣང་བ་དེ་ལས་མུན་པ་གཞན་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཚོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་མུན་པ་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་མུན་པ་མ་སྐྱེས་པ་དང་ཡུལ་དེར་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རིམ་
གྱིས་སྣང་བའི་ཆ་ཐག་རིང་པོར་གནས་པ་དག་གིས་ཚོགས་པ་དེ་ལ་གནོད་པར་བྱས་པས་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་མུན་པ་ལོག་པ་ན་ཡུལ་དེར་གནོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་དེར་གནོན་པ་ནི་སྔར་མུན་པས་གོས་མནན་པའི་ཡུལ་དེར་སྣང་བས་གནོན་པའི་དོན་“ཏོ། །འོན་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་གིས་མུན་ཁང་དུ་སྒྲོན་མེ་“སྒོན

1

་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་

ལ་གནོད་བྱ་ལྡོག་ཚུལ་དང་རྒྱུ་འབྲས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། མར་མེའི་སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དེ་དང་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མུན་ཁང་གི་ནང་གི་དབུས་སུ་མར་མེ་སྤོར་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་པར་བྱས་ཏེ་བུད་པ་ན་མར་མེ་ཐོག་མར་འབར་བ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་སྐྱེས་པ་

1 ཀ ། སྒོ་ན

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

699

དང་མུན་པ་འགག་པ་དུས་མཉམ་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་
ན་མུན་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ནུས་ཆུང་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་བཤད་པའི་མར་མེའི་སྣང་བ་སྒོ་དྲུང་ན་ཉེ་བར་འོངས་པ་དེ་དང་ཁང་ནང་གི་མུན་པ་ཐ་མ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་གྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ལ། སྣང་བ་དང་མུན་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང༌། མུན་པ་ཐ་མ་འགགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གཞི་དེར་སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་ཉིད་མུན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཞིང༌། ཇི་ལྟར་འགལ་བའི་ཚུལ་གཞི་དེར་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགག་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིན་ཏེ། འཐད་ལྡན་ལས། སྔ་མ་དང་ཕྱི་མའི་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉིད་ནི་འགལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་སྐད་ཅིག་གཞན་དང་མཚམས་སྦྱོར་མི་ནུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྣང་བས་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མུན་པ་དེ་རྒྱུན་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་
དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཁ་ཅིག་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་
ལྡོག་པའི་དུས་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། ཁ་ཅིག་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང༌། ངེས་པ་མེད་པར་བཤད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དག་གི་བསམ་ཚོད་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། དེས་ན་གང་ཟག་གང་གི་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་དེ་ཟློག་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་བཤད་པའི་དེ་ལྟར་མྱུར་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གནོད་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

700

བྱ་ལྡོག་པ་མྱུར་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་བསྟན་པས། བུལ་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་
ལའང་མི་ལྡོག་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པས་གནོད་བྱ་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྡོག་པའི་དུས་ངེས་པ་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་མྱུར་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་བསམ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་ཧ་ཅང་ཡི་གེ་མང་བས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནང་བློའི་སྤང་གཉེན་གྱི་གནོད་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ལ་གཉིས་ལས།
འདས་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལྡོག་པའི་དུས་ནི།
སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཐ་མའི་དུས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་

བྱའི་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང༌། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་ས་བོན་དེ་འགག་པ་ལ་“མངོན

1

་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ལ། སྡུག་
བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་སྐྱེས་པ་དང་ས་བོན་དེ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་དུས་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་ཅིང༌། དེའང་དེའི་ཚེ་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་མ་སྐྱེས་པའི་བརྟགས་མིན་
གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགོག་
བདེན་ཐོབ་པ་ལམ་བདེན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའང་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་
བོན་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤངས་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྤོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་ལ།

1 མདོན

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

701

སྤངས་པའི་དོན་ནི་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། རྒྱུད་དེ་ལ་སླར་གཏན་ནས་འབྱུང་མི་རུང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ལྟ་བུའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་སྤངས་པ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་
མཉམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་
ལ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་སྤངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤོང་བཞིན་པ་
ཡིན་ལ། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཕྲ་མོ་དེ་སྤངས་པ་དང་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒྱུན་མཐའ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་
ཐལ། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་གཏན་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུན་མཐའ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་མེད་ཀྱང་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཐ་མ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་
དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་སློབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་བཞིན་པ་ཆོས་ཅན། དགྲ་བཅོམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུད་ལ་གཏན་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་གསལ་ཁས་བླགས་སོ། །དེར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་གཏན་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་དགྲ་བཅོམ་དུ་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་མཐའ་པ་ལའང་དེའི་ཚེ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང་སྒྲིབ་པའི་ས་

བོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མ་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །
སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་དེའི་རྒྱུད་ལ་མེད་ན་སྐྱེས་བུ་དེས་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤངས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

702

པའི་“འགོག

1

་བདེན་མ་ཐོབ་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་
ཚུར་མཐོང་གིས་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལ་བལྟོས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱ་དེ་རྒྱུན་ཆད་ན་གང་ཟག་དེས་སྤང་བྱ་དེ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་འཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྨྲས་མ་ཐག་པ་ཉམས་ས། །དེས་ན་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ངོ་
སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཡོད་ན། འདས་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་དེའི་ངོ་
སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་སྣང་མུན་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་མདོ་བསྟན་པ་བཅོས་གོང་དུ་སྨོས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་དང་འགལ་བ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གནས་འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་འདིར་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །
སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པ་བདག་མེད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་དུས་དེའི་“ཚེའང2

༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་སྟེང་ན་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པས། ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་དངོས་རྒྱུ་དེས་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དང་དུས་
མཉམ་གྱི་མཐོང་སྤང་ས་བོན་དེ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པར་མི་ནུས་པའི་ནུས་ཆུང་
དུ་བསྐྱེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལའང་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དུ་མ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་
1 འགོས
2 ཆེའང

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

703

སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བ་ན། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་སོང་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། རྒྱུན་མཐའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་
ཡེ་ཤེས་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ནུས་ཆུང་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཅེས་སོགས་དང༌། འདས་ལམ་འོག་མ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ་འདས་ལམ་གོང་མའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཡོད་མེད་དང༌། ཡོད་ན་བག་
ཆགས་སྒོ་བཞི་གང་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་སོགས་ལ་མདོ་སེམས་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་

ལུགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་ཡོད་དང༌། དེའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གནོད་བྱ་ལྡོག་ཚུལ་ལ་ལུགས་སོ་སོ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་སོགས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་ལོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྒོམ་སྤང་གི་སྤང་གཉེན་ལྟ་བུའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཁ་ཅིག་བསྐལ་བའི་བར་དུའང་འགྲོགས་པ་ཡོད་དོ། ཞེས་ཟེར་བའི་སློབ་དཔོན་ཆ་པའི་ལུགས་དེ་ལ་ནི། ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མི་གནས་པ་དེ་ངོ་མཚར་ཆེ། ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ནི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གཉིས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་
པོ་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་གང་དུའང་ཁས་བླངས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ལ་གནོད་པའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་ནི།
འདིའང་སྣང་མུན་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
ཚད་མ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་རེ་ཞིག་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་སྐྱེར་མི་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

704

དུས་མཉམ་ཞིང༌། རྗེས་དཔག་དེ་སྐྱེས་པ་དང༌། དེའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་མ་ཉམས་

པར་དུ་རྒྱུད་དེ་ལ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་སྐྱེར་མི་
རུང་དུ་བྱས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །རྗེས་དཔག་དེའི་དངོས་རྒྱུ་དང་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་ནུས་ཆུང་དུས་མཉམ་པ་མི་སྲིད་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཤེས་
པ་ཉིད་རྗེས་དཔག་དེའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང༌། རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལས་གྱུར་པའི་འགལ་བར་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་ལ། དེའང་ཁ་ཅིག་ཡུལ་རུང་བར་རིམ་
གྱིས་འོངས་པའི་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་མུན་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་པའི་འགལ་བ་དང༌། དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མར་མེ་དང་མུན་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་འགལ་པའོ། ཞེས་
འཆད་ལ། ཁ་ཅིག་ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་བརྒྱུད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་གི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གྲང་རེག་གི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ནུས་ཆུང་བརྒྱུད་
པའི་འགལ་བར་སྨྲ་བའི་ཕྱི་མ་གཉིས་མི་འཐད་པར་གོང་དུ་བཤད་པས་ཤེས་ལ། སྔ་མ་ལྟར་ནའང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་“མཐོང

1
་

སྤང་གི་ས་བོན་གྱི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པས་ས་བོན་དེ་དང་
བརྒྱུད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་“མཐོང

2

་སྤང་
1 མཐོད
2 མཐོད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

705

ས་བོན་དང་བརྒྱུད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཐལ་ལོ། །
འདོད་ན། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ལ་གྲངས་མེད་གཅིག་བཞག་དགོས་ཤིང༌། དེའི་ཚེ་ཐེག་ཆེན་དྲོད་ཐོག་མར་ཐོབ་ནས་རྩེ་མོར་འཕོ་བའི་བར་ལའང་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཡོད་དགོས་ལ། དེའི་རིང་ལ་གང་ཟག་“དེའི1

་རྒྱུད་ལ་མཐོང་སྤང་ས་བོན་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་མཉམ་རྗེས་
ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པས། བསྐལ་པར་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ངོ་མཚར་ཆའོ། །དེ་བས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་
གནོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླང་དགོས་པར་རྟོགས་སོ། །
དེ་ལྟ་ནའང་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་བརྒྱུད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་གྱི་དབྱེ་བ་རུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མེ་སྟོབས་ཆེན་དང་གྲང་
རེག་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དངོས་ཀྱི་

འགལ་ཟླ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུ་
བ་སྟོབས་ཆེན་དང་གྲང་རེག་བརྒྱུད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་དྲག་ཕྱུར་བ་རང་ཉིད་གྲང་རེག་གི་དངོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་
ཀྱང་གྲང་རེག་གི་དངོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མེ་སྟོབས་ཆེན་གཞི་དེར་
དངོས་སུ་བསྒྲུབ་ནུས་སུ་སོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞི་དེར་གྲང་རེག་དངོས་སུ་འགོག་
བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞི་དེར་གྲང་རེག་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་གྲང་རེག་དང་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གལ་ཏེ་

1 དའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

706

ཁྱབ་ན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་དང་དངོས་སུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བར་ཐལ། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །དུ་བ་དང་གྲང་རེག་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་འགལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་དུ་བྱ་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་འགལ་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དོ། །
གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ཕན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ན་
སེར་པོ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཀར་པོ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་མི་འཐད་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའང་འདོད་དོ་སྙམ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞནཡང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་འགལ་བ་ཞེས་པ་དེའི་དོན་ལྡོག་སྟོན་པ་མི་མཐུན་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

707

པར་གནས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ནི་འགལ་བ་ཙམ་གྱི་“ཐུན་མོང

1

་གི་ཆོས་ཡིན་
ལ། སྐབས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་གང་
ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་རྒྱུ་མ་བྱུང་བས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་
ཉིད་དུ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ཞེས་བཞག་པ་དང་འདྲ་བར་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །
ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། འགལ་བ་གཉིས་པའང་ཕན་ཚུན་སྤངས་
པ་ནི་ལྡོག་པའོ། །ལྡོག་པ་དེས་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁ་ན་ལས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་མཚན་ཉིད་པའི་འགལ་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། འདི་ནི་མཚན་ཉིད་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ཡིན་ལ། “དེའི2

་དོན་ཡང་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེར་ཅིག་ཤོས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བའོ་ཞེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་
འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པས་ནི་མཚན་ཉིད་དོན་ལྡོག་ལ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ལས་གསལ་ལོ། །
དེས་ན་གཅིག་གི་དོན་ཞུགས་པར་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་ཞུགས་པ་སྤངས་པས་

1 ཐུན་མོད
2 ངེའི

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

708

ཁྱབ་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་གཅིག་གི་དོན་ཞུགས་པར་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་མ་ཞུགས་པ་
ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ན། དེ་ནི་ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་
པར་སོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚ་གྲང་ཆོས་ཅན། འགལ་བ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡང་མ་
ཡིན། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་
བའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་འཕེན་པ་ནི། ཚིག་ལ་འཁྲིས་པའི་སྐྱོན་ལྟར་སྣང་ཙམ་ཡིན་པས། མཁས་པ་གཞུང་ལུགས་རིགས་པས་འབྱེད་པའི་མདུན་སར་དབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཏམ་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཙམ་སྒྲ་སྔོན་དུ་མི་བརྗོད་པས། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་གྱི་གཞི་མེད་དོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། གཅིག་གི་
དོན་ལྡན་ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགལ་བ་ཙམ་དུ་གནས་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ཙམ་ནི་རྒྱུན་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་འགལ་བ་ཡིན་པ་གཅོད་
པའོ། །
གཉིས་པར་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་བརྒྱུད་འགལ་ལོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཕན་ཚུན་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། དཔེར་ན་རྟག་མི་རྟ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའི་
དོན་ཡང་ཆོས་གང་རྟག་པ་ཡིན་པ་བློ་ངོར་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་ཆོས་དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་བློ་ངོ་“དེར

1

་རྣམ་པར་གཅོད་ཅིང༌། ཆོས་གང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་བློ་ངོར་

1 ཀ ། ངེར

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

709

ཡོངས་སུ་བཅད་ན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་དེ་བློ་ངོ་དེར་རྟག་པ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་
གཅོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བཅད་ལྡོག་ཏུ་གནས་པའོ། །ཁ་
ཅིག་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ཕན་“ཚུན1

་སྤངས་པའི་དངོས་
འགལ་གྱི་དོན་ཡིན་གྱི། ཡོངས་གཅོད་རྣམ་བཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ལ་ཕན་ཚུན་
སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་གྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མྱུ་གུའི་ཁ་དོག་སྔོན་པོར་ངེས་པ་ན་སྔོན་
པོ་མིན་པའི་སེར་པོ་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པའི་སེར་པོ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་འགལ་ཟླ་ཕན་ཚུན་“གཉི་ག2

་ལ་མ་སྦྱར་བར་ཡ་གྱལ་གཅིག་ལ་སྦྱར་
ནས་ཕན་ཚུན་གྱི་དོན་པོར་བས་ནོངས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་རང་རྣམ་བཅད་ཡོངས་
གཅོད་ཀྱིས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལའང་འདི་ལྟར། མྱུ་གུའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་སྔོན་པོ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱུ་གུའི་ཁ་དོག་དེ་མྱུ་གུའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་དེ་སྔོན་པོ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་སྒྲིགས་མཚམས་དང་བཅས་པ་ཁས་བླགས་སོ། །མ་
གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། མྱུ་གུའི་ཁ་དོག་དེ་མྱུ་གུའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུ་གུའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོར་ཡོངས་སུ་
གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

1 ཆུན
2 ཀ ། གཉིས་ཀ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

710

ཁོ་བོ་ཅག་ཕན་ཚུནགྱི་དོན་མ་བོར་བར་འགལ་ཟླ་“གཉི་ག1

་ལ་སྦྱོར་བའི་
ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི་ཕན་ཚུན་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་

འགལ་བ་དང༌། ཕན་ཚུན་ཡོངས་གཅོད་རྣམ་བཅད་ཀྱི་འགལ་བ་ལ་ཕན་ཚུན་སྤངས་
པའི་དགོས་འགལ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་ཅིང༌། བྱས་པ་མ་བྱས་པ་བཅད་ལྡོག་ཏུ་གནས་ཀྱང་མ་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་མི་དགོས་
ལ། མ་བྱས་པ་བཅད་པ་དང་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཤིང༌། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པའི་བཅད་ལྡོག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། གང་ཞིག་གི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའང་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཕན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་བཅད་ལྡོག་མ་ཡིན་ཀྱང༌། གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པར་ངེས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བར་ངེས་དགོས་པ། འདི་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱི་གནོད་འགལ་དོན་གཅིག་ལ། དཔེར་ན་
བྱས་པ་དང་རྟག་པའམ། འཇིག་ངེས་དང་བལྟོས་བཅས་བཞིན་ཏེ། ཚད་མ་གཞན་
གྱིས་གནོད་ཕྱིར་ཡང༌། །ངེས་གྱུར་དང་ནི་བལྟོས་བཅས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ། འགལ་བ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་ནི་དེ་
གཉིས་ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མས་འགལ་བའི་དོན་

1 ཀ ། གཉིས་ཀ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

711

དེས་དགོས་པ་ལ། ཐ་དད་ནི་རྟོག་པ་ལ་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་ཤར་བའི་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་ཅིང༌། གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ནི། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། ཀ་བུམ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱི་

སྟོབས་ཀྱིས་དེས་ནུས་པ་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་དོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་
གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ནི། སྣང་མུན་ལྟ་བུ་ལ། གཞི་དེར་མུན་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དུས་མཉམ་པའི་གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་དང་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ནི། གཞི་དེར་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་ཉེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནུས་ཆུང་དུ་སྐྱེས་པའི་གྲང་
རེག་དང་བཅས་པའི་གཞི་དམིགས་པ་དང༌། དེའི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ལ་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆད་པའི་གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ལ། བློའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་རྣམས་ནི། གཉེན་པོའི་ཤེས་“པ1

་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དང་དེ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་མྱོང་སྟོབས་
ཀྱིས་འགྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མང་དུ་ཡོད་མོད། ཞིབ་པར་
མ་བརྗོད་དོ། །
བཞི་པ་འགལ་བ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་

ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གཉིས་ལ་
སོགས་པ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་

སྒྲོ་འདོགས་ལེགས་པར་བཅད་ནས་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པའི་ངེས་བརྙེད་པ་ནི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། ཚུར་མཐོང་མངོན་

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

712

སུམ་ཚད་མས་མི་ནུས་སོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དེ་དག་གི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་ངེས་པ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཚད་མས་ངེས་དཀའ་བ་ནི་རྟགས་དང་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ལ་“ཚད1

་མས་གནོད་པ་བསྟན་ནས་རྟགས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་དང་འགལ་བར་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། འགལ་བའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང༌། འགལ་བར་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་ན་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་
པར་འགྱུར་བས། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་མཐོ་“ངེས

2

་ལེགས་ཀྱི་ལམ་ཡན་ལག་

དང་བཅས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ནུས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ཅིང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་གང་ཡང་“ཚད3

་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཅོད་པར་ནུས་པའི་གོ་
སྐབས་མེད་པས། གནས་འདི་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་འཇུག་པ་ནི་བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ལ། གཞུང་འདི་དག་ནི། །ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་ཐ་དད་ཉིད། ཅེས་སྨྲས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་བྱེད་ཚུལ་འཆད་པའང་ཡིན་མོད་ཀྱི། དབྱེ་བ་
བྱེད་ཚུལ་བཤད་པའི་དགོས་པའང༌། རྟགས་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་དེ་དང་
དེའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བའི་དབང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུལ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །

1 ཆད
2 དེས
3 ཆད

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

713

དེ་ལ་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པ་མི་སླུ་བ་ནི་རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྟགས་དེ་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་
གྲུབ་པའི་གཞིར་དགག་བྱ་བཀག་པ་དེ་བསྒྲུབ་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དང་སླུ་བར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཤློ་ཀ་སྔ་མ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་གསུངས་ཤིང༌། འབྲས་རང་གི་རྟགས་རང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་དབང་གིས་རང་ཉིད་གང་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་འབྲེལ་བ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་འཛིན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་དཔག་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་གོང་དུ། དངོས་གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་བཀག་ན་རྟགས་དེ་ཁེགས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་དང་དེས་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པའང་ངེས་པའི་སྒོ་ནས།
དེ་འདྲའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་དེ་དག་དེའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ཇི་ལྟར་དངོས་ཉིད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚིག་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཇི་ལྟར་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་
ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་དང་ཤ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

714

རྟགས་ཆོས་དེ་དག་གི་རྒྱུ་འབྲས་དང་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་
པའི་དབང་གིས་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཚན་མ་དེ་དག་གིས་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་ཉིད་ལོག་ན་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་
ལྡོག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཚད་མ་དེ་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་ཟླ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་བ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་བཤད་པས་ལོག་རྟོག་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་ནི། འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་བར་ངེས་དགོས་པར་བསྟན་པ་དེས་ནི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་མ་བལྟོས་པར་རྟོགས་པས་རང་དགར་སྦྱར་བའི་ཆོས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་
ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་“པའི1

་ཕྱིར་
ཞེས་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པ་མི་འཁྲུལ་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དེ་ནི་མི་རྟག་
པ་ལོག་པས་ལྡོག་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་སོགས་ཅིའང་རུང་བ་
ལའང་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་རུང་ཉིད་སོགས་ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས་གང་འདོན་པ་ནི། ལྷ་དབང་བློས། སོགས་པ་སྨོས་པ་ནི། ཁོ་བོས་ཁས་བླངས་པ་དང་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་བཟུང་ངོ༌། ཞེས་བཤད་པའི་སྔ་མ་ནི། དོན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་པར་ཁོ་བོས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་པར་ལུང་ལས་བཤད་པའི་

1 བའི

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

715

ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་རྟགས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །
དངོས་ཉིད་རང་ལྡོག་ན། དངོས་རྣམས་ལྡོག་པ་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ལའང༌། ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལོག་པ་ཁྱབ་བྱ་དུ་བ་དང་ཤ་པ་སོགས་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པ་རང་གི་ལྡོག་པ་ནི། ཆོས་ཅན་“གྱི

1

་རྣམ་པ་འགའི་གཞིར་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་གོ་
བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་མ་གཅད་པར་ཁྱབ་
འབྲེལ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷའི་འགྲེལ་པར་རྣམ་འགས་ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། འགྲེལ་པ་དེའི་འཆད་ཚུལ་ནི། དངོས་ཉིད་རང་ལྡོག་ན། དངོས་རྣམས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་པས། དངོས་པོ་རང་ཉིད་ལོག་པས་དངོས་པོ་ལྡོག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་སྤྱིར་བཤད་ནས་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ལོག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ལོག་པ་གསལ་བར་མ་སྨྲས་པ་དེ་ལའང་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལོག་པས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལོག་པ་ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་
ཡིན་ལ། དེའང་དངོས་པོ་ལ་ལོག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །གལ་ཏེ་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་
བས་ཟློག་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་དང་ཁྱབ་བྱ་
ཁྱབ་བྱེད་རང་གི་ལྡོག་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་ཚད་མའི་རྣམ་པ་འགས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འཆད་དོ། །
ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར་ལྷས། འདིས་ཀྱང་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་འདྲེན་མར་བསྟན་པ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌།

1 རྒྱ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

716

དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། འདིས་ཀྱང་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་འདྲན་མར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒྱུའང་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པར་“བྱེད

1

་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར། གཞུང་ཚིག་དེ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས་མེ་དང་ཤིང་སོགས་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཅིང༌། ཁྱབ་བྱ་ཞེས་པས་དུ་བ་དང་ཤ་པ་སོགས་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་དོན་“ཏོ། །
འོ་ན་བུམ་པ་མ་དམིགས་པས་བུམ་པ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ཚུལ་ཡང་དེ་དག་དང་འདྲའམ་ཞེ་ན། རྫ་བུམ་གྱི་རྒྱུ་“འཇིམ2

་གོང་ལ་བུམ་པ་
མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ནི། བུམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་
སུ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གྲངས་ཅན་གྲུབ་མཐས་ཡིད་“བསླད

3

་པ་ལྟ་བུ་མ་

དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པའི་“ངོར

4

་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་
པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒོལ་བ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གནག་རྫི་དང་བུད་མེད་ཀྱི་བར་ལ་གྲགས་པ་ལའང་རྨོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ན་དེའི་ཁྱབ་པ་མི་འཁྲུལ་པ་ནི་བུམ་པ་མེད་པ་དང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་འབྲེལ་“པ5

་ངེས་པར་བྱས་པ་ལས་འགྲུབ་བོ། །

1 བྱད
2 ཀ ། འཇི་མ
3 ཀ ། བསླས
4 དོར
5 ཀ ། བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

717

མི་དམིགས་པ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་གསུམ་
པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཞིར་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་དོན་ནམ་ཐ་སྙད་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལས་གཞན་
གྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །མ་དམིགས་པ་དེ་དག་གིས་མེད་པ་ངེས་པ་བྱེད་པའང་གང་གི་ཚེ་ཡིན་ཞེ་ན། མི་དམིགས་པ་དེ་དག་གིས་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེའང༌། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུའམ་རང་བཞིན་གཞི་དེར་ཡོད་ན་སྐབས་ཀྱི་

ཕྱི་རྒོལ་ལ་དེའི་ཚེ། སྣང་དུ་རུང་བ་ལས་དེའི་ཚེ་དེ་དག་སྣང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་རང་བཞིན་
ཞེས་པས་དངོས་སུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་དོན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་
པའང་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བར་བྱས་པ་ནི་ལྷའི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་དགོས་ཉིད་མར་བཅད་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་བསྟན་པ་དག་གི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །ཉི་མ་སྦས་པས་འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། འོ་ན་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་བཞི་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ཇི་ལྟར་འདིར་མི་བརྗོད་སྙམ་དུ་སེམས་ན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། ཙམ་སྒྲས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་བཅད་ནས། དེར་ཡོད་ན་སྣང་རུང་དུ་འདོད་པའི་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་
བསྒྲུབ་མི་ནུས་པས་མ་བཤད་ཅེས་པས། དོགས་པ་དེའི་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི་

མཇུག་བསྡུར་མི་བྱེད་དོ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་འགྲལ་པར་ལྷས།

དེ་ལྟར་ཞར་ལ་འོངས་པ་རྫོགས་པར་བྱས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

718

པས་རྣལ་མ་དང་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །སྐབས་ཀྱང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞར་ལ་འོངས་པ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མིན་དེ་ཉིད། ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ཞེས་དངོས་མེད་ངོ་བོ་མིན་དེ་ཉིད་ནས་འདི་བར་ཞར་བྱུང་དུ་བྱས་ནས། རྐང་པ་འདི་གཉིས་སྐབས་དོན་ལ་སྦྱར་བར་བཤད་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན། རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སོགས་འཛིན་པ་ལ་ནི་སྔར་ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་རྒྱས་པར་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་འདོད་དོ། ཞེས་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་བའི་སྐབས་དོན་གྱི་ལན་དེ་ཉིད་
གནོད་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །ཉི་མ་སྦས་པའི་འགྲེལ་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟག་སོགས། །འཛིན་ལ་གོ་རིམ་འདི་བཞེད་ཅིང༌། ཞེས་འབྱུང་ལ། ལྷའི་འབྲེལ་པར་ཡང་གོ་རིམ་གྱི་བཤད་པ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟོག་པས་ཁ་དོག་གི་དོན་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་སྦྱར་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས། ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བའི་གོ་རིམ་འདིར་འདོད། ཅེས་འཆད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་འདོད་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མ་གསུམ་པར་མི་འཐད་པའི་ལན་བསྟན་ཟིན་ནས། འོན་ཏེ་ཁ་དོག་གི་རྒྱུན་འགག་ཁ་མ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་
ཤེས་ལ་འདོད་ན། དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གཞན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་ལན་དངོས་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་སྟོན་ལ།

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

719

ཡང་ན་འདིར་ནི་ཞེས་སོགས་རང་སྡེ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལའང་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་
རྟོགས་པ་“ཚད1

་མ་གསུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་འཆད་པའམ། བཤད་ཚུལ་གཞན་
ཡང་ཡོད་མོད་སྐབས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །གང་གི་མཐའ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ནི་དེ་དག་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འཕྲོས་ཚུལ་ཀྱང་སྐབས་དེར་འཆད་དོ། །
དེའང་འདི་ལྟར། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཁ་དོག་གི་རྒྱུན་འགག་ཁ་མ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་“ཚད2

་མའི་རྗེས་སུ་
སྐྱེས་པའི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འདྲེན་པའི་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་པ་དྲན་ནས་འཛིན་པའི་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུན་འགག་ཁ་མའི་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་མི་རྟག་པ་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་དེ་ཉིད་དང་གྲུབ་པ་དེ་དབྱེར་མེད་པའི་དེའི་རྫས་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་གི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་བཟུང་
བ་ན་དེའི་མི་རྟག་པ་ཡང་བཟུང་དགོས་ལ། ཁ་དོག་ཐ་མ་དེའང་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་

སྔར་ཁ་དོག་ཐ་མ་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་གྲུབ་ཅིང༌། ཁ་དོག་དེ་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་མི་སྲིད་པའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེས་
པའི་དུས་ནི་ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་ཁ་དོག་རྒྱུན་ཆད་པའི་དུས་ཡིན་ལ། རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་པར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་
སུམ་གྱིས་དེའི་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་སྲིད་དོ། །རྒྱུན་འགག་ཁའི་ཁ་དོག་ཐ་
1 ཚང

2 ཆད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

720

མ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དེའི་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་པ་དྲངས་པ་དེའི་ཚེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཁ་དོག་དེ་རྟག་པར་འཁྲུལ་པའི་རྟག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་“གཉི་ག1

་མེད་དེ། དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁྲུལ་པ་ལ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་དག་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་“གཉི་ག་ཚོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་དྲུག་པའི་སྒྲས་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་དགོས་སོ་“ཞེ

2

་ན། དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་པའི་
ཉེས་པ་མེད་དེ། ཁ་དོག་དག་མི་རྟག་པ་རྫས་དུ་མ་སྟེ་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་དེ་དྲུག་པའི་སྒྲས་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་གྱི་རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཅིང་བཏགས་པའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུར་དྲུག་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁ་དོག་རྟག་པར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཁ་དོག་ཐ་མ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་ཡི་རྟེན་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཁ་དོག་ཐ་མ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ན། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་
པ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་

གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ངོར་རྗེས་དཔག་འཇུག་མི་དགོས་ཀྱང༌། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པར་མ་ནུས་ན། དེའི་ཚེ་མི་རྟག་པ་
དེ་ལྟར་དུ་ཁ་དོག་དེ་རབ་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་ 1 ཀ ། གཉིས་ཀ ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་གཉི་ག་ཚང་མར་གཉིས་ཀ་བྲིས་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽
2 ཞ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

721

རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །
འོ་ན་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་ན་མ་རྟོགས་པ་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། ཁ་དོག་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ལ་ལར་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་མཐོང་ཡང་མཐོང་བ་ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་
ཤིང་མི་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་དེའི་ཤེས་རྒྱུད་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སྒོ་ང་གཉིས་
ཀྱི་ཐ་དད་མི་ངེས་པར་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་བཞིན། དེ་དེ་འདྲའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་ཟིན་པར་ཐལ། ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གང་ཟག་དེའི་བློ་ཞན་པ་དང་ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་དང་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་རྣམས་ནི་དེའི་ཚེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་གཉིས་ཡོད་པས་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁ་དོག་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཐ་དད་པ་སྟེ་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཡང་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་མཚམས་སྦྱར་བའི་དབང་གིས་རྟོག་པས་སྔ་ཕྱི་དེ་དག་ཆ་ཐ་དད་པར་མཐོང་བ་མེད་པར་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐ་དཅིག་སྔ་ཕྱི་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཡང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་ཀྱི་ལྡོག་པ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྟོག་
བཏགས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གང་ཟག་དེའི་ཤེས་རྒྱུད་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་ཟིན་ཀྱང་གང་ཟག་དེའི་མིག་ཤེས་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་བསླད་མི་དགོས་པ་མངོན་སུམ་འཁྲུལ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ཤེས་རྒྱུད་ནི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་
དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་ལྟར། རང་གི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

722

རིགས་འདྲ་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་མར་མེ་རྒྱུན་འགག་ཁ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་སོགས་ཀྱི་འཇིག་པ་ནི་མར་མེ་ཐ་མ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་

རྟགས་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོའི་བར་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནུས་པ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྡོམས་བཞིའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་སྐད་ཅིག་མར་བསྒྲུབ་
པའི་རིགས་པ་གཞུང་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཞུང་འདིར་མགོ་མཇུག་ཀུན་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འདི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བར་རྟོགས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་ཚད་མའི་ལམ་ནས་
དྲངས་པའི་ངེས་པ་རྣམ་པར་དག་ལ་འདྲེན་པའི་གཅེས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་མ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་དེ། །རབ་ཏུ་གྲུབ་ཕྱིར་རྗེས་དཔོག་ཡིན། ཞེས་མངོན་སུམ་གྱིས་

བཟུང་ཡང་མ་ངེས་པར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་དཔེ་སྟོན་
པ་ནི། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་
དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་བས་ས་བོན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་བ་ཡིན་ཀྱང༌། ས་
བོན་གྱི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མྱུ་གུ་མེད་པས། ས་བོན་དེ་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་འབྱུང་བས་ས་བོན་མཐོང་བ་དང་བར་མ་ཆད་དུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བྱས་པའི་རྨོངས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པར་གྱུར་པའི་དབང་གིས།
ས་བོན་གྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་པོར་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

723

མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། རྨོངས་པ་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ནི། ས་བོན་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཟུང་བ་ལྟར་ངེས་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད་པས་རྗེས་དཔག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་འཆད་དོ། །
འོ་ན་ཀྱང་འདི་ལྟར། དེའང་དབང་པོ་ལས་སྔར་གྲུབ། ཅེས་དང༌། འཇིག་པ་མ་ཐོང་བས་ཡོངས་གཅོད་ཉིད། ཅེས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ངེས་པར་
བཤད་པ་ནི་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས། ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

བཟུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་ནུས་པ་ཡོད་དམ་སྙམ་ན། ཚུར་མཐོང་ལ་དེ་འདྲ་
མེད་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཉིད་ལས་དེའི་ཕྲ་བའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ནུས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་རྗེས་དཔག་ལ་མ་བལྟོས་པར་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟར་ངེས་ནུས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་ཞེས་སྦྱར་རོ། །
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་བྱེད་པ་མཉམས་པའི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས། ཁ་དོག་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་དུ་གནས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚེ་ཁ་དོག་འདི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

724

མི་རྟག་པའོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་མངོན་སུམ་དེས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁ་དོག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དེས་སྔར་
ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དྲན་པའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་དྲན་པ་ཡིན་པས། མི་རྟག་པར་ངེས་བསྔར་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་བྱེད་པ་མཉམས་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་ནོ། །དེའང་དེའི་
ཚེ་ཕྱིའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྗེས་དཔག་གི་བྱེད་པ་མཉམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་”ཚང1

་བས་དེའི་ཚེའང་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ།
ཡིད་དཔྱོད་གོམས་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་ངེས་
པ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་ངེས་ཤེས་དངོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཞེས་
སོགས་“ཤློ་2

ཀ་གཉིས་པོ་འདི་ལ་ལྷས་“ཤློ་ཀ་དང་པོའི་འགོད། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
ལས་མཚམས་སྦྱར་གཞན་མེད་ལ། “ཤློ་ཀ་ཕྱི་མའང་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་སོགས་ཀྱི་

འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་གོམས་པ་གསལ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཚེ་མངོན་
སུམ་གྱིས་ཀྱང་རང་གིས་མཐོང་བ་དང་མཐུན་པར་ངེས་པའི་བློ་བསྐྱེད་པ་ལ་བཤད་པས། དེ་ལྟར་ན་འདི་གཉིས་སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུར་བྱ་དགོས་སོ། །འོན་
ཀྱང་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་གཉིས་ཀ་རྟོག་པ་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་རྣམས་
ཀྱི་གུང་བསྒྲིགས་ནས། དེ་དག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་“ཚུལ3

་གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་
ན་ལེགས་སོ། །སྔར་དངོས་ལས་མི་རྟག་གཞན་དུ་མེད་པར་སྨྲས་པ་དང༌། རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཆོས་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་སྨྲ་པ་ལ། ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་

1 ཀ ། ཚེང

2 ཀ ། ཤླཽ ༼སྐུ་འབུམ་པར་མར་ཤློ་ལ་ཤླཽ་ཡོད་ནའང་མཚམས་རྟགས་ལས་འོག་མཆན་བཀོད་མེད།༽
3 ཆུལ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

725

སོགས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་ལ་ཐ་དང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་བ་ལ། མངོན་སུམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དེ་དང་ཡུལ་གཅིག་
ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དག་སྒྲ་ཐ་དད་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མ་ཡིན་དང་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ལོག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་པ་ཡི། ལྡོག་
པའི་ཆོས་སོ་སོར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས། དངོས་པོ་
ལ་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྒྲ་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་ནི། སྐྲ་
དག་དེའི་བྱས་མི་རྟགས་སོགས་ངེས་པའི་བློ་དང༌། བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བརྡའ་བརྟགས་པའི་སྒྲ་ནི། བུམ་སྣམ་སོགས་རྫས་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་བློ་བཞིན་དུ་དུ་མ་
འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །
འདིས་ནི་སྒྲ་རང་མཚན་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་རང་རྒྱུ་ལས་བྱས་མི་རྟག་གི་རྫས་སུ་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་མ་ཡིན་དང་མ་བྱས་རྟག་
པ་སོགས་ལས་ལོག་པར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་བས་བག་ཆགས་བཞག་པས་

བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས། མངོན་སུམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་མ་ཡིན་དང་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་ལས་ལོག་པར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་ལ་“ལོག་ས1

་ལོགས་
སོ་སོ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་སོ་སོར་སྣང་བའི་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་ཐ་དད་འཇུག་པར་བསྟན་ནས་ཕྱོགས་སྔ་མ་དེ་ལ་ལན་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་མངོན་

1 ཀ ། ལོགས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

726

སུམ་གྱིས་སྒྲ་རང་མཚན་ལྟ་བུ་གཅིག་མཐོང་བ་ན་དེའི་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་མཐོང་
བ་བཞིན་དུ། རྟོག་པས་ཀྱང་སྒྲའི་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ངེས་པ་ན་དེའི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངས་སམ་ཞེ་ན། རྟོག་པ་རྣམས་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་
མེད་ན་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཡིས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རང་འཛིན་རྟོག་བློ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་བས། སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་ངེས་པ་ན་དེའི་ལྡོག་པའི་“ཆོས

1

་ཐམས་ཅད་ངེས་དགོས་
ཀྱང༌། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་བཏགས་གཅིག་
ཏུ་འཁྲུལ་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་གཅིག་ངེས་པ་ན་དེའི་ལྡོག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་ན། འདི་ལྟར་རྟགས་མེད་བྱིས་པར་གྱི། ཞེས་སོགས་
དང་དོན་ཟློས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ལེགས་པར་འགྱུར་རོ། །
ཡང་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱར་དུ་ལྷས། རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ཞིག་
ནས་མེད་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཉི་མ་སྦས་པས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་སྨྲས་པ། ཡང་ན་འདི་ནི་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་འཇིག་པ་གྲུབ་ན་ནི། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་པ་དག་གི་ལུགས་ཀྱིས།

“ཤློ་ཀ་འདི་རང་སྡེ་གཞན་ཞིག་འཇིག་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །འོན་ཀྱང་གོང་འོག་གཞན་གང་དུའང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་པའི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་བརྗོད་པ་དང༌། མུ་སྟེགས་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ལན་

1 ཆས

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

727

འདེབས་ལུགས་འདི་ལྟར་བྱེད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་འདི་ལྟར་བྱེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལན་ཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་ལ་འདི་ཁོ་ནའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་གཟིགས་ཞེས་བསམ་པར་བྱ་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །དེའང་སྔར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་“རྟགས1

་ལ་བརྟེན་ན་རྗེས་དཔག་
དང་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་ན་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་གསུམ་པ་མ་ཡིན་པར་
སྨྲས་པ་ལ། ཁ་ན་རེ་ཁ་དོག་རྒྱུན་འགག་ཁ་མ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་ནས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཁ་དོག་དེའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་གྱི། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་རྫས་མ་
ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། བྱས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་རྟོགས་
པའང་མ་ཡིན་པས། དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རང་སྡེ་ཞིག་འཇིག་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དག་དང་འདྲ་བར་ཁས་བླངས་པར་སོང་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ཚད་མ་གསུམ་པ་འདོད་མི་དགོས་ཏེ། མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་རྫས་ཡིན་པ་ལས་ཡང་ན། ཁ་དོག་ཞིག་ནས་མེད་པ་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ལུགས་འདིར་ནི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་གི་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་དེ་ལ་སྔར་བྱུང་དངོས་པོ་ཕྱིས་མེད་པར་གྱུར་པ་དངོས་པོ་དེ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཁ་དོག་ཐ་མ་དེ་ལྟ་བུ་སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་

དམིགས་པ་དུས་གཉིས་པར་མ་དམིགས་པས་དེ་དུས་གཉིས་པར་མེད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞིག་འཇིག་དོན་གཅིག་པ་རང་ལུགས་ལ་མི་འདོད་པར་མ་ཟད། ཁ་དོག་རྒྱུན་

1 རྟོགས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

728

འགག་ཁ་མ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའང་རྗེས་དཔག་གིས་འགྲུབ་པར་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེའི་འཇིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་གོང་དུ་བརྗོད་
པ་དག་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་གི་རྫས་ཡིན་པའི་རང་ལུགས་ལ་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་དང༌། ཞིག་འཇིག་དོན་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཚད་མ་གསུམ་པ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཞར་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་མི་རྟག་པའི་འདོད་ཚུལ་འགོག་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་གང་གི་ལུགས་ལ། མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་དང༌། ཁ་དོག་ཞིག་པའི་དངོས་མེད་གང་ལའང་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། “བརྡའ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་ལས་ཐ་དད་པ་ལ་ནི་དྲུག་པའོ་ཞེས་པས། ལྷ་སྦྱིན་དང་རིལ་པ་ལྟ་བུ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལ་དྲུག་སྒྲ་སྦྱོར་བས་སོ། །དེས་ན་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཁ་དོག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱང་མི་རྟག་པར་ཐལ་“བར1

་འགྱུར་བས་ཡོད་པ་“ཙམ2

་མི་རྟག་པ་མིན་
ཀྱང༌། མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆད་པའི་དབུས་ན་ཡོད་པ་ཞེས་པར་ཡོད་པ་ཁྱད་པར་བ་དང༌། ཡོད་པ་དེ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་
གྱི་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པར་སྨྲའོ། །ལྷའི་འགྲེལ་པར། ཆོད་ཡོད་དང༌། ཞེས་འམ་སྒྲ་མེད་པ་ལེགས་སོ། །
དེའི་ལུགས་ལ་མཐའ་དེ་དག་གང་ལ་བརྗོད་ཅེས་དྲིས་པས། གལ་ཏེ་སྔ་ན་མེད་པ་དང་ཕྱིས་མེད་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་དེའི་མི་རྟག་པ་
1 ངར
2 ཅམ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

729

ཅིས་མ་ཡིནཞེས་དྲིས་པས། སྔར་མེད་ཕྱིས་མེད་དེ་གཉིས་དངོས་མེད་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་དྲུག་པ་དང༌། ལ་སོགས་པས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་གནས་ཞེས་པའི་གནས་གཞིའི་བདུན་པ་སོགས་སྦྱོར་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་དངོས་པོའི་སྔ་ན་མེད་པ་དང་དངོས་པོའི་ཕྱིས་མེད་པའི་དྲུག་སྒྲ་དེ་ཇི་ལྟར་རུང་སྟེ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་པ་ཉིད་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་ཆོས་ཅན། མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་པོ་མཐའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྔར་མེད་དང་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་སྔར་གསར་སྐྱེ་འདོད་པ་མིན་པས་སོ། །
དེས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་པོ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པ་དེའང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དེ་གཉིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྔར་མེད་གསར་སྐྱེའི་འབྲས་བུ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། མྱུ་གུ་

སྔར་ནས་གྲུབ་ཟིན་པར་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་རང་རྒྱུ་ས་བོན་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཞེས་གྲག་གོ །ལྷའི་འགྲེལ་པར་ཡོད་ཉིད་རང་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྐང་པ་དང་པོ་ལ་རང་སྒྲ་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལེགས་སོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་འདི་རང་
བྱེད་པ་པོའི་འབྲས་བུ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་ནས་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

730

ཉིད་ས་བོན་དེ་དང་འབྲེལ་པའི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དེའང་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནའོ། །ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་ལ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་གང་ཟག་གི་སྔར་མེད་པ་དེ་བྱེད་པ་པོས་བྱེད་ན་ཁྱོད་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་ཏེ་འདི་ལྟར། ས་མྱུག་གི་དངོས་པོ་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་སྔར་མེད་པ་བྱེད་པ་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ལྡན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་

ལུགས་ལ་རུང་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་འབྲེལ་པ་གསར་བྱུང་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རིལ་འདི་རྟག་པར་འགྱུར་བས། བདག་ལྟ་
བུའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་ལ་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ལྡན་ཞེས་པ་དང་རིལ་འདི་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ཐོན་པ་དགོས་སོ། །
དེས་ན་རིགས་པ་ཅན་གྱིས་མི་རྟག་པ་རྫས་གཞན་དང་ལྡན་པས་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཁེགས་ཤིང་སྒྲ་དང་དེའི་མི་རྟག་པ་
སོགས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་ལ་སྣང་བ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྟེ་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་བྱ་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཅན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི་དེ་གཉིས་
ལོག་ས་ཐ་དད་པར་གནས་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་དངོས་པོ་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་
སོགས་ལ་སྒྲ་ཐ་དད་སྦྱོར་བ་ལའང་དེ་དག་ལོག་ས་སོ་སོ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་སྟེ། ལྷ་དབང་བློ་ལྟར་ན། དྲུག་སྦྱར་བ་ཆོས་ཆོས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་སྔ་ན་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

731

མེད་པ་སོགས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཅན་དག་ལ་དངོས་པོའི་སྔ་ན་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དྲུག་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ལའང༌། བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་བ་
དག་ལ་དྲུག་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དང་ངང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་ཉིད་རྟེན་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་ཅིང༌། བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་ཚུལ་ཅན་ནི། ཞེས་འདོན་ནོ། །
ད་ནི་མདོར་ཡང་ཡང་ངོ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་བཤད་
ནས་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ཚད་མ་གསུམ་པ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དེའི་ལན་འཆད་པ་ལ། སྔར་ཁང་ནང་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཙནྡན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་རང་མཚན་དེ་
ཉིད་ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་ཁང་ནང་དེར་དུ་བ་འཕྱུར་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ངོ་ཤེས་ཀྱི་

ཚད་མས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་མངོན་གསུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཁང་ནང་གི་ཙནྡན་
གྱི་མེ་དང༌། ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཁང་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་སོ་སོར་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདིས། གཅིག་ལའང༌། དུམ་ཉིད་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ཏེ། །དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་བཞིན། ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་མཐོང་ལ་རྟགས་དང་ནི། །འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཞེས་པ་གང་ལ་ཟེར་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མ་ཞེས་པ་དེ་སྔར་ཁང་ནང་དེར་ཙནྡན་གྱི་མེ་མཐོང་ཞིང་ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན།
སྔར་ཁང་ནང་ན་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ད་ལྟའང་ཁང་ནང་འདི་ན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

732

ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་པ་ལ་འདོད་དམ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ན་སྔར་གྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་

དེ་ཉིད་ད་ལྟའང་ཁང་ནང་འདི་ན་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་འདོད་དམ། ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་
འཛིན་པ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། བློ་དེ་ཆོས་ཅན། ཙནྡན་གྱི་མེའི་ཁྱད་པར་སྔར་
ཁང་ནང་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་
ཉིད་ཀྱང་མིན་པར་ཐལ། སྔར་ཁང་ནང་དེར་ཙནྡན་གྱི་མེ་མཐོང་བ་དང་མཚུངས་པར།
ད་ལྟའང་ཁང་ནང་དེར་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཙམ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་སྔར་ཁང་ནང་དེར་ཙནྡན་གྱི་མེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ད་
ལྟའང་ཁང་ནང་འདིར་སྔར་གྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་ཡོད་པའི་དཔེར་བྱས་ནས་འཛིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྔར་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཙནྡན་གྱི་མེ་

སྤྱི་ཙམ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་དེས་ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་
“མཐོང

1

་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཁང་ནང་དེར་སྔར་མཐོང་བའི་ཙནྡན་གྱི་མེ་གྲུབ་ཟིན་མ་
བརྗེད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཁང་ནང་དེར་ད་ལྟའང་སྔར་གྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་
པར་གང་ཟག་དེས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁང་ནང་དེར་སྔར་ཡོད་པའི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེ་ལ་གང་ཟག་དེས་ངེས་པའི་ཐབས་སུ་སྔར་གྱི་
མངོན་སུམ་ལས་ཚད་མ་གཞན་འཇུག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྔར་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱིར་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་

1 མཐང

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

733

ཉིད་ཕྱིར་ན་དེའི་དཔེར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོར་དེ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་ཊཱིཀ་བྱེད་སྔ་མ་དག་ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་
མཚན་དང༌། སྤྱི་འཛིན་ཞེས་པ་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་འཆད་པ་མང་བ་ལྟར་ན་སྔ་མ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་བཀག་པ་དང༌། ཕྱི་མ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་དོགས་སྤོང་བཀོད་པར་བྱ་དགོས་ཀྱང་ཧ་ཅང་འགྲིག་པར་མ་མཐོང་ངོ༌། །
གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཐོང་བའི་ཙནྡན་
གྱི་མེ་ལ་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་ཙནྡན་གྱི་མེ་དེའི་དངོས་པོར་ནི་སྔར་མ་གྲུབ་
པ་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་འཇལ་བ་ཡིན་པས། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་

ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། ཞེས་ན། འོ་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཚད་མར་ཁྱོད་
ཀྱིས་སྨྲས་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ངོར་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་གྱི་ཁང་ནང་གི་ཙནྡན་གྱི་མེ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་
ལ་མེ་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་གཞན་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་སྟེ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྔར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་ཕྱིས་ཅིག་ཤོས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཁང་ནང་གི་མེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གཅིག་གྲུབ་པའི་དུས་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ལྟར་ཏེ། ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བས་རྐྱེན་བྱས་ནས་སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་“དོ

1

་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལ་འདོད་“དོ

2

་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་
1 ངོ
2 ངོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

734

བློ་ནི་མཁས་པས་དྲན་པ་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བས་གཞན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔར་མཐོང་བའི་མེ་དང་ཕྱིས་ཀྱི་བློ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
དུ་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་སྔར་ཁང་ནང་འདི་ན་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡོད་དོ་
སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། “ཊཱིཀ

1

་བྱེད་གཞན་དག་ཕྱིས་ཀྱི་མེ་དང་གཞན་
སྔར་གྱི་མེ་གཉིས། གཅིག་ཏུ་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཞེན་པ་མཁས་པས་དྲན་པར་ཤེས། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ལོག་ཤེས་སུ་སྨྲས་མ་ཐག་དཔྱད་ཤེས་སུ་སྨྲ་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །
གལ་ཏེ་དེ་དུ་བའི་རྟགས་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་དྲན་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟོགས་པ་ལ་བལྟོས་པས་དྲན་པ་མིན་པར་བསྒྲུབ་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རྗེས་དཔག་རིགས་རྒྱུན་ཕྱི་མ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས། ད་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བར་འཆད་དོ། །དེའང་ངོ་བོ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཚུལ་ནི་གཙོ་བོར་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་འདི་རྣམས་ལྟ་བུ་མཚན་གཞི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་འདི་དག་ལ་ནི་མཚན་
ཉིད་དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་ཞུགས་པར་བསྒྲུབས་པས་ཆོག་གི་མཚན་གཞི་སྔོན་དུ་བསྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། ཡིད་མངོན་དང་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་

1 ཀ ། ཊཱི΅྄

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

735

རྣམས་ནི་མཚན་གཞི་དེ་དག་སྔར་མ་གྲུབ་པའི་ངོར་སྔོན་དུ་མཚན་གཞི་བསྒྲུབས་ནས། གདོད་དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་ཞུགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་པ་འཆད་པའི་ཐོག་མ་འདིར། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་འཐད་ལྡན་དུ་སྤྱི་དོན་གྱིས་མཐའ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་

གསུངས་པའི་སྤྱི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དོན་ཚན་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། མཚན་གཞི་རྗེས་བརྗོད་དང་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་དང༌། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་མི་མཐུན་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་གྱི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། མཚན་ཉིད་འདི་མདོ་
སེམས་“གཉི་གའི་ཐུན་མོང་བའམ་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་དང༌། མངོན་སུམ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་ན་དབང་“ཤེས

1

་རྣམས་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་
ལ་འཁྲུལ་བས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །འདི་དག་འཆད་པའི་འགྲེལ་ཚིག་གི་དོན་རྫོགས་པ་དང་ཚིག་གི་འབྲུ་གཉེར་བའི་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་ཡོད་མོད་ཀྱང༌། དིང་སང་གི་ཉན་པ་པོ་དག་གི་བློ་ལ་བལྟོས་པ་
ན། རྫིང་བུ་ཆུང་དུ་དག་ཏུ་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་“ཕབ2

་པ་ལྟར་འགྱུར་དུ་དོགས་ཤིང་
གླེགས་བམ་ཆེ་བས་འཇིགས་ཏེ་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་ཀྱི། དོན་གྱི་འགག་བསྡུས་པ་ཉུང་
དུ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
དེ་ལ་དང་པོ་ནི། འཐད་ལྡན་དུ། མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་གཞི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་
རབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་

1 ཤས

2 པབ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

736

གསུངས་པ་དག་གི་དོན། རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ལ་མཚན་མཚོན་དུ་བྱས་པའི་མཚོན་བྱ་རྗེས་བརྗོད་དང་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་དཔོན་སློབ་གྱིས། ཆོས་མཆོག་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་མི་
འཐད་པ་དང༌། ཞི་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་བཀག་པ་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་

དགག་བྱ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་འཐད་པར་འདོད་པའི་སྔ་མ་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་པ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་མ་གོ་བའི་དགག་སྒྲུབ་འབའ་
ཞིག་བྱས་པར་ཟད་དོ། །དེའང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་སྐབས་འདིར་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ཏུ་བཞེད་ཀྱི། དོན་མངོན་
དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་བཞེད་པ་
མིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དག་སྐབས་འདིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་རྒྱས་པར་ཆོས་མཆོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་དག་ཀྱང་ཡིད་ལམ་བཞག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་བས་ན་མངོན་སུམ་
ཞེས་པ་ཙམ་དང༌། དེའི་མཚན་གཞི་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་སྤྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་ཡང༌། དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་བཅས་སུ་ལོག་པར་རྟོག་པས། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་རང་ལ་གྲུབ་ཟིན་པ་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པའམ་མཚན་གཞི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

737

བརྗོད་པ་ལ། མཚོན་བྱའམ་མཚན་གཞི་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་
པའི་སྒྲ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པར། འཐད་ལྡན་ལས་གང་གི་ཕྱིར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ། ལོག་པར་རྟོག་པས་མ་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲས་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། མི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་
ཤེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསལ་བར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཐད་ལྡན་དུ་སྐབས་འདིར་ཞི་བ་བཟང་པོའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ནི། ཞི་བ་བཟང་པོས་རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། ཞེས་པ་འདིས་མིང་
འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་དང་དོན་འདིའི་མིང་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། མངོན་སུམ་
གྱི་མིང་དོན་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདོད་པ་འགོག་པ་སྟེ། དེའང་ཚུལ་དེ་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྟེ། སྤྱིར་ཚད་མའི་གྲངས་སོགས་དང༌། ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་འཁྲུལ་པ་ཡོད་པར་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ་ད་དུང་མིང་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་དགོས་པ་མ་བསལ་བར་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་གནོད་བྱེད་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ། དེའི་འཕྲོས་དོན་ལྷག་མ་དག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་
བྲིས་སོ། །
དོན་ཚན་གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། འདིར་ཡང་མཚན་ཉིད་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

738

ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་

པའི་དོན་བསྡུས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་ལས། འདིར་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་ “གཉི་ག་སྨོས་པ་རིགས་མི་མཐུན་བཅད་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་
དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །རིགས་མི་མཐུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞི་དེ་ལ་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསར་དུ་མི་སླུ་བ་ཞུགས་པར་བསྒྲུབས་པས་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་མི་མཐུན་ཚད་མིན་བསལ་ཟིན་ལ། ཡང་དག་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ལ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པའི་བསལ་བྱ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པའི་བསལ་བྱའང་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའང་རྗེས་དཔག་ལས་མེད་ལ། འཁྲུལ་“པ1

་ཡིན་པའང་རྗེས་དཔག་
ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་གཞིར་བྱས་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་རེ་རེས་ཆོག་ཀྱང༌། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་གཉིས་སྨོས་ཏེ། དབང་པོ་མིག་སེར་གྱིས་ཉམས་པར་

བྱས་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་“པ2

་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དང༌། སྤྱིར་ཡང་
དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱང་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
”དེས

3

་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་

1 ཀ ། བ
2 ཀ ། བ
3 དེ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

739

མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལས། ཚད་མིན་ནི་གསར་དུ་མི་སླུ་བར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་

ཟིན་ལ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཁོ་ནར་ངེས་ཤིང༌། དེ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པས་བསལ་ཟིན་ཀྱང༌། མ་འཁྲུལ་པ་སྨོས་པ་ལོག་རྟོག་གཞན་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཡང་མངོན་སམ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཁ་ནར་ངེས་ཤིང༌། དེ་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པས་བསལ་ཟིན་ཀྱང༌། རྟོག་བྲལ་སྨོས་པའང་ལོག་རྟོག་གཞན་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས་“གཉི་ག་སྨོས་པ་ནི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དགོས་པ་ལ་བལྟོས་པའོ། །དེ་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་མིག་སེར་གྱིས་དབང་པོ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཤེས་
པ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འཇོག་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་
དེའང་དོན་ཙམ་ལ་མི་སླུ་བ་དང་རྟོག་མེད་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པའི་ལོག་རྟོག་དེ་དག་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པས་“སྤངས1

་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཚན་གསུམ་པ་མཚན་
ཉིད་འདི་མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། གཞན་དག་མདོ་སྡེ་པ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་བསྡུ་བའི་དོན་དུ་མི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཤེས་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁ་ཅིག་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་འདི་མདོ་
སེམས་“གཉི་གའི་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། མི་སླུ་བ་ཙམ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་ཐ་སྙད་མཛད་པའོ། ཞེས་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་དུལ་བའི་ལྷའང་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །

1 སྔངས

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

740

དེ་དགག་པ་ལ། མི་འཁྲུལ་བའི་སྒྲའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མི་སླུ་བ་ལ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བའི་སྒྲའི་དོན་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ནི་མི་བཞེད་དེ། འཁྲུལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་དང་དེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ལྡོག་ཟླའི་འཁྲུལ་“པ1

་ནི་སྣང་བ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་གསུངས་པས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཡང་འཐད་ལྡན་ལས། དངོས་པོ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནའང་མངོན་སུམ་ནི་དངོས་པོ་སྣང་བ་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་ “པར2

་འགྱུར་བ་ན། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་དེ་ལས་བཟློག་པར་མི་བཞེད་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། བཟློག་པར་བཞེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ནི་བཟུང་བ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པས་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་བཟུང་བ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་མ་འཁྲུལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་མཚན་མི་སྣང་བ་སྟེ་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནའང༌། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་བ། གཟུང་ཡུལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

1 ཀ ། བ
2 ཀ ། བར

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

741

གཞན་ཡང་རྗེས་དཔག་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པས་འཁྲུལ་བར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ན། མངོན་སུམ་དེ་ལས་བཟློག་པར་མི་བཞེད་ན་རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་འཁྲུལ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ལ། མངོན་སུམ་དེ་ལས་བཟློག་པར་བརྗོད་ན་རྗེས་དཔག་ནི་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་
མ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གི་འཁྲུལ་ཚུལ་དེ་ལས་བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མངོན་སུམ་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། །
གཉིས་པ་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མི་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ངག་ལ། མ་འཁྲུལ་བའི་སྒྲས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་གྲངས་མི་སླུ་བའོ་དོན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། རྣམ་ངེས་སུ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་དཔག །ཅེས་བྱ་བའོ། །འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསླུ་བ་མེད་པས་ཡང་དག་ཤེས་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་ནས། ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་
འཁྲུལ་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་མི་སླུབ་བ་ཡིན་ན། ཡང་དག་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་དེའི་ངོར་མཚོན་པ་ན། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་གང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

742

ལ་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། །དེ་ནས་སྐབས་འདི་དག་རྣམ་རིག་པ་དང་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ནི་འཐད་ལྡན་ལས། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་

རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་བཟུང་བ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། དོན་
གྱི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་
འཇུག་པར་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་སོགས་རྣམ་རིག་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བའི་དོན་“ཏོ། །འོ་ན་རྣམ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐབས་གང་དུའང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། དེའི་
དོགས་པ་གཅོད་པ་འཐད་ལྡན་ལས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་སློབ་དཔོན་བག་ཆགས་བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་མཐོང་ལ། འདིར་ནི་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ལས་ཞེས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་ཚུལ་ཉིད་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པ་ཉིད་མ་
འཁྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བག་ཆགས་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་མངོན་སུམ་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་གསུངས་པས་རྣམ་
རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་ལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཕྱི་
རོལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་“ཏོ། །
དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་
སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་རྟོག་

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

743

བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་འགྲེལ་པ་འདིས་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་འདི་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་སྟེ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་

ལའང་མཚན་ཉིད་འདི་མདོ་སེམས་“གཉི་གའི་སྐབས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བཟུང་ནས། ཁ་ཅིག་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་འཇུག་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལའང་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་སྨྲ་བ་སོགས་གང་ཅིའང་རུང་བའི་འཆད་ཚུལ་མང་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ཚན་བཞི་པ་ནི་འཐད་ལྡན་ལས། ཁ་ཅིག་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི། འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་
པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པར་བཟློག་པའི་དོན་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཁྲུལ་བ་སྨོས་པར་མ་མཛད་པར། རྟོག་པ་དང་
བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བ་ཚད་མར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མི་སླུ་
བ་སྨོས་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚུར་མཐོང་
གི་ཤེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བའི་འདོད་པ་བཀད་ནས། དེ་ལྟར་ན་བྱིས་པའི་རྟོག་པ་ཡར་བཅད་ཆ་གཅིག་ལའང་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ཁྱེད་ལྟར་ན་མེད་དགོས་པས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མངོན་རྗེས་གཉིས་འབའ་ཞིག་ཚད་མར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བས་འགོག་པ་སྟེ་འགྲེལ་པ་ཉིད་ལས་ཤེས་སླའོ། །དབང་ཤེས་རྣམས་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་བས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

744

པར་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཀོད་པ་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་འགལ་བ་འཛིན་པ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའང་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ལ་འདྲེས་པ་ཉིད་དུ་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང༌། འགལ་བར་འཛིན་པ་འཁྲུལ་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བར་ཐལ། སྔོན་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མ་འདྲེས་པ་གསིལ་བུར་གནས་པ་ལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ཏོ། །འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་ཁས་བླངས་ནས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བྱ་བ་ནི། འཐད་ལྡན་ལས། སྨྲས་པ། འདིར་རེ་ཞིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་

དོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕྱོགས་ཐ་དད་བས་བྱས་པའི་འགལ་བ་དང་མི་ལྡན་པར་ཁས་བླངས་ནས་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཞིང་ཕྱོགས་ཆ་ཐ་དད་པའི་འགལ་བའི་ཆོས་ལྡན་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རགས་“པ1

་དང་ཆ་བཅས་ཀྱི་ལྡོག་པ་སྣང་མི་དགོས་པ་དང༌། སྔོན་པོའི་རྡུལ་
ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དུ་གནས་པ་ཁས་བླངས་ནས་དོགས་པ་དེ་
སྤང་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་

སྡོ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཅི་ཞིག །
དེ་རྣམས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་མིག་ཤེས་ལ་རང་བཞིན་

1 བ

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

745

འདྲེས་པར་སྣང་བ་ལ་བྱེད་དམ། གོ་ས་སོ་སོར་གནས་པ་གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་དམ། བར་སྟོངས་དང་བཅས་པར་གནས་པ་བར་སྟོངས་མེད་པར་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་དམ། རེག་རྡུལ་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱིས་བར་

ཆོད་པར་གནས་པ་བར་“མ་ཆོད

1

་པར་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་ཅེས་མཐའ་བཞིར་བརྟགས་
ནས་ལན་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཤེས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང༌། དོན་གཞན་དང་ནི་མངོན་འབྲེལ་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཞིབ་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཤས་པའི་ཕྱིར་འདིར་མ་བྲིས་

སོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བ་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་བསྟན་ཏོ། །
རྟོག་དང་བྲལ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཞེས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་པའི་རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་གི་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་རྣམ་
པར་བཞག་བྱ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་དོན། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ཞེས་པ་དང༌། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་གྲུབ་ཟིན་གྱི་མཚན་གཞི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་བཞེད་པ་དེ་དང་འདྲ་བའི་མཚན་“གཞི་ལ2

་ལྷ་དབང་བློ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་
གྱི། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི། མཚན་ཉིད་དེའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་རྟོགས་

1 མཆོད
2 གཞིལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

746

དང་བྲལ་བར་ནི། ཞེས་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་མཚོན་བྱ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་འགྲེལ་པ་དེའི་ལུགས་ཡིན་ལ། མཚོན་བྱ་ལ་མཚན་གཞིའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ནི་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ངོ༌། །དེའང་ཞི་བ་བཟང་པོའི་འདོད་པ་ཆོས་མཆོག་གིས་ཕྱོགས་སྔར་མཛད་པ་དེ་དང་འདྲ་བར། མཚོན་བྱ་མངོན་སུམ་བརྗོད་ནས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པ་དང་མིང་དང་མིང་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་མངོན་ཏེ། དྲངས་མ་
ཐག་པ་དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། མཚན་གཞི་བསྟན་ཏོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ནི་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་པ་ཉིད་བསྟན་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་མིང་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་མིང་
དང་མིང་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་པས་སོ། །
དེ་ལྟར་སྤྱི་དོན་གྱི་མཐའ་དཔྱད་ནས། ད་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་
སྟེ། འདི་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཡང་དག་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་དང༌། ཟློག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོག་མར་གཞུང་གི་བསྡུ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེའང་ཚད་མ་མདོར། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་
པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི། ཞེས་པ་ནས།

མངོན་གསུམ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་རྗེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།

747

བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། །དེའི་ཞར་བྱུང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་མདོར། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་
ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་འཆད་པ།
གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་བསྐྱེད་ལ། ཞེས་སོགས་སོ། །
མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་མདོར། དེར་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །རང་དོན་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྒྱས་
པར་འགྲེལ་བ་ནི། བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་སོ། །དེའི་མཇུག་ཏུ་མདོར། དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ཅན་ནི། །དབང་པོ་ལས་རྟོགས་སྲིད་མ་

ཡིན། །རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། །བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཡུལ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ། ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་
ལྡོག་པ། ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཏེ། འདི་དག་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤོང་བར་བཤད་དུ་རུང་ངོ༌། །འདི་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ། ། ། །སརྦ་མངྒ་ལཾ། ། ། །

748

༄༅། །སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་ཊཱིཀྐ་བློ་གསལ་བ་

ཞེས་པ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྣམས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལ་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས་དང་པོར་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་གས་སྡོམ་པ་བཟུང་སྟེ་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་སྟོན་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི་ལེའུ་དགུ་པས་སྟོན་ཏོ། །
འདི་ལ་ལེའུའི་འབྲེལ་ལམ་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་གོ་རིམ་བསྟན་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའི་དམ་བཅའ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཆོས་བདག་རགས་པ་བཀག་པ་ཙམ་མིན་པའི་ཅོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་འདོད་པས་སོ། །ཁྱབ་པ་ནི། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། ཞེས་སོགས་ལས་ཤེས་
སོ། །ཅི་སྟེ་དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་མ་བཀག་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་དེ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་ཤིང་དེ་གོམས་པས་ཐེག་དམན་
གྱི་མྱང་འདས་འཐོབ་ལ། སངས་རྒྱས་འཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒོམ་དགོས་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

749

པར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་ཀུན་མཐུན་ལ། འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་ལྟར་བཤད་དགོས་ཏེ་གཞན་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །དམ་བཅའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་ཡན་ལག་ཅེས་སོགས་ཏེ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ནས་བཤད་པའི་ཞི་གནས་ཙམ་ལ་འཆད་པ་དང༌། སྔར་
གྱི་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་འཆད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། ལེའུ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཙམ་གྱི་འབྲེལ་ལ་སྦྱར་ན་སྔ་མ་ཡང་རུང་མོད་ཀྱང་འདིར་ཕྱི་མ་
ལྟར་བཤད་ན་ལེགས་སོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་
གསུངས་ཞེས་པའི་དོགས་པ་འདི་ལྟར་བཅད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་

རྟོགས་པ་ལ་སྦྱིན་པ་སོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་མིན་ཏེ། སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཚོགས་བསག་དགོས་ཀྱང་ཚེ་དེར་འདིར་བཤད་པ་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་སྟོང་ཉིད་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །
སྟོང་ཉིད་ལ་ཡིད་འགྱུར་བའི་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་མྱོང་ལའང་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མཚུངས་སོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའང་མིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་སྔོན་དུ་མ་སོང་ཡང་ཉན་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་སྐུའི་ཉེ་བར་ལེན་བྱེད་སྦྱིན་
སོགས་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

750

དེ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་པས་དེ་དག་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས་
སོ་ཞེ་ན། ད་ལྟ་ན་ཤེས་རབ་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཞེས་གོ་ལྡོག་སྟེ་སྨྲས་ནའང་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་འདི་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུད་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཞོལ་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྒྲིབ་

གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གང་ལ་བྱེད་ཀྱང་དེའི་དངོས་གཉེན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཡིན་ལ། དེས་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་ཏེ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་དགོས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། སྦྱིན་སོགས་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ལ་བསླབ་པ་སོགས་གསུངས་ཤིང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། ཞེས་སོགས་དང༌། བསེ་རུ་ལ་སོགས་ “ཁྱད1

་འདི་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པའི་བསྐྱེད་ཐབས་ལ་ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ངོས་བཟུང་བ། དེ་རྟོགས་པའི་
ལམ་དབུ་མ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང་དེ་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ལྡོག་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དེ་

1 ཁྱེད

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

751

གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་དྲངས་སྟོན་པ་མེད་ལ། དབུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་

བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ་འཆད་པ་ནི། གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །འདིར་བདེན་གཉིས་
གང་ལས་དབྱེ་བའི་གཞི་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། དབྱེ་དོན་གཅིག་ཐ་དད་བསམ་པ་དང༌། གྲངས་ངེས་བསྟན་པ་རྣམས་སྐབས་སུ་བབ་ལ། དེ་ལ་བདེན་པ་ཞེས་པ་དབྱེ་གཞིར་མི་རུང་ཞིང་འདིར་ཚིག་ཟིན་ལ་མེད་པས་བསླབ་བཏུས་སུ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་དེ་བས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བའང་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདོད་པ་དེར་བཞེད་དོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་དང་དོན་དམ་འདི་ནིའོ། །དང་ཞེས་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་དཔག །ཅེས་པའི་དང་དང་འདྲ་བར་སྟོབས་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་སྟེ། གཞིའི་བདེན་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མི་གནོད་པར་མ་ཟད་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། ལམ་དུས་སུ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དང༌། འབྲས་དུས་སུ་སྐུ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའོ། །
དབྱེ་དོན་བསམ་པ་ནི། སྔ་མ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་དང༌། ངོ་བོ་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་ཀ་བུམ་ལྟ་བུ་སྟེ། ངོ་བོ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དངོས་པོ་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང༌། བདེན་དང་གཞི་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

752

མིན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་པར་རྟོགས་སླ་ལ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་ལ་སྐྱོན་བཞི་དང་ཐ་དད་ལ་སྐྱོན་བཞི་འཕངས་པའི་གཅིག་ཐ་དད་ནི་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་དགག་པར་བྱེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ནི་དེའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་བདེན་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བྱས་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །གྲངས་ངེས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་
པ་གསུམ་པ་ནི་ནམ་ཡང་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། གཞུང་ཕྱི་མའི་སྐབས་སུ་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །
མཚན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་ནི་མཚོན་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་བློའི་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་བློ་ཞེས་པ་བློ་ཙམ་དང༌། ཐ་སྙད་པ་དང༌། དོན་དམ་པའི་བློ་གསུམ་གང་ལ་བྱེད་སྙམ་ན། སྔ་མ་གཉིས་ལ་བྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་བློ་ཙམ་ལ་བྱས་ན་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ལ། ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། སྒྲ་བློའི་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བས་དེའི་དོན་ནི། བློ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེས་དོན་དམ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་ཚེ་གཉིས་ཆོས་སོགས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་བཞིན་དུ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱ་མི་ནུས་ཏེ། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཐ་སྙད་པའི་བློ་ཁྱད་པར་བ་ལ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཐམས་ཅད་དང༌། སློབ་པའི་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་བློ་མ་རྟོགས་ཇི་སྙེད་པ་འཇལ་བ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

753

ཐམས་ཅད་མ་རིག་པས་བསླད་པས་དེས་དོན་དམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཏེ། མིག་བསླད་མ་བསླད་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་དང་སྐྲ་ཤད་མེད་པ་བཞིན་ཏེ། དབུ་མ་
འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དབྱེ་བ་དང་སྒྲ་བཤད་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ནི་མཚོན་བྱའོ། །བློ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་སྔ་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་པའི་བློའི་ཡུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་འགལ་གཅིག་བཅད་ན་
ཅིག་ཤོས་གཅོད་པས་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པ་སླའོ། །མཚན་ཉིད་ངེས་པའི་ཚད་མ་ནི་བདེན་པ་མཐའ་དག་ཚད་མས་ཁེགས་པ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་རྣམས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་སོ། །དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གང་ཟག་ནི་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་རྣམས་ཏེ། བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་འཇུག་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཏེ་གང་ཟག་རྣམ་པ་གཉིས་མཐོང་སྟེ། མི་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དབུ་མ་པ་དང༌། ཕལ་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའོ། །
དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་དེའི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་པའི་རིགས་པས་གནོད་ཅིང༌། རིགས་པས་མི་གནོད་ཀྱང་བློའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་སོ་གནོད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་
པ་དེ་དག་ཀྱང་ལམ་དང་ས་གོང་འོག་གི་སྤང་བྱ་སྤངས་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་གོང་མ་གོང་མས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་གནོད་དོ། །ཕལ་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པ་ཅིས་ཤེས་སྙམ་ན། གཉིས་ཀ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་གྲུབ་མཐའ་བདེན་པ་མེད་པ་རིགས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

754

པས་སྒྲུབ་ཐུབ་ན་དེས་ཆོག་ལ། དེ་ནི་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་སྒྲུབ་ནུས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་འདོད་པའི་དཔེ་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་སོགས་རྫུན་པའི་དཔེ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་ལ། དངོས་སྨྲ་བས་བདེན་པ་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། དཔེ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པས་སོ། །
གཉིས་པ་ལམ་དབུ་མ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི་འབྲས་བུའི་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་ལྔ་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་འདོད་པའི་དཔེས། ཞེས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་ཞེས་དབུ་མ་པས་སྨྲས་པ་ལ་དངོས་པོར་
སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་ལྟ་ན་འབྲས་བུ་
སངས་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སློབ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་དོ། །དེའི་ལན་སྟོན་པ་འབྲས་བུའི་ཞེས་སོགས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་བདེན་པ་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་སོགས་འབྲས་བུའམ་དགོས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་མ་དཔྱད་པ་སྟེ། རིགས་པས་དཔྱད་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ནས་འཇུག་པ་མིན་གྱི་མ་དཔྱད་པ་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་
བུར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་མིག་དང་བྲལ་ན་མ་རིག་པའི་སྒྲིབ་གཡོགས་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་
བཀབ་པས་སྦྱིན་སོགས་ལ་ཞུགས་ཀྱང་དེས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་མི་འཐོབ་ལ། དེ་དང་ལྡན་ན་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་

རྣམས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲས་ཀྱང་
བློས་རློམ་པ་ཙམ་མིན་པར་དངོས་པོ་ལ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་མེ་ལ་སོགས་པ་ཁས་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

755

ལེན་ན། དེ་ཉིད་ལ་བདེན་པ་ཟེར་བས་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་གཉིས་རྩོད་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཞེས་སོགས་ཏེ། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཀས་མེ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་བསྙོན་མི་ནུས་པར་མཐོང་ཞིང་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བས་དེ་ཡང་དག་ཉིད་དུ་སྟེ་བདེན་པར་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི། རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྨྲ་བ་མིན་ལ། དབུ་མ་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྨྲ་བས་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་འཇིག་རྟེན་དངོས་སྨྲ་བ་རྩོད་དོ། །འང་ཞེས་པ་སྔ་མ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །བདེན་པ་མེད་པ་ལ་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཞེས་སོགས་ཏེ། བདེན་པ་མེད་ན་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་འགལ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་
མིག་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བ་ཉིད་ཀྱང་ནི་གྲགས་པ་ཙམ་གྱི་གཟུགས་

སོགས་ལ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་བདེན་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་
ཚུར་མཐོང་གི་དབང་པོ་ལྔས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་
ལམ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གྲགས་མ་གྲགས་དང་དཔྱད་མ་དཔྱད་སོགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ནི་གཞན་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་མི་གཙང་བ་ལ་
གཙང་བ་སོགས་སུ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རྫུན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་སྟོན་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་ལུང་དེའི་དོན་བཤད་པ་དང༌། ལུང་གཞན་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཞེས་སོགས་ཏེ། བདེན་པ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

756

མེད་ན་མདོ་ལས་མི་རྟག་པ་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རིམ་གྱིས་

ཞུགས་པའི་དོན་དུ་མགོན་པོས་དངོས་པོ་རང་མཚན་ཡོད་པར་བསྟན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དུ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ན་སྔ་དྲོའི་དངོས་པོ་ལ་ཕྱི་དྲོའི་དངོས་པོར་གྲགས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་འཇོག་མི་དགོས་ཀྱི་འདི་ནི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །
འོ་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མཐོང་བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་བཤད་པ་
དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་གཙང་བ་སོགས་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་མིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་འཇིག་
རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་གནོད་ན་བུད་མེད་མི་གཙང་པར་རྟོགས་པ་ལ། དེ་
ཆགས་ཅན་ལ་གཙང་བར་གྲགས་པས་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །བདེན་པ་མེད་ན་རྒྱལ་བ་མཆོད་པ་སོགས་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྒྱུ་འདྲའི་ཞེས་སོགས་ཏེ། རྒྱལ་བ་བདེན་པ་མཆོད་པས་བསོད་ནམས་བདེན་པ་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པས། སྒྱུ་འདྲའི་རྒྱལ་བ་མཆོད་པ་ལས་སྒྱུ་འདྲའི་བསོད་ནམས་ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་འབྱུང་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དེས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་ན་སྒྱུ་མ་ཞིག་པ་སླར་མི་སྐྱེ་བ་ལྟར།

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

757

སེམས་ཅན་ཤི་བ་སྐྱེ་མི་རིགས་པ་ལས་ཤི་ནས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྒྱུ་མ་དང་སེམས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱི། བདེན་
པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་འདྲ་བར་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ཙམ་ལ་སྐྱོན་དེ་འཇུག་ན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་རྫུན་པར་ཁས་བླངས་པས་སྤྲུལ་གཞི་དེ་རྟར་སྣང་ན་བོང་བུར་ཇི་ལྟར་མི་སྣང་ཞེས་སྨྲ་ན་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་རྫུན་པ་ལའང་ཇི་སྲིད་རྐྱེན་རྣམས་
ཚོགས་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་རྫུན་པ་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་འདུ་བྱེད་སོགས་ཚོགས་ན་སེམས་ཅན་ཡང་སྐྱེའོ། །ཅི་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐོག་མ་མེད་ཕ་ཡོད་པས་རྒྱུན་རིང་ལ། རྨི་ལམ་སོགས་རྒྱུན་ཐུང་བས་བདེན་མི་བདེན་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ནི་རྨི་ལམ་དུ་བསྐལ་པ་དྲན་པ་སོགས་དང་ཞག་གཅིག་དྲན་པ་སོགས་ཡོད་པས་དེ་ལའང་བདེན་མི་བདེན་ཡོད་དགོས་པས་དེས་ན་རྒྱུན་རིང་བ་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་མིན་ནོ། །བདེན་པ་མེད་ན་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཅན་བསད་པ་སོགས་ལ་སྡིག་འབྱུང་མི་རིགས་པས་སྡིག་འབྱུང་བར་བཤད་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྱུ་མའི་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྒྱུ་མའི་མི་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་ཏེ་བསད་འདོད་ཀྱིས་མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་ལ་སྦྱོར་བའི་སྡིག་འབྱུང་ཡང་དངོས་
གཞིའི་སྡིག་མེད་དེ། སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མི་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ལ་ལེགས་
པར་སྤྱད་པ་དང་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་ལས་བསོད་ནམས་དང་སྡིག་པ་འབྱུང་སྟེ། སེམས་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོ་ན་དེ་དག་སེམས་ཡོད་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། སྒྱུ་མ་སྤྲུལ་པའི་སྔགས་སོགས་ལ་སེམས་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལ་སེམས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

758

མེད་ལ། མ་རིག་འདུ་བྱེད་སོགས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྱུ་མའང་རྫུན་པ་ཡིན་ཡང་སྣ་ཚོགས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་སྒྱ་མའང་སྣ་ཚོགས་སུ་འབྱུང་གི །རྒྱུ་རེ་རེ་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། རྐྱེན་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་ཀུན་བསྐྱེད་ནུས་པ་གང་ན་ཡང་མེད་པས་སོ། །
འཁོར་འདས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའི་རྩོད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དབུ་མ་པས་དོན་དེ་མ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གམ། རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཡང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཁོར་བ་ཁས་བླངས་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་ཞིང༌། དོན་དམ་པའི་མྱ་འདས་ཡིན་ཡང་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཁོར་བ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་མྱང་འདས་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཁོར་བར་འགྱུར་ཞེས་རྩོད་པ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་འཁོར་བ་དེ་ལྟ་ན་ཞེས་བྱའོ། །དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་སླར་འཁོར་ན་སངས་རྒྱས་སླར་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་ཤི་རྒྱུན་ཆད་པའི་དོན་དུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཀྱང་ཡང་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་རྐྱེན་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། རྩོད་པ་དེ་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་མྱང་ངན་ལས་འདས་མ་འདས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་ལན་འདེབས་
དགོས་ཀྱི། སངས་རྒྱས་མི་འཁོར་བ་དང་སེམས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཁོར་བ་ཕྱིར་
རྒོལ་ཡང་འདོད་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་ལན་མི་ཐེབས་སོ། །

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

759

དེས་ན་དོན་དམ་པའི་མྱང་འདས་ནི་གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པ་མིན་གྱི།

ལམ་ལ་གོམས་མ་གོམས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་ན་སྐྱེ་འགག་མ་
གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་གཉེན་པོ་གོམས་པས་སྐྱེ་ཤི་རྒྱུན་ཆད་པ་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་པ་ལན་མདོར་བསྡུས་པའོ། །རྐྱེན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་མ་ཆད་ན་སྒྱུ་མའང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བར་འབྱུང་ལ། དེ་རྒྱུན་ཆད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་མི་འབྱུང་ངོ༌། །ཡང་ཞེས་པ་དོན་དམ་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །སེམས་ཙམ་པ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་སྒྱུ་མ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའང་བདེན་པར་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཡོད་པ་མིན་པས་སྒྱུ་མའང་ཤེས་པ་གང་གིས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་ན་སྒྱུ་མའང་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི་གང་ཚེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་ཁྱོད་ལའང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཅི་ཞིག་དམིགས་པ་སྟེ་དེ་འཛིན་བྱེད་མ་དམིགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དོན་སྣང་སྒྱུ་མ་ཉིད་མེད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེའོ། །
དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་
ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་
ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རང་གི་
ཡུལ་ཅན་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི། དེ་ཚེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་རྣམས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་སེམས་ཉིད་སྒྱུ་མ་སྟེ་དོན་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་ཡུལ་གང་ཟག་གི་ཤེས་པ་གང་ཟག་གིས་མཐོང་བ་མི་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

760

རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་འཇིག་རྟེན་ཞེས་སོགས་ཏེ། གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་འདིར་ཕྱོགས་ཙམ་སྨོས་ལ། བསླབ་བཏུས་དང་ཚིག་གསལ་དུ་རྒྱས་པར་དྲངས་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་དེ་ལས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ལས་སེམས་སྐྱེ་ཡི། དམིགས་པ་མེད་པར་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་དམིགས་པ་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ནུས་པས་ཕྱི་དོན་ཁས་བླང་དགོས་པའོ། །དམིགས་པ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཐ་དད་དམ་གཅིག །ཐ་དད་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། ལྡོག་པ་ཐ་དད་དང་རྫས་ཐ་དད་ཙམ་ལ་སྐྱོན་དེ་འཕེན་མི་ནུས་པས་བདེན་པའི་ཐ་དད་དོ། །
དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་གཉིས་སུ་ཐལ་བ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་

ཅན་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏང་པའི་ཚེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་
དེའི་རྫས་ཀྱི་ཆ་གཟུང་རྣམ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེ་དག་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་པའོ། །གཅིག་ན་འདིར་བཤད་པའི་སེམས་
ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་སྟེ། རང་ཉིད་རང་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སོར་མོའི་རྩེ་རང་གིས་རང་ལ་མི་རེག་པ་དང༌། རལ་གྲི་རང་གིས་དང་མི་གཅོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱང་རང་གིས་རང་རིག་གོ །དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། དཔེར་ན། མར་མེས་རང་གི་དངོས་པོ་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་མར་མེ་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་མུན་པས་བསྒྲིབས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་མུན་པས་རང་
སྒྲིབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱང་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་འདོད་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

761

པ་བརྗོད་པ་ནི་ཤེལ་ལ་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེལ་དཀར་པོ་གཞིའི་དབང་གིས་སྔོན་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་གཞལ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་ལ། བཻ་ཌཱུḈྻ་སོགས་སྔོན་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་གཞན་ལ་བལྟོས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་
གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་འགའ་ཞིག་
རིག་པ་ནི་རང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་གཞན་ལ་བལྟོས་ལ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ནི་གཞན་ལ་མིབལྟོས་པར་རང་གིས་རིག་གོ་ཞེ་ན། དཔེ་དགག་པ་སྔོ་ཉིད་ཅེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། བཻ་ཌཱུḈྻ་སྔོན་པོར་རྒྱུ་གཞན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་དཔེ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པ་ལ་སྔོན་པོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

བདག་གི་བདག་ཉིད་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་མར་མེ་གསལ་བྱེད་དོ། ཞེས་པས་ཤེས་ཏེ་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱེད་ན། ཤེས་པ་རང་གིས་རང་མི་གསལ་ན་བློ་གསལ་བ་ཡིན་ཞེས་བློ་རྫས་གཞན་གང་གིས་ཤེས་ནས་དེ་སྐད་བརྗོད་དེ། དེས་ན་རང་གཞན་འགས་ཀྱང་ཤེས་པ་མ་མཐོང་བ་མིན་ན་ཤེས་པ་མེད་པར་འགྱུར། དེ་མེད་ན་ཁྱད་གཞི་མེད་པས་ཁྱད་ཆོས་གསལ་མི་གསལ་དཔྱོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མོ་གཤམ་བུ་མེད་པས་དེའི་འགྱིང་བག་

བརྗོད་པ་དོན་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །
ཅི་སྟེ་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་ཤིང་
རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དབུ་མ་པས་བསྒྲུབས་ནས་སྐྱོན་དེ་འཇུག་ན་སྐྱོན་དེ་ལྡོག་
ནས་དབུ་མ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། གཅིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཅིག་ཤོས་དངོས་
སྨྲ་བས་བསྒྲུབས་པས་སོ་ཞེ་ན། དབུ་མ་བ་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། དངོས་སྨྲ་བས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

762

གསལ་བ་ཡིན་ན་རང་གཞན་གང་རུང་གཅིག་གིས་གསལ་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་དེ་འཇུག་གི །དབུ་མ་པས་མར་མེ་ལྟ་བུ་གསལ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་རང་
དང་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་

རང་རིག་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། མྱོང་བ་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྒྲུབས་ནས་མྱོང་བ་ལ་གཞན་མྱོང་བཀག་ནས་རང་མྱོང་བསྒྲུབས་ཏེ་རང་རིག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་དང་སྒྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཚད་མ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེས་ན་རང་རིག་མེད་ན་དྲན་པ་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དྲན་པ་མྱོང་བ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་གཞན་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། གཞན་མྱོང་བ་ལས་དྲན་འགྱུར་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། རང་རིག་མེད་ཀྱང་མྱོང་བ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་ཡུལ་སྔོན་པོ་སོགས་མྱོང་བ་ལས་དེ་དྲན་པ་སྐྱེ་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ན་དྲན་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའང་སྐྱེ་བས་
སོ། །དེ་ལྟ་ན་གཞན་དྲན་པས་གཞན་དྲན་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་པ་ལས་དྲན་པར་འགྱུར་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་དྲན་པའི་ཚེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་འབྲེལ་པ་ལས་ཞེས་པའི་དོན་མྱོང་བ་དང་དྲན་པ་གཉིས་ཀ་ངའམ། བདག་གི་ཡུལ་ཅན་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་ངས་མྱོང་བ་ལས་ངས་དྲན་ཞེས་སོགས་འཇུག་པ་ལས་དྲན་པ་འདི་གཞན་ང་ལ་ཡོད་མིན་པ་ཞེས་སོགས་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

763

དཔེར་ན། དགུན་གྱི་དུས་བྱི་བས་སོ་བཏབ་པའི་རེག་བྱ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་
དེ་དུས་དེའི་དུག་ཞུགས་པ་མ་ཚོར་ལ། འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་དུས་བྱི་བའི་དུག་ལངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚེ་སྔར་སོ་བཏབ་དུས་དུག་ཞུགས་པ་ཡིན་པ་འདུག་སྙམ་དུ་དུག་ཞུགས་པ་དྲན་པ་བཞིན་ཞེས་པ་སྟེ། དུག་དང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་སོ་བཏབ་པའི་རེག་བྱ་དང་ཡུལ་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་རོ། །རང་རིག་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་དགག་པ་ནི། རྐྱེན་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཞིག་ནས་གྲུབ་ནས་རྣམ་གནས་སྦྱངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གཞན་དག་དང་ལྡན་པ་ན་ཡུལ་ཤིན་ཏུ་བསྐལ་བའི་ཕ་རོལ་གྱི་

སེམས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན། ཉེ་བའི་སེམས་རང་ཉིད་
རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རིང་བའི་ཁབ་མཐོང་ན་ཉེ་བའི་རི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་སྨན་གྲུབ་པའི་རྫས་མིག་ལ་བྱུགས་པས་ས་འོག་གི་བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་གཏེར་མཐོང་ཡང་རྫས་རང་ཉིད་མི་མཐོང་བ་ཞིག་ཡོད་པས། དེའི་ཚེ་
མིག་སྨན་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ས་འོག་གི་བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་གཏེར་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། ཡང་འགྲེལ་པར་བུམ་པ་མིག་སྨན་དུ་ཐལ་ཞེས་རང་རིག་འགོག་གོ །
དེས་ན་རང་རིག་ལ་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་གྲུབ་པའང་སློབ་དཔོན་འདི་མི་བཞེད་པར་གསལ་ཏེ། རང་རིག་བཞེད་ན་རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞན་མྱོང་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ཞེས་སོགས་སྨོས་མི་དགོས་ཀྱི། རང་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་པས་
སོ། །ཅི་སྟེ་རང་རིག་མེད་ན་དྲན་པ་མེད་པས་ཡུལ་མྱོང་བ་དང་མཐོང་ཐོས་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཡུལ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

764

མཐོང་ཐོས་སོགས་འདིར་དགག་པ་མིན་ཏེ། དེ་དགག་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་

སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་མི་ནུས་ཏེ། འགོག་ན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་འགོག་དགོས་ན་དེ་འགོག་
ན་ལུང་རིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཀག་ན་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཆད་ལྷག་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ཕྱི་དོན་མེད་པས་སེམས་ལས་སྒྱུ་མ་སྟེ་གཟུགས་སོགས་དོན་གཞན་མིན་ཞིང༌། སྔར་དེ་ཚེ་གང་ཞིག་གང་གིས་མཐོང་ཞེས་པའི་སྐྱོན་འཇུག་པས་དེ་གཉིས་གཞན་མིན་པར་ཡང་མི་བརྟག་གོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་སྟེ་ཕྱི་དོན་ཡིན་ན་ཇི་ལྟ་དེ་སེམས་ལས་གཞན་མིན་པ་སྟེ་དོན་གཞན་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་མིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་ན་རྣམ་པ་རྣམས་རྫུན་པར་ཁས་བླངས་པས་ཤེས་པ་དེ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པ་རྫུན་པ་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་སྔར་དེ་ཚེ་སེམས་ཉིད་སྒྱུ་མ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཇི་ལྟར་
སྒྱུ་མ་སྟེ་གཟུགས་སོགས་བདེན་པ་མིན་ཡང་བལྟ་བྱ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དྲུག་ལྟ་བྱེད་དང་ཡུལ་དྲུག་བལྟ་བྱ་ཡིན་པའང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མཚུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔར་གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པ་ཡོད་མིན་ན། ཞེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། འཁོར་བ་སོགས་རྫུན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་གྲུབ་རེའི་རྟེན་ཅན་ནམ་གཞི་ཅན་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

765

ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞི་བདེན་པ་རེ་ཡོད་པས་སོ། །དཔེར་ན། སྡོང་དུམ་ལ་མིར་འཁྲུལ་བ་ལ་ཡང་སྡོང་དུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །
འཁོར་བ་དེ་ནི་གཞི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་གཞན་དུ་མི་རྟེན་ན་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་སྟེ་རྩོད་པ་འདི་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བཤད་པ་འདིའི་དོན་མིན་ནོ། །དེའི་ལན་ནི་དངོས་པོ་མེད་སོགས་རྐང་པ་རྣམས་ཏེ། དངོས་མེད་དེ་འཁྲུལ་“པའང1

་རྫུན་པ་རྣམས་

གཞི་དངོས་མེད་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་ན་འཆིང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་
ལྡན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟེན་པའི་གཞི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་བསླབ་བཏུས་སུ་གསུངས་སོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་
ཀྱིས་སེམས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བ་སོགས་ཀྱི་གྲོགས་མེད་པར་རང་
རིག་རང་གསལ་གཅིག་པུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱངས་ཆད་ཉིད་དུ་སྣང་བ་འདི་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་ཕྱི་དོན་མེད་ལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པའང་སྔར་བཀག་པས་ཤེས་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་
བསླད་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྫས་ལ་བསླད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་གང་གི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་གཟུང་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ན། དེ་ཚེ་
ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་ཐལ། དེ་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ཡང་སེམས་ཙམ་དུ་བརྟགས་ཏེ་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད་

1 ཀ ། བའམ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

766

དེ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ལམ་དབུ་མ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་མ་མཐོང་ཡང་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བ་དགག་པ་དང༌། ལམ་དེ་དག་གི་བྱེད་
པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྒྱུ་མ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ།
དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཡང་དེས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་ན་ནི་དེ་ལྟར་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་དལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། དགོས་པ་ཡོད་པར་འདོད་ནའང་ཇི་ལྟར་དེས་ཉོན་མོངས་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་སྤྲུལ་མཁན་དེས་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་ཀྱང་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་འདི་ལོངས་སྤྱད་རུང་དུ་སོང་ན་སྙམ་དུ་སྒྱུ་མ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་མཐོང་ལ། “ཁྱོད

1

་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ནི་དང་པོ་ཐོས་བསམ་
གྱིས་རྟོགས་པ་ཙམ་ལས་མེད་“པས2

་སོ་ཞེ་ན། ལན་ནི་དེ་བྱེད་ཅེས་སོགས་རྐང་པ་
རྣམས་ཏེ། སྔ་མ་དག་གིས་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་བུད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཉི་
ཚེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཡིན་པས་དེས་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་ལ། ངེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཁྱབ་

པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་བུད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་“པར3

་རྟོགས་པ་ནི་དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཉི་ཚེ་

1 ཁྱད

2 བས
3 བར

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

767

བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ། དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་དང་དེ་ཆོས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ན་གཞན་ལའང་གོ་འོང་བ་སོགས་གཞན་ལས་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་པས་སོ། །
དེས་ན་སྤྱིར་འཁྲུལ་པ་ལ་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པ་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ལ། ཡིད་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་མེད་པར་གོ་བས་འཁྲུལ་པ་དེ་མི་ལྡོག་གི། །དེ་ལྡོག་པ་ལ་མིག་གི་རབ་རིབ་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་སོ། །རྟོག་པ་འཁྲུལ་པ་
ལའང་“འཕྲལ

1

་གློ་བུར་བའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་སོགས་ནི་ཐག་
པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་པ་དེ་ལྡོག་གི །དེ་ལྡོག་པ་ལ་གོ་བ་དེ་རིང་དུ་སྒོམ་པ་
སོགས་མི་དགོས་སོ། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

ཀྱང་མི་གཟིགས་པའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུད་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འདྲིས་ཤིང་དེས་རྒྱུད་ཆོས་པ་བཞིན་དུ་སོང་བས་དེའི་ས་བོན་ལྟ་ཞོག །མངོན་གྱུར་རགས་པའང་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ག་ལ་ལྡོག །དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བདེན་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྤོང་བས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡུན་རིང་དུ་སྒོམ་པའི་སྒོམ་ལམ་སོགས་ས་
ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལའང་མཐར་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་འབྱུང་བར་ཁས་བླངས་ཤིང་དེས་ཆོག་གི །དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་ཐག་སྤོང་དགོས་ཞེས་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་ལེན་ཡང་ག་ལ་དགོས། ཞེས་པ་ལན་བསྡུས་པའོ། །

1 ཀ ། ཕྲལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

768

སྒྱུ་མ་མཁན་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་དེ་བྱེད་པས་ནི་དམིགས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་སྟེ་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་ལ་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་ཏེ་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་ཤིང་བདེན་པར་འཛིན་པ་དེས་ན་སྒྱུ་མའི་བུད་མེད་བུད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟེ་མཐོང་བ་ན་དེའི་སྟོང་
ཉིད་བག་ཆགས་དེ་བདེན་འཛིན་ལ་གནོད་པའི་ནུས་པ་མེད་དེ། དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་མེད་པས་སོ། །ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་ཞེས་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཡང་ཡང་ཞེན་པས་བདེན་འཛིན་ལ་བྱས་པ་དང༌། ཉོནམོངས་པའི་ས་བོན་དང༌། དེ་ལས་ཕྲ་བ་ལ་བྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྔ་མའོ། །སྟོང་ཉིད་བག་ཆགས་གོས་སམ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་ལམ་ལ་སྦྱར་རྒྱུ་མིན་གྱི། གཞི་ལ་སྦྱར་ཏེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཚད་མས་རྟོགས་ན་དངོས་པོ་བདེནའཛིན་སྤོང་ལ། དེ་ནས་བདེན་མེད་ཉིད་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པས་བདེན་མེད་བདེན་འཛིན་འགོག་གོ །དེའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་གང་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་བདེན་པར་མེད་དོ་ཞེས་བཀག་ནས་བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་བདེན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཚེ། ཆོས་ཅན་གང་ཡང་བདེན་པར་མེད་པས་ཆོས་ཅན་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱང་མེད་པས་བདེན་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། ཆོས་ཅན་བདེན་མེད་ལ་བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་བརྟེན་པ་འགལ་བས་དངོས་མེད་དེ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། བློའི་མདུན་དུ་སྟེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་བདེན་པར་ཇི་ལྟར་གནས་ཏེ་མི་གནས་པར་ཐལ།
རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་བདེན་པར་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་དམིགས་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་རྟོགས་པའི་བློའི་ངོར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཡིན་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

769

ནོ། །
དེ་དག་གིས་འབྲས་བུའི་དུས་སུའང་སྤྲོས་པ་ཞི་བ་སོགས་ལ་སྦྱར་བའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་བག་ཆགས་གོམས་པས་ནི་ཞེས་སོགས་ལྟར་ལྟ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། གང་ཚེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག །ཅེས་སོགས་ལྟར་བསྒོམས་པས་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་བདེན་འཛིན་སོགས་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་པའི་ལན་དཔེ་དོན་
དང་བཅས་ཏེ་སྟོན་པ། ཡིད་བཞིན་ཞེས་སོགས་ཏེ། རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་མི་ལ་ནོར་བུ་དང་ལྷ་ལ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རེ་བ་སྟེ་འདོད་པ་སྐོང་བ་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱས་སངས་རྒྱས་དང་ཕྲད་པ་སོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་
ན་དེ་འདས་པས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའམ། སྨོན་ལམ་དུས་སུ་བཏབ་པས་དེ་ལྟ་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་ལན་ནི་དཔེར་ན་ཞེས་
སོགས་ཏེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེས་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་མཆོད་སྡོང་བསྒྲུབས་པ་བྲམ་ཟེ་འདས་ནས་རིང་དུ་ལོན་ཡང་བྲམ་ཟེའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་རྒྱལ་བའི་སྐུ་གདུལ་
བྱ་ལ་སྣང་ཞིང་མཐོང་ངོ༌། །སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་མཆོད་སྡོང་དེས་དུས་ཕྱིས་དུག་ཞི་
བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལམ་དུས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསླབས་པས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐར་རྒྱལ་བའི་མཆོད་སྡོང་བསྒྲུབས་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། སྨོན་
ལམ་དུས་སུ་བཏབ་ཀྱང་དོན་དུས་སུ་བྱས་སོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

770

སངས་རྒྱས་ལ་སེམས་ཏེ་རྟོག་པ་མེད་ན་མཆོད་པ་ལེན་པའི་རྟོག་པ་མེད་
པས་དེ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པས་ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི་གང་ཕྱིར་ཞེ་སོགས་ཏེ། ཕུལ་བའི་བསོད་ནམས་འཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་དེ་ལ་ལེན་པའི་སེམས་དང་རྟོག་པ་ངས་པར་མི་དགོས་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན། སངས་རྒྱས་བཞུགས་དུས་
ཀྱི་སྐུར་ངེས་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་ཀྱི་སྐུ་གདུང་ལ་མཆོད་པ་གཉིས་བསོད་
ནམས་མཚུངས་པར་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་སྟེ་སྐུ་གདུང་དེ་དག་ལ་སེམས་མེད་པས་སོ། །ཡང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའམ་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་ལུང་ལས་གསུངས་ཤིང༌། རྫུན་པ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་ན་མཚུངས་པའི་དཔེ་ནི། དཔེར་ན་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་སོ། །སྟོང་ཉིད་མ་མཐོང་ཡང་བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་ནི་བདེན་པ་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མ་མཐོང་ཡང་བདེན་པ་མཐོང་ལ། དེ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་ཟད་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་དེ་དག་གི་འདོད་པས་སྡུག་བདེན་གྱི་

སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་བདེན་པ་སོ་སོའི་རྣམ་པ་མིན་གྱི་འདྲེས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་
བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་ལྡོག་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་རྣམ་པ་ལྷག་མ་བཅུ་བཞིའི་དགོས་པ་གང་སྙམ་ན། གྲོལ་ལམ་དེ་དག་གི་སྦྱོང་བྱེད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

771

འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ལན་ལ་ལུང་གིས་དགག་པ་དང༌། རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
ཕྱིར་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མ་མཐོང་ཡང་བདེན་པ་མཐོང་བ་“ཙམ1

་གྲོལ་

བ་འཐོབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་ལས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ནི་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་མེད་པ་སྟེ་མི་འཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟོད་པ་ལས། ཉན་ཐོས་དང་ནི་རང་སངས་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བརྟེན་པའི། །ཐར་ལམ་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་སྟེ། །གཞན་དག་མེད་
ཅེས་བྱ་བར་ངེས། ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པས་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལས། སྟོང་ཉིད་མེད་ན་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་

མི་འཐོབ་པར་གསུངས་པ་དང༌། སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་འཐོབ་དགོས་པ་དང༌། དེ་དང་ཤེར་སྙིང་སོགས་ལས་ཤེར་ཕྱིན་
འདི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་གསུངས་
པ་རྣམས་སོ། །གཞུང་འདིའི་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་བྱས་ནས་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་
ཟེར་བ་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་མ་འབྲེལ་བས་མི་འཐད་དོ། །
ཅི་སྟེ་རིགས་པ་ནི་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་མི་
འདོད་ཟེར་གྱི་ཁས་བླང་དགོས་ལ། ལུང་ནི་ཀུན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཚད་
མར་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་ལ་འགྲོ་བས། འདིར་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་

1 ཅམ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

772

འདོད་པས་དེ་ལ་ལུང་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲངས་ན་སློབ་དཔོན་འདི་རིགས་པ་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ལུང་དེ་དག་ཁས་མི་ལེན་པར་མཁྱེན་ཡང་དེད་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་འོག་ནས་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་བཞེད་ཅིང་དེའི་སྐབས་འཕྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་འདི་མཛད་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ངེད་བཀར་མི་འདོད་པས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་

ལུང་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ནི་བཀའ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། གང་གི་ཕྱིར་
“ངེད

1

་དང་ཁྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་འདི་བཀར་གྲུབ་ཅིང་ཁས་ལེན་པས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་
སྣོད་རྣམས་བཀའ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་མ་ཐག་པ་སོགས་དང་པོ་ཐ་མལ་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱོད་ལ་ལུང་འདི་བཀར་མ་གྲུབ་པ་ལ། ཕྱིས་ལུང་དེ་དག་རྐྱེན་ནམ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་བཀའ་དེར་ཡིད་ཆས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལའང་མཚུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལ་སྣང༌། མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག །མངོན་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དང་ནག་པོ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་“ཕྱིར

2

་རོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་
གཉིས་ཙམ་མཐུན་པས་མི་ཆོག་གི །སྡེ་པ་གཞན་གཉིས་ཐེག་དམན་དཀར་འདོད་པས་དེ་བཀར་བདེན་ན་ནི་རིག་བྱེད་སོགས་ལ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱིས་མི་བསླུ་བར་འདོད་པ་ཡོད་པས་དེ་དག་ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར་རོ། །ངེད་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་ནི་ཁྱེད་
ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པས་རྩོད་པ་མེད་ལ། ཐེག་ཆེན་ནི་ངེད་མི་འདོད་པས་རྩོད་པ་དང་བཅས་པས་སྐྱོན་ཅན་ནོ་ཞེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་ཡང་དོར་བྱར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་མུ་

1 དེད
2 ཀ ། བྱིར

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

773

སྟེགས་རྣམས་དང་རྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་སྡེ་པ་བཅོ་
བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའང་ཡོད་ཀྱང་ནང་ཚན་གྱི་ལུང་
གཞན་བར་སྲིད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སོགས་སྡེ་པ་ལ་ལས་བཀར་འདོད་ཀྱང་ལ་ལས་དེ་
མི་འདོད་པས། སྡེ་པ་ནང་དུ་རང་གཞན་རྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་དོར་བྱར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་རིགས་པས་དགག་པ་ནི། བསྟན་རྩ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལས་མངོན་སུམ་དུ་ཐོས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་ལ་བསྡུ་བ་མཛད་པས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཡང་མིང་གི་དགེ་སློང་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་བསྟན་
པའི་རྩ་བ་དགེ་སློང་མཆོག་དོན་དམ་པའི་དགེ་སློང་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འཐོབ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་སྤོང་དགོས། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ་ལས། ཁྱོད་
ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བཀག་པས་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱང་འཐོབ་པ་དཀའ་བར་གནས་པ་སྟེ་མི་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཀྱང་ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་སེམས་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ་བདེན་འཛིན་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མྱང་འདས་དཀའ་བར་གནས་

པ་སྟེ་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ཞེས་སོགས་ལ། ཉོན་མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། མ་རིག་པ་བཞིན་དུ་སྲེད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་སྔ་མའི་བཤད་པ་རྣམས་མི་འཐད་པར་རྟོགས་སླ་ལ། ཕྱི་མའང་དེ་ལྟ་ན་ང་རྒྱལ་དང་ཞེ་སྡང་དང་ཐེ་ཚོམ་སོགས་ལའང་གཉིས་སུ་འབྱེད་རུང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

774

བར་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་མི་འཐད་དོ། །
དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་
གྱིས་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མན་ཆད་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤོང་ནུས་ན་སྔར་བཤད་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གམ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་དེ་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་

གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་ཡོད་ལ། དེ་གོམས་སུ་མི་རུང་བར་ཁས་བླངས་དུའང་མི་རུང་བས། དེ་གོམས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤོང་ནུས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལྟ་ནའང་དེས་ཉོནམོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་དགག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་སྤགས་པས་ཞེས་སོགས་ཏེ། བདག་རང་དབང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པས་གྲོལ་བ་འཐོབ་ན་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲོལ་བ་དེར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཁས་བླངས་པའོ། །དེ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་མངོན་འགྱུར་མེད་ཀྱང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་
ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་ནུས་པ་ལུང་རིགས་ལས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོན་
མེད་དེ། ལས་ཡོད་ཀྱང་བརླན་དང་འདྲ་བའི་ཉེར་ལེན་སྲེད་པ་མེད་པས་ཡང་སྲིད་དུ་

མི་སྐྱེ་ལ། དེས་ན་གྲོལ་པར་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པའི་སྲེད་པ་འདི་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་པས་དེས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

775

དེས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཅི་སྟེ་མེད་དེ་ཡོད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་ཚོར་བ་ཡོད་ལ། དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་སྐྱེ་
བས་སོ། །
དེ་ཡང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་བདེན་པར་གནས་ཤིང་ཞེན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ལ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་པ་སྐྱེ་སྟེ། དམིགས་བཅས་སེམས་དང་ལྡན་རྣམས་ལ། ཞེས་སོགས་དང༌། གང་ཚེ་བར་མར་འདུག་པ་ཡང༌། ཞེས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན་བཤགས་བསྟོད་ལས། བསམ་གཏན་ནགས་མས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་འགགས་པ་ཡང༌། སླར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། འདུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་དུས་ན་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མེད་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་དྲངས་པ་ནི་ལེགས་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་དེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་བདག་ནི་
རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། དེ་ནི་མ་
ལགས་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།།དེ་ལྟ་ན་དེ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་དུག་གིས་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བདག་རྒྱུན་ཞུགས་སོ་སྙམ་པ་ཙམ་མིན་གྱི། དེར་བདེན་པར་རྟོག་པའོ། །
དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པ་དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཡང་ཉོན་མོངས་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

776

སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི་ཞེས་སོགས་ལ་དོགས་པ་བཅད་ན། གཞན་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་མ་ཐག་ཅེས་པ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཞེས་པའོ། །ཡང་
མ་རིག་པ་བཞིན་དུ་སྲེད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་སྐྱོན་སྔར་བཤད་པ་དང་སྲེད་པ་འདི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྲེད་པ་དེར་འོག་ནས་
བཤད་པས་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པས་སོ། །གཞན་ཡང་སྲེད་པ་འདི་ཉོན་
མོངས་ཅན་མ་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ནི་མིན་ཞིང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་དགོས་པས་སྲེད་པ་
ཟད་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བར་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་

ལའང་སྔར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་ཞེས་མངོན་གྱུར་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས་གནོད་ལ། མེད་ན་ཀུན་རྨོངས་བཞིན་དུ་ཞེས་མངོན་གྱུར་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མེད་པར་བཤད་པ་ནི་གང་ཟག་དེས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་ལྟ་བ་ང་རྒྱལ་ཞེ་སྡང་ཐེ་ཚོམ་སོགས་ཉོན་མོངས་དྲུག་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཉེ་ཉོན་ཐེག་དམན་གྱི་གསུང་རབ་ལས་བཤད་པ་དེ་དག་གི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་
ཡིན་ལ། ཀུན་རྨོངས་བཞིན་དུ་ཞེས་མངོན་གྱུར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་འཛིན་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་མངོན་གྱུར་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །
དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ་ངག་གང་མདོ་སྡེ་ལ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

777

འཇུག་ཚིག་ཅེས་སོགས་“ཤློ་ཀ་གསུམ་འདུག་པ་ཐེག་ཆེན་བཀར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་འདུག་པས། བསྟན་རྩ་དགེ་སློང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགོར་འབྱུང་རྒྱུ་ལ། འདིར་བཅུག་
པ་ནི་སྐབས་མི་ཤེས་པས་བྱས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་མིན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
བཤད་དོ། །ལམ་དེ་དག་གི་བྱེད་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི་རྨོངས་པས་ཞེས་སོགས་ “ཏེ

1

། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ་གཞུང་སྔ་མ་དེ་དག་གིས་བཤད་ནས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་དེ་དགོས་པར་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་རང་དགའ་བ་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང༌། ཉན་ཐོས་འཁོར་བ་ལ་འཇིགས་ནས་རང་ཉིད་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བའི་མཐའ་གཉིས་ལས་གྲོལ་ནས་བདག་གཉིས་སུ་རྨོངས་པས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་གནས་
པ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན་སྙིང་རྗེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་ཡུན་
རིང་པོར་སྡུག་བསྔལ་དུ་མ་མྱོང་བ་ན་དེས་སུན་ནས་རང་བདེ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བར་འགྱུར་ལ། །ཅི་སྟེ་ཤེས་རབ་དེ་དང་ལྡན་ན་འཁོར་བ་དང་དེའི་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མི་གནོད་པར་མ་ཟད། དེར་དགའ་བཞིན་དུ་གནས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱིན་བྱེད་པ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་དགོས་སམ་མི་དགོས་སྒོམ་མམ་མི་སྒོམ་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་མི་བྱ་བར་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་

1 ཏ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

778

སྒྲིབ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་མུན་པའི་གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ་
ལྷག་མ་གོ་སླའོ། །བདེན་འཛིན་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ་
འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པར་རིགས་ཀྱི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད་ཡིན་
པས་དེ་ལ་འཇིགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྟེ་སྐྱེ་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་བདག་བདེན་གྲུབ་འགའ་ཡོད་ན་འཇིགས་ཡུལ་ཅི་ཡང་རུང་པ་ལས་འཇིགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན། དེ་མེད་པས་འཇིགས་པར་འགྱུར་བས་སུ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་ནོ། །
བདག་མེད་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བདག་
དགག་པ་དང༌། བདག་གི་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་དང་ཞེས་སོགས་“ཤློ་ཀ་གསུམ་སྟེ། འདིར་སོ་སེན་སོགས་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དག་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་མེད་པས་མི་རིགས་སོ་སྙམ་ན། འདི་ནི་མདོ་ལས་ཆུའི་ཁམས་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ལ། དེའི་དོན་ནི། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུང་ཀྲོལ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ནི་སེམས་
ཅན་སྲིན་བུ་ཡན་ཆད་ལ་འབྱུང་བའི་གང་ཟག་གམ་ངར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཞིང༌། འདིའི་དམིགས་པ་ནི་ངའོ། །
རྣམ་པའང་འཛིན་སྟངས་ནི་ཡང་དག་པ་འམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པའོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་དེའི་ཡུལ་བདག་དགག་དགོས་པས་དེ་འགོག་པ་ལ། བདག་དེ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

779

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དེ་ས་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ནམ་སེམས་
ཡིན་ནམ། དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་ནས་འགོག་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཚེ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་འཛིན་ལ། ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་གང་ཟག་རྗེ་བོ་དང་ཕུང་པོ་ཁོལ་པོ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ལ་བསམས་ནས་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་དག་ཀྱང་བསླབ་བཏུས་དང་བསྒྲིགས་ཏེ་བཤད་ན་ངེས་སླ་བས་དེ་ལས་
བཟོད་བྱ་ཐོས་པ་བཙལ་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བཟོད་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཐོས་པའི་དོན་དུ་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པའོ། །ཐོས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་མོ། །དེ་ཡང་ཐོས་པ་
ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྒོམ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལུས་འདུ་འཛི་ལས་སྲིང་

བ་དང་སེམས་རྣམ་རྟོག་ལས་སྲིང་བའི་སྲིང་བ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲུབ་ཀྱི་འདུ་འཛི་དང་
བཅས་པས་མི་འགྲུབ་པས་དེ་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱ་ཞེས་སོ། །མཉམ་པར་གཞག་བྱ་ཞེས་པ་ནི་ཞི་གནས་སོ། །
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་སྨོད་པ་མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་སྒོམས་པར་བྱ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ནས། དེ་ལྟར་སེམས་འོས་སུ་གྱུར་པ་ན་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པར་གསུངས་ལ། སྟོང་ཉིད་ལའང་བདག་མེད་གཉིས་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་མདོ་དྲངས་ཏེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་ཅིང༌། དེའི་མཇུག་ཏུ་དེ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཤིན་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་
བཞེད་དོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

780

དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མིན་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་བཞེད་པ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་རང་བཞིན་
མེད་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ཏེ། དེས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤོང་བར་དེའི་འཕྲོ་ལས་བཤད་ཅིང༌། མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཤིང་སྡོང་གི་དཔེས་འཇིག་ལྟ་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བར་བཤད་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་རགས་པ་བཀག་པས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མགོན་གྱུར་ཙམ་ལས་སྤོང་མི་ནུས་ཞེས་སྔར་བཤད་པས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འདི་དག་ལ་དེ་འདྲའི་འགལ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ངའོ་སྙམ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ཡིན་པས། དེ་སྤོང་བའི་དོན་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་འགོག་པ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྤོང་ཞེས་སོགས་དཔེ་དང་བཅས་པ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་བཞིནཤེས་པར་བྱའོ། །གང་འགག་པའི་བདག་གི་ཚད་ནི་བསླབ་བཏུས་སུ་མི་གསལ་ཡང་འདིར་འོག་ནས་“བཙལ1

་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་

མིན། ཞེས་གསུངས་བདག་གམ་ང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་མེད་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་བཙལ་ན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །བདག་དེ་འགོག་པ་ལ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བདག་དེ་ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དྲུག་རེ་རེ་བ་མིན་པ་དང༌། ཀུན་མིན་པ་ཞེས་དྲུག་པོ་ཚོགས་པ་མིན་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ནི་བདག་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་

1 བཅོལ

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

781

འདིར་སོ་དང་ཞེས་སོགས་དོན་གཅིག་པས། སོ་དང་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་དགུས་ས་དང་ཆུའི་ཁམས་བདག་མིན་པ་དང༌། དྲོད་དང་ཞེས་པས་མེའི་ཁམས་དང༌། རླུང་གི་ཁམས་དང༌། བུ་ག་ནི་ཁ་ལ་སོགས་པའི་བུ་ག་སྟེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་བདག་མིན་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཀྱང་མིན་པ་དང༌། རྣམ་ཀུན་ཏུ་ཞེས་པས་ཁམས་དྲུག་པོ་ཚོགས་པ་བདག་མིན་པའོ། །
རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་སིའི་ཁམས་སོགས་ལའང་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་ནས་སྔ་མའི་རིགས་པས་རང་བཞིན་འགོག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་གསུངས་སོ། །ཁམས་དྲུག་པོ་རེ་རེ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ལས་གཞན་ན་བདག་ཡོད་“པ1

་འགོག་པ་གཞུང་
ལྷག་མ་སྟེ། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས། ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ཡང་དེའི་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་མི་མཐུན་བས་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ལུགས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང༌། གྲངས་ཅན་བདག་ཤེས་པའམ་མྱོང་བར་འདོད་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་བདག་བེམས་པོར་འདོད་པ་གཉིས་བཀག་ན་བེམས་རིག་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པས་གཞན་དག་བེམས་རིག་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་ཉིད་ཁ་སྤོས་པས་ཆོག་པས་འདིར་དེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཙམ་བཀོད་ནས་དགག་པ་མཛད་དོ། །
འདི་ལ་གྲངས་ཅན་འགོག་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗེད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སོགས་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ།

1 བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

782

གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་ལ།
གཙོ་བོ་སོགས་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་བེམས་པོ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་གཙོ་བོས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་འབྱེད་ཤེས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་མི་ཤེས་ལ། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ “ཤེས

1

་པ་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་དེ། དེ་ནི་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟར་
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་ཞིང༌། ཕྱོགས་གཞན་
ནང་ངོས་ནས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ།
རྣམ་པ་དེ་གཉིས་མེ་ལྕགས་ལྟར་འདྲེས་པའི་ཚེ་ཤེས་རིག་སྐྱེས་བུས་སྒྲ་ཐོས་པ་སོགས་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཡུལ་སྒྲ་དང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རྟག་པར་འདོད་མི་འདོད་ལ་སྤྱིར་མུ་བཞི་འོང་བས་དེ་འགོག་པའང་དེ་དང་འདྲ་ཡང༌། འདིར་གྲངས་ཅན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དང་ཡུལ་སྒྲ་གཉིས་ཀ་རྟག་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་ཡུལ་རྟག་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོས་པར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་ཡང་གཞན་ནས་བཤད་ཀྱང་འདིར་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྐྱོན་སྟོན་“ཏོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས་ཏེ།
དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་སྒྲ་འཛིན་ཅིང་ཐོས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་པའི་ཡུལ་
ཅན་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཡུལ་ཅན་ཡོད་ཀྱང་སྒྲ་སྔ་མ་བརྗོད་ནས་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་དུ་སྒྲ་མི་ཐོས་པ་དེ་ཤེས་བྱ་སྒྲ་མེད་པས་མི་ཐོས་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་གང་གིས་སྒྲ་ཤེས་པ་ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་སྒྲ་མེད་ན་ཅི་རིག་ན་སྟེ་ཤེས་པ་དེ་ལ་རིག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་དེ་མེད་ཀྱང་ཤེས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ན། ཤིང་

1 ཤས

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

783

ཡང་ཤེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པ་མེད་པར་དེ་ཤེས་པ་མེད་ཅེས་ངེས་ཏེ། བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་ལའང་རྣམ་པའི་ཡུལ་མེད་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པས་སོ། །སྒྲ་ཐོས་པའི་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ཤེས་ཤེ་ན། གཟུགས་ཤེས་པ་དེའི་ཚེ་སྒྲ་ཐོས་པའང་ཅི་སྟེ་མིན་ནས་ཐོས་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་ཤེས་ཀྱང་སྒྲ་མི་ཐོས་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་སྒྲ་མེད་པའི་ཉེ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ཡུལ་སྒྲ་མེད་པ་དེས་ན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཤེས་པའང་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་གཟུགས་འཛིན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་བལྟོས་ས་ཐ་དད་ལ་བལྟོས་ནས་ཕ་དང་བུར་འགྱུར་བ་བཞིན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྣམ་འགྱུར་དང་རང་བཞིན་ལ་བལྟོས་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་འཇོག་གོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཕ་དང་བུ་ཡིན་པ་བློས་བཏགས་པ་ཡིན་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་མེད་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པས་མི་
མཚུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་སོ། །ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་སྒྲ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན། དེ་འཛིན་བྱེད་མིན་ནོ། །གར་མཁན་གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་མི་འདྲ་བས་སོ་སོར་འགྱུར་བ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་མཐོང་བ་ལས་ཚུལ་བཞན་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་ན།
དེ་རྟག་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་ཕྱིས་ཀྱི་ཆས་གོས་དཀར་པོ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་
གཞན་སྔར་གྱི་ཆས་གོས་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱིས་
ཀྱི་གཅིག་པུ་དེ་ནི་སྔོན་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

784

གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་སོགས་ཚུལ་གཞན་དེ་དེར་མི་བདེན་ན། དེའི་རང་གི་རང་བཞིན་བདེན་པ་གང་ཡིན་སྨྲོས་ཤིག་སྟེ་སྨྲ་རྒྱུ་མེད་དོ། །ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བདེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་ཀུན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཆ་མེད་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པས་སོ། །སེམས་པ་བདག་དང་སེམས་མེད་གཙོ་བོ་སོགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ཙམ་དུ་མཚུངས་པས་སོ། །གང་གི་ཚེ་བྱེ་བྲག་གམ་གསལ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་དེའི་“ཚེ1

་དེ་དག་ལ་གཙོ་བོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་འདྲ་
བས་ཁྱབ་པའི་རྐྱེན་གང་ཡིན་ཏེ་མེད་དོ། །བྱེ་བྲག་པ་བདག་བེམས་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ཡུལ་ཤེས་པ་ནི་དེ་དང་སེམས་པ་གཉིས་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་འགོག་པ་ནི་སེམས་མེད་ཅེས་སོགས་ཏེ། སེམས་མེད་བེམས་པོ་ཡང་བདག་མིན་ཏེ། སེམས་མེད་ཉིད་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཞེས་པ་སེམས་བདག་མིན་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །འོན་ཏེ་བདག་དེ་སེམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་དེ་དང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཤེས་ན། བདག་དེས་ཡུལ་སྔར་མི་ཤེས་པ་དེ་འཇིག་པར་ཐལ། ཕྱིས་ཡུལ་ཤེས་པ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་
ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་པས་བདག་དེ་ལ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་པས་ཡུལ་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བདག་དེ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའང་བཀག་པས་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བདག་ཏུ་བྱས་ཤིང་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ། །
བདག་རྟག་པ་མེད་ན་ལས་འབྲས་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་

1 ཆེ

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

785

དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། བདག་རྟག་པ་མེད་ན་ལས་བྱེད་པ་པོས་འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ལས་བྱེད་པ་པོ་ལས་བྱས་ནས་ཞིག་པས་དེའི་ལས་དེ་སུའི་ལས་སུ་འགྱུར་ཞིང་འབྲས་བུ་མྱོང་ཞེ་ན། ལན་ནི། བྱ་བ་ཞེས་སོགས་ཏེ། བྱ་བའི་གཞི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང༌། འབྲས་བུའི་མེད་གཞི་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་པོ་གཉིས་ཐ་དད་པར་ཡུ་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་སྟེ། ལས་གསོག་དུས་ན་ཕྱིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མྱོང་བར་ཁྱོད་ཀྱང་མི་འདོད་པས་
སོ། །དེ་དུས་ཀྱི་བདག་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་དུས་ན་གཅིག་བྱེད་པ་པོར་མེད་པར་ཡང་
གཉིས་ཀ་ལས་གྲུབ་པས། སྔ་མའི་བདག་ཕྱི་དུས་ན་མེད་པ་ལས་འབྲས་མི་འཐད་པར་འདིར་བརྩད་པ་དོན་མེད་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལའང་སྐྱོན་དེ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལྡན་དེ་རྒྱ་གསོག་དུས་ན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་ཞེས་མཐོང་བ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་གང་ཞེ་ན། རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པ་སྟེ་མི་དགོས་སོ། །ཚོགས་རྒྱུན་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་གྱི། མཚན་གཞི་མིན་པ་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་འདས་པ་བདག་མིན་ཏེ། དེ་ནི་འདས་ནས་སེམས་ཀྱི་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་མ་འོངས་པ་བདག་མིན་ཏེ། སེམས་
ཀྱི་དངོས་པོར་ད་དུང་མ་རེད་པས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་བདག་ཀྱང་མྱོང་དྲན་སོགས་ཀྱི་གཞིར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །“འོན

1

་ཏེ་སེམས་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་
པའི་ད་ལྟར་བ་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སེམས་ད་ལྟར་བ་ལའང་སེམས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་

1 ཀ ། འོ་ན

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

786

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ཞིང་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཞིག་པ་བཞིན་དུ་དེ་དང་གཅིག་པའི་བདག་ཀྱང་ཞིག་པས་ཕྱི་མའི་དུས་ན་བདག་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དཔེར་ན་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྔར་བཤད་དོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན་ང་ཡི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་སླ་བས་རྩ་ཤེ་སོགས་
སུ་དེ་བསྡུས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་དེ་མ་གསུངས་པའང་བདག་ཁེགས་ན་འདི་དགག་སླ་བ་ལ་དགོངས་སོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་སེམས་ཅན་མེད་པས་སུ་ལ་སྙིང་རྗེ་བྱ་ཞེ་ན། སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པ་དང་ལམ་ལ་
སློབ་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་རྨོངས་པས་བཏགས་པའི་
སེམས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །
འདིའི་རྨོངས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་སུ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་དེས་བརྟགས་པ་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གྲུབ་པས་དེ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་པས་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་བཏགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ངའོ་སྙམ་པའི་བློའ། །དོེ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་བདག་མེད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་བློ་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ནི་ང་ཙམ་མོ། །སེམས་ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་དང༌། འབྲས་བུ་མྱོང་བ་སུའི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་བདེན་པ་མེད་པ་བདེན་ཏེ། ལྷག་མ་སྔ་མས་ཤེས་སོ། །འོ་ན་སྔར་རྨོངས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་བཀག་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ང་རྒྱལ་ཏེ་མ་རིག་པ་བདག་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

787

གཉིས་སུ་རྨོངས་པས་སྡུག་བསྔལ་“འཕེལ

1

་བར་འགྱུར་བས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ།
འདིར་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི། །བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྨོངས་པ་བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་བཟློག་པ་མེད་པ་སྟེ་བཟློག་མི་ནུས་ལ། ལན་ཅིག་བཟློག་ནུས་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལྟར་ཡང་ལྡོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་བཟློག་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བདག་འཛིན་དམན་ལ། བདག་མེད་སྒོམ་པ་དེ་ལས་མཆོག་ཡིནཏེ། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔར་བདག་མེད་ཚད་མས་བསྒྲུབས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་
བཞིའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་
གསུངས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའང་མི་སྟོན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་
གསུངས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པ་དང༌། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་འདིར་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི་ལུས་ནི་ཞེས་སོགས་སོ། །ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་སྐབས་སུ་བསླབ་བཏུས་སུ་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ལུས་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ལུས་སུ་དམིགས་

1 འཕལ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

788

པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཙམ་ཞེས་པས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དག་དེ་དག་
ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལུས་ཡིན་པ་གཅོད་དོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་འདོགས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་ཤིང་རྟ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་དང་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་དང༌། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཡིན་ལ། གཞི་གཅིག་ལ་བལྟོས་པའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤིང་རྟ་མེད་པས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་ཤིང་རྟར་བཏགས་ནས་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དང་བུམ་པ་ཆོས་གཞན་ལའང་འདྲ་བར་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཁྱོད་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་
འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། ཞེས་དང་པོ་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་བདག་མེད་པར་ངེས་པ་ན་ཆོས་གཞན་ལའང་རིགས་པ་དེ་སྦྱར་ནས་བདག་མེད་པར་ངེས་པར་བྱ་བ་དང༌། སྡུད་པ་ལས་བདག་ཅི་འདྲར་སེམས་ཅན་ཀུན་དང༌། དེ་ཅི་འདྲ་བར་ཆོས་གཞན་ཀུན་ཀྱང་འདྲ་བར་རྟོགས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་བཟུང་ན་དགག་བྱ་མ་ལུས་པ་མི་ཁེགས་ཤིང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཟུར་ནས་འཚོལ་བ་རྣམས་ལ་
དེ་དག་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་རང་བཞིན་འགོག་པ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

789

བཞིན་དུ་བརྟེན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་འགོག་པ་སྟེ། ལུས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་

གྲུབ་སྟེ། ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་“ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་ནས་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་གསུངས་པ་ཡང་འདུས་པ་དེ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དགོངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདིར་ལུས་ནི་རྐང་པ་མིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་སྔར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ལུས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། ཡན་ལག་རྣམས་དང་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་ལ། དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། རྟགས་སྔ་མ་རྐང་པ་དང་པོ་དགུས་སྟོན་“ཏོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཏེ། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལུས་དོན་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་
རྣམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལུས་འདི་ལག་པ་སོགས་
ཀྱི་ཆ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་མོད། ཆ་ལག་པ་ལྟ་བུ་དེ་རང་ཉིད་ནི་ཆ་གང་ལ་གནས། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་རེ་ཡིས་ཏེ་ལག་པའང་ཆ་གཅིག །བྱིན་པའང་ཆ་གཅིག་སོགས་ཀྱིས་གནས་སམ། འོན་ཏེ་ཆ་རེ་ལའང་ཆ་ཅན་དེ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས། ཅི་སྟེ་སྔ་མ་ལྟར་ཕྱོགས་རེ་རེས་གནས་པར་གྱུར་ན། ཆ་
ཅན་དེས་ལག་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་པའི་ཆ་རྣམས་ལག་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ལ་གནས་

པར་གྱུར་མོད། ཆ་ལག་པ་ལྟ་བུ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་གང་ལ་གནས་པ་སྟེ་ཐུག་མེད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། ལག་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་རང་གི་ཆ་སོར་མོ་སོགས་ལ་གནས་ལ། སོར་མོ་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱི་མ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀུན་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

790

གྱི་ལག་པ་སོགས་ལ་གནས་ན། ལག་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་

ལུས་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་དང་ཡན་ལག་དེ་དག་གོ་ས་གནོན་ནུས་ཀྱི་རྫས་གཞན་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལག་པ་སོགས་ལ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡང་གནས་ན། ལག་པ་སོགས་ཆ་རྣམས་རྫས་དུ་མར་དམིགས་པ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཕྱི་དང༌། མུ་སྟེགས་པ་འདོད་པའི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་གང་ལའང་ལུས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ལག་པ་སོགས་ལ་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །དེ་མེད་ན་ལུས་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་
ཏེ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ལག་པ་སོགས་ལ་
དམིགས་ཏེ་བདེན་པར་རྨོངས་པས་ནི་ལུས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློར་འགྱུར་ཞིང་འབྱུང་ངོ༌། །
དཔེར་ན། མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་བཀོད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་མཐོ་

ཡོར་ལ་མིའི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྲིད་མཐོ་ཡོར་དང་ས་སྲོས་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་
ཚོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མཐོ་ཡོར་ལ་མིའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཇི་སྲིད་

ལག་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་དེ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་ལ་ལུས་སུ་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེའོ། །དེ་
ལྟར་ཆར་ཕྱེ་ནས་དཔྱད་པ་ན་ལུས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་བདེན་
འཛིན་གྱི་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་ལུས་སོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྐྱེ་བ་དཔེ་དང་བཅས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལྷུ་དང་སོར་མོའི་ཚོགས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལག་པའང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མེད་དོ། །སོར་མོ་དེ་ཡང་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

791

ཚིགས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་བའང་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
ཆར་ཕྱེ་བ་དེས་ན་རྡུལ་ཕྲ་བའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རྡུལ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཆ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་མིན་ཞིང་རང་གི་ཆ་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་པས་མཚན་མར་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཆ་ཆ་ཅན་ཙམ་བཀག་ན་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་
ཅིང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མི་སླུ་བའི་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཚོགས་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ལ་དབུ་མ་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་ཆགས་པར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །གང་གི་ཚེ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ལུས་བདེན་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་སོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་ཏེ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ལུས་རང་བཞིན་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སྒོམ་པ་ནི་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བར་བཞག་པའོ། །ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྟོན་པ་ལ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མཐོང་བའི་ལམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ལུས་མི་གཙང་བ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་དང༌།
དེ་ལ་བལྟོས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སོགས་སྒོམ་པའང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་བདག་མེད་ལ་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གདུལ་བྱའི་སྒོ་ནས་གསུངས་ཀྱང༌། ཚོར་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་རགས་པ་བཀག་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

792

པ་ཙམ་གྱི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པས་ཚོར་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་
གཏད་བཤིག་མི་ནུས་པས། ཚོར་བ་ལས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བ་དགག་མི་ནུས་པས་སོ། །དེས་ན་སྔར་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་བསྲེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚོར་བ་
ལས་སྲེད་པ་འབྱུང་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་སྤྱིར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ག་ལ་འབྱུང༌། ཡིད་མི་བདེའི་སྡུག་བསྔལ་མི་འོང་ཡན་ཆད་ལ་མེད་ལ། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ནི་དགྲ་བཅོམ་འོག་
མ་ལ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་སྲེད་པ་སོགས་མི་འབྱུང་ངོ༌། །
དེ་དག་ལས་གཞན་ལའང་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ནང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཕྱིའི་
ཡུལ་གྱི་རྐྱེན་ལས་ལུས་ཤེས་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་དང༌། རྐྱེན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་ཡིད་ལ་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་བདེ་བ་དང་དེ་ལ་སྲེད་པ་ངང་གིས་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ན་དེ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཞེ་སྡང་སོགས་སྐྱེ་བ་ནི་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་བདེན་པར་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །ཚོར་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བཤིག་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་ཚོར་བ་ལས་སྲེད་པ་སོགས་མི་སྐྱེ་བས། བསླབ་བཏུས་སུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར་ཚོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལྟར་ཚོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྟོན་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་བདེན་པར་ཡོད་ན། དེ་ལན་ཅིག་སྐྱེས་ན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བས་ཅི་སྟེ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་མི་གནོད་དེ་གནོད་པས་བདེ་བ་སྐྱེར་མི་སྟེར་བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

793

བཞིན་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ན་དེ་ངོ་བོ་དང་གནས་སྐབས་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་ལྡོག་པ་མེད་པའོ། །བདེ་བ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ནི། རིགས་པ་སྔ་མ་འདོན་པ་བསྒྱུར་ཡང་ཆོག་མོད་ཀྱང་ཟུར་
“པ1

་མཛད་པ་ནི་བདེན་ཞེས་སོགས་ཏེ། བདེ་བ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བུ་ཤི་བ་སོགས་ཀྱི་མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་ཏེ་བཟའ་བཏུང་ཞིམ་པོ་བསྟེན་ཡང་བདེ་བ་མི་སྐྱེ་བ་
དེ་ལ་བཟའ་བཏུང་དེ་དག་བསྟེན་པས་ཅི་སྟེ་དགའ་བར་མི་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་ཐལ། སྔར་བཟའ་བཏུང་ཞིམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་ལས་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག །དེའི་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་བདེན་གྲུབ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། འདིར་དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ལ་
གཏུགས་ནས་དགག་པ་མཛད་ལ། བཞི་བརྒྱ་པར་དེ་ལ་མ་གཏུགས་པར་དགག་པ་མཛད་དེ། འཕེལ་བཞིན་པ་ཡི་བདེ་བ་ལ། །ཇི་ལྟར་བཟློག་པ་མཐོང་གྱུར་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚ་བས་ཉེན་པ་གྲིབ་མ་སོགས་ཀྱིས་བསིལ་བ་བསྟེན་པ་ན་
རེ་ཞིག་པར་དུ་བདེ་སྣང་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡུན་རིང་དུ་བསྟེན་ན་ཡང་གྲང་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་ནི། སྔ་མའི་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཆུང་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་བདེ་སྣང་སྐྱེ་ལ། སྡུག་བསྔལ་དེ་ཟད་པ་ན་གྲང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བས། བདེ་བར་འདོད་པ་དེའི་གཞིར་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པས་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་བདེ་བ་རང་བཞིན་པ་མེད་ལ། སྡུག་བསྔལ་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཧ་ཅང་བརྟེན་ན་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོའི་དོན་བཞི་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །

1 ཀ ། བ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

794

གལ་ཏེ་མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་དུས་ཞིམ་པ་སོགས་ལས་བདེ་བ་སྐྱེས་ཀྱང་
སྡུག་བསྔལ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་དེ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཞིག་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཚོར་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཉིད་དུ་གནས་ཤིང་ཡོད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཡོད་ན་བདེ་བ་དེ་འདྲས་ཅི་གསལ་ནས་བདེ་བ་མྱོང་བར་འཇོག་མི་ཐུབ་སྙམ་ནས་བདེ་བ་འདིས་སྡུག་བསྔལ་རགས་པ་བསལ་བ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་དེ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལས་གཞན་དགའ་བ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་ཕྲ་མོ་ཉིད་དེ་ཡང་བདེ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་དེ་ཡིན་ན་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་སོ། །བདེ་ན་མྱ་ངན་གདུངས་སོགས་ལ། ཞེས་སོགས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་བར་འདོད་ནས། གལ་ཏེ་བཟའ་བཏུང་ཞིམ་པོ་སོགས་ལས་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་འགལ་བ་བདེ་བའི་རྐྱེན་སྐྱེས་པས་ན་དེའི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བར་རྟོག་པས་ཞེན་ཅིང་བཏགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་འགྲུབ་པ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། བཟའ་བཏུང་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བདེ་སྡུག་གཉིས་
ཀའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོར་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཚོར་བ་བདེན་འཛིན་འདིའི་གཉེན་པོར་ཚོར་བ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་སྒོམ་སྟེ། རྣམ་པར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་ཞིང་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་བསམ་གཏན་ཏེ་ཞི་གནས་སྒོམ་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོག་པ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ཟས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཟས་ཀྱིས་ལུས་རྒྱས་པ་དང་ནད་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

795

མེད་པ་སོགས་སུ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འདིར་བསླབ་བཏུས་སུ་མདོ་དྲངས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་སྒོམ་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཉམས་ལེན་གཉིས་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཉམས་ལེན་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་ཅན་གཞན་
རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེས་ཀྱང་དེ་བདེན་
འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པས་བཤིག་པས་དེ་ལ་སྲེད་པ་མི་སྐྱེ་ལ། སེམ་སཅན་གཞན་ལ་ལྟ་བ་དེ་མེད་པས་དེ་ལས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྲེད་པའི་བདེ་བ་ཙམ་ནི་རིནཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གཡོན་པ་ཕྲུགས་ན་བདེ་བ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ལ། བདེ་བའི་མཆོག་ནི་སྲེད་པ་ཟད་པ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་ཀུན་གྱི་ནང་ན་སྲེད་ཟང་པའི། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ནའང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་སོགས་ལ་སྦྱར་
རོ། །ཚོར་བའི་རྒྱུ་རིག་པ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་ཚོར་བ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ལ། རེག་པ་ནི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའམ་ཕྲད་པ་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་ལ། ཤེས་པ་དང་ཕྲད་པ་འོག་ཏུ་འགོག་པས་འདིར་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་འགོག་ལ། དེ་ལའང་རྡུལ་དང་རགས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་ཕྲད་པ་འོག་ཏུ་འབྱུང་བས་འདིར་རྡུལ་ཕྲད་པ་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཏེ། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་རྡུལ་དང་དོན་གྱི་རྡུལ་ཕྲད་ན་དེ་གཉིས་ལ་བར་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན།
དེ་དག་གང་དུ་ཕྲད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་ཕྲད་པར་ཐལ། བར་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

796

རོ། །བར་མེད་ན་ཡང་ཕྲད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོས་གནོན་ནུས་པ་ལ་བར་མེད་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པས་སོ། །
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡུལ་ཕྲན་རྡུལ་ཕྲན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་ཐིམ་པ་མེད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་ནི་སྐབས་ཏེ་བར་སྟོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བོང་ཚོད་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་ལ་གཅིག་ཞུགས་ཤིང་ཐིམ་ན་གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །མ་ཞུགས་པ་སྟེ་མ་ཐིམ་པ་ལ་འདྲེས་པ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ཕྲད་པ་མེད་དོ། །ཆ་ཐ་དད་མེད་ན་ཕྲད་ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་ཕྲད་པ་དང་ཆ་མེད་པ་ཡོད་པར་མཐོང་ན་བསྟན་པར་གྱིས་ཏེ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་དོ། །རྣམ་ཤེས་
དང་ཕྲད་པ་དགག་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་དང་ཕྲད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་ལུས་མེད་པས་སོ། །རགས་པ་ལ་ཕྲད་པ་དགག་པ་ནི། ཚོར་བ་ཞེས་སོགས་ཏེ། རགས་པ་བདེན་དངོས་མེད་པར་སྔར་དེ་ཡང་ཚིགས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་རེག་པ་བདེན་གྲུབ་མེད་ན། ཚོར་བ་བདེན་པ་གང་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྫུན་པ་ལས་བདེན་པ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ས་བོན་རྫུན་པ་དེའི། ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། །ཚོར་བ་བདེན་པ་མེད་ན་དེའིདོན་དུ་ངལ་བའམ་འབད་པ་འདི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ་དོན་མེད་པས་སོ། །ཚོར་བ་བདེན་པ་མེད་ན་ཡུལ་གང་ལས་གང་ལ་གནོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་གྲུབ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཚོར་བ་འགགས་པས་སྲེད་པ་ལྡོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་སྔར་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཚོར་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་པོ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

797

ཡང་མེད་ཅིང༌། མྱོང་བྱ་ཚོར་བའང་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པ་མིན་ན་དེའི་ཚེ་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས་སྲེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ལྡོག་པ་མི་འགྱུར་ཏེ་ལྡོག་གོ །རྒྱུ་མཐོང་ཐོས་སོགས་བདེན་པས་ཚོར་བ་བདེན་པ་དགག་པ་ནི། མཐོང་བ་ཞེས་སོགས་ཏེ། མཐོང་ཐོས་སོགས་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་ཚོར་བ་སྐྱེད་པས་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གྲུབ་མི་དགོས་སོ། །མྱོང་བྱེད་ཀྱི་སེམས་

བདེན་གྲུབ་ཡོད་པས་ཚོར་བ་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ལ་མྱོང་བྱ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་སེམས་མྱོང་བྱེད་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ནི་སེམས་དང་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། ཚོར་བ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་སེམས་དེས་ཚོར་བ་མྱོང་བ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་དུས་མཉམ་ཡིན་ན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བས་སོ། །ཤེས་པ་སྔ་མས་མྱོང་བ་དགག་པ་ནི་སྔར་དང་ཞེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་སྔ་མས་ཚོར་བ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོར་བ་དེ་དུས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མས་མྱོང་བ་དགག་པ། ཕྱི་མར་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཕྱིས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་ཚོར་བ་དྲན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི།

མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
དོན་བསྡུ་བ་ནི། རང་གི་ཞེས་སོགས་ཏེ། རང་གིས་རང་ལ་མྱོང་བ་སྔར་དང་རིག་བཀག་པས་གྲུབ་ལ། མྱོང་བྱེད་དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཁས་
བླངས་ལ། ཚོར་བ་པོའི་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེས་ན་ཚོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་ཚོགས་ཡིན་པ་འདི་ལ་ཡུལ་འདིས་ཅི་སྟེ་གནོད་པར་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

798

ཡིན་ནོ། །སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི། ཡིད་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡིད་ནི་ཤེས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པས་དབང་པོ་སྟེ་མིག་དབང་སོགས་དྲུག་ལ་མི་གནས་ཤིང་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ལའང་གནས་པ་མིན་ཞིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཏེ་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལའང་གནས་པ་མིན་ནོ། །འདིར་དེ་དག་ལ་མི་
གནས་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། འཇུག་པ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་དཔྱད་པ་བདུན་གྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
མུ་སྟེགས་འདོད་པའི་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ལག་པ་སོགས་ལ་
སེམས་པ་མིན་ཞིང༌། དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་ཡང་སེམས་རྙེད་པ་མིན་ནོ། །དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཏེ། གང་ཞིག་ལུས་དང་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་“པ1

་མིན་
ལ། འདྲེས་པ་ནི་དབང་པོས་ཟིན་ཅིང་ངོ་བོ་སེམས་མིན་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་

གཟུགས་ལུས་ཏེ། དེ་དང་དེ་ལས་ལོགས་སུའང་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འགའ་མེད་པ་དེ་ནི། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་

པའོ། །ཤེས་བྱ་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་སོགས་ཏེ། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྔ་རོལ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མ་གྲུབ། ཤེས་
བྱའི་ཕྱིས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་གཉིས་གྲུབ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་རྒྱུ་དང་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་པས། མེད་པར་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་

1 བ

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

799

དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ །རྟགས་ཕྱི་མ་ནི། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལ་སྐྱེ་མ་ཞིག་པ་ལའང་ཕྲད་མ་ཕྲད་གཉིས་དང༌། མ་ཕྲད་པ་ལའང་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེ་ན་དུས་འདྲེས་
པས་བསྐལ་པའང་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌། ཕྱོགས་གཅིག་གིས་མ་ཕྲད་པ་ལས་ན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་པས་ཆ་ཆ་ཅན་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པས་འགོག་གོ །ཡང་ན་ཡུལ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་བྱ་བྱེད་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་ན་ད་གཉིས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པས་ཤེས་པ་སྐྱེས་པའི་དུས་ནའང་བྱ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པ་ལ། ཡུལ་འགགས་ནས་ཤེས་པའི་དུས་ན་མེད་ན་ཤེས་པ་དེ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་གཏུགས་ནས་འགོག་གི །ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་མི་འགོག་གོ །ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། གོང་དུ་ཤེས་བྱ་ལས་སྔར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་སྔ་ཕྱི་ལ་
བརྟགས་ནས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་དེ་ལྟར་ན་སྔར་མ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་
རྣམས་བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་བདེན་པ་མེད་ན་འདུས་བྱས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ་དང་པོ་ཐལ་བ་
དགོད་པ་ནི་གལཏེ་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། གལ་ཏེ་སྔར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སྔ་ཕྱི་ལ་བརྟགས་ནས་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལའང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

800

སྐྱོན་དེ་མཚུངས་པས་ཀུན་རྫོབ་མེད་པ་ལ་དེ་མེད་ན་བདེན་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་ཅེ་ན་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་འགལ་ཏེ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་དེ་ལྟར་ན་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་ལ་བདེན་པ་ཟེར་བས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་མིང་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། མེད་ན་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་མེད་པ་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་ཁྱོད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དེའང་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བློ་གཞན་གྱིས་རློམ་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་གི །དངོས་
པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་གོར་སྦྲུལ་དུ་འཇོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས།
སེམས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་ག་ལ་འདའ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་མི་འཐོབ་པར་ཐལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་གྲོལ་གྱི་དོན་དུ་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ལན་ནི།
འདི་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་གཞན་བློ་འཁྲུལ་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་
གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་
ཀུན་རྫོབ་མིན་གྱི། ཡིན་ན་སྐྱོན་དེ་འཇུག་གོ །རང་གི་ལུགས་ནི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཕྱིས་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་ངེས་པ་ཡོད་པར་འཇོག་ཐུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡོད་དེ། དེ་མིན་ན་ཀུན་རྫོབ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པ་དང་ཡུལ་རྟོག་པར་“བྱ་བ1

་དག་

གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་འཇོག་པ་གཅིག་ལ་བལྟོས་པའི་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་བདེན་པར་མེད་དེ། བྱེད་པ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་མ་དཔྱད་པར་མིང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུག་མེད་དུ་

1 བ་བ

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

801

ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ་ཐལ་བ་དགོད་པ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། གང་གི་ཚེ་ཆོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་རང་བཞིནམེད་པར་
དཔྱོད་པར་བྱེད་ན། དེའི་ཚེ་རྣམ་པར་དཔྱོད་མཁན་གྱི་བློ་“དེ

1

་དཔྱད་བྱ་དེའི་ཁོངས་
སུ་མི་གཏོགས་པས། དེ་ཡང་རྣམ་པར་དཔྱད་དགོས་མི་དགོས་མི་དགོས་ན་དཔྱད་བྱ་གཞན་ལའང་མཚུངས་ལ། དགོས་ན་དཔྱོད་མཁན་དེ་ལའང་གཞན་དཔྱོད་མཁན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དཔྱོད་མཁན་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་མཐུན་པའི་གཞི་བདེན་གྲུབ་གཅིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ལ་དཔྱད་པ་རྣམས་རྣམ་པར་དཔྱད་པར་བྱས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ན་རྣམ་དཔྱོད་ལ་ནི་རྟེན་བདེན་པ་ཡོད་པ་མིན་ལ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། དོན་དེ་གོམས་པ་ལས་མྱང་འདས་འཐོབ་པར་བརྗོད་དོ། །གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་
བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ནི་གང་གི་ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བ་གང་གི་ལྟར་ན་དོན་དང་ཤེས་པ་འདི་གཉིས་བདེན་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་གནས་ཏེ། དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་ཤེས་པ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་དབང་ལས་དོན་བདེན་པ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་བདེན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་རྟེན་བདེན་པ་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་ན། གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕ་མེད་ན་བུ་མེད་དེ་བུ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མེད་པས་སོ། །བུ་མེད་པར་ཡང་ཕ་མེད་དེ། ཕ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བུ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་བལྟོས་ནས་

1 ད

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

802

འཇོག་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཅི་སྟེ་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ས་མྱུ་གུའི་རྟགས་ལས་ས་བོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་བདེན་ཡོད་རྟོགས་པ་སྟེ་དཔོག་ནུས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པར་ཡོད་པས་ཤེས་བྱ་བདེན་ཡོད་དཔག་ནུས་པས། ཤེས་པ་བདེན་ཡོད་ཅིས་མི་རྟོགས་ཏེ་རྟོགས་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མྱུ་གུ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཤེས་བྱ་དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་གང་ལས་རྟོགས་ཏེ་དེ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རང་གིས་རྟོགས་པ་བཀག་ཟིན་ལ། གཞན་གྱིས་

རྟོགས་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྟོན་པ་ལ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ནི་རེ་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཏེ། རྒྱང་འཕན་ན་རེ། ཇི་ལྟར་པདྨའི་རྩ་བ་བཟང་རིང་རྣོ་བ་དང༌། ཞེས་པ་ནས་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང༌། ཞེས་ཟེར་རོ། །
དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་ཕལ་ཆེ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མཐོང་བས་སོ། །པདྨའི་སྡོང་བུའི་ཁ་དོག་དང་འདབ་མའི་གྲངས་སོགས་ནི་དེ་དག་གི་རྒྱུའི་དབྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུའི་དབྱེ་བ་དེ་གང་གིས་བྱས་ཤེ་ན། དེ་ཡང་རང་གི་སྔར་གྱི་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ལས་སྐྱེའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནུས་ཤེ་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་སྔར་གྱི་རྒྱུའི་མཐུ་ཉིད་ལས་སྐྱེའོ། །རིགས་པ་ཅན་ན་རེ། དབང་ཕྱུག་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་གང་ཡིན་སྨོས་ཤིག །ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཕེལ་འགྲིབ་ལས་འབྲས་བུ་འཕེལ་འགྲེབ་བྱེད་པས་འབྱུང་བ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མིང་ཙམ་ལ་ཅི་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

803

ཞིག་ངལ་“པ1

་སྟེ་མིང་ཙམ་ལ་རྩོད་པར་ཟད་དོ། །
འོན་ཀྱང་དབང་ཕྱུག་གི་ངོ་བོར་འདོད་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ས་སོགས་ཆོས་ཅན། དེ་ནི་དབང་ཕྱུག་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཕྱུག་གི་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཕྱུག་གཅིག་ཡིན་ལ། ས་སོགས་དུ་མ་ཡིན་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་རྟག་ལ། ས་སོགས་མི་རྟག་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་འབྲས་བུའི་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བློ་སྔོན་དུ་གཏོང་བས་“གཡོ་ལ་2

ས་སོགས་ལ་དེ་མེད་པས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་
ལྷར་འདོད་ལ། ས་སོགས་ལྷ་མིན་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་རྐང་པ་སོགས་ཀྱིས་བགོམ་བྱ་
མིན་ས་སོགས་བགོམ་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་གཙང་ལ། ས་སོགས་མི་གཙང་བས་སོ། །ནམ་མཁའ་དབང་ཕྱུག་གོ་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དབང་ཕྱུག་མིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་དོན་དུ་གཡོ་བ་མེད་པས་སོ། །བདག་རྟག་པའང་དབང་ཕྱུག་མིན་ཏེ། དེ་བེམས་རིག་གཉིས་ཀ་སྔར་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དབང་ཕྱུག་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་
དོ་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་བྱེད་པ་པོར་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསམ་བྱའི་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་ཕྱུག་དེས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་འདོད་པའང་གང་ཞིག་ཡིན་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་འབྲས་བུ་བདག་དང་བདེ་བ་དང་ས་སོགས་དང་དབང་ཕྱུག་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་ངོ་བོ་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་རྣམས་རྟག་པ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པས་འབྲས་བུར་མི་རུང་བས་སོ། །དེས་ན་ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། བདེ་སྡུག་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དབང་
1 ཀ ། བ
2 གཡོལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

804

ཕྱུག་དེས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པ་སྨྲོས་ཤིག །དེ་ཡང་རྒྱུ་ལས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པ་མིན་ན་འབྲས་བུའི་ཐོག་མའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཕྱུག་གིས་འབྲས་བུ་རྟག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་ཐལ། དེས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟག་པ་ཡིན་པས་སོ། །ཅི་སྟེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་སྟེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སོགས་མེད་པས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་དེས་འབྲས་བུ་འདི་བསྐྱེད་པ་རྐྱེན་གཞན་གང་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྐྱེན་གཞན་དགོས་ན་དེ་ཡང་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པས་ཆོག་པས་དབང་ཕྱུག་ངེས་བྱས་པ་མིན་པའི་རྐྱེན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་དབང་ཕྱུག་ཡོད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པར་རྐྱེན་གཞན་ལ་བལྟོས་ན། རྐྱེན་གཞན་ཚོགས་པ་ཉིད་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་དབང་ཕྱུག་མིན་ཏེ། རྐྱེན་ཚོགས་ན་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བའི་དབང་མེད་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་མེད་སྐྱེ་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་ཕྱུག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ལས་ཀྱིས་བྱེད་ན་སྡུག་བསྔལ་དེ་
གཞན་གྱིས་བྱས་པས་དབང་ཕྱུག་གཞན་དབང་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །སྡུག་བསྔལ་དེ་
དབང་ཕྱུག་གི་འདོད་པས་བྱེད་ནའང་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྡུག་བསྔལ་བྱེད་ན་དབང་ཕྱུག་དེ་དམ་པ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་དམ་པ་མན་ནོ། །གང་དག་རྒྱུན་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩོམ་བྱེད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྔར་
མཁའ་བཞིན་དེས་ན་རྡུལ་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས་སུ་བཟློག་ཟིན་ཏོ། །
གྲངས་ཅན་ནི་གཙོ་བོ་རྟག་པ་འགྲོ་བའི་རྒྱུར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་རྡུལ་མུན་སྙིང་

སྟོབས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་གཙོ་བ་དང༌། མི་མཉམ་པའི་སྐབས་ལ་འགྲོ་བ་སྟེ་རྣམ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

805

འགྱུར་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །དེ་འགོག་པ་ནི། གཅིག་ལ་ཞེས་སོགས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་གཅིག་ལའང་རང་བཞིན་གསུམ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ། གཅིག་མིན་པ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་མི་སྲིད་ན་དུ་མའང་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡིན་པ་མེད་དེ། དེ་རེ་རེ་ཡང་སོ་སོ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོན་ཏན་མེད་ན་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་རྒྱང་རིང་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འདོད་པས་སོ། །གོས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བདེ་སོགས་མྱོང་བ་སྲིད་པ་མིན་ཏེ། སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཟུགས་སོགས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བདེ་བ་དེའི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་
དུ་བདེན་ན། དེ་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པ་མེད་པ་རྣམ་པར་དཔྱད་མ་ཟིན་ནམ་སྟེ་ཟིན་ “ནོ།

1

།ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་བདེ་བ་སོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལས་རྣམ་སོགས་འབྱུང་བ་མེད་པས་སོ། །རྣམ་སོགས་ལས་བདེ་སོགས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ཕྱིས་རྣམ་སོགས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་བདེ་སོགས་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མེད་ན་འབྲས་བུ་མེད་པས་སོ། །བདེ་སོགས་རྟག་པར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེར་མ་དམིགས་པས་སོ། །
བདེ་སོགས་ཅི་ཕྱིར་འཛིན་མ་ཡིན་ཏེ་འཛིན་པར་ཐལ། གསལ་བར་ཡོད་པའི་མྱོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་ཀྱང་མི་འཛིན་པ་ནི་དེ་ཉིད་བདེ་བ་ཕྲ་མོར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་དེ་ཕྲ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ། རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རགས་པ་དོར་ནས་ཕྲ་གྱུར་ན་དེ་མི་རྟག་པར་ཐལ། ཕྲ་རགས་དེ་གཉིས་གཅིག་

1 ཏོ

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

806

དོར་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཅིས་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་སོ། །རགས་པ་དེ་བདེ་བ་ལས་ཐ་དད་དམ་ཐ་མི་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ལོག་ཀྱང་བདེ་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྣམ་བུ་ལོག་ཀྱང་བུམ་པ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཐ་མི་དད་ན་དེ་བདེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདེ་བ་གསལ་བར་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ཏེ། རགས་པ་འགགས་ན་བདེ་བ་ཡང་འགགས་པས་སོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་ན་རྒྱུ་དུས་ནི་ཡོད་དགོས་པས་རྒྱུ་དུས་ན་མེད་པ་འགའ་ཡང་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ན་རང་བཞིན་ལ་བལྟོས་པའི་སྔར་མེད་གསར་སྐྱེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་ལ་བལྟོས་པའི་སྔར་མེད་གསར་སྐྱེ་ཁྱོད་མེད་པར་མི་འདོད་ཀྱང་སྐྱོན་དེ་གནས་ཏེ། དེ་གཉིས་མཚུངས་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་གནས་ན་ཟན་ཟ་བ་མི་གཙང་བ་ཟ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། རས་གོས་ཀྱི་རིན་གྱིས་རས་ཀྱིས་བོན་ཉོས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བགོ་
བར་རིགས་སོ། །འཇིག་རྟེན་རྨོངས་པས་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ན། གྲངས་ཅན་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་དེ་ཉིད་ཤེས་ཀྱི་བཞག་པ་དེ་ཉིད་
མཐོང་བས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཟན་ཟ་བ་མི་གཙང་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་པ་
ལའང་རྒྱུའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཅི་སྟེ་མཐོང་མ་ཡིན་ཏེ་མཐོང་སྟེ། རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་གྲངས་ཅན་གྱིས་བཞག་པ་སྟེ་ཤེས་པས་སོ། །འཇིག་རྟེན་གྱིས་

མཐོང་ཡང་དེ་ཚད་མ་མིན་ན། གསལ་བ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་མཐོང་བའང་བདེན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཐོང་བས་སོ། །

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

807

གལ་ཏེ་ཚད་མ་དོན་དམ་པར་ཚད་མ་མིན་ན་དེས་གཞལ་བྱ་གཞལ་བར་
བཞག་མི་ནུས་པས་དེས་གཞལ་བྱ་གཞལ་བའང་རྫུན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་དུ་ན་སྟོང་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་རྫུན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་རྫུན་པའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་མེད་དེ་ཡང་གསལ་བར་རྫུན་པ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། དགག་བྱ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མ་རེག་པ་སྟེ་མ་བཟུང་བར་དེའི་དངོས་མེད་དེ་སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་མི་འཛིན་པས་སོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་བདེན་འཛིན་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་སྤང་གཉེན་དུ་འཐད་པ་ནི། རྨི་ལམ་གྱི་བུ་ཤི་བ་དེ་
མེད་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྫུན་པ་ཡིན་ཡང་དེའི་དྲན་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྨི་
ལམ་གྱི་བུ་ཤི་བ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་མེད་བཀག་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི་དེ་བས་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་སོ། །
བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མེད་དུ་སྨྲ་བ་བཀག་ནས་རང་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ནི་སོ་སོ་བའམ་ཞེས་སོགས་ཏེ་སོ་སོ་བའམ་འདུས་པའི་རྐྱེན་རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ནི། དབུ་མ་འཇུག་པར་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། ཅེས་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུས་གསུམ་བདེན་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ནི། གཞན་ལས་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡུལ་དུས་གཞན་ནས་འོང་

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ།༼མ ༽

808

བ་དང༌། གནས་པ་དང༌། ད་ལྟར་བ་འདས་འགྲོ་བ་བདེན་པར་མེད་པའོ། །གང་ཞིག་གང་དང་ཉེ་བ་སོགས་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུ་ཡོད་ན་འབྱུང་གི །མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའོ། །དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་དང་མཚུངས་ཞེས་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་བཅོས་བུ་དེ་ལ་བདེན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བཅོས་པ་ནི། གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་འགོག་པ་ནི། དངོས་པོ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཞེས་སོགས་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། རྐྱེན་རྣམས་སོ་སོ་འདུས་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་བསྒྱུར་དུ་མེད་པ་ནི། མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །གནས་སྐབས་དོར་བའི་རང་བཞིན་དེ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པར་ངོ་བོས་གྲུབ་པས་སོ། །སྔར་མེད་གསར་དུ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་གཞན་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་མེད་དེ། རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་མི་དམིགས་པས་སོ། །རྒྱུ་དུས་ན་མེད་པའི་ཚེ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་ན་དགོས་མེད་དེ་ངོ་བོ་སྔར་མེད་པ་དང་མི་འབྲལ་ལ། དེ་དང་མ་བྲལ་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་དོ། །འགག་པ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ནི།
དངོས་པོ་ཞེས་སོགས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཏེ། ལྷག་མ་རྣམས་གོ་སླའོ། །
དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ལེའུའི་དོན་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཚིག་དོན་རགས་པ་བློ་ལ་ངེས་པ་རྣམས་ཚེ་རབས་གཞན་དུའང་མི་བརྗེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྗེད་བྱང་དུ་བྲིས་པ་འདིས་ཚེ་

སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་།

809

རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་ཅིག །
ༀ་སྭ་སྟི། ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་
རྒྱས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་གྲྭ་ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་མཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་འདི་སྤེལ། །
འདི་ཡང་གཡས་རུ་ཤངས་ཀྱི་བསྟི་གནས་སུ་བྲིས་པའོ། ། ། །སརྦ་མངྒལཾ། ། ། །

810

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། ། ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

ནམཿ སམནྟབུདདྷཱནཱཾ། ཨཙིནཏྱཱདབྷུཏརཱུཔཱིཎཱཾ། ༀཏཱརེསྭཱཧཱ།